

gc
929.8094
Sp34h
pt.2
1800562

REYNOLDS HISTORICAL
GENEALOGY COLLECTION

HISTORIA
 INSIGNIUM
 ILLUSTRUM
 OPERIS ^{SEV} HERALDICI
 PARS SPECIALIS.

Continens

Delineationem insignium plerorumque
 Regum, Ducum, Principum, Comitum & Baronum
 in cultiori Europa, cum explicatione singularum reserarum, & multis ad
 familiarum decora titulos atque jura spectantibus, nec non tabulis æneis
 scuta galeasq; in opere explicata obtutui exponentibus & In-
 dicibus necessariis.

Autore

PHILIPPO JACOBO SPENERO D.

FRANCOFVRTI AD MOENVM,
 Sumptibus Johannis Davidis Zunneri,

Typis JOHANNIS THEODORICI FRIDGENII.

Anno M DC LXXK.

LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

Comites ab Althann.

ARGUMENTUM.

1. Genealogus, ex Waldpurgus.
2. Lance.

3. Scutum.
4. Apex.
5. Addita vexilla.

§. I.

Illustrissimos Comites *Althannios*, quos corrupte ab *Althaim* vocant, Celeber. Genealogia, ex Waldpurgus.
 Genealogus *Gabriel Buechlinus* Germ. P. IV. pag. 8. derivat ex veteribus comitibus de *Thann*: qua ratione agnati sunt Illustrissimorum *Dapiferorum Waldpurgiorum*, Comitum in *Wolfeck*, *Trauchburg*, *Zeil*, *Scheer*, &c: de quibus suo loco agetur. Memorat aliquem *Babovem de Thann*, superioris Alemanniae antiquissimo castro, qui contra *Carolus Martellum* pugnans cecident 719. Inde alium nominat *Mangoldum Com. de Thann, Althann & Winterstetten*, circa 803. Seriem vero continuam gentis necit ab *Hesione* comite, qui sub *Ottone M.* contra *Ungaros* ceciderit. Hujus nepotem constituit *Wernerum Com. de Thann* Dapiferum *Waldpurgium*, patrem *Gebhardi, Canonis & Frikerici*: primum constituit factorem totius Illustrissimae gentis *Waldpurgie*, alterum *Abbatem Weingartenensem* nominat, tertium dicit *Comitem de Thann*, pincernam de *Winterstetten*, reliquorum de *Thann pincernarum de Winterstetten* autorem. Unde *Friderici* atnepotem exprimit, *Henrici* Episcopi *Constantiensis* fratrem, *Conradum Dynastam ab Althann*, qui claruerit circa 1250. & ex *Adelheide* *Dom. de Neyssen* genuent *Eberhardum atque Joannem*, illum patrem reliquorum *Domisorum de Winterstetten*, hunc *Dominiotum ab Althann*, quorum reliquorum allegato loco, tum in ejusdem autoris *T. III.* videre est.

§. II. In *Wolfgangi*, qui usque ad 1335. superstit, filius *lineæ* distinctæ sunt à *Christo*. Lineæ.
phoro in *Enax* & *Ostlawen*, ab *Eustachio* in *Z. Herstorfs*, à *Wolfrango* *Wilhelmo* in *Taltreichs* & *Camp*: Hos etiam esse puto, qui primi inter proceres *Austriæ* recepti. In indiculo enim, quem à *Perillustri Domino Polheimio* communicatum aliquoties allegavi, familiae annum 1174. ascriptum lego: & *Christophorus* in aula *Rudolphi II.* Augusti *Camærae* praesens fuit. Hujus etiam filius *Adolfus*, *Rudolfi* ejusdem *Consiliarii* bellicus campique *Marescallus* fuit, atque *Comitis* axioma retulit, quod reliquis itidem *lineis* communicatum est.

§. III. Scuto utuntur simplici pro more vetustatis, rubeo nimirum, quod *Scutum*.
 transit *fasces argentea litera majuscula* & *prisco caractere picta* *A* *in* *grâ* insignita. Vix alia hujus *literæ* significatio esse videtur, quam quod nominis sit *initialis*, ejus alibi etiam exempla extant, ut *P. I. c. 5.* notavimus.

§. IV. Apex est coronatæ *galeæ*, cui imponitur *mitra Ducalis* *rubea*, (orâ re- *Apex*.
ductâ *argenteâ*) *circulis aureis* inclusa, & *pomo imperiali* ejusdem *metalli* fastigiata, insistent *abies viridis*, qua ad nomen alludi vix dubium est.

§. V. In *Fürstii Wapenb.* P. V. pag. 4. addantur *apici* duo *vexilla* post *scutum* Addita vexilla.
reposita, & *justa cassidem* eminentia *rubea*. Horum *rationem* assignare non possum: videntur autem *monumentum* esse *virtutis bellicæ* & *obtenitæ* ab aliquo ex hac *gente* *victoriae*.

CAPUT II.

Dux de Arpajon.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo ex Tolosani.
2. Arpajonia deductio.

3. Ducis scutum. Crux Tolosana.
4. Tolose comm. et.
5. Aragon-Severac.

6. *Arpajon.*
7. *Combon Rouffillon.*

8. *Apex.*
9. *Titulus.*

§. I.

Familie
origo ex
Tolosanis

Inter Duces & Pares Franciæ à moderno gloriosissimo rege creatos celebris etiam est *Arpajonius*. Hic ex familia oritur, quam ad Illustratissimos quondam *Tolose* comites referunt, qui olim inter Franciæ comites & Pares primum tenere locum. Ex quibus *Chorsenem* seu *Torsimum* nominant, qui 778. a Carolo M. datus sit, cum regnum Aquitanix filio Ludovico dedisset. Inde *Guilelmum* aliquem Theodonicum filium, qui contra Saracenos multa deliquit, filiumque habuit Bernardum Tolosa comitem & Septimaniæ Ducem, nepotem *Guilelmum* Comitem, qui rebellis Carolo Calvo se contra eum Saracenorum auxilio defendit; unde adversus eum constitutus *Raymundus* Marchio Tolosæ, *Fulgerius* Comitatus huius, pater Bernardi II. Comitis, qui etiam Marchionem & Ducem dixit, cum Carolus Calvus Caracationem & Roses tribuit, cui frater Odo successisse videtur, pater *Raymundus* II. Com. qui etiam princeps Gothiæ appellatur. Hoc natus *Pontius* vel *Raymundus* cognomento *Pontius* Comes, qui etiam Marchio & Dux Aquitanorum dicitur, eoque vel filio cognomine, *Raymundus Pontius* atque Bertha Bosensis M. Tusciæ filia natus *Pontius* II. pater *Guilhelmi Ducis*, qui legationem *Talifer* seu *Ferrisectoris* Comitis, qui 983. vixit, a quo *La Roque, Chesius* autem à *Raymundo Berengario* Comite Arpajonius deducit.

Arpajonia
deductio.

§. II. Ab hoc Guilelmo Tolosæ comite descendit *Nugo Dominus de Arpajon* 1419. pater Joannis Vicecom. Lautreci 1450. quo Joannes II. hoc præter Bertrandum, à quo Rupisfortia Inca (de Rochefort) 1350. terminata, Joannes III. *Vicecomes de Arpajon* natus, hoc iterum præter alios Jacobus genitor Jacobi Vicecom. d' Arpajon & Joannis IV. Vicecom. de Monter, quem patrem habuit, præter Samuelem Bar. de Briqueres, Philippum & Davidem, Joannes V. Vicecomes Arpajonius, pater Joannis atque Alexandri, & demum *Ludovicus primus Arpajoni Ducis*, qui legationem olim in Polonia gesta clarus nunc quoque sed senex superest, amilò 1672. unico filio *Joanne Ludovico M. de Severac*, post quem non nisi filii superant.

Ducis scutum.
Cruces Tolosana.

§. III. Ducis scutum quadrupertitum est; primus laterculus *rubeus crucem representans aurcam, sed peculiatris plane figuræ*, quam ob hanc *Tolosiannam* vocare feciales amant. Pingitur vero lineis incurvis & extremis triangularibus, ut singulis ternæ sphaerulæ ex eodem metallo, atque ita toti cruci duodecim annexantur, nec non in eandem formam perforatur. Galli ita enunciant *Crochéc, z audie & pommetée en chacune des trois pointes, qui finissent ses quatre branches.*

Tolosæ
comites.

§. IV. Crux hæc vetus fertur à *Raymundo Tolosinorum* comitum, ex quibus à *Guilhelmo Talifer* Arpajonius exiisse diximus. Ipsum comitatum quod concernit, *Guilhelmi* filius *Pontius III.* cum transiit ad filium *Guilelmum IV.* quem *Christianissimum* aliqui dixerunt, quod retortationi Ecclesiæ ruderet, qui etiam Canonicis Episcoporum eligendorum potestatem reddidit, & circa 1090. mortuus est, relicta filia *Philippa*, ob quam uxorem deinceps *Guilelmus Com. Prælati, Dux Aquitaniæ* comitatum sibi asserere conatus est: sed *Guilhelmi* frater *Raymundus* dicitur de S. Egidio (de S. Gilles) prius *Comes Rutenorum* (de Rovergne) comitatum adit, quem frater vendiderit: utulum etiam sumit *Ducis Narbonensis* atque *Marchionis Provincie*, in qua multa possidebat. Primus etiam 1095. expeditioni Orientali interfuit, & captis Hierosolymis aliorum emulatione, quo minus Rex crearetur, prohibitus, & turrim David à se captam Bullione tradere coactus est; cumque alterum exercitum Christianorum Constantinopoli in Paletinam duxisset, nos. decessit in castris Pelerin, quod Tripoli coercendæ considerat. Ex his *Bertrandus* Comes Tolosæ, Rutenorum & Albigenium, comites *Tripolitanos* in oriente levit, alter *Afonfus*, quod in eo fluvio baptizatus esset, *Jordanus*, cognominatus Tolosam tenuit, & uxorem habuit *Faidadam Provincie Comitem*, unde ob divisionem cum fororio bellum; hoc natus *Raymundus VI. filio Sextus*, Sexto *Septimus* & ultimus, qui duo strenui defensores fuerunt *Albigensium*, qui in istis Papatu crescentis tenebris aliquid lucis purioris agnoverant, & ob id eorum odia experiri necesse habebant: Ultimus etiam ad extremum Pontifici cedere coactus, & ut ab hoc imperatum fuerat, in orientem iturus 1249. mortuus comites finivit. Filia *Joanna* heres comitatum attulit marito *Afonso Pictonis*

Comitis

Comiti Regis Ludovici sancti fratris. Sed ius conjugibus tunc liberis extinctis comitatus ad coronam rediit: cuius omen vñum erat, quod Raymundi ultimi et ratio imprefumili signum apparuerit.

§. v. Secundus laterculus *arvens* est, *impressis quatuor palis rubeis*, quod *Aragonum d'arjona* est. Ajunt autem notari *Aragon Severac*. Patet tamen in Aragoni motum Regum, quas haecenus vidi, deductionibus nullibime observasse tantum Severacensem, quem tamen aliquem fuisse necesse est, cuius heres in hanc gentem elocata successione inuenerit. Sammart. de l'est. de Fr. pag. 38. solum palium *argento* loco auri tingit, & Severac tantum vocat. Si in metallo assignando non erravit, distinctio illa fuerit, superioribus seculis non infrequens, ut loco aliorum discerniculorum, quae sequenti tempore invaluere, metalla vel colores immutarent post primos genti.

Aragon-
de. ciar.

§. vi. Area tertia *rubea* est, in qua *chelys harpe aurea* apparet, designando dominio *Arpajon* in Rutenis (Rovergne, in quo paronomastiam observes, ut ita hoc symbolum ex his sit, quae *parlantes* seu loquentia vocant. Oportet autem hoc ex antiquo patrimonio gentis esse, quod inde apparet, quia Jan 1419. titulus in familia legitur.

Arpajon.

§. vii. Ultima quadra *carulea triangularis regia aurea* refert, inter quae *rubeus bacillus* dexter conspicitur. Ita designatur Borbonius ramus regiae stirpis, ex qua Anna Borbonia *Ludovico Borbonio Com. de Rossillon* Admirali Franciae (huc filius notus Caroli D. Borbonii atque Joannis I. Caroli atque Petri Ducum frater merat) & Johanna naturali Ludovici XI. regis filia genita, Domina de Mirebeau, quod à matre habebat, Joanni Baroni d'Arpajon nupsit.

Bourbon
Roussillon

§. viii. Haec scuto insitit galea corona Ducali ornata, ex qua *leonis aurei* Apex. *exurgit*; dependent laciniae ex *auro & cocco*. Duo quoque *leones aurei* scuto assunt.

§. ix. Titulus ille est: *Dux d'Arpajon* (Ducatus diploma 1651. concessum sed à curia rathibitum non est) *Marchio de Severac, Com. de Rhodéz, Vice. de Montet, Baro de Salagnac & Monclar.*

Titulus.

CAPUT III.

Baron. ab Assan.

ARGUMENTUM.

1. Stirpis Decus. Nomen. Finis.

2. Scutum. Assan.

3. Albrechtshelm.

4. Galea.

§. I.

Baronum *Assaniorum* seu *Assaniorum* illustris à multo tempore in Austria superiori familia fuit, & jam 1282. *Henricus im Haag* cognomento *Assan* mentio sit 1282. cuius soror Conradi Dn. Polheimii uxor fuit. Dein nomen teries immutata & *Assan* ab *Haag* dicti sunt. Licet verò diversae fuerint lineae, omnes tamen extinctae sunt, & familiam totam clausit 1643. *Ioannes Joachimus Baro*, Ethere de Gera maritus.

Stirpis de-
cus.
Nomen.
Finis.

§. ii. Scuto usi sunt quadripartito: ut videre est in *Sömach. Wapenb. P. I. p. 20.* Scutum, Arcola prima & quarta *diagonaliter mediante fluvio argenteo* secta erat, superiori parte *rubea*, inferiori *carulea*, quae tessera gentilis fuit.

Assan.

§. iii. Laterculus secundus & tertius *aurei gryphes singulos nigros* continebant. Hoc symbolum notat familiam *Albrechtshelm*, qua extincta ius huius alveoli Assanii obtinere, quod Lazarus Assanii, qui principio superioris seculi vixit, uxor *Eustachii Albrechtshelmi* nra fuit: hi ultimi Joannis Joachimi fuerunt proavus & proavia.

Albrechtshelm.

§. iv. Galea patris imponuntur dux coronatae, quarum prior sustinet jugum alarum complicatum, cum typo arcolae primae; lacinis dependentibus coccineis & argenteis: Ex altera exortur gryphus scutarius, phaleris aureis & atris.

Galea.

CAPUT IV.

Marchiones Badenses.

ARGUMENTUM.

1. Familia linea.
2. Scutum linea Durlacensis. Leo rubens. An Luceburgiorum vel Hochbergiorum Landgravatus Brisgoje. Halspurgii. Zeringu.
3. Leoreceptus a Christophoro Marchione Hochberg Dominura. Inde Marchionatus. Ad Badenses.
4. Ala an Sausenberg vel Hochberg? Ufenberg duplex dominium. Ad Bader, es. Sausenberg. Unde Marchionatus.
5. Spanheim Com. familia. Quomodo ad Badenses?
6. Fascia unde? Badensis Marchionatus. An semitam notet? anthermarie Quomodo ad familiam?
7. Eberstein. Duplex symbolum. Unde rosa? Comitum familia. Quomodo ad Badenses?
8. Badenweiler. Strasserr. Neuschafel.
9. Roteln. Ad Badenses. Longavilleorum successio & praesensio. Marchiones Rotelini.
10. Labr. A Geroldseccis ad Sarverdanot. Badenses. Nassovii.
11. Malberg.
12. Apex & galea. Badensis. Zeringia. Brisgoica. Ufenbergia. Spanheimia. I bersteinia. Badenwillana. Kotelana. Malbergenis. Labrana.
13. Linea Badensis seu Edoardina. Scuti areola. Spanheimus Comitatus ultior.
14. Scutum assumptum à March. Ferdinando Maximiliano.
15. Christophori assessorio. Ejus filiorum Bernardi, Philippi, Ernesti.
16. Rodemachern.
17. Scutum cruce notatum an Burgundica tessera?
18. Areola aliquando contraria.
19. Telamones. Torques A.V.
20. Titulus.
21. Poetica descriptio.

§. I.

Familia
linea.

Exhibet *Sbmacherus* in Armotiali suo, P. I. pag. 8. insignia Serenissimæ Domus Badensis, sed non integra, quaha nunc gestantur. Porro sciendum est, à Christophoro Marchione, qui Princeps laque dignissimus & de Impetio nostro bene meritus, omnes ditiones aliquot linearum conjunxit, & unus rexit, duos ortos esse ramos, in quibus adhuc arbor illustris viger. Major natu Bernhardus superiorum Marchionatum nactus est, & ex minori filio Christophoro, Eduardum Fortunatum genuit, Wilhelmi & Herinanni Fortunati patrem. Ex quibus ille superstites filios reliquit Hermannum, nunc bello inclutum Ducem, & Carolum Bernardum. 16-8. extinctum, nec non ex primogenito Ferdinando Maximiliano Ludovicum Wilhelmum, ex Leopoldo Wilhelmo . . . nepotes, Marchiones Serenissimos. In hujus altera linea, quam *Badensem* dicunt, consistit. Ernestus Christophori alter filius Pfortzheimium habitavit, inferiorem principatum cum Hochbergia & Rætelana ditionibus nactus. Ab eo linea, quam *Durlacensem*, à sede principum, vocitant, propagata est. Quæ tota consistit in incluto pari tractum Serenissimorum, quos Fridericus armis de imperio meritis reliquit. Ex quibus Fridericus Magnus ditiones paternas gubernat: Frater Carolus Gustavus pro imperio etiam arma gessit. Pro linearum diversitate, insignium dispositio non nihil variat.

Scutum linea Durlacensis. Leo rubens. An Luceburgiorum vel Hochbergiorum Landgravatus Brisgoje.

§. II. Ornamur à scuto *Durlacensis* linea. Illud transversum fecatur, ista quæ sequitur areolatum dispositione. Caput elypei iterum duæ lineæ in tres laterculos partiuntur. Primus *argenteus leonem rubicum auro coronatum* exhibet. Hunc Sammarthanus ex familia *Luceburgia* allegat, ejusque putat esse tesseram: sed nulla Badensium in Luceburgiam successione inquam fuit præsentio. *Hochbergium* Marchionatum notari non distiter me credidisse atque aliis tradidisse. Sed Serenissimæ familiæ indicio didici: vetus hoc esse & primævum familiæ & *Luceburgii* *Frisgoica*. Vetustis enim Landgravius datur tessera *ein rother gefroner/ mit einem doppelten zweenen rspanen angen außstamfender schweiffiger Löwe/ und auß dem hyltem halber übersich. steigender ebenfältiger Löwe.* Leo coronatus, caudabifida, & in pavoninis oculatas pennas terminata: Apex *argenteus* leonis rubei coronati, ejus collum & dorsum ornamento dentato asperatur, curas singuli dentes pavoninis pennis ornantur: cui apici postea successere duo ex enotum colla & capitula. Ita legitur hoc leone esse circa millesimam annum *Lau. solinum* & *Berilonem* seu *Birch-*

Birchilonem Guntrami divitis filios, quod sigillis fundacionis, cum Sulzbergium cœnobium fundarent, doceri intellexi. Illo iterum natu *Rapato* atque *Landolobus* circa Habsburg. medium sæculi XI. quorum iste *Habsburgicus* ditiores, *Landoloborum* *Brifgoja* titulo 211. omisso, remanuit, hinc *Brifgoja* & *Landgraviatus*, titulo modo comitis, modo etiam Landgravii cessit. Remanuit verò *Rapato* & ad posterum *Habsburgicus* transiit leonem illum coronatum rubeum in aurea parma, qui nunc quoque *Habsburgica* habet testera, quod vidimus L. i. c. 9. §. 61. p. 65. Frater *Landolobus* conditor *Zeringæ* arcis, itidem leone Zeringii. usus est, sed auto areæ discerniculi causa in alterum metallum commutato. Iterum in partitione hereditaria inter Ducis Bertholdi *Zeringam* filios *Bertholdum* Ducem atque *Hermannum*, Landgraviatus ad juniorem fratrem delatus & ad posterum transfusus est, licet sub initium fundatæ *Zeringæ* se tantum comites dicerent, omiſſa adjectione Landgraviorum. Ab his iterum leonis colores videntur mutati, à *Zeringiis* sumto leone, qui pardimorem vultum obvertat, aureo in rubeo solo (sifides libro nostro armorialii P. 2. pag. 14.) ab *Hermanno* servato rubeo in argento. Cum iterum sub finem sæculi duodecimi *Badensis* *Domus* in *Badensium* & *Hochbergicam* lineas divideretur, *Hermanno* *Badensis*, *Henrico* *Brifgoja* ditio obigit: Postea quoque *Hochbergica* stirpe divisa in ramos *Hochbergæ*, *Hochbergicum* & *Hochbergæ*, *Rætelanum*, juniore fratri itidem *Henrico* cessit *Landgraviatus* hic: unde & ipse & posteritas *Rætelensis* se semper Landgravios, posthincimò reductis ab anno 1329. titulis, dixerunt, & jura Landgraviatus per omnes species exercuerunt. Imò Landgraviarum hunc *Brifgojensem*, qui ab antiquo patrimonialis, sed à *Friderico* II. feudalis fuerat, in feudum non interrupta serie usque ad *Sigismundi* Imperatoris tempus ab imperio tenuerunt. Ut etiam hujus *Cæsaris* adhuc extent literæ investituræ *Marchionibus* super Landgraviatu datæ. Mutato verò ex imperii statu mutata quoque est conditio *Marchionum* in *Brifgoja*.

§. III. Quæ conditio Landgraviatus *Brifgoji* fuerit, modo vidimus. Leo verò, quem testera ejus antequam diximus, postquam *Badenitè* symbolum ascitum erat, Leo receptus à Christophoro Marchione. more ejus sæculi, quo non nisi unum *dyguz* prætere solebant, omiſſus est: ut nec *Badenses* nec *Hochbergici*, penes quos ille Landgraviatus erat, eo uterentur. Demum 1305. *Christophorus* *Marchio* cum suo clypeo denuo inseruit. Quod verò *Hochbergium* *Marchionatum* attinet, à castro *Hochberg* nuncupatum, vel ex antiquo patrimonio familiaræ, vel circa 1215. per matrimonium genti allatum: *Domini* titulus ei olim attributus est, & *Marchiones* se dixere *Domini* *Hochbergæ*, quod etiam investiturarum literæ testantur. Et sæculo decimo tertio territorium intra tres pagos constitit, sed postea multis aliis *Domini* aucta *Hochbergæ* in ampliore ditionem exerevit; Demum *Ernesto* *Marchioni* roganti *Carolus* V. Imperator concessit, ut *Hochbergam* literis investituræ *Marchionatus* appellaretur, & tanquam principatus cum regalibus *Domui* *Badensi* conferretur, quo nomine in *Principum* senatu sententiam dicendi jus esset. Quæ vero *Hochbergæ* antiqua fuerit testera, hæcenus repetitum non est. Porro *Hochbergicè* *Domini* in altero *Badenti* ramo cum aliis *Brifgojicis* ditionibus hæsit, donec 1415. *Otto* *Marchio*, qui triennio post lineam *Hochbergensem* morte sua clausit, cum ad emendum prius id *Friburgicæ* civitati, dein *Rætelanis* obtulisset, *Bernardo* illud nec non *Domini* *Hohingen* venderet. Hochberg dominium inde Marchionatus.

§. IV. Altera areola *cyanea* (exprimunt *meer-blau*) carulea ad pratinum colorem desiccante) aliam continet argenteam, quam duplicem dicunt, ut altera alteri incumbere appareat, semicirculo foliato aureo impressam. Hoc symbolo *Sausenbergium* Landgraviatum notari, multis creditum: ut tradit *Wavenb.* P. 2. pag. 17. Alii *Hochbergam* interpretari sunt. Quo sensu à *Marchione* *Ernesto* in clypeum ascitam legi. Ipsa familia aliam hanc explicat symbolum duplicis *Dynastie* *Sausenbergicæ*, quam equidem Austrii sibi etiam asserunt, sed in literis investituræ *Caroli* V. *Badensibus* confertur, quod hucusque etiam successores fecere. Porro *superiorem* *Sausenbergiam* *Dynastiam* cum *Kenzingæ* obtinuit ab uxore *Anna* ultimæ *Damini* *Friderici* sorore maritus *Henricus* I. *Marchio*. Et quidem *Kenzingam* jam 1326. *Albertus* *Austriæ* *Dux* *Burchardo* *Domino* *Hochbergæ* in feudum femininum concesserat, sed in *Annam* conjugem *March.* *Henrici* à morte *Friderici* fratris jure investituræ devolutam anno 1358. *March.* *Henrico* jam aliquot annis nuptum à 1332. possessam, vigore sententiæ, Ad Baden. tes. Ad Baden. tes.

quæ à vassallis seu paribus cuius in ejus favorem lata, iterum ademitt. Reliquam vero superior conditionem *Uffenbergiam*, ad quam pertinuerunt opidum *Fuldagen* & alia circa Brisgoyæ montem, dictam *Carlaris sedes*, *der Sänfersuhl* / quæ linea *Eberhardi Uffenbergii* anno 1300. in divisione cum *Burcardo* obtinuerat, quæ ex allodialibus maxima sui parte comitaterat, à filiabus *Hessonis ab Uffenberg* postremo hujus generis, emitt *H. Jo. Marchio*, & ejus vero filius *Otto* 1415. *Bernardus* Marchioni agnato cum *Hochberga* vendidit. Unde aliam hanc sola linea *Hochbergio-Hochberga*, quod *Henricus* supra dictus, cum à *Kenzinga* sede cognomen, uxorio nomine *Uffenbergam* sibi vendidisset, gestavit: non etiam *Rechtelana* linea, penes quam *Sausenbergæ* sunt, sedes *Marchionum*, donec *Henricus* *Rechtelmannus* factus eo transferret habitaculum. Ceterum *Sausenbergæ* cum *Rechtelans* reliquis dinombus ad *Christophorum* ex hereditate *Philippi* delapsa est. Fuit ea dynastia à *S. Blasi* Abbata per mutationem acquisitum *Domum*. *Ludovicus* verò titulus accessit à *Marchionibus*, qui *Landgravi* *Brisgoyæ* erant, & *Sausenbergæ* habitabant: qua eadem occasione *Bade* & *Hochbergæ* titulus *Marchionatus* accessit.

Sausenberg.
Unde Marchionatus.

Spanheim Com. Familia.

§. v. Quæ ad sinistram est areola, ex argenteo & nino tessellat: *Spanheimensium* comitatum notat: (*Wappenb.* L. 2. p. 12.) Fuit verò familia comitum *Spanheimensium* ex illusterrimis: & ex ea deducitur *Hartvicus* Archiepiscopus *Salzburgensis* 1023. mortuus. Ex hujus fratre deducuntur aliquot *Carmithæ* Duces, nec non Comites *Lavantini*, *Hymburgenses*, *Sternburgenses*, *Artenburgenses*, *Gussingenses*, *Reichmenses*, *Libenarvenses*, *Martendorfenses*, &c. in Austria & Styria finibus. Alia linea in patriis finibus mansit, & in ea *Eberhardus* Comes *Spanheimensis*, Ecclesiam *Spanheimensem* 1044. fundavit, quam triennio post *Bardo* Archiepiscopus *Moguntinus* consecravit. Ejus filius *Stephanus* Ecclesiam à patre conditam, cepit in Monasterium *Benedictinorum* vertere, quod perfecit filius *Megenhardus*, & inaugurari fecit à *Bugone* Episcopo *Wormatiensi*, 1123. Dominica *Quasimodogeniti*. Duravit autem familia usque ad annum 1437. quo ultimus *Johannes senior* in castro *Starckenberg* vivis excessit. Inde *Palatini* & *Badenses* adire comitatus ejus possessionem.

Quomodo ad Badenenses.

De titulo non unum legi. Communiter tere jus derivari video à *Mehilde Johannis cæci* Comitis *Spanheimensis* filia, *Rudolphi M. Marchionis Badenensis* conjuge, vel juxta alios *Bernardi* *Marchionis* conjuge, *Joannis cæci* soroire. Verùm in *Genealogia* Com. *Spanheimensium* *M. Seta* legi, ultimo Comiti *Johanni* cum *Simone* fratre diffusionem fuisse, ut etiam expulsus ditione ad *Marchionem Badenensem* se reciperet; Tum ab eo honorifice habitum, in grati animi testimonium *Comitatus* non modicam partem promississe, & cum post fratris mortem à *Marchione* restitueretur, promisso se exolvit. Demum coextincto *Jacobum Marchionem*, cum *Stephano Com. Palatino* successisse. Fortè utrumque jus concurrere potuit. Certe *Bernardus Jacobi* pater testellis jam utus est. Adeoque *Serenissima* *Domus* jus hereditarium allegat, & quod *Comitatus* allodialis fuerit, in quo filibus etiam jus successionis sit. Porro hæc istius *Adelberti* quem allegat arma fuisse necesse est, quæ *Aldrovandus* apud *Happing.* de jur. insign. c. 6. P. 5. n. 531. *Badensibus* tribuit.

Fascia undec.

§. vi. Fascia seu media seu pars, præter parmulam tori incumbentem, duas laterales areolas complectitur. Media omnium præcipua est, & auro fulgens *coccineum baltheum* diagonalem deserit. Hanc fasciam ab *Australians* regibus, qua inde ipse videtur, deducit *Lazus* usum vero *balthei* sitis antiquum esse argumento est, quia *Hochbergensis* linea, quæ tamen à principio seculi decimi tertii à *Badensi* exiit, *baltheo* hoc æque usa est, quod ex scuto *Otonis*, qui 1386. ad *Sempach* cecidit, videre licet; In eo enim *baltheus* *Badensis* conspicitur. Itaque factores utriusque lineæ communes eo signum jam ut fuerint, videlicet *Hermannus I.* filius *Hermannus II.* & nepos *III.* & hujus filia à quibus linea, *Hermannus IV.* & *Henricus*. Notatur vero *Marchionatus* ipse *Badensis*. *E. J. d. Gelanus* de *Colon.* *Agripp.* magnitudine. L. 2. L. 9. p. 151. putat designatum semitam (licet *Bade* semitam significet) sed sanguineam trabem, quales facit *Martini* arietes apud *preicos*: nam arietis cornua conspici inposita galeæ. Ipsi *Serenissimi* *Marchiones* præterunt significationem *baltheum* in *baltheo* hoc eum enim, quæ in *Badensi* civitate sunt *therma*, jam *Romanis* in pretio, atque *aureæ*, ac ab *Antonino Cesive* denominatæ fuerint, & nunc quoque jus *balnearum* à nullo quam

Badensis Marchionatus. Antemittam notet.

An thesauri?

regente Marchione feudo teneri possit, non inconueniens visum, earum hieroglyphicum illo baltheo designare: quem tamen ob id undosum (*wellen weiser hoben*) pingi deceret, quod in lapideis & ligneis monumentis obteriari audio: Nunc vero uti aliud obtinet. *Et* *lim* autem familiarit obtigile lego, cum *Hermanno* Marchioni, de *Limpurg* dicto, *Hermannii* Marchionis Zeringensis dem monachi filio, nuberet *Inditha* seu *Inditha*, quam nonnulli derivare amant ex *Hohenbergica* familia, quæ late circa *Nictum* & *Rhenum* imperitabat, & jam diu detecit. Alii familiam peculiarem fuisse credunt *Comitum Badensium*, ex qua Comes *Badensis* sub *Ottone* *Magno* *Ludis* equestribus interfuerit: cui *balthicus* hic *balnearum* index, assignatur. Quod verò paterno *leone* abdicato *Hermannus* maternum *Badense* symbolum assumerit, ab illius seculi moribus non alienum est. Porro qui *Comitatus* fuerat *Badensis*, a *Marchionibus* *Domini* *Principatus* dignitate assecutus est, quod aliis etiam exemplis non semel tactum doceri potest.

§. VII. Dextrum latus *parmule* *principis* *quadra aurea*, in qua *humo viridi* *aper niger* insitit, *sinistram* *argentea* *rosam rubeam* *cyano gemmatam* deserens supat. Utrumque *Wappen* *Ebersteinorum* *comitum* est: illud *vetus* & cum nomine conueniens (vid. *Wappenb.* P. 2. p. 14.) hoc *novum* (*Wappenb.* P. 1. p. 14. & P. 2. p. 14.) *Causam*, à qua accessit hanc *rosam* ita describit *M. Cruf. annal. Sveci.* L. 4. p. 2. c. 3. p. 109. *Casir Otto Magnus* *fratrum* *suum*, *Eberhardum* *Com.* *Ebersteinensem*, *Romam* *misit* *ad Pontificem*: *Qui*, *cum* *Dominica* *Latare* (*quæ* *tolaram* *Dominica* *nominatur*) *ibi* *esset*, *ac* *Pontifex* *rosam* *in processione* *ferret*: *Eam* *postea* *albo* *in* *panno* *huic* *Ebersteinum* *donauit*: *nempe* *rosam* *rubram*, *cum* *carulo* *sapphyro* *in* *ejus* *medio*. *Itaque* *secum* *ad* *focerum* *detulit* *Brunswigan*: *Qui* *eam* *imposterum* *honorificum* *insigne* *Ebersteinæ* *Domus* *esse* *iussit*: *rubram* *scilicet* *rosam* *in* *plantis* *alba*, *cum* *sapphyro* *in* *medo*. *Antea* *nanque*, *pro* *insignibus* *gestauerant*, *nigrum* *aprum*, *in* *campo* *aurato*, *super* *petra* *tridi*. *Historiam* *credat*, *an* *pro* *fabula* *habere* *malit*, *cuius* *libetum* *relinquo*. *Causam* *autem* *duplicis* *tesseræ* *à* *duobus* *lineis* *Ebersteinis* *arceiendam* *exitimo*, *cum* *altera* *extincta* *quæ* *superstes* *fuit* *ejus* *tesseram* *assumerit*, & *proprio* *adjecerit* *symbolo*. *Ceterum* *fuerit* *Comitum* *Ebersteinum* *Comites* *ex* *celeberrimis* *in* *his* *partibus*. *Philippum* *Comitem* *933* *agnoscent* *documenta* *familiaria*, & *ab* *eo* *tempore* *si* *seps* *duravit* *ad* *nostra* *u* *que* *tempora*. *Ultimus* *clausit* *gentem* *1660*. *Casimirus* *Comes*. *Ceterum* *lego* *inter* *Marchiones* *Badenses* *Fridericum* *II.* & *Hermannum* *IX.* *Domnos* *veteris* *Ebersteinis* *nominari*, *in* *quod* *credi* *possit* *à* *Cunigunda* *Ebersteinæ*, *Rudolphi* *senioris* *Marchionis* *uxore*, *ius* *acquistum*. *Aliunde* *accepit*, *alteram* *medietatem* *comitatus* *titulo* *emissioni* *ad* *Marchiones* *venisse*: *quo* *eodem* *titulo* *altera* *quoque* *medietas* *nuptiis* *illis* *acquistis* *sit*: *ut* *tamen* *quarta* *ejus* *pars* *sub* *certainis* *partibus* *Comiti* *Grossfeldo* *iterum* *in* *feudum* *redderetur*. *Spirientis* *vero* *Episcopus* *ut* *reudi* *Dominus* *Gernsbacum* *peculiare* *Domium* & *alia* *ad* *se* *retraxit*. *Porro* *sicut* *altera* *comitatus* *medietas* *toti* *Domui* *Badensi* *quoad* *ius* *simultaneæ* *investituræ* *ab* *initio* *communis* *fuit*: *ita* *etiam* *ratiōne* *alterius* *medietatis* *idem* *nuper* *admodum* *conuentum* *est*. *Nescio* *vero* *quid* *illi* *in* *mente* *fuerit*, *qui* *hoc* *laterculo* *Ebersteinio* *notari* *Razic* *et* *comminiscitur*.

§. VIII. Superest adhuc, quem lustremus, pes seu infima regio feuti: quam tres linee in quatuor areas dispelcunt. Prima *nino* *multa* *palum* *aurum* *tribus* *vel* *quatuor* *cantheris* *nigris* *exaratum* *desert*. *Hoc* *signo* *Domium* *Baden-wester* (*Wappenb.* 2. pag. 24.) *notatur*: *quod*, *cum* *coram* *officiali* *Basilienfi* *1444*. *Hugoni* & *Rudolpho* *Hochbergiis*, *qui* *hujus* *locet* *fuisse* *perhibetur*, *quod* *Genealogia* *nesciunt*, *sed* *potius* *fortiorum* *malent*. *Johannes* *Comes* *Friburgus* *in* *libris* *decederet* *vivus* *donauit*, *deinceps* *Philippi* *mortis* *1503*, *ad* *Badentes* *deuolutum*, *nunc* *quoque* *in* *Durlacensi* *linea* *hæret*. *Porro* *eadem* *tesseræ* *cum* *fuerit* *Stralpergiorum* *Comitum* *vid.* *Wappenb.* 2. pag. 16. *Baden-willanæ* *dynastiæ* *accreuisse* *dicitur*: *cum* *quidam* *Stralpergius* *cum* *uxore* *Friburgis* *hanc* *dotaem* *accepisset*, *ob* *quod* *Domini* *uxorio* *suum* *indiderit* *symbolum*. *Non* *tamen* *conjectura* *iterum* *vana* *est*, *qui* *Nen*, *schaffel* *vel* *Hochberg* *hoc* *signo* *significari* *sibi* *imaginatus* *est*, *quamvis* *etiam* *illius* *comitatus* *simile* *fuerit* *symbolum*, *sed* *coloribus* *alnis*.

§. IX. Altera area inferiori sui parte *quinis* *fluvii* *vel* *fasciis* *undosis* *argenteis* & *Janeti* (*qui* *leonem* *ex* *nubibus* *oriri*, *atque* *ita* *sublimitatem* *arcis* *Rætelanæ* *notari* *credunt*)

credunt) exaratur, ex quibus in superiori parte *aurca leo coccineus* exoritur. Designatur ita Dominum *Ratelanum*, quod a *Leopoldo* seu *Eustholdo* ultimo dynasta preposito Batilencium 1315. donatione mortis causa *Henricus V. Hochbergensis* obtinuit, unde sedem, quam antea *Sautenberg* habuerat, in *Stam* transtulit arcem. Ex quo ipse et posterii *Marchiones Ratelenses* dicti, & dno *Marchionatus Ratelanus*. Philippo ultimo ex hujus descenditibus mortuo, cum *Therese* filia *Philippi Johanna Ludovico Aureliano Ducis Longaville* nupterat) prater alia que *Domina*, que obtinuerunt, *Nicozifri comitatum, S. Georgii, Synzheim* & alia, que *Rudolphus Marchio, Joanne Comiti Friburgensi* circa 1458. mortuo testamento institutus heres suis dirionibus adjecerat, hoc etiam tibi vindicare conarentur, & eam successiorem in Camera *Spirensi* cum *Badensibus* disceptarent, demum 1581. ab his 25000. aurei numerati sunt, atque ita sine dempta, ut *Longwiler* vicilliam omni jure pretenso cederent. Verum uti *Franciscus Ludovici* & *Joannes* filius *Marchionis Ratelani* nomen sibi vindicaverat, ita postea titulum illum, pretenzione tamen omni amissa, filius ejus naturalis ad posterum transtulit. Jus vero, quo *Christophetus* in *Philippo* bona successit, fuit ex pacto *hereditaria successiōis* inter utrumque inito, quod *Maximilianus Augustus* 1499. confirmavit, effectum autem ejus 1523. mortis *Philippi* post se traxit. Is quem aliquoties notavi, hic iterum habetur, cum undas illas & *leonem Zelandicam* tribuit, in quam *Setenillime Domui* nunquam pretenso fuit.

§. x. Tertium laterculum *aurcum, fissis rubea* exornat. Quo insigni *Dominium Labr* designari audio. Utebantur eadem *tabula Dominus Geroldseck & Labr*. De quibus sed contuse admodum agit *Bernh. Herzog. Chron. Alf. L. 5. p. 112. & seq.* In primis memoratu digna est partitio hereditaria, quam institutam dicit 1277. inter *Waltheri Geroldsecki* filios *Henricum, Waltherum & Henricum* alterum, quorum ille *Geroldseckam dynastiam*, hi prater *Trans-rhenanas ditiones Lohram & Malberg* nati sunt. Horum posteritatem durasse ait ad 1393. quo *Henricus Ursula Ebersteinia* maritus eam clausit. Inde ad *Sarverdanum* familiam successio delata, forte ex matrimonio *Altheidis Geroldsecke* & *Sarverdan.* Sed seculo decimoquinto cum *Malbergio* pars *Labran* *Dominii* à *Sarverdanis* comitibus *Marchionibus Badensibus* vendita. (quod me alterum testamenta *Marchionum Jacobi 1430. & Christophori 1515.*) *Nalfovios* Cui in reliquam *Nalfoviorum* partem ex *Anna Maria Geroldsecka, Frederici March. conjugis*, novum jus nostra ætate accessit.

Malberg. §. xi. In extremo laterculo *aurco leo nigro coronatus* *Dominium Malberg* notat. Cujus olim peculiare fuisse *Dynastia*. Ex quibus prociat cernitissa, ut eam vocat *Bernhard. Herzog. loc. cit. de Stolberg*, que marito *Waltheri Dni. Geroldsecki*, quod ille addit, *Dynastiam Labranam & Malbergensem* ex parte accevit. Hic *Waltherus* fundator eorum *Labrani* 1277. decessit: in cuius filijs, minoribus nati *Walthero & Henrico Labran & Malbergam* divisione fraterna obtigisse modo diximus. Potro eodem jure deinceps ad *Sarverdanos*, & ab his ad *Badenses* idem *Dominium* delapsum est.

Apex & galeæ. Badensis. §. xii. Scuto ita descripto, imponuntur *galeæ* nonnunquam decem, ita ut ex, quas scuti superior superficies non capit, lateri adponantur. Media coronata, que proprie *Badensis* est, sustinet duo cornua hircina vel arietina: *Christ. Insign. E. J. A. F. n. 102.* vocat introsum denticulata. Alis ita pinguntur, ut scabari cornibus non absumilia sint) dextrum rubeum, sinistrum aureum. *Hochbergensis* vero linea pro discerniculo aurum alterius cornu in argentum mutavit. Ceterum olim cornibus fuisse addita duo rubea vexilla cum cruce alba: quod monstrant antiquæ picturæ in arce *Badensis* & liber torneamentorum inter arcana *Domus Badensis* repositus, quem apicem *Zeringium* fuisse allegantur, & alia & que *Friburgi* extant monumenta. Proxima huic coronata, pro *Brisgojo Landgraviu* seu veterem stirpis apicem leonem orientem rubeum auro coronatum exhibet. Ex altero latere qua *Assilii*. *Sansbergia* seu potius *Isenberg* & index, etiam coronata est, & ostentat hermam virilem, caruleo amictu ornatum, qui thorace alam argenteam scutariam defert, & capiti impositum pileum turbinatum caruleum, argentea ora reducta, gestat. Inde alii *Spanheimen* coronatæ imposita videtur cauda pavonina (*Chifflet. l. c. cit. c. pendii causa in Christophori Marchioni. Badensis* insignibus notat *Badensem & Spanheimium apices conjunctos* nempe

nempe inter cornua apparuisse pavoninam caudam.) Tum *Ebersteinia* dux sequitur (Wapenb. 2. pag. 14.) quatum altera duo cornua argentea sustinet, ex quibus utrinque virides foliis dependentibus ramuli prodeunt. Inter cornua autem rosa scutaria comperet. Ex altera exurgit herma virilis atqueo amictu, aprum scutarium (in armoriali libro nostro tota apru loco est) pectori impressum præ se ferens. Capiti autem imposita conspicitur tiara Episcopalis (qua notari voluit *Advocatium* Abbatis *Herrensalb*) argentea, impressa rosa tubea, fatuus volitantibus eiusdem coloris; tum penna pavonina exornant duplicem mitræ apicem. *Badenwillana* galea herma juvenili (fœmininum in Wapenb. 2. p. 24. crines volitantes arguunt) eo ornatur, hujus verò vesti tubæ in pectoris regione palus scutarius cantheris distinctus inscribitur. Octavam eandem notam *Ratelu* tegit Episcopalis mitra auro & cocco ornata & pavoninis orbiculis fastigiata. Ex quo simbolo superioritas super sex prælaturas *Ratelanaz* comprobata est. *Malbergensis*, quæ nona est, galea tabulam angularem in orbem figuratam exhibet, cujus extrema sex singulis pavoninatum pennatum orbiculis ornantur, tabule vero impunitur orbis aureus cum leone scutario. Quæ ultima est *Lahrana* premitur herma juvenili, cujus vestem auream in pectoris regione tubea distinguit fascia; brachiorum autem loco cornua ejusdem metalli enata, similes fascias ostentant. Qui apex lineæ *Lahrana* inter *Geroldseccios* fuit apud *Herzog*. loc. cit.

§. XIII. Hæc dispositio est insignium Badensium, uti linea *Durlacensis* illis utitur: quod attinet *Badensem* vel *Edoardinam* lineam, ea laterculos aliter disponit, & unum prioribus addit. Dispositio illa est, ut superioris regionis prima areola *Spanheimias* tessellas, altera transversim secta superioris rosam inferius aprum, *Ebersteinia* *divyana*, tertia leonem *Brisgocum* complectatur. In medio scuti *Badensis* baltheus occupat principem parmulam, hinc palo *Badenwillano*, inde ala *Isenbergia*, supratam. Pes scuti in quatuor laterculis, primo *Ratelanum* hieroglyphicum, secundo *Lahrannum*, tertio *Malbergense* continet. Extremum occupant *tessella* ex auro & cyano, quæ item *Spanheimense* symbolum sunt. (ut ex Wapenb. 2. pag. 12. videre est.) Unde colligere est, *Spanheimenses* diversas lineas, diversa etiam usas esse tessellarum tinctura. Cum vero comitatus in *exteriorem* & *ulteriorem* (*vordere und hindere* *Grafenschaft Spanheim*) dispescatur, illam auro & cyano, hanc argento & minio notare solent. Crediderim hanc lineam duplex symbolum gestare, quia in ejus potestate comitatus est, quantum ejus ad domum spectat.

§. XIV. Præter hæc vidi scutum, quod filio suo Serenissimo Principi *Ludovico Wilhelmo*, patens *Ferdinandus Maximilianus*, dum viveret historiari, Genealogiarum & scutarie artis studiosissimus, concinnavit, præter eas quæ domus consuetæ sunt alias areolas complectens, quæ affinitates varias atque prætensiones significant. Dispositio illa erat, ut tres lineæ transerse clypeum in quatuor regiones distinguerent. Imma iterum quadripartita *Ratelum*, *Lahrannum*, *Malbergium* & *Isenbergium* symbola referebat, quæ huic incumbere, præter mediam parmulam *Badensem* à dextero rosam & aptum *Ebersteinorum*, in areola transverse secta, & altero ex latere leonem *Brisgocum* complectebatur. Dux superiores regiones, utraque duabus lineis distincta, sex laterculos conficiebant. Ex quibus primus iterum quadripartitus *Legionense* & *Castellanum divyana*, secundus *Siculum*, tertius *Neapolitanum*, quartus *Therapsitanus* cruces, quintus *coronas Svecicas*, extremus tessellas *Spanheimenses* referebat. De *Spanheimensi* areola nihil attinet iterum dicere. Quod reliquos concernit: prætensionem in *Stilia* & *Neapolitanum* regnum laudatus Marchio arelessebat à *Fridrico March. Badensi* & *Duce Austria*, qui consobrinus *Conradino Ducis Sveciæ* & *Regis Neapolitani*, cum eo à *Carolo Andino* 1268. decollatus est. Hierosolymitanæ cruces eidem tribui poterant origini: sed maluit eas repetere à *Maria Sabaudica*, *Philippi March. Hochbergensis* uxore, cujus patri ab hærede *Gyri* regnum sit donatum. *Svecicas coronas* inseruit ob *Cæciam Svecicam* *Gustavi I. filiam Christophori Marchionis Badensis* conjugem. Unde veto *Legionense* & *Castellanum* symbola ascita, neque accipi, neque ipse reperire potui. Nisi forte, quod tamen vix crediderim, respiciatur *Ludovici Wilhelmi* proavia matetna *Catharina Michaelis Hispanica*, *Duci Sabaudia* nupta. Utrum vero hoc scuto posthac alii usuri sint, mihi non constat.

Christo-
phori
dispositio.

Ejus filo-
rum Bern-
ardi, Phi-
lippi, Er-
nesti.

Rodem-
acheri.

Scutum
cruce no-
tatum.

an Bur-
gundica
telera.

Arcolæ
aliquando
constatæ.

Telamo-
nes.

§. xv. Præter istas dispositiones scuti, quæ nunc quoque obtinent, obser-
andum, in hoc etiam ut in aliis creville subinde numerum arearum. Ita *Christo-
phori*, antea memorati *Christophori* scutum non nisi quadrifariam sectum, & *Spanheimi* &
Badensi symbolis repletum deprehendit. Nempe anno 1491. prædictum erat, antequam
agnati *Philippi Hochbergi* hereditas accessisset. Inter *Christophori* filios *Bernardum*,
Philippum, *Ernestum*, cum ditiones divisæ essent per pacta in viam testamenti paterni,
constitutum, ut præter areolam *Badensem* singulis communem, reliquis areolas qui-
libet ex illis tantum formaret ditionibus quas possideret. Unde *Bernardus* quadri-
do scuto usus est, prima areola *Badensis* in alia cum, secunda & tertia tessellas *Spanhei-
mici*, quarta *caruleam fasciam* deferente. *Philippus Badensem* tessellam in pecu-
liari scuto imponebat parvæ quadrilateræ ex tessellis duplici *Tbersteinæ*, *Libra-
næ*, *Malbergiæ*. *Ernestus* idem toti imposuit *Badensem* parvulam, clypeo constante
ex quadris *Briforæ*, *Isenbergiæ*, *Ratcloniæ*, *Badenwilaniæ*. Cum vero *Philippus* si-
ne mare decessisset, ditiones ejus fratribus attributæ, eorum scuta auxere. In
Schmach, *Wapenb.* P. 1. p. 8. representatur clypeus quadrilaterus ex *Hochbergiæ*,
Isenbergiæ, *Badenwilaniæ* & *Ratcloniæ* notis, *Badensi* scutulo medium occupante, quam
dispositionem modo diximus *Ernesti* fuisse. Istæ etiam galeæ adjuvantur, sed quæ in
aliis factum observamus, paulatim laterculorum numerus crevit. Primus vero *Ern-
stus Fridericus* schema quod hodie utuntur concinnavit.

§. xvi. Una areola, quam modo diximus in *March. Bernardi* extitisse scuto,
quæ *caruleam fasciam* deferret, nondum explicata est. Cæterum ea denotatur Do-
minium *Rodemacheri*. Cum enim *Christophorus Marchio Maximiliano Imp.* in Belgio
fidelem operam præstitisset, & epiarum Dux & deinceps Gubernator *Lucenburgus*,
ob sumtos factos, suis enim impensis militaverat, quibusdam qui rebelles declarati fue-
rant adempta bona ei addicta sunt, utpote Comitatus *Roucy*, *Bad macheri*, *Rulant*,
Reigersberg, *Isfeldingen*, *Herspringen*, cum jure hereditarie præfecturæ (*Erb Erbey-
nament*) Ducatus *Lucenburgi*, sed reservata relictione & constituta in singula quasi
Dominia certa relictionis summa. Unde quædam etiam soluto are relictionis sunt,
alia ut *Rodemacheri*, *Isfeldingen*, *Ulfeldingen* penes *Badenses* mansere. Unde hæc
ditiones *Lucenburgicæ* & *Spanheimicæ* in testamento *Christophori* pro quarta parte
Marchiarum terrarum computantur, & 15. præfecturis æquiparantur, atque pro pa-
trimonio *Bernardo* primogenito assignatæ sunt. Hinc *Rodemachiana* fascia est, quam
pater *Ulfenbergi* lateri jam adjecterat. Sed & super ad hæc *Marchio Hermannus Fortu-
natus* ibi sedem habuit : ex eo tamen non observavi *ônyx* & hujus in posterum
scuti vestigium.

§. xvii. Unum superest, quod & in libro *eterni tournamentorum*, qui penes
domum *Badensem* est, & in aliis antiquis picturis *Hermanno IV.* & *V.* seu alia nume-
randi serie III. & IV. tribuitur scutum rubrum cum argentea cruce, quæ etiam in ve-
xillis *pavoniæ* eandem utrinque in apice adjectis fulget. De hac cruce *Viri* rerum
harum peritissimi sententia est *Burgundicam esse cruce*, à *Zeringiis* agnatis ob jus in
Burgundiam ascitam & *Badensibus* deinceps jure agnationis vindicant. Huic ve-
ro conjecturæ nonnumquam obstat videtur. Inprimis quod talis crux *Burgundiam* num-
quam fuerit symbolum, quantum hæcenus ab aliis autoribus annotatum, & quod à
Zeringiis denum in *Burgundiam* impetrato jure, agnati nullum jus illa familia ex-
tincta prætere tendere potuerit. Ego quod dicam vix habeo, nisi forte suspicemur, cum
Hermanno III. & *IV. cruceatis expeditionibus* in *Palæstinam*, ille *Comadi III.* hic *Friderici I.*
interfuerint, ab hoc in eius rei memoriam, cruce enim signabantur eo pro-
fecturi, cruce in scuto insertam & gentili symbolo prælatam, à filio vero aliquandiu
paternum gestamen servatum fuisse. Sed de eo doctores amplius cogitent.

§. xviii. Vidimus plures & areolas & castides usurpatas. Nec tamen ita do-
mum placet multitudo arearum, ut non aliquando quasi in compendium redigantur
eæ. Ita *March. Friderico* observavi aliquando tria scuta, in medio *Badense*, hinc
Brifigoico, illuc *Sautenbergensi* signatum, cum eodem galeis usurpatis : omni-
fis reliquis quæ in scuto pleno reperiuntur.

§. xix. Quoad alia atque circumsunt scutum : præcepti solitos veteres
Badenses duos *telamones leones* clypeo adponere, duos vero *gryphes*, quibus incum-
bat,

bar, subicere. Tum Serenissimus Marchio *Wilhelmus torquem aures velleris* suo Torques
 scuto circumdare solebat, quæ dignitas personalis erat. De *Symbolo gentis* nihil mihi A.V.
 innotuit.

§. xx. Insignia hucusque enarrata illustrat titulus utriusque lineæ communis, qui Titulus,
 ita habet: *Marchio in Baden & Hochberg, Landgrav. in Sausingberg,* (quo titulo jus
Landgravatus Brisgaviae servari voluit,) *Comes in Spanheim & Lberstein, Dominus in*
Rateln, Badenweiler, Lahr & Alalberg, &c.

§. xxi. Alicubi hæc in insignia Badensia legi disticha:

*Marchio habet rubens ferocia bruta leones,
 auro supremis splendida verticibus.
 Ala nitens, nigraeque trabes, tria summa, virgo,
 insula, non parvi sunt decus imperii.*

Poetica
 descriptio.

CAPUT V.

Episcop. Bambergens. & Herbipol.

ARGUMENTUM.

1. Episcop. scutum.	6. Episcop. Herbipol. & Duc. Franconie. Hinc
asserit cuspides.
2. Episcopatus Bambergensis. Fundatio. Aliqui
Episcopi.	7. Alibi de eisdem actum.
3. Directio circuli Franconie.	8. Dernbach.
4. Sericatum coniugundis filium. Quid Electores
ab Episcopatu teneant? Sub officiales eorum.	9. Gentes historia. Arbor Frogonologica.
5. Ditiones in Carinthia. Controversia cum Au-
striaci.	10. Galea. Diadema imperiale.
	11. Gladius. pedum.
	12. Titulus.

§. I.

Reverendissimus & Cellissimus Princeps *Petrus Philippus, Episcopus Bambergensis* Episcopi
 & *Herbipolitanus*, quadripertito utitur clypeo, in cuius prima & quarta arcuola scutum,
aurea leo sili niger angusto baltheo diagonali dextero argenteo toti laterculo inducto:
 secundam transverlim leccant *tres cuspides argenteæ* in caput *rubrum* protentæ: in tertia
carulea cæxillum apparet, ex *minio & argento* quadripertitum, lancea *aurea obliquo situ*
locata affixum. Mediam parvulam *caruleam lapillis* seu *plantis hidibus argenteis* spar-
 sam *tria corda aurea* exornant, *cuspidibus in scuti umbilico cocuntibus*, in Pythagoricæ
 literæ formam disposita.

§. II. Primum *bergæ* est *Bambergensis* seu *Babenbergensis* Episcopatus Franco- Episcopa-
 nici ad *Maxnum & Pegniam, Brandenburgicis, Hennebergicis* seu *Saxonicis & Her- tus Bam-
 bipolentibus* ditionibus majori ex parte cincti. Olim *Comites Bambergenses* seu *B- bergensis.*
benbergenses fuerunt, ex quibus aliqui veterem *Austriacam* familiam deducunt: sed vel
 morte *ulami Reinholdi* vel *Reinhardi* 1007. ad Imperatorem comitatus relapsus est, Fundatio
 vel jam prius post *Alberti* Comitis supplicium fisco addictus erat. Eximium il-
 lud habet, quod nulli Archiepiscopo sed immediate *Romanæ* sedi subicit: unde
 Episcopus hic suæ *Ducefco* est Archiepiscopus. De tributo, quod ob hoc Pontifici
 solvendum fuerit, quod duxceus remissum sit, Pontifici ab *Henrico III.* civitate *Beneven-* Aliqui
to 1031. concessa, vide quæ *Lima.* habet *Jur. publ. T. V.* addit. ad 477. p. 150. Fundatus Episcopi.
 1007. ab Imperatore *Henrico II.* & uxore *Conigundi*, cui maritus comitatum donaverat,
 multisque amplissimis privilegiis dotatus est. Primus Episcopus *Lothardus* decec-
 sit 1042. Secundus vero *Stadogerus* seu *Stadogerus* pridem *Henrici* Cancellarius ab Im-
 peratore *Henrico III.* 1047. *Romanæ* sedi Pontifex impositus est, quam novem men-
 sibus prelit assumpto nomine *Clementis II.* Octavus Episcopus *Otto* ex Comitibus *An-*
dechensis, quod *Pomeranorum* conversioni a paganismo ad religionem *Christianam*
 operam navasset sedulam, eorum *Apostolus* nuncupatus est.

§. III. De *Directione circuli Franconie* et controversia sunt cum *Marchioni-* Directio
 bus *Brandenburgicis*, anhi in convocacione statuum circuli semper concurrant; sed circuli
 1559. in comitus *Augustanis* ita res est composita, ut tutus temporibus perpetuo Franconie
 uterque

uterque, Episcopus sc. & Marchio Brandenburgensis, conjuncta opera & indivisim hoc convocandi munus exercerent. *Cont. Johan. Limn. Jur. Publ. T. II. add. ad 1, 7. p. 47. & ad 9, 1. p. 42. 4.*

§. IV. Aliam prerogativam Bambergensis Episcopi illam recenlet *Caspar. Bru-*
schius in Catal. Episc. Bamberg. Continuus amplius Duxus Henricus Imperator, nisi laicales
quatuor S. Rom. Imp. Electores seu d. Electoratus ab hujus Ecclesie Pontifice tanquam va-
salli à suo directo Domino petere & accipere nec se habeant. Quod insignis & amplis-
simum privilegium vulgo Iericatum Duxa Cumgundis illum apponant, quo laudatissima
Imperatrix Vera Ecclesie nuntia, Babenbergensem suam Ducem & Ecclesiam voluit esse
quasi fortissimo muro & inexpugnabili propugnaculo communitam. Cui suffragatur et-
iam Hieron. Megiserus L. 7. annal. Carinth. c. 4. Daher seind noch heutiges ta-
ges alle Churfürsten des Reichs des Bischoffs zu Bamberg Leben heute der-
gestalt / das; er sie (als mit einem Leben) belehnet mit dem Churwürtslichen titul
und namen / und jeder / was em jeder / als em Churwürts / hat und besiget.
*Hunc veto errorem ex non bene cognita veritate ortum retellit *Joh. Limn. Jur. Publ.**

3, 7. 76. 77. 78. Nimirum quod Henricus II. singulari amore in hunc Episcopatum
 inclinaus, cum plura alia ei tribuisset, grandius quod ei tribueret non invenit,
 quam ut quatuor illos Principes Imperii officiales, eisdem officis & ministeris Episcopo-
 tati illi suo adscriberet: quod etiam *T. F. ad l. ad 3, 7. p. 357.* pluribus ostendit:
 cum Electoralem dignitatem ab ipso Imperio teneri minus quam apertum sit. Sub-
 officiales vero & Electorum Vicarii in Episcopatu sunt, Regis Bonemur Archiepiscopa-
 re Equites *Auffßißi*, Archiducem Palatini *Duchßißi de Dommersfelden*, Archiduca-
 rescalli Saxonis *Marscalli de Ebuet*, Archicamerarii Brandenburgici *Roteshamm*. Qua
 ratione etiam *Celeb. Ducehm Germ. T. 1. p. 24.* illos officiales majores Electores, &
 minores ex equestribus familiis recenlet. *Cont. Theod. Hapting. ac insign. c. 6. P. 7. n.*
1078. p. 293. Porro plures adhuc Principes, Comites & Dynasti ab hoc Episcopatu
 feuda accipiunt praxialis Germaniæ præfulibus. *Conf. Zeller. Itin. German. P. 1.*
pag. 400.

§. V. Præter ditiones Episcopatus in Franconia sitas alia adhuc in *Carinthia* sa-
 tis ample sunt, quas dono Henrico acquisiverunt. Megiserus exprimit *Domina La-*
renthal & Willach, quæ a rege domino in *Wolfsberg* reguntur. De illa provincia contro-
 versia Episcopi cum domo Austriaca intercedit a temporibus Ferdinandi I. Hoc
 (quæ fiamen alis etiam Archiepiscopis & Episcopis Salzburgensium, Inntingensium, Ra-
 tipontensium, Passiavensium ipsorum communis est querela) in comitis non temel con-
 quærente, quod duplici onere in imperii contributionibus gravetur, qui & immediate
 imperio quotam suam solvere debeat, & in dietis provincialibus *Carinthia* portio-
 nem suam non minus repræsentare adigatur. Acta & documenta utriusque partis
 videre licet apud *Limn. Jur. Publ. T. F. add. ad 4, 7. p. 467. 583. & ad 5, 2. p. 688.*

§. VI. Reliquæ duæ testera, *cuspidis & vexillum*, Episcopatum *Herbapolitanum*
 atq; *Ducatum Franconie* designant: uter vero utro designetur, apud aliquos dubitari
 vidi: nec desuere, qui *cuspidis*, quod primo loco collocentur, Episcopatum, Ducatum
vexillum attribuerent. Quibus fateor me accedere non posse, *Ducatum Franconie*
cuspidis illas deberi, non una ratione convictus. 1. Communis ea jam à multo tempo-
 re fuit autoribus, quos vidi omnibus. Ut paucos qui nunc ad manum sunt exprimam,
 ita sentiunt *Wavemb. P. 2. pag. 2. Marq. Freher. Hist. ad Leopold. de Bebenberg. d. jarib.*
regni. c. 1. p. 6. Cap. Lorch. a D. r. d. c. 7. 4. pag. 36. Bern. Herzog. Chron. A. sat. 1. c. 27.
 (quorum uterque vocat *rothe flammen im weissen feld*: forte rectius *weisse im*
rotß) neque enim vocat flammæ descendunt sed ascendunt, nili velimus, tincturæ ordi-
 nem imperitia pictorum aliquando immutatum.) *Spangenberg. Chron. Hornob. 2. cap. 34.*
Limn. Jur. Publ. T. F. add. ad 1. 7. 227. 231. Theod. Hapting. de jur. in sign. c. 6. P. 1. num. 61.
p. 239. 240. (qui *Fränckischen spisen oder faunm* vocant.) 2. Qui Imperatorum ex
 Franconica familia repræsentant insignia, semper ea repræsentabant aquile pectori
 affixæ *parmula cuspidibus* his distincta. *Furß. Wavemb. P. 3. p. 1. Ducehm. Hist. univers.*
Nucl. in catal. Imp. Rom. 3. Rubescet & candidus colores semper habiti *colores Franconie*,
 unde etiam per frequenter in procerum Franconie scutis; Ut exemplis apparet
 Comitum & Dominorum Castellanos (qui ipsi ex Ducibus illis deducuntur)
 Etpachio-

Erpachiorum, Breuburgiorum, Limpurgiorum, Weinspegiorum: sic etiam non pauca civitatum Imperialium in Ducatus Franconici veteri & amplissimo districtu sitarum scuta simili tinctura intinguntur. 4. Limpurgi, qui ex Ducum Franconie profapia originem derivant suam, cuspides illas, non vero vexillum gerunt. 5. Cum vexillum scuti usdem iterum distinguatur coloribus cuspidum, vix dicemus. Ducale vexillum Episcopatus unius, cum tamen plures complecteretur, assumptile tesseram, Episcopale vero vexillum Ducatus sui, quo complecteretur, colores referre convenientius erat. Unde etiam *Herbipolis* Episcopi sedes ab eo simili parma donata est. vid. *Wapenb.* p. 220. Quod alibi etiam circa Episcopales civitates obierimus. Quod vero Ducatus Episcopatus præferretur, non mirabitur, qui cogitet Ducatum talium, quales admodum pauci in Imperio olim fuerunt, Franconia, Saxonia, Bavaria, Saxonie, Lotharingie, Bohemie, amplitudinem, cum singuli regnis, qualia hinc inde agnoscuntur, æquari poterunt; quid ergo mirum, eo tempore Episcopatus hieroglyphico, hoc symbolum antelatum esse?

§. VII. Quæ alia Ducatum Franconie & hunc Episcopatum concernunt, div. re occupavimus L. i. c. 64. n. 3. cum in Moguntino Electoris Joh. Philippi scuto eadem *debya* occurrent. Conf. *Linn. Jur. publ. T. I. add. ad 4. 7. p. 251.* Alibi de
islem
actum.

§. VIII. Medium scutum Episcopi hujus gentile est; notans familiam *Dernbach*, & quidem quod apparet ex *Schmach. Wapenb.* P. 1. p. 110. eam lineam, quæ cognomen *Graul* gerit, cum alia cognomina in *Dernbach* cordibus nigris in palma aurea utatur. Dernbach.

§. IX. Hæc gens Illustris *Dominorum*, nunc vero *Comitum*, à *Dernbach*, jam inde ab *Elisabethæ* Hassiæ Landgravie ob sanctitatis famam celebris tempore inter *Cattos* & *Buchonios* floruit. *Wib. Dilich. P. 2. Chron. Hist. p. 154.* memorat circa 1234. à quodam *Dernbachio M. Conradum* *Elisabethæ* Principis contestatum prope *Marpurgum* confossum esse: quod orta, ut ajunt, secta in *Willenstorf* *Conradus* cum alio *Conrado* *Derfon* *Dominicano* à *Gregorio IX.* Pontifice inquisitores constituti (ex quo apparet, miseros illos sectatorum nomine profusos *Papatus* adversa docuisse) potestate abuterentur, & quosvis sibi suspectos inauditos nec convictos ad rogum condemnarent, qua truculentia plures *Marpurgi* (*ander Neerbach*) perire, Comes autem *Saynenis* & alii appellatione ad *Cæsarem* & Principem evaserunt, inquisitores ita odium publicum sua iniustitia incurrere, ejus instrumentum *Dernbachius* justitiæ zelo se præbuit. Non defunt, qui existiment, inter alios viros nobiles, qui ex *Hungaria* *Elisabetham* secuti, hos etiam *Dernbachios* in *Germaniam* delatos, atque ibi domicilium suæ fortunæ collocasse. Sed seculo sequenti, cum inter *Ottoneum Landgravium* (qui 1326. decessit) atque *Henricum Nissortæ* Comitem eorum esset dissidium, castrum *Dernbach* (haud dubie quod familia *Ottonis* partes sequeretur) à *Nalovio* destructum, & nobiles *Dernbachii* pulsi sunt, teste eod. *Dilich. Chron. Hist. p. 182.* Verum etiam postea non defuere stirpi domi forisque Illustris, quorum memoria servatur in *Ecclesiis* *cathedralibus* & ludis equestribus *Herbipolitans*, imprimis etiam in *Novissimi* obelione à *Carolo Burgundo* tentata. Hoc arvo potulimum in *elaruere* *Baltasar Abbas Fuldenis* ab anno 1570. ad 1606. quem *Bucelinus* *filius ordinis* sui nuncupat, & quem §. i. nominavimus modernus Episcopus *Bambergentis* atque *Herbipolitanus*. Ut vero non nihil hujus gentis affinitates lustremus, exhibebimus progogonologicam tabulam à *Viro Excellentissimo D. Fabricio* cum nonnullis aliis adductis communicatam. Arbor pro-
gonologi-
ca.

Spes Dern- bach- ca.	Joan. Otto S.R. I. Com. à Dernbach, supremus aulæ Præfe- ctus, Confil. Int. & Archi- sattapa in Kitzingen.	Otto Guiljel. à Dernbach, Sattapa in Arnheim, Rev. & Celf. Princ. Bam- berg. & Iler- bipol. Petri Philippi fra- ter.	Melchior à Dernbach Confil. Cæf. Fuld. aule Marefcal. Sa- ttap. in Ro- ckenftuhl & Bruckenau: Frater Abb. Fuld. Balta- fariſ.	Petrus de Detn- bach.	Philippus à Detn- bach, dictus Graueln. Hen- rici ex Lihabet. Ried- eflin de Eytlenbach. Margareta de Schey- ein dicta Scheyerer. Claur de Wehren. Gul. ex fratre neptis. Schuzbar d. Milch- ling. Anna Catha- rina Schuz- barin dicta Milchling.														
			Catharina Magdalena Echterin de Metpelbrun	Philip. Chri- stoph. Ech- ter de Met- pelbrunn, Rev. & Celf. Pr. Herbip. Julu ex fra- tre nepos.	Theodo. Echter de Metpelbrunn Confil. Herbip. Sattapa in No- tenfelß. Sufanna Mare- fcalla de Pap- penheim.	Petrus Echter de Metpelbrunn Sattapa in Procelden. Gerardus de Adoltz- heim. Chriftophorus Mare- fcall. de Pappenheim. Cunigunda de Bemel- berg.													
				Anna Maria Voitin de Rieneck, Rev. & Celf. Princ. Bam- berg. Dn. Phil. Valen- tini ex fra- tre neptis.	Georg. Chri- stoph. Voit de Rieneck. Sattapa in Ramneck & Ebern.	Anna Mar- gareta de Bi- cken Enim. Pr. El. Mog. Joan. Adam ex fratre ne- ptis.	Philippus de Bicken. Anna Brendlin de Homburg.	Philippus de Bicken. Regina de mudersbach Fridericus Brendel de Homburg. Margareta Riedefeln de Bellersheim.											
						Maria Ama- lia ab Erthal.	Joan. Emeri- cus Voit de Rieneck.	Martinus Voit de Rieneck Sa- ttapa in Ge- münden.	Philipp. Voit de Rieneck Confil. & Summus Prator Herbipol. Amaha de Adoltzheim.										
								Maria Ger- trudis Ech- terin de met- pelbrunn.	Christina ab Lhthal.	Maria Magdal. de Thungen.	Philippus de Thungen Agatha de Steinau.								
										Maria Ger- trudis Ech- terin de met- pelbrunn.	Christina ab Lhthal.	Georg. Theod. ab Erthal.	Joan. Georg. ab Erthal. Cecilia de Steinau.						
												Maria Ger- trudis Ech- terin de met- pelbrunn.	Christina ab Lhthal.	Eva de Lichten- stein.	Philippus de Lichten- stein. Anna de Sternberg.				
														Maria Ger- trudis Ech- terin de met- pelbrunn.	Christina ab Lhthal.	Georg. Eyricus ab Erthal.	Chriftoph. ab Erthal. Maria Rosina Fuchlin de Burckbreitbach.		
																Maria Ger- trudis Ech- terin de met- pelbrunn.	Christina ab Lhthal.	Regina Cuni- gunda de Ro- tenberg.	de Rosenber. Giemn de Gibelfatt.
																		Maria Ger- trudis Ech- terin de met- pelbrunn.	Christina ab Lhthal.
Maria Ger- trudis Ech- terin de met- pelbrunn.	Christina ab Lhthal.	Cæſar. Sattapa in Aſchach.																	
		Maria Ger- trudis Ech- terin de met- pelbrunn.	Christina ab Lhthal.																

§. x. Imponuntur scuto quatuor galeæ, & inter eas *diadema imperiale*: hujus cau- ^{Galeæ.}
sa est Henrici I. in hunc Episcopatum, quem omnibus modis exornare nitentur. In-
gularis affectus. Quod galeas concernit, prima ad dextram est *Herbipolensis*, tecta mi-
tella principali rubea, cuius ora redacta vellere herminioes fulget, ei inter duo ve-
xilla Herbipolentia instituti tres plumæ Struthionicæ antrotrium reflexæ, argentea
hinc aliâ ceruleâ isthinc rubea stipata: secunda conteguntur *pulchello cocco*, o, ^{o,} cuius
extremi globuli & panniculi auro fulgent, ex mediante *septivo auro* immitur *tabula octan-*
gula aurea cum typo Bambergensi: angulis vero admotæ conspicuntur *singule penne*
paroninæ: tertia que diademati imperiali proxima ad levam est, coronata sustinet ^{Diadema}
duo cornua fictione Francoici laterculi distincta: Ex quarta protenditur *jugum ala-*
rum complicatarum, cum *Dernbachio typo scutario*. Phalææ circumfluunt *scutum*,
hinc *aureæ & nigræ*, isthinc *argenteæ & rubeæ*.

§. xi. Scuto subiunguntur *gladius & pedum Episcopale*; more Episcoporum Ger- ^{Gladius,}
manicæ solenni, ob utramque qua beneficio Imperatorum seuuntur potestatem. Er- ^{pedum.}
langum ex Herbipolentis primum fuisse, qui hæc insignia scuto adiecit, & qua oca-
sione factum idcirco, L. I. c. 64. n. 3. audivimus. Notant tamen, eo etiam tempore, quo
alii Episcopatus ista adhuc potestate caruerint, jam Caroli Magni avo, Episcopum
Herbipolentem & Abbatem Campidonensem utraque usus potestate, illum ob Fran-
conicæ Ducatum, hunc ob comitatum Campidonensem, quibus sua tuere, antequam
in Ecclesiasticorum ditionem venirent. tribunalia. vid. *Imm. iur. publ. T. V. add. ad 47.*
p. 251. Et quidem cur dextro latere gladius, leuioni pedum locetur, accepi inde fieri,
quia *Herbipolis sola iudicat esse, stola*.

§. xii. Titulus est: *Episcopus Bambergæ & Herbipolis, S. R. Imp. Princeps, Fran-* ^{Titulus.}
ciæ orientalis Dux, &c.

CAPUT VI.

Domus Bethunia, Duc. de Sully, de Bethune, de Charrots.

ARGUMENTUM.

1. *Fortuna vicissitudo.*
2. *Bethuna Domini & successio.*
3. *Reliqua linea. Hodierna.*

4. *Insignia. Ex Teneramundanis adjecta. Fascia hieroglyphicum.*
5. *Discernentia.*
6. *Apex.*
7. *Tituli.*

§. I.

ILLUSTRE exemplum est Illustrissima Bethuniorum familia variantis fortunæ: cum ^{Fortunæ}
olim summo in splendore vigens (utebantur enim titulo *DEI GRATIA*, & monetam ^{vicissitudo}
cudebant) temporis deinceps injuria fulgoris sui aliquando aliquod quasi deliquium
passa, demum virtute & meritis *Maximilian* in eum fortunæ iterum gradum a cen-
derit, ut quod extra Principum ordinem nulli familiæ Francicæ obtigisse memini, uno
tempore triplicem Ducalem titulum possideat.

§. II. Quod Genealogiam attinet, eam iusto opere 1639. edito diligentissimo ^{Bethunæ}
excoluit Genealogorum princeps *Anàreas du Chesne*. Hic primum nominat *Robert-* ^{Domini &}
tum cognomento *Fasciculum* seu *Fascius*, *Domini Bethunæ & Riechbourg*, advocatum ^{successio.}
Atrebatensem seu bonorum Abbatæ S. Vedasti. Eum tamen ex vetustis Bethunæ
Dominis ortum credit; Defunctum existimat circa 1237. Huic filium dat *Robertum*,
& ex conjectura alium, à quo *Domini de Carency* descendunt, quorum heres *Elisabe-*
tha Guilelmo de Cijeu Dni. de Boulaincourt nupsit. *Roberto II.* qui 1272. prælio cecidi-
dit, natus est *Robertus III.* cognomento *Calvus*, qui integram advocatiam Atrebatensem
per nactus est, altero advocato mortuo. Hic pater fuit *Adami*, qui in expeditione
Palestina *Bethsan* seu *Bejsan* (quæ olim Scythopolis) in Galilea hereditario jure obti-
nuit, à quo reliqui ejus Domini in sextum gradum descendunt, & *Robertus IV.* co-
gnomine *Cassi*. Hujus filius *Guilelmus* Bethunam, antea 1337. combustam, restaura-
vit, pater *Robertus V.* cognomento *Rufi*, qui 1391. ad Accaron obiit in comitatu Regis
Philippi; quoniam *Robertus VI.* cognom. *junior*, *Baldunus* ab uxore Comes *Annala*,
Ioannes

Joannes Episcopus Cameracensis, cui 1219. expeditio adversus Albigenfes feralis fuit, *Conon Dn. de Bergues*, & dein in expeditione Constantinopolitana 1204. *Adrianopoliticos*, unde filius *Baldunnus* Rex Adrianopoleos dictus est, & *Guilelmus* II. cognomento *rufus Bethune* Dominus, cui ut & prius fratri *Roberto* destinata *Sibylla Hierosolymitana* heres quo minus obtingeret, amulsi impediatur: obtigit vero uxor *Mathildæ* heres *Teneramunde*. Hoc iterum geniti *Daniel*, *Iohannes Com. S. Pauli Iuvensis*, & *Robertus VII.* qui 1248. mortuus heredem reliquit *Mathildam*, *Guidonis Dampieri C. Flandriæ* conjugem, in cuius posteris deinceps *Bethuna* hæsit, atque *Guilelmus* reliquorum *Bethunorum*, qui nunc superiunt, sator.

Reliquæ
lineæ.

§. III. Hic *Guilelmus Bethunus Dn. de Molenbeque*, *Loeres* & *Huffe*, qui 1243. decessit, ista ab uxore *Elisæbertha Pentobart* æquirit, sed filia *Mathildis* fratri *Guilelmo* superstes, eius atque *Molenbeque* heres fuit, uxor *Joannis Castellani de l'Isle*, & post eum *Roberti de Warreni Seneschalli Flandriæ*. *Guilelmus* vero *Guilelmi* filius, *Dn. de Loeres* & ab uxore *Beatrice Hebuterne* fuit, genuit: *Guilelmum III.* patrem *Guilelmi IV.* qui *Matthæum* & *Iohannem* filios habuit: *Matthæus* filia *Maria* heres de *Loeres* & *Hebuterne* fuit: hic (*Joannes*) dictus de *Loeres*, *Dominus* fuit de *Vindeuil*, & uxorem cum multa dote habuit *Joannam* filiam *Engerandi de Courcy, Vicecomitis Meldarum* seu de *Ateaux*, cui successit filius *Robertus*, mortuus 1408. herede filia *Joanna*, bis nupta *Roberto Barenfi*, & *Joanni Luemburgo Lignio*; eius patruus *Joannes Bethunus* dictus de *Loeres* *Dominus Autselba* fuit, hic 1415. ad Azincurtium cæsus *Robertum* reliquit *Dominum de Marcul*, patrem *Joannis*, quo nati *Alpinus* & *Robertus*: hic *Dominus de Hestel* & *Vicecom. de Charignon*, pater *Georgii*, avus *Anna* quæ hereditatem marito *Fridrico de Choseul Dn. de Praslin du Plessis* attulit, ille *Baro de Baye* & de *Marcul*, ex minore filio *Ogero* *Dominos de Congy* sedit, major *Joannes Baro de Baye*, pleraque bona ptodegit, filioque *Francisco Baroni de Rosny* ex materna hereditate parum præter præsentiones reliquit. Hic communis pater est omnium hodie viventium. Eo enim nati sunt *Maximilianus* & *Philippus* duarum lucrarum autores. *Maximilianus* ex barone de *Rosny* & infima militiæ ad summam fortunæ gradum ascendit, creatus *Dux Sullius* & *Par Franciæ*, tum *Marscallus*, pridem rei quaristoriæ *Præfectus*, item *Architectonicæ*, fortalitiæ, *M. Magister* rei tormentariæ, portuum, litorum, &c. Pater fuit *Maximilianus M. de Rosny*, ante patrem defuncti, & *Franciscus*: ab illo genitus *Maximilianus Franciscus*, & *Scho* *Maximilianus Petrus Franciscus*, *Duces*, *Francisci Com. d'Orval* & *M. de Courville* fuit, nunc *Dux de Bethune*, pater *Marchionis Bethuni*. Quod vero *Philippum* attinet, is *Comes de Selles* & de *Charrets* fuit, pater *Hypolyti*, quo genitus *Philippus Com. de Selles* vel nunc de *Bethune*, *Henrici* Episcopi *Bajonensis*, tum *Malleacensis*, demum *Burdgalensis Archiepiscopi*, atque *Ludovici Com. de Charrots*, qui nunc etiam *Dux de Bethune*, filius vero *Armandus Dux de Charrots* appellatur.

Indignia.

§. IV. Quod insignia concernit, ea olim fuere apud *Chesneum* parma *Cyanæa* quatuor vel quinque *balthæis diagonalibus aureis* exarata. *Dominus* vero de *Carency* usi sunt fascia, quæ aliquando fuit *discerniculi causâ* pinnata. Verum pro *balthæis* *Robertus VII.* pater *Mathildis*, quæ hereditarem *Bethuniam* *Flandriæ* attulit, assumpsit *tefferam Teneramunde*, quæ erat *rubea fascia* scuto *argenteo* inducâ. Idque fecit *Robertus* ob matrem *Mathildem Teneramundæ* *Dominorum*, qui *Principum* nomen usurparunt, heredem. Unde *vetus symbolum* plane exolevit. De hac fascia non indigna sunt quæ legant eruditi, excerpta è *Dar. dis Lnd. vi de Teneramund. L. I. c. 6. num. 45. p. 31. 32.* *Ab hæc forte tempore*, nempe circa 1200. cum *Mechthildis Dn. Teneramundæ* nupsit *Guilhelmo Dn. Bethunæ*, unde *Bethuna* & *Teneramunda* iuncta, sua insignia *Bethuni* à *Teneramundanis* mutata sunt, quæ *Teneramundensis* *similitudo* fuisse, vel ante annum *1110* manifestum est ex inscriptione sepulchrali *Rengou* & *Adelwidis*, quam supra citavi: ubi *hodierna Teneramunde insignia Adelwidis* tribuuntur: & quod vel *solum* *idem* asseruat, ead. in *formæ* *turris* *Ecclesiæ Teneramundensis* *asservitur*, non *pauca* *solum*, sed *fixo incisâ*: quod qui *cominus*, dum *hæc* *scriberem*, *viderunt*, *retulere*. *Structuram* *antem* *est* *illius* *turris*, *aut* *a* *Rengoto* *Teneramundæ* *Domino* *(qui* *in* *ea* *Ecclesiâ* *Canonicos* *instituit*, *obit* *ante* *anno* *1110* *CVI.)* *aut* *multo* *ante*. *Bethunæ* *autem* *insignia* *alia* *ab* *his* *hodiernis* *edificè* *memini*, *caris* *diplomatus* *Roberti* *Bethuni*, *Guidonis* *Soceri*, *cum* *hæc* *inscriptione*: *Secretum* *Roberti* *de* *Bethune*. *Virus* *que* *autem*

opidi

quod hodierna usque sunt fascia tubra in leuto argenteo: de qua multa symbolice, doctissimus meo iudicio Belgarum sui ævi, Johannes Goropius Becanus, in explicatione vocis nostræ Bandit, id est, fascia & vinculum; cuius inter cetera hæc verba decepsit: Quam fascia sive vinculum ad hominum membra confirmanda necessarium, maiores nostri insigni prudentiâ, fasciam unionis & potentie inde pendenti signum esse voluerunt. Hinc bandit id est fascia, nostris Bandit pro vexillo militari, non ut simplici signo portari cepit; sed ita ut nihil ei sit magis hieroglyphicum. Notabatur enim eo, omnes debere esse colligatos vinculo amico & hominum membra confirmante, non secus atque infantis tenelli artus vincuntur, ad robur consequendum. Hoc mirum ille voluit, qui sagittas colligatas filiis frangendas dedit, quas cum frangere sic nequirent, rursus dedit singulas, quas facillime negerunt. Sicut enim concordia patvæ res maximas vires sibi comparant; ita discordia maxime queque vires franguntur. Fascia igitur, quam nostri *bandam* vocant, priscum nostris sui signum militare, quo omnium animi ad unionem & concordiam stricte arteque retinendam moverentur. Videmus hæcenus puerorum vexilla è longis fasciis constare; quæ veterum fuisse cogitandum. Posterior ætas multas fascias constituit: fortassis ut significaret, non unam se ducere potentiam, non unum robur, sed multa: & non angustam habere se potentiam; sed longe lateque dominantem. Jam quoniam unio & colligatio hominum, principes & supremas vires habent, atque ea fascia significabatur, translatum est symbolum, ad summam & Regiam potentiam denotandam, ita fascia candida caput ingeret: & sicut potestas Regia omnium est antiquissima, ita antiquissima gente (Cummeris) traxit originem. Et pau. o post: Ex eodem fonte manavit illud, quod in omnibus sacris, vitis sive fœcus, tum victimas, tum aras, tum sacerdotes ornarent. Significantes, omnem potestatem à superis orandam: & eo solo nos salvos esse posse, si potestati divinæ nostræ potestas alligetur. Fatebantur igitur hæc testera, se agnoscere omnium rerum potestatem apud illum esse, cui sacra fidei deberent. Ita Lindanus suis & Goropii verbis.

Fascia hæc hieroglyphicum.

§. v. Porro scutum hoc cum fascia nunc etiam tota Domus retinet: nec vidi ei alios laterculos usquam additos: Sed *Dux de Bethune d'Orval* fasciolam itidem seu lambellam coccineam trisidam scuti capiti inserit, discerniculi causa: alter *Dux de Bethune - Charrots* non minus fasciola vitur hujus coloris, quæ tamen à priori distinctione, non memini vidisse.

Discernicula.

§. vi. Apex est, ex galea coronata emergens pavo caruleus, collo liliis aureis sparso, *Gorgé de France*: quod ex concessione allegatur Philippo Augusti Regis & filii eius Ludovici Com. Atrebatensis, ob servitia a Guilelmo I. Bethunio illis præstita. Lacinias pingit Sammarthan. cocco & argento, sed Geliot. in die. arm. pag. 406. cyanæas ait floribus liliatis sparsas. Telamones adduntur duo sylvestres viri, clavas gestantes. Clamor bellicus est *Bethune*.

Apex.

§. vii. Quod titulus concernit, Ducis Sullii ille est: *Dux de Sully* seu *Sully*, Titulus. *Princ. d'Henrichemont & de Boisbelle, March. de Rosny, Baro de Bentin*. Ducis Bethunii Orvalli: *Dux de Bethune, Com. d'Orval, de Muret & de I. uebon, Mtreb. de Nogent le Bethune d'Ch. le Rotrou, Baro de Courville*. Tertie linee titulus est: *Dux de Bethune*: filius veto *Dux de Charrots*, post hæc vero jungendi tituli *de Bethune-Charrots, Sullio* super Egerim, quod Maximilianus emit, Ducatus nomen accepit 1606. Ducatus autem titulus, qui Orvalli linee accessit, annexus est Dominus *Nogent le Rotrou, Montigny, Regualard & Chamond* 1652. Demum Dynastia *Charrots* in Buturigibus una cum alius, *de Atlandre, Fontmoreau, Bois-Boisseau, Pelva* dignitas ea collata est 1672. *Rosny* obligit familiæ ab Anna fil. Hugonis de Melun, Vicecom. Gandavensis Bar. de Rosny, quæ Joannis Bethunii Bar. de Baye uxor fuit. *Bentin* est ab uxore Maximiliani Ducis, Anna filia Francisci de Courtenay Dn. de Bontin. Reliqua aliis quam hereditatis titulis genti comparata esse oportet.

CAPUT VII.

L. Bar. de Boyneburg & de Bemelberg.

ARGUMENTUM.

1. Familia Equestris Boyneburgia.
2. Olim ex ea Comitibus fuisse.
3. An Episcopi Wormatienses ex hac gente?

4. Dignitas Baronum.
5. Conradus Bemelbergus fortis miles.
6. Sicutum epus lineæ.
7. Joh. Christianus B. Boyneburgius.
8. Insignia.

§. I.

Familia
equestris
Boynebur-
gia.

Generosa Boyneburgiorum familia in Hassia equestris nobilitate à multo tem-
pore claruit. Eius insignia referuntur à *Salmisch. Wapenb.* 1. p. 136. duplici mo-
do, quod dux lineæ sint, altera cognomine die Weisen / altera de Hornstein, dictæ,
quæ pro discrimine colorum variatione utuntur : cujus discernendi modi plura vi-
dimus hinc inde extant, & diserte de eo egimus P. 1. c. 6. Altera ergo lineæ utrius
clypeo ex argento & nigro quadruperto, altera ex caruleo colore & argento. Clypeo
imponitur callis, in hæmlema lineæ sine corona, alteri coronata : ex utraque pro-
minent cornu : *kubalina*, quorum dextri superior, & sinistri inferior pars fulget argen-
to, reliquæ lineæ nigro, isthinc caruleo colore, prout scuta utroque distinguebantur.
Lacinae etiam ad palmæ modum sunt imitæ.

Olim ex ea
Comites
fuisse.

§. II. Quamvis vero familie fors à seculis aliquot inter equestris fuerit, extant tam-
men testimonia, quod olim illustri fortuna gavita sit. Audiamus rerum Germani-
carum & historiarum nobilitatis peritissimi Cyriaci Spangenbergii verba. Ita ille
Welsp. P. 1. L. 7. c. 3. p. 95. Es wollen etliche / das nicht wenig edle Geschlechte in
den Buchen ihren anfang von den zeiten Kaiseris Jula her haben sollen / als
sonderlich die von Boyneburg / so nach gemeynbrauch die von Bemelberg
jetzund genant werden / deren erste ankunfft sich daunnach solte erhaben
han / und etliche ihrer Vorfahren hernach seyn Grafen gewesen. Iterum P. 1.
L. 10. c. 15. p. 279. *Wenneburg* oder *Wonenburg* in Hessen. Anno 1257. ist Graf
Eberhard von *Wonenburg* / Anno 1277. sein bruder *Ernf. Friedrich* / Anno 1293.
Graf *Emich* Bischoff zu Worms worden. Wo findet man sie in Bischoffs
rodel verzeichnet. Iterum L. 10. c. 24. p. 321. b. Man findet in Catalogo der Bi-
schöff zu Worms / Anno 1257. Eberharden / Anno 1277. dessen bruder *Friedrich*.
Desgleichen Anno 1291. der beiden bruder *Eberhard* / und Anno 1293. Herz
Emich / die alle Rubeqraren von *Wannenburg* oder *Wonenburg* und Bischoff zu
Worms gewesen. Und schreiber *Caspar Brunsch* das diese Grafen Hessen seyen /
daher manns auch davor hat / sie seyen des Geschlechts deren von *Wonenburg* /
so gemeinlich jetzt die von *Bemmelburg* genant. Nomen wol vor zeiten
Grafen gewesen sein / wie auch die von *Waldenstem* / *Eberberg* &c.

An Episco-
pi Worma-
tenses ex
hac gente?

§. III. De Episcopis illis Wormatiensibus potest quidem dubium alicui oriri,
quando ipsemet *Spangenbergius* eos vocat *Rubeqrarios* de *Binnenburg* seu *Raugra-
vius*, ut alias vocari solent, seu ut *Bucelinus* in Catal. Episcoporum Wormatiensium
eos vocat *Com. H. Jutos* de *Buenburg* seu *Bomeburg*. Porro *Raugrav* idem bonam
Hassia fuisse, non facile legimus, sed in Palatinatu, & quidem diserte in titulis eorum
vidi appellatos Dominos in Alten & Neuen Bamberg. Unde erroris nominis affini-
tas occasionem dare potuit, si quis sit, quem fuisse aliter veritate nolo.

Dignitas
Baronum.

§. IV. Cum vero succellu temporis ad æqualem conditionem iterum se fa-
milia recepit, hoc & superiori seculo duorum ex ea vartus, alterius sagata, togata al-
terius *Baronum* axima duabus lineis intulit.

Conradus
Bemelber-
gus fortis
miles.

§. V. Superiori enim seculo *Conradi Boyneburgii* seu *Bemelbergii* fortitudo mi-
litaris in bellis Caroli V. in prætho Papiensi, expugnatione Romæ, bello Smalcallico &
aliis meruit, ut inter clarissimos ejus ævi Duces referatur, & Baronis ornatus axi-
mate. Iterum verbis utar *Cyr. Spangenbergii* *Welsp.* P. 2. L. 11. c. 38. pag. 236. b. Curt
von *Wonenburg* / (in getruckten Chroniken Curt von *Bemmelberg* oder
Bemmelberg geschrieben /) sonst der kleine Joes genant / ein sehr beruffener
Krieges

Kriegesmann / hat sich in dem 30g wider den König Francken zu Franckreich und in der Schlacht vor Pavon gar wol gehalten. Anno 1527. hat er Rom eingenommen mit dem von Bourbon, und fünf und dreißig Fahnen geführet. In dem 1530. vor Florenz / 1532. im Türckennug / 1534. im Württembergischen Krieg vor Kaiser Carl / wie auch im Schmaltaldischen / da er 1547. Mansfeld eingenommen / 1542. Obrster des Reichs wegen über das Fußvolck / 1557. mit vor S. Quintin.

§. vi. Ab hoc facti sunt Barones in Svevia dicti de *Pamelberg* seu de *Bamelberg* Scutum et ius luce. seu de *Bemelberg*, quorum Genealogiam integram non vidi, sed aliquot tantum gradus. Qua vero in dignitate habiti sint, matrimonia ostendunt, quae video illos summisse ex *Hilsensteinis*, *Schwarzembergis*, *Jussenbergis*, *Montfortis*: filias etiam elocatas *Torringis* & *Lachsenheimis*. Quod scutum atinet, id representatur *Silvach. Wapenb.* P. 1. p. 25. plane idem, quale fuerat in uestri gradu, nimirum quadripartitum ex *argento* & *nigro*. Galea coronata sustinet cornua eadem quadripartita distinctione elypei coloribus tincta.

§. vii. Nostra aetate Per-illustris *Iohannes Christianus Boyneburgius*, literis & Tob. Christianus B. Boyneburgius. rerum gerendarum prudentia cum paucis comparandus, & ob hoc summis magnatibus in pretio habitus, *Baronis* quoque titulo ornatus est, quem ad filium transmisit, Per-illustrum *Philippum Wilhelmum* Canonicum Moguntinum & Treuientem.

§. viii. Hic etiam avum retinuit scutum. Cont. Fürst. Wapenb. P. V. p. 12. Insignia. nempe ex nigro & argento quadripartitum. Scuto vero imposuit galeas tres coronatas, singulas insignitas cornibus bubalis, transversa sectione alternatim argento & nigro colore tinctis: quales etiam laeinae sunt. In *Fürstl. Wapenb.* P. 3. pag. 10. quidem aliud pingebatur scutum, cui quadripartito ex nigro & argento incumberet aquila imperialis biceps, coloribus ad sectionis modum alternatis, pectori impressa palma argentea cum cruce Patriarchali nigra. Clypeo item imponebantur tres coronatae galeae; quarum priori insisterat aquila coronata, sed ex nigro & argento quadripartita, quae etiam sectio & tinctura erat Leonis coronati ensiferi, qui premebat tertiam galeam: Super medianam inter cornua lecta ex nigro & argento apparet crux Patriarchalis, cui stella argentea insitit. Verumenimvero ex ipsomet Perillustris Baronis ore didici, hanc *insignia* à se nunquam assumptam esse.

CAPUT VIII.

Dom. & Com. de Brederode.

1800562

ARGUMENTUM.

1. *Familia origo. Nomen. Successio. Limes.*
2. *Scutum.*
3. *Brederodia. Discerniculum.*
4. *Falckenburg.*
5. *Apex.*

6. *Alind scutum ex Henningio.*
7. *Tituli.*
8. *Teslingus ex Brederodis. Lecca Domini.*
9. *Langerack. Toil.*
10. *Verdun seu van der Duyn.*
11. *Adrichum. de Groot.*

§. I.

IN Hollandica nobilitate nulla illustri splendore antecedit Perillustrum *Brederodiam* Familia et origo. gentem, (unde communi elogio Brederodii in Nobilitate Hollandica vocatur *Nobilissimus, die Edelste* / sicuti *Wassenaar* antiquissimi *Eudste* / *Egmondiam* ditissimi (rychtste) *Arcelandi* seu *Arcelandi* superbissimi (stoutste)) utpote quae ex ipsa Hollandiae Comitum stirpe profata est. Conditor enim gentis fuit Arnolus Comes Hollandiae & Luidgardis (Ottone II. natæ, alii patrem faciunt Imperatorem Constantinopolitanum) filius & Theodorici Com. Hollandiae atque Seelandiae frater *Sigwardus* seu *Sybricus* t. *Sieco*. Burgtravius atque Gubernurator Kenemerlandiae, iudex praesesque occidentalis Frisiae. Hic prope Harlemum arcem condidit, quae dicta *Brederoda*, eo quod pater, cuius indignationem fugiens filius in Frisiam concesserat, & ibi Gossonis Ludingamæ Dn. Staverae Potestatis Frisorum (ex antiquis Frisiae regibus) filiam *Tetram* seu *Theburgam* illo intico duxerat, in nuptiis fratris plurimum

- pro filio deprecantium instantia reconciliatus, & interrogatus de hujus filii sui hereditate, responderit, se ei daturum Brede Roden. (breite Ruthen/quod lata mensura ei admenturus sit hereditatem.) Ab illo reliqui Brederodii, in quibus imprimis inclarius *Waltrabius* locumtenens Hollandiæ, qui 1417. captus est, & ex *Ioanna* filia atque herede *Viane* & *Ameyde* genuit *Reinoldum* E. A. N. & *Gisbertum* *Vrijelintum* *Epscopum*: ille pater *Waltrabi* fuit, in cujus ex *Margareta* *Bortfela* *Clotingæ* & *Ridderkerckæ* (quam filia tanca seu *Carola* marito *Henrico* *Merodio* *Petalicemio* attulit) domina filii lineæ distinguuntur: nam maior natus *Reinoldus Brederoda* fuit dominus, & præter alios reliquit *Harricum* *Brederode* iterum dominum, qui celebre in motuum Belgicorum historia nomen & strenuus libertatis assertor, cum ex uxore *Amelia* *Nuenaria*, quæ deinceps *Friderico* III. Com. Palatino Electori nupsit, liberos non haberet, & *Wiam* legavit fororis *Joannæ* & *Jodoci* *Bronchorstii* Dn. in *Batenburg* filix *G. Rudi*. Alter *Waltrabi* filius *Wolffardus Brederodus Dominus Clotingæ, Tolshelle, Aste* (hæc ab uxore *Adriana* *Eackia*.) & *Swamerdama* genuit *Reinoldum* IV. qui demum 1570. ordinum Hollandiæ dono factus est *Dominus Brederode* ex morte patruelis. Huic successere filii *Henricus* & *Waltrabius*, sed matibus carente. Fratre autem *Florentio* Dn. *Clotingæ* natus est alius *Waltrabius* iterum *Wiam*, cui frater successit *Ioannes* *Tolffodus*, pater *Wolffardi* ultimi, qui nuper 7. 17. Jun. 1679. morte sua masculam progeniem Illustrissimiæ stirpis terminavit.
- §. II. Quod insignia concernit, ea extant in *Wapenb.* P. 2. p. 38. & 112. ac apud *Chifflet. Inf. Eg. A. N.* 43. Sunt vero quadripartita. Areola prima & quarta *aurealeonem* *coccineum* deiecit, *linguis* & *fasciis* *caeruleis* cum *fasciola* (lambel) *cyanea trifida capiti* *scutario* impressa. In *Wapenb.* p. cit. 38. areolæ transponuntur, quæ iusta extant p. 112. sed utrinque *fasciola* illa omittitur.
- §. III. Hæc area *Brederodiam* ipsam gentem notat, & quidem quod ex comitibus Hollandiæ descendat, quorum præ se ferunt *leonem*, sed secuto, more antiquitatis, adhuc in *Francia* & *Belgio* recepto, *fasciola* diminuto, eo quod ex minori tractu descendat. (brutæ.) Lego equidem circa 1476. sub regimine *Mariæ* *Burgundicæ* familiam *fasciolam* hanc, quam *leoni* ipsi impositam eoque gestare solebant, omisit, & solo *leone* *Hollandico* absque *discerniculo* usus, ait *Philippum* *Archiducem*, cum ei 1494. homagium ut *Hollandiæ* *Comiti* præstaretur, eos ad recipiendam notam distinctivam adegisse, ex quo tempore *lambella* *capiti* *scutario* *inscripta* est.
- §. IV. Areola tertia & quarta *argentealeonem* continet *rubrum*, *cauda* *bifida* *indecussim* *trajecta*. Hoc *Falckenburg* notatur, *Dominium*, quod penes lineam *Limburgicæ* familiæ fuerat, cum igitur *Waltrabii* *Limburgii* Dn. *Falckenburgii* tres filii sine liberis seculo decimo quarto decessissent, eorum ex sorore *Beatrice* *amnis* *Theodorici* Dn. *Brederode* successorem quærit, ait à *Ducibus* *Limburgiis* *agnatis*, qui *Dominium* hoc feudum masculum terebant, depulsi est: nihilominus illam *aream* suo inferuit *clypeo*. Sed superiori seculo dicitur eam omisit *Reinoldus*.
- §. V. Galea coronata est, ex qua protenduntur duo brachia cocco induta, binos equinos pedes nigros, auro soleatos, argenteo clavatos, carnei coloris manibus tenentia.
- §. VI. Aliud scutum illis assignatum videre est apud *Henninges Theatr. T. 3. P. 1.* p. 147. quod quadripartitum secunda & tertia quadra *leonem* refert. Prima vero & quarta iterum quadripartita est, in prima & ultima areola *fascia* appatente, in reliquis duabus ternis *plinthidibus*. Quæ nisi testata sint *Viane* & *Ameyde*, quod dicam non habeo. Galeas imponit huic *clypeo* duas coronatas: ex quarum priori canis species exurgit, alteri incumbit equus instructus. Verum quo auro hæc insignia *Henningesius* prodiderit, non novi.
- §. VII. Titulum istum vidi: *Dominus Brederoda, Viane & Ameyde, Burggrævus hereditarius Vrijelintum*: quam dignitatem forte *Dominium* *Viane* annexam sibi habet. Ultimo autem *Wolffardo* illum vidi adscribi, *Comes Brederode, Baro Viane & Ameyde*.

§. VIII. Sunt alix etiam ex Brederodus orta familie. Ex his sunt *Teilingani* domini, orti à *Smone dom. Teilinge*, quem quidem Pentus Heuterus (ex quo Henning. Theatr. d. I. p. 151.) Siffredi Brederodii fratrem, Comitum Arnoldi filium tacit, sed Junius Siffredi filium agnoscit, Paulus Vocatus Guilelmi III. Brederodi fratrem conlitiuit. In hujus posteris *Gerhardus II.* qui 1164. obiit, hie edem Leccanam uxorem habebat, unde sequentes *Teilingæ & Leccæ domini* orti fuerunt. *Ulrichi* ultimi domini Teilingæ (nam filius *Theodoricus* titulo abstulit, quod ob occisum Florentium Comitem Hollandiæ maxima fortunatum parte exutus est) & Leccæ filia Catharina, Guilelmi Brederodii uxor, Leccam genti intulit, at Theodoricus illis nati filia Catharina iterum eandem marito Joanni Polano attulit.

§. IX. Ex Teilinganis oriuntur alix lineæ Langeracorum & Tollensium. Hungonis enim Teilingani Domini filius minor Florentius cognomine Toll levit Langeraccios, quorum alia linea altero cognomine contenta videtur mansisse. Tolli utebantur Leone rubeo in scuto aureo plinthibus minutis strato imposita leoni lambella trisida argentea. Langeraccii Leone item rubeo in scuto aureo, cum fasciola leoni incumbente cærulea, quod ipsum *de Bruz* Brederodiorum antiquum est.

§. X. *Theodoricus Brederodius* filius *Alisteri* seu *Alisteradi* Dn. Brederodæ, qui 1253. decessit, duxit *Mechtildem Verdunam*, familie *Verdun* seu *van der Duyn* (ex Verduniis Comitibus derivatæ) heredem, cujus posteri nomen hoc maternum van der Duyn assumere, sed servato gentilitio Brederodio Leone cum imposita fasciola.

§. XI. Ejusdem originis habetur familia *Atrichum*, quæ Leonis Brederodii (cui desuper fasciola cærulea imminet) pectori imprimit rotam argenteam. Alii eidem attribuunt familiam de *Groot*, cujus symbolum in scuto argenteo leo cæruleus auro coronatus, lingua & falcibus cruentis.

CAPUT IX.

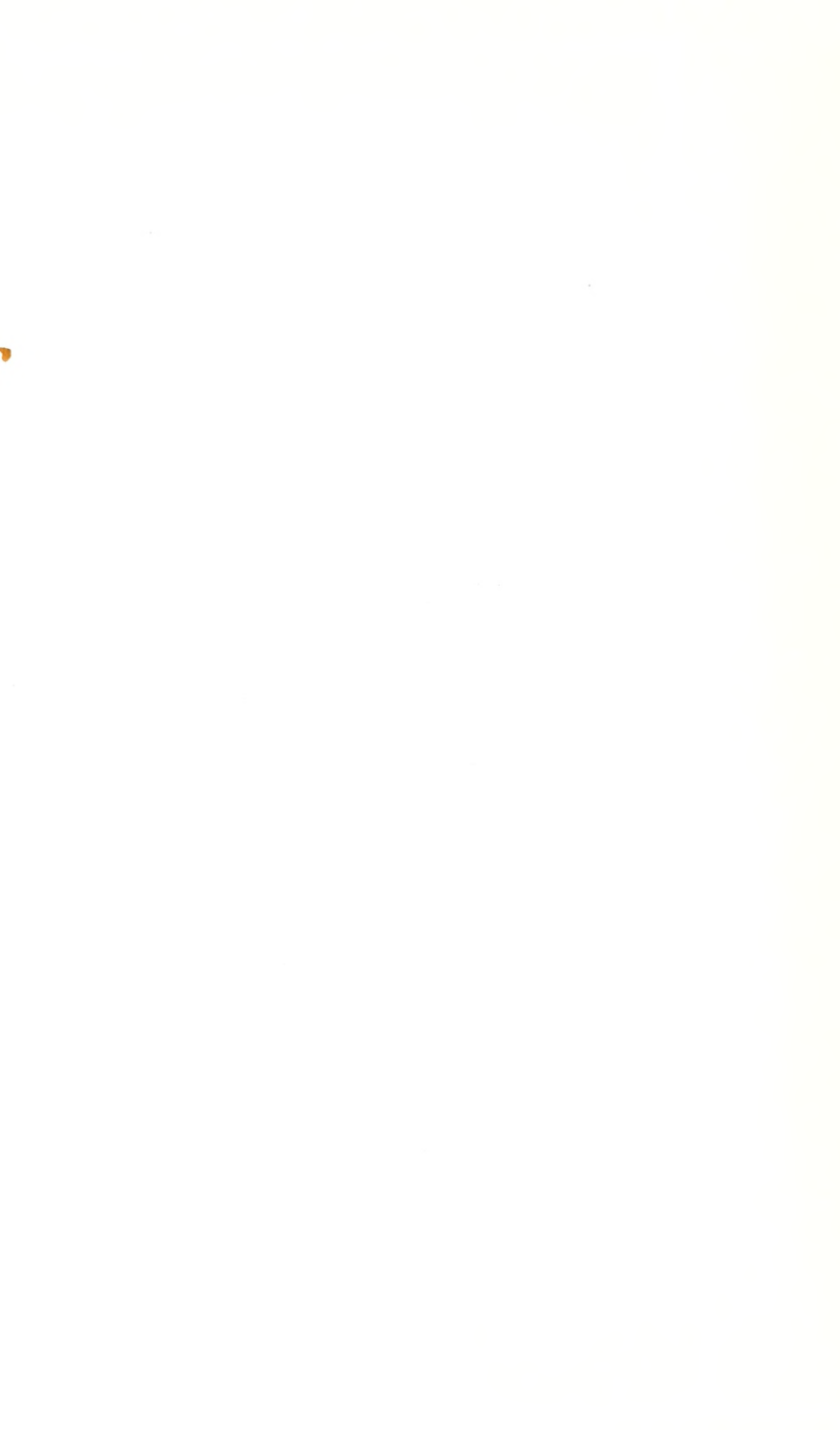
Domus Guelfica Duc. Brunsvici & Lünaburgi.

ARGUMENTUM.

1. Familia Guelfica origo. Divisiones plures.
2. Lunaburgense scutum. Brunsvicensis Ducatus.
3. Lunaburgensis.
4. Comitatus Ebersteinus.
5. Homburgus.
6. Com. Hoje. Genealogia Comitum.
7. Brackhusius Comitatus vetus & novus.
8. Diepholt.
9. Galea Brunsvicensis. Columnæ an pilei? Dominium Siehelflein. Stella Erico Duci data.
10. Galea Hostensis & Diepholtina.
11. Scutum lineæ Lunaburgicæ paulo aliter. Linea Wolfenbutelana.
12. Ejus areola.
13. Com. Hohnstein. Lauterburg. Dom. Labr & Clittenberg.
14. Ad Brunsvicenses.
15. C. Reipstein & Blanckenburg.
16. Episc. Halberstadtum.
17. Galea.
18. Frederici Ulrici dispositio. Henrici Julii.
19. Lunaburgensium dispositiones.
20. Augusti Ducis scutum, & filiorum.
21. Linea Cellensis.
22. In Calenbergia Ducis Joh. Frederici.
23. Duc. Ernesti Augusti. Episcopatus Osna-brugensis.
24. Telamones.
25. Tituli Veterum pleniores. Wandsorp. Wölpe. Hallermond. Linea Grubenhagen.
26. Alia Domina in Ducatibus hui. Castelnburg. Olburg. Rongebem. Dassel. Winzenburg. Pezme. Pleffe. Woldenburg. Poppenburg. Lauterode.
27. Carmen Buntinga.
28. Alterius Poeta.

§. I.

Serenissima hæc familia *Guelfica* in Germania (nihil enim ad nostrum scopum attinget, in Italia alius originem perquirere) autorem agnoscit *Azonom Atrolinam* seu *Essensem*, qui *Cunigundam Welfi III.* (aliis quartus numeratur) filiam duxit, & *Guelficum* jus ac nomen suæ genti intulit. Ex ejus filio *Azone* (secundo matrimonio, ut aliqui volunt, atque ita *Juditha* Conradi II. Imp. filia, edito) reliqui Marchiones orti sunt, qui præter *Atefien* diversis temporibus *Genuam*, *Medolanum*, *Acconam*, *Syracenam*, *Ferrariam*, *Mantuanam*, *Mulinam*, *Regium* & alia tenere: imprimis vero *Ferrariam* Du-

caru tandem claruere, & nunc quoque *Modica* seu *Modens*. Ex primo autem thoro Azo genuit *Welfum*, Henrici IV. beneficio dein *Bavaria Ducem*, expulsum quidem deinceps ob Pontificiarum partium studium, sed tandem restitutum: successere illi *Welfus II.* & *Henricus niger*, patet *Henrici* cognom. *superbi*, qui praeter *Bavaria Ducatum* etiam *Saxoniaem* 1177. a socio *Lotharo* Augusto concessum tenuit: utrumque vero amisit, cum impetium adversus Caesarem affectasset. Filius eius fuit *Henricus* cognom. *Leo*, potentissimus Germaniae Principum, qui a Rheno ad Albem, à Balthico mari ad Italiae fines, velut Joh. Avent. L. 6. annal. Boic. eloquitur: *Astrupene Adriatico ad sinum Codriam Oceanumque Germanicum*, impetavit, gestis praececa inclutus, sed tandem ab Imp. Friderico Barbarossa in Comitibus Heibipolentibus 1180. majestatis damnatus & proscriptus est, Saxonia data Bernharo Afcano, Bavaria Ottoni Wittelpachno. Cont. quae de hoc Henrico Leone & causis calamitatis eius, peculiari disputatione, ut solet, magna industria & diligentia tractavit Excellentiss. *Comr. Samuel Schurzleisch*. Reddita demum Henrico in tetpositione foceri *Brunsvicum cum Lunaburgo*, Saxoniae Ducatus *Antenapax*, seu potius provinciae, quae ad liberum ac nulli obnoxium Gueltorum patrimonium eoque spectaverant, adeoque proseriptionis formula non comprehensit: ut memoratus Schurzleisch docet. Inter tres filios *Henricus Comitatus Palatinum* habuit, sed per filiam ille translatus est ad *Bavarios*: *Otto* Augusta dignitate ornatus est, & *Wilhelmus* gentem propagavit, genito *Ottone*, qui 1235. *Dux Brunsvic & Lunaburg* (quae tum primum videntur Imperio facta beneficiaria) creatus est, postquam Imperator juri, quod in Brunsvicum obtinuerat, renunciasset: in hujus filius linea in diversum ire ceperunt, nam à *Joanne Lunaburgica* cepit, sed in ejus proneptibus terminata: ab *Alberto* cognom. *Magno Brunsvicensis* stirps continuata est. Filii ejus, *Henricus mirabilis* ex se dedit *Grubenhagen* stirpem: *Albertus pinguis* reliquam *Brunsvicensim*, patet *Magni sui*, hic *Magni Torquati*. A Torquati filius duobus (*Fridericus* major natus Imperator eligi meruit 1400. sed Francofurti rediens caesus est.) *Bernharo* atque *Henrico* iterum duae lineae ortae sunt *Lunaburgica* & *Brunsvicensis* seu *Guelfoburgica*. Quae in praesens adhuc taculum duravere, sed hac extincta illa sola superest.

Divisiones
plures.

Lunabur-
genicum.

§. II. Uti vero diverse fuerit linea, ita insignium quoque dispositio non una fuit. Examinabimus ante omnia ea schemata, quae in *Sbmachi*, armoriali P. I. p. 5. representantur, & quidem initio illud, quod *Lunaburgici* tamen fuit. Scutum linea una perpendiculari, & duabus transversis, in sex areas distinguitur (*party d'un coupe de dux*.) Prima area *ecceina* retet *leones duos gradientes* (leopardorum ad modum) vel juxta aliorum phrasin, *leopardos*; quos etiam potius sequar, in primis fustigatio Amplissimi & Nobilissimi *Dn. Joh. Henrici Hofmanni*, (qui rerum Serenissimi Domus peritissimus hoc ipsum argumentum insigni opere, cui titulus *Cyren fleitrod des Jürstl. Hauses Braunschweig Lüneburg* tractat, & ex eo plurima benevole mihi subministravit, in quibus hactenam) confirmatus, *antecos, lingua & filiculis carulis*. Hos Henrico Leoni donasse traditur *Richardus* Rex Angliae focer. Conf. *Spalat. apud Hortled. de caus. B. Germ.* t. 4. 23. pag. 1492. Et faretur ita formasse eum scutum, cum ex Anglia rediret esse factus, equo Saxonico qui prius clypeum ornabat, & matrimonio Gertrudis Saxonicae (Lothario Augusto ex Supplenbergnis & Quicuriis atque Rixa Henrici Northemii à conjuge Saxonicae Marchionis atque ita symboli illius heredis filia natae) & Henrici superbi Bavariae Ducis huic genti cum ditioribus accesserat, in apicem rejedo, *H. Bunting. Chron. Brunsv.* p. 166. Sed & *leo Aeterna* gentis insignie fuisse perhibetur, ex qua ortus est Henricus. Conf. *Th. Hasing. de jur. insign. c. 6. P. 5. p. 350. 351.* Forte illud etiam non in super habendum, quod idem *c. 6. P. 7. n. 1160. pag. 401.* leonis tectem tanquam vetus Saxonum Saxonicaeque militiae signum & insignie fuisse memorat. Iterum *c. 8. n. 266. p. 357. ex Reuß. & Hanning.* allegat, Fridericum Ottoni, quem Ducem *Brunsvic & Lunaburg* Moguntiae creaverat, attribuisse arma, quae avus Henricus Leo ex Italia attulerat, duos fulvos leones pro ditione *Brunsvig*, & tertium coloris cyanei, quo olim in armis usus Herman. Bilungus Saxonicae princeps. Id 1235. factum est, cum Ducis Saxonicae titulum imita cum Afcanis conventionione abdicasset. Quaequid vero sit de symboli origine, certum est, iam *Brunsvicensim* eo designari ducatum, Brandenburgicae Marchiae, Magdeburgicae & Halber-

Brunsvi-
censis Du-
catus.

Halberstadiensi dia celi, Mansfeldio & Stolbergio Comitibus, Liffeldia, Thuringia, Hassia, Weittalia & Lunenburgio Principatu conclusum. Nomen a *Brunsvico* habet, civitate ampla & satis valida, quæ libertatem adversus Duces diuturna est, nec nisi certo modo illos Dominis agnoscere voluit, non semel ab eis hoc obviola: nuper vero in potestatem principum redacta est. Rationem quod leones gradientes pingantur illam, quam se ipse videtur, tradit *Ag. Gela. de C. A. r. mag. l. 2. l. 4. p. 209. Ab omnibus creditus duos leones pardinos a Richardo Angliæ rege Henrico 1. leen. p. natos, quando omnibus ditioribus ob arrogantiam & ambitionem exutus duos tantum Ducatus Lunenburgensem & Brunsvicensem retinuit. Quare imagines interpretans ex primo, leones non erectos sed humi gradientes & respectantes, duos autem absque, ut in duabus illis provinciis provide magis & circumspicere absq. elatione posteri incedant. Forte non nisi poeta dignum hoc inventum.*

§. III. Alter laterculus aureus corculis sanguineis (alii rosarum solia vocant) spargitur, & imprimitur leone caruleo lingua & saleus coccineis. *Th. Heppig. c. 6. P. 5. §. 6. p. 351.* perperam arex album assignat colorem. Primum hæc insignia *Form. Bilingo* ab Ottone I. cum ei Saxoniæ ad *A. bim* vel inferiorem donaret, cuius pars fuit *Lunenburgensis ditio*, dataferuntur: sed qui temporis illius rationem cogitat, aubitandirationes inveniet: certe eo seculo hæreditaria insignia frustra queriveris. Unde aliqui ex *Cranzio* §. Saxoniæ 18. (conf. §. præced.) dixerit, *Fridericum II. cum Ottone Ducem Brunsvici & Lunenburgi crearet, hunc leonem prioribus adjectisse. Sed cum in veteri membrana Magni Bilingo Saxoniæ Ducis imago pingatur tota armata, dextra gladium erectum, sinistra scutum cum his corculis & leone gestans, galea autem coronata testa, ex qua duæ adverte falces pavonis pennis ornata eminent. Bilinganis dicitur planè hoc abjudicare nequimus: inde ex *W. Ultildi Magni* filii jus ad hæc gentem. Eo vero *Lunenburgum* jam notari dubio vacat. Et quidem *Lunenburgum* initio in peculiari linea, quod §. diximus, fuerat: cumque *W. Ithelmus* eam morte sua 1359. clauderet, gravi contentioni occasio data est. Duas habebat *V. Vilhelmus* filias, *Elisabetham* *Ottoni Saxoniæ inferioris* Duci & *M. Matildam Ludovico* agnato nuptas: & quidem initio heredem scripserat *Albertum* Saxonem nepotem 1355. confirmante *Carolo IV. Imperatore*. Dein mutata voluntate alterum generum *Ludovicum Brunsvicensem* ejusque fratrem *Magnum* instituit. Ob quæ bello otto his non prius terminata, quam Magni filii *V. Venceslai* Saxonis filias ducerent. Ita permansit in familia, quod ejus proprium fuerat. Accesserat alia præsentio *Ottonis Com. V. d. decembris*, qui *Mechtildem* *Ottonis* (*V. Vilhelmi* fratris) filiam uxorem habuerat, adeoque hoc dotem & alia hereditaria bona ad 100000. marc. argenti puri ei solvenda *V. Vilhelmus* 1357. & 1361. à *Carolo IV.* condemnatus, cumque non pareret in *Bannum Imperii* declaratus, & 1366. ab Episcopo *Mindensi* excommunicationis sententia percutus, atque in eamortuus est. Duravit vero processus a 1354. ad 1399. quæ non ultima causa crederet, quod dem *Fridericus Brunsvicensis Imperator* electus ab *Hemico Com. V. Valdecio* cæsus sit. Porro includitur *Lunenburgicus Ducatus* Brunsvicensi Principatu, *V. Vestalia*, *Bremenis* diæcesi, *Hollatia*, *Megapoli* & *Brandeburgica* *Marchia*.*

§. IV. Succedit tertia areola, quæ secundi ordinis prima est, *carnea leonem ar-* Comita.
gentem deferens, *lingua coccinea*. Sculptoris hic intercessit aliquod vitium. Nam *eris* *liber-*
& ille leo, qui in *V. Volfenbuttelio* secuto locum *arab. 72* occupat, argenteus est, *ita* *stemus*
coronatus, qualis & hic esse debet, uti nunc quoque in usâ est. Porro notatur comitatus *Eberheimus*: qui olim suos habuit Comites, aliquorum sententia (conf. *Rittersh. Tab. Geneal.*) eandem cum *Ebersteinus Sveciæ* comitibus originem agnoscentes: quibus diversitas insignium opponi potest: nescio veto an tatis valide. Porro ex his, qui in Brunsvicensi Principatu vixere, ultimus *Hermannus Comes*, cuius filius *Otto* ob patrum homicidium auferat, circa finem seculi decimi quarti genero suo *Ottone Brunsvicensi* comitatum legavit. *Hamelmann.* de tam. emort. l. 2. p. 110. tacinus *Ottonis* etiam memorat, sed ob hoc ejectum dicit circa 1425. & *V. Vilhelmum* bellicosum tanquam suum feudum tam amplum Comitatum in *antistie* & *abimulle*: addit comitatus hujus esse amplissimas Præfecturas, ut *Forst*, *Furitenberg*, *Ottenstein*, *Ofen*, *Grönn*, *Arzem* & *Poll*; deinde civitates *Hamelunga*, *Boemw* eia. Ceterum *Ottoneum* illum homicidam nonnulli factorem constitunt *Comitum Eberstein-*

utorum Pomeraniae, qui à *Neugarten* denominantur, & proxime demum 1663. 3. Dec. in Comite Ludovico Christophoro ultimo in mare extincti sunt. Alii eos agnatos tantum Ebersteiniorum Brunsvicentium faciunt, non vero ex ipsis ois. De agnatione dubios non esse sunt insignium identitas: si Ebersteiniorum Neugartenium intuearis seutum in *Wappenb.* P. 1. pag. 17. P. 3. pag. 15. Ceterum modo dixi, Ottoni Duci a conjugè obgitile hunc Comitatum, quod tateur *Henr. Bunting. Braunschweig. Chron.* pag. 236. Idem vero paulo post p. 492. 493. alium titulum allegat, nimirum bello adversus Comitem Spiegelbergensem & locios Comitatum hunc occupatum, & suis adjectum esse à VVilhelino Duce Brunsvicenti: quem, ait idem, primum transfecit, qui titulus eundem suis adscripserit, & symbolum interuenit secuto.

Homburgus.

§. v. Proximus laterculus *rubeus*, sed *limbo ex argenteis & cyanis segmentis composito cinctus* (ein Schachtafel darinn her / oder eine leyte / so in blaue und weisse vier edere felder vertheilet /) continet *leonem aurum lingua & falcibus caeruleis* inuicentem. Ita designatur comitatus *Hamburgicus*, quondam etiam à peculiaribus comitibus reclus; quorum aliquos recenset *Hamelmann. de tam. emort.* L. 2. p. 117. Hujus comitatus successorem, si hinc matricula progenie *Henricus* Comes extinguetur, *Sophia Abbatisa Gandersheimia* ex Brunsvicentibus, domui huic concecit 1409. apud *Bunting. Chron.* P. 4. p. 584. Ultimum horum, nempe *Henricum* istum, Ebersteinius Comes interpretata trucidavit sed diuionem occupavit cum patruo *Bernardo VVilhelmus senior* Dux Brunsvicentis, de quo §. preced. Unde idem primus cum Ebersteinio symbolo hec etiam suis adiecit. Titulum emtionis allegat *El. Reusner. Basiliæ. Geneal.* p. 418. his verbis de *Bernardo*: *Comitatum Homburgensem cum omnibus episcis, arcibus, pagis & vicis eius ab Henrico Comite à raris.* A. C. 1409.

Com. Hohen.

§. vi. Area sequitur *Hojensis*, sed ipsa quadripertita: prima & quarta *quadr. aurea* (perpetam *Sprangenberg. Adelsv.* P. 2. p. 318. b. aieant argento lingua) *binos urinos pedes nigros*, (*Bären-tagen oder klauen*) *averso situ locatos*, repræsentant: secunda & tertia *supra ne binis rubeis & argenteis fasciis* distinguitur, seu juxta alas differminate in area *argentea duas fascias coccineas* desert, *inferior* pars non tam, ut aliqui volunt, *isdem coloribus* sed potius *caeruleo & argento in cruce & decussim secatur*, ut crucis species appareat paulo obliquius locata: aliqui vocant vier *Himmelsblau wintel* in *silbernem feld* / vel vier *Himmel-blau* oder *safrin wintel* *safr* in *geschobener form* *eines Burgundischen Creuzes* / in *silbernem feld*. Utriusque pedes proprium *signum* sunt *Hojensium*. Inde dictum illud *Ottonis Com. Hjenensis*: *Fliegmemahl du mantel Gottes von den Bären-klauen* / apud *Henninges. Theatr. Geneal.* Ceterum comitatum hunc per amplum, Brunsvicenti Principatu, Mindenti, Verdenti ac Brementi Diocesis, nec non Oldenburgico & Diepholthino comitatibus cinctum, peculiaris familia eaque perantiqua possedit. Itaut ann. 820. mentio alicujus *Hojensis* Comitis fiat. Sic etiam 933. prælio *Henrici Auep* adversus *Ungaros* cecidit *Waltherus Hoje* Comes, cui statua equestris in *Maukirchiano* prælio statuta. Ab ejus fratre *Henrico* descenderunt reliqui Comites, quorum seriem ab ea, quæ *Henningelio* prodita, divertiam, sed ab *Hojenii* Cancellario approbatam, inseruit opusculo *Hamelmann. L. 2. famul. emort.* p. 121. quam, quia libellus rarior est, in tabulam redactam huc ascribo.

Domus Guelfica Duc. Brunsvici & Lunaburgi.
COMITES HOJENSES.

401

Gene-
logia Com-
tum,

Waltherus Com. Hojz ductor copiarum contra Ungaros Henrici Aucup.

Henricus Comes Hojz, in campo equesit Magdeburgi 939.

Waltherus jun. Com Hojz.

Ernestus Com. Hojz. in lud. Eq. Trevir. 1219.

Henricus Comes Hojz in totteam Hall. 1042.

Wilhelmus Com. Hojz. in lud. Eq. Goting. 1119.
Uxor . . . Com. Broichaufen.

Gerhardus Com. Hojz. 1181.
Uxor . . . foror Geronis Dn. de Stumpenhauen.

Gerhardus Episcop. Verdenis.

Henricus Com. Hojz Stedingos acie inuasisit.
Uxor . . . Com. de W'elje.

Henricus Com. Hojz, pugnavit cum Bremenib. pro ter calium Tedinshauen, & ryanice intercedendo Dom. in vrum, enshauen cum tribus filiis demum ad terrantulor, arque delictuio calitro Stumpenhauen ad Vntugim calitrum Nienburch extruxit.
Uxor . . . Com. W'entitorp.

Gerhard. Coadi. Bremenf.

W'ierkindus Episc. Mm-deni.

Otto Com. Hojz.
Uxor Rixa Com. Waldecce.

Joannes Com. Hojz.
Uxor . . . fil. Erici Ducis Saxon. Lauenb.

Henricus Com Hojz.
Uxor Helena f Magni D. Brunsvic.

Anna. Uxor Joh. Otto Com Hojz.
Com Diepholt. Uxor Adelheid f unica C. Rietberg.

Wichilda, Uxor Otton. Dn. Bergz prope Mandam.
Gerhardus C. Hojz, contra Melchintem Brunsvic. Episc. Olnabrugent, pugnavit, & ab ultimo Comite Henrico comitatus Altenbroickhauen & Nienbroickhauen emitt.
Uxor . . . f. Erici D. Saxon. Lauenb.

Otto Ep. Monast. quinq. Jura Ux. C. Tecklenburgio & Sol- mensi multa admit. eaq. C. Lip- tice non domini Ahauf- sen Episcopatus adiecit.
Demum Coadi. Olnabrug.

Joannes Ericus Com. Hojz. Ep. Pa. Uxor . . . f Magni derborn D. Brunsvic. inde Hil- z. Anna Com. desheim. Schauen- burg

Henricus Contad. C. Rietberg. Ep. Ver- dz.

Joan C. Hojz bellu m gellit in Duc. Brunsvic. f. scilicet Ux. Adelheid f unica C. de Bronchorst.

Albertus Agnes, Ericus prapof F. Mind. Ux. Na. Colon & Ad- & Coadi. cola C. munit. Olna- Olnar. Tecklen- burg. f. dre- burg. Unde grave bellum.

Joannes bellicosus Com. multa pro fratre Erico in Olnabr. & Manasterienf. mehus captus, & ab Olnabrug. aliquot annis custoditur.
Uxor Elisabetha Com. Diepholt.

Gerhardus Ep. Bremen- nais.

Joannes Ericus Frederic. Carolus Otto C. Hojz. Ep. Mo- cus Can. Ux. Mau- f. 1499. Colon. ut. Com. Ux. Maria f. Oldenburg Bernar- & Delmenh. Lippiz.

Adelheid. Ux. Phi- Anna Ux. Joan. C. lippi C. Waldecen. Salimz & Reillich.

Jodocus C. Hojz, cui cum Brunsvic. & Lunaburgus bellum.
Uxor Armgardis f. Bernardi C. Lippiz, quam cum rraus filius 1512. ejiciunt Duces Brunsvicenses & Lunaburgenses, nec seclitnuunt, nisi sub feudi conditione.

Jodocus C. Hojz, cui quod zre alieno gravatus edet gravis contentio cum fratre, & Thoma de Halle, & Henrico Ranzovio illius genero. Quz composita a Christiano III. R. Dan. & Augusto El. Saxon. 1548.
Uxor Anna f. Wolfgangi C. Gleichen.

Maria, Uxor Jodocus Com. Brunckhorst.

Joannes bellicosus. Uxor . . . foror Gustavi R. Sveciz.

Ericus privatus vixit in Bar- stuarce Stoltenau.

Jodocus. Decellit in vinculis Francies ab Halle.

Joannes Ep. Moratier. Olnar. & Paderborn.

Albertus C. Marg- Hojz rem- pore inter- misticenl- lum tulit mutatione. f. 1516. Uxor Catharina f. Anron. C. Oldenburg.

Maria, Uxor Jodocus Com. Brunckhorst.

Wolff- Otto C. Hojz gangus in Stoltenau. Uxor Agnes C. Argent. Bentheim. v. ob. Ar- dua Joan. C. gnot. ex fracto. eruc. Hojenf. & Broickhuf. folus Do- minus. 7. 25. Febr. 1582.

Ericus C. Hojz. Uxor in aice Arm- Borch- dectus & loo. Joan. C. Rietberg. Demum Rietberg. comitatus Unde asse- quitur illum comitatum. f. 1575. 47. Febr. 1582.

Joannes Frederic. Canon. Uxor in Bar- obit Uxor inl. Meinul- h Dn de Butco.

Maria Anna Erici. Uxor Abb- betha p'ida. Herm. in Bar- obit Uxor inl. Meinul- h Dn de Butco.

Ericus privatus vixit in Bar- stuarce Stoltenau.

Ita dux cum fuisset linez ex fratribus Ottone & Henrico, eorum illam 1489. clausit Otto Henrici veluti supra Joannis filius. Ex Henrici prolapia demum ultimus totam gentem

Ddd

gentem clausit Otto 1582. vel 1583. extinctus. Ceterum cum *Jodocus Com. Hejensis* bellum gessisset adversus Duces Brunsvicenses & Lunaburgenses, hi 1512. Jodoco mortuo comitatum aggressi sunt, Henricus senior & Henricus medius atque Ericus Duces Brunsvicenses & Lunaburgici, & viduam Jodoci cum liberis eiecerunt, cuiusmodi Comitem Lippæ fratrem suum fuit per fugium, qui sua intercessionem effecit, ut post pecuniam ipsi Ducibus promissam & tandem solutam reciperent filii Comes Jodocus junior, Joannes & Ericus paternum comitatum, sed ut *veneficium & fundus Ducale.* (vid. Hamelmann. l. 2. de fam. emort. p. 125. 126.) Unde in Ottone Jodoci junioris filio extincta, quod diximus, gente ad feudi dominos relapsæ sunt ditiones. Conf. *Thuan. l. 75. p. 798.* Et memorat *Heur. Bunting. p. 348.* quod Brunsvicensi Duci obtrigerint *Stolzenau, Frenburg, Seck, Stogerberg, Niedenburz, Depenau, Erenburg: Lunaburgico Hoja & Nienburg, Lervenau & Bruchhausen*, Hassia vero Landgravius Ucht & Freudenberg, qui ea Bentheimus Comitibus concecit. Cont. supra L. 1. c. II. §. 9. pag. 73.

Broichusius Comitatus veteris & novus.

§. V. II. Quæ pedibus utrimus in Hojensi laterculo adjiunguntur fasciæ & sectiones proprie comitatum *Bruchhusen* notant, & quidem duplex symbolum duplicem comitatum, videlicet *veteris & novæ Bruchhusiæ.* Quo digito intendi Hamelmann. de famil. l. 2. p. 122 & dicit ad veterem spectasse præfecturam Seick, ad novum præfecturam Harpstedt. Ille comitatus juxta aliquos ex familia *Oldenburgica* matrimonio *Margaretæ Oldenburgicæ. Joanni Diepholtino* Comiti nupta isti genti accrevit: sed videri potest neptis ejus *Litabetha* eundem transfuisse ad *Hojensem, Joanni Comiti* elocata, hunc enim primum *Bruchhusio* titulo usum reperio; *Joannem* vero illum & *Elisabetham Diepholtinam* in allato ex Hamelmanno schemate videre non est: sed *Vitelino Comiti Hoja* uxor ab eo datur Comes Broichusia. Jus autem in utrumque comitatum derivatur exemptione *Gerhardi* Comitis, cui eos vendiderat *Henricus* Comes in Neuen Broichhausen *dominus*, quialterum Comitem in Alten Broichhausen eiecerat (unde iste etiam in exilio in prole dececit) adeoque utrumque comitatum possederat. vid. Hamelmann. d. l. pag. 102. Quicquid sit, comitatus *Bruchhusius* mansit Hojensi conjunctus, & atque ita simul etiam cum eo ad Brunsvicenses delatus est. Conf. *P. Finsl. Wapenb. P. III. pag. 26.* ubi sub nomine Com. de *Bruchhausen* idem pene symbolum, nisi quod fasciæ non binæ sed ternæ sunt, repræsentat; unde *Bruchhausen* scribendum fuisse reor. Eadem facie *veteri Bruchhusiæ* aliam dat Fürstius parvam, videlicet cartuleam cum aquila argentea. Iterum *Bruchhusius* p. 15. scutum transverse sectum, in cuius pede extenditur similis aquila, in capite autem argenteo graditer leo rubeus coronatus. Quod tamen *δωζυα* Diepholtino similis est. Certum vero est, *novam Bruchhusiam* bis illis fasciis, quibus apex respondet 12. vexilla concoloria ex galea diademate tortili tecta portrecta; veterem autem sectionibus, seu crucem dicere mali, designari. Ita exhibet præfatus Clariss. Hofmannus sigillum de anno 1301. sectionibus istis insigni, cum inscriptione *S. Ludolfi Nobilis de Brochusen* Aliud etiam sigillum exprimit de anno 1384. cum epigraphæ marginali *S. Gerhardi Comitis in Brochusen* ubi scuto tres rosæ intertribuntur, galeæ imponuntur duo brachia. rosam in altum elevantia. Id vero *δωζυα* brevi tempore duravit, & inde ad vetus rediere, quod retentum est. Porro ex convenientia insignium, non desunt, qui *Broichusios Oldenburgicæ* prosapia fuisse arguant, uti quidem una linea Oldenburgicæ illum comitatum tenuit: nam fasciæ duæ rubæ in utroque scuto sunt, hoc solo discrimine, quod *1534. Bruchhusium* argenteo, Oldenburgicum auro tingitur: tum loco crucis auræ in area cartuleæ (quod *δωζυα* Delmenhorstianum) in *Bruchhusia* palma sectiones sunt ex argenteo & cartuleo, aliquam crucis formam præ se ferentes. Certe *Hamelmann.* scriptor Oldenburgicus in Chron. Oldenburgio illam derivationem ipse asserit: & *L. 2. de fam. emort. p. 102.* repetit.

Diepholt.

§. V. III. Qui sequitur laterculus *Diepholtina* symbola continet: & quidem transverse secatur: superior pars hoc loco ita pingitur, ut in *cartulo* *scutis* sit *leo argenteus*: inferior *argentea* repræsentet *aquilam cartuleam*: alibi cartuleus color solo, argentum aquilæ tribuitur: Cont. *Wapenb. P. 2. p. 13. P. 3. pag. 15.* Et quidem ita etiam

etiam pingi oportebat, quod moderno usu comprobatur, ut *aquila sit argentea in arca carulea*. Ex hoc etiam corrigendus est error circa *leonem* in superiori arce parte, qui *rubeus & coronatus in auro* representari debebat. Hoc enim *duyuz Dr. p. holtinum* est. Memorat vero diligentissimus, aliquoties memoratus, archivarius Brunsvicensis, repertum esse, quod in prius circa 1360. insignia ita mutaverint, ut omnes ejus familiae, & qui regimini praesentent & ceteri, illi in maioribus & minoribus sigillis seu ita dictis contrahigillis, hi in communibus iphragidinis uterentur parti cornuum cervinorum (*em vöslig Hirschgewerh*) sed quod *Orto Comes* circiter 1427. id abrogaverit, & vitum symbolum denuo restituerit, quod deinceps cum *Bronchorstia* & *Borckeloenses* ditiones accessissent, illis etiam *duyuz* auctum est. Ceterum Diepholtina familia satis antiqua fuit, & jam seculo undecimo floruit. Defecit demum morte *Friderici* 1585. qui filiam tantum reliquit *Mariae* etiam *Philippo Lan. d. r. x. 10. Haff. sia* nuptam. Ditones vero, quae inter *Hojenem* & *Oldenburgicum* comitatum, *Mindensem*, *Monasteriensem* atque *Oinabrugensem* Episcopatus comprehenduntur, crevit *Willihelmus*, utpote feudi Dominus, & his arce, omnibus *Broncheritis*, quod ille ditiones ad alios devolutae essent, symbolicum clypeum auxit.

§. IX. Huic scuto insunt tres galeae coronatae. Media Brunsvicensis est, cuius apicem his verbis enunciat *Christler*. insign. Eq. A. V. n. 210. *Columna coccinea auro coronata, & pennis pavonis fastigiata: ante columnam canis currens, argenteus, inter binas falces messorias, ejusdem metalli, adversus cuspidibus oppositas, capulus coccineis, carchebis aureis (vireoleis d'or) aeres falcium in externo circuitu pavonis orbiculis ambita*. Sed praeterquam quod in tinctura ejus errat *Christlerus*, columna sit, an pileus orientalis turbinatus, dubium nonnullis est, & legi potest dissertatio *Cl. Fr. Menckneri in verit. A. ut du blas. justif. contre le Labour*. Certe utus pileorum ejusmodi turbinatorum alioquin etiam frequens, nec non exemplum Saxonici apicis, quem nemo columnam arbitratur, satis videri possit eorum intentionem confirmare, qui pro columna pileum maluit. Pro columna vero stat domestica traditio. Ceterum non frustra ad exemplum Saxonici apicis provoco, nam & haec figura (columna seu pileus) in armoriali nostro fasciis nigris & aureis exaratur cum ferto rutaceo viridi oblique locato. Memoriae haec serviunt *Saxoniae*, cujus Ducatus & Electoralis dignitas aliquandiu in ista gente fuerat; quamvis equo ista amiserit *Henricus Leo*, posterius tamen retinere poterant apicem, cujus exempla alias etiam videre licet, ditonum, quae in alienam potestatem concessere, servandi memorialia signa. Negat tamen *Spalar. apud Hertled. de caus. B. German. 1. q. 23. pag. 1422.* ferto rutaceum unquam Brunsvicensibus convenisse: utpote tum nondum Saxoniae symbolum, cum illi Duces ejus essent. Sed etiam cum Sabaudicae Serenissima familiae autor ex vulgari traditione à Saxonibus prodit, huic rutaceum ferto in usu nondum fuit: nemo tamen illis principibus jus istius portandi, quod ego sciam, in dubium vocavit. Verumenimvero ipse usus modernus Serenissimae familiae columnam argento pingit, non vero falcem illis vel ferto distinguit, & hoc vult ratio, de qua mox dicemus. Ferunt autem *Henricum Leonem* ex Anglia reducem galeae candentem nitum equum imposuisse. Idem vero Equus Saxoniae vetus fuit *duyuz*, uti ex *Witchindi historia* in propatulo est. Conf. *Bunting. Chron. Brunsvic. pag. 30. & 31.* Dein cum familia Aicania & post hanc Misnica in Saxoniae Principatu successissent, equi illius imago omiſſa, & fasciae cum rutaceo ferto tantum servatae sunt, de quarum origine alias dictum. Columnae & falcium illam originem legi. Dynastia *Schellheim* non procul Munda nunc etiam in potestate Serenissimae hujus domus est. Illius Domini dicuntur in scuto gestasse, nominis indicio, falcem messoriam argenteam capulo coccineo. Additur, *Witstonem nobilem Dominum de Schellheim*, cum n. dei suae & virtutis in prelio adversus Hungaros ad Martispurgum edidisset luculentum specimem, Gaugra ab Imperatore *Henrico* accepisse scutum aureum, & inter duas falces messorias (qualem unam prius gestaverat) argenteas *col. v. n. 1. in armoresis candidam*: tum galeam coronatam, quae inter duas alas expansas eandem messoriam falcem sustineret. Quia vero hi Dynastia Saxoniae Ducibus feudi jure obstricti fuere, *Hermannus Bilingus* Saxoniae Dux *Otonis Augusti* beneficio jus accepit, eandem falces adversas & in externo circuitu orbiculis pavonis exornatas calidis suae

Galez. Brunsvic. centis.

Columna an pileus?

Domini n. 51. Schellheim.

imponendi. Quia apex dein in Bilingiana familia mansit, quod passim monumenta in cenobiis Lunæburgi, Hannoveræ & alibi docent, & supra quoque §. 2. allegata Magni Ducis imago ostendit. Postea Henricus Leo, Imperio jam reconciliatus, *ivdene* seu *Bardone Nobili Domino Siechelstein*, ob taciturnum in conjugem ex familia Ziegenbergia admissum, ad laqueum damnato, & in ignem eius & dominium (servata tamen Bodonii, postquam aliorum precibus supplicium evasisset, ad dies vitæ possessione) suscipiit, ut tamen non nisi in galea ista vellet servari: & quidem imposta columnæ corona atque cauda pavonina. Cum veto sequentibus temporibus Hermannus Landgravius Hassiæ dominum Siechelstein sibi vindicare conaretur, acriter restitit Otto cognomento malus, & Landgravium insignibus & dynastia abstinere coëgit; in facti memoriam *falcem auream* collo gestare solitus, qua figura in monumento sepulchrali in cenobio W'ibrechtshausen visitur. Porro ex eo constanter Brunsvicentes falcibus & columnam (aut quod audivimus, non ut Chifflet, volebat, coccinea, sed candida) in apice sunt uti. Magnus Torquatus aliquando omittis falcibus solo, equo, columna & pavoninis pennis usus est. Eundem equum, sed freno ligatum, & ad saltum iuxta columnam coronatam compositum à Duce Julio civitati *Guelpherbyro* concessum esse, teste Buntingio refertur Chr. Brunsv. p. 342. Unum addendum, quod apicis hujus explanationi servit, nimirum, cujus Chiffletius mentionem non fecit, in pavoninis pennis, pileo illi columnæ impositis, conspici impressam *stellæ aureæ* figuram, quam meruit virtus *Erici junioris Ducis Brunsvicensis*, qui 1504. in pugna adversus Palatinos & Bohemos ad Ratibonam Maximilianum Imp. ferrea clava percutulum atque equo delapsum erexerat, & proprio hostilibus ictibus exposito corpore servaverat, inque hujus rei memoriam illam notam insignibus addere iussus est. (vid. *Bunting. Chron. Brunsv. P. 3. p. 509.*) Jillo cum elogio, quod tanquam lucifer inter reliquas minores stellas, ita ipse inter alios principes singulari hinc eminet.

Stella Erico Duce data.

Galea Hojenfis & Diepholtina.

§. x. Brunsvicentem cassidem stipant, hinc à dextris *Hojiæ Bruchhusiana*, isthinc *Diepholtina*. Illa sustinet inter duo cornua, dextris inferior pars argentea superior rubra, sinistris oppositæ sunt, duos utriusque pedes nigros & in decussim trajecta duo vexilla argenteo & cocco distincta, aureis lanceis affixa: alibi lanceæ minio, vexilla pars argenteo, altera meliori metallo tinguntur, hæc Diepholtina, duo cornua, argenteo alterum, alterum minio tinctum. Laciniæ circumvolvunt galeas primam rubræ aureæ & nigrae, mediam cæruleæ & aureæ, extremam argenteæ, coccineæ, cæruleæ & aureæ.

Scutum lineæ Lunæburgicæ paulo altius.

§. xi. Hanc dispositionem Lunæburgicæ dat *Sibmacherus*: paulo aliter *Nobil. Hofmannus*, ut videlicet scuto perpendiculariter & ter transverse secto, primam senentem constituerent symbola *Brunsvicensis* & *Lunæburgicæ*, alteram *Ebersteinium* & *Homburgium*, tertiam *Hojensæ*, & superiorem areola *Diepholtina*. In quartæ posteriori parte aquilam *Diepholtinam* locat, in priorem *Bruchhusia* utraque symbola quadripartitum representata: inserta pedi scuti *Lutterbergensi* triquetra areola: de qua tessera mox §. 13. dicemus. Scuto imponit galeas quinque coronatas, mediam *Brunsvico-Lunæburgicam*, hinc à dextris *Hojensem* sed solis utriusque pedibus ornatam, & *Diepholtinam*, cornua videlicet argenteum & coccineum: à sinistris inter cornua ex cocco & argento secta, dena vexilla *Bruchhusia*, & extremam *Lutterbergensem*, quæ sustinet caudam pavoninam. Cui Viro archivis præposito plenam adhibeo fidem. Hac ergo dispositione usa est parum nostrorum memoria Lunæburgicæ lineæ usque ad annum 1635. quando post mortem *Friderici Vricæ*, ex *Wolfsbutelana* lineæ ultimi, scuta juncta sunt. Hæc enim (*Wolfsbutelana* seu *Guelpherbytana*) lineæ, quæ ab *Henrico* Duce Bernardi fratre Magni Torquati filio capta, & in *Friderico Ulrico* isto 1634. desinit, successione ad Lunæburgicos *Bernardi* posteris transmissa, alia dispositione usa est. Videamus inquit, quam et tribuit *Sibmacherus*: exhibet enim scutum, quod duabus perpendicularibus & tribus transversis lineis distinguitur: unde si parvulam mediam, quæ unius locum occupat, connumeret, 12. sunt areæ.

Lineæ Wolfenbutelana.

Ejus areolæ.

§. xii. In prima serie (capite videlicet scuti) tres areæ collocantur, *Lunæburgicæ*, *Brunsvicensis* & *Ebersteinium* symbola complectentes. In secundo ordine parvulam mediam stipant, hinc *Homburgicus* leo, isthinc laterculus rubrus leonem aureum referens. De cujus significatione mox dicemus. Tertiam senem constituunt symbola

Symbola *Bruchhusia*. §. 6. 7. descripta (nempe laterculus transvertim sectus, cujus superior pars rubea duabus fasciis, vel septem bini fasciis rubeis & argenteis exaratur, inferior argento & cyano in crucem & decussim quatuor lineis dividitur) *Hojenses* pedes ursum, & juxta has areolatransverse secta, cujus superior pars tessellis ex argento & minio repletur, inferior aurea duabus fasciis coccineis, vel potius areola terminis rubeis & aureis fasciis exaratur. Quod concernit ultimam seriem, quæ pedem scuti occupat, arce tres sunt, argentea cornu cervinum rubeum continens, argentea cornu cervinum nigrum representans, & inter has media ejusdem metalli sed cervum nigrum ostentans.

§. XII. Ex allegatis tres arce ad *Honsteiniam* successionem spectant, nempe Com. Hon
stein. secundi ordinis extrema, tertii item tertia, quarti vero media. Et quidem illis notatur Comitatus *Honsteinus* in Hercynia sylva cum dynastia *Labra* & *Clettenberg*, nec non *Lauterburg*. Utrum vero *Honsteinus* comitatus notetur cervo an tessellis? quis dubitaverit: quando in *Furft. Wapenb.* P. 3. p. 15. cervus datur, sed P. 2. p. 14. tessellæ: quod & *Hamelmanno* placuit, & cum veritate convenit. Unde tessellas verum *deyuz* *Honsteinii* comitatus agnoscimus: Cujus rei certissimum argumentum est monumentum sepulchrale primi Comitis *Honsteinii Elzei* & conjugis *Lutradis* in monasterio *Isfeld*, cujus fundatores sunt. In eo enim *Elgerus* pingitur, scutum tenens 12. tessellis repletum, quarum singulis tondem literæ VON HONSTEINE inscriptæ sunt: uxor autem galeam manu gestat cum apice duorum cornuum cervinorum. *Lauterberg* seu *Lauterburgum* (idem symbolum est *Scharzfelda*) notatur Lauter
burg. leone aureo in parmæ transverse sectæ, cujus inferior regio ternis aureis & rubeis fasciis exaratur, superiori parterubea. Hæc coherent symbola, & leo atque fasciæ non duæ tessellæ sunt, verum unicam constituunt: unde sæpius memoratus *Nob. Hofmannus* errorem in scuto Ducali commissum notat, quo *Lauterburgia* tessera discepta & *Honsteinicæ* tessellæ insertæ sunt, cumque errore facili mutatione corrigi, quando in scuto moderno fasciis his tessellas subiecit. Hunc comitatum *Lauterburg* seu ut ipse scribit *Luttersberge* ad Hercyniam sylvam *Hamelmann*. de fam. emort. L. 2. pag. 132. testatur *Heifone* ultimo Comite, qui vixit 1282. mortuo ut feudum redidisse ad *Brunsvicenses*, inde a linea *Grubenhagia* teudo *Honsteinus* conceitum. Unde his extinctis iterum ad Dominos reverius lit. Arce vestigia extare prope pagum *Luttersberg*, & montem *Andree*, ubi nunc sunt argenti fodinæ subtile huic comitatu. Quod demum *Labr* & *Clettenberg* atinet, designantur cervo (non ut alii pingunt, currente, verum) consistente nigro in alveolo argenteo. Ex sigillis Dom.
Lahr &
Cletten-
berg. quorum *deyuz* *Hofmannus* communicavit, apparet, non semper Comites illos una utos parmâ. Ita exhibet de anno 1187. sigillum, in quo transverse trabs integra & alia dimidia cum alternis utrinque pinnis representantur: Inscriptio marginis est COMES ALBERTUS DE CLETENBERIC. De anno 1213. aliud scutum tres ejusmodi trabes utrinque pinnatas exhibet: in margine illa leguntur: SIGIL. ALBERTI COMIT. DE CLETINBERC. Anno 1232. extat sigillum leonem salientem coronatum representans, cum margine orbibus seu pilis 18. ornato, quod iterum nomen *Alberti Com. de Clettenbere* præfert. De anno 1221. viisit sigillum, in quo leo graditur: Inscriptio habet S. BERENGARI. COMITIS DE LARE. Sed cervi iidem vetus usus est 1205. in sigillo CUNRADI COMITIS DE CLETENBERG, ut habet epigraphæ, nec non 1267. Hoc demum *deyuz* reliquas tesselas usu longo obliteravit, & solum retentum est.

§. XIV. Porro de familia *Honsteinia* mentio fit in explicatione scuti Ad Brun-
svicenses. *Schwarzenburgici*. Huc spectat, quod *Ernesto* Comitum ultimo extincto 1599. *Henricus Julius* Dux *Brunsvicensis* dynastias *Labram* & *Clettenberg*, quorum jus ab *Halberstadiensi* Episcopatu pater *Julius* teudo obtinuerat, occupavit. *Cont. Henr. Bunting. Chron. Brunsvic.* p. 57. Sed pace *Osabrugiensi* cum *Halberstadiensi* Episcopatu æquivalenti nomine attributus fit *Electori Brandeburgico*, diserte etiam hæc duæ dynastie irrevocabiliter penes Episcopatum istum permanere jul. e sunt. *Lauterburgensem* seu *Lutterbergensem* tamen comitatum cum libera montana civitate *Andresberg* & arce ac præfectura *Scharzfeld* ad *Philippum* & *Wolfgangium* Duces *Brunsvicenses* *Grubenhagia* linæ illa morte delapsam & 1593. occupatum esse lego:

quem Fridericus Dux Brunsvicensis forono Henrico Com. Honsteinio 1402. oppignerauerat, vid. *Bunting. Chron. Brunsvic.* pag. 595. 596. Unde deinceps cum cætera Grubenhagia successione ad ramum reliquum delapsus est.

§. xv. Cornu cervinum rubeum in pedis scuti prima, laterculo argenteo, designat Comitatum *Reinheim* seu rectius *Regensteinium*, nigrum autem in extrema quadra ejusdem metalli ut credo *Blankenburghum* notat. Conf. *Wapenb. Pa.* pag. 17. & P. 3. pag. 15. (Alibi cornu rubrum nigra, nigrum rubeæ areæ interbuntur, ut de Spang. *Widclsp. P. 2. L. 12. c. 35. p. 32.* Quod etiam cum veritate scuti hodierno convenit, licet artis regulis adferatur, quando color colorum imponitur.) Hi comitatus alius comitaribus Honsteinio, Schwarzenburgico, Stolbergico, Wernigerodensi, Abbacia Queclimburchensi, Principatibus Anhaltino, Grubenhageni atque Halberstadino inclusi, peculiare tuos habuerunt Comites. Ex quibus memoratur 1190. aliquis *Henricus Reinleinii* Comes. In ejus posteris dicuntur dux ortæ linea *Reinleinia* & *Blankenburghi* in Ulmii 1246. extincti filius Henrico & Ulrico: sed quos *Reinleinii* illi posteris dat, titulo Comitum *Blankenburghicorum*, huic non spectant. Fuerunt enim illi *Blankenburghici* vel *Bramontii* in Burgundia continis Comites, cum illis Saxonici perpetuis conti. In ejus posteris tandem gens in *Johanne Georgio* Martini filio, qui puer 1599. fatus concessit. Unde Henr. Julius Dux Brunsvicensis comitatus possessionem adit. Ipsum tamen castrum Reinlein seu *Halberstadense*, deinceps Archidux *Leopoldus Guilielmus* de consensu capituli concessit Comiti de *Tattenbach*, & ejus causa, cum Halberstadensis Episcopatus Serenissimo Electori Brandeburgico pace Olinabrugensi æquivalente nomine concessus sit, imponitur, ut teneatur idem Dominus Elector *Comitem à Tattenbach* in possessione comitatus Reinlein conservare, eidemque investituram a Domino Archiduce de consensu capituli concessam renovare. Cum vero nuper rebellionis accusatus & supplicis Comes affectus fuerit, Principi Electorali gratia Imperiali idem donatum fuisse, narratum est.

Episc. Halberstadensis

§. xvi. Totumpositum scutululum ex argento & minio, ad perpendicularum secatur, & *Halberstadensem* Episcopatum notat: unde ad Domus Serenissimæ clypeum proprie non spectat, sed peculiare fuit Ducis Henrici Julii, vel alicujus ex filius ejus, qui illum Episcopatum tenuere. Ille primus bimulus ad eam certis conditionibus vocatus est 1566. (conf. *Thuan. L. 38. p. 432.*) & dein successores habuit filios *Henricum Carolum*, *Rudolphum*, *Christianum*: a quibus solis hæc parmula uturpari potuit. De ipso Episcopatu, & quæ circa illum scire necesse est, diximus L. 1. c. 13. de insignibus Brandeburgicis, quorum hæc area partem constituit.

Galca.

§. xvii. Huic scuto quinque galeas coronatas hæc linea imponere solebat: quarum ad dextram prima sustinebat inter duo cornua cervina argentea, seu potius alterum rubeum alterum argenteum, caudam pavoninam suis coloribus virentem: dependentibus inde lacinis caruleis & argenteis, qui *Honsteinio-Lutterburgis* apex est: unde etiam in *Schwarzburgicis* insignibus recurret, nisi quod ibi alterum cornu minio tingitur, (quod etiam ut dixi fieri debet) nec non lacinæ. Proxima galea *Hojensis* est, pedes urinos protendens, phaleris auro & atro colore tinctis: Media *Brunsvicensis* est §. 9. descripta, nisi quod lacinæ hæc videntur utroque metallo, nec non rubeo atque caruleo coloribus tingi. Quarta galea sustinet inter duo cornua argentea, vel rectius ex argento & cocco sectione media distincta, sex seu potius 12. vexilla minio & argento picta & è lanceis auratis suspensa, notando comitatu *Bruchhufio*. Lacinæ memorantur cocco & auro tingi: quod utrum ex regula fieri poterit, non video. Tandem extrema callis, quæ *Regensteinium* seu *Reinleinium* & *Blankenburghum* comitatum notat, superbit duobus cervinis cornibus, nigro & rubro. Lacinæ memorantur cyanæ & argenteæ; ejus iterum rationem non capio.

Friderici Ulrici dispositio.

§. xviii. *Fridericus Vrbicus*, qui Guelferbyranum priorem ramum terminavit, illa utilis est dispositione: ut undecim essent areæ, in prima serie *Lunsburgica*, *Brunsvicensis*, *Ebersteinia*, in secunda *Homburgia*, *Hojensis*, leo *Lutterburgicus*: In tertia *Bruchhufio*, *Cleutenbergica*, & *Honsteinia* tertia atque tertia *Lutterburgica*: in extrema vel eisdem scuti duo cornua cervina *Regensteinii* seu *Reinleinii* & *Blankenburghi*. Eadem dispositione usus est *Henricus Julius* pater, si Halberstadensem parmulam

Henrici Julii.

mulam omittere placuit. *Julius* Dux sex tantum laterculos usurpabat ista serie: *Julius Brunsvicensis, Lunaburgensem, Ebersteinium, Homburgensem, Hojensem, Bruchhusium*, cum galcis tibus: cujus scuti à 1582. ad 1585. usus fuit, inde enim *Diepholtina* symbola recessere. *Henricus*, quo *Julius* natus, non nisi quatuor gestabat, nempe *Brunsvicensis, Lunaburgicum, Ebersteinium & Homburgensem*: scuto autem totquem *auri velletis* circumdabat. Ut videre est in *Chifflet. Eq. A. V. mign. n. 210.* Simili dispositione uti erant majores ad *Wilhelmum* usque seniore, qui posteriores duos laterculos addiderat. Qui ante hunc fuere Duces, ab *Ottone* atque ita 1235. si *Buntingu* typis fides, solum symbolis Lunæburgico & Brunsvicensi (in scuto bipertito præposito illo, & quidem ut in altum scandere apparet; *Magnus* tamen torquatus in quadras illa *divisus* duo repetita disposuit,) consentierant.

§. XIX. In *Lunaburgica* linea video *Bernardum* utum *Brunsvicensibus & Lunæburgico* leonibus, quod secuti filius *Fridericus* & nepos *Bernardus*. Hujus fratri *Ottone* *Ebersteinium* & *Homburgensem* leonem addunt. Dein quadripartitum hoc scutum servatum, usque ad *Ernesti* filios *Henricum* & *Wilhelmum*, qui *vojeffa* atque *Bruchhusia* symbola adjecere. Qua dispositione *Harburgia* linea ad extremum usque usâ est. Inter *Wilhelmum* filios *Christianus* Episcopus *Mindensis* tali utum est typo, ut caput scuti leones *Brunsvicenses* & *Lunaburgicos* occuparent, in secunda serie mediam partem *Mindensis* Episcopatus symbolo exornatam stiparent leones, hinc *Ebersteinus*, isthinc *Homburgus*, anteriora scuti in dextra parte occuparent *divisus* *Hojensia* & *Bruchhusia*, ex sinistra parte *Diepholtina*: Inter hæc sinuatâ lineis intercepta area triangularis sed transverse iterum lecta referret *Lauterburgensem* Comitatum. Non alter sua disposuit frater illius *Aventus* Episcopus *Racenburgensis*, nisi quod in partem media videre licuit *Racenburgii* Episcopatus symbolum, imposita mitra & adjectis pedo atque gladio.

§. XX. Postquam vero hereditas *Guelferbytanæ* lineæ ad *Lunæburgicam* delapsa est: scutorum illorum laterculi 1635. conjuncti sunt. Et quidem Serenissimus Dux *Augustus*, novæ *Guelferbytanæ* lineæ auctor, ita clypeum secuit, ut tres lineæ transversales in quatuor regiones illum partirentur. Primum regionem constituit areola *Brunsvicensis*, stipata hinc *Lunaburgica* isthinc *Ebersteinia*: in secunda tres leones visibantur, nempe *Homburgicus, Diepholtinus & Lauterburgus*. Tertia regio continebat in medio aquilam *Diepholtinam*, cujus latera hinc *Hojenses* utriusque pedes *Bruchhusianæ* fasciæ atque sectiones, isthinc *Hontemæ* telluræ & fasciæ *Lauterburgicæ* claudabant. In pede scuti visibantur à dextra parte cervus *Clettenburgus*, & à sinistra duo cervina cornua, quæ ex *Reinstemnis* & *Blanckenburgis* *divisus* assumpta fuerint. Huic scuto quinque impotuit galceas, ipsas videlicet cum apicibus suis, quæ §. 17. designatæ sunt, nisi quod in quinta galea cornua cervina *Reinstemio-Blanckenburgia* pinguntur vulgari specie duo cornua, argenteum & rubeum: quæ *Diepholtina* successioni attribuerim, cum illi Comites talibus pro apice uti soliti sint cornibus, ut videre est P. 2. p. 12. In picturis vero video cornua illa segmentis argenteis & rubeis composita, quod nescio an temper fuerit in usu. Eandem dispositionem à Serenissimis Ducibus modernis filius ipsius tertiam non dubito.

§. XXI. Quæ jam *Lunaburgica* linea dici posset, in *Cellensem* denuo & *Calenbergensem* vel *Hanoveranam* subdividitur: illa plane eandem *divisus* obervat, nisi quod in pede scuti duo cornua, *Reinstemium* & *Blanckenburgicum*, in duas areolas divisit, atque illis laterculum cervo insignem includit. Sed conjunctionem duorum cornuum vidi modernorum Serenissimo Ducum genitorum Duci *Georgio* ejusque fratri *Friderico* placuisse.

§. XXII. Serenissimus Dux *Joannes Fridericus* *Calenbergicæ* partis rector ita disposuit scutum suum. quod ex sigillo vidi: ut in prima capitis regione *Brunsvicensis* pardos stiparent hinc *Lunaburgus* isthinc *Ebersteinus* leones; in altera regione visibatur hinc *Homburgus* leo, isthinc *Lauterburgus*, inter quos areola intercipiebatur equo silente insignis; in tertia regione *Diepholtinum* leonem comitabantur hinc *Hojensia* & *Bruchhusia* symbola, isthinc telluræ *Hontemæ* & fasciæ *Lauterburgicæ*; pedem scuti constituebant areolæ media *Clettenburgica*, dextra *Reinstemio-*

Lunaburgicum
dispositio-
ne.

Augusti
Ducis scutum, & E-
lorum.

Lineæ Cel-
lenis.

In Calen-
bergi Ducis
Joh. Friderici.

flatio - *Blankenburgia*, sinistra *Diepholtina* aquilam continens: quod incommodum forte observatum non est, sicut in aliis *Lauterburgica*, ita hic *Diepholtina* area discrepans. Porro nihil novi huc dispositio continet, nisi equum, quem Princeps Serenissimus in memoriam *veteris Sixovii Ducatus* infestuisse videtur, sicuti illustrum haecenus in apice servit. Nec id sine exemplo, nam & *Spangenbergio* teste *Albertus* ex *Grubenhagus*, qui 1397. mortuus est, equo utus perhibetur, paidis plane omisiss.

Duc. Ernesti Augusti.

§. xxiii. Serenissimus Dux Ernestus Augustus fratrum tertius illa dispositione utitur, ut primam iteum regionem constituant *Lunenburgicum*, *Brunsvicense*, *Ebersteinium* & *Welficum*: in secunda visuntur, *Hamburgicus*, *Diepholtinus* & *Lauterburgicus* leones: in tertia regione hinc *Hagt* est, isthinc *Henssemia* tessella, intermedia partula, quae etiam in secundam regionem nonnihil protenditur, argentea cum tota coccinea: in quarta regione sunt hinc *Bruchhusia*, isthinc *Lauterburgica* falces, in medio *Diepholtina* aquila: pedem solum occupat *Cettenbergus* cervus, stipatus utrinque cornibus *Regenslamo-Blankenburgus*. Media partula *Osnabrugensem* notat Episcopatum in *Westphalia* amplissimum. Hunc *Carolus Magnus* instituit cum aliis, cumque inter reliquos praecipuum esse voluit, *Wichone Fritho* ex *Bonitacu* discipulis sedi huic imposito, qui 804. mortuus est. Successu temporis tres ex *Brunsvicenti* familia Episcopi fuere *Melchior* saeculo decimo quarto, *Ericus* *Grubenhagus* saeculo superiori & nostro *Philippus Sigismundus*, qui 1623. mortuus est. Demum in pace *Osnabrugensi* inter alia, quae aequivalentia seu compensationis nomine Serenissimae domui *Brunsvicenti* concessa sunt, hoc etiam fuit, ut viventi tum Episcopo *Osnabrugensi* *Francisco Wilhelmo* succederet *Ernestus Augustus*, vel hoc non superflite aliis ex *Georgii Ducis* posteris, ita tamen ut in perpetuum deinceps alternative, modo *Romanae* religionis, unde *Evangelica*, sed ex *Georgii Ducis* aut huius devocentibus *Augusti Ducis* posteris & successoribus, *Osnabrugensibus* Episcopus praesideat: Unde 1662. defuncto decessore hic Princeps ducem regere capit, & haecenus laudabiliter iexit.

Episcopus Osnabrugensis.

Telamones.

§. xxiv. Quod concernit telamones, *Henricum Julium* scuto unum virum *silvestrem* addidisse vidi: alibi duos adpositos observavi: nonnunquam duo leones illi officio adhibentur, & quidem prospectantes per galearum extremas.

Tituli.

§. xxv. Titulo Serenissima familia utitur simplicissimo, Ducum *Brunsvici* & *Lunenburgi*: aliorum plerorumque Principum non imitata morem, qui plurium comitatum experimere, & suis addere nomina coniverere. De *Brunsvici* titulo aliquando disceptatum lego, cum dux adhuc hinc essent: *Ernesto* enim agnato *Henricus junior Lunenburgi* titulum tantum tribuere, *Brunsvicentem* vero regere videbatur apud *Hortled. de caus. B. Germ. L. 4. to. pag. 1145. 1146.* *Brunsvicentis* autem *Apologia* ibidem legitur, c. 12. pag. 1235. Nec tamen minus invenio nonnunquam

Veterum pleniore.

pleniorum etiam illis placuisse titulum. Ita apud *Banting. Chron. Brunsvic. p. 493.* legitur titulus *Wilhelmi senioris: Wilhelmi der Aelteren von E. Dittes gnade/ Hertog zu Braunschweig und Lüneburg/ über Wald und ben der Leme. Graf zu Eberstem/ Wunstorf und Welfe/ Herr zu Homburg und Hallermund.* Alter apud eundem pag. 285. *Wilhelm der Aeltere von E. Dittes gnaden to Brunschweig/ oct des Brunschweygerischen Landes Over veld/ by der Leme/ unde to Lüneburg Hertog/ to Eberstem/ to Wunstorf/ theor Hallermund/ de/ theor Welfe/ Graf/ und Herr to Homburg.* Eius hinc capere omisiss aliis, *Brunsvici* tantum & *Lunenburgi* titulis uti. *Wandorfia* vero, *Welfensis* & *Hallermundam* comitatum atque dynastiarum & *Welficum* unquam clypeo inserta non vidi: Erant vero illa *Tunstorfhorum* in parma argentea falces rubeis ornata rubeus leo, (vel juxta *Spangemb. Adelsp. P. 2. p. 320.* argenteus coronatus in carulea tribus falcis rubeus inducta,) *Welforum* duo argentea cornua bubalina in carulea, *Hallermundorum* in aureo (juxta alios argenteo) clypeo tres roset rubentes, vel apud *Spangemb. Adelsp. P. 2. p. 326.* argentea in coccineo aut cyaneo. Cui *Hamelmann* consentit. Haec domina, dem ille *Wilhelmus* suis adiecit ditionibus, primum 1341. emptione, *Hallermundum* cessione *Philippi Comitis Spangenbergii* sed armis coacti 1355. Nam *Otho* ultimus Comes, qui *Philippi* forem in matronum habebat, & ei suam

Wunsdorf. Welfe. Hallermund.

elocave-

elocaverat, affini suo arcem Hachmolen & Halletmund concesserat, sed Dux feudum suum esse cautus id ratum esse noluit. Conf. Hamelmann. de famil. emott. L. 2. pag. 118. In linea *Grubenhaga* ratione titularum differentiam multiplicem apud Buntingium reperio: Aliquibus nomen *Lunenburg* adscriptum, apud plerosque omisissim video, addivero, Dominum *Einbeck* & *Grubenhaga*: Aliubi adijcitur Dom. *Silze*. Quod insignia hujus lineæ, cujus in superioribus nulla est facta mentio, concepit, primo symbolis Brunsvicenti & Luneburgico usus reperio, dem adjecisse in quadrupetto scuto Eberstemium & Homburgium.

§. xxvi. Præter illos comitatus atque dynastias, quorum in scuto atque titulis facta est mentio, numerantur adhuc plures ducatus amplissimi simbus comprehensivi; ex quibus nonnullorum *Witzen* subnectere, non inconveniens videtur. Com. de *Catelnburg* gestabant in palma rubea aquilam nigram, cujus corona, rostrum & pedes auro tinguntur (qualis etiam casidem exornabat) *Olshurg* in argentea duos leones erectos & inter se concludentes rubeos; *Ringelheim* in clypei scuti superiori parte ex rulea exorientem aquilam argenteam, auro coronatam, in inferiori parte hinc aurata leonem coccineum, istinc miniata draconem aureum; *Dassel* in scuto cyaneo argenteo strato pilis ex eodem metallo cornuta duo cervina parti crani coherentia: *Witzen* in *Luneburg* in carulea simili cornua, sed ex auro; *Peyne* in argenteo lupum nigrum currentem super duos mergites a venis inclinatos; *Plesse* (nunc Halstorum) in auro duos chalybes igniarios rubeos tribus iustitatis tumulis colligatos (*Wey* *rethe* *feuer* *essen* *mit* *drey* *schwefel* *kerzen* *zusammen* *gebunden*). Apex insit coronate cassidi argentea columna, cauda pavonina fastigiata, & ante hanc figura scutaria. *Woldenberg* in rubeo fasciolam argenteam (qualis in dilectriculis usui esse solet) sed ad scuti longitudinem locatam & sex segmentorum. (similis figura apici inservit.) *Poppenburg* in caruleo leonem argenteum, cujus lingua rubet. *Lauenroda* in argenteo leonem rubeum auro coronatum. Hos & alios comitatus atque domitia, ducatu hoc conclusa, vel domui huic Serenissimæ subjecta, in scuto ejus notari non conspicimus, ne atearum excreveret numerus, & quia fere illo tempore accesserunt, quo metis nondum fuit, laterculotum numerum multiplicare.

Lineæ Guelficæ.
Alia Domitia in Ducibus h. s. Catelnburg. Olshurg. Ringelheim. Dassel. Witzenburg. Peyne. Plesse. Woldenberg. Poppenburg. Lauenroda.

§. xxvii. De his insignibus audiamus canentem Buntingium in Chronolog.

*Candidus in galea procurrat pullus equinus,
Cæsaris hoc signum Saxonique fuit.
Vique Ducum signat virtutes stella resurgens,
Sic diadema probat Regibus esse satos.
Sed falces Sichelstemi nunc signa putantur,
His Ducis Hermanni crista notata fuit.
Quæ restant galea, prima est herois ab Hoija,
Altera Bruckhusii candida signa gerit.
In rubro clypeo gemini fulgent leopardi,
Brunsvici sunt hæc signa notanda Ducis.
Cumque rose solis leo carulus occupat aurum,
Is Luneburgi Principis arma notat.
Candidus inde Leo fulgens diademate pulchro,
Eberstemensis signa notabit æqui.
In rubro exultans clypeo leo fortis & audax,
Homburgensis heri denotat arma probræ.
Virescentes pedes heros ducet ab Hoija,
Cætera Bruckhusia sunt bona signa domus.*

Carmen Buntingii.

§. xxviii. Scripsit:

Schau/wie so herrlich ist diß Waven hier gesecht
In zwölf gesächern mit fünf Helmen außgerübet:
Hier stehen außgericht zween starcke Leoparden:
Da sind blau-roth-gelb-weiß-cron-Löwen vieler arten:
Der weisse Adler solat im blauen feld so fort:
Die Bärnsüß/Salcken und das Schachspiel stehen dort/
Ecc

Alexius Pociæ.

Wie auch der schwarze Hirsch mit halben Hirsch getweihen/
 Dis/jenes/ allesamt um hohen ruhm gediehen.
 Ist nicht das yelden thier das edle weisse Pferd/
 Bey der cron-mariner künig vollreicher ehren werth?
 Seht in dem Pfauen schwan den goldnen stern glänzen/
 so eingeschlossen stehn in beider Eichen grängen.

CAPUT X.

Dux de Burnonville.

ARGUMENTUM.

1. De familia origine sententia diversa. Ex Siffido Dane. Ex Com. Barcinon. Ex Com. Pontivi.
2. Deductis porro ex Guineisibus.
3. Successio Domitorum Burnonvillorum.

4. Reliqua lineae.
5. Scutum Ducis.
6. Dux Ambrosii scutum majus.
7. Axi & Axi Ducum. Rationes areolarum.
8. Axi. Telamones.
9. Tituli.
10. Rationes.

§. I.

De familia
 origine
 sententia
 diversae
 Ex Siffido
 Dane.

Antiqua *Burnonvillia* gentis originem post alios Celebrati *P. Bucelinus* refert ad quendam *Siffidam* e Regum Danie procreatum tanguine, qui sub Gormone & Haraldo cognatis Regibus Neustriam infestantibus, ad ripam maris prope Martinos Guineisem occupans provinciam, primus de *Guineis* Comes extiterit anno 928. & ex *Elstrudi* filia *Arnoldi* Com. Flandriae iussu, legit *Adolfum* Com. *Gunn* m. Sed & alii Siffidibus Dani piratae mentionem faciunt, qui *Elstrudum* Flandricam raptuerit. Alia vero sententia post *Vredum* est Celebratissimi *Inji* Illi, *Alo* jam illum seu *Ardolfum* Com. *Guineisem* filium fuisse *Guiffredi* seu *Hiffredi* seu *Linafredi* filii C. *Barcinontensis* (91912 vel 914. obiit) ex *Gunibild* *Flandrica*. Quae si obtineat ententia, gnati fuerint *Burnonvilli* non tantum veterum *Belaluni* & *Ceritanæ* Comitum ex *Witfiedum* majoris filio *Myrone*, sed etiam ex altero *S. nofrido* seu *Suzero* Com. *Urgeltano*, Comitum & Principum *Barcinonis*, imò ex illis totius regiae *Aragonicae* familiae, ex qua non solum *Aragonie*, sed & *Siciliae* atque *Italicarum* reges, Comites *Provinciae* & alii illustres exorti sunt. Tertia & à prioribus diversa sententia est, quam ex *Gelle* & de *Izgne* proponit atque sequitur *Joan. le Carpentier* l' *Histoire de Cambrai & de Cambresis*, P. 3. pag. 301. quod videlicet *Burnonvilli* descendant à *Gulthino* *Comite* *Pontivi* seu de *Ponthieu*, qui circa 964. Comitatus *Et nonæ* & *Tetevanæ* seu *S. Pauli* *Arnoldo* Com. *Flandriae* ereptos occupant, quemque alii purant descendisse ab *Hartnido* filio *Angilberti* Ducis *Pontivi* ex *Bertha* *Caroli Magni* filia. Hic enim *Gulthelmus* tres habuit filios, *Hildanum* Com. *Pontivi* seu *Abbatisvillæ*, cujus posteritas terminata in *Agnete* filia & herede *Guidonis*, conjugis *Roberti Montgomerii*, *Hugonem* Com. *S. Pauli*, cujus mascula progenies defecit in *Hugone* *Candavene* Com. *Paulifani*, filia autem *Eliabeta* hereditatem attulit marito *Gaucheo* Dn. de *Chabillon* sur *Marne*, & *Erniculum* seu *Ernardum* Com. *Bononiae*, qui pater fuit *Ernaldi* seu *Erniculi* seu *Erniculi* & *Eustachii*. Ex his *Eustachius* nepores habuit *Godofredum* *Bullionem* & *Baldarium* reges *Hierosolymorum* & *Eustachium* III. Com. *Bononiae*, foecerum ex *Mathilde* herede *Stephani* ex *Campania* *Comite* *Regis Angliae*. *Ernardus* autem seu *Erniculus* dicitur cognomine fuisse *le Burn* (quod idem est, ac *le Brun*) & condidisse *Burnonville*, quod in vetustis chartis appelletur *Branzevilla*, *Burnulvilla*, *Burnevilla*, Huic ex *Hadewide* *Vicecomite* *Burbugensi* filii dantur *Erniculus*, *Baldarius* atque *Gerhardus* cognomento de *Bournonville*, nepos *Gerhardus*, à quo Genealogia certior est.

Ex Com.
 Barcinon.
 Bis.

Ex Com.
 Pontivi.

Deductio
 porro ex
 Guineisibus.

§. II. Tertia vidimus de *Burnonvillorum* ortu sententias, utram vero eligas, semper familiam tuam illustrem esse heret. *Adolfus* Com. *Guineis*, qui gener *Erniculi* Com. *Bononiae* ex *Mathilde* fuit, natus est *Rudolfus*, hoc *Eustachius* Com. *Guineis*, *Eustachius* *Baldarium* genuit & *Gulthelmum*: Tertium *Bucelinus* addit *Ramelinum* *Domitorum*

minorum de Crequy satorem; hos veto ex alia origine alibi deducimus. *Baldunus* filius plures habuit, ex quibus *Robertus* cognomine *Manifes* Comitatum tenuit, & filiam habuit *Cislem*, uxorem *Wimomari Gandavensis*, qui parentes fuere *Arnoldi Com. de Guines*, ejus abnepos *Arnoldus I. Arnoldus III.* comitatum *Guines* vendidit 1282. *Philippo pulchro regi*, filii autem ejus, *Baldunus* impugnavit venditionem coram parlamento, & ex filia *Joanna* generum habuit *Johannem de Brunn* C. d. *En* Conestabilem Francie, qui 1295. Comitatum *de Guines* iterum obtinuit, & *Enguerrandus* avunculo *Enguerrando III. Dn. de Coucy* successit; novæ *Codicæ* seu *de Coucy* celeberrime gentis autor. *Gulielmus* vero *de Guines* alter *Eustachii*, qui 1071. vixit, filius, sator *Burnonvilliorum* perhibetur, pater *Gerhardi de Bournonville*, à quo dixi deductionem certotem extare.

§. 111. *Gerhardus ex Alburga Dn. de Selis* genuit *Ludovicum* atque *Rudolphum*, hic filium *Henricum* habuit *Baronem d'Yfort* (Bucel. d'Yfort) in Anglia, & nepotem alium *Henricum* *Æpiscopus*: ille, qui dicitur uxorem habuisse *Sylviam* filiam *Gulielmi* Conquestoris *R. Angliæ*, genuit in primis *Eustachium* mortuum in *Palestina*, quem tamen *Bucehus* pro *Rogero* propagatorem itemmatis facit, *Rogertum*, & *Rudolfum*, qui in *Cametacensi* agro aliud castrum nomine *Bournonville* condidit, & autor est lineæ dominorum *de Seran, Maillard, Bournonville in Cambresis*. *Rogertus* Dn. de *Bournonville* genuit *Petrum* & *Robertum*, quem *Henricus* agnatus *Baro d'Yfort* heredem instituit, adeoque cum autorem agnoscunt *Bournonvilli* in Anglia. In *Petri* cognomento *fortis* & bellicosi posteris differunt *Eucelms* & *le Carpentier*; ille senem ita necit. *Petrus*, *Robertus*, *Rogertus*, *Joannes*. *Hugo* maritus *Joanne de Lyanes* seu *Lyanes*. *Joannes* cognomento *Magnus*. In altero ita se excipiunt. *Petrus*, *Hugo* maritus *Jolanda de Leanes* in *Bononiensi* argo. *Robertus*, *Rogertus*, *Joannes Magnus*. Hic Dominus fuit de *Bournonville* & *Baro de Leanes, Burggr. de Beauman*, nomine *Philippi* *Valesii* *Gubernator Bononiæ*, *Thalatharcha classis adversus Anglos*, maritus *Mathildis de Frennes*, quæ fratrem habuit *Robertum* *Conestabilem Francie*. Eo nati plures filii, ex quibus posteritatem habuere *Andreas Dn. de Chyseau-Bricon*, *Baldunus* & *his major Robertus Dn. de Bournonville*, pater iterum *Engerrandi* atque *Joannis* cognom. *Barlati*. *Engerrandus* de *Bournonville*, *Burggravius de Beauman*, *Consiliarius Joh. Ducis Burgundiæ*, qui decellit in obsidione *Svetlionis* 1414. ex filio *Antonio* ceteros Dominos *Bournonvillios* sevit, qui nostro seculo defecere in *Henrico*, duello occiso, ejus soror *Magdalena* *Carolo de Monchy Campi Marefcallo Francie* 1622. nuptiationes plures ei attulit. Ex hujus *Enguerrandi* posteritate, & quidem abnepotus, *Joannis* filia & *Claudii* *Æpiscopi* soror atque hæres, fuit *Anna de Bournonville*, uxor *Philippi de Lamer*, Dn. de *Henancourt*, cui attulit *Bournonville*, *Leaunes*, *Conteville*, &c. & ex eo genuit eos, qui *Lamer* cognom. *Bournonvilli* vocantur.

§. 114. Superest posteritas *Joannis Barbati*, qui *Engerrandi* frater *Roberti* filius, & Dominus de *Rinquesent* fuit; is genuit præter alios *Joannem* & *Robertum*, quorum hic 1436. casus domitorum *de la Vallée* sator fuit, & ejus posteritas in pronepte *Carola Domina de la Vallée*, *Antonii d'Ailly Domini de Varennes* conjuge, defecit; ille Dn. de *Rinquesent* genuit *Andream Dn. de Rinquesent* (cujus nepos *Joanna* heres *Dynastiam* attulit *Antonio de Renty Dn. de Beaumont*, sed *Æpiscopi* iterum heredem 1515. habuit sororem *Margaretam* conjugem *Joannis de Flory*,) & *Joannem Dn. de Houere*, qui ex *Isabella Dn. des Prets & de Capres*, genuit inter alios *Joannem* (dictum *Ieannot.*) Dn. *des Prets, & de Capres*, &c. mortuum 1526. Patrem *Gulionis*, Dn. de *Capres*, quo natus *Odoardus Com. de Hennin*, quo & *Maria Christina Egmondiana* genitus est *Alexander Dux Bournonvillius* primus, qui 1656. moriens reliquit *Alexandrum* *Ducem*, *Ambrosium Franciscum*, qui fortunarum sedem in *Gallia* tenuit quondam *Lutetiæ* *Gubernator* & ex *Lucretia Vieuvillia Mariam Franciscam* genuit *Ludovicum Iulium de Noailles Com. d'Ayen* uxorem. *Volfzangum Vilhelmum* *Vicecom.* & *Bat. de Barlin*, *Joan. Franciscum Benjaminum* *M. de Bournonville*.

§. v. Setemmillimorum *Ducum* scutum est nigrum ornatum leone argenteo, corona, scutum na, sauleis, & lingua aureis, cauda bifurca & in decussim trajecta. Ast leonem hunc non originariam telleram esse *Burnonvilliorum* docet *Carpentier* L. 5. pag. 300. Sed eam fuisse in aurea patina tria cochlearia lignea nigra. Leonem autem asilumum ex

contractu matrimoniali Hugonis Dn. de Bournonville & Jolande Dn. de *Leunies*, cuius illud *de* *17* *ux* tuert.

Ducis Am-
brofii feu-
tum majus

§. vi. Plenus scutum Serenissimo Duci *Ambrosio* adferbit Sammarth. l. est. de la 1r. pag. 330. cuius medio illa gentilis incubat parmula. Ipsum scutum quadratum est. Primus quadrans *caeruleus septem numos byzantinos aureos* 3. 3. 1. continet, *cephalo feu vno ejusdemmetalli*: que tertia est *Melodunie* gentis, de *Melun*. Secundus quadrans iterum *quadrifidus prima & quarta arcobis bipertitis hinc duodenos cantherios aureos & rubeos Emundanos*, illhinc in *argenteo solo datus fascies alternatim utrique pinnatas rubeas Arcubiforum* defert. secunda vero & tertia *leones hinc aurum in caeruleo Geldricum*, illhinc *morum in auro luteo* *isem* continet: toti huic quadranti imposita parmula quadrupeta ex *Lucenburghis*, videlicet *leone rubeo in argenteo*, & *Baleis* (*Balk*) *stella 16. radiorum argentea in minio*, s. *imbolis*: Tertius quadrans quadrupetum *Palatinum aurum conatum leonem in solo nigro*, & *Barbaricos laser culos rhombis argenteis atque caeruleis virgatos* exhibet. Ultimus quadrans *Montmorantiorum cruce* & *aquilas* ostentat.

Avi & aviz
Ducum,

§. vii. Intelligendis his laterculis Ducum avos aviasque intueri necessesse est

Alexander, Am- brofius & fratres DD. de Bournon- ville.	Alexander Dux de Bournonville E. A. V.	Odoardus de Bournonville Com. de Hennin. Maria Christina Com. Egmondana. Anna de Melun Pr. d'Espinoz. Petrus de Melun Pr. d'Espinoz. Hippolyta de Montmorency de Bours.

Rationes
arcolarum

Itaque symbolum *Melunacum* asumptum est ob matrem: ob aviam paternam *Egmondana* testera inferitur: rationes autem, ob quas *Egmondano* scuto alii laterculi inserti sunt, reperantur ex L. i. c. 21. ubi illud consideravimus: *Palatino. Bar. n. cum* *de* *ux* referendum est ad *Matr. Christiane Egmondane* matrem *Savinam Com. Palatinam Rheni & Bavarie Ducum*, *Fridericum III. Electoris* sororem, *Lamorali Egmondani Princ. Gaueræ* uxorem. Ultimum *Montmorencium* symbolum ab avia materna adsciscitur.

Apex.

Telamones.

§. viii. Huic clypeo imponitur *galea coronata*, ex qua emergit *leo aureus*, ut *Sammarthanus* ait, sed potius *argenteus* juxta *Chifflet*. insign. *Eq. A. V.* num. 373. scutario similis. *Lacinae* sunt *argenteæ & nigrae*. *Telamones* adstant duo *leones aurei*, uterque *vexillum*, dexter veteri *Burnonvillia* testera ornatum, que fuit in auro (ita supra ex *Carpenterio*: *Sammarthanus* hic alterum mavult metallum) *tria cochlearia nigra*, quoad *levam* est, novo *Burnonvillio* symbolo, *leone*, scilicet, pictum gestantes.

Tituli.

§. ix. Titulum Serenissimi Ducis *Alexandri* illum apud *Buechnum* video: *Dux de Bournonville & Princeps, Hennini Comes, Caumonti Baro, Ranchicourt, Divionis, Bondu, Dimsic, &c. Dominus*. Fratri ejus *Ambrosio* ille datur, *Dux de Bournonville, Vicecom. de Barlin, Baro de Houllafort, de Hourée, de Capres, de Divion, de Ranchicourt, &c.*

Rationes.

§. x. Quod *Ducatum* attinet, *Henricus IV.* illud axioma contulit, diplomate in eam rem dato 1600. & 1603. De Comitatu *Hennini* non succurrit, quomodo *familia* allatus sit: sicuti nec de aliis quibusdam. *Ranchicourt* est ab *Anna de Ranchicourt Guidonis* conjugæ, ut & *Divion*, atque *Vicecomitatus* & *Baronia de Barlin*: *Baronia de Houllafort* obigit ab *Isabella des Prets* filia *Joannis* ex *Magdalena de Houllafort*, *Joanni Bournonvillio* nupta, a qua etiam *Capres* allatum.

CAPUT XI.

Du Cambout. Dux de Coislin.

ARGUMENTUM.

1. *Familia.*

2. *Scutum.*

3. *Apex. Telamones.*

4. *Tuulus.*

§. i. *Cambou-*

§. I.

Camboutiani Illustrissimam familiam *le Labouerius* & ex eo *P. Anseau* deducunt à *Joanne Du. du Cambout* Joannæ Rohanæ marito, patre *Atani* M. Magistri aulæ Ducis Britanniæ, avo *Stephani*, proavo *Joannis* iterum aulæ Mag. D. Britanniæ, abavo *Joannis* eadem dignitate incluto, atavo *Alani*, tertio *Renati*, qui Magnus venator Britanniæ fuit: hoc natus præter alios *Philippus* Dominorum de *Bais* autor & *Franciscus Du. du Cambout & de Coislin*, qui 1625. ætatis 81. anno excellit, maritus *Franciscæ du Pleffis*, Cardinalis Richelieu amicitæ. Hic pater fuit *Caroli & Ludovici Ludovicus* levit Dominos de *Beçay & de Carcheil*: *Carolus* Gubernator: *Stetiæ* & interioris Britanniæ locum tenens generalis 1638. extinctus, ex *Cesire M. de Coislin* 1641. præmortuo, nepotes reliquit *Joannem Armandum & Petrum*, hunc Episcopum *Aurelianensem*, illum Ducem *de Coislin*, patrem *Petri* Marchionis de *Pontchasteau*, *Armandi Hieronymi* M. de *Rochebernard* & aliorum.

§. II. Familia utitur clypeo rubeo, exatato tribus fasciis, argento & cyano duplici tractu scissatis. Scutum.

§. III. Scuto insistit galea coronata, & super eam exsurgit mus ponticus naturalis habitu pictus. Ilaciniæ sunt *argenteæ, coccineæ, caelestina*. *Telamones* assistunt pariter duo pontici mures. Apex. Telamones.

§. IV. Titulus est: *Du Cambout Dux de Coislin seu Coislin, Par Franciæ, Comes de Crecy, Br. de Pontchasteau & de la Rochebernard*. Ex his *Coislin* accessit ex matrimonio *Renati Camboutii* & *Franciscæ* filia *Francisci Baye* Du. de *Merionec* ex *Joanna Chauvin Domina de Coislin*. *Pontchasteau* *Franciscus* sibi comparavit. De reliquis mihi non constat. Quod vero *Ducalem* dignitatem attinet, ea in curia confirmata est 1665. Idem vero *Ducatus* est, qui prius *Dominio S. Lichaud Villemor* in gratiam *Petri Seguierii* Cancellarii Ducis de *Villemor*, Cancellarii *Franciæ* annexus erat; & illo titulo demum *Joh. Armando* ejus nepoti ex filia concessus est. Titulus.

CAPUT XII.

Com. de Castell.

ARGUMENTUM.

1. Familia ex Ducibus Franconiæ, Com. Rotenburgen. Lineæ.	3. Scutum.
2. Castellæ, Norici Comites cum his consusi.	4. Apex.
	5. Titulus.
	6. Scutum aliud, Castellavorum Noricorum.

§. I.

Illustrissimi Comites *Castellani*, qui secundum inter *Franconiæ* Comites, proximum nimirum post *Hohenloicos*, locum obtinent, originem suam referunt ad veteres orientalis *Franciæ* seu *Franconiæ* Comites. Ita *Celeber*, *Nicol. Rottenhusius* orditur eorum seriem à *Gosberto*, quem *Bucelinus* *Gozbaldu*m vocat, *Franconiæ* Duce, qui 696. decessit, patre *Gosberti* Ducis & *Cunberti* Com. *Rotenburgenfis*: quorum hic *Hertani* ultimi *Franconiæ* Ducis 740. extincti, (post cujus mortem *Hippinus* Ducatum filio *Carolo*, dein Episcopatu *Herbipolitano* dedisse perhibetur, jure *Fuad plz Com. Rotenburgenfis* pater fuerit: inde *Rudolphi* filium *M. Arnan Inm Com. Rotenburgensem* & *Castellanum*, *Hertani* filiam *Armaniam* seu *Imaniam* duxit: quibus parentibus nascunt *Arnoldus* Com. *Rotenburge* (à quo forte *Rotenburge* est reliqui Comites, quorum Genealogiam sed valde mancam recenset *Hennings* *Histor. T. 3. P. 1. p. 408.* quique uti sunt in palma *caerulea cantherio aureo*, cujus siliquium caput *rotæ* ex eodem metallo *meridiet.* *Wavenb. P. 2. pag. 17.* Apex autem erat puerulo *caeruleo* insistentis columba candida alis ad volatum expansis, ob quam etiam sunt teste *Hexning. Domini d. Columi.* His insignibus jam uti collegium *Chambo* *visé* autor est *Heping. de jur. jusse. 8. n. 29.* & *Marquardus* primus *Com. Castell.* qui 828. decessit, ex filio *Burchardo* gentem præparavit: *Burchardi* nepos est *Philippus*, quem ut 942. imperium obtinuisse, quod legitur alibi non memini, licet primo illo *Ottonis* M. Familia ex Ducibus Franconiæ. Com. Rotenburge.

potere certum sit, plures in imperio ortas esse turbas. Philippo trinepotem *Rupertum II.* assignat, qui 1168. sub Indemio Barbarossa primus factus ut *pincerna Hero volitans*, (*Spang. nb. Chron. Henr. v.* tamen a Pipino hoc officium demandatum Castellanis perhibet.) Secum sunt oratione reliqui Comites ad nostra usque tempora. *Georgius* Marecallus atque *Ludovicus* Electoris Palatini communis per filios *Wolfgangum* & *Godofredum* pater sint duarum linearum *Ren. 10. 2. 15* & *Rudolphus*, quarum unam filius *Wolfgangi* *Georgius*, hanc *Georgius* videlicet contulit.

Linea.

Castella
Norica
Comites
cum his
contulit.

§. 11. *Aham* Genealogiam necit *Lazius de migr. gent. L. 7. pag. 328.* & ex eo *Hennings*. Sed videntur confundere Comites *Castelle Franconice* & *Norice*. Ad hanc enim plerosque spectare credo, quos cum *Sulzbacensibus* ejusdem prolapre faciunt; fatore constituto *Ernejo* ex *Scelandia*, qui ob maris mundanionem profugus, cum uxore, supellectili & aliquot colonis in *Noricum* venit, & castellum tribus lacellis, ad totidem fontes singulis, conspicuum extruxit circa 975. Hunc suspicantur patrem *Friderici* Castellani & *Godardi Sulzbacensis* Comitum. Ad hos etiam vix dubium est, quod sit *Ernejo* *II.* filius *Hermannus*, qui arcem Castell in monte *Castelberg*, à tribu arcibus cognominato 1098. in cœnobium *Benedictinum* commutavit, cujus etiam filius *Otto*, dem *Herf. Heerg & Heiberg*, ad finem perduxisse scribitur paternam fundationem. Ad *Franconicos* vero nostros Comites spectare videntur *Stuezo*, qui cum aliquo fratre *Friderico* conditus sit in *Eboracensi* *Cistercensium* apud *Francos* cœnobio, in quo & alii ex *Franconica* stirpe conditi teste ex *Bruschio, M. Zaler. itin. Germ. P. 2. p. 170.* tum *Rupertus* cum fratribus *Hermannus* atque *Adalberto* circa 1149. *Wilhelmus*, qui 1460. Joanni Episcopo *Herbipolitano* comitatum vendidit, & eundem perpetuo jure feudi a cathedra posteris suis accipiendum sanxit: *Joannem*, qui cum filis 1510. vixit. Has vero duas familias isti auctores in unum confundere videntur, cum tamen distincte sint, & prior *Castelle Norice* diu appareat defecisse. Cœnobium tamen ad fl. *Luteram* in superiori *Palatinatu* adhuc extat, sed legi seivitis jam appropriatum est.

Scutum

§. 111. Modernorum Comitum *Castelle Franconice* (quam ad differentiam alterius *Norice* in superiori *Palatinatu* aliquando *Obin-Castel* legi nuncupatam) scutum ex antiquitatis more simplex est, quadrifaria sectione argento & minio, qui *Franconici* colores veteres facere, tinctum.

Apex.

§. 1v. Galea incumbit pileus acuminatus, cum ora reducta iisdem scuti coloribus quadrifarium pictus, corona aurea & super eam pennis pavonis (*Hennings*, eas in plumas struthionicas convertit) fastigiatus. Lacinix dependent argenteæ & coccineæ.

Titulus.

§. v. Titulus item simplex est: *Comes & Dominus in Castell*. Ex *Bucelini* tabula in *Ger. T. II.* inserta video duodecimo, decimotertio & quarto titulis illos addidisse *D. i. gratia* *Comes in Castell*, usque ad *Wilhelmum*, qui 1479. decessit.

Scutum
aliud
Castella-
natum
Norico-
rum.

§. vi. Aliud Castellensibus comitibus *Wapenb. P. 2. pag. 11.* datur scutum, vid. licet extruleum tex filis argenteis 3. 2. 1. in tinctum, quibus etiam in apice jugum alarum complicatum superbit. Hanc tesseram non dubito assignare *Castellensibus Noricis*, de quibus modo §. 2. diximus: quia *Sulzbachus* & *Amerthalus* comitibus simile *Wapenb.* assignatur, coloribus tantum variatis: illi enim totidem lilia argentea pariter ruber, hi nigra argenteæ inscribentur; quod eadem pagina videre licet. Hos autem ex gente Castellensium *Noricorum* fuisse supra didicimus, & *P. 1. cap. 8.* pluribus exemplis edocti sumus, sæpe ejusdem gentis ramos illo distinguendi modo uti solitos fuisse.

CAPUT XIII.

Bar. de Clam.

ARGUMENTUM.

1. Bar. de Clam ex Carinthia in Austriam.	2. Scutum. Nopping.
	3. Perger de Clam.
	4. Galea.

§. I.

ILLUSTRES de Clam Barones, prius dicti *Perger de Clam*, ex Carinthia in Austriam ve-
nere, & sub Ferdinando I. ab Hardeceis Comitibus 1524. *Clam* acquisiverunt. Bar. de Clam ex Carinthia in Austria.
Eorum aliquot graduum Genealogiam describit *Bucelinus German. Tom. 3. pagina 19.*

§. II. Eorum scutum exhibet *Silmach. Wapenb. Pl. pag. 34.* quadripartitum. Scutum.
Primus & ultimus laterculus *diagonali dextra linea* secatur: priori parte *nigra* altera
argentea. Hæc tessera (quam *Bucelinus* illis gentilem tribuit) est familie *Noppin-* Nopping.
gæ Bavaricæ, ex qua *Christophorus Perger de Clam* & *S. Pantaleone*, qui 1532.
obit, uxorem *Walpurgam* habuit. Stirpe verò hæc extincta *Ferdinandus Pergeris* jus
hujus symboli & rubra cera signandi concessit.

§. III. Alveolus secundus & tertius, qui *Pergerorum* familiaris est, *auro* tin- Perger de Clam.
gitur: in eo ex tribus rupibus suo colore pictis, quarum media reliquas supereminet,
emergit puberulus virgo sylvestris pilis viridibus (*schwarz-grün*) aspeta, capil-
lis aureis volitantibus, laurea corolla redimita, dextera nigrum cornuum cervinorum
jugum sursum protendens, sinistram lateri admovens (*die lincde Hand an die seite spreuend.*)

§. IV. Galeæ scuto insistent dux coronatæ: prior sustinet alam diagonaliter Galea.
ex nigro & argenteo sectam; posterior ex rupibus exurgentem virginem nudam
scutariam. Lacinix sunt circa priorem ex argenteo & nigro: circa posteriorem
aureæ & atræ.

CAPUT XIV.

Domus Cordub. Duces *Sesæ*, *Segorbiæ*, *Cardonæ*,
Feriæ, &c.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Deductio Genealogica.	9. Tabula progenologica.
2. Scutum Comitis de <i>Feria</i> . <i>Figueron</i> .	10. Scutum Ducis <i>Cardonæ</i> & <i>Segorbiæ</i> .
3. <i>Coramba</i> .	11. Ratio laterculorum.
4. <i>Manuel</i> .	12. Ducis <i>Cardonæ</i> & <i>March. de Comares</i> .
5. <i>Pentis de Leon</i> . Tabula progenologica.	13. Rationes areolarum. <i>Cardonæ</i> . <i>Aragonis</i> .
<i>Urgelitanus Com. Parbas</i> .
6. <i>Apex</i> .	14. Tab. Geneal. <i>Cardonenfis</i> .
7. Scutum <i>M. de Priso</i> . <i>Ribera</i> .	15. Duc. <i>Cardonæ</i> & Ducis <i>Feriæ</i> .
8. Ducis de <i>Sesæ</i> .	16. Ducis <i>Sesæ</i> .

§. I.

Cordubensis familia inter Hispanas illustres ex nobilissimis est, & in Galicia sub Familia.
nominebus de *Tomez* & *Chantada* floruit: inde *Corduba*. Mauris erepta nomen
mutavit, & sedem in Beticam transtulit. Ea in aliquot lineas divisa metetur luc
compendio exhiberi, usum in sequentibus futura.

Alfonfus Fernandez de Corduba Dn. de Cagnete, qui testatus est 1325.

Deductio
Genealogica.

Scutum
Comitis
de Feria.

Figueroa.

Corduba.

Manuel.

§. II. Hujus Cordubensis nominis quinque equites aurei velleris Joh. Jacob. Chiffletius producit, & eorum scuta describit: quos ordine videbimus. Primus est *Petrus Fernandez de Corduba Comes Feriez* n. 209.) qui quidem ex alia familia fuit, sed hoc nomen à matre assuntit. Ejus scutum transverse bipertitum est. Caput duabus perpendicularibus lineis iterum in tres regiones distinguitur. Primus alveolus aureus foliis quinque ficulneis prae fixis decussatim dispositis imprimitur: quod ipsi inigne fuit gentile. Gentem hanc *Swareziam de Figueroa* (unde alitum ficulneis tolius) derivare solent à *Laurentio Domino de Zafra & Feria* sub Henrico II. Joanne I. & Henrico III. regibus, qui Magister Ord. S. Jacobi 1409. gloriolus dececit. Ceterum pater hujus Petri Laurentius fuit Comes de Feria, Garsia & Maria Toletana natus.

§. III. Area proxima aurea triplici cocineis fasciis exaratur, quod dicitur ipsorum *Cordubensium* est: a Petro autem adscitum, jure *Catharinae* matris, Petto Fernandez de Corduba M. de Priego ex Aguilario ramo nata. Ea enim successione Prieganam marito attulerat, quod in tabula vidimus.

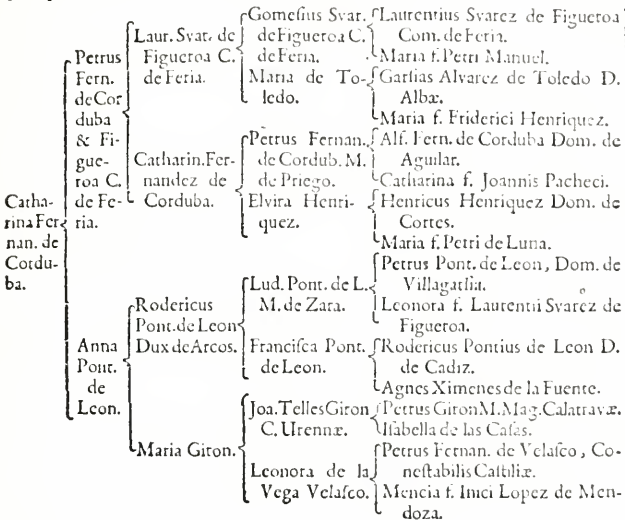
§. IV. Alveus tertius capitis quadripartitus est ex *Manuelica* & *Legionensi* testera: quorum illa exhibet in solo rubeo manum dextram coloris naturae auro alatum, nudum ensim auro instructum tenentem: Haec leonem rubcum auro coronatum in scuto argenteo. Jus hujus symboli est à Petri proavia materna *Maria* filia *Petri Manuelis*, Dn. de *Montalegre*, conjugis *Laurentii Swarezi* Comitis de *Feria*. Ceterum familia *Manuelica* gestabat praeter manum (quae videtur paronomasia longius repetita ad nomen familiae respicere.) *Legionensem* illum leonem: quia originem refert ad Ma-

2. d. Manuelem seu Emanuelem infantem Hispanie Ferdinandi Regis Legionis & Castellæ filium, Altonsi qui ad Romani Imperatoris fastigium elevatus est tratem.

§. v. Scuti inferior pars iterum bipertita est, ita ut alterum latus *Legionensis* sm leonem, alterum *Aragonicos palos* contineat, tota vero circumdatur limbo exte-
 rulo octo parmulis aureis zona cyanea exarata impresso, quæ *Biduria* tessera est: Omne vero hoc *Pontiorum Legionensium* est gestamen. Cur vero Petro illud assignetur symbolum, non plane perspicio, nisi a conjuge assumit, vel potius hinc hoc quam patris scutum fuerit. Cujus illi maiores tuere

Pontus de Leon.

Tabula pinguologica.

§. vi. Scuto huic insidit galea torque spirali testæ, è qua exoritur aquila nigra Apex auro coronata, laciniis dependentibus aureis & coccineis.

§. vii. Patum distat ab hac dispositione, illa qua usus est *Alfonso Fernandez de Corduba & Figueroa Marchio de Priego & de Montalvan* apud *Christiam* ex Cordubentibus quintus num. 364. Cum enim bis sectum sit transverse scutum, caput *Cordubensi* tessera repletur, pes scuti *Pontio-Legionensis* symbola continet, fascia bis perpendiculariter secatur, atque inter symbola hinc *Svarezio-Figueroense*, isthinc *Manuelio-Legionensis* quadripartitum disposita; medio loco *duos Riberiorum*, quod est latereulo auro fascia prafina triplex inducæ. Ratio reliquorum facilis est, si cogites, eum Laurentii Svarezii Com. Fernani, ex Altonso filio atque Petro nepote pronepotem, nec non ejusdem Laurentii ex filio Petro, & hujus atque Annæ Pontæ filia Catharina, quæ Petri mater, atque Altonsi istius aviæ fuit, abnepotem fuisse. Riberranæ autem fasciæ assumptæ ob matrem Joannam Henriquez de Ribera ex Ducibus Alcala.

Scutum M de Puc. 20.

Ribera:

§. viii. Secundus quem enumerat *Chifflet*. (num. 215.) fuit *Constanus Fernandez de Corduba, Dux de Sese & Terranova, Comes de Cabra*. Hujus scutum fuit transversa una & tribus perpendicularibus lineis in octo areolas divisum. Prima areola quadrupertita fuit ex *Cordubenti tessera* (videlicet auro tribus fasciis rubeis inducto) & *Castellana* (quæ est rubea micripto castello auro aureo) secunda est *Zaragana* (quæ conitit areola argentea baltheo nigro exarata cum catena aurea octo annulorum ad oram impressa.) Tertia erat *Gusmaniana vetus* (nempe cyanea cum alenis duobus aureis; limbo ambiente coccineo, cacabis aureis impresso.) Quarta *Gusmaniana*

Ducis de Seta.

Ayamontia (iterum cyanea cum ahenis duobus aureis, margine Castiliae castellis & Legionis leonibus ornato.) Quinta quae inferioris ordinis prima est, *Cer. Iannum* continebat *δύο* (hoc est, quadrifaria dispositione prima & quarta regione bipertita Castellani castrum in rubeo aureum, atque leonem Legionensem coccineum auro coronatum in argento, secunda & tertia cerulea tria lilia rubea Francoica referens.) Sexta *Mendozinum Ducum Infantatorum* del Infantadgo, quod est decussatum quadripertitum, in summo & imo prasino baltheum dextrum aureum tertia coccinea impressum, in lateribus aureis voce angelicas literis cartuleis ad oram inscriptas, ad dextram AVE MARIA, ad sinistram GRATIA PLENA exhibens.) Septima *Figueronum* (quod §. 2. diximus aureum cum quinque foliis prasinis ficulneis in decussum dispositis.) Extrema demum *Henriquezinum* nempe areolam a tunimo bipertitam, utrinque castello Castellano latera rubea ornante, in imo rotundatim lacernatam argenteam cum rubro leone Legionensi.) Toti imponebatur *Cordubiensis* parmula aurea cum tribus tateis minatis. Demum limbus scuti angularibus quadris Castellanis & Legionensibus ornabatur. Scuto verò miscebatur galea coronata cum phaniee diversicoloribus pennis ornato & in mediis flammis constituto Lacinae dependebant ex auro & immio.

§. IX. Horum laterculorum ratio ex avis Consalvi repetenda est

Tabula
progonologica.

Consalvus Fernandez de Corduba, D. de Seta. † 1526. 1606.	Ludov. de Corduba Dux de Seta. † 1526.	Didac. Fernan. de Corduba Com. de Cabra.	Didacus II. Fernan. de Corduba, Com. de Cabra.	Didacus Fernandez I. de Corduba, C. de Cabra.	
		Maria de Mendoza.	Francisca de Zuniga & Cerda.	Didacus Lopez de Zuniga. Joanna de Cerda. Inicus Lopez de Mendoza, M. de Santillana.	
	Elvira de Corduba D. de Seta. † 1515.	Magnus de Corduba, D. de Seta. † 1515.	Brianda de Luna.	Didacus Lopez de Mendoza D. del Infantadgo.	M. de Santillana. Catharina Svarez de Figueroa. Jehan. Hurtadus de Mendoza.
			Maria Manrique.	Petrus Fernand. de Corduba, Dn. de Aguilat.	Petrus Fernand. de Corduba, Dn. de Aguilat. Leonora t. Caroli de Arrellano, Dn. de los Cameros. Petrus Nunnez de Heitera, Dn. de Pedrazza.
	Elvira de Corduba D. de Seta. † 1515.	Magnus de Corduba, D. de Seta. † 1515.	Elvira de Herrera.	Elvira de Herrera.	Dn. de Pedrazza.
			Maria Manrique.	Fridericus Manrique.	... Mantique.
		Beatrix de Figueroa.	Beatrix de Figueroa.	... Figueroa.	

Ex his de ratione symbolorum Cordubensis, Zunigani, Cerdani, Mendozii, Figueronani facile constat: de Gulmannis & Henriquezio alis cogitandum relinquo.

Scutum
D. de Car-
donæ &
Segorbiæ.

§. X. Tertius est *Alfonfus de Corduba & Aragonia Dux Cardonæ & Segorbiæ*: Huius scutum apud *Chiffet*. n. 216. quatuor constabat palis, quorum primus *Aragonis* symbolum referebat, videlicet in aurea area quatuor palos rubeos, secundus secutus *est illum* Castellani superiori parte, interiori leonem *Legionensem* continebat, tertius *scutum* (quod est laterculus in decussum quadripertitus, in imo & tunimo auro inscriptos palos quatuor coccineos, in lateribus argenteis aquilas singulas nigras auro coronatas continens,) quartus *Cardonius*, miniatu tres carduos aureos foliatis representabat. Ex galea coronata erumpebat draco volans aureus. Lacinae item erant ex auro & cocco.

Ratiola-
terculo-
rum.

§. XI. Porro hic Alphonsus non fuit ex Cordubensi familia sed ex *Aragonia*, filius *Henrici Aragonia Ducis Segorbiæ* ex Guiomara de Castro & Norogna ex Portugallis, cujus pater *Henricus Aragonia infans M. Villena* Catharinam Henrici Castellani

Castellani Regis filiam uxorem habuit, ipse filius Ierdnandi iusti Regis Aragoniæ & Siciliæ, nepos Joannis Regis Castiliæ & Legionis ex Leonora fil. Petri Aragoniæ & Siciliæ regis. Ex qua deductione laterculorum ratio evidens est, excepto Cardonæ, quem à conjugè *Ioanna I. Ferdnandi Raymundi D. Cardonæ* alimuisse videtur, quod ab ea Ducatus ei obigerit. Unde autem ipsi Cordubensè cognomen acitum sit, neutiquam capio.

§. xii. Quartus est *Didacus Fernandez de Corduba Dux Cardonæ, Marchio de Comares*. Eius num. 258. *Chifflet.* scutum ita describit, quod fuit transverse bipertitum; summum iterum ad perpendicularum tritatum divisum, ex lyn bolis *Aragonico, Castellano*, cum supposito *Legionensi*, & *Siculo*: innum autem ab summo bipertitum: ita ut prior laterculus, denuo tamen bipertitus, hinc exhiberet decussatam sectionem in superiori scima parte *palos Aragonicos*, in laterum dextro testera *Cardonæ* inscripta, in sinistra *Andinâ priori*; isthinc alia decussata sectione iterum *Aragonicos palos*, laterum utroque testellis aureis & nigris impleto, quod est *Urgetitanum* symbolum: Alter laterculus, qui scuti extremus erat, *Paulinus* scia *de Paulus*, representabat in auro aquilam bicapitem nigram, cuius pectori appictum scutulum cocineum, stipulis (*scelus d. palle*) tribus aureis oblique dextrorsum collocatis impressum. Denum toti imponebatur *Cordubensè* scutulum. Apex erat super galea coronata futa erumpens, surva tota: laciniæ ex auro & nimo.

§. xiii. Laterculorum horum ratio illa est. Medium scutulum designat ipsam gentem *Cordubensim*, ex qua hic *Didacus*. Reliqui laterculi omnes sunt ab uxore *Ioanna Aragonica Ducissa Cardonæ & Segorbiæ* adsciti: & quidem tres superiores alveolos ea à patre habuit *Alfonso*, de quo §. ii. diximus: duos vero interiores à matre assumit *Ioannâ Ducissâ Cardonæ*, unde apud eundem *Chifflet* num. 156. *Fernando Remonsolek* seu *Reimundo Folckio* Joannæ patri idem duo alveoli sed dispositione quadrupertita attribuantur. Ratio vero gestammum illa videtur. *Aragonio-Cardonæ Andinam* areolam puto esse ex matrimonio *Hugonis Comitis Cardonæ & Blantæ Raymundo Berengario infante Aragoniæ*, atque *Blavca Andina* filia *Philippi Ducis Tarentini* despota *Romanæ* ex *Andinis* natæ. *Hugonis* filius *Johan. Raymundus Folch Cardonæ* Comes iterum ex *Aragonis* duxit *Ioannam* filiam *Alphonii Aragoni Ducis Gandiæ*, sed ex hoc matrimonio ad *Andina* hila nullum jus. *Urgetitanum* symbolum est ex conjugio *Ioannis Raymundi III. Com. Cardonæ & Ioannæ Petro Aragonio Comite Urgetitano* natæ, cuius avia *Teresia* f. *Gombaldi Entenzæ* comitatus *Urgetitani* heres fuerat. Quod atinet *Paulinum d'ayuz*; notavi quendam *Borllum Com. Palmarisensem* fuisse patrem *Lupi* avum *Suniatii Comitis & Marchionis Pallarij*, cui è conjugè *Theuda* f. *Ramundi C. Ripacurtii* (cui ipsi tamen idem *Pallarium* titulum video assignari) suscepit *Raimundum* Comitem, hic abum *Raymundum*, & matrem *Valentia Arnaldi Myronis Vicecomitis Ageri* filie, quibus natus *Petrus Comes*. Forte ultimus recte lineæ fuit *Arnoldus Rogerius* comes, pater *Sibyllæ*, quæ *Hugoni Mataplano* nupsit, & ei peperit *Arnoldum Rogerium Comitem Palmarium*, qui *Utracam Entenzam Urgetitanam, Teresiæ reginæ* sororem, in matrimonio habuit. Unde forte cum *Urgetitana* successione simul hæc etiam areola domui obtigit.

§. xiv. Cum *Cardonensis* *Folckia* familiæ (à quodam *Huzone* ortæ, qui ex *Franciâ* in *Cataloniâ* venit. jin §. præcedenti facta sit mentio, in pote cuius successio ad *Cordubentes* delata est, operæ pretium fuerit, patrem ejus *Genealogiæ* huc adscribere.

Ducis Cardonæ & March. de Comares.

Rationes areolarum

Cardonæ.

Aragonis.

Urgetitanus Com. Palmaris.

Raymundus IX. Folch Vicecomes Cardonæ, cognom. Proombre.
Uxor Maria Alvarez de Haro Com. de Lerin.

Raymundus X. Vicecom. Hugo de Cardona Admir. Aragoniæ. † 1334.
Uxor Maria de Canellas. † 27. Uxor Beatriæ de Angletola.

Hugo 1335. primus fit comes Cardonæ a Petro R. Aragon. † 1409.
Uxor Blanca f. Raymundi Betengarii infantis Aragoniæ.

Joh. Raymund. Folch. C. Cardon. Antonius C. de Hugo B. Petrus com. de Colh.
cogn. Cap. S. Joh. Bapt. Calatebellotom de Bel- sano protrex Sici-
Uxor Joanna f. Alfonsi Aragon. D. Sicil. A quo payg. liz 1446.
Gandæ M. Villenæ. linea.

Joan. Raym. 2. Folch. com. de Cardona Jacobus Hugo de Car- Artali. comes de
& Prades. Cardinal. dona. Colifano.
Uxor Conſalva Ximenez f. Sancii Xime- † 1466. Uxor Blanca Petrus 2. comes de
nez de Arenos, heres comitatus Pr. Navarræ. Colifano.
Prades. Autor lineæ.

Joh. Raym. 3. Folch. com. de Cardona & Anto- Petrus Archi- Artalis com. de Co-
Prades, Prorex Siciliæ. † 1479. nius. episc. Tarra- lufano, Conestabil.
Uxor Joanna Aragonia, f. Jacobi com. conis. & Admiralis Sicil.
Urgelitani. † 1415.

Joannes Raym. 4. Folch. fit Dux 1491. † 1510. Fuit etiam Marchio
de Pallas.

Uxor Aldoncia Manrique, f. Friderici Henriquez Admitalis Castil.

Ferdinand. Raym. Folch. Petrus Alion. Antomus Pro- Ludovicus Henricus
D. Card. fit Conestab. Gubern. ius. rex Sardin. † Archiepisc. Cardinal.
Aragonæ. Catalan. 1533. pater Jo- Tarracon. † 1530.
Uxor Francisca Manri- autor li- annis. † 1532.

Joanna heres Ducatus Cardonæ. Maria com. Altonsa com. Anna com.
Uxor Alfonsi Aragon. D. Segorb. mater Olivæ. Lerin. Aytonæ.
Francisci Aragoni Ducis Cardonæ & Segor-
biæ, qui † 1575. & Joannæ, quæ marito Ferdinando de Corduba,
M. de Comares successorem attulit.

§. xv. Præter istos à *Chiffletio* enumeratos *Sammarth.* f. est. de l'Esp. duos ad-
dit, postid tempus Equitibus A. V. associatos pag. 118. *Ludovicum Raymundum* d' Ara-
gon, Folch, Cardona & Corduba, Ducem Cardonæ, Segorbæ, Lermæ & Cex, M.
de Comares, de Pallas & de Denia, com. d' Ampurias, de Pradez, de Santa Gadea &
de Buendia, Vicecom. de Villamaçar, qui sex titulis inter Grandes Hispaniæ nume-
ratur, Magnus Aragoniæ Conestabilis est, & 1665. tanquam Decanus Ordinis Eq. A.
V. Carolo II. Regi collare velleris induit: & p. 151. *Ludovicum Ignatum Fernandez*
de Corduba, Figueroa & Aguilar, D. de Feria, M. de Priego, de Montalvan & de Vil-
lalva. Ille filius fuit *Henrici* Ducis Cardonæ & Segorbæ, quem in tab. num. 1. vidi-
mus. Hic ex posteris *Laurentii* com. Fernæ est, in quem successorem tamen Priegii
transiisse diximus; unde eadem utitur dispositione, quæ §. 7. March. de Priego allig-
nata est, apud *Sammarth.* f. est. p. 48. Ille verò prior (Dux Cardonæ) filiam reliquit,
apud *Sammarth.* p. 44. *Catharinam* de Cardona, d' Aragon, de Corduba, de Sandoval,
Ducem Cardonæ, Segorbæ, Lermæ & Cex, uxorem Joh. Cerdani D. Alcala. Hujus
scutum eodem modo format *Sammarth.* p. 44. uti supra §. 12. descriptum fuit scutum
Didaci Ducis, eo excepto, quod Cordubensi sÿmbolo subjicit *Comarense* sÿmbolum, quod
constat argenteo latetulo representante regem Maurum cyaneo amictu, aurea

catena revinctum. Apicem assignat leonem purpureum coronatum & falcatum auro, adversa fronte, sed vultu femineo, confidentem : laciniis cocco & auro tingit.

§. XVI. Idem p. 40. 41. recenset scutum *Antoni Ferdinandi de Corduba, de Cardona, & Aragon, Ducis Sese, Somae, & Baenae, Com. Cabrae, March. Pozae, &c.*, qui nepos est *Beatricis*, in quam Cabrensem ramum desinse num. 1. vidimus. Huic dat bipertitum scutum. Prior pars quadripartitum exhibet in 1. laterculo, decussatim in summa & ima regione *Aragonicos palos*, in dextro latere carduos *Cardonios*, in sinistro *Andina lilia*, in secundo *Cordubense* symbolum cum *Comarensi* subiecto, in quarto tripartitum *Arizonum, Castellanicum*, cum subiecto *Legionensi, Aragonio-Stulium*. Tertium quadrantem non satis exprimere novit, nisi quod in eo quatuor fasciae conspiciantur, subiectis tribus palis, in altera partitione tribus apparentibus rochis laterculariis (Fortè hæc insignia sunt familiae *Angresola*, ex qua avus Iulius Ferdinandus tuit) Altera scuti medietas aurea quinque stellas caeruleas in decussim trajectas exhibet, notam familiae *de Roxas*, ex qua ejus mater *Maria March. de Pozas* oriunda fuit. Apex est coronata galea impositus phœnix diversicolor in flammis constitutus. Laciniæ ex auro & cocco.

CAPUT XV.

Cossii Duc. de Briffac.

ARGUMENTUM.

1. *Familia origo. Successio.*
2. *Scutum. Cossiarum d. g. m. a.*

3. *Apex.*
4. *Titul.*
5. *Com. Cossii scutum.*

§. I.

Illustriissima *Cossiorum* familia refertur ad *Joannem Dn. de Cossé in Andibus*, quem ^{Familia origo.} Iuxta antiquos de *Cossé in Meduanis* genús retulisse accepi. Ulteriorem originem apud *Cossiarum* inter Neapolitanos gentem (ex qua *Baltasar Cossé*, sub nomine *Joannis XVIII.* sedem Pontificiam tenuit, donec à Constantiensis Concilio potestate exueretur; tum suo tempore *Philip. Comn. L. 5. c. 2. p. 374. Joannem Cossé* Seneschallium Provincie memorat, virum probum & ex nobili domo Neapolitana) quarunt; alios eam ex *Cocceji Nervæ* gente deducere memini, sed antiquiora non moror. Joanne supradicto natus est *Theobaldus* Gubernator Andinorum, pater *Joannis & Renato*; ille ^{Successio.} *Dominus de Cossé* avus fuit *Franciscæ de Plantis*, quæ *Renato Com. de Sanz* nupta huic genti dominum *Cossé* intulit: hic *Dominus de Briffac*, Gubernator Andium, magnus falconarius & panariarius (*grand pannetier*) Franciæ (sive falcconum curæ præfectus & structor panarius) fuit: patet *Caroli & Artis*, quorum uterque Marecallus fuit, illo genitus *Carolus primus Dux Briffacensis*, Marecallus & Panarius seu Atrocopus Franciæ, necnon Britannicæ Gubernator, fuit *Francisci Ducis & Caroli M. d' Aragne* pater: *Francisco* denovo natus est *Luovicus* Dux & *Timoleon Comes de Cossé*, panarius structor, illo autem (Ludovico) modernus Dux *Henricus Albertus*.

§. II. Scuto utuntur Cossii nigro imprellis tribus aureis fasciis inferius dentis ^{Scutum} *culatis*, seu *ferræ laminis*. Quod quidem symbolum omnino diversum ab eo est, ^{Cossiarum} quod familiae *Cossiarum* Italicorum tribuit *Gelior. p. 95. 97.* & constat scuto argenteo tribus ^{d. g. m. a.} *bus baltheis* prælinis insignito, imposito cephalo rubeo cum crute humano argenteo.

§. III. Apex est ex coronata galea emergens aquila aurea. Laciniæ sunt ex ^{Apex.} auro & nigro. Telamonis dux aquilæ aureæ.

§. IV. Titulus Ducis: *Dux de Briffac & de Beaupreau, P. Franciæ, Marchio de Thouracé, Baro Baronarum de Montijan, Penancé, la Guerche, Chasteaugiron. Commen, Malesroit, &c.* Parenti ille datur apud *Sammarth. l'est. de Fr. Dux de Briffac, Par & M. Panarius Franciæ, Comes de Chemillé, & du Chastel, Viccomes de Tiffauges, Baro de Montijan, de Sillé le Guillaume & de Chasteaugiron. Briffac* comitatus titulo insignitum est 1560. inde Ducatus & Patriatus axioma nactum 1611. cui accessit confirmatio ^{Titul.} curiæ

curia 1620. *Reaupreau* à Ludovico Hurino ornatum titulo Comitatus & Paria-
tus 1326. inde 1354. Marchionatus, demum 1562. Ducatus. A patre *Guidone de Sape-
aux Com. de Chenoué* hunc Ducatum habuit *Joanna* uxor *Henrici Gondii Ducis R. d. S. Sa-
ni*; unde à Franca *Gondia* Ludovici Collet uxore ad hanc gentem venit. Eodem
modo *Chemillé* comitatus per Gondios ad Colleos delapsus est. *Montjean, Coctin, n.,
du Châtel, Malséville*, videntur esse ex hereditate *Judithæ d. Aegne* t. Joannis VIII.
Marchionis, uxoris Caroli Ducis Bursiaci, quæ 1358. deceiit. Nam uxor Joannis VII.
Dn. d'Acigné acia *Judithæ* avia fuerat *Anna* Dn. de *Montjean, de Malséville* & de
la Beliere, filia Ludovici Dn. de Montjean, atque *Joannæ du Châtel* Dn. de Combour,
Joannis autem mater, Joannis VI. uxor, *Gilla* seu *Aegidia* Baronilla fuit de *Coctin*,
Vicecom. de Tonguedec. Video tamen etiam *Leauannam*, uxorem *Guid. de Rieux* Dn.
de Chast. auncus, vocari dominam *du Châtel* filiam *Claudii* Dn. du Châtel, à qua
avia sua materna prædicta *Joanna* uxor *Henrici Gondii* hoc dominium habere po-
tuit. De *Chasteaugiron* nulla succurrit conjectura, quia *Valeria* Domina de *Chasteaugiron*,
de *Rougé* & de *Derval* filia *Armeli* Dn. de *Chasteaugiron* nupserat *Godofredo* de
Chasteaugiron comiti de *Combour*, & his nata est *Gilletta* de *Chasteaugiron* dicta de
Derval, Domina de *Chasteaugiron*, mater ex *Joanne* *Raguene* Vicecomite de la Be-
liere *Joannæ*, quæ e. *Tanaquile* du Châtel Dn. de *Renac* *Joannam* genuit *Ludovici* de
Montjean uxorem, *Annæ* *Ludovici* & *Joannæ* filiam *Joannis* VII. d'Acigne conju-
gem, quam *Judithæ* aviam diximus, hujus successione fuisse causam. De reliquis
non satis mihi exploratum est.

C. Colleo
seutum.

§. v. *Timoleoni Com. Colleo & Castrogironio*. patru Ducis, *Sammarth.* l'est. de *Fr.*
p. 413. seutum dat quadrifidum ex symbolis *Borbomio*, *Aragonio*, *Britannico* &
Andino-Siculo, quibus media Collea palmula incumbat. Sed quadrarum ratio-
nem non capio. Apicem dat aquilam nascentem, ast pro aurea nigram, quo colore
etiam assistentes seuto aquile tinguntur: haud dubie discernendi causa.

CAPUT XVI.

Domus de Crequy. Duc. Lediguierii & Crequii.

ARGUMENTUM.

1. Familia *Crequy*.
2. Scutum Duc. *Lediguierii*.
3. *Crequii* familia. Successio. Linea.
4. *Blanchefort* famul. Successio in nomen &
arma *Crequii*.
5. *Agoult*. De origine fabula.
6. Gentis deductio. *Varie linea*.
7. *Montauban*. *Arca* dn.
8. *Ves* seu *Vasce*. *linea*.
9. *Linea* de *Grimana*.

10. *Montlor*.
11. *Maubec*. *Boisozel*. *Montlorium* nomen
assumptum.
12. *Hereditas* *Christiani d'Aguerre*. *Tabula* pro-
gonologica *Francisci Ludovici Com. de*
Sault.
13. *Bonne*, *Dux* de *Lediguieres*.
14. *Apex*. *Telamones*.
15. Scutum Ducis *Crequii*.
16. *Tituli*. *Lediguieres*. *Crequy*. *Fresson*. *Ca-*
naples. *Poix*. *Morcul*. *Vienne*. *Pontdormy*.
Sault. *Ragny*.

§. I.

Familia
Crequy.

Antiquitate & meritis Illustrissima familia *Crequiorum* hoc tempore duos Du-
ces *Lediguierium* seu *Diguierium* & *Crequium* complectitur, quorum distin-
cta scuta sunt.

Scutum
Duc. *Le-*
diguierii.

§. 1. *Dux Lediguierius* (de *Lediguieres*) seuto utitur bis perpendiculariter & se-
mel trans eiselecto incumbente media palmula rubra cum Leone auro, & ajuto ce-
phalo sicut arto carulo, inscripto tribus rosis argenteis familiae *Bonne* seu de *Bonne* desi-
gnanda. Ex laterculis seuti majoris primus aureus chameærasum rubicam comple-
ctitur, gentis *Crequæ* notam; secundus aureus duos leopardos rubeos tenet, quæ tel-
seca est *Blanchefortis* seu de *Blanchfort*; tertius ex eodem metallo lupum rapacem ca-
ruleum, unguibus cruentis detert, simbolo gentis *Arca* seu de *Sault-Arou*; quar-
tus, qui inferioris oramus primus est, caruleus tres surris aureas repræsentat, & hujus
gentis

gentis *Montalbauæ* (Montauban:) quintus *caeruleus* trius *pala argenteis* (alii *aurios* pingunt) exaratur, cum *capite* ex eodem metallo, quo notatur *Vaise* seu *Vise*: extremus *areus* insignitur *duobus leoparæ caeruleis* pro *Montauria* seu potius *Mauberia* stirpe. Ceterum omnes istis areolis designatas familias *Historia Genealogica* diligentissime excollit *Clariss. Guido Allardus Consil. R. Franc. Impress. Gratianop. 1672.*

§. III. Quod *Crequianam* ipsam celeberrimam quondam *Picardie* familiam attingit, ea ab *Allardo* ex *Sammarthanis* & *Mortherio* recensetur: facti initio ab *Arnoldo* *Crequis*, qui 897. ceciderit *prælio* contra *Heribertum Veremandum* ex partibus *Caroli Simplici*: ei uxor datur *Ignodis* f. *Odoacri Flandrie forstarii* 4. comitis, sicuti filius ejus *Odoacro Tolanda* seu *Toletta* filia *Baldum Com. C. 1214.* *Odoacri* arnepos *Baldurnus II.* dicitur obvirtute in bellicam à *Baldum* comite *Flandrie primus Arceffie* *Ruro* esse constitutus, & habuisse uxorem *Margaritam Lovaniensium* *Dn. de Bierbeck*, cujus alter filius *Huricus Dominus de Bierbeck* genuit, *Bucharidus Crequus* propagavit, hujus filius *Rimelinus* *Abbatiam de Rouffearville* fundavit, nepos autem *Gerardus* *Godofredum* *Bailionum* in *Palestinam* comitatus est. Hujus abnepos *Philippus* filius habuit *Engerandum* *Episcopum Cameracensem* & *Teronensem* circa 1306. *Hugonem* *fatorem* *lineæ Crequiorum* *Dominorum de Romboul, d's Granges, de Rouverel, d' Triolant, & comitum de l'Angle*, & his majorem *Baldunum V. Dn. de Crequy*. *Baldum* arnepos *Joannis* 1330. ex primis fuit, quos *Philippus Bonus* *comes aurei velletis* legit, alius *Joannis* pater quo genuit *Joannes, Philippus & Georgius*: hic *Dominus de Risse & de Bequux* levit, qui defecere, iste *Barones de Berniculus & de Belquin, Comites de Cleri, Dominus de Mont*, ille iterum filium habuit *Joannem*. Hic cum ex filio *Joannes* in juventute moteretur, *Lutovicus* *prælio* eaderet, *Antonius* *Ecclesiasticam* sectaretur vitam. *E. scopus Namnetensis*, inde *Ambriensis*, demum *Cardinalis*, filiani habuit heredem *Mariam*, quæ *Crequium* nomen & successionem attulit marito *Gilberto de Blanchefort*.

§. IV. *Leopardi Blancfortium* familiam notant, quæ in *Crequium* successit nomine, & quæ proprie ea est, ex qua *Duces Lediguerii* & *Crequus* oriundi sunt. Hæc teste *Allardo* ex inferiori *Lenovario* oriunda, creditur descendere ex aliquo minori filio *Regis Angliæ*, unde hæc sint insignia. Mentio fit *Bernardi Dn. de Bl. n. h. fort* anno 1030. & *Bernardus d. Blanchefort* 1158. *Magnus Magister* fuit *Templariorum Equitum*. *Integram* tamen *Genealogiam* orditur *Allardus* à *Salomone Dn. d. Blanchfort* 1230. Ejus trinepos *Guido M. Magister Rhodæ* fuit 1312. ac seq. mortuus est, & *Joann. mirratem* habuit propagatorem *stemmatis*: patrem *Gilberti*, qui *Marian Crequiam* 1330. duxit, & genuit *Antonium*, qui *renunciò* *Antonio Cardinali* successit, ea conditione ut anima & nomen *Crequiorum* assumeret. Ipso & *Christiana d' Aguerre*, divite herede fuit dominus, natus est *Carolus de Crequy, d' Aoult, de V. se, de Montlor, de Montuban* ab uxore *Dux de Lesdigueres*: pater *Francisci Ducis de Lesdigueres*, quonatus *Dux Franciæ* seu *Emanuel*, & *Carolus Nicolaus M. de Ragny*, atque *Carol. Com. de Capaples*, genitoris *Caroli moderni Ducis Crequii, Atonsi Comitis de Capaples & Francisci Marscalli Crequii*.

§. V. *Lupus Agoutios* designat, celeberrimos *Provinciae & Delphinatus* *pro-Agoulis* *ceres*. De eorum origine ex *Ces. Nostradam. Bouche, Pithono, Anton. de P. nec*, & aliquo *Archiepiscopo* *Stettim* in *Saxonia*, refert *fabellam Allardus* *D. tr. pag. 87.* Quendam *Hugonem de Trich*, principem de *Goulnaud* in *Saxonia* *Ottonis I. Imperatoris* con sanguineum, fartivo concubuit imprægnat: filiam *Waldungæ* *Regis Pomeraniæ*: Hanc cum de delicto constaret, inturri alevratâ peperit filium, quem parentis iram reformidans *linceis* pretiosis involutum per rust. cum asportari voluerit, sed hanc loco *lupam* infantem arceptum in *lustrum* suum asportasse, quod *Hugonis* *venatores* cum vidissent, *lupaterum* digressâ, hos *infantem* *illeciûm* repetit, & hæro suo obtulisse: qui suum agnovit, ei nomen *Wolf* indidit, & pro suo educari iussit. Sed & *Regem* *avum* rei: miraculo motum parentibus ignoville, eosque *conjugio* *junctisse*: Hanc dem *Wolf* ex *Sytrak* filia *Regis Rusiæ* filium *luteipite* *herem Wolf*, qui *Beraldum* *Saxonem*, cum *Regi Arelateni* auxilio veniret, *comitatus* *vallem* *Sault* occupaverit. Verum tenui ipse *Allardus* hoc *commentum* rei et, & conqueitur, quod *similibus* *tabulis* *aliarum* *genealogiarum* *hides* in *dubium* *revocetur*:

Ita nonnullæ circumstantiæ vanitatem produnt: Nullus est principatus de *Gontnaud* in Saxonia, quamvis Gohnovia Pomerania sic e vita: all eo seculo Pomerania nemquam Saxoniæ annumerabatur, sed a *Vandals* seu *Vandis* tenebatur. Porro Pomerania reges nunquam habuit, quumvis habuerint *Heruli* & *Vandali*, in quibus tamen nullum *Waldungo* veltigium reperire licet. Sed & ipse qui allegatur autor, *Archiepiscopus Stettinensis* talis uletus est; Stettin enim nullus unquam Episcopus vel Archiepiscopus fuit. Ita transpatet fauule vanitas. Nec melior sit alius vestita circumstantiæ, veluti eam refert & uidet *Le Libourcur de l'orig. des arm. ann. 65.* quod *Wolffius* ille filius fuerit principis Bohemiciæ, ex furtivo congressu conceptus, cumque eum in sylva Bohemica exponi curauit, à lupa nutritus cum nutrice bestialem in modum raptò uixerit, donec captus a venatoribus hoc nomen accepit. Sed tædet his immerari: rectus *Allardus* nomen *Wolf* seu *Lupi* à seui icone sumitum coniecit: cuius re alibi item extant exempla.

Genis deductio.

§. vi. Primum gentis reperit *Allardus* *Argentum de l'Wolf*, cui *Henricus II.* *Baroniæ Siltis* seu de *Sault* cum valle eo spectante contulit, diplomate scripto prope *Papiam*, 1004. cuius apographon autor ipse integrum scripto suo inserit. In eo Imperator vocat *Argentum militum, Marefcallum suum ac S. Imperii.* Recognouit diploma *Leopoldus* notarius tunc *Domini Reynardi Colon. Episcopi & Italia Archiepiscopi.* Unde hanc *Baroniæ* primitus immediate ab Imperio tenuit familia. Hujus filius fuit alius *Argentus d'Argent Baro & Dn. de Sault*, pater *Raymundi*, qui alia bulla confirmationem ab Imp. *Friderico II.* 1108. obtinuisse dicitur, quod cum *Chronologia* neuitquam conciliari potest: hoc natus est *Bertrandus*, genitor *Raymundi* & *Guillemi* celebri Poeta. Ille clarus in *Historia* *Provinciæ* genuit *Isnardum, Raymundum, Bertrandum.* A *Raymundo Domini d'Argent de Tris* & de *Cypres* descendunt, qui pridem defecere. *Bertrandus d'Argent, Dominus de Mison, de Carban, du Monfrier, de Laxal Drome, de Laxal de Turenne*, amplissimum habuit & habet potentatem in septem diuisis lineis: Prima de *Carban* defecit in *Ludouico II.* seculo decimo quinto; secunda de *Pregon* seu de *Bonneval* adhuc superest; ut & tertia de *Chanouffe*, nec non quarta de *la Baume des Arnauds*. Quinta de *Luc & Pillon*, seculo decimo quinto defuit: nec non sexta de *Beurnes* & septima de *Serouiron*. Quod *Isnardum* attinet, cui *Philippus Imp.* se regem *Arelatensem* dicens, 1204. regalia confirmauit: Hic filius datur *Fouquet*, qui à matre cognomen d. *Pontevex* assumpsit, & autor reliquorum, qui hoc nomine gaudent, esse dicitur, atque *Isnardus II.* qui à comite *Provinciæ* coactus est ad homagium 1291. amplissima tamen *Baronatus* adhuc libertate. *Isnardus* natus est *Raymundus III.* Seneschallus *Provinciæ*, pater inter alios *Fouqueti* seu *Fulconis Bar. de Sault* & eius uallis, *Dn. de Rhelane, de S. Michel, Maune, Fontiane, S. Esteve* (que illi à *Regina* *Joanna* 1349. data sunt, cuius etiam *Cancellarius* & *M. cubicularius* ac *Provinciæ* *Seneschallus*, quod officium aliquando genti familiare fuisse uidetur, extitit) & *Raymundi Argentii Dn. de Laxal d'Oule*, &c. etiam *Seneschalli* *Provinciæ*: illo natus præter *Fouquetum* seu *Fulconem* *Vicecomitem* de *Rhelane*, ob fortia gesta ciuitate d' *Orgon, comitatu Nole, Injuba & Marchionatu Corsin* à *Joanna* *regina* donatum, & *Ioannem Archiepiscopum Auenensem* 1380. *Raymundus IV. Baro de Sault, Vicec. de Rhelane, Comes de Geris Calabris*, pater *Phancti* heredis *Sault*, quæ successione attulit marito. Hoc (*Raymundo Dn. de Laxal d'Oule*) natus *Fouquet* seu *Fulco Phancti* agnate conjux, & ob id *Baro de Sault*, atque *Raymundus*. Ille filium habuit *Raymundum* cubicularium *Ducis Burgundiæ*, qui liberos non suscepit: Hic dictus *Argent d'Agoult*, *Dominus* tuit de *Barret*, &c. & genuit *Fouquetum* seu *Fulconem, Baronem de Sault*, ex patruelis hereditate, & *Guilhelmum Dn. de Cypres*, patrem *Raymundi V. ultimi* ex hac stirpe *Bronis de Sault & Ludorica*, quæ *Claudio de Montauban* nupta ei attulit hereditatem fratris; unde & bona & nomen in aliam transiit stirpem, quod mox videbimus.

Variaz listice.

Montauban Artaldi.

§. vii. Proximus alveolus, secundi ordinis primus, turres deserit familia *Montaubana*. Hæc quidem non uetus illa *Montaubanensis* est sed *Artaldi* (*Artaud*) quæ isti successit. Ex antiquis *Montaubanis* recenset *Allardus* *Dragonetum ac Montauban, Dn. de Montmeure de Baume Nare* circa 1192. quo *Raymundus* genitus, hic genuit *Raymundum, Raynaldum, Dragonetum Episcopum Sapincensem, Rossilinum Dn. de Lunes* & *Mabri*

& *Mabiliam*, uxorem *Guilhelmi Artaud* : *Remaldus* nihil quidem *Raymundum*, sed hic 1310. mortuus *Guilhelmum Artaud* heredem habuit. Quod *Artaldus* attinet, hos ex regibus Franciæ, comitibus Provincie, *Forcalquerii*, *Duc* atque *Librodum* derivant. Ceterum Genealogiam *Allardus* deducit ab *Isoardo Com. Diensi* circa 1095. patre *Isoardi* comitis, qui non nisi filiam habuit, atque *Iosfrandi Dn. de Luc, d' Aix & de Bellegarde*, quo nati *Isoardus Dn. de Luc*, & *Hugo Artaud Dn. d' Aix*, qui familie hoc nomen indidit, genuitque *Hugonem Artaud II. patrem Guilelmi Artaud*; cui ortum debet *Guilhelmus*, a quo familia *Artaud* propagata, & *Isoardus Montalbanensium* fator: Hic enim *Dn. de Montmaur*, &c qui vixit 1334. pater fuit præter alios *Raymundi Montalbanii*, (quo genus *Aynardus Baro de Montmaur*, pater *Raymundi Com. &c*, qui fororis *Isoardi* filio *Joanni Artaud*, *Montmaur* & alia, patriuæ autem *Raymundo Boulz, Lux & Glandree* reliquit) atque *Dragoneti Dn. de S. Julien*, quo genus *Raymundus Dn. de S. André*, quem diximus aliqua ab agnato *Raymundo* accepisse: Hic pater fuit *Raymundi II. avus Raymundi III. Baronis de S. André*, proavus *Claudi de Montauban Bar. de S. André*: qui filium ex *Luisa d' Agout* habuit *Ludovicum de Montauban d' Agout Baronem de Sault*: quo genus est *Franciscus d' Agout de Montauban Com. de Sault*, pater ex *Joanna de Vesc* *Francisci Ludovici*, qui ex *Christina d' Aguerre* genuit *Ludovicum, Philippum & Joannam* uxorem *Claudi Francisci de la Baume* comitis de *Montrevel*. Verum filii *Ludovici* heres mater *Christina* fuit, que 1611. in favorem *Crequie* Domus testamento de bonis suis disposuit, ut tamen comitis de *Sault* titulus primogenitorum esset. Alias etiam lineas *Montalbanensium* *Dominorum du Villard & de Jariaye*, quorum aliqui supersint, *Allardus* noster recenset.

§. VIII. Proximus laterculus designat familiam de *Vesc* seu *Vesce*, celebrem ab antiquo in comitatu *Valentino* *Deltinatus*. *Allardus* primum reperit *Dominum* de *Vesc* & de *Montjoux Hugoninum* circa 1180. hoc natus *Armandus*, iste *Hugo* autor lineatum de *Beconne* & de *la Baume*, atque *Almericus*, patet *Hugonini & Dalmatini*. *Dalmatius* cognomen habuit de *Comps*, à familia antiqua (cujus scutum rubecum referebat aquilam aureo & nigro tessellatum) de *Comps*, cujus hereditatem vel materno vel uxorio jure adiit, pater *Guilelmi de Vesc*, dicti de *Comps Dn. de Comps*, quo natus *Dalmatius*, hoc *Joannes*, hoc *Raymundus*, iste *Petrus*: pater *Sebastianus*, à quo lineæ *Dominorum de Comps, de Combement, de Loriol, & Stephani*, qui in summa gratia *Caroli VIII.* floruit, & *Dux Nole* atque *Avelini, Com. Astuli & Tripaldi* & creatus, atque *Dominum Grimaud* in ejus gratiam *Baronatus* titulo auctum est, a quo deinceps reliqui *Barones de Grimaud & de Forcalquier* orti sunt. *Hugoninus* vero de *Vesc*, *Dn. de Montjoux & Condominus de Vesc*, genitor fuit *Petri*, hic *Americi & Guilelmi*. Hic fator est lineæ *Dominorum de Vesc*, qui hodie supersunt, geruntque in palma rubea turres tres seu castrum ex argenteo, utrinque pinnatas alternatim nigro colore (breteilles & contrebreilles) Ille (*Americus*) genuit *Petrum II.* iste *Rostanum*, patrem *Petri Dn. de Beconne*, reliquorum *Dominorum de Beconne*, nec non *Dominorum de Briancourt* fatoris, *Joannis Episcopi Vantensis & Agathensis*, usque majoris *Claudi Domini de Montjoux*, de *Vesc* & de *la Penne*. Hic genuit præter *Joannem & Asmarum* Episcopos *Vantenses*, (istum etiam *Agathensem*) *Antonium*, cujus filii *Claudius & Joannes* prole caruere, atque *Asmarum* *Dominum du Teil & de S. Tomé*, cujus pronepotes lineam clausere.

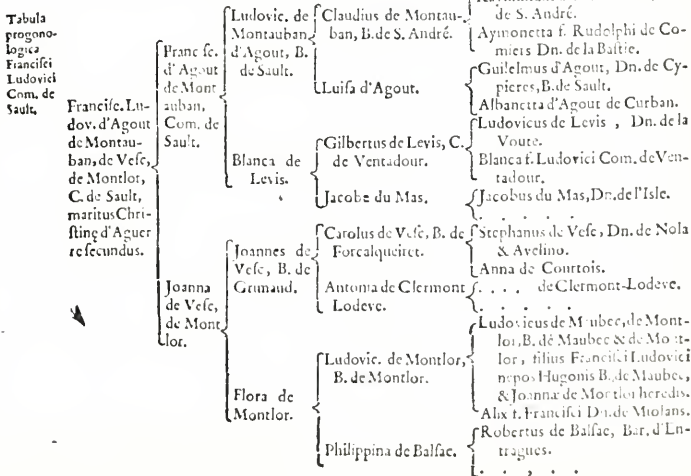
§. IX. Ex his in primis huic spectat linea *Baronum de Grimaud*, orta quod diximus ex *Stephano*, hujus enim filius fuit *Carolus*, pater *Antonii Episcopi Agathensis & Valentini* atque *Dienis* post avunculium *Franciscum Claromontanum Cardinalem*, de mum etiam *Cathrensis*, atque *Joannis*: Hic 1548. mortuus ex *Flora de Montlor* genuit *Florum Baronem de Grimaud & d. Forcalquieret*, *Dn. de Chateaugnaud*, de *Caromb*, de *S. Hippolyte*, &c. *Joannem*, improles, & *Joannam* uxorem *Francisci d' Agout B. de Saut* fratrem heredem, que adeo successorem attulit mariti domui, unde in *Crequam* ea delapsa est.

§. X. Superest *Menlauris* seu *Montloria* familia. Familiam ex *Linguadocio* oriundam *Allardus* deducit à *Pontio Domino de Montlor & d' Aubenas in Vira-* Montlor.
reso, unde 900. feuda nobilia dependent, qui patrum habuerit *Hugonem Episcopum Reicensis*, inde 1166. *Archiepiscopum Aquensim*. *Pontio* nati sunt *Heraclius, Petrus Episcopus Massiliæ* 1229. *Joannes Episcopus Magalona* 1234. *Heraclius*

genuit *Guidonem Episcopum Valentinum & Pontum II. Baronem de Montlor & d' Aubenas* Dn. de Paquieris & de Cabneres, patrem *Heraclii II. avum Pontii III. proavum Guidonis*, abavum *Guidonis II. Baravum Ludovici Magni*, omnium *Baronum de Montlor*. Hic *Armandus* genuit *Baronem de Polignac* à matre, qui ante patrem mortuus est, atque *Joannam heredem*, quam 1425. duxit *Hugo Dn. de Maubec*, cujus filii *Montlorium* cognomen assumeret. Ceterum antiquorum *Montloricium* parma fuit aurea inscripto *leone coronato & vario velleto induto*.

§. XI. Quod *Maubecios* attinet, qui in nomen *Montloriorum* successere, & quorum testera fuisse *duo leopardi carulei in parma aurea*, nomen habent à *Maubec* in *Piennensi* Delphinatus agro sita Baronia, terra ex quatuor Baronis ejus Provincia, dein ornata *Marchionatus* titulo. Familiam deducit *Allardus* ex *Humberto de Bofozel*, qui vixit 1093, ejus pronpos *Aymon* genuerit *Guidonem*, *Aymonem* & *Humbertum*; à *Guidone & Humberto* progenitos illos, qui nomen *Bofozel* servarunt; *Aymon* vero, sorte quod heredem *Maubeciam* duxerat, hujus *Demum* sumit nomen, & genuit *Aymonem II. Dn. de Maubec*, qui loco antiquorum inlignum *Bofozeliorum*, quæ fuerit in solo aureo circustessillatus *duplici duclo argenti & cyani*, atque *Maubecium* antiquam testera auream, cum *leopardo carulo*, cui alium postea dem junxere: hoc genus *Mauberius*, pater *Aymonis & Hugonis*, qui *Franciscum* genuit, patrem *Hugonis & Humberti*, à quo linea de *Renage*. *Hugo II. genuit Hugonem Dn. de Roche*, cujus nepos lineam terminavit, & majorem *Franciscum Ludovicum*, qui à matre *Joanna Ludovici Montlori* filia & herede nomen de *Montlor* amittit, & reliquit *Ludovicum de Maubec de Montlor Dn. & Baronem de Maubec & Montlor*, *Ludovicum* patrem, avum *Flora*, quæ *Joanni de Vesc Baroni de Grimaud* 1526. nupit, eiq; peperit *Florem* in prolem, *Franciscam* uxor. *Gabriels de Breillac*, *Joannem* *Domini de Grimaud*, de *Chasteau regnard*, de *Caroul*, de *Chasteau de Mazant*, & de *Savigny Francisco Agoutio C. de Sault* 1526. nupram, *Franciscam* *Abbatissam*. Eadem *Flora* ex secundo marito *Iacobo de Raymon Dn. de Modene*, genuit *Ludovicum de Montlor, C. de Montlor, M. de Maubec, Baronem de Modene*, qui non nisi filias reliquit.

§. XII. Ex dictis apparet, quatuor hos laterculos enumeratos uni deberi hereditati *Christinae d'Aguerre*, & quidem quam illa à filio *Ludovico d'Agout de Montauban de Vesc de Montlor C. de Sault* obtinuerat. Ut vero, qua ratione ille familie in hujus *Ludovici* patre, *Christinae d'Aguerre* (quæ ex priori marito *Antonio Crequio* *Carolum Crequium* generat) secundo marito, *Francisco Ludovico* confluerint, clarius pateat, ejus progenitores feliciter exhibebimus.

facis dicere possum, utrum etiam Magdalena insignia patris junxerit: Sunt vero 21. mailla *Magdalena* apud Paillot. La vr. & parf. te. pag. 187. 188. *Scutum hermonicum exaratum tribus baltheis rubeis, quibus inscribuntur, 11. concha aurea, slio ordine 3. 5. 3.*

CAPUT XVII.

Cueva Duc. Albuquerqueii

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Scutum.
3. *Mendoza* scutula.

4. *Apex.*
5. *Aliter ex Pailloto.*
6. *Ex Julio Chiffletio vera effigies.*
7. *Discrepantia.*

§. I.

Familia. *Cuevarum* illustis apud Hispanos gens plures ex se ramos emisit, in quibus ille præcipuus, qui *Duces Albuquerque* in *Extremadura* fimbis dedit, quam dignitatem 1464. *Beltramo de la Cueva*, quem prius *Ledesma* comitem creaverat, hoc tractato comitatu, *Henricus IV. R. Castilia* contulit.

Scutum. §. III. Gestant illi *Duces* apud *Joh. Jac. Chifflet. E. A. V. num. 170.* scutum in summo recta linea bipartitum, utraque parte aurea palo coccineo exarata: in imo rotundatum chlamydatum prasinum aureo dracone imprellum. Patruæ limbus circumdatur minutus, septem aureis decussibus mutilis totidemque scutulis *Mendoziorum* symbolo exornatis alternatim impressus. Quo cum concordat *Sammarth. Test. de l'Esp. p. 32.*

Mendoza scutula. §. IIII. Scutulorum *Mendoziorum* rationem petendam puto à *Mencia Mendoza* filia *Didaci Hurtadi de Mendoza Ducis del Infantadgo Beltramo* primo *Duci Albuquerque* nupta.

Apex. §. IV. Ex galea auto coronata, lacinia dependens ex auro & minio, exurgit autem draco aureus.

Aliter ex Pailloto. §. V. Aliter *Paillot. parf. te. voce Enté* ea depingit: *Cueva en Espagne porte d'azur à trois fleurs de lis d'or, parti d'or à 2. pals du gueules, enté en pointe de sinople au Dragon couronne d'or, à la bordure de gueules chargée de 8. sauteurs d'or.*

Ex Julio Chiffletio vera effigies. §. VI. Et ita quidem rectius depingi non dubito, cum *Julius Chifflet. epist. præfixa Claudi Chiffletii* hoc loco de Numismate antiquo ad *Alfonsum Card. de la Cueva*, ita etiam eadem designet, teste *Ed. Billæo NN. ad Nicol. Upton. p. 71.* qui integrum ejus locum, quem excideret, & adderet figuram æti incusam, dignum judicavit. Ex hoc ergo, quæ à patre aliter tradita, ducere malumus, vel dicemus, ex eo tempore *Cuevas* more toties recepto suum scutum auxisse. In dextra scuti divisi area carulea splendent aurea lilia tria, ab *Hugone, è Comitibus Tolesanis orundo*, nominis sui instauratore, qui in memorabili prælio de *Salado*, contra *Maurorum* reges, vexillum cruciatum *Aventione à S. Pontifice benedictum prætulit*, jubentibus *Alfonso, Castella XI. & Lusitania VII. regibus A. C. 1340.* In sinistra parte scuti aurea, duo sunt pali directi coccinei, quos à regibus *Aragonie* ob præclarè bellis gesta majores *Tui* habent. Imo scuto argenteo exaratus est draco prasineus ex atro suo cauda emergens, symbolum fortitudinis, vetustissima gentis *Tuz* tessera. Ora scuti montata, octo decussibus aureis impressa est, quas *Tui* sibi vindicarunt, post celebrem pugnam *Anni 1227.* qua civitas *Bacca à Maurorum* servitute liberata est, quæ quia die *S. Andreæ* festo contigit, nobiles plerique victores, cruce *Apostoli* scutorum suorum limbos exornaverant. *Conf. supra P. 1. c. 2. n. 41.*

Discrepantia. §. VII. Concordat descriptio *Chiffletii* cum *Pailloto*, nisi quod infimam scuti partem hic prasinam, draconem autem vult, cum ille huic viridem colorem, solo argentum tribuat.

CAPUT XVIII.

Dauvet Com. des Mareffs.

ARGUMENTUM.

1. *Scutum Comitatus Mareffs.*2. *Famil. Dauvet. Linca.*3. *Vermandois. Rouvroy S. Simon. Tremouille.**Montmorancy. Sarbrucke.*4. *Apex.*

§. I.

QUI falconum curæ præpositus feu Magnus Gallix Falconarius est *Nicolaus* Scutum Comitatus Mareffs. *Dauvet* Com. des Mareffs, Bar. de Bourfau, de Trélou, de Ruperceux, Vitry le Croisé, Aiguilly, Bellan, Petit Nogent, Berneul, Fraucourt teste L. est. de Fr. (anni 1676.) pag. 318. & Sammarth. pag. 368. illa utitur dispositione feuti, ut scutum quadrifidum, prima quadra bipertita hinc teifellas aureas & cæruleas, imposito cephalo feutario cæruleo tribus hlis aureis infcripto, isthinc nigro solo infcriptam crucem argenteam quinque conchylis rubeis impreffam referat, *Vermanduo* & *Sansimonio* simbolo. Secunda quadra *Tremouille* est, hoc est aurea inducto cantherio rubeo, cujus cuspidi impreffum videtur hlium argenteum, cantherium vero stipant tres cæuleæ aquilæ. Tertius laterculus *Montmorenciam* crucem rubeam 16. aquilulis cæuleis stipatam in auro refert. Quattus *Sarapontana* seu *Sarbruckia* stirpi notandæ, solum cæruleum cruciculis acuminatis argenteis sparsum ex eodem metallo leone ornat. Toti imponitur feutulium gentile *Dauvet*, nempe ternis argenteis & rubeis baltheis diagonalibus exaratum, ut tamen primo argenteo impreffus leunculus niger obferuetur.

§. II. Rationes areolarum non valde difficiles sunt. *Dauvet* nomen est ipsius Fam. Dauvet. gentis, non uno seculo inter illustiores habitæ. *Johan. Bapt. de L'Hermitte-Souliers* & *Franc. Blanchard* in elogio omnium prim. præsid. curiæ Paris. edito 1645. deducunt eam à Simone Dauvet. Dn. de la Bourgogniere in Andibus, cujus uxor fuit Antonia de Brezé, filius Jacobus Seneschallus Andium fuit, nepos Joannes primus Tolosani senatus præses, mortuus 1471. Filius hujus Guilelmus ex Joanna L'Huilier Dn. de Rieux & de Fraucourt ex tribus filiis *Petro*, *Roberto*, *Joannettes* lineas severtat, *des Mareffs*, de *Rieux*, de *Berneul*. Sed prima mox in Petri filio Nicolao defecit, & titulus des Mareffs ad tertium delatus est, ex Joanne profatam, cujus filius *Petrus Dn. des Mareffs*, de *Fraucourt*, de *Berneul* Martham de S. Simon uxorem duxit, qui parentes fuere *Casparis*, quo & *Isabella Brulard* Nicolai Cancellaris filia natus est, de quo hic loquimur, Illustrissimus *Nicolaus*, & qui nunc munere fungitur ex *Christina* de Lantange filius. Leunculus discerniculum est ob lineas priores Dominorum de *Rieux* & de *Lioez*. *S. Valerien* atque Dominorum de *Reines*. Observandum, in *Sammarth.* ad corrigendum esse, cum vult baltheos argento & cyano tingi, nam coeco utitur familia.

§. III. Reliqui laterculi sunt à *Martha* de S. Simon, filia Joh. de S. Simon Dn. de *Vermandois* Sandricourt, & Ludovica f. Rolandi de Montmoency Bar. Fosfeux, uxore Petri Dn. des Mareffs, quæ Nicolai aviatiut. *Vermandue* teifellæ & hiba unde tint, ex L. r. c. 85. n. 3. discernere licet, ob successione Vermanduorum ad gentem *Rouvroy* delatam Rouvroy S. Simon. Tremouille. Crucem cum conchylis *ànyuæ* stirpi de *Rouvroy S. Simon*, Marthæ paternum fuit. *Tremouille* laterculus designat *Margaretam* de la *Tremouille d'Ours*, uxorem Joannis de *Rouvroy* Dn. de S. Simon, qui Marthæ fuere proavis & proavia; Liliū cantherio impositum discerniculum est lineæ de *Dours*. *Atomorantia* simbolo à matre allegare Montmorancy. Sarbrucke. Martham potuit: *Sarapontana* denum à *Gaucherii* de *Rouvroy* Dn. de S. Simon conjugæ *Maria* *Sarapontana* deduco, quibus parentibus natus est Joannes *Margaretæ* *Tremouille* maritus. Fuit vero *Maria* filia *Amedei* de *Sarbruck* Dn. de *Commeicy* ex *Maria* de *Chasteauvillan*.

§. IV. Apicem nullum vidi, nisi galeam coronatam; Lacinias pingit *Sammarthanus* Apex. cyano & argento, sed cyani loco minium substituendum ex prioribus suis liquet.

CAPUT XIX.

Lib. Bar. de Degenberg.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Scurum.

3. Latereulus secundus.
4. Apex.
5. Sub Bavaria Ducibus.

§. I.

Familia. Illustrium de *Degenberg* integrum non vidi stemma, sed solum fragmentum, quod *Gabr. Bucel. P. II.* pag. 63. in eruit, ubi *Sibotons* vel *Sigiboti* mentionem facit ex torneamenti *Brunsvic. 996. Welffrani ex Tigurinis 1168. Wilibaldi Regis ex Norimbergensibus 1198. Ebertz 1292* a quo sciemus justam orditur. In hujus posteris fratribus *Sigismundo & loanni* Liberatorum Baronum & Dominorum nomen adscribitur, quorum ille patet *Ioh. Sigismundi* tui, in quorum uno gentem defecisse existimo.

Scurum §. II. Scurum representatur *Wapenb. P. I.* pag. 24. quadrupertitum. Prima & quarta arca aurea refert hermam rubeo indutum, collari argenteo; capite gestat coronæ genus, cujus circulus seu orareducta argento fulget, ei tres radii vel eulpides rubei insunt singuli in globulos argenteos desinentes. Hoc symbolo Dominium *Degenberg* nati, vix dubium mihi est, quod post mortem ultimi Barons *Duces* *Bavariæ* sibi vindicarunt: qui jam antea iudicio *Camera* exemptionem herum *Dominorum* obtinuerant.

Latereulus secundus. §. III. Areola proxima cerulea fruticem quinque foliorum rubeum cum radicibus evulsum representat. Quid hæc tellera noceat, non rescivi.

Apex. §. IV. Galeæ insunt duæ, quarum prior hermam seu, altera jugum alarum complicatarum sustinet, & in earum priori fruticem secundi latereuli refert. Lacinie sunt hinc ex coeco & auro, illinc rubeæ & ceruleæ.

Sub Bavariæ Ducibus. §. V. Hi Domini in matricula imperii locum habuere suum, ut videre est ex *Goldast Reichshandlungen* de an. 1332. apud *Linn. Tur. Publ. 1. 7.* sed eos suo imperio subiecere, causa in *Camera* obtenta, & demum extinctorum bona crevere *Bavariæ* *Duces*. *M. Ziller. Itin. Germ. P. 2. c. 1. p. 26.* *Bavarii* hat solchen Stand dem *Reich* in *Camera* aberhalten / und nach absterben des letzten *Greyhern* von *Degenberg* emgezogen.

CAPUT XX.

Burggrav. de Dhona.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo.
2. Pons *Dresdensis* & *vestigal* in eo.

3. Deductio familia. *Lineæ.*
4. *Insignia.*
5. *Titulus Burggraviorum.*
6. *Dhona amissa.*

§. I.

Familia origo. Illustrissimam *Cemitum* & *Burggraviorum de Dhona* familiam integram tribus tabulis exhibet *Celeber. Rittershofius*: eorum veto memoriam imprimis ornavit *Gerh. Ioh. Voss. comment. de rebus pice belloque gestis Fabiani sen. Burggravi de Dhona.* Originem deducunt a quodam *A. v. de Trpach*, qui è *Linguadocio* à *Carolo XI.* adductus ad *Albim* fixit sedem. Et adhuc superest *Dona* opidum & dynastia in confinis *Bohemie*, sed castrum *Dona* tantum rudera conspiciuntur. Inde veto genti nomen fuit.

Pons Dresdensis & vestigal in eo. §. II. Ab ea conditum ajunt insignis operis pontem *Dresdensensem*, qui utramque civitatem conjungit: & quidem *Conrado I.* illum honorem habent, qui tempore *Ludovici Regis Ludovici Augusti filii* eum condiderit. Alii tempus setius anno-

tant

tant 1070. vel 1175. Unde ab antiquo vectigal pontis vel ejus pars ad familiam spectavit, quod demum arte Augustus Flector Saxonie redemit. Conf. *Zeller. Itin. Germ.* P. 1. c. 17. p. 387. & P. 2. c. 17. pag. 208. ex Peccentemio. Noto tamen quid ei tribuendum sit, quod Vollst. t. 1. p. 18. ait: *Lect. ju. hoc olim a Dhonana familia alio fuerit translatum, tamen jam a multis retro annis illi Abrahamus Dhonanus, qui apud Silesios libera potestatur dynastia Wartenbergica quasi postliminio recuperavit.* Allegat etiam in ipso ponte opere antiquo Dhonane gentis insignia bicornia conspici.

§. III. Ex Contadi posteris memorant *Wolbertum*, 890. *Wilhelmum*, 933. *Wit-*^{Deductio familiae.}
helmum in torneamentis Mersburg. 968. *Hincenem* Imp. Ottonis Vicarium, qui Boleslaum Ducem Bohemie cepit. 976. *Friedericum* in ludo equestris Brunvic. 996. *Henricum* in Hallenti 1042. A *Wolfgango* 1074. iustam sententiam dicitur *Rittershufus*, dato ei filio *Jona*, in cujus filias divisa sunt lineæ. A *Colbatio*, qui contra Saracenos abiit, & in Monte olveti 1147. eques creatus fuerit, deducit nepotem *Ernstium*, qui 1208. cum Duce Saxonie de limitibus contenderit, cujus posteros iterum in tertium gradum deducit. At ex Colbatratre *Jona* deducit *Henricum*, patrem *Henrici*, quo nati *Wernerus* & *Henricus*. A *Wernero* derivantur, quibus cognomina in Altengera, Graffen, Holzdorf, Nubey, Crafschen, Heymnsdorf. In primis ex ejus posteritate *Henricus* junior circa 1484. pater constituitur *Chrystophorus* Burggravi in Dhona, Du in Crafschen, & *Stanislaus* item Burggravi Du. in Deutchendort. A *Chrystophoro* deducit in primis lineas *Silesias*, in quibus celebris *Abrahamus Du. in Wartenberg & Pralen*, praefectus Lusatae superioris, pater *Caroli Hannibils*. A *Stanislaio* autem Borussiae lineæ, quæ præsertim gentis gloriam iterum superiori & hoc seculo militari alarumque virtutum gloria extulere. In primis insigni prole avies tunc *Achatius*, qui 1601. decessit, pater inter alios *Chrystophori* Gubernatoris Atentionensis (ab atine principe arci & urbi isti prepositi) & *Fabianum* fortis bello Ducis. Ab *Henrico* *Werneri* fratre plures iterum lineæ. Epus enim nepos *Otto*, qui 1282. vixit, *Henricum* & *Ottomem* *Heiden* genuit illius posteritas Dominorum de *Graffenstein* in *Carolo* videtur superiori seculo defecisse. *Ottomem* *Heiden* nepos *Henricus* *Wierich* genuit *Jastay* seu *Jarislavum* & *Joan-nem*; ab hoc linea Dominorum in *Sirapitz* & *Kindberg*, qui etiam Domini *Muscovie* in Lusata tuere, quam *Caroli* *Chrystophori* filia *Ursula* *Catharina* *Calenbergio* dotalem attulit. A majori fratre *Jastay* seu *Jaroslao* genuit *Jastav* & *Nicolaus*, quos 1425. *Sigmundus* Imperator de Comitatu Dhonano investivit. *Nicolaus* tunc *Judicarius* 1454. *Wildenstein* condidit, à cujus filis Domini in *Doischuz*, in *Bonateck*, in *Okots* & *Rostock* descendunt.

§. IV. Scuto utuntur caruleo, in quo duo cornua cervina argentea, singula sex dactylis fruticosa, inferiori sui parte in decussim trajecta sed sursum potrecta videntur. Ex coronata galea inter duo cornua scutaria, quæ manibus prehendant, virginea species exturgit caruleo habitu, corona & crinibus volitantibus inauratis. Lacinie sunt ex argenteo & caruleo colore. *Wapenb.* P. 1. pag. 19. Legi aliquando ea cornua non argenteo pingi, sed subflavida auro ornata esse.

§. V. Quod attinet *Burggravorum* titulum, qui alioqui cum Gallico *Peccentemio* convenit, audiamus *Vollium*: *Quaquam Dhonani Comitum axioma atque honore fuerint decorati, quod tum aliis documentis, usque plurimis atque evidentiis, tum etiam Sigismundi Cesaris libello discimus, qui e regno pari fratrum, Nicolao & Jarislao Dhonensium Comitatum feudi munere concessit anno 1425. plurimum tamen Burggravorum titulus magis arrisit. Neque eo minus honoris a posteritate consequuntur. Nunquam enim non predicabitur in iis singulare decus, d. v. m. e. gratia pignus, quod cum in aliis prope familiis omnibus, certe in *Alstina* *Leinickentium*, *Altenburgensium*, *Starckenbergensium*, *Lorbicentium* (forte legendum *Sorbicentium*) *duorum* *Burggravia* dignitas exprimit. Dhonani tam & mascula virtute retinuerit, & pari gloria propagavit, magnanimi heroes, nati melioribus annis.*

§. VI. Dhonam suam amittere bello, quod inter *Wenceslaum* R. Bohemie & *Wilhelmum* *Cochtem* *Misnie* *Marchionem* gestum fuit: Hic enim arcem Dhonensem, quæ seculum semper fuerat Regni Bohemici, obdidit, expugnavit, evertit, unde

unde ejus rudera ad mania opidi superstitis videntur. Alii volunt 1402. destructam à Matchione, cui Dhonentis colaphum infixerat, ob conjugem inter choreas osculo exceptam.

CAPUT XXI.

Princ. Com. & Barones de Dietrichstein.

ARGUMENTUM.

1. Origo. Deductio. Linez. Sigismundi primi Baronis virius.	6. Rottal. Thalberg.
2. Scutum.	7. Pincernatus hereditarius. Ofleroviz.
3. Dietrichstein. Diversa tessera. Cultri vintorii.	8. Finckenstein. Holenburg.
4. Diploma Maximiliano Cæsaris concessum Sigismundo Dietrichsteinio.	9. Finckenstein. Conjectura.
5. Axiolarum rationes.	10. Galea.
	11. Aia senti diffusio.
	12. Principis scutum.
	13. Tituli.
	14. Principalis dignitas.

§. I.

Origo. PRIMUS, cujus in hac *Carinthia* Illustrissima familia fit mentio, est *Reinbertus*, quem ex Comitibus de *Czelsbach* derivant, *Carinthia* Ducibus cognatione junctis, qui vero singulari animi moderatione, ut familiae confuleretur, Comitibus titulo abdicato, arce *Dietrichstein* contentus vivere voluerit. Vixit ille 1056. & cum Leopoldo *Carinthia* Duci bello *Dalmatico* adfuit, fortitudinis egregio testamento. **Deductio.** Mortuus est 1064. urogenarius. Alios enarrat *Dietrichsteinos* *Clavil. Gabr. Enc. L. n. T. II. appendic. Czelsbachum* 1059. *Reinbertum II. Ulrici* Comitis *Palatini* in expeditione *Palastinae* comitem 1090. & alios. Orditur verò genealogiam iustam ab *Ottone II. Du. de Dietrichstein*, qui *Ulrico* Archiduci *Carinthia* assistit in bello *Ungarico* 1164. In hujus nepotis *Popponis* filibus cepere diversæ lineæ: sed in alterius *Henr. III.* qui in *Ratispon. torneamentis* fuit 1264. nepote altera defecit. In *Rudol. I. seu Rudolph.* ejus fratris filis *Ottone II.* & *Nicolao* nova divergia linearum: qui ab illo descendere, iterum defecere. Inter *Nicolai* filios *Bernardus* imprimis durabilem habuit posteritatem. Nepos ejus *Georgius* genuit præter alios *Pancratium* & *Mauritium*: hic lineæ in *Radmanstorf, Waltensburg* & *Bleichsterten* factor fuit, quæ defecit: ille genuit *Franciscum* atque *Sigismundum*. *Franciscus* lineæ Baronum in *Rabenstein* autor est, nec non Dominotum in *Lhenau*, qui nunc quoque superant, & ex quibus *Sigismundus Ludovicus* atque *Joannes Balthasar Comes* a *Ferdinando Imp.* creati sunt. *Sigismundus* vero decus illustre gentis suæ fuit, *Maximiliano* Augusto à secretis, supremus *Camerarius* & per 25. annos *Styriae* supremus *Capitaneus* (*Vandeshayntmann*) ubi rebelles rusticos sua autoritate compescuit: primus etiam *Baronis* dignitate auctus est, & *Lazio* teste *de migr. gent. L. 6. p. 202.* apud *Styros* nactus est *Pfannenberq. Cimerberq. Ernau, Hartperg, Waxeneck, Dalberg, Aspang,* & alia. Cum moreretur 1540. ut hereditibus mandaverat *Maximilianus Imperator*, ad heri hujus sui pedes in tumbam ejus reconditus est. Ex *Barbara* de *Rottal* (cujus nuptias raro exemplo *Vladislaus R. Ungarix,* *Sigismundus Rex Polonix* & *Ludovicus R. Bohemix,* qui *Maximilianum Augustum* faciendæ concordia ergo convenerant, exornarunt) genuit *Sigismundum Georgium* & *Adamum*: Ab hoc *Principes*, ab illo reliqui *Domini* & *Comites Dietrichsteinii* orti sunt.

Scutum. §. II. Quod insignia attinet, ea representantur in *Sibmich. Wapenb. P. I. p. 24.* quadripartita. In area prima *argentea*, crux & pedem cultoris nigrum videre licet. Secundam *rubram* ornat crux *argentea*. Tertiam *nigram* percurrit *cantharus argenteus*; In extrema *aurea* niger anguis in palmi modum sed exris suis sinuosis pingitur. Media *parmula* diagonaliter lecta ex cocco & auro duos duos *vintorios* tergis obversos *argenteos* seu ferrei coloris, *capulis aurcis* continet.

Dietrichstein. §. III. Ex his medium scutulum *Dietrichsteinium* adeoque gentile est. In genealogia, quam à *Bucelino* operi insertam sed à *Sereniff. Principe Ferdinando* sub-

similitam

ministratam §. 1. laudavi, videre est, non semper eadem familiam usam esse tessera. Nam *Conrado* seu *Chuenzel*, qui circa principium seculi decimi quarti vixit, tribuit literam *A* cum gladio & pugione, quod inigne etiam à suo *Cholone* scriptatum scribit, qui *Henrici* II. lineam clausit. Ex *Rudolphi* posteris *Ottonis* filius *Rudolpho* II. 1340. cultros vinitorios tribuit, *Bertholdo* 1246. Rotum *coroni* inscripta exornatum, ^{Diversæ tessera.} quæ etiam tessera assignatur *Nicolai* nepoti *Petro*, à quo tamen hodierni descendunt. Unde si quid conjectura valeat, crediderim ab illius filio *Georgio* vel hujus filio *Pancratio*, quoniam nunc viventium communes patres sunt, cultros ita ascitos, ^{Culti vinitoria.} ut deinceps communis manerent tessera totius gentis. Porro nutari non debemus, ascitam in secula illustrium figuram ex agricultura & re vinitoria, quo enim in pretio etiam apud nobilitatem præcæm illa fuerit, latere eos non potest, qui antiquitatis periti sunt. Contet quæ de suo clypeo *Illustris Herbersteinus Baro* supra L. 1. c. 37. dixerit.

§. 1v. Ut reliquis areolas intelligamus, utile fuerit, partem diplomatis, quo ^{Diploma Maximilianæ Cæs. concessum d. 30. Jun. 1514.} dato Gemundæ 8. Jul. 1514. *Aleximilianus* I. *Augustus Sigismundo Dietrichsteino dignitatem Baronis* & alia privilegia contulit, & cujus communicationem Nobilitati *Do. Heronymo Wilhelmo Musel de Ebenau & Eckenheid* debet, huc tran ferre. Wir Maximilian von Gottes gnaden erwählter Römischer Kaysers/ ic. ic. bekennen öffentlich mit diesem Breyß/ und thum fund allermaßlich; wann die höch Römischer Kaysers/ Majestät und Würdigkeit, jemüdiglicher die ihre gnad und ehr unter die unterthanen des heiligen Reichs außsetzet/ ie mehr Sie erleuchten Thron erheber/ und die liebe und gehorsam der Ihren behaltet und mehret; Und wieviel Wir auß solcher Kaysers/ Würde/ darzu Wir von gnaden des Allmächtigen erwäblet/ auch auß angebohrner Fürst. güte und inwend allezeit geneigt seyen/ aller und jeder Unser und des heil. Reichs/ auch Unser erblichen Fürstenthum/ unterthanen und getreuen ehren/ nutz und bestes zu betrachten und fürzuwenden; So ist doch Unser gemüth billich mehr begierig denen Unsere zu löfliche Gnade nutz zu heilen/ und die mit mehrern ehren zu erleuchten die älter von Adelichen und frommen geschlechtern und weisen herkommen seyn und die sich gegen Uns und das heilige Reich/ auch Unser erblichen Fürstenthum in gehorsamer und unverdroßlicher dienstbarkeit für andern getreuen und embig beweisen und erzeigen. Das haben Wir wahrgenommen und betrachte solch alt Adelich herkommen/ gut wesen und frommkeit des Geschlechts von Dietrichstein/ darzu die getreuen willigen dienste/ so dasselbe Geschlecht unsern Vorserderern am Reich und unserm Haus Österreich/ auch Uns bishero gethan hat/ und fürnehmlich die tugend/ geschicklichkeit und redlichkeit des Edlen Unsers und des Reichs getreuen Sigimunden von Dietrichstein/ Erbshencken in Kärnten/ Unser Raths und Silber. Cämmerers/ damit er sich von niemand auß in manchen Unsern diensten/ heerrücken/ kriegsnöthen/ und andern Unsern freyenlichen anliegenden geschäften/ zu abbruch unserer Feinde/ eroberung ihrer Lande/ auch beserung und erhebung unserer Eranssen gegen unsern Feinden alles mit darstrecken und schaden seines leibes und gutes/ fleißig/ männlich/ ritterlich/ und Uns zu annehmen wolgetallen geist. Damit auch manchnal Uns und des heiligen Reichs/ auch unser erblichen Fürstenthum/ ehren nutz und wolstand schenckbarlich gefördert/ und schaden und verlust geverd/ samt vielen andern guten fruchtbarren handlungen/ dadurch er gnadigen willen bey Uns gegen unsern erblichen Fürstenthumern/ Landen und Leuten/ und herwieder derselben lieb/ treu und gehorsam gegen Uns beweget hat/ zu dergleichen getreuen/ redlichen diensten sich auch anmeldet von Dietrichstein noch hinfür willig/ bereit und schuldig gegen Uns erkennen und erben. Und so dann keine gutthat unbelohnet bleiben soll darumb zu ergeklichkeit der anzusetzen seiner tugend/ schicklichkeit/ gehorsamen getreuen redlichen und muslichen diensten: Und ihn auch seine Erben/ hinfür zu dergleichen zureuen. haben Wir mit wolbedachten muth auß eigener bewegung und rechter wissen/ auch mit gutem zeitigen rath/ Unser

und des Heiligen Reichs Churfürsten / Grafen / Freyherrn / Edlen und Getreuen / darzu Unsere innersten Hof Räte / den vorgerannten Sigmund von Dietrichstein diese besondere Gnade gethan / sein schloß Sinkenbrunn / mit samt dem schloß Hohenburg / so Wir ihm auß Gnaden lauff weiß erblich und eigen zugestellet haben / wann er oder seine Erben dasselbe zu ihrem handten ledigen werden / mit allen derselben beyden schloßer Herrschaften und zugehörungen / und nemlichen auch mit ihren Bergwerken / so ein gedarmnen wären / oder lünnig genunden und erantet wurden / zu rechten freyen Herrschaften gemacht / und den benelcten von Dietrichstein / auch seine eheliche Leibes Erben und derselben Erbens Erben seines namens / Stammens und geschlecht / für und für in ewigkeit auß dieselben ihre Herrschafft / so daz auch auß das schloß Thalberg / so fern ihm das nach abgang ohne Leibes Erben / des Edlen / unsern lieben getreuen / Georgen von Rothal / Freyherrn dalselbit zu Thalberg / zutheilen wurden / geschrieben / in den stand / er und würde unser und des Heiligen Reichs Freyherrn und Frauen / gleicht und zugesehlt / sie damit aller und reallicher ehren / wülden / gnaden / freyheiten / rechten / alten herkommen und gerechtigkeiten / wie andere Unser und des Heiligen Reichs Freyherrn und Frauen / empfanglichen / tauglich und theilhaftig gemacht / Thun ihm solche Gnade / machen die benelcten schloßer Sinkenbrunn und Hohenburg zu rechten freyen Herrschaften / freyen auch ihn und alle eheliche Leibes Erben und derselben Erbens Erben auß dieselben ihre Herrschafft / darzu auß Thalberg / so fern ihm das anfallen wurde / erheben und / so die in den stand / er und würde Unser und des Heiligen Reichs recht / geuer / eben Freyherrn und Frauen / gleichen und stellen sie auch zu derselben schaar / geschlecht / und machen sie solcher ehren / wülden / gnaden / freyheiten / vortheil / rechten / alten herkommen und gerechtigkeiten empfanglich / tauglich und theilhaftig / alles von Röm. kaiserl. macht / vollkommenheit / wirsentlich in kraft dieses brieffe : Wemmen / seien und wollen / das wir hinfuro in ewigkeit die obbenanten schloßer Sinkenbrunn und Hohenburg / so dalselbe zu handten der von Dietrichstein kommen würdet / mit aller ihr beyder Herrschafft und zugehörungen / und sonderlich mit den Bergwerken / freyen Herrschaften sein : Daranß nach auch auß Thalberg / so ihm das zutheilen würde / der vorgeramelte Sigmund von Dietrichstein / und seine eheliche Leibes Erben / geschrieben Unser und des Heiligen Reichs Freyherrn und Frauen sein sich Freyherrn und Frauen zu Sinkenbrunn / Hohenburg und Thalberg / oder welches sie daranß nach ihrem willen heissen / nennen / selreiben / und von männlich also genant / geschrieben / und in geistlichen und weltlichen sachen mit ihren ständen / auch hohen und niedrigen Beneficien und Leben zu tragen / nach in alle andere weg daz für geacht und gehalten werden / und sich gemeinlich aller und reallicher ehren / wülden / gnaden / freyheiten / vortheil und gerechtigkeiten / wie andere Unser und des Heiligen Reichs recht gebohrer Freyherrn und Frauen / getrost / gebrauchen und gemessen sollen und mögen / von aller männlich inderhindert / unbeladit und ungeherr / doch sich mit der Jurisdiction und gehorsam obbenelcter Herrschaften bey und mit unserm Fürstenthum Kärdten halten / und daven nicht weigern : Wir haben auch / als Erbs Herzog zu Oesterreich / Herz und Landsherr / dem benannten Sigmund von Dietrichstein / Freyherrn zu Sinkenbrunn und Hohenburg / zu mehr erachtlichkeit seiner redlichen und Uns angenehmen und nützlichen dienste / diese besondere gnade gethan / und ihnen den Pan und Nuch / über das blut zu richten / in den Landgerichten bestimmter Herrschaften zugestellet und gegeben : Also daß obbenelcter Sigmund von Dietrichstein / Freyherr auß Sinkenbrunn und Hohenburg / und nach ihm seine eheliche Leibes Erben / und derselben Erbens Erben allezeit der besteste Pan und Nuch / über das blut zu richten haben / und die hürer allezeit ihren Landrichtern zu gleichem gerechtigen gericht leyhen sollen und mögen. Und gebieten dar auß / ic.

§. v. Ex his forte non difficulter de telluris iudicari potest: primam, nempe *Arceola-
tum ra-
tionis.* *crus & pedem*, tribui audio Domino *Hollenburg*, quod audivimus venditum esse Sigismundo Dietrichsteino à Maximiliano Aug. Crucem tribuunt Domino *Thalberg*: cantherium officio hereditario, quo pincernae sunt Carinthiae: anguem Dominio *Finckenstein*. Haec explicatio est, quae mihi subministrata huc merito referenda fuit.

§. vi. Si vero mihi sit potestas, aliqua annotandi & dubia mea adferendi: Crucem secundi laterculi non ambigo altissimam esse ex scuto familiae *Roththal*. *Roththal.* Quod eadem Roththalus adscribitur in *Siemach. Wapenb.* P. 1. p. 38. & apud *Bucelin. Germ.* P. 3. p. 194. prout infra etiam peculiare caput huic dabitur familiae. Ea à *Thoma de Rothth.* deducitur, qui circa 1419. vixit, & parens fuit *Georgii*, cuius filiam *Barbaram* Sigismundus in matrimonio habuit. In hoc vero haereo, quando *Bucelinus* eum marem filium assignat *Joannem*, quem *L. B. de Thallerg* vocat, qui patrem 1487. in *Belgium* secutus & thesaurarius designatus posteritatem in Belgio habuerit, quam ibi recentiet, cum in diplomate *Catharico* ita de eo sermo sit, tanquam qui sine heredibus alius moriturus existimetur: nisi dicas supervivisse patrem filio, & nepotum, qui alio migrarint, non habitam esse rationem. Porro cum *Roththal* successio hac notatur *Thalberg.* cruce, simul Dominium de *Thalberg* includitur.

§. vii. De cantherio dubitari potest, utrum eo pincernatus hereditarii officium *Pincerna-
tus here-
ditarius.* denotetur, cum talia officia non soleant nisi illis notari figuris, quae ipsi muniti analogae sunt, qualis hic estet calix; ut in *Limburgiorum* scuto videmus, qui impetu sunt hereditarii pincernae. Forte rectius dicemus notari familiam *Ostervia*, quae teste *Furfl. Wapenb.* P. V. p. 25. cantherio hoc argenteo usata est in palma nigra, & eundem apicem etiam gessit, qui hic lateri iungitur. Ut vero appareat conjecturam fundamentum non carere, sciendum ex *V. Laz. de murr. gent.* L. 6. pag. 193. *Ostervia-
2105* pincernas fuisse apud Carnos. Addit: *Ceterum à sicente hac stirpe titulum pin-
cernarum Dietrichsteini nobiles, modo Barones in Carnis impetraverunt, una cum Dominis
Wynckensteyn & Holenburg circa annum M.D.SI.* Cui ergo familiae successere, eius etiam assumere symbolum. Quod verò *Wynckensteyn* dicit, non dubitaverim esse *Finckenstein*, quod ipse pag. 202. *Wynckensteyn* scribit. Unde *Ostervia* 1210 symbolo simul comprehenderetur & dynastia haec & dignitas illa ex gente ista ascita.

§. viii. Anguem *Finckenstein* Domino dari audivimus, sed videtur reclamatione *Fincken-
stein. Holen-
burg.* *It. Lazius*, qui equitibus ab *Hollenburg* in aureo clypeo serpentem nigrum tribuit *L. 6. de migr. gent.* pag. 202. A quo ut recedamus, non sufficientem video rationem.

§. ix. Superest crus & pes avis, quae *Hollenburgio* Domino dari audivimus, *Fincken-
stein.* sed si locum habet *Lazius* sententia, aliam ejus telleram idem scutum continet. Quod ergo haec designat tellera? Fateor hic me haerere, nisi *Finckenstein* notetur, atque ita non vulturis sed fringillae, nominis indicio, crus esse dicatur. Et quidem audivimus in diplomate imperiali nomen Domini *Finckenstein* prepositum fuisse. Ita res si habeat, cantherius solum indicium successiois familiae *Osterviae* tuetur. Illas *Conjectu-
12.* conjecturas meas peritioribus excutiendas propono, neque de illis acriter contendam, si illusterrimae familiae aliae interpretationes probentur.

§. x. Galeae tres imponuntur scuto, & duae apponuntur lateri, omnes corogaleae. *Galeae.* *At. d. a* tres sustinet struthionicas plumas erectas & anteriorum reflexas nigras, inscriptis cultris scutaris: Lacinae sunt coccinae & aureae: proxima ad dextram premit pes volucris alveoli primi, cum phaleris argenteis & nigris: ad laevam extrema sustinet inter duas alas expansas rubeas crucem argenteam (*Roththalium* apex hic agnoscitur ex *Wapenb.* P. 1. pag. 38.) plumaria ornamenta sunt ex argento & aereo. Ex galeis, quae lateri scuti apponuntur, altera sustinet alatum nigrum complicatum nigratum, cum cantherio argenteo, laeva tres plumas struthionicas argenteas. Ultraeque adduntur lacinae nigrae & aureae.

§. xi. In *Sibmaeheri* armoriali P. 1. p. 22. alia adhuc extat dispositio, quam existimo lineae esse, quae a *Francisco* Pancrati filio oritur. Iam scuti quadruperti alveolo primo cultros vinitorios, secundo cantherium, tertio crus & pedem velucris, quarto anguem refert. Atque ita non nisi *Roththalium* seu *Thalbergium* crucem *Alia scuti
dispositio.*

omittit, utpote quæ à Barbara Sigismundi uxore familiæ allata est. Quod amplius meam conjecturam de areolis confirmare videtur. Huic scuto dux coronatæ callides insunt, prior cum fasciculo pennarum nigro, cui incumbunt cultri sic utam, altera alam sustinens Ingram cum canthetio. Lacinæ dependent, hinc mimata & aureæ, isthinc argentæ & nigre.

Principis
scutum.

§. xii. Quod *Principes* attinet, eorum scutum simplex pingit *P. Furst. Wa-*
penb. P. 3. p. 6. solo videlicet Dietrichsteimo symbolo ornatum. Cum vero alibi viderim Dietrichsteinam parmam ita pictam, ut *cultris in chapeo corona immineret*, quod etiam in galea & cultris plumario fasciculo inscriptis observatur, induco, ut credam, illud verum, quod à Principibus usurpetur, esse *enryca*.

Tituli.

§. xiii. Tituli sunt Principum; *Princeps de Dietrichstein in Nielsburg, Dn. in Hollenburg, Finkenstein & Thalberg, supr. pincerna hereditarius Archiducatus Carinthia. Comitum iste: Comes de Dietrichstein, Baro in Hellenburg, Finkenstein & Thalberg, Dn. in Reuth, Rethan & Intersee, supremus hereditarius pincerna (Oberster Erbschenk) Carinthia. Baronum: Dominus de Dietrichstein, Baro in Hüllenburg, Finkenstein & Thalberg, supremus hered. pincerna Carinthia.*

Principis
dignitas

§. xiv. *Principis* titulo primus ornatus est gratia Ferdinandi II. Imperatoris 1622. *Franciscus Cardinalis*, ea conditione ut ex stirpe sua quem vellet dignitatis heredem eligeret: hic ergo *Maximilianum* ex fratre nepotem huic honori destinavit, cui denuo Augustus 1631. axioma illud contulit ad posterum donaturum, ut semper in linea descendentiū *senior* titulo illo & dignitate præfulgeret subjecta vero est conditio, ut inter præceteros Imperii sessionem quo obirent, bona sibi in Imperio digna illo fastigio compararent. Quamvis vero hæc factum non esset, *Maximilianus* ob merita 1653. introductus est in Principum senatum, pristina tamen conditione renovata, unde etiam 1654. subscripsit recessus. Conf. Imperiale ad ordines scriptum apud *Lamm. Jur. publ. T. V. add. ad c. 7. p. 393.* Primi autem Comitum honore videntur ornati patrum *Maximilianus* atque *Sigismundus*.

CAPUT XXII.

Doria Princ. Melitani.

ARGUMENTUM.

1. *Origo gentis.*

2. *Andreas Auria, Successores.*

3. *Insignia.*

§. I.

Origo
gentis.

A*urium* seu *Dertarum* Illustrissima apud *Genueses* familia apud *Hennig. Theat. Gen. T. 4. P. 1. p. 1018.* refertur ad *Ardunum* regulum ex Naibonenti Provincia, qui religionis ergo in terram sanctam profecturus duxerit in uxorem *Ortam* feminam nobilem ex pulchra familia *Volta*, quæ *Cataneorum* fuit, natam, & receptus sit in Voltorum stirpem. His præter tres alios natus *Ansaldo Auria*, cognomine à matre assumto & ad posteritatem transmissio, vir rogæ sagique artibus conspicuus.

Andreas
Auria.

§. II. Ex posteris multi optime de republica meriti sunt viri, & præcipuos magistratus pluries gessere, sapius etiam legati res difficiles peregere, vel duces terra marique hostibus graves exitere. Hincet inter omnes *Andreas Auria*, quia Francisco I. 1527. classi præfectus ad *Carolus V.* transit, patria libertati vindicata: quæ inscriptio publicæ columnæ ei constituta est: *ANDREÆ AURIAE CIVI OPT. FELICISS. Q. VINDICI ATQ. AUCTORI PUBLICÆ LIBERT. SENATUS POPULUSQ. GENUENSIS POS.* Præterea *P. ser. Patr. & alter Nipinnus*, ob peritiam navalis militiæ, dici meruit. Huius 1560. mortui *elogiarecentis Thuan. L. 26. p. 1196.* Heredem sibi destinaverat patruelis Thomæ filium *Inetium*, 20. jam trimestribus attribuit, sed ea spes & fastus inde conceptus lanimo teralis fuit, atque prope toti Republ. exitialis, seditione ob hoc à *Joh. Ludovico Filico Lavinae* Comite 1547. excitata, qua sanctus interit. Sed filius *Johann. s. Andreas* in eas spes successit, Princeps Melitanus, quoad *Echinadas* Turcis gravem intulit cladem, & 1606.

Successores.

mortuus

mortuus est. A quo descendit *Iohannes Andreas Paganus Doria, Princeps Melstianus*, grandis Hispanæ, M. Tonitæ, & S. Stephani, cujus insignia refert *Sammarth. l'est. de l'Esp. pag. 89.*

§. II. Sunt ea antiqua Auriarum, quæ n. 171. inter Equites A. V. *Andree* ad-^{Insignia} scribit *Ioh. It. Chifflet.* Scutum transverse lectum, sursum aureum, deorsum argenteum, utriusque parti aquila nigra impressa, rostro lingua & cruribus miniatis. Apex, aquila emergens, scutariæ similis. Fascia tortilis & laciniæ auro & nigro pictæ. Quæ eadem n. 312. *Andree*, huius *Iohannis Andree Pagani*, ut puto, patri, attribuit. Nec non 227. *Antonio Auris M. Sancti Stephani Dn. Gino*, sed cum discerniculo flammæ coccinearum, in primo capitis angulo & in duobus angulis pedis scutarii.

CAPUT XXIII.

Com. ab Erpach.

ARGUMENTUM.

3. Deductio gentiæ.
4. Scutum.
5. Erpachius Comitatus.
6. Breuberg. Controversia cum Wertheimis.
7. Apex.
8. Titulus. Pincerne Palatinatus.
9. Beckbach olim in scuto.
10. Fmita Dynastia ab Erpachius.
11. Iterum amissa ab Illajis.

1. Origo.

2. Confirmatio ex veteri documento. De *Enhardo & Imma Caroli Magni filia. Donatio Imp. Ludovici Pii. Donatio Enhardi & Immoz de cella Michlenstati. Descriptio Marchæ pertinentis ad Michlenstati. Epistaphium Enhardi.*

§. I.

DE Illustrissimorum Erpachiorum Comitum origine, ita *Hub. Thom. Leod. de vit. Origb. Frid. II. Pal. pag. 10. Comites ab Erpach arbitratur, se originem ducere ab Eginhardo Archiepiscopo notarioque Imp. Caroli Magni, cui in matrimonium data fuit filia Caroli Imma nomine.*

§. II. Ut vero appareat, non traditione nuda, quæ sæpe fabulis nititur, hanc deductionem constare, illa heic inferere consultum duxi, quæ ab Illustrissimo Comite *Georgio Ludovico* pro gratioso in me ejus affectu communicata sunt: & ita sonant:

Confirmatio ex veteri documento.

Hæc sequentia Latino sermone conscripta de Enhardo & Imma, Senesissimi Imperatoris Caroli Magni filia, legitimo matrimonio in vicem junctis, in Archiepiscopo Selgenstadiensis Monasterii ad Manum, (cujus fundator idem Enhardus fuit) memoria prædita inveniuntur, & eadem in vetusto privilegiorum (ut vocant) Laureshamensis Monasterii archetypo, antiquis literarum characteribus, in membrana conscripta habentur.

De Enhardo & Imma Caroli Magni Imperatoris, &c. filia.

Enhardus Archiepiscopus & Notarius Imperatoris Caroli, cum in aula regia laudabiliter serviens, deligeretur ab omnibus, à filia quoque ipsius Imperatoris Imma nomine, regi Græcorum disponsata, amabatur ardentius. Aliquantum temporis fluxerat, & amar alternus quotidie inter ambos per augmenta crescebat: utrosque enim timor retardavit, & offensio regia, nec non tam gravia convenendi in vicem consumina. Sed amor improbus omnia vincit. Denique cum idem tur egregius irremediabiliter amando astuaret, auresque virginis per internuntium appellare nec præsumeret, nec sibi summa de semetipso fiducia, nocturno tempore, latenter ad puella tendebat habitaculum, ibidem ergo pulsans elanculo, & intrare permissus, tanquam allocutus jur euculam de regali mandato, statim versa vice, solus cum sola secretis usus a quoque, & datis amplexibus cupido satisfecit amori. Interea cum jam appropinquante luce diu, per silentia noctis, unde venerat, repredi vellet, de improviso vicem haud modicam decedisse cognovit, & ne per vestigia pedum virilium armitus prodiretur, foras exire sinuit: amicosque pro sollicitis facti, anxius simul & formido intra remanere compulsi. Cumque in magna sollicitudine fluctuantes, quid factu opus esset, deliberarent, tandem elegantissimam juvenulam (quam audierim faciebat amor) consilium dedit, ut ipsi quidem super se confidentem inclinata acciperet, cumque usque ad locum, illius hospicio contiguum, anhelu-

De Enhardo & Imma Caroli filia.

prædecessorum nostrorum sequentes, libuit celsitudini nostræ, fidem quendam nostrum, nomine Enhardum, de quibusdam rebus proprietatis nostræ honorare, atque in sui juris potestatem liberalitatis nostræ gratiam conferre. Nec immerito, quippe cum & fidelitatis obsequio & obedientie devotione, hoc apud Serenitatem nostram digne meretur acrisse, qui totis visibus usque quaque nostro servitio, nostris iussionibus fideliter parere studet. Inde novit experientia atque utilitas omnium fidelium nostrorum tam presentium quam & futurorum, quia concessimus eidem fideli nostro Enharde, nec non & conjugi suæ Imme, in partibus Germaniæ locum, qui vocatur Miehlenstatt, in silva quæ vocatur Odonevvald, in cuius medio est basilica lignea modica constructa, de qua in omnem partem quaqua versus pertinent ad eundem locum inter Camium, &c. sylvam Leuzg dusa, id est, rassauna. Intra cuius mensurâ complexum manent presenti tempore servi nostri proprii XIII. cum uxoribus suis & filiis. Præter hos sunt in eodem loco inter masculos & feminas mancipia quadraginta. Hunc locum cum terminis suis sub integritate & mancipiis suis, nec non & villam quæ dicitur Mulinheim, quæ est in paro Moynegarve sita super ripam fluminis Moyi, quæ quondam Dragonis comitis possessio fuit, & habet basilicam parvam muro factam, in qua villa sunt mansi XVIII. & servi presenti tempore manentes cum uxoribus & liberis numero XIII. seu & in altera villa, eodem vocabulo, super eundem fluvium, quæ vocatur inferior Mulinheim, in qua sunt mansi III. & servi manentes totidem cum uxoribus & parvulis, qui pertinent ad superius dictam villam. Hanc villam, id est, superiorem Mulinheim cum appenditiis suis, & mancipiis propriis ad eam pertinentibus, & hæc omnia supra scripta cum Ecclesiis, villaribus, domibus, mancipiis, silvis, terris, pratis, pascuis, aquis, agrarumque decursibus, cultum & incultum, cum omnibus adjacentiis & appenditiis, totum & ad integrum, prædicto fideli nostro Enharde, & conjugi ejus Imme, in proprium per hanc nostræ donationis auctoritatem concessimus. Ita videlicet, ut quicquid ab hodierna in futurum de prædictis rebus & locis, vel de his, quæ ad eas pertinent, jure hæreditario facere voluerint, in omnibus possint arbitrio faciendi, & nullus quilibet ex fidelibus sanctæ DEI Ecclesiæ nostris, de præscriptis rebus, memorato fideli nostro & conjugi suæ à nobis concessis aliquid abstrahere aut minuere tentet: sed liceat eis ipsas res quiete habere & possidere, & eas voluerint, jure hæreditario relinquere. Et ut hæc auctoritas largitionis nostræ per curricula annorum inviolabilem atque inconversam perpetuo obtineat firmitatem, & à fidelibus nostris tam presentibus quam & futuris, seu etiam à successoribus nostris à nobis facta verius certiusque credatur, eam manu propria subter firmavimus, & annuli nostri impressione signari iussimus.

Signum HLudovici.

Serenissimi Imperatoris.

Helisachar recognovi data III. Idus Januarii, Anno Christo propicio, primo Imperii Domini Ludovici piissimi Imperatoris Augusti, indictione VII. Aquisgranii Palatii regio: In DEI nomine feliciter. Amen.

Venerabilis itaque Enhardus ob honorem simul & amorem Excellentissimi Caroli & piissimi Ludovici Imperatorum, præfatum locum & Cellam Miehlenstatt cum suis pertinententiis Laureshamensi tradidit, atque per huiusmodi testamentum confirmavit.

Donatio Enhardi & Imme, de Cella Miehlenstatt.

In nomine Domini DEI & Salvatoris nostri JESU CHRISTI.

Dominus ac Redemptor noster corporaliter in terris conversus homines varia peccatorum sordibus inquinatos amovere dignatus est, dicens, date elemosinam, & ecce omnia munda sunt. Et iterum: facite vobis amicos de Mammona iniquitatis, qui vos recipiant in æterna tabernacula. Ideo nos, in ipsius DEI omnipotentis & ipsa juventutis nomine, Enhardus & Imma simul de salute animarum nostrarum cogitantes, & de abolendis peccatis nostris beatæque ac perpetuæ vitæ præmissis consequendis, pari de oratione tractantes hoc testamentum facere decrevimus, per quod spontanea & integrâ voluntate

Donatio
Enhard &
Imme de
Cella Mieh
lenstatt.

tate donamus, quod ab hodierna die donatum esse volumus, id est, cellam nostri juris, vocabulo Michlenstatt, sitam in pago Plungowve, in sylva que dicitur Odenenwald, super fluvium Mumblingen, quam nobis gloriosissimus Princeps Dominus Ludovicus Imperator largissima liberalitate concessit, & de jure suo in nostrum jus sollemni donatione transfudit, ac precepti sui auctoritate in proprietatem nobis confirmavit. Hinc ut diximus cellam sub integritate cum omnibus appendiciis & terminis suis, & cum omnibus ad se pertinentibus, id est basilicis, domibus, ceterisque adificiis, terris, pratis, sylvis, campis, piscibus, aquis, aquarumque decursibus, cultis locis & incultis, mobilibus rebus & immobilibus ac se ipsos morventibus, mancipiis diversi sexus & aetatis numero centum, donamus & tradimus ad basilicam sive monasterium venerandi Martyris Christi Nazarii, quod vocatur Lauresham, & est constructum in pago Rhenoensi in ripa fluminis quod dicitur Wisgal, ubi tempore presenti vir venerabilis Alalungus Abbas, Deo deserventi congregationis Pastor & Rector esse cognoscitur. Et videlicet ratione memorata donationem atque traditionem facientes, ut quam diu in hac mortalitate, divina iustione viserimus, habeamus prædictam cellam in nostra potestate & sub nostra ordinatione, absque ullius personæ aut potestatis contradictione vel impedimento, tam simul quam singulim per successionem, si uno superstito aliter nobis ante deciderit. Tulos quoque si nos habere contigerit, unus ex eis, in eadem possessione nobis jure precario succedat. Post obitum vero nostrum memorata cella cum omni integritate ad prædictatum venerabile monasterium absque ullius contradictione recipiatur, & in ejus potestate atque dominio perpetuo permaneat. Et si aliquis contra hoc nostræ donationis testamentum resistere voluerit, aut illud contrahere atque evadere tentaverit, primiter Christum & S. Maritimum ejus Nazarium, nefandis ausibus suis contrarium sentiat, & insuper scisso distringente multam de rebus propriis parti prædicti venerabilis Monasterii coacter exolvat, auri videlicet libram unam, argenti pondo XII. Et hoc testamentum atque hæc donatio firma & inviolata permaneat. Et si quocumque tempore à quolibet homine aliud instrumentum, in nostro nomine prolatum fuerit, quod huic nostro testamento contrarium sit, iudicium datorum anterius vel posterius habens, etiam si manus nostræ videatur vel dicatur esse firmatum, vacuum & inane remaneat & nullum effectum obtineat, sed ut prædiximus hæc donatio nostra perenni stabilitate firma & inviolabilis perseveret, stipulatione subnixæ. Et ut hoc testamentum juxta legis consuetudinem integram firmitatem accipiat, propriæ manus subscriptione illud firmare decrevimus, & idoneorum testium, qui ipsam donationem viderunt, signaculis roborari fecimus. Facta donatio in Laureshamo Monasterio 11. idus Septembris Anno v. regni Domini nostri Ludovici gloriosissimi Imperatoris in Dei nomine feliciter.

Ego Enhardus peccator & donator recognovi & manupropria subscripsi.

Ego Imma contenti & subscripsi.

Signum Rabangarii. Signum Warboconis.

Signum Wolfberti & aliorum.

Ego Hirmimarus Diaconus & Notarius Impetialis, rogante Enhardo hoc testamentum scripsi & subscripsi.

Descriptio Marchæ pertinentis ad Michlenstatt.

Hujus donationis sive tenorem & locorum terminorumque descriptionem ipse Enhardus hoc modo designavit.

Descriptio
Marchæ
pertinentis
ad Mich-
lenstatt.

Quoniam sint quidam, qui factu seculari surgentes & semetipsos amantes à Christi fidelibus sacris Ecclesiis seu Monasteriis tracta irradunt, aut ut sibi hereditario jure retineant, aut mundiali baltheo in beneficio dividant. Ego Enhardus, ne in his, quæ de regia manu Ludovici Imperatoris in loco Michlenstatt contraxi, manus iniquorum prævaleat: adverteat obsecro fidelium tam sequentium quam præcedentium memoria, qualiter in unum sint collecta, quibusve expressa vocabulis. Postquam enim locum prædictatum Laureshamensium donationi subjungere disposui, astitit quibus notum fuerat, terminum & vocabula locorum diligenter investigari, & recenti memoria notarum Lutherum exprimerè literis iusticia videlicet circumspicere, quia multorum Monasteriorum eis prædicta conjunguntur, & diversorum Dominorum beneficia circumquaque terminantur. Hæc ergo terminorum loca & locorum vocabula designantur hoc modo: Dum

à morte

à monte Momenhard incipiunt, & totum eundem montem usque ad plateam comprehendunt: à platea usque ad duplicem quercum, inde inter Venbuch & Rumpelshufen ad quercum: de quercu in fluvium Bromaba: per hujus descensum in Wllinbuch: per hujus ascensum usque ad lapideum rivulum: unde ad Wllinbuch, per unam portam intro, per alteram foras: inde in ripam Futerun: per hujus descensum ad Langensirft, ubi Langenwirst scinditur: super Langenwirst ad Breitenfol: inde per Lichenal in flumen Vretella: per hujus ascensum in Vasserbuch: inde ad Phaphenstein Enhardi: à Phaphenstein supra Richgeresnetten: inde ad verticem Claphendales ad Claphenberg: inde in Cunigesbrunnen: per hujus descensum in Mambulwen, per hujus ascensum ad Manegoldesellam: ab hac in fluvium Mosaha: per hujus ascensum in Beroldesbrunnen: inde ad Ellenbogen, in flumen Brantbach: per ejus descensum in Mamelingen: ex qua ad quercum inter Brasapht & Munttat: inde iterum ad montem Momenhard.

Epitaphium Enhardi.

Enhardus fueram, regum qui clarus amore,

Cui Caroli Magni filia nupta fuit.

Quæque sub hoc mecum tumulo conclusa quiescit,

Ad superos donec nos tuba rauca vocat.

Hoc ego construxi de voto pectore templum,

Fratribus & largis contuleramus opes.

Corpora sanctorum summa tumulata sub ara

Congessi, vixit quæ mihi Roma dedit.

Anno Domini DCCC. XX. quarto Nonas Augusti. Obiit gloriosa Domina Iunonia filia Imperatoris Caroli Magni, fundatrix hujus loci, & servatur hic Annoverfarius ipsius, & Vastrade Regine genitricis sue, & Germani ipsius Ludovici Imperatoris, & Enhardi legitimi sui, & Gertrude Abbatisse sororis sue, & omnium fundatorum & benefactorum hujus loci. Obiit Eynhardi designatur. prædicte Idus Martii, non apposto anno.

§. III. Hæc ipsa quæ hic designantur, sunt in familia hujus ditione, & à Selmg-De Justio ffradiensibus pro indubis fundatorum habentur Comites nostri successores: licet quæ fors pleratumque domum illustrem est, singuli gradus genealogici enumerari nequeant. Præter Meinolphum, qui in primis ludis equestribus 938. celebratis ex circulo Rhenano præses lectus est ludorum, post eum alius torneamenti subinde plures ex hac stirpe interfuerit. In primis ex ea claruere Gerlacus Episcopus Vormatiensis, qui 1132. & Theodoricus Elector Moguntinus, qui 1459. deceßere. Et superiorem seculo Georgius, qui ex quatuor conjugibus numerosam sustulit prolem; ex quibus decem filiarum exemplo illustribus conjugis elocatae sunt: ex filius autem non nisi minimus natus Georgius Albertus gentem propagavit; hujus enim filii sunt Illustrissimi Comites Georgius Ludovicus, Georgius, & Georgius Albertus: ex quibus medius 1678. fati conceßit, in reliquis veto duobus spes generis superat.

§. IV. Quo utatur familia clypeo in Wapentb. P. 1. pag. 15. videre est. Quæ Scutum. driperitus ille in primo & quarto quadrante Erpachium, in secundo & tertio Breuber- gium symbola defert.

§. V. Erpachium proprium ^{duarum} areola constat transversim secta, & superiori parte cocco, inferiori argento tincta: interceptis tribus stellis, cocco duabus argenteis, argento una rubea. Hæc gentilis tessera est, & Erpachium nunc denotat comitatum, qui diversus à domino Erpach prope Ulmam, quod ad Paumgartenenses spectabat, dein Vicecancellarii Imperii Dn. ab Ulm filios, vid. M. Zeuler in Germ. P. 2. p. 28.) ab arte Erpach, prope Michelstatt e regione Furstenavæ (unde in his duabus areis plerumque conuim sedes esse solent) dictus, ad Ottomiam situs sylvam, Halliæ, Palatinatui & Franconiæ contiguus est: unde in circulo Francoico familia locus inter proceres assignatur.

§. VI. Breubergeria tessera latereulo constat argenteo inductis fideis duabus minimis. Dynastiam hanc Elibetha Michaelis ultimi Domini filia Ruolpho Wertheimro Comiti aruit: unde in ea etiam hæc, dum duravit: Wertheimius demum extin- ctus, à Maria Michaelis senioris Com. Wertheimii filia Fiebarda Erpachii conjugæ jus in dominium hoc allatum est. Sororis vero Amaliæ Neuenaræ jus & reliqua successio Wertheimii alio titulo ad Læwensteinios Comites delata est: & ex eo commu- nitur

Epita-
phium En-
hardi.

De Justio

Erpachium
Comita-
tus.

Breuberg.

Contro-
versia cum
Werthei-
mii.

inter arcem eam possedit utraque familia, transactione 1351. inita. Cum 1637. Joanni Theodoro Com. Lut. ensiimo a Cesare custodia militaris & prætectura Breubergæ demandata fuisset, & 1647. cum Georgius Albertus castrum occupasset, nove exinde desuper lites, & utrinque scripta prodire. Denum pace Osnabrugenti ita sancitum: *Domus Erpachensis, in principis Comitis Georgii Alberti heredes, in castro Breubergicum omniaque ejus jura ipsi cum Domino Comite Læventhusensi communia, tam quoad presidium ejusdemque directionem quam cetera civilia jura restituantur.*

Apex.

§. VII. Galeæ duo misistunt cornua: dextri superior pars mino interior argento tingitur: sinistri partes oppositos colores servant. Inter hæc cornua ob *Breubergiam* dynastiam dux lanceæ decussatim locantur, quarum vexilla rubeis ac argenteis fascis distinguuntur. Lacinae colores similes servant.

Titulus.

§. VIII. Hæc insignia sunt, quibus hodie Illustrissimi fratres *Georgius Ludovicus* & *Georgius Albertus* utuntur, illo etiam titulo contenti: *Comites in Erpach, Domini in Breuberg.* Olim *Pincernarum* (*Schencken*) & *Domnorum Erpachii* titulus in usu fuit, qui dein cum moderno Comitum commutatus est. Ceterum *pincernarum* ex eo nomen fuit, quia *Palatinatus* sunt *pincernæ hereditarii*.

pincernæ Palatinatus.

Bickenbachium in scuto.

§. IX. Superioris seculi principio & prioris ultimis annis videas secundo & tertio loco symbola *Bickenbachia* ab Erpachiis gestata, quæ sunt in scuto rubeo duplex ordo rhombulorum argenteorum in baltheos contiguos dispositorum: Clypeo inidebat inter alas symbolo scutario pictas equus frenatus candidus, sedentis speciei. Conf. *Wapenb.* P. 2. p. 29. titulo Bickenbach.

Emta Dynastia ab Erpachiis.

§. X. Videri autem posset hoc symbolum Erpachiis matrimonio *Margaretæ Bickenbachie*, atque *Conradi Erpachensis* obtigisse. Sed secus habet, quod enim ex documentis domus edoctus sum, ultimus Bickenbachii dynasta *Conradus*, quia filius *Conradus* junior mente æger & regimini ineptus erat, omnia bona sua & allochalia & consensu Domnorum teuda genero *Alberto Comiti Mansfeldæ* ejusque conjugi reliquit, ea condicione, ut ab ipsis filius *Conradus* ad dies vite aleretur; ita *Conrado* patre mortuo *Albertus* uxorio nomine possessionem adit. *Alberto* mortuo tutores liberorum ejus dynastiam cum omnibus, quæ ad eam spectabant, consentiente feudi Domino, nempe Moguntino Electore, 1470. *Erasmio Erpachio* 7700. flor. vendidit. Ita hoc domum emtionis titulo devenit.

Iterum amissa ab Hallsis.

§. XI. Verum parum ultra triginta annos Erpachii eo gavisi sunt: nam 1504. in bello Bavarico, *Hallsis Landgravius*, quod Erpachii nomen suum literis diffidationis (seu denunciationis bellicæ, *Schde-breiff*) inseri passi essent, adeoque Cesaream Majestatem violassent, caufatus, armis, quæ Erpachiorum erant, dynastiam *Bickenbach, Præfecturas Schamberg, Dornberg, Lugenheim & dimidiam Præfecturam Habzheim* eis ademit. Quamvis veto & alii Erpachios ut intontes excusarent, & ipse Imp. testimonio suo 1507. eos absolveret, non tamen aliud obtineri potuit, quam ut reliqua quidem redderentur; *Bickenbachium* autem cum 62. vassallis, omni abdicato jure, titulo & insignibus, recepta vicissim aliqua pecuniæ summa, Erpachii *Hallsis* cederent. Vidi designationem 1554. à Comite *Eberhardo* factam, qua computatis omnibus damna eo bello sibi illata eo tempore jam 154000. flor. æstimavit. Ita tessera hæc denuo ex scuto gentili expuncta est.

CAPUT XXIV.

Duces Esfrei.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo & series.

2. Esfrei. Ducatus.

3. La Cauchie.

4. Galea.

5. Tunica.

§. I.

Familia origo & series.

Illustrissima *Esfrei* Bononiensis agri primorum Baronum & Senescallorum familia Iapud P. *Arsevaune Palais de l'honn.* p. 391. tetertur ad *Antonium Esfreum* Dn. de *Valleu*, patrem alius *Antonii*, avum *Ioannis*, qui *Causvres* acquisivit, rei tormentarie præfectus

ſectus fuit, & geſtis celebre nomen meruit. Hoc natus eſt *Antonius* iterum tormen-
taria rei præfectus, pater præter *Gabrielidem Ducem de Beauſort*, quæ ex *Henri-*
co IV. Rege Flandocinos genuit, *Franciſci Annibalis M. de Cœuvres*, *Com. de Nanteuil*,
& legationibus & bellicis expeditionibus celebris viri: qui *primus Mareſcallus Fran-*
ciæ, & demum *Ducali* axiomate ornatus, 1670. vivis exceſſit: pater *Franciſci Ann-*
ibalis, qui nunc Dux eſt, *Cæſaris Epifcopi & Ducis Laudunenſis*, atque ab anno 1671. *Car-*
dinalis, & *Joannis Com. d'Eftrées*, Viceadmiralis *Franciæ*.

§. 11. Scuto Dux utitur quadripartito; & quidem prima areola & quarta ar-
gentea cancellis nigris clathrata viſitur, cum capite aureo tribus nigris murulis exarato; Ducatus.
quæ ipſa gentilis tellera eſt. Cæterum ſub titulo *Eſtreo* Marchionatus de *Cœuvres* in
Sveſſionenſi agro *Pariaſus & Ducali* axiomate ornatus eſt 1645. ſed à curia rathubita
dignitas 1663.

§. 111. Latereculus ſecundus & tertius aureus leone inſignitur caruleo, cujus coro-
na, ſculea & lingua rubent. Hoc ſymbolo designatur Dominium *la Cauchic* in *Bon-*
nonienſi agro, quod *Antonio II.* marito heres ejus *Ioanna* attulit. *La Cau-*
chic.

§. 1v. Galea imponitur coronata, ſed et alium impoſitum apicem non vidi.
Laciniæ tinguntur auro, argento & nigro colore. *Galeæ.*

§. v. Titulus eſt: *Dux d'Eftrées, Par Franciæ, March. de Cœuvres, C. de Nanteuil,* *Tituli.*
primus Baro & Senſchallus Bononienſis agri, Vicecomes de Soiffons & de Pierrefonds. Ho-
rum vero ſingularum rationem edere neſcio.

CAPUT XXV.

Foxii. Duc. de Rendan.

ARGUMENTUM.

1. Gentis origo. *Su. ceſſio. Albigenſis.*
2. *Noviſſimi Foxiorum* ex *Dominis de Greilly.*
Successio in regno Navarræ. Ramus Can-
dalius & Flexius.
3. *Ducus ſenium.*

4. *Foxia gens.*
5. *l'acca Bearnerſum unde?*
6. *Beauneses Vicecomes. Hereditas ad Gaba-*
retos. Montada. Foxios.
7. *Apex.*
8. *Tituli.*

§. 1.

ILLuſtri ſplendore antiquitatis, rerum geſtarum & aliorum decotum nulla facile il-
luſtriſſimam *Foxiam* gentem ſuperat. Eam ad *Arnoldum Comitum Carcaſſona* ſeculo
decimo referunt, qui pater fuerit *Ottonis Com. Reddarii ſeu de Razez* atque *Rogerii*
Com. Carcaſſona & Fuxi ſeu Fluſſatam ſeu Fluſtatam. Hoc nati *Raymundus Comes Car-*
caſſona (pater *Ermengardis ſeu Mungardis*, quæ *Rogero Bernardo Trencavello Vicecom.*
Biterrenſi ſeu Bezzerio nupſit, qui ob hoc *Carcallonenſem Comitatum* ſibi vindica-
vit, ſed ob eum cum *Raymundo Berengano Com. Barcinonis* contendere necelle
habuit: ejus etiam poſteri eundem comitatum aſſerere, & aliquando a *Barcinonen-*
ſibus ad homagium coacti ſunt, demum *Raymundi Rogerii*, qui cum *Albigenſibus*
faviffet, captus in carcere interit, filius *Raymundus Trencavellus* omnia *Simoni*
Monfortio 1211. & deinum 1217. regi *Ludovico* cedere coactus eſt.) & *Bernardus Com-*
es Conſerannorum atque Foxenſis, qui *hiliam Stephaniæ* habuit *Carliæ Regis Navar-*
ræ thoro dignam habitam, atque *Rogerium Com. Foxenſem*, qui expeditioni *Orientali*
interfuit: Hujus abnepos *Raymundus Rogerius*, qui ad *Accatonem Turcam* proceſſit
ſtatuerat, cum eo tempore *Albigenſes* in *Papatu* varios errores oſtendere ce-
piſſent, orientis lucis radius conviſtus cum uxore ſua partia cecellit, & ſe ducem etiam
præbuit, ſed bis, imprimis poſt 1213. acceptam eladem, ſe ſubmittere coactus eſt; *Fi-*
lius Rogerius Bernardus ſtudem *Albigenſium* ſectatus partes, regis *Ludovici* iram in ſe
irritavit, qui peculiari expeditione in eum movit, ut ſupplex ſervi cogeretur. Tanta
eotempore viſ eleri *Papæ* erat, ut omnes facile armaret ad verius quoscumque, qui
ejus potentia cæca obedientia ſe ſubmittere recuſarent, & punitionibus oculis verita-
tem intueri amarent, quod de *Albigenſibus* illis credimus, qui inſanis quidem abho-
ſubus ſuis proficiſſi ſunt convitiis & calumniis. Unde gentis non dedecus ſed decus
eſt,

est, tales majores habuisse, qui in tenebris tam lapsis non nihil clarius viderunt Rogeri Bernardi nepos vel pronepos tunc *Rogerus Bernardus* Rex, qui præter hereditatem *Bearni*, quæ ab uxore obtigit, à Philippo audace rege, cui prius inobediens fuerat, sed in gratiam receptus est, tenuisse Aquitaniam præteritus constitutus, & 1306. mortuus est, Sororem habuit *Isela mundam* Jacobi Aragoni regis Balarum uxorem, nihil autem *Gaston*, quo natus, *foli*. & *Rogerus Bernardus*, ille Gubernator Aquitaniam, qui Vicecomitatum *Lantrecanum* emit, *Gyslon* *Phabum* genuit, principem ad e magnificentiâ celebrem, qui 1399. decessit nulla legitima prole relicta, nam filius *Gyfo Phabus*, quod capsulam veneno plenam, cujus vim esse persuasus erat, ut in matrem qua dissidebat, hinc reconciliaretur, patri porrexisset, tanquam veneficus reus ultionem datus perierat ante patrem. *He* (Rogerius Bernardus) *Viccomes de Castellon* alium *Rogerus Bernardum* genuit, patrem *Matthæi* qui post *Gastonis Phæbi* mortem *Comes Foxii* fuit, sed ex *Isoloni* Joannis Aragoni regis filia, cujus causa frustra regnum illud affectavit, nulla relicta sobole 1399. extinctus est maritum ultimus, & *Isabella* seu *Elisabetha*, quæ *Archibaldo* seu *Archenbaldo Capiti de Buch* nupta novam gentem *Foxiorum* orla est.

§. II. Novæ hujus *Foxiæ* gentis origo in obscuro diu fuisse apparet, donec eam *Celeb. Sabaudicæ Genealogiæ* scriptor *Samuel Guichenonius* clarè luci exponeret. Refertur ea indubis testibus ad *Girardum Dn. de Greilly* in Gabienii tractu non procul *Genevæ* (p. 10. de *Gex*) qui circa 1120. vixit, hinc natus *Joannes*, eo alius *Joannes*, pater *tertius*, quo genuit *Petrus*: quem patrem habuit *Joannis Dn. de Greilly & de Rolle*, qui primus ad Aquitanos transfuisse fortunæ sedem videtur, tactus pro *Edoardo R. Angliæ* 1307. *Guionne Seneschallus, Viccomes de Beaunages & de Castellon*: hujus filius *Joannes* ex prioris *Foxiæ* gente *Blancam* *Gastonis* Com. *Foxii & Vicecom.* *Bearnensis* filiam uxorem habuit, unde geniti *Petrus & Joannes*, hic Dominus de *Langon* factor est Dominorum *de Greilly, de Ville le grand, & de Veyzie* in Sabaudia, ille *Petrus Viccomes de Beaunages & de Castellon*, ab uxore *Asfalida Burdegala* *Capitulis Enffiorum* seu *Bojorum* seu *Botium* (Capit. de Buch. Fourn. Notit. orb. Geogr. 6, 28. vocat *Capit. ambrosini*) genuit *Joannem*, alius *Joannis* patrem, atque *Archenbaldum* maritum præfate *Isabelle Foxiæ*, ad quam hereditas prioris stirpis delapsa erat: illis parentibus nati *Joannes Comes Foxius* (pater *Gyslonis*, qui *Leonoram* Joannis Aragoniæ & *Blancæ Navarræ* regum filiam uxorem habuit, atque ita regum genti decus intulit, unde natus præter alios *Gasto*, reliquit *Franciscum Phæbum regem Navarræ*, qui 1483. obiit. atq; *Catharinam*, à qua ad *Albrianos* & per hos ad *Borboniam* gentem regesque Franciæ regnum *Navarræ* delatum est & *Gasto Foxius Capit. de Buch*, Comes de *Longueville*, Baro de *Gurfon*, *Dn. de Greilly, Ville le grand, la Rolle & Meille* in Aragonia, pater *Joannis*, qui ex *Margareta* *Suisoleia* de *Pol Comite Candale*, *Joannem* genuit *Candala & Beaunzi Comitem*, genitorem præter alios *Gastonis*, à quo descendunt & *Candalus Ramus*, qui in

Successio in regnum Navarræ.

Ramus Candalus & Flexus.

Margareta pronepte defecit *Joannis Ludovici de Nogaret de La Vallette Ducis Espernonis* conjuge (vid. L. 1. c. 66. ubi n. 10. illud deleri rogo, quando inter affinitates *Foxiæ de Bourdeaux Puy Paulin* mentionem nullibi reperiri ailerueram; nam *Petro Dn. de Greilly* *Capiti de Buch*, quod supra dixi, *Asfalida* seu *Aislahe de Bourdeaux Dn. de Puy Paulin* nupsit) & *Flexus* (de *Fleix* seu *Flers* in quo *Johan Baptistam Gyslon de Foix Com. de Flex* 1646. ad *Mardick* trucidatus filios habuit *Joh. Baptistam Gyslonem de Candale D. Rendunum*, qui 1665. extinctus est, relicta filia *Marta*, quæ biennio post patrem secuta, *Henricum Franciscum Foxium D. Rendunum*, & qui nunc Dux est *Hericum Carolum*.

Ducis Rendunum.

§. III. Ducis *Rendani* scutum quadripartitum est. Prima & quarta quadrata aureæ tres palos detert. *ubeos*. Secunda & tertia aureæ binas *vaccas rubeas, cornibus, unguibus, jugis & immixtabulis* à collo dependentibus *cyaneo* colore tinctis. Aliæ tamen immixta cornu inficiunt.

Foxiogens

§. IV. Pali notant *Foxium Comitatum* vel familiam. Et quidem creduntur illi ex *Barcinonensium* comitum scuto mutuo sumti, quia antequam certiora de gentis *Foxiæ* origine investigarentur, apud *Froissardum* eam *Barcinonensibus* derivari amabat. Quæ species dilectnicum foret, numero figurarum immixtum, si deductio illa

illa fundamento non careret. vid. supra P. 1. c. 8. Verumenimvero in superius allegata Genealogia, quam incerta conjectura acquiescere malo:

§. v. *Vaccæ* symbolum sunt *Bearnii* seu *Beuernii* in Pyrenæis sitii Principatus. ^{Vaccæ Bearnensium unde?} Ratio harum non una allegatur. Aliqui (*Guill. Paradiso* autore) ei edunt notari ita antiquum nomen *Vaccorum*, ex quibus *Bearnensis*. Alii cum *Labourenno* tertilem rei pecuarie provinciam designati exultant, in qua vaccarum proventus sit uberrimus. vide quæ supra in hancrem P. 1. c. 8. n. 15. notavimus. Aliam rationem traditio fert, incidit *Rogerium Foxium* Comitem in corpus *S. Vulstani* *Vaccenæ* Apostoli ab Ariani oculi, illudque vehiculo suo quod *Vaccæ* trahebant impositum ad locum sepulture deduxit (vid. supra P. 1. c. 2. n. 45.) sed quæ conditio pleurarumque traditio huius generis est, *Oront. Fine de Bretagne. Jewd. Arm.* p. 33 tabellis hoc pactum miraculum recte annumerat.

§. vi. Quod hunc *Bearnensem Principatum* atinet, suos ille olim habuit *Vaccæ* ^{Bearnensium unde?} *Centullus* memoratur mortuus 940. & quidem ostendit fuisse ex propria *Lupi Centulli Vascorum Ducis*, qui 820. vixerat. *Trinepos* *Centuli* fuit *Centullus II. Vicescomes*, qui è secunda uxore *Beatrice herede Bernardi Comitis B. & rronum* successorem Comitatus huius nominis suis filis acquisivit, sed non fuisse a femella in alias stirpes ille delatus est titulus: Ex prima uxore *Centullus Gistoni III.* suscepit, qui orientali expeditione interfuit, & 1131. in Hispania bello contra Mauros cecidit. pater *Centullus V.* qui 1174. cæsus est a Mauris ad *Fragam*, atque *Gustardus* quæ *Petro II. Vicescom. de Gabaretis* seu de *Gazeron* nuptia successorem transiit, ad nepotem ex filio *Petro* pater mortuus *Gastonem I. Vicescomitem*, qui 1170. mortuus forem *Atirison* habuit heredem uxorem *Guilhelmi Moncade*, ex Celebratissima gente his nati *Gistoni I.* seu *bonus*, *Guilelmus Raymundus Vicescomes*, & *Petrus*, à quo *Moncade* reliquit. *Guilelmi* *Raymundi* filius fuit *Wilhelmus*, nepos *G. I. I.* qui 1250. uxoris matres iterum clausit, hereditate transiit ad filiam *Margaretam* uxorem *Rogeri* ^{Foxios.} *Bernardi I. Com. Foxii*, exclusi genero alio ex *Anata* seu *Mitka* filia *Gualdo C. Armeniacensi* nupta, quod ab eo tempore necessitatis bellicæ desertus fuisse nec Armeniacensis etiam armis ob hoc advenit *Foxium* gessit aliquid protecit. Ex eo tempore *Foxia* *Bearnensibus* armis conjuncta tuere, atq; ita ad hunc etiam *Candaliæ* *Hælixum* ramum transmissa.

§. vii. Apicem Ducidant *galeæ coronatæ* impositum caput *vaccæ rubeum*: ^{Apex.} *laciniæ* aureæ & coccineæ: telamones duos leones. Verum *I.annes Com. Foxius*, proter *Avenion* in sacello *Cardinalis* *Foxii*, quod in *Cælestinorum* templo ita representatur teste *Geltor. inde. arm. 2. or. S. Ioh. bannes* et p. 646. *galeam* *diademate* totum textit, ex quo inter duas alas ad modum veterum *scutorum* *formatas* quas *tor. tinnabulo* vocant) & *Foxius* *pectus* *palis* prospicit caput *vaccæ rubeum*, coronatus, uigo & *antinnabulo* *caruleis*. *Scutum* tenebat *draco*, cuius caput in *galea* reconditur, ex parte vero *alæ* *loco* *laciniarum* sunt, & *palis* *Foxius* iterum ornantur.

§. viii. Tituli sunt: *De Foix, Par Francis, Dux de Rendan, Princeps Castellæ* ^{Tituli.} *Buch, Marchio de Senecy, Comes de Fiers* seu *Fiers, de Beaufronmont & Candaliæ*. Quod atinet *Rendan*, *Joannis* de *Polignac* *Dn. de Rendan* filia *Anna*. *termina* *multa* *virtutis* *gloria* *illustri*, *Dominium* *attulit* *marito* *Francisco II. Com. dela Rochefoucaud*, unde filius secundus *Carolus Rupulcaudus* fuit *Comes de Rendan*, Comitatus titulo *Dynastie* *acquisito* 1566. pater *Ioh. Ludovici Com. Rendani*, quo nata *Maria Catharina* seu *Clara Catharina* uxor *Henrici de Beaufronmont, March. d. Senecy*, quæ sua cura *Christianissimum* *regem Ludovicum XIV.* educavit, & ut comitatum *Ducatus* atque *Paritatus* *axioma* 1663. *accedente* *curiæ* *approbatione* *inderetur* *metuit*. Ab his parentibus habet *Maria Clara Ioh. Baptista Gysonis Foxii Com. de Fiers* uxor, *Ducis* *mater*. Titulus *Capit. de Buch*, ab *Asalida Burdigalensi Dn. d. Puygault & de Chastanent* allatus est marito *Petro Dn. de Greilly, Vicescomiti de Beauages & Cysli*. *nata* *quibus* *filii* *habuit* *Joannes*, & *nepos* *Joannes*, qui *patrum* *heredem* *instituit*, *alia* *hæc* *maræ* *natum*, *Archenbaldum*, inter *supra* *filios* *cum* *Joannes* *Foxium* & *Bigeronum* *Comitatus* *atque* *Bearnium* *haberet*, *Gasto* *alter* *Capit. de Buch* *dictus* *est*, & *hanc* *etiam* *dignitatem* *ad* *posterum* *transiit*. Ex *dictis* *apparet* *etiam* *ratio* *tituli* *de Beaufronmont & de Senecy*.

CAPUT XXVI.

Dom. & Baron. de Frauenberg, Com. de Hag.

ARGUMENTUM.

1. Familia Frauenberg. Quatuor Imperii Equites. Genealogia. Linea Hagenfis, Maffenhaufia.
2. Lazii error.
3. Successio lineæ Prunnensis. Comitatus dignitas.
4. Frauenbergia seu Frauenbergia lineæ, Barones.
5. Scutum Com. ab Hag. Successio. Nunc per. D. Bavaria.
6. Apex.
7. Diffusio apud Bucelinum.
8. Scutum lineæ Frauenbergia.
9. Apex.
10. Henningesi error.
11. Inmatricula non amplius reperuntur.
12. Frauenbergii Suevia.

§. I.

Familia
Frauen-
berg.Quatuor
Imperii
Equites.Genealo-
gia.Linea Ha-
genfis.Maffen-
haufia.Lazii er-
ror.Successio
lineæ Prun-
nensis.Comitatus
dignitas.

Per illustres familia Frauenbergiorum in Bavaria, inter quatuor equites (seu ut P. de Andlo vocat strenuissimos milites, proceres aut valvasores) imperii hereditarios (de quorum quatermonum origine & autoritate videatur Ioh. Limn. jur. publ. 1, 7.) referretur, & tamis Ansthorie, Sarandectia & Metlingia additur. Unde etiam in subscriptione Comit. Ratispon. 1557. additur nomini Caroli Frauenbergi, deß. Heil. Nömisches Reichs Erbritter. Ex ea apud Gibr. Bucelin. Germ. Tom. III. p. 105. memoratur Henricus in torneamentis Rotenburg. 948. Post quem in ludorum equestrum historia plures adhuc recensentur. Iuxta series Genealogica apud Bucelin. & Henning. Theatr. T. 3. P. 1. p. 509. incipit à Seyfrido de Frauenberg, qui Hagensem dynastiam seu comitatum est nactus, & Ottonem fratrem habuit 1251. Hoc Bertholdus natus est, qui 1276. vitam clausit, pater Seyfridi atque Wittlonis, à quo lineæ dux, illa Hagenfis, hæc Frauenbergia. Seyfrido nati Conradus, Sigfridus, Ioannes, Bertholdus. Ex his Conradi curia Ludovici Bavarici March. Brandenburgici Magister, Wilhelmum genuit, utriusque Bavarie præfidei, bellis etiam celebrem, atque Christianum, qui 1392. primus Bavaricum fædus constituit, pater Georgii, qui lineam terminavit, monasterio Ramfau fundato 1414. & castro Eck Bavarie Ducibus vendito; Ioannes vero Conradi frater reliquos Hagenfis Dominos propagavit, pater Joannis, avus Stephani, qui ex Luneta de Achdorf, vel potius apud Henning. de Maffenhausen genuit Georgium & Ioannem, ipsum patrem Georgii, primi ex gratia Fridenci Imp. Liberi Baronis, avum aurem Wolfgangi, qui 1474. in Philippi Electoris Palatini nuptis, Iudo equestri occubuit, relicta tantum filia Cunigundi, quæ Wolfgango Com. in Hag agnato nuplit, hæc (Ioannem) Dominum in Maffenhausen, quo natus Ioannes junior, Baro creatus 1462. qui cum filias tantum haberet, agnatum Sigismundum heredem Comitatus Hagenfis instituit, vidua vero Anna Marschallia Pappenheimia 1477. Maffenhausen Ludovico D. Bavarie vendidit.

§. II. Ex hac deductione liquet, Wolfgang. Lazium labi, cum L. 7. p. 315. Franciscum circa 1468. extinctæ priori familie pure teudi à Ducibus Bavarie impetrato successisse, eum vero ex Suevia: nobilitate, gentis equitum de Freysburg tuiße tradit. Quosidem antiquiores enumerat Comites, Hartvricum 1140. Sigfridum, Eckenbertum, & Bernhardum 1176. Wernerum & Hermodum 1186. Eckenbertum II. quem tamen Comitem de Hagenau nuncupat 1213. ex antiquiori stirpe fuisse, non dubito, quam Guirorum agnomen gessisse, mox auctemus.

§. III. Porro Sigismundus, quem dixi à Joanne agnato heredem Hagii relictum esse, abavum habuerat Ioannem de Frauenberg & Hag. Dn. in Prunn 1311. Hic quibus intermediis ad Seyfridum Hagenfium autorem referatur, non adeo liquidum est, habuit verò filium Ioannem L. Bar. de Frauenberg & Prunn. nepotem Hippolytum seu Hiltpoldum, aule Bavarice præfectum. Hippolyto natus est Ioannes, vir suo ævo Clarissimus, supremus aule Bavarice præfectus, & legatus in Galliam, qui 1478. moriens reliquit Sigismundum, quod antea dixi, Ioannis in Maffenhausen agnati heredem in Hagia dynastia, cujus Comes 1509. ob eximia merita à Maximiliano Augusto creatus & 1512.

& 1512. *Spiritus Cameræ* Index constitutus est: Eo geniti *Wolfgangus* & *Leonhardus*, hoc *Ladislauus* & *Leonhardus*, quorum prior totam lineam marium 1567. morte sua terminavit.

§. iv. Hæc linea fuit Hagensis: *Frauenbergii* (quam sub nomine ingenuorum *Frauenbergia* seu *Fronbergia* linea. à *Fronberg* paulo aliter & contulius recentet *J. J. Zizius de mor. q. nt. l. 7. p. 345.* & ex eo reperit *Henning. Theat. T. 3. p. 534 535.* Aliquam etiam lineam vocat *Marescallum de Dornberg*, à *Wittilone* propagata est. patre *Thome* & *Wittelha*, illius posteritas in tertio tere gradu defecit, hinc *Sigismundum* genuit latorem lineæ in *Urbinsheim*, quam nepos *Warmundus* 1517. videtur terminasse, & *Joannem* cognomento *Opulentum*. In hunc patrem habuere *Christianus*, cujus pronepos *Joachimus* lineam finivit, & *Wilhelmus*, præter alios *Christophorus* pater, quo genitus est *Wilhelmus* hoc *Vitu*: Episcopus *Ratisbonæ* 1563, & *Joannes Petrus*, Joanne Petro *Joannes Georgius*, pater *Caroli Baronis de Frauenbergi*, qui *Joannem Victorem* reliquit, *Frauenbergi* Baronem, cui *Bucelinus* sua consecravat.

§. v. Quod insignia attinet: Scutum Comitum ab *Hag* videre est in Armoriali P. 2. pag. 9. videlicet *rubeum*, in quo equus erigitur *argenteus frenatus*. Hæc res fera est *Scutum Hag.* *Hagienfis*, forte paronomastica, nam à familia *Gurrorum* (*Die Gurren*) ad *Frauenbergios* Hagia devenit, *Sigfridi* ut *Bucelinus* opinatur uxore *Elisabetha* ex illa serpe orta. Ab his ergo equum hunc primitus usurpatum credo: Inter eorum autem *Successio.* nomina vernacula idiomate usitatum hoc etiam est *Gurren*. Porro dynastia ab arce non procul *Oeno* inter *Oberndorf* & *Crayburg* nomen trahens, inter *Scitidi* seu *Sigfridi*, qui quod audivimus primus eam obtinuerat, & ab *Henning*, vocatur *Comes in Gurrenhag*, nepotes ad *Seifridum II.* delata est. Inter hujus filios *Conradus* a tratre *Seifrido* partem suam in *Hag* emit 1359. 4400. florenis. Inde ad alteram lineam translata est, donec *Joannes ultimus Sigismundum* agnatum heredem haberet. Hic in *Comitum* dignitatem evectus est, sed titulo illo non usus, ut nec filii sed nepotes, in quibus cum *Ladislauus* Regi *Francisco* adhaesisset, dimidiam partem Comitatus *Carolus V.* ei ademit, & *Balsarus de Rabenstein* addixit. Demum intercessionem *Bavariæ Ducum* *Ce-* *Nunc penes D. Bavariae.* *nes* reconciliatus est, & sua recepit, numeratis *Rabensteinio* 5000. florenis. Demum illo sine liberis mortuo Comitatus ut feudum imperii translatus est ad *Duces Bavariæ* à *Maximiliano II. Imp.* qui tamen heredibus maximam pecunie summam numerarunt. Ex eo tempore *Bavari* suffragium in *Comitum Collegio* hujus Comitatus causa ferre, *Svevico* scanno acrispi, solent, & *Comitiorum* recessibus subscribunt.

§. vi. Huic scuto illum apicem tribuit *Lib. armor. P. 2. p. 9.* ut ex coronata galea *Apex.* exurgat *imago muliebris coronata carulo amictu*, quæ manibus sursum portectis coronæ suæ imponit pileum turbinatum rubeum, coronatum & pavonis pennis fastigiatum, ora reducta argentea. Laciinæ etiam sunt ex argento & coeco.

§. vii. In *Bucelini* libro scutum *Hagie* Comitum quadrupertitum pingitur, equo *Dispositio apud Bucelinum.* in primam & quartam areolam locato: secundam autem & tertiam percucit palus, videlicet rubeam argenteus. Nec dubito ita gestasse *Comites* illos. Hic enim palus est tessera *Frauenbergia*.

§. viii. Quod ad *Frauenbergium* ipsum ramum attinet, eius clypeus à *Schmich.* *Scutum hinc Fraubergiz.* inter *Equites Bavariæ* refertur P. 1. pag. 79. Videlicet idem, quem modo ex *Bucelino* *Hagienfis* tributum audivimus, nisi quod latercuorum in vertus est ordo. Hic enim palus primum & extremum locum, medium equus tenet: Quo uti *Frauenbergi* potuere, ipsi etiam à *Seifrido* orti, ad quem dominium situs desolutus erat.

§. ix. Scuto imponuntur duæ galeæ, prior tegitur pileo turbinato rubeo, coronato & pennis pavonis fastigiatum, ora reducta argentea. Qui propius est *Apex.* *Frauenbergiorum*, & ob hoc ab *Hagienfis* §. 5. etiam gestatus, quem vitæ imago supra caput attolleret: Posterior galea sustinet *Æsculapii* equi scutum vitæ, quam perforat aurea linea transversa, cujus extrema iterum sustinent bacillos ex eodem metallo sursum erectos, coronatos & pennis pavonis supra coronulas ornatos. Hunc apicem aliquando *Hagienfium* fuisse non dubito, sicuti alius etiam apices mutare, prisicis non insolitum fuit. Laciinæ sunt argenteæ & coccinæ.

448 Lib. II. Cap. XXVII. Bar. in Fraunhofen s. Fronhoven.

Henninge-
su error.

§. x. In Henning. uti pag. 509. vera tessera Frauenbergiorum apparet; ita quam p. 512. Frauenbergus ab Hag in Piumn tribuit, talit, potius *Frabergus* debita, ut alibi videmus.

In Matri-
cula non
amplius
reperiun-
tur.
Frauen-
bergi Sve-
viz.

§. xi. *Frauenbergi Equites* apud M. Zeiler. Itin. Germ. P. 2. p. 33. inter eos re-feruntur, qui in matricula non amplius reperuntur, sed ad eam spectaverint. **Fraunberg adelich geblecht.**

§. xii. Distinguentia veto est hæc *Fraunbergia* seu *Frauenbergia* Bavarica familia ab altera *Frauenbergia* seu *Fronvenbergia* Svevica, quæ in *Wapenb.* P. 1. p. 113. scuto usæ est bipertito linea diagonali ex sinistro superiori angulo ducta, superiori parte rubea, inferiori argentea: Galea tegitur mitra Episcopali simili scutaria testatione tincta: Lacinus dependentibus ex argento & cocco. Cujus familiae mentionem facit *Crusannal. Svev. Paralipom.* p. 18. & 93.

CAPUT XXVII.

Barones in Fraunhofen seu Fronhoven.

ARGUMENTUM.

1. *Conditio. Familia.*

2. *Scutum.*

3. *Apex.*

§. I.

Conditio.

M Art. Zeiler. Itin. German. P. 2. pag. 33. *Barones de Fraunhofen* seu *Fronhofen* in Bavaria referit inter eos, qui ad imperii onera nihil contribuant, quamvis feuda habeant Cæsarea, & ad Comitua vocentur. Eorum veto Genealogicam descriptionem orditur ex *Lazii migr. gent. L. 7. pag. 338.* *Henning. Theatr. gen. T. 3. P. 1. p. 527.* à *Caspere* qui 1310. floruit, pater ex *Sophia* Com. Zollerenti *Georgii*, hinc avus fuit *Vilhelmi II.* qui *Claram Com. Montfortianam* in matrimonio habuit: his natus *Theusus*, pater *Ioannis, Georgii & Martini*, à quibus linea, sed earum reliquam deductionem sup-
plere nequeo.

Familia.

Scutum.

§. II. In *Sibmach. Wapenb.* P. 1. p. 25. scutum tribuitur quadripertitum, cujus prima & quarta arcola rubea desert *palum argenteum.* *Lazius* ita eloquitur: *in rubcis insignibus per longum sectio candida transit.* Secunda & tertia aurea vna cornua venatoria nigra continet. *Palum* gentilem tesseram esse reor, & aliis peritioribus æstimandum relinquo, an cum *Frauenbergis* eadem hæc olim familia fuerit, qui simili palo usi sunt. Cotnua venatoria aliunde accersita oportet.

Apex.

§. III. Clypeo imponuntur duæ galeæ: prior coronata hermam sustinet nigrum sed cornutum auto: alteri incumbit cornu venatorium nigrum, cujus hgaturæ imponitur fasciculus pinnarum pennarum: Phaleræ dependent hinc argenteæ & coccineæ, isthinc atræ & aureæ.

CAPUT XXVIII.

De Friendsberg seu Fronsberg Bar. Dom. de Mindelheim.

ARGUMENTUM.

1. *Friendsbergia s. Fronsbergia familia. Lineæ.*

2. *Scutum.*

3. *Galeæ.*

4. *Tituli. Georgii clarissima decora.*

5. *Mindelheimi Dominium ab Hochschizios, Ad Teccenses. Rechbergios, Fronsbergios, Bavaros.*

§. I.

Friends-
bergia seu
Fronsbergia
familia

Generosa stirps *Friendsbergia* seu *Fronsbergia* seu *Fronsbergia* inter Sveviæ illustres numeratur. Eam *Henning. Theatr. T. 3. P. 1. p. 447.* ut tere tolet ex *Lazio de migr. gent. L. 8. p. 468.* exhibet, sed altius ascendit *G. Eucelin. Germ. P. 2. in appendice.* primum ejus autorem constituens *Idalricum*, qui 969. ludis equestribus Mersburgicis interfuert, pater *Albani* circa 1000. avus *Ehrenfridi*, quo alius *Idalricus* natus est, à quo

à quo geniti *Henricus, Valtricus II.* (hunc autorem stirpis in iplo opere constitue-
rat) & *Meinhardus*, totidem linearum capita *Henrici* progenies dicta de *Strasberg* videtur
defecisse in *Joanne* & *Conrado III.* qui 1388. mortuus est; *Meinhardi* autem po-
steritas videtur cognomen in *Thierberg* & *Schindelberg* habuisse, & in tertia gene-
ratione defecisse. *Valtrici* abnepos fuit *Sigismundus de Friendsberg liber Baro*: pa-
ter *Virici*, qui *Svevici* fardens autor & capitaneus fuit, atque à Socero *Berone* vel
uxoris *Bibiana Rechbergi* itatibus 1467. (vel 1487. *Crut. annal. Svev. P. 3. L. 7. c. 4.*
pag. 379.) Dominium *Mündelheim* emit, & 1501. mortuus est. Pater hic fuit præter
Viricum & *piscopum Tridentinum*, quem vero *Bucelmus* nescit, & *Thomam*, alterius *Tho-*
me patrem, in primis celeberrimi bellici Ducis *Georgii Fronsbergii*, qui 1528. mor-
tuus est. Ejus nio *Cisare* patetrix militaris disciplinæ herede natus est *Georgius*,
qui *Caroli V.* & *Philippi Hispaniæ regis* auspiciis militavit, & sua morte 1586. gen-
tem elauit.

§. II. Insignia representantur in *Sibmach. Savemb. P. 1. pag. 25.* quadripartita, ^{Scutum}
Primo & quarto laterculo *nigro* inferitur *frustror amelus ex auro, solem ferræam argen-*
team mordens. Secunda & tertia areola *aurea*, refert *monticulum sex collum nigrum*.
In *Henninge I.* cir. ordo areolarum invertitur.

§. III. Galeæ teuto insistent dux. Prior coronata sustinet *cyrenum aureum* ornata ^{Galeæ.}
argentata elevantem. Akera (cui in *Henning.* idem imponitur corona) orna-
tur duobus *cornibus aureis, quæ ligaminibus (schlingen) nigris colligantur*, corum
autem ori & exteriori margini quini *ramusculi foliati argentei* admodum conspicuntur.
Lacinia dependent *aureæ & nigrae*.

§. IV. Titulum *Georgio* ultimo illum vidi assignatum: de *Fronsberg Baro, Du.* ^{Tituli.}
in *Mündelheim, Petersberg & Sterzingen.* Quod vero ejus avum attinet, xvi sui claris-
simus militiæ Dux fuit, & sub *Maximiliano atq. Carolo V. Augustis* sapientia meruit,
nemini fortitudine & in *Dominos* fide secundus, cui vitam exercitus integer serva-
tus aliquando debuit, & qui ut honori *Cæsaris* & militum bono consideret, conjugis
mundum & universum patrimonium oppignorare vel alienare non gravatus est.
Justo prælio quindecies, extraordinaria autem acie supra vicies fortunamine maxima
decertavit, membrorum vero robore & similitate plane admirabili polluit. Ejus vi-
tam & filii *Casparis* descripsit libris 8. *Adamus Reusnerus. Conf. M. Cruf. annal. Svev.*
P. 3. L. 7. p. 439. 310, 10. p. 570. 3, 11. p. 598. <sup>Georgii
clarissima
decora.</sup>

§. V. Porro quando *Mündelheimi* Dominii ab oppido *Altreia* ad fl. *Mündel* ^{Mündel-}
siti mentio facta est: sciendum *Waltherum Hochschlitzium de Kircham apud Halden* ^{heim Do-}
1365. factum *Dominum Mündelheimi.* Cui successit *Fridericus Dux Teccensis*, qui ar- ^{minum ad}
cem condidit. vid. *Cruf. annal. Svev. 3, 5, 7. p. 275.* Cæterum ille *Waltherus* factus ^{Hochschlitz}
Augustanus Episcopus suorum gentilium precibus motus *Mündelheimi* custodia ^{2005.}
cepit, sed in eadem perijt. *Cruf. annal. Svev. 3, 5, 8. pag. 278.* A *Teccensis* Ducibus ^{Ad Tecca}
cum deficerent, per taxinam ad *Rechbergios* delapso est dynastia, cum eam *Bernhar-* ^{Rechber-}
dus seu *Bero Rechbergius* à cohæredibus emisisset. A *Rechbergis* iterum emisse *Viricum* ^{Rech-}
n. 1. diximus. Nunc in potestate *Bavaria Ducis* est, qui eo nomine in dii eis imperii ^{Fransber-}
subscribere solet. ^{gios.} ^{Bavarios.}

CAPUT XXIX.
Bar. de Gera.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo. *Lineæ.* 3. *Scædel.*
2. *Scutum.* 4. *Galeæ.*
5. *Bona.*

§. I.

Illustres de *Gera* Barones *Hier. Honning. Theatr. T. 3. P. 1. p. 561.* post *Volfz. Linc. de* ^{Familia}
I ducit ex *Georgio*, nobili ex *Ostro-Francia* oriundo, cuius majores equestrem ordinem ^{origo.}
longa avorum serie ibidem tutati sunt: musum autem ab Episcopo *Ramondensi* in
Carinthiam ditius præfectum factum, & castrum *Serisfried* consecutum. *Gabr. Eu-*
celinus

celinus Germ. P. 3. pag. 62. huic patrem addit *Petrum à Gera* seu *Gerarum* ex vetustissimis *Gerae* Dominis, (ita & ex *Dreslino M. Zeiler. itin. Germ. 1. p. 12.* hos *Austriacos* ex *Geranis* seu *Ruthenis* *Gerae* Dominis derivari vult,) qui cum filio *Georgio* 1471. Carinthia imaginaverit, & alium ei addit filium *Joannem*. Hunc *Georgium* filium mavult *Henninges*, & sine liberis 1480. mortuum perhibet. *Georgium* seu juxta *Bucel.* filius seu ex *Wilhelmo* (quod mallet *Henning*.) nepos fuit *Andree*. Hic pater plurium fuit filiorum, *Sigismundi*, *Baltasaris*, *Andree*, *Isidori*, *Joannis*, *Erasmi*, *Wilhelmi*. A quibus diversae ortae sunt lineae.

Lineæ.

Scutum

§. 11. Scuto utuntur quadripertito, uti est in *Sibmich. Wapenb. P. 1. pag. 20.* Primus & ultimus laterculus argenteus insignitur furca coccinea colliculo triscipiti nigro imposita: quæ gentili est tessera.

Scordel.

§. 111. Laterculus secundus & tertius aureus (ita *Sibmich.* h. sed rectius argenteus, quod aliunde habeo, & ratio postulat,) continet cornua duo cervina inferius conjuncta nigra, quorum tamen media pars auro iterum fulget. Ab his qui accuratius observantur didici, utrumque cornu nigrum quinque dactylis fructicosum, ex quibus cum reliqui pariter nigri sunt, ab imo proximus auro pingitur. Hoc dicitur fuisse famulæ *Scordel* in *Carinthia*: quod jure conjugii *Gerani* adscivere: nam *Georgium Scordel* ex *Margareta* ab *Edling* filia *Margareta Joanni Gerano* nupsit.

Galeæ.

§. 1v. Huic scuto insuntur duæ galeæ coronatæ, prior *Gerana*, cui inter alas expansas insistit furca scutaria tricollis monticulo imposita. Alarum autem prior superior nigra, inferior auro pingitur, altera superior cocco, inferior argento fulget. Posterior *Scordel* sustinet hermam muliebrem aureo amictu & corona, ex qua prominent duo cornua cervina scutata. Lacinia hinc rubra sunt & argentæ, isthinc aureæ & atræ.

Bona.

§. v. Titulum expressum non vidi. Quod vero bona familiæ attinet, præter *Strasfrick* *Carinthia*, cum ex *Carinthia* in *Austriam* venissent, ibi acquisere sub *Ferdinando I.* & *Maximiliano II. Wächsenburg*, inde *Eschelberg*, *Clement* & *Atschelstetten*, nec non hypothecatio jure *Freystatt*.

CAPUT XXX.

Bar. Gienger.

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Scutum.

3. Alterorum Giengerorum tessera.

4. Apex.

§. I.

Familia

Illustres *Giengeros*, olim equestri dignitate, inde *Baronum* titulo insignes *Hier. Henning. Theat. T. III. P. 1. p. 500.* deducit à *Isacobo Giengero* prætor Ulmenii circa 1324. Cui inter alios filius fuit *Joannes*, nepos *Damianus*, ex prima conjugē sedecim liberorum pater: ex quibus plures in *Austriam* commigrarunt: ita *Georgius* *Ferdinandi I.* intimus Consiliarius atque præfectus *Laureacensis*, Dominus in *Roteneck* & *Ensfick* super *Austriæ*, *Erstel Joannes* præfectus ejusdem in *Petersberg* *Tirolis*, *Isacobus* Consiliarius & Vicecomes *Austriæ* superioris, Dominus in *Grunpobel*, interioris *Austriæ*, *Leonardus* *Ferdinandi junioris* *Archiducis* quæstor & *Archimagister*, *Antonius* *Ferdinandi R.* apud *Viennam* *Architectura* præfectus, *Cosmas* ejusdem Consiliarius & Dominus in *Woffeck* in superiori *Austria* jure hypothecario) ac *Roteneck*, *Wilhelmus* Consiliarius hinc superiorum *Austriæ* provinciarum, *Joannes Georgius* præfectus in arce *Petschach*, *Bartholomeus* *Maximiliani II.* falconum Magister & *Dn.* in *Kanzenbach* inferioris *Austriæ* fuere. Ex his præcipuè *Cosma* & *Isacobi* progenies duravere, ut videre est apud *Bucelin. Germ. T. 3. p. 63.*

Scutum

§. 11. Insignia *Sibmich* eius dicitur inter equestres *Sveviæ Wapenb. P. 1. p. 114.* Et quidem scutum est quadrifidum, cujus primus & ultimus laterculus diagonaliter scissus, superiori parte nigra, interiori argentea, ornatur securi, quali tabri lignarii

lignatii uti solent, (*Summer-haete*) ferrea, capulo ligno vel nigro. Quæ tellera antiqua gentilis fuit.

§. 111. Laterculus secundus & tertius *transverse* secatur, superiori parte *argen-* Alterorum
rea, inferiori *nigra*: In core præsentatur *apri*, eadem sectione scuti affecta, co- Gienetero-
loribus alternantibus. Hæc tellera est alterius *Georgii* omnium stirpis vel rami, ex qui- tum teile-
bus *Jacobo* hujus lineæ auctori nupit *Petronella Giengerin*. Unde conjuncta sunt hæc 12.

§. 1v. Galea scuto incumbit coronata, & ex ea exurgit inter alas expansas ni- Apex.
gram & auream *apri* species, cujus caput & collum nigro colore tinguntur, reliqua cum pedibus anterioribus argento fulgent. Laciniæ sunt hinc aureæ & nigre, illinc argenteæ & nigre.

CAPUT XXXI.

Baron. de Gileis.

ARGUMENTUM.

- 2. Scutum.
- 3. Apex.
- 4. Titulus.

1. Familia.

§. I.

Baronum à *Gileis* familiam *G. Bucelinus Germ. T. 3. p. 54.* refert ad *Joannem de G.* Familio.
Gileis, qui vixerit 1480. pater *Georgii*, avus 1111, proavus *Tobias* & *Georgii*, qui pri-
mus *L. Baro de Gileis* creati meruit, mortuus 1593. sed vetustior familiae est memoria.
Aliqui eam ex *Franconia* arcessunt: id tamen certum est, a multo tempore in Austria
fuisse: & videntur nomen accepisse à domicilio veteri de pago *Gileis* prope *Herten-*
stein. Leguntur in chartis veteribus 1350. *Otto, Theodoricus* & *Albero Ottonis Gileis*
(des *Gileis*) in *S. Viti* 311 *E. Weit* filii. 1370. *Troß* & *Dieterich* de *Gileis* von *S.*
Weit fratres. 1443. *Joannes der Gileis* in *Pezenkirchen*: maritus *Annae de Fritzen-*
dorf, quæ ei *Fritzen-dorf* attulit: A quo diximus orditi *Bucelinum*.

§. 11. Scutum exhibet *Schimach. Wapenb. P. 1. p. 33.* videlicet caruleum, in quo Scutum.
diagonali situ representatur instrumentum utriusque *hamatum*, cum annulo, ex quo
suspendi possit (qui plerumque superiora clypei respicit) ex auro. *Welber Wider-*
hacten / oder instrument bey den enden mit zweyen widerstöhnischen Ringeln.
Forte olim *Gileisen* a nomine dictum.

§. 111. Galea imponitur non clathrata (*strehbselm*) sed coronata. ex qua ex- Apex.
panditur jugum alarum baltheis caruleis & aureis exaratarum, pennis vero exte-
rioribus nigris. Laciniæ (nescio cur contra regulam) sunt argenteæ &
coelestinae.

§. 1v. Bucel. titulum assignat: *Liber Baro de Gileis in Sonberg & Raschala.* Titulus.

CAPUT XXXII.

Com. de Gleichen.

ARGUMENTUM.

Gleichen.

- 1. Familia origo. An ex Romanis?
- 2. A *Wiskind* nigro. De Capiti origine sententia. *Schwarzburgensis* ex eadem gente. Comes *di-zau* & *Luceæ*.
- 3. *Spiegelberg.* Series Comitum. Successio ad
- 4. *Pyrmont.* Ad *Spiegelbergios.* *Gleichen.* *Waldecios.*
- 5. *Gleichen* Com.
- 6. Galea.
- 7. Status imperii, sed exenti a Saxonibus.

§. I.

Illusterrimos *Gleichen* Comites ad Romanos aliqui referunt. Ita ex *annal. Stolbet-* Familie
igicis & *Gleichen* *Hannings Theatr. T. 3. P. 2. pag. 322.* retett: in his nominatur *Fruc-* origo.
stus quidam nobilis Romanus, qui cum fratre suo deserta Italia propter civilia bella Ance Ro-
manis

circa An. C. 455. in Saxoniam se contulit, ubi circa Cottingam duas arcem in montibus aequalis altitudinis edificavit, quas Gleichen nominavit (videlicet horum Comitum appellationem ortam voluit) quarum unam adhuc nostris temporibus nobiles a Mattheis possident. Alteram posteri sua a Saxonibus in Thuringiam concesserunt, ubique circa Atulbergam & Tschirnburgam etiam arcem ejusdem nominis in monte sitam extruxerunt, quam in hodiernum diem illiusres & gens eji Comites a Gleichen tenent. Hæc traditio quam fidem repertura sit apud eos, qui norunt quæ Germaniæ illo tempore conditio fuerit, alius estimandum relinquo.

A Witikindorigine glo.

§. 11. Alii ad *Witikindum* cognomento *nigrum* cujus tamen majores ad Saxones vel Gothos referunt ascendere satis habent: a quo etiam a *Stich. N. 1130* Abbate Ilfeldensi subministratam Genealogiam oritur præfatus *Hennings*. Anunt verò illum Witikindum supremum militiae Ducem nomine *Edelhardi R. Saxonum* advenit Francos militante, sed ad Bucholzium 779. captum, post quinquentium Caroli Magni vsu ad religionem Christianam accessisse, & in baptismo ab ejus filio *Ludovico* nomen accepisse. Ejus filios *Witikindum* & *Walprechtum* ex Agnete Wintenburgia Comite natos, addunt pariter ad baptismum perductos, illi *Cvoldi*, huic itidem *Ludovici* indito nomine. Ex altera uxore *Bertha* f. *Waltheri de Blanz* committuntur alium susceptum filium *Carolum*, post patrem (cui Carolus Magnus ob merita & fortitudinem ad ætius Saracenos eam dignitatem concesserit) *Andrum Comitem* rulle, & eam condidisse stirpem, ex qua *Hugo Capetus* Franciæ hucusq; regum tator prodit.

De Capeti origine sententia.

Porro *Witikindus* & *Walprechtus* l. *Walperto* præfatus Carolus M. dicitur in Thuringico saltu 20. miliaria in longitudine & decem in latitudine hereditario jure possidenda tribuisse. A majori natu *Schwarzburgicos* Comites derivant: ab altero *Walprechtus* seu *Ludovico Gleichenfes*. Hujus nepos *Sigismundus* Magdeburgensibus ludis 938. interfuit. Ex posteris *Ernestus* præter legitimam uxorem Hennebergicam Comitem in thoro habuit *Toletam* mulierem Saracenicam, cujus ope e carcere evaserat. (Alii Comitem *Eberwinum* vocant, & uxorem *Kezerburgiam*. Sane Erfurti in

Schwarzburgici eadem gente. Comes d'Ysaac.

æde Petri eadem lapidi sepulchrali tres h. maritus videlicet cum duobus uxoribus, quarum Saracena regio induta est amictu, incisæ conspiciuntur. vid. *M. Zeller. 1111. Germ. P. 2. c. 17. p. 212.*) Ernestojani *Hermannus Episcopus Camerensis*, quolibet 1287. Henricus Dominorum in *Gleichenstem* autor, & Ernestus, à quo Dominum in *Thonia*. Hujus pronepos *Ernestus* iteum genuit *Henricum* & *Ernestum*. Ab illius altero filio *Ernesto* linea Dominorum in *Rhemda, Krakendorf* & *Schonenforst*, quam *Georgius Rudolphus* 1596. terminavit: ab altero *Ludovico* Domini in *Blankenheym, Cranichfeld* & *Rhemda*, qui in *Waltzabio* seu *Waltzatho* vel filio *Friderico Wilhelm* defecere. *Ernestus* Dominos in *Thonia* propagavit, quorum ultimus 1630. totam stirpem clausit Comes *Joannes Ludovicus*.

Lineæ.

Spiegelberg.

§. 111. Scuto usi sunt quadripartito; In primo & quarto laterculo argenteo gradiebatur cervus colore naturali pictus. *Δήρυα* hoc est Comitatus *Spiegelbergici*. Hos Comites *Hanning. Theat. T. 3. P. 2. p. 421.* post antiquiores *Ernstum, Wernerum, Todocnum*, quorum memio fit in hastiludis *Magdeburgio* 939. *Brunsvicensi* 996. *Trigurtino* 1165. refert ad *Fridericum*. Hujus nepos fuit *Joannes*, quem armis petierunt *Otto, Fridericus* & *Wilhelmus* Duces *Brunsvicentes* & *Lunenburgii*. Ipsius filio *Joanne* ab uxore *Vrsula* Comitatus *Pyrmontanus* oblatu est; hunc *Hannings* filium dat *Fridericum*, ultimam *Philippi* patrem: Rittershui. Joannis filios nominat *Mauritium* genitorum *Philippi* ultimam & *Vrsula*, ac *Fridericum Walpurgis* patrem. Paulo alter *Hannemannus*, quem etiam audiamus de translatione hujus Comitatus ad *Gleichen* disserentem. Ita vero ille de fam. emort. L. 3. p. 172. *Vltimus erat masculus hæres Philippus Friderici filius. Philippi nepos, abnepos Mauritii, cujus filius Mauritius junior fuit Abbas in Corvete: minor Philippus mortuus in copiis vel castris Philippi Hispaniarum Regis ante Quantinum postis, transfusus globo an. Dom. 1558. Tunc consentientibus Dominis hujus fuit vel Comitatus Ducibus Brunsvicensibus Henrico juniore Ducis Julii patre & Erico juniore fratruelibus dicit istius demortui Philippi sororem Vrsulam Hermannus Simon Comes Lippensis, & cum ea sibi conjure associata accepit in seu tum à prædictis Ducibus Comitatum hunc, & ei nactur filius Vtilipus, qui post patrem demortuum Anno Dom. 1576. & partem Comitatus Lippicæ cum duobus Comitibus Spiegelberg & Pyrmunt*

Series Comitum.

Successio ad Gleichen.

obtinuit

obtinuit usque ad annum 1583, in quo moritur & ipse dum esset anticus & beneficiarius præsulis Paderbornensis Henrici Ducis Saxoniae & Holsatiae, &c. in itinere, quando Episcopus Coloniensis tenderet (non ut quidam volunt in bello Coloniensi) turbata morte p- lu vidua mater Domini Vrsula statim quoque animam arit. Tunc Vrsula nepotes exjuo- re VVilpurga vidua Georgii Comitis in Gleichen & Domini in Thoni, Philippus Ernestus, Isannes Ludovicus, Georgius junior, ex gratia Principum scilicet, ut Ducis Sulu & Ducis Erici admittuntur ad hunc Comitum, & eodem per Principes predictos elemente in regit- sunt. Hoc vero Iohanne Ludovico mortuo ad Ernestum transiit relapsus est comitatus. Cæterum cervo usi dicuntur hi Comites, quod fuerint imperii venatores, prout ex Hamelmanno Th. od. Heping. de jur. inf. c. 5. perhibet.

§. iv. Proximam areolam auream rubea crux in anchorat. e speciem nonnihil Pyrmont. effigiat ornat. Ita Pyrmontanus comitatus notatur. Eius Dominus ex familia Ad Spe- Sealtenbergio-Waldececi derivant, sed ut heres Vrsula Ioanni Com. Spiegelbergio nupta gembergis & demum Gleichenfes delata est successio: Hinc Iohanne Ludovico extincto successio- Gleichos. Waldec- cum Episcopo Paderbornensi cap. de insign. Waldececi agimus. cios.

§. v. Quadris his imponitur medium scutulum caruleum inscripto leone argen- Gleichius teo, lingua cruenta, corona aurea. Hoc simbolo ipse notatur comitatus Gleichius. Un- Com. de eadem tessera nunc ornat scutum Comitum Hoholtoicorum, ad quos Ordorf & alia delata sunt ex hereditate Gleichia. cont. L. 1. c. 42. num. 6. 7. 8 nec non Hartzfel- derum, quibus item comitatus illius jus & titulus concessa, ut deinceps videbimus. Eundem leonem clypeo inferuere VValdececi, credo ob Iohannam in primis Domi- nium, quod a Gleichis hereditate accepere.

§. vi. Coronate galeæ scutum premunt tres: media Gleichia sustinet exorien- Galca. tem leonem Gleichium argenteum coronatum & tribus cyaneis plumis struthioni- cis fastigiatum. Phalera circumfluunt argenteæ & caruleæ. Anterior ante colum- nam argentatam, & superius pavonis pennis redimitam, sustinet cervum Spiegel- bergium, lacrimis argenteis cocco reflexis. Extrema galea iterum columnam sustinet sed auream pavonis pennis fastigiatam, quam perforat crucis Pyrmontanæ trabs utrinque repanda rubea. Lacrimæ autem sunt aureæ & ruberæ.

§. vii. Gleichii hi Comites inter Imperii proceres locum habuerunt tanquam Saxonibus Imperii vasalli: eos vero exemit Domus Saxonica Vnariensis, onere quod ad impe- Perus. sed- rium necessitatem illi conferrent, in se recepto. Qua super rebus in Camera à Fisco exemit à Saxonibus imperiali ipsi intentata adhuc 1602. pependit. vid. M. Zeller. itin. Germ. P. 2. pag. 23. nec non que Pecensternius apud Joh. Linn. T. 4. add. ad 47. p. 543.

CAPUT XXXIII.

De Gondy Dux de Retz seu Rais.

ARGUMENTUM.

1. Scutum.
2. Apex.
3. Tunica.

1. Familia. Lincea.

§. 1.

Illustissimi Gondy in Gallia gentem suam referunt ad Antonium Gondium ex Flo- Familia. rentina generosa stirpe ortum, Dominum du Peron & de Tour Com. de S. Trivier, qui genuit Carolum Du. de la Tour, Petrum Episcopum Parisiensem atque Cardinalem, qui 1616. obiit, & Albertum Ducem Radejarum (de Rais seu de Retz) Franciæ Marefcal- lam. Hoc & Claudia Catharina f. Claudia de Clermont, quæ ei Rais attulit, nati sunt præter Henricum Cardinalem Parisiorum Episcopum, & primum eorum Archiepiscopum Iohannem Franciscum, duarum linearum autores Carolus M. de Bule & Philippus Fma- Lincea. nel Com. d. Iuigny, Generalis tircinim, & demum oratoro clemens: illo natus est Henricus Dux de Rais & uxorio iure de Beaupreau, qui habuit generum & heredem

(cui 1633. Ducatus suos reuignavit) *Petrum Philippi Emanuelis* modo dicti filium, *Ioannis Francisci Archiepiscopi Parisiensis & Cardinalis* 1679. mortui *fratrem*, sed has parentibus non nisi filie nate sunt, *Maria Catharina Benedictina*, & *Paula Margarita Franca*, uxor *Immanuelis Francisci Ducis de Longueueres*.

Scutum. §. II. Scuto familia utitur *auri comiseriptis duobus clavibus militaris nigri* in *de-*
cussim trajectis & *cocco* ligatis. *Henricus* Dux, ut videre est in *Paillot* vr. & part. fe.
pag. 302. scuto urebatur *quadripertito* ex *Gondio* ipso *symbolo* & *matris* decori-
bus: cum enim *matrem* habuisset *Antoniam* natam *Leonoro Aureliano D. Longa-*
villae & *Maria Borbona* *Francisci Com. de S. Pauli*, *laterculus secundus* & *tertius* de-
muo *quadripertiti* testera *Longavilleam* & *Borbonam* referebant: quatum utraque
complectitur in solo *caelestino* *lila* *tria aurea*, sed illa *lambellam* *capiti* *adjicit* *trifi-*
dam argenteam, in eam autem *lilis* *interferit* *serpionem* *breviorem* *diagonalem*: hae
solo utitur pro *discernulo* *serpione* *simili* *diagonali* *tubeo*.

Apex. §. III. Apex est ex *coronata* *galea* *protensum* *brachium* *auro* *armatum*, *ni-*
gra *clava* *minans*. *Lacinae* sunt ex *auro*, *nigro* *reflexae*. *Telamones* *duo* *lylve-*
lites *vir*.

Tituli. §. IV. Titulus est: *De Gondy, Dux de Raiz, Par Francia, Com. de Toigny*. *Raiz*
ornatum est *Paratus* & *Ducatus* *dignitate* 1581. cui accessit *curiae* *confirmatio* *anno*
sequenti. Iterum *veto* *eandem* *dignitatem* *renovavit*, ne in *scamina* *deficeret*, *Ludo-*
wicus XIII. 1634. in *favorem* *moderni* *Ducis*, cum *agnatam* *duceret*.

CAPUT XXXIV.

De Gorrevod Dux de Pont de Vaux.

ARGUMENTUM.

1. Scutum.

2. Gorrevod Familia. Linez, Laurentius, Du-
calis dignitas.

3. Ryvoire.

4. Apex.

5. Philippi Eugenio Ducis scutum. *Zurgundici*
laterculi.

6. Tituli.

§. I.

Scutum. EX Illustrissima *Gorrevodia* stirpe duos *Joh. Jac. Chiffletius* recenset *Aurei Vell.*
Equites, Laurentium Baronem de Marney, num. 131. & *Carolus Emanuelis M. de*
Marney, Com. de Pont de Vaux. *Huius* *scutum* *quadripertitum* est. *Prima* & *quarta*
areola *caerulea* *aureum* *crotherium* *desert*: *secunda* & *tertia* *coccinea* *fasces* *triplicis* *ar-*
gentea *exaratur*, *baibeo* *caeruleo* *tribus* *lilis* *aureis* *impresso* *toti* *supercurrente*.

Gorrevod Familia. §. II. *Cantherius Gorrevodiorum* testera est: *Horum* *familiam* *Celeberri. Sam.*
Guichenon, ad *Guidonem Dn. de Gorrevod* n. 80. refert. *Huius* *atnepos* *Ioannes*, qui
1364. vixit, *filios* *habuit* *Ioannem II. Dn. de Gorrevod*, & *Hugonum*, qui *avus* *fuit* *Lud-*
ovici Cardinalis. Episcopi Maurienne & *Burgi Bressiae* atque *Laurentii*, quem *dixi-*
mus Aurei Velleris equitum *fuisse*. *Idem* a *Carolo Sabaudiae Duce Comes de Vaux* in
Bressia *creatus* *est*. *Fuit* *etiam* *Imperialis* *aule* *Magister* & *Nolano Ducatu* *donatus*
est. *Cum* *vero* *liberos* *ex* *conjugis* *non* *susciperet*, *ad* *agnatum* *Ioannem* *successio-*
nem *transiit*. *Nam* *Ioanne II. Dn. de Gorrevod*, quem *supra* *diximus*, *natus* *erat*
praeter *Ioannem Dominorum de Cornon* *satorem*, *Ludovicus* *pater* *Claudi Domini* *de*
Gorrevod, *cujus* *filio Ludovico* *hereditatem* *Laurentius* *destinaverat*, *sed* *quod* *in* *Hi-*
spania *mortuus* *esset*, *ipse* *sua* *se* *frustratum* *vidit*, & *Ioannes Dn. de Condes*, *quo* *natus*
est *Ioannes*, *demum* *ex* *Laurentii* *successione* *Comes de Pont de Vaux*. *Hic* *genuit* *An-*
tonium *et* *Isidorem* *Episcopum* & *Laurentium II. Caroli V.* *militem*, *qui* *victoriae* *ad*
Quintini *lanum* *autor* *creatus* *est*, & *hunc* *reliquit* *Carolus Emanuelis*. *Eq. Aurei*
Velleris, *de* *cujus* *scuto* *hic* *tertio* *est*. *Hunc* *Ducem de Pont de Vaux* *postquam* *Bres-*
sia *coronae* *Francicae* *accessit*, *Ludovicus XIII.* 1623 & *eodem* *anno* *Augustus Imperii*
Principem *creavit*. *Ho* *vero* *natus* *est* *Philippus Eugenio D. de Pont de Vaux* atque *Ca-*
rolus M. de Marney, *Archiepiscopus* *Vesontinae*.

§. III. Fasc.

§. III. Fasciæ cum baltheo notant *Ryvoire*. Ex eo, quia Laurentius aliquoties *Ryvoire*, dicitur, *Claudiam filiam Ludovici de Ryvoire* Dn. de Gerbais uxorem habuit. Baltheus cum liliis regium virtute paratum donum esse videtur.

§. IV. *Apex* est ex galea coronata monocrotis caput argenteum, auro cornu- *Apex* tum, barbatur & jubatur; *Laciniæ* autem sunt ex cyano & auro.

§. V. Philippus Eugenius, teste Paillot. *vraye & part. de des arm.* pag. 302. scuto *Philippi Eugenu Ducis Ictum, Burgundici laterculi.* usus est quadrupertito, ita ut in primo & quarto quadrante quadrupertitum repeteretur quæ modo explicavimus *Gorrevoia* & *Ryvoira* symbola. Quadra autem secunda & tertia Burgundica insignia representabat denuo quadrupertita, ut primus & ultimus laterculus constaret symbolo Burgundicæ novo, scuto videlicet liliato cum margine composito ex argenteis & coccineis quadris; secundus bipertitus exhiberet, hinc vetus *δρυα* Burgundicum, videlicet areolam baltheis cæruleis & aureis exaratum, cum limbo coccineo, isthinc leonem Brabantinum, nempe autem in nigro: tertius iterum bipertitus, eidem symbolo Burgundico veteri addebat in semisfe lava argentea leonem tubeum Lucenburgicum; his Burgundicis quadrantibus incubante media parmula Flandrica aurea cum leone nigro. Hæc omnia assumpsit Dux Philippus Eugenius à matre Isabella f. Hermann Burgundi Com. de Falaïse, ex posteritate Baldum Burgundi Dn. de Falaïse, qui per naturam filius fuit Philippi Boni Ducis Burgundicæ.

§. VI. Titulus est: *De Gorrevod Dux de Pont de Vaux, Princeps Imperii, March. Tituli de Marny, Comes & Vicecomes de Salins.* Pont de Vaux Ducatus, non etiam Patriatus, accepit dignitatem 1623. sed literæ regie non nisi in Divionensi curia 1632. confirmatae sunt.

CAPUT XXXV.

Bar. & Com. de Graveneck.

ARGUMENTUM.

2. Scutum.
3. Apex.
4. Titulus. Inter ordines imperii.
5. Graveneck in Austria.

§. I.

ILLUSTRISSIMAM *Graveneckiorum Baronum* atque *Comitum* stirpem *Parti II^{is} sus Ger-* *Familia.* *Iman.* inferuit *Diligentissimus Gabr. Bucel.* p. 104. enumerans *Ger vicum a Graveneck,* *Comites.* qui inter primates Germaniæ potiores eruentissimo prælio Caroh Martelli adversum *Iterum Bar-* *Raginfredum* 714. interfuit. Integram vero Genealogiam textit a *Conrado de Gra-* *veneck* circa 1282. cujus filii *Henricus* & *Eberhardus* circa 1309. floruerunt. Illo nati *Al-* *bertus* & *Henricus Comites de Graveneck.* Alberti filius *Alberto* & *Eggero* idem axioma addidit. In *Henrico* posteritate titulus brevi videtur exolevisse, ut simpliciter de *Graveneck* appellari contenti essent. Inde *Baronum de Graveneck* nomen adscribitur *Vdatrico* & *Wolfgango* Itatribus, *Wolfgangi senioris* filius. *Thiet* nomen in tertia generatione defecit. *Wolfgango* natus *Fridericus Baro*, hoc *Sixtus* communis pater *li-* *Denuo* *nearum* ex filis *Fridericus* & *Johanne Ludovico*: ab hoc iterum descendunt qui supe- *Comites.* rant *Barones*: ille præter *Georgium Abbatem* & *Principem Carapidunensem*, qui 1571. obiit, filios habuit *Vricum*, quo tantum filia nata, atque *Wilhelmum*, patrem *Fer-* *dinandi*: Hoc nati *Joachimus S. R. Imp. Princeps & Abbas Fuldensis*, *Wilhelmus*, *Ernstus*, *Joachimus Godofredi*, pro quo patruus Abbas 1654. Comitibus subiecit, pater & *Philippus*. Hisce antiqua *Comitum* dignitas restituta est.

§. II. Scutum describitur in *Sbmach. Wapenb.* P. 1. p. 25. quod *rubeum rhom-* *Scutum.* *bium oblongiorum* (scilicet) *argentum* contineat. Quæ ornamenta rhombo inscribuntur, ex pictoris sunt cura arbitraria. Porro cum dignitate comitum in ely peo nihil mutari maluerit.

§. III. Scuto incumbit galea coronata, & super hanc inter jugum expansum *Apex.* *alarum*

alatum feutario typo ornatarum, mitra Episcopalis coccinea, auro ornata, ex qua hinc crucicula aurea, isthinc rhombus feuti denuo eminent.

§. iv. Titulus est: *Iiber Baro* (vel nunc *Comes*) *in Graecneck*: aliquando additur *Dn. in Burgberg*. In matricula apud *Zuler. Itin. Germ. P. 2. p. 28.* vocantur *Grisefeneck & Egingen* Barones. Illisque etiam attribuitur *Marfchalk Zimmern* quod deinceps emione ad *Virtenbergicos* deveniret. Porro inter ordines imperii ad rogationem *Ludowici senioris* recepti sunt 1555. in Comitibus Augustanis, quamvis jam olim à *Friderico* inter Imperii Barones relati fuerint. vid. *Linn. Jur. publ. T. II. add. ad 4. 7. p. 563.* Unde nunc & in circulo Svevico & in Svevicorum Comitum scanno in Comitibus eis dignus est locus.

§. v. Aliud in *Austria* inferiorem castrum est *Graveneck* prope *Crems*, quod ibi in memoriam avi castrum condidit *Vrbicus Baro Graecneckius*, qui circa 1468. in servitio fuit *Friderici III. Imp.* sed ea linea jam defecit.

CAPUT XXXVI.

Bar. de Greyffen.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo. *Bona in Austria.*
2. Deductio. *Lineæ.*
3. Scutum.
4. Cervus niger in venatione captus.
5. Apex.

§. I.

Familiz origo. **Bona in Austria.** **L**iberorum Baronum *Greifforum* seu de *Greussen* seu de *Greys* familia ex *Thuringia* per *Barvariam* in *Austria* venit, & anno 1600 adhuc in *Thuringia* superfuere ejus gentis aliqui, qui veteri symbolo contenti fuerunt. Ab Imperatore *Maximiliano I.* in *Aultriam* 1497. vocati sunt, & *Wald* feudo 1510. accepere, dein arcem & oppidum *Gemund*, nec non *Rosinaw*, *Scherbs*, *Sitzenberg*, & hypotheccario jure oppidum *Veitra* & *Gsell* acquisiverunt, atque Baronum dignitate ornati sunt.

Deductio. §. II. *Gabr. Bucelinus* Germ. T. 3. pag. 61. primum nominat *Wilhelmum praefectum hereditarium venationum Austria*, cujus pater ludis equestribus *Wormatensisibus* 1487. interfuerunt: hoc natus *Wilhelmus junior*, isto post alios *Christophorus*: in cuius filiis *Sebastiano*, *Iohanne Sigismundo*, & *Ioanne Jacobo* diversæ ortæ sunt lineæ.

Scutum §. III. Scutum est quatuor quadrarum: quarum prima & quarta argenteæ binis cuspidibus coccineis ex dextro latere in sinistrum ductis distinguuntur: quæ tertia antiqua est.

Cervus niger in venatione captus. §. IV. In laterculo secundo & tertio aureo graditur cervus niger. *Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 39.* vocat *capreolum Neheboctem*. Ratio ex eo, quia *Wilhelmus* venationum praefectus in venatione cervum nigrum ceperat; In cuius rei memoriam *Maximilianus Primus* hunc laterculum feuto gratiosè inseruit.

Apex. §. v. Galea prior tegitur mitra Ducali rubea, ora reducta herimonica, ex qua expanduntur alæ rubea & argentea: ex posteriori coronata exurgit *capreoli* cervi (*Sibmach. capreoli*), feutarii. Lacinae sunt hinc rubea & argentea, isthinc nigra & aurea.

CAPUT XXXVII.

Grimaldi. Principes de Monaco.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo. *Lineæ priores.*
2. *Duces Ebuli, Principes Salerni. Linea Sanfelicia.*
3. *Monaci seu Monaci Principes, & lineæ enata.*
4. *Alii Grimaldi acud Genueses.*
5. *Scutum. Apex. Telamones.*
6. *Grimaldi Com. de Beuil.*
7. *Buelli Sancerra Comes.*
8. *Familia du Bec Crejyn.*
9. *Scutum horum. Apex. Telamones.*
10. *Tituli princ. Monacensi.*

§. I. Gri-

§. I.

Grimaldorum Illustrissima stirps à multis seculis in plures tantos excrevit, eo que quaquam etiam extendit. Præ aliis à *Celestino* delectatam vidit, ex quo pleraque huc transferibam. Refert is eam ad *Grimaldum* (quia *Grimaldus* Præfecto Palatii sub *Childeberto* Rege descendere creditur. Cont. exempla plura nominum gentiliū ex unius auctoris nomine ortorum apud *Jul. Chastler. Marquis de l'honn. de la mail. de Taxis. P. 1. c. 1. p. 19.*) *Ottonis* M. Augusti gratia de Principatu *Monaci* (veteribus *Herculis Monaci* vocabatur) institutum, qui finum etiam *S. Tropæi*, (unde nomen *Grimaldi*) Antopolim, Vencium, Vintimiliam & alia possidisse perhibetur. Huic tres dantur filii, *Ansgothus*, qui in Normannia sedem sibi sumisit, autor familie *du Bee Crispin, Gibalinus*, cui finum *S. Tropæi*, ex quo Saracenes eiecerat, *Guilelmus* Provincie Comes concessit, & huius major *Guido Grimaldi Monacensis* seu *Monacensis* princeps, pater *Grimaldi*, qui in Palatinatu, & *Guidonem* II. principem Monacensem, & ex Vicariis *Henrici* IV. unum, reliquit, patrem *Oberti* principis, qui aulam *Friderici* I. moderatus, & ab eo in Franciam atque Angham legatus est. Hoc nati *Ingo, Grimaldus, Obertus, Nicolaus*: totidem lineamque auctores.

§. II. Ab *Ingone* descendunt *Duces Eboli, Principes Salerni, Marchiones Theani*, *C. Pella*: nam ex illis *Nicolaus*, virum de Genua præclare meritum, qui 1579. floruit, *Philippus* Rex Hispaniarum *Salernti Principatu* & ditionibus aliis donavit, eiusque filius *Augustinus Dux Eboli* fuit, vid. *Henning. Theatr. T. II. P. 1. p. 1239* sed 1639. *Nicolaus Dux* morte sua istam lineam terminavit, heredibus *Spinolis* & *Auris* seu *Doris*: nam amicitia *Polyxena, Elfrida* & *Aurelia, Philippo Spinola* March. Venarum (ex quo *Ambrosius Spinola* celeberrimus belli Dux natus) *Sinibaldo Doris* Domino Cremorini, & *Nicolaus Doris* D. Genue nupserant. Ex eodem *Ingone Grimaldi de Castro*, nec non *Grimaldi Cavalleroni, Barones Montepelusi* & *Sinfelici* in R. Neapolitano descendunt: ex quibus 1643. *Urbanus VIII. Hieronymum Grimaldum* Archiepiscopum Aquentem in Provincia Cardinalem creavit. *Ingonis* fratres *Obertus Dominus de Chasteanus* & *Gastieres, Nicolaus Carimano* in Pedemontio sevit.

§. III. Alius *Ingonis* frater *Grimaldus III. Monacensis* Princeps fuit, pater non solum *Luchati*, à quo *Marchiones Modunii* & *Petræ* in regno Neapolitano, nec non *Barones de Beaufort* atque *Grimaldi Hispalenses* descendunt, sed etiam *Francisci* principis *Monaci*, & Provincie atque *Nicææ* gubernatoris. Hoc *Aodarus* natus ex quo *Comites de Bueil* in Pedemontio & *Comites Saucerani* in Gallia originem trahunt, nec non *Raynerus* princeps, pater *Bertoni*, qui ex se dedit *Dominos de Missimerio* Siciliæ, atque *Raynerus* II. principis *Monacensis*, *Admiralis* Franciæ. Huius filii fuerunt *Carolus* & *Antonius*: ille cognomine *Magnus*, princeps *Monaci* & *Vintimiliæ*, *Ioanna* I nomine Provinciam administravit, navalem rem Genueusium rexit, nec non *Philippi* *Valesii* 1338. & præter *Henricum principem S. Cathariæ* in Sicilia sortem, filium habuit *Byzantinum* III. qui non inodo *Monaci* princeps, sed etiam *Baro Ventus* & *Serenus*, *Dominus* insularum *Cephaloniæ, Leucatiæ, Zacynthi, Leucados, Senefichallis* *Pedemontii*, classis Provincialis, nec non regni Franciæ in mediterraneo mari *Thalassatcha* fuit, & genuit *Ioannem* principem, qui auspiciis *Philippi* D. Mediolanensis 1421. mari Venetos vicit, *Catalani*, *Catalanorum* victoris pater, *Claudia* avus, que agnato principatum *Monaci* attulit. Hic ex *Antonio* *Caroli* fratre *Dni. de Prata*, *Utelles, la Vallee de Lantruse*, descendebat: eo enim natus *Lucas* *Dominus Antipolis*, pater *Nicolaus*, avus *Lamberti*, qui ab uxore *Claudia*, quod vidimus, *Monaci principatum* nactus est, & genuit *Ioannem* principem, *Contiliarum* & *Cubicularium* *Caroli* VIII. & *Ludovici* XII. *Lucianum* item principem ex fratris successione, qui pariter *Ludovico* XII. atque *Francisco* à consilio & cubiculo fuit, nec non *Augustinum*: hic *Luciani* fratris filium *Honoratum*, cuius tutor erat, in *Caroli* V. protectionem dedit, ut loco eorum, qui in Francia amitteret, *Marchionem Campanie* & *Comitatum* *Cavendie* reciperet: hoc nati *Carolus* & *Hercules* principes: hic pater *Honorati* III. fuit, qui cum eoque *Hispani* protectionis nomine cum obnoxium tenuissent, 1641. ad *Ludovicum* XIII. R. Franciæ confugiens illorum jugum excussit, & *Dux Valentini* agni creatus est. Lo & Hippolyta

polyta Trivultianatus est *Hercules* à rege *Marchionatu des Eauls* seu *Baleis* donatus, pater moderni Principis & Ducis *Ludovici*.

Alii *Grimaldis* apud *Genue* fecerunt, quos quibus lineis attribuam, non satis discerno. Aliqui tamen *Monacenses* principes illis notantur. Multivarias legationes ad varios principes obierunt. Imprimis celebrat *Iohan. Baptistam Grimaldium* ex beneficio *Philippi I Hispaniae regis Ducem Terranova, M. Montis S. Angeli*, tam bene de patria *Genua* inventum, ut et a Republica in atrio publici palatii statua marmorea statueretur, & *Pater Patrie* nuncuparetur.

§. v. Tori genti commune est scutum, quo etiam utitur Princeps *Monacensis* seu *Monæci*, argento & minio in palum virgatum (suscipit, ali lozenge malum, seu rhombis exaratum.) Galea incumbit clypeo coronata, super quam inter palmam & oleæ ramum conspicitur lituum aureum. Laciniae sunt argenteae, cocco reflexae. *Telamones* astant duo *Monachi Augustiniani*, nigro vestiti, circa pectus cincti, capito nudi, capillis & barba prolixis, altera manu scutum tenentes, altera entem evaginatam in altum vibrantes. Clamor bellieus est: *Deo juvante*. Ita fere *Sammarth. l'est. de la Fr. p. 44.*

§. vi. *Grimaldis Comitibus de Beuil* in *Pedemontio* *Paillot. vr. & parf. fe. des arm. p. 601.* tribuit scutum quadrupartitum, ex symbolis *Baleis* (videlicet stella fedecim radiorum aurea in minio) & *Grimaldis* rhombis. Ex galea coronatā protenditur caput aprii nigrum. *Telamones* autem scuto astant duo tygrides suo colore & maculis picti.

§. vii. Quod *Eucellos* *Franciæ, Sancerræ Comites*, ex quibus *Admiralis* regni *Joannes Carolus VII. 1450.* interfuit, attinet, licet supra audiverimus, illos etiam ex *Grimaldis* deductos, alia tamen tessera usi sunt. Ita in *Paillot. p. 378.* *Admiralis* illius scututa caruleum, inter sex cruciulis brachiatis & acuminatis representat lunam argenteam, cornibus sursum versis.

§. viii. Diximus familiam *du Bec* itidem ex *Grimaldis* ortam esse: ab *Anfiotho* tamen *Grimaldio* plenam deductionem non vidi. *P. Anstasme Pal. de l'honn. p. 324.* contentus est ad *Godofredum du Bec* ascendere, quo natus *Gustelmus*, hoc *Ioannes Dn. de Bourry*, quo & *Margareta de Roncherolles* genitus *Carolus* Viceadmiralis *Franciæ*, pater *Caroli B. de Bourry*, cuius neptis *Isabella* Baronatum *Bourry* marito *Giesio Pellesio Dn. de Tourny* attulit, *Philippi* Episcopi *Venetorum* *Aremoricorum*, *Nannetensium* & demum *Archiepiscopi Rhemensis*, atque *Petri Dn. de Vardes*, quo natus *Renatus M. de Vardes*, genitor alterius *Renati*, (qui ex *Jacobe de Bueil Com. de Moret* reliquit *Renatum Franciscum Marchionem* & *Antonium Com. de Moret*, atque *Claudum March. de la Fosse*.)

§. ix. Hæc familia iterum apud *Sammarth. l'est. de Fr. p. 49. 395.* utitur scuto, quod rhombis cocceis & argenteis replent (suscipit.) Coronata galea sustinet cygnum argenteum auro coronatum. Laciniae sunt ex argento & minio. *Telamonum* vero vicem sustinent duæ *Sirenes* in speculo se contuentes. Quarum altera vexillum veteris *Burgundie*, altera *Campaniæ* tenet; post scutum in decussim locata. Quorum tamen vexillorum rationem non capio.

§. x. Titulus Principis ille est: *Princeps supremus (souverain) de Monaco, Menton, Roquebrune & dependendarum, Dux Valentini agri (Valentinois,) Par Franciæ, Marchio de Bas, Com. de Carrades (seu Carlades) Baro de Buis & de Calviuet, Dominus civitatis de S. Remy.* Ducatus *Valentini* primum erectus fuerat 1499. & dein 1548. ab *Henrico II.* concessus *Diana Pietavienti*, quæ titulo eo usæ est, sed ea extincta redit Ducatus ad coronam. Verum iterum 1642. in *Monacensis* Principis gratiam titulus restitutus est. Sub *Valentini* Ducatus nomine comprehenduntur loca *Crest, Grane, Sauzet, & Savasse, Domania Montelimat & Romans*, cum *Baronia de Buys & alis.*

CAPUT XXXVIII.

Baron. de Gumpenberg.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Linea.

2. Scutum.

3. Galea.

§. I.

PER illustres Gumpenbergios sub nomine *Marscallorum de Gumpenberg* in superiori Familia. Bavaria ex *L. 12. de migr. gent. L. 7. p. 336. Henning. Theatr. T. 3. P. 1. p. 524.* recenset, ad *Hildebrandum Marscallum de Gumpenberg* eos referens, qui 1280. floruit. Ab eodem oritur gens *Bucelin. P. 4. p. 105.* & *Hildebrando* fratrem ascribit *Henricum*, qui 1284. Ratibonæ interfuit ludis equestribus. *Hildebrando* natus *Henricus senior*, *Ludovici Imp. Vicedominus*, pater *Henrici & Stephani*: ab illo linea *Marscallorum de Scherneck* dicta, quæ juxta *Bucelinum* in quarto gradu defecit: ab hoc genitus *Henricus*, qui 1414. partem *Moringensis* Comitatus consensu fratrum vendidit *Erchingero Pappenheimo Marscallo*, & filios habuit, *Henricum & Stephanum*. *Henrici* posteros in quantum gradum idem enumerat, videlicet ad *Johannis Du. de Gumpenberg* filios *Balthasarum Prosperum & Jacobum Christophorum*. *Stephanus* *Henrici* frater *Georgium* genuit (quem *Henning* lineæ *Scherneckæ* inserit, & *Joannis* tertii filium facit.) Eo genitus *Erhardus* (sive *Eberhardus* peculiaris lineæ factor, & *Georgius junior*, qui filium *Georgium*, nepotem *Alexandrum* habuit, quo geniti *Georgius & Ernestus Liberi Barones*, quorum illo nati *Barones Henricus, Albertus, Stephanus, Joannes Ludovicus*. Linea.

§. 11. Scutum *Sibmæch. Wapenb. P. 1. p. 15.* fingit quadripartitum. Prima & extrema areola rubra baltheo diagonali dextro argenteo imprimitur, inscriptis tribus partibus cornuum scarabæi prasini. Secunda & tertia inde coactæ desunt baltheo dextero pariter ex argenteo impressis foliis tribus viridibus. *Bucelinus* scuti areolas transponit, baltheo facit sinistros, & loco cornuum scarabæi videtur cornua venatoria substituere. Porro duorum horum symbolorum, quorum alterum gentile fuisse oportet, rationem reddere nescio. Scutum.

§. 11. 1. Galea dæ imponentur; prior aures asininas sustinet ex argento, & inter eas duo cornua ejusdem metalli maculis nigris sparfa. Altera sustinet jugum alarum rubearum complicatum, cum baltheo dextro tribus foliis viridibus intingito. Lacinie sunt ex argento & cocco. Galea.

CAPUT XXXIX.

Com. de Gutenstein.

ARGUMENTUM.

1. Familia deductio.

2. Gutensteinis Carinthia.

3. Scutum. Galea.

§. I.

UT *textemios* Comites Clariss. *G. Bucelinus* refert ad *Burianum I. S. R. Imp. Com. Pontificiam* religionem cum *Georgio R. Bohemæ* bellum 1466. gessit. Hoc nati *Wolfgangus Victorini* pater, & *Georgius, Alberti* genitor, quem partem habuit *Henricus Albertus, Comes Gutensteinis Du. in Rysenberg*: Huic abnepotem dat *Henricum Comitem, Dominum in Chocenz & Obiz*, Imperatoris in districtu *Pilsnensi* Capitaneum, patrem *Wenceslai & Maximilian.* Familia deductio.

§. 11. Hos Comites an eosdem credere debeam cum *Dominis de Gutenstein Car. nis*, nescio: hos *Wolfg. L. 12. de migr. gent. L. 6. p. 200.* Carnis annumerat, & ex iis *Georgium* præsidem *Carinthia* 1232. vocat: aliquem etiam *Christophomum* nuncupat, qui 1500. Comitatum *Weteneck* in *Austria* à *Principibus* accepit. Gutenstein. Carinthia.

Scutum
Galeæ.

§. III. Scutum apud *Salmach. Wapenb. P. 1. p. 18. sicutum 1214 pars cornuum cervinorum nigrorum*, tereit. Galea coronata itidem duo cornua cervina sustinet, & lacinas circumfulas habet aureas nigro reflexas.

CAPUT XI.

Bar. Hager ab Alentsteig.

ARGUMENTUM.

1. Familia ex Bucelino.

2. Vetusior memoria.

3. Scutum, Geyleri.

§. I.

Familia
ex Bucelino.

Illustris familia *Hagerorum ab Alentsteig*, quibus *Baronum* accessit dignitas, à *Gabr. Bucel. Germ. T. 3. p. 70.* refertur ad *Thomam Hager* ab *Ainced & Poxau*, cujus filius *Stigismundus 1485* Austriae Provincialis Submarefcallus fuit: in cujus filii imprimis *Vito & Sebastiano* lineæ distinetæ sunt.

Vetusior
diemosa.

§. II. Antiquior vero, quam Bucelino innotuit, eorum memoria fuit: nam *1334.* vixit *Henricus Hager*, (*der Hager*) adeoque veteres sunt Austriae, & diu possederunt castrum & opidum *Alentsteig*, olim *Alentsteig* dictum.

Scutum.

Galeæ.

§. III. Scutum eorum simplex est apud *Salmach. Wapenb. P. 1. pag. 36.* videlicet ex auro & nino quadripertitum. Hoc æque fuit *Henrici & Joannis Geyleri* (*der Geiler* / *sorte de Zeilern*) quod hi cognans seu avunculis (*Ihren Ohemmen*) *Joanni & Valsingo Hageris*, una cum cornibus galeæ impontis, concesserunt, & hanc gratiam literis *1331.* confirmarunt: illis ergo extinctis hi uti sunt eo symbolo: unde quod eorum primum & proprium fuerit, non constar. Loco cornuum vero utuntur super galea coronata jugo complicato alarum, cum typo scutatæ. Lacinæ iterum sunt ex cocco & auro.

CAPUT XII.

Comites Hanovæ.

ARGUMENTUM.

1. Familia. *Deductio. Pratenso Ziegenhanna.*2. Linea. *Munzenbergica. Liechtenbergica.*

3. Scuta linearum diversa.

4. *Munzenbergica.*5. *Hanovæ comitatus. Mutata insignia.*6. *Com. Reineck.*7. *Munzenberg Dominium.*8. *Galea.*9. *Liechtenbergica linea sicutum. Bipontinum Com.*10. *Familia Bipontina. Bipontium venditum. Successio.*11. *Liechtenberg. Familia. Successio.*12. *Ochsenstein Dominium. Demum. Successio.*13. *Butsch. Ad Bipontinum. Hanovæ.*14. *Galea.*15. *Hodierna dispositio.*16. *Galea.*17. *Tunulus. Marescallatus & advocatus Argentoratensis.*

§. I.

Familia.

Deductio.

Illustrissimos *Hanovæ* Comites ex vetustissimis Germaniæ haberi dubium non est, etiam si ad dubiæ historiæ secula non ascendamus. Ex ea stirpe memoratur *Gerhardus* à *Moguntino* præfule *Henrico Aucupi 935.* subdido missus ad *Henricum*. Inde in ludorum equestrium seu torneamentorum indice cuius uti non plena ita nec nulla est fides) repetimus *Hanovæ* Comites comparuisse in torneamentis *Magdeburgicis 1138.* *Rotenburgeis Reinhardum 942.* *Ticoricensibus 1138.* *Tricum seu Nickericum 1019.* *Viricum alium Tegurinis 1165.* *Colonensibus 1179 Reinhardum.* vix tamen iusta series ante *Henricum*, qui *1195.* vixit, ostendi potest, quod partim majores nostri rerum gerendarum quam scribendarum studiosiores in consignandis documentis negligentes fuerunt, partim quod multæ vetustæ chartæ incendio & aliis causis perierunt, quæ frequens illustrium stirpium calamitas fuit. Ab *Henrico* prænominato septimo distant gradu fratres *Vithonis*, qui *1417.* & *Reinhardus*, qui *1431.* decessit: hic duarum linearum tator, ille

Elsäbe-

Elisabetha Comitiss *Ziegenhainia* maritus, ex qua tamen non nisi filias genuit, quarum *Elisabetha* Alberto Comiti *Hohenlois* nupta, praetentionem in comitatum *Ziegenhain* possessionem adiit, contradicentibus *Hohenlois*, donec nepotam tempore controuersia *Wormatiae* componeretur.

§. II. Porto *Reinhardus*, quem 1451. vitis excessisse memorauimus, ex *Catharina* *Nassouia* duos suscepit filios *Reinhardum* & *Philippum*. Ille paternis succellit omnibus, & eas ad posteros transtulit, qui lineae *Munzenbergicae* nomen gesserunt, & 1642. in *anno 1711. in* *Sto* marium ultimo defecere, hereditate ad alterum agnatorum ramiq. transtulit. Hic à *Philippo* descendit, & ex avitis regionibus *Babenburium* tenuit, sed in unam adiecit nosam hereditatem: demum ad successionem totius Comitatus vocatus est. Subsistit paruille in Illustrissimis Comitibus *Frederico Casimiro* & fratre ejus editis *Philippo Reinhardo* atque *Joanne Reinhardo*, quorum iste Hanoviam moderatur, in sub tutela ejusdem nec non Serenissimae matris atque Serenissimi avunculi Principis *Christiani Comitis Palatini* in multis spes adolefcunt.

§. III. Ob illam linearum quae sunt distinctionem *Wap. P. I. p. 15.* duo scuta differentia genti assignari videmus, alterum *Liechtenbergicus* alterum *Munzenbergicus* proprium. Ea vero in unum nunc compingi iussit successio.

§. IV. *Munzenbergicae* lineae clypeus loco citato quadripertitus pingitur, ita ut prima & quarta area senis cantherios aureis & rubeis exareret, secunda & tertia aurea tribus (alibi video quatuor) *fascis* rubeis exotinetur: His vero quadrantibus parvula media incumbat, transverse secta ex mureo & auro.

§. V. Cantherii ipsum *Hanoviae* Comitatum denotant. Verum si fidem adhibemus *Hanoico* quondam ministro *Bernh. Herzog. Chron. A. S. l. b. 5. p. 62.* antiquum scutum *Hanoicorum* colore nigro tinctum leone auro & iparis hinc inde ex eodem metallo circunculo superbit. Cantheriorum vero illam dant originem: nempe *Adolpho*, qui ex *Nassovii* Imperator fuit, 1298. caelo, *Reinhardum* Comitem *Hanoviae* *Adolphi* ex nepote Comitiss *Carimelibocensi* affinem, & in praelio fatali a quilibet captum, atque ab *Alberto Austriaco*, qui imperium emuli morte tolus obtinuit, coactum esse, ut omisso leone cantherios rubeos indicio cruenti praehi posthac gestaret. Idem *Eppsteiniis* contigisse ajunt, sed auri loco argentum usurpatum. vid. *Wapenb. P. II. p. 14.*

§. VI. *Fasces* quadrantis secundi & tertii notant Comitatum *Reinck* *A. Reinck. Familia Comitum Reincktorum* stem fuit antiquissima. Sicut in ludo equestr. *Magdeburgico* 938. *Sigmundi* Comitiss fit mentio. Ab anno 1270. certa deductio dari potest, quo vivit *Ludovicus* Comes à *Reinck* seu *Ryneck* dictus de *Rotenfels*, qui monasterium in *Neustatt* spoliavit. Hujus ex *Poppo* filio nepos fuit *Gerhardus* 1295. vivis exemitus, qui per factionem *Rex Romanorum* electus est. Hujus pronepos *Ludovicus* *Thomae* & *Philippum* habuit filios, ex quibus dux lineae: illa in *Thoma* Canonico *Moguntino*, *Coloniensi* & *Argentensi* 1547. haec, atque ita unversa gens, in *Philippo* 1559. detecit. Major pars ad *Moguntinum* Electorem translata, alia ad *Heribopolitanum* Episcopatum, qui ob ea in *Franconico* circulo imperio certa pendunt, nonnulla ad *Erapachios*, nec non *Isenburgios*. Sed cum titulo etiam portio Comitatus *Hanoicis* accrevit.

§. VII. Scutulum transverse sectum *Munzenbergiam* notat. *Viricus Dominus de Munzenberg* sine prole mascula decessit 1236. Filia tamen suscepit ex *Mechilde Ziegenhainia* tres *Annam*, *Adelheidam*, *Elisabetham*. Prima *Philippo* *Com. de Falekenstem* nupsit, & duorum Electorum *Trevirensium* Canonis & *Wernerii* mater atque avia fuit. *Wernerii* torores *Philippi* junioris filia *Lucardis* & *Agnis*, illa *Gisfredo* *Dom. ab Eppstein*, haec *Ottom* *Comiti Solmensi* elocatae sunt. De his in *Solmensibus* & *Stolbergicis*, *Elisabetha* *Godofredo* *Lib. Bar. de Fernspurg* uxor data est: sed cum improlem decessisse conjicio. *Adelheidam* *Reinhardo* *Comiti Hanoviae* nupta medietatem domini attulit, cujus parvula haec dux est.

§. VIII. Scuto hinc impositae videntur tres galeae: media *Munzenbergica* (Wapenb. P. 2. p. 28.) tecta coccineo pileo rubeo, ora hermonica reducta, caudam pavoninam sustinet, & ex lateribus duos vexilla *Munzenbergica*: anterior pro

Hanoico comitatu cygno candido exoriente alis expansis ornatu: (video Jacinias circa hanc volitantes solo argenteo tingi: terra corvata nilita cygnus candidus designando Comitatu *Remessa*. Sed ille quoque *Wapenb.* P. 2. pag. 7. exorien- pingiunt.

Liechtenbergica §. ix. *Liechtenbergica* ante successione[m] novam eidem quadratiam scutum fecerat. Primum quadrantem *carthoii Hanoico* occupabant, de quibus jam diximus. Secundum aureum ornat *leo cocineus cum sinu & falcibus caruleis*. Hoc insigne est *Bipontinum* seu *Zweybruckense*. cont. *Wapenb.* P. 2. p. 7. & *Bernh. Herzog. Chron. Als. l. 5. p. 36.* ubi tamen additur fasciola tritida carulea, quam ab Hanoicis recentiam non vidi. Forte unius *Bipontinae* lineae aliquando illud fuit discerniculum, vid. P. 1. c. 8.

Familia §. x. Quod attinet ad familiam *Bipontinam*, satis ea antiqua est, & legitur aliquis *Vickerus Comes Bipontinus* in exercitu Henrici aucupis 934. si tamen illa catalogo vetusto tuta fides haberi potest. Duo fratres *Tabarnus* & *Eberhardus* consensu Imperatoris *Tabernus Montanus* 1285. in formam oppidi construxerunt. Postea *Eberhardus*, cui cum fratribus *Hermanno* & *Weckero* non optime conveniebat 1385. *Comiti Palatino Ruperto Bipontum* & quae reliqua sua erant vendidit, & denuo feudo accepit; Haec ratione *Bipontium* ad *Palannos* pervenit, apud quos nunc quoque est. Inter *Simonis Vickeri* posteror[um] duo fratres fuere *Friderici filii Henricus IV.* & *Simon Vickerus*: ille uxorem habuit *Cunigundam filiam Volmari Domini ab Ochsenstein*, unde *Ochsensteinia* successio: hic *Elisabetham filiam Ludovici Domini a Liechtenberg*, ex quo iterum matrimonio dimidia pars ditionum *Liechtenbergensium* genti illata est. *Simonis Vickeri* ex filio *Reinhardo* nepotes fuerunt alius *Simon Vickerus* & *Jacobus*: ille *Barbaram Falkensleinianam* uxorem habuit, (matrem natam *Cunigunda* filia *Henrici Bipontini* & *Cunigunda* *Ochsensteinia* supra memoratorum) & ex illa genuit *Ameliam Philippo Comiti Lemingensi* & *VVesterburgio* nuptam: hic *Jacobus* ultimus suae gentis mortuus est anno 1570. relicta filia *Margareta Ludovica*, quam duxit *Philippus Comes Hanoice* in *Liechtenberg* 1660. Per hanc successio *Bipontina* ad *Hanoicos* delata est. Non tamen successio haec contradictione caruit, cum *Lemingensium* partem ejus, in primis ditiones *Ochsensteinias*, à superius dicta *Amelia* sibi etiam deberi pretendant.

Liechtenberg. §. xi. Proxima areola leonem nigrum continens argenteo candet, nisi quod *mar-go minto* tingatur: Symbolum hoc Dominium *Liechtenberg* notat, vid. *Wapenb.* P. 2. p. 28. Est dominium hoc amplissimum, atque non contemnendam partem *Allatiae inferioris* complectitur. Porro creditur nonnullis eadem plane familia *Liechtenbergensium* & *Datzburgensium* esse, quia hi prorsus eodem insigni utuntur, nisi quod octo bacillos lilios, seu ut alii loquuntur carbunculum radiatum, scuto inducunt, quod discerniculum esse potest. Illos quod attinet *Liechtenbergicos*, nonnulli mentionem eorum faciunt seculo nono, quo *Conradus* Itam *Altortensem* uxorem habuerit amitam *Judithae Augustae*. Fuerunt ex hac familia tres Episcopi *Argentoratenfes*, *Conradus*, *Fridericus* & *Johannes*: ultimi verò in familia fuerunt *Jacobus* & *Ludovicus*, hic 1471. ille 1480. mortui. Sed *Jacobus* liberis caruit, unde abolito testamento, quo prius odio fratris dimidiam partem ditionis *Ruperto* Episcopo *Argentoratenfi* relinqueret constituerat, fratris filias *Annam* & *Elisabetham* heredes habuit. *Elisabetha* *Simoni Vickeri Comiti Bipontino*, sed primogenita *Anna* *Philippo Comiti Hanoice* 1458. nupsit. Inde hi duo in *Liechtenbergicis* ditiones successere, sed deinceps cum reliquis *Bipontinis*, haec etiam medietas *Liechtenbergicorum* bonorum ad *Hanoicos* delata est, modo quem superiori paragrafo expressimus.

Familia. §. xii. Quarta area rubra duas fascias argenteas complectitur, unde *Bernhard. Herzog. Chron. Als. l. 5. pag. 52.* colligit, inter *Ochsenstemios*, quorum haec insignia sunt, & domum *Austracam* cognationem intercedere. Ceterum *Ochsensteinii* Domini etiam inter veteres celeberrimi fuere. Notatur aliquis *Ludovicus Dominus ab Ochsenstein* in ludis equestribus *Tigurinis* 1165. Ultimus horum *Ochsensteiniorum* *Georgius* mortuus est 1459. & heredem habuit *Henricum Comitem Bipontinam* uxoris suae fratrem & amitam matrum. Hic enim auxilio *Philippi Comitis Palatini ab Episcopo Metensi* 1490. feuda *Ochsensteinia* obtinuit. *Henrico Georgius* natus est, & qui

Ochsenstein Domini. caelebs

caelebs vixit, & tandem vivus adhuc dynastiam agnato *Jacobo Bipontino* tradidit: qui etiam, quæ *Rathsmahausis* oppignorata fuerant, demecps 1559. reluit, & arcem *Ochsenstein* multo sumptu restitavit, quæ tamen iterum flammis consumpta est. Sed ^{Successio.} & *Volmari Ochsenstein* filia *Cunigunda* atque *Henrico Bipontino* nata *Cunigunda Bipontina* mater *Bartharæ* fuit, quæ *Simoni Veckero Com. Bipontino* nuplit, ut §. 10. audivimus. A qua tamen & *Simonis Weckeri* filia *Amelia Leiningeres* jus suum & præsentionem arcescunt. A *Jacobi* filia autem hoc etiam Dominium translatum est ad Hanoicos, ut §. 11. vidimus, à *Metensi* Episcopatu obventa investitura. Porro illud nuper admodum certis reſervatis juribus Episcopatu Argentoratensi oppignoriatum est.

§. xiii. Toti feuto incumbit alia patimula *rubea* cum *marginè auro*. Notatur ^{Bitfch.} ea Comitatus vel Dominium, *Bitfch*. Lego autem in *Bernh. Herzog. Chron. Alfat. l. 5. pag. 34.* quod 1297. *Fridricus II.* Dux *Lotharingie* (cujus proavus *Federicus Matthæi I.* Ducis filius, *Simonis II.* frater, qui tamen ad Ducatum non pervenit, eo titulo à patre maectatus est, ut diceretur *Comes & Dominus de Bitfch, Sire & Comte de Bitfch*, ex quo apparet, hanc ditionem ejus fuisse hereditariam portionem — conf. post alios *P. Aufelm. Palus de l'honn. pag. 423.*) *Eberhardo* Comiti *Bipontino* feudo dederit castrum *Bitfch* quæque inde dependent. 1457. *Jacobus & Wilhelmus* Comites *Lotharingie* castrum *Bitfch* noctu occuparunt: sed præter Comites *Palatinos* etiam *Dux Lotharingie*, quippe feudi Dominus, auxilio *Bipontinis* fuit illi recuperando. Cum ^{A Bipontinos. Hanoicos.} *Bipontinis* reliquis hoc etiam Dominium matrimonio ad Hanoicos delapsum est, & investitura à *Lotharingie* Duce concessa, demecps verò alia ex causa *Lotharingia* ad se revocavit.

§. xiv. Huic feuto imponuntur *galeæ* quinque, duabus videlicet ad latera collocatis. Media *Bipontina* areole respondens leonem rubeum sustinet confidentem inter duos fasciculos pennarum *Wapenb. P. I. p. 15.* quas pavoninas representat *Herzog*. Dextra cyenum exorientem argenteum familiare insignè exhibet, sinistra pro *Ochsenstein* Dominio refert herimam virilem, cujus velis & pileus turbinatus irabibus *Ochsensteinis* exornatur (ali *Ochsensteinii*, ut apud *Herzog*. videre est, aliquando duo cornua bubalina, alias etiam caput bovinum cum collo extans cassidi imponebant) quarta ad latus coronata est, & sustinet pileum turbinatum argenteum, quim spherulam definit, pennis ornata: Pileo imponitur scutulum *Bipontinum* cum piscibus utrinque adjunctis extruleis: quibus Dominium *Bitfch* notatur. Ex ultima protenditur olorum cum collo caput, *Liechtenbergico* Dominio designando.

§. xv. Vidimus jam, quæ fuerit dispositio feuti utriusque lineæ *Munzenbergicæ* & *Liechtenbergicæ*: postquam verò hæc illi successit, utriusque symbolum in unum clypeum, quo nunc utuntur, coaluere: qui semel transversim, bis ad perpendicularium secatur. Uti etiam representatur in *P. Fürst. Wapenb. P. V. p. 10.* Prima area notat *Hanoiviam*, altera *Reinecciam*, tertia *Bipontum*, quarta *Ochsensteiniam*, quinta *Liechtenbergam*, sexta *Munzenbergam*, toti verò incumbit patimula *Bitfchenis*.

§. xvi. Uti moderni utrumque feutum in unum contraxerunt, & junxerunt ^{Galeæ.} *galeas*, adeo ut nunc quatuor clypeo insistant, medix *Bipontina* & *Munzenbergicæ*, extreme *Hanoivæ* & *Reineccæ*. Adjunguntur ad latus, hinc *Liechtenbergicæ*, illinc *Ochsensteinicæ*.

§. xvii. Titulus esse solet, *Comes Hanoivæ, Reineccæ & Biponti, Dominus Munzenbergæ, Liechtenbergæ & Ochsensteinis, Marescalcus hereditarius & superior Præfectus* (i. advocatus *Obervoigt*) *Argentensis*. Aliquando etiam titulus *Bitfchicæ* additus, qui nunc omittitur. Quod titulum illum ultimum concecit, eo n. tatur officium, quod in Episcopatu Argentoratensi Comites h. gestant. Accipere cum munere nomen à *Liechtenbergicis*. Unde verò hæc illud axioma obtulerit si n. quitur: Lego *Joannem*, qui ex *Liechtenbergicis* Argentoratensi Episcopatu p. etur, morte *Johannis de Hunnenberg* vacantem dignitatem *Marescalcus* contulisse suo gentili *Hentico*. conf. *Bernh. Herzog. Chron. Alfat. lib. 5. p. 134.* Alibi tamen memoratur *Federicus Liechtenbergicus* jam 932. *Luthardi* Episcopi Argentoratensis fuisse *Marescalcus* & *Dux* copiarum adversus *Obotticos* millarum. Huic tamen relationi quam ^{Titulus.} ^{Marescalcus & Argentoratensis.} ^{priori}

priori fulem de togare mallem. Postquam autem Liechtenbergica Domus deceit, adduas familias Hanoicam & Bipontinam cum reliqua successione hęc etiam dominas divisim transisse videtur: & quidem Hanoicis *Marschallus*, *præclerus* autem vel *advocatus* Bipontinus *acreville*. Ita referuntur in solemnibus Wilhelmus Hanoicus Episcopi Argentoratensis in urbem ingressu pompæ adfuisse Philippus Comes Hanoicus cum *vexillo Episcopali* tanquam *Marschallus* (als der *Stift* Straßburg *Marschall*) & cum *l. in braviatus Alsaticæ* vexillo *Reinhardus Bipontinus* tanquam *supremus Præfectus* vel *Advocatus* (als der *Stift* Obervoigt) *Herzog. Circon. 1722. L. 4. pag. 118.* Postquam vero Bipontina successio iterum transiit a Hanoicam domum, sola hęc isto etiam axiomate gaudet.

CAPUT XLII.

Barones ab Haym.

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Scutum. *Perner de Rauchenschach. Hoym.*

3. Scutulum medium.

4. Apex.

§. I.

Familia.

Familia *Baronum ab Haym* seu *Haim* non nisi fragmentum aliquod habet *Bucelin.* *Germ. T. 3. p. 72.* ab *Andree ab Haym*, cui uxor fuit *Dorothea de Mosham.* Eo genitus est *Ioannes ab Haym in Fridburg*, qui 1567. deceit, 17. liberorum parens. Hi 1675. sub Maximiliano II. in Austriam venire, & in provincia supra Anasum dynastiam *Reichenstein*, infra cum *Obersebar* acquisiverunt. Porro familia jam deceit.

Scutum

§. II. Scutum quadripertitum in primo & quarto laterculo *ursum erectum aureum* continet. Laterculum autem aliquando *nigro* tinxere colore: deinceps *lunis argenteis* & *toridem nigris fuscis* exaraverunt, urso illis imposito: In secundo & tertio quadrante visuntur *duo capita aquilina aversi* (*von emander schauend*) ex *auro*, intermedio *sceptra argenteo*. Solum olim ad perpendicularum partiebantur, altero latere *turbeo* altero *cyaneo*: demum *senis caruleis* & *argenteis* trans transversis exaratum est. Ultraquę hęc tessera ex familia *Pernerorum de Schachen* seu de *Rauchenschach* asita est, ob coniugium *Christophori ab Haym in Fridburg* & *Apollonie Perneræ de Rauchenschach*, h. *Theodorici* filia. Trans vero *aquilinis* capribus *substrata* intelligitur asitas ex insignibus familie *equestris ab Hoym* in *Marchia Brandeburgica* & *Dacatu Brunsvicensi*, ex quibus derivari amantur.

Perner de Rauchenschach. Hoym.

Scutulum medium.

§. III. Medium scutulum *argenteum* ex nube dextri anguli prodians *brachium armatum ferrei coloris* clava *aurea*, quę *brachio caena* ex eodem metallo alligatur, *minax* retert. Quod forte aliquandu ab illis *gentile* habitum est.

Apex.

§. IV. *Galeæ tres* apud *Sibmach. Wavens. P. 1. pag. 20.* imponuntur, omnes *construæ*: ex priori inter alas *expansas* & *fasciis argenteis* atque *nigris pumi laterculi* exaratas *exurgit* *ursus aureus*. Ex secunda *ursum proreunduntur*, *anteriorum reflexæ* *ternæ struthionicæ* *plumæ argenteæ* & *toridem caelestinæ*. Ex tertia *expanditur jugum alarum*, quarum prior *argenteo* candet, altera *caruleo* colore tinguatur, utriusque vero *caput aquilinum aureum* inseritur, inter eas vero *sceptrum visitur* seu *argenteum* seu *aureum*. *Laciniæ* sunt circa *primam atræ* & *aureæ*, reliquas *circumvolvunt* *argenteæ* & *caelestinæ*.

CAPUT XLIII.

Com. & Barones ab Hobberg.

ARGUMENTUM.

1. Familia *affinis* nominis *Hockbergus*, *Hachbergii* *Marchiones*. *Comites de Hobenberg* *Stev.* *March. Hachinbergu Nordgoze. Dom de*

*Hohenberg Austria. Hobbergia familia.*2. *Scriptio antiqua. Vires* qui forte ex hac *stipe.*3. *Ceriscor de duculo. Barones. Inde equites.*4. *Conti-*

4. Continuatio deduc^otionis. Lineæ. Baro Wolfgangus Helmbardus. Friedeshcim.
 5. Scuti testera.
 6. Apex.
 7. Scutum aulicus Baronum.
 8. Scutum Comitum lineæ Erstst^ostemia.
 9. Tulus.

§. I.

CUM de perantiqua *Hohbergiorum* familia & scuto hic agendum sit, ante omnia observandum, plures familias affini nomine gavitas, quod notari ob hoc necesse est, ne illas confundamus. Ceterum quinque potissimum sunt familiae, quorum nomina sonant valde affinia. Prima *Hohbergiorum* seu *Kachbergiorum* erat Marchionum, quæ cum *Badensi* eadem fuit, uti nunc quoque *Hohberg* in eius gentis titulis legitur. Altera *Hohenbergensium Comitum*, ab *Hohenberg* ad *Nierum* dictorum, quorum ad Austriam successio delapsa est, cum *Rudolpho* Imperator *Annam* ex ea habuisset uxorem. Vetum apud eundem *Henning*, pag. 239. plane confunduntur illi cum *Hachbergis* Marchionibus: unde alii eundem hautere errorem, sicut *Heninggio* ejusdem prius autor fuerat *Lazius de migr. gent. L. 8. p. 402. seq.* Tertia fuit *Mirchionum Hochinbergenfium in Nordgoia*. Quorum apud *Henning*, mentio fit p. 516. qui memorat, seculo tertodecimo fratribus quatuor *Bertholdo, Ottone, Diepoldo & Luitwico* mortuis sine prole, Episcopum *Ratisponensem Hachenburgum* ad se recepisse. Quarta est *Dominoium ab Hohenberg*, qui una cum Comitibus *Stahrenbergis & Lothensteinis*, atq; *Domnis de Perneck* ex vetustis Ducibus ac Marchionibus *Styriae* orti sunt, & 1529. defecere in ultimo *Erasmo*, qui filiam reliquit *Annam* *Wilhelmo* *Dn. de Roggendorf* nuptam, qui arcem *Hohenberg* *Sebaldo* *Pogl* de *Reinfleim* vendidit. Cui per errorem *G. Bucelinus* scutum *Hohbergiorum* attribuit P. 3. p. 87. Cum tamen *Lazius de migr. gent. L. 6. p. 177.* ei assignet terram *Styriam*, ob originem, argenteam in scuto nigro: quod P. 1. c. 9. n. 38. addi desidero. Quinta est *Hohbergiorum*, quibus istud caput sacrum est.

§. II. *Hosergo* quod concernit, non una etiam orthographia in usu fuit, hinc enim *Hohberg*, *Hohenberg*, *Hochberg*, *Hoberg*, *Huberg*, *Hubrig* legas: ut majores nostris solliciti scriptiois iurare, & hæc nonnunquam pro ratione dialectorum variare solet. Familiae huic ascribitur *Scyridam* in torneamentorum *Magdeburgiorum* consulatione: *Wilhelmum* *Dn. ab Hochberg*, qui 942. in torneamentis *Rotenburgenfibus* comparuit, necnon *Sigismundum* *Bar. ab Hochberg* 1042. in ludis equestribus *Hallenfibus* inspectum. Hunc tamen nobili seu equestri familiae *Alfatice* seculo decimo quinto extinctæ de *Hohenburg* (cui in usu fuit scutum bipertitum, cuius anterior pars auro fulgebat, posterior cyano, impressa stella aurea; apex cornu venatorum auratum & cauda pavorina fastigiatum. vid. *Sibm. Wapenb. P. 2. p. 131.*) annumerat *Bernh. Herzog. Chron. Alfat. L. 6. p. 176.* Legitur etiam inter Episcopos *Holsopolensis Theodoricus de Hohenburg*, quem *Caspar Bruschius Nobilem Heroa de Hohenburg* nuncupat, qui inter *Ottoneum & Hermannum* *Bar. de Lodenburg* medius Ecclesiam rexit, & 1224. satis concessit. An veto huic, an alii familiae debeat, non satis dijudicare possum.

§. III. Certior deducio potest referri ad *Atelchierem ab Hohberg*, qui circa 1290. cum *Henrico VII.* Imperatore ex *Lucenburgio* agro in *Silesiam* concessit, pater *Henrici & Enderici*: ille *Abbas Fuldensis* quatuor fere annorum decades rexit, & 1533. mortuus est: *Gabr. Bucelino* dictus *211. incomparabilis*. Hic cum filio sub *Carolo IV.* qui hunc honorem 1350. tribuit, & *Wenceslao* in *Bironum* otine fuit, quod ex antiquis monumentis & literis liquet. Unde 1396. titulus legitur *den tuchtigen und wolgebehrnen* / qui eo tempore procerum erat. (1396. am nächsten Donnerstag vor S. Meren gibt Herr Jense von Chorzunz der Konig. Mächte zu Bohem Hauptmann der Fürstenthümer Schwidmiz und Naum. Mächte zu Bohem Hauptmann der Fürstenthümer Schwidmiz und Naum. cune Attestatione sub sigillo majori regio: Daß vor ihn kommen sind die aetfrenge Herren Henschul Scheppe und Herr Venzold von Zedus / und haben das Dorff Conradswalde und andere Gültzen verkauft den tuchtigen und wolgebehrnen Herrn Hansen von Hoberat, Herrn Nuckeln von Hoberat, Marten / und Herrn Hartman von Hoberg / Priestern / Webrüedern samt ihren erben und nachkommen.

Mum

Zeugen

Zeugen sind die Edle Herren Nidel von Leisbrück / Herr Peter Olffe von Zedlig / Herr Nidel von Reichenberg / und Herr Sigmund von Poarell.) Polten vero Bohemia & vicinis provinciis bellis Hunnicis & civibus de civitate temporum injuria in equitatem rediere ordinem, quod illustriori splendore jam tertunt non viderentur respondere. Cujus rei exempla in aliis partim jam notavimus vel notabimus, *Ahlshelorum, Kanoniorum, Boyneburgiorum, Degenfeldorum, &c.*

Continua-
tio de edu-
cationis.
Lince.

§. iv. In Friderici modo dicti filijs *Joanne* & *Nicolao* in diversum abire cepere lineæ, nec non in Joannis filijs *Christophoro* atque *Joanne* secundo. A *Christophoro* orta est linea *Furstensteinia*, Comitum dignitate ornata, a *Joanne* secundo *Gutmansdorfia*, *Baronum* axiomate decorata, a *Nicolao Buchwaldia*, quæ equitum hæcenus contenta fuit titulo. Præter eas à *Friderico* Nicolai altero filio, qui in *Rehemia* uxorem duxit, creduntur originem habere *Hohbergi*, qui in Bohemia & Lusatia imperant. In *Furstensteinis Conradus Christophori* filius, *Vladislai* atque *Ludovici* Ungariæ atque Bohemiæ regum Consiliarius, Capitaneus Provincialis & Prætes Ducatus *Tauernensis* & *Svidnicii* litæ, atrem *Gierstorf* ad radices Sudetorum montium (*Düfeningebürg*) possedit, & à Cancellario Bohemico Barone de *Schellenberg* castrum atque Dominium *Furstenstein* oppignotata accepit: filius *Christophorus* item *Carolo V.* atque *Ferdinando* à consiliis intervnt, & post hunc filius *Conradus III.* *Ferdinandi* atque *Maximiliani II.* Consiliarius nec non Capitaneus & Prætes Ducatus *Svidnicæ* atque *Jauerensis*, cujus nepos *Joannes Henricus* *Ferdinandi* duobus & demum moderno *Augusto* à consiliis fuit, atque *Comitis* meruit titulos. In *Gutmansdorfis Fridericus* ex *Joanne*, *Melchiore*, *Henrico* & *Balthasare* (duo fratres cælibes *Christophorus* Camerarius *Ludovici R. Ungariæ* cum hero cecidit 1526. *Calpar* eques *Hierosolymitanus Maximiliani II.* *Marescallus* aulicus fuit. Eorum vero soror *Dorothea* cum *Eleonora*, quæ *Francisco I.* *Franciæ* Regi nupsit, in *Franciam* profecta ibi 1532. nupsit *Carolo de Poitiers*, *Baroni de Vadans* & *Laferté* decem liberorum mater, ex quibus *Francisca* *Philiberto del'Aurbe* sine 1569. elocata est.) totidem lineas dedit. Sed de cæteris reliquis, excepta ea quæ *Melchiorum* latorem habuit, *Ferdinandi I.* & *Maximiliani I.* Consiliarium. A quo familia *Austria* illata est. Ab hoc denuo rami orti sunt, à *Durrenbach*, *Veldck* & *Obertameris* dicti, per filios *Melchiorum*, *Ferdinandum*, atque *Fridericum*: ex hoc superest Perillustribus *Baro Volfgangus Helmbardus*, de sua & plurimis familiis illustribus, quarum memoriam conservat, nec non de meis studiis præclarè meritus. Cui lector maximam partem scire eorum debet, quæ de illustribus *Austriacis* hic legit, quondam ab avo ejus materno *Generoso Vilhelmo Bernardo de Friedesheim* collecta, mihi autem a præfato *Barone* pro sua in rem literariam studio gratiose communicata. Insignia vero *Friedeshaimis*, & quæ ad decus familiae spectant, in Parte generali c. 3. vidiimus.

Baro Volf-
gangus
Helmbardus.

Friedes-
heim.

Scuti tes-
tera.

§. v. Quod scutum gentile atinet, nescio quod monstratum familiae, cujus fragmentum sed mendosum parti 3. Germaniæ item matographice inferitur, *Bucelinus* tribuit. Fuit vero vetustum *δύγυα* scutum transverse lectum, parte inferiori *argenteo* & mino tessellata, superiori *argentea* cum tribus montibus carulis, uti videte licet *Sibmach. Wapenb.* P. I. p. 36. inter proceres *Austriæ*, & p. 166. in *Saxonica* nobilitate, quo ex *Buchwaldis* aliquos concessisse conjectura est. Porro monitus sum, superiorem partem, in qua monticuli sunt, angustiore pingendam, majori spatio tessellata relicto, qua ratione instar capitis superior illa pars foret: sed *Sibmacheriana* pictura non convenit. In *Fursii* vero recentiori sculpturâ id observatum observavi. Tum tessellarum numerum determinatum legi, ut senæ argento, totidem tingentur minio. Sed neque in eo consentiunt figurae armorialis nostri. *Fursi* P. IV. pag. II. cum auctum clypeum repræsentat, montium figuram in tres cuspides cartuleas transformat, solo infesto cocco, in quo verò chalcoglypta manum lapsam reor.

Apex.

§. vi. Scuto imponitur galea coronata, ex qua dependent lacinie *argenteæ* & *rubeæ*. Coronæ vero imponuntur trutta due *argenteæ incurvata*, singulæ ternis *struthionis plumis*, quæ alternatim *argenteo* & *cocco* tinguntur, exornatæ: inter truttas comparet *rosa* *argenteo* petiolo & aliquot foliolis viridibus sustentata. *Sibmach.* alleg. pag. 36. folia rotæ non addit, & plumas *struthionicas* piscibus desuper potius imponit,

Pr. de Choisy, & matrem Caroli de l' Hospital, Vitraci rami aurotis. Ille *Joachimus de Rouhaut Marscallus*, bello & meritis de Ludovico XI. inclutus, patrem habuerat *Joan. xcm.*, a quo *Aegidius Rouhaut*, cujus trater *Clemens* dicitur *Tiphanius Rouhaut Com. Droci & Vicecomes Thonfi* fuit ab uxore *Petronella de Thouars*: Uterque, *Clemens & Aegidius*, cum fratre Ludovico nati erant *Atilenc Rouhaut & uxore Isabella de Beaumont-Bressure*.

Voluyre de Ruffec. §. IV. Areola extrema bipertita pingitur: latere priori denuo transverse secto, ut superior pars *quincis aureis & rubris fascis* exaretur; interior *rubra novem maculis aureis* continent; sinistro latere *rubro*, inscripta *cruce anchorata vario velle conju- ra*. Fasciæ norant *Voluyre de Ruffec*, propter *Franciscum de Voluyre* Joachimi Rouhaut, de quo numero præced. uxorem, matrem Annæ, quæ *Adriano Hospitalio* nup. lerat.

Rohan. Chastre. Gens ipsa *Voluyriorum* refertur ad *Herveum de Voluyre Dn. de la Rochecorriere* in Acto- nibus, qui 1356. duxit *Aleonoram heredem Ruffec*, ex præcis *Eugolisme Comitibus* ortam, & *Nicolai Baronis de Ruffec*, hic *Joachim*, quo *Francisca* genita, pater fuit. *Rohaniorum* maculis suam assignare cautam nescio: quod vero crucem variam concernit, *Cas- strear* gentem denotat, ob *Annam de la Chastre* filiam *Claudii Dn. de la Maisfontre*, *Francisci de l' Hospital Dn. de Vitry* conjugem, *Ludovici* matrem, *Nicolai primi Du- cis aviam*.

Hospital. §. v. Toti incumbit media parmula *rubra* continens *gallum galinæcum argen- tatum, rostri o, cristæ, barbi & pedibus ex auro*, altero pede tenentem *scutulum caru- leum lilio auro pictum*. Gallus *Hospitalia* gentis proprium est decus, sed *scutulum liliatum* debetur virtuti *Ludovici Hospitalis March. Vitry*, & gratiæ *Henrici IV. regis*, qui ob *Meldarum* civitatem ad obsequium regis reductam, cui dem præfectus datus est) hoc memos non secuto interuit, telle *Gehor. indic. armor. voce barbè p. 79*. Ubi etiã areola majoris scuti non nihil mutat, ut tertia præter tesseram *Ruhaltiam, Vo- luyriam & Rohaneam* complecteretur, *Castrea sola in quartam* rejecta, quod satis probabile est, cum *Voluyria* familia *Hospitalia* per *Ruhaltiam* amicitate juncta sit, non per *Castream*. Unde eam dispositionem sequi malo.

Apex. §. VI. Galea incumbit coronata, quæ sustinet caput avulsam *galli gallinacæ* ex *argento*. Lacinie sunt *coccineæ & argentatæ*. Telamones duo infantis vel puelli fa- scia cincti *cyanea liliis aureis sparta*.

Titulus. §. VII. Titulus est: *De l' Hospital Dux de Vitry Chasteauvillain, M. d' Arc, Dom. de Coubere*. Quod *Vitriacum* atinet, dignitas Ducalis ei 1643. beneficio regis ac- cessit.

CAPUT XLV. Barones de Ilfing.

A R G U M E N T U M.

1. Scutum & apex.

2. Familia ex Comitibus *Moringæ*.
3. Inde patris *Angustani. Earonia*.
4. An à *Witellj* accensibus.

§. I.

Scutum & Apex. Inter *Dominos & Barones Sibmach. Wapenb. P. 1. p. 24.* etiã *Ilfingos* recenset, illisque scutum transverse sectum tribuit, cujus superior pars *rubra*, inferior *nigra* est, utraque continet *fasciam tortuosam* (*Lazius de migr. gent. l. 7. p. 328.* vocat *sectionem triangularem*. *Sibmach. frumme balden* ?) ex *argento*. Galea coronata imponuntur duo cornua, quorum superiora minus tinguntur: ita quod credo fieri oportet, nam *Sibmach. argento tinger*) inferiora nigro colore, media autem percurrit fascia tortuo- sa: Tum hiantia cornuum ora & oram extimam ornant pavoninae pennæ. Laci- nie sunt *argenteæ*, hinc coeque, illinc nigro colore reflexæ.

Familia ex Comitib. Moringæ. §. II. Familiam *Lazius d. l. p. 320.* & ex eo pro mo *Henning. Theatr. T. 3. P. 1. p. 323.* refert ad *Comites de Moringen*. Recenset vero *Leopoldum Ilfing Comitem*, qui à *Taililone* postremo *D. Bojariæ* 758. *Abbas Monasterii Wessintronæ* constitutus sit. Alium *Ilfangum Comitum de Hohenrieden* recenset 1545. Inde *Friedricum Comitum de Moringen*.

Moringen circa 1141. cuius filii & cognati 22. in bello Ducis Bojariæ, cui nomina dederant, partim interfecti, partim fortunis multati sunt, ut relinquere agros, & se Augustam conferre coacti fuerint. Comitatum vero Moringensem Duces Bavarix, *Gumbenbergis* & *Biberbacensibus* Marecallis contulerunt.

§. III. Ex eo Illungu, & ex his primus *Sirfridas*, inter patritios Augustanos (in quibus eorum arma videas in Sibinachi. *Wapenb.* P. 2. pag. 207.) numerati sunt, trequenti magistratu in ea civitate incluti. Ex illis *Sebastianus*, pluries consul 1464. ab Imperatore in publico conventu meruit cingulum militare, & gentis suæ historiam, ex qua sua Lazius sumsit, conscripsit. Celebris etiam fuit *Georgius Illung de Liechtenberg* Colonellus, Caroli V. Ferdinandi, Maximiliani & Rudolphi II. Consiliarius & Svecix Præfectus, cuius filii *Maximilianus*, *Fridericus* & *Georgius* Baronum titulo insigniti sunt: Verum prolem non reliquere. A Georgii fratre *Alechiore* reliqui Illungu propagati, cognomento de *Tratzberg*, de *Vischach*, de *Cunaberg*, qui nunc etiam luperaut.

§. IV. Existimat *Lazius* totam gentem descendisse à *Palatinis Wittelspaciensibus*, qui superiorem partem Illungiorum vel Moringensium armorum, argenteam videlicet triangularem sectionem etiam gesserint.

CAPUT XLVI.

Duc. Juliaci, Clivia, Montium.

ARGUMENTUM.

reditas ad *Limbürgios*, *Ravenburgios*, *Juliacenses*, *Clivios*.

1. Ditionum successio.	7. <i>Marcani</i> , successio, <i>Lineæ</i> .
2. <i>Clivia</i> familia. <i>Origo</i> , successio.	8. <i>Scutum</i> ultimarum Ducum.
3. <i>Scutum</i> , <i>Schozenbergii</i> .	9. <i>Galez</i> .
4. <i>Com. Teyslerbanus</i> , <i>Dom. Hensta</i> , <i>Ex Hensta</i> , <i>danus</i> ortu familia.	10. <i>Marcanus</i> apex, <i>Ravenbergium</i> .
5. <i>Juliaci</i> Comes, <i>Duces</i> .	11. <i>Alte</i> dispositiones.
6. <i>Montanorum</i> origo, <i>Mutata</i> insignia. <i>He-</i>	12. <i>Nirvenensis</i> <i>lineæ</i> .
	13. <i>Controversa</i> successio.

§. I.

QUÆ tandem sub unius Principis potestatem redactæ provinciæ *Inluco-Clivia* Ditionum successio. *Montana*, extincto 1609. *Iohanne VII. Wilhelmo* ultimo Duce celebri adeo controversæ inter plures illustres Domos non semel armis agitata occasione præbuerit, non unum olim habuere Dominum, sed matrimonios demum coaluere.

§. II. Actum est de plerisque huic spectantibus L. 1. c. 13. occasione insignium *Clivia* familia. *Brandeburgicorum*, in quibus arcule omnes conspiciuntur, hic tamen non decernunt, quæ illis addenda sint, vel repeti mereantur. Initium faciamus à *Caroli* stirpe, quæ reliquis antiquior habetur. Eam ab *Elia* seu *Alto* seu *Helio* *Gratio*, *Gracii* seu *Grajo* derivant, qui *Carolo Martello* interierit, & ab uxore *Beatrice* (quæ 732. paulo post maritum decessisse dicitur) Comitatum *Clivia* obtinuerit. Eam *Beatricem* ferunt filiam fuisse *Theodoricus Vrsini* prætoris *Clivia*, ex *Beatrice* ultimi *Com. Teyslerbanus* filia. Huic *Elia* seu *Alto* tribuunt filios *Theodoricum*, *Godefridum* & *Conradum*, quibus serunt à patre data, primo insignia cum aureo gladio, alteri eorum, tertio annulum: & hunc *Hassia* Comitem, utum *Lossensem* seu *Lantum*, illum *Clivium* tuisse, qua fide, viderint ipsi. *Theodoricus* tamen, ut *Clivia* Comes, scribitur 742. *Ultrajectensi* Episcopo valdè fidem obtinxisse. Eo natum voluit *Remolum*, hoc Ongo.

Cunonem seu *Cononem*, et ut *Figb. Hoppius* vocat *Ludolphum*, patrem *Ioannis*, cui tribuitur uxor *Constantia* *Methacis* *Caropalatæ* Imperatoris *Byzantini* filia. Horum filius fuit *Baldunus*, genitor *Roberti* *Com. Teyslerbanus*, à quo illa *linea*, & *Eberhardi* *Com. Clivia*, cuius filii fuerunt *Berengarius* Episcopus *Tullensis* & *Luthardus* Comes *Clivia*, *Anolfi* Imper. ex *Berthæ* gener: quibus genitos lego *Eicuprium* *Com. Trevantia*, quam filius *Woldericus* Episcopus *Utrajectinus* 970. Ecclesiæ illi tradidit, & *Baldetricum* *Com. Clivia*, cuius pronepotem *Conradum* ajunt obres in Italia bene gestas

Wormatiæ ab Ottonem III. Comitem Imperii creatum: Hoc genitus est *Theodoricus II.* pater *Theodorici III.* seu *Arnoldi*, qui *Go. Iosredum Bultionem* comitatus est, & *Arnoldi II.* cui uxores *Henrica IV.* Imp. filiam, & *Friderici Barbarosse* forem tribuunt. Eo natus *Theodoricus III.* seu *probrus*, *Arnoldi III.* trater vel pater, qui genuit *Arnoldum IV.* qui 1218. I. hierosolymis deceffit, relicto *Theodorico V.* qui ex *Mechthilde* here. de *Domine Dynstake* nium habuit *Theodoricum VI.* cognomento *Circensium lufum*, nepotem *Theodoricum III.* pronepotem *Theodoricum VIII.* (cujus trater *Theodoricus praepostus Xantensis* Novetum *Coloniensibus* vendidit.) Eo nati sunt *Otto*, *Theodoricus*, *Joannes*, ordine *Comites Chivæ*, quorum hic 1368. mafculos clauit. Inde tres pre-tenderunt fuccellionem, *Arcolei*, ob *Margaritam Ottonis filiam*, *Johannis Dn. Arculei* & *Heufde* uxorem, *Parviffi* ob *aliam Irmarardum* tium iftorum *Comitum forem*, *Gethatdo* *Hortano Dn.* de *Parv* eyls nuptam, & *Marcanti* ob *Theodorici filiam* *Margaritam*, *Adolfi Com. Marcanti* conjugem; fed tandem emto etiam *Parviffi* fitorum jure, hū adverfus *Arculeos* obtinere, atque *Caroli IV.* fententia *Adolfo* pridem *Monafterienfium* & *Coloniensium* praefuli *Comitatus* adierus est.

Successio.

Scutum.

Schon-
bergu.
C. Ter-
fterbantii.Dom.
Heufde.Ex Heuf-
danis ortæ
familia.Juliaci Co-
mites.

Duces.

§. III. Chivæ tellera est clypeus coccineus feuto argenteo in corde impreffus, carbunculo radiato aureo, nodulo liliato & fmaragdō in medio inftructo, in totam arcam proteffo. De eo plurali loco cit. n. 8. egimus. Porro ex eadem familia Chivæ derivari amant *Schanbergu*, pridem equites jam *Comites*, in eam rem allegata tellera, quæ il-lis fimilis in ulu est, quod fuo loco videbimus.

§. IV. *Balduinum Chivæ Comitem* §. 2. diximus patrem fuiffe non folum *Eberhardi Chivæ Comitis*, verum etiam *Roberti Com. Tefferbantia*, quam a fratre acceperit, continentis ditiones *Rommelniam*, *Hufdanam Arculeam*, *Altenacenfem*, *Hianen-fem*, *Culeburgiam*, *Birnam*. Vid. *Henning. Theatr. T. 3. P. 2. pag. 363. 365.* ex *Porto Heu-tero*. Et dantur filii *Ludovicus*, *Robertus*, *Theodoricus*. Hunc volunt *Domnum Ate-nacenfem* tuiffe, fratrem *Marenorum* & *Montanorum* *Comitum*. Illum *Tefferbantia* *Comitem* vocant, cujus abnepos *Aufredus* *Epifcopus Trajectinus* 994. *Comitatum* in-ter cognatos diftribuit, parte *Epifcopatu Trajectino* & *Leodienti* fervata; illum vero *Robertum* apud *beneficio Chivæ Comitis factum* *Domnum Heufde*. Huic datur filius *Balduinus*, qui fertur *Sophiam Edmondi R. Angliæ* filiam ductam tibi copulaffe, quam à patente miffi *Heufde* fila nentem repererint, unde *Heufdani* datum feutum aureum cum rota purpurea feextradorum, quæ etiam fupra galeam carulea coro-na ornatam inter alminas aures comparet. Ab hoc continuata familia, ad *Joan-nem VII.* qui concedente *Chivæ Comite* 1290. *Hollandiæ Comiti* te feudo obftrin-xit, pater *Joannis VIII.* & *Johannis Dn. Drengh.* illo natus *Joannes IX.* 2. 1295, cujus for-or *Sophia*, *Saxenburgeo* regulo nupta, impedire non potuit, quo minus *Jeannes D.* *Brabantinus* *Heufdam* fibi vindicaret, cui demum ille acquievit, annua pecunia re-cepta, patrielis autem *Guelelmus Droncellanus* itidem potentia majori cedere coactus est; fed ad *beneficium Hollandiæ* ditio rediit. Ex ea vero fupre *Heufdiana* referun-tur ortæ nobiles familiae *Hie. been*, *Eufering*, *Crayenftem*, *Rofendacl*, *Dronghen*, *Elsfont*, *Hedekhuysen*, *van der Sluys*, *Spiering*, *van Veen*, *Vyck*, *Goudhuzen*, *Gudenhofen*. Unde in illarum familiarum pleratumque feuto rota illa comparet, pro primis in tibeo au-reo; feconda familia eiusdem metalli in pratino; tertia geiebat argenteam in ni-gro; quarta nigram in argenteo; quinta argenteam in caruleo; fepta nigram in aureo; feptima auream in caruleo; octava argenteam in tibeo; nona aurea in ni-gro. Ipla creitas *Heufde* utitur veteti dynaftatum parma.

§. V. Quod *Julacensium* *Ducatum* attinet, notatum feuto aureo impreffo leone nigro, qui hinc quam cruentam protendit, & dentibus atque talculis argenteis in na-tur) habuit ille ab antiquo fuo *Comite*, quos ad *Gerhardum* reterunt, qui 933. *Henri-co* aucupi contra *Hunnos* miltaverit. Ab eo reliqui: ex quibus *Vilhelmus* 1329. à *Comitiis Metenfibus Caroi II.* gratia accessit. Ejus ex filio *Vilhelmo* nepotes *Vilhel-mus* & *Reinoldus*, materno jure etiam *Geldriam* tenuere. At cum liberis carerent, *Joanna* foror *Joannis Arculei* uxor fuccellit in *Geldria*, & post eam *Egonodani*, in *Julia-cum* etiam fuccedere conati, ob quod *Geldrico* *leoni Juliacensis* in eodem feuto jun-gi folet: at ex agnatis *Adolfus Montanus Juliacum* obtinuit; idem rexit post patrum

patrum *Gerhardus*, pater *Wilhelmus*, quo *Maria* nata est, à qua maritus *Joannes III. D. Clivie Ducatus Juliacensem & Montanum* suo iunxit.

§. vi. Quod *Montanum* attinet familiam, sunt qui eam ad *Clivios* referunt, videlicet ad *Theodericum Roberti Com. Tescherbanti* filium, *Balduinum Com. Clivie nepotem* (§. 4.) Mallem vero in *Adolfo* subsistere, cui *Veru. Tischenmacher. annal. Mont. p. 2.* fratrem dat *Hermannum Com. Vbiorum* advocatum *Tuncu.* *Adolfum* autem vocant etiam *Comitem Vbiorum* necnon de *Monte*, atque advocatum *Tutis.* Emortuus est eius delignatur 1136. vel 1136. aut 1147. Eo geniti *Eberhardus & Adolfus*, qui *Altenanum* castrum extruxere, hic pater fuit *Adolfus Com. Altenani & Montani*, qui obiit 1170. hoc geniti præter *Brunonem & Fridericum* Archiepiscopos *Colonienses*, duarum linearum autores *Engelbertus Com. Montium & Eberhardus Com. Altenani*: de hujus posteris deinceps. *Engelberto* nati sunt *Engelbertus* etiam *Coloniensium* presul & totius Germaniæ protecx, ab agnato *Friderico Isenburgo* 1225. trucidatus, atque *Adolfus Comes*, quo *Margareta* nata est, *Henrici D. Lumburgu* uxor, mater *Adolfi & Mutarain-* *Walrami*, quorum hic patri in *Lumburgio Ducatu*, ille primo genitus in *maternum Co-* *mitatum* successit, qui abjecta *rosi, Montanorum & Altenanorum* hæcenus testera, quanti *Fridericus* patricio conspurcasse videbatur. *Leonem Lumburgium* *Montani* at- *Hereditas* *ad 1 m-* *burgios.* tribuit, unde deinceps scutum *Montanum* argenteum ornatum est *leone rubeo, corona & falcibus aureis, lingua carulea, cauda bifida & in decussim trajecta.* *Adolfo* nati *Adolphus*, qui demum *Dux Lumburgus* illum *Dacatum* vendidit, sed ab Archiepiscopo *Coloniensi* captus obiit in carcere 1295. *Wilhelmus Comes Montium*, qui 1308. extitit est, *Conradus* præpositus *Coloniensis*, ad Archiepiscopatum destinatus, ob quem bellum ortum, atque *Henricus Windecia Dni* demum *Comes Montium*, pater *Adolfi*, qui 1348. mortuus est, præmortuis filiis *Adolfo & Wilhelmo* immorigeris; unde successit filia *Margareta Ottonis Comitis Ravensburgii* uxor, quæ aliam genuit *Margaretam* heredem utriusque Comitatus, nuptam *Gerhardo Juliacensi* Comiti, quorum hic 1360. equestri ludo interit, illa ad 1389. supervivuit. His parentibus natus *Wilhelmus*, quem *Vincencius Imperator* 1389. *Ducem* creavit: eius filii *Atolphus* Remoldo agnato in *Juliaco* successit, *Rupertus* Episcopus *Paderbornus*, eadem dignitate ornatus *Wilhelmus* successit, sed demum *Dux Montanus* genuit *Gerhardum Juliaci & Montium Ducem*, patrem *Wilhelmi*, quo nata est *Maria*, à qua ad *Clivios* successio delata est.

§. vii. Diximus *Adolfo* *Montano & Altenano* Comite præter *Engelbertum* *Montanum. Eberhardum* natum esse *Altenanum* Comitem: hic *Arnoldum Com. Isenbur-* *gum* genuit *Fridericum* patrem, à quo *Engelbertus* casus, ille vero supplicio affectus est, autor *Lumburgio-Styrmie* Illustrissimæ, quæ sola ex gente tam incluta superest, *Stir-* *su. cessio.* *pis, & Fridericum*, patrem *Adolfi*, qui emto castro *Mare* hoc nomen pro *Altenano* assumpsit, & 1243. decessit, pater *Gerhardi* Episcopi *Monasteriensis & Engelberti* *Comitis*: Hic iterum genuit *Eberhardum*, patrem *Adolfi* Episcopi *Leodiensis*, atque *Engelberti*. Hunc patrem habuerunt *Engelbertus* Episcopus *Leodiensis* & demum *Archi-* *episcopus Coloniensis*, & duarum linearum autores *Adolphus* atque *Eberhardus*. *Adol-* *phus* genuit *Engelbertum* Comitem *Marcarum. Adolphum* prædenti Episcopum *M. Westmon-* *ster* atq; *Archiepiscopum Coloniensem*, dein vero Comitem *Clivie* ex materno jure: Hæc satis est *Adolphus*, qui *Clivie* *Dux* creatus est 1417. filiosq; habuit *Joannem* atq; *Adol-* *phum Dni. Ravensburgi, Philippi* patrem. *Joannes* iterum dua lineæ ex se dedit, per *Engelbertum Niverniam* in *Gallia*, quam pater *Licobus* terminavit 1386. cuius soror *Henrica Nivernium* marito *Ludovico Gonzaga* attulit: sed per *Joannem II. Cliviam*, quæ continuata per *Joannem III.* ad quem hereditas etiam *Juliaci* atque *Montium*, ejusque filium *Wilhelmum*, atque nepotem *Joannem Wilhelmum Ducem*, qui 1609. moriens hereditatem pluribus litibus expositam reliquit, eo quæ non semel arina sumta sunt. *Eberhardus* *Adolfi* *Marcani* frater *Arenbergæ Dominus* alium tamum ex se dedit, pater *Eberhardus*, quo nati *Joannes & Ludovicus* *Rupferti*: *Joanne* autem *Eberhardus* lineæ *Arenbergæ, Robertus* *Sedanis. Wilhelmus* *Lutania* autec. Primam terminavit 1544. *Robertus* Comes, herede sorore *Margarete Joannis Equitis Barbaronni uxore*, unde in Principum *Arenbergæ* scuto *Marcana* facta apparet, ut vidimus L. 1. c. 4. *secunda* directam lineam clausit 1594. fratrum heres *Carola Marcana* *Bulienia* *Henric*

Henrici Turci Turcanni uxor, teclamante patruo *Civolo Roberto Com. de Maulerrier*, qui liberos etiam reliquit, ex tertia superest *Janacensis Comes*.

Scutum
ultimu-
m in Uru-
cum.

§. VIII. Scutum ultimi Duces, qui familiarum istarum omnium collegerant successione, illud gestarunt, quod representatur in *Selmach. Wapenb. P. 1. p. 6.* ut videlicet totum scutum transierit linea, caput duæ perpendicularæ, pedem una in quinque atreolas disperitur. Ita superiores laterales sunt *Juliacensis, Crivis, Montanus*. Inferiores *Marcanus*, videlicet aureis cum fascia triplici ductu tessellata ex argento & minio, atque *Ravensburgius* argenteus cum tribus cantheris tubis.

Galca.

§. IX. *Galca* tres imponitur, media *Curtia* sustinet caput taurinum seu bubulum aduersum tubeam, cornibus & annulo qui per nates trajectur argenteis, cum corona aurea, cujus tamen interior circulus argento & minio tessellatus conspicitur, ut ita *Marcana* simul, ex quibus *Clivii* ultimi, origo indicetur. Porro si vera esse traditio apud *Gelvi. indic. armor. p. 54.* *Beatrici Clivii*, quam *Helius Gratus* duxit, scutum fuisse argenteum cum capite taurino tubo aduerso cornibus nigris annulo per nates trajecto argenteo, exemplum esset moris, qui aliis exemplis non caret, veteris tessere in apicem retere: sed alibi idem pag. 272. 273. *Clivii* apicem dat *Cygnum coronatæ castili incubitæ*, quia *Helius* dictus sit *equus cygnæ*. Quæ *Juliacum* notat eorrientem aquilam seu gryphum aureum, rubea lingua & qua collum vincitur tremola (*Halsband*) alas nigras expandentem sustinet. Extrema *Montana* coronata ornatur cauda pavonia. Lacinae sunt, circa primam atræ & aureæ, circa secundam aureæ & coccæ & tertiae, ex tertia dependent argenteæ & rubræ.

Marcanus
apex.

§. X. *Marcanus* apex hic non simul notatur, eum vero in *Wapenb. P. 2. p. 17.* sub nomine *in der Mark*, videmus, ex corona, cujus circulus tessellatus scutum exornatur, proterfium jugum alarum compheatum. Eadem facie notatur scutum Comitum *von der Mark*, quod fasciam tessellatam duorum ordinum & ex ea exurgentem leonem rubeum teret. *Galca* insitit corona, & ex ea inter duo cornua aurea leo exurgit rubeus. Credo notari lineam *Luna nam*, vel aliam ex post genitis, que leonem discernendi causa ailuserit. Non æque facile discernas, quid tibi velit, quod p. 18. titulus adscribitur *zu der Mark*: cui tribuitur scutum diagonali linea dextra dispartitum hinc minio isthinc argento, inscripto scutulo pariter secundo & coloribus alterato, toti autem inductis sceptris latis *Clivii* aureis. Sane cui illud *dit*, pro prium fuerit, non allequor. *Ravensburgii* comitatus apicem pag. 17. videm videre licet videlicet *galca* coronatæ impositum pileum oblongum rubeum, in globulum terminatum, cui utrinque terna vexilla *Ravensburgia* adduntur. Seam *Fest. Wapenb. P. 3. pag. 9.* imponitur sine corona pileus hermiomicus additis aliquot pennis pavonis. Imposito scuto videntur quatuor pro tribus cantheri.

Ravensper-
gus.

Aliæ dispo-
sitiones.

§. XI. Quod alios attinet, antequam ditiones hæc conjungerentur, *Clivii Cliviam* & *Marcanam* tesseram, *Juliacens*, *Juliacentem*, *Montanam* & *Ravensburgiam* conjungebant. Apud *Chifflet. Eq. A. V. n. 47. Joannis Ducis Clivii* scutum pingitur quadripartitum ex *Clivio* & *Marcano* symbolo, & num. 55. *Adolphi Clivii Ravensburgii* clypeus plane eadem dispositione apparet, sed imponitur scutulum medium novo & veteri *Burgundico* symbolo quadrifidum, imposita *Flandrica* parmuia. Horum ratio ex eo est, quia *Adolphus* matrem habuit *Mariam Joannis Ducis Burgundæ* filiam.

Nivernens-
is lineæ.

§. XII. *Cliviorum Nivernensium* in Francia, quos §. 7. ex *Engelberto Clivio* factos dixi, quæ fuerit dispositio, ex *Gonzagorum Nivernensium* scuto videre licet. Nam ejus secunda & tertia quadra cum atreolis omnibus huc spectat. Nolumus vero a tum agere, ut illud hic lustremus, quando *L. I. c. 29. n. 17. & seq.* id contemplari tumus.

Contro-
versa suc-
cessio.

§. XIII. Quæ argumenta pro successione jure adducant familie *Palatine Saxonicæ, Brandeburgicæ*, suo loco videre, neque hic ea repetere necesse est.

CAPUT XLVIII.

Com. & Bar. Khevenhüller.

ARGUMENTUM.

1. *Familia origo, Successio. Lineæ Comitum dignitas. Austriaca bona.*
2. *Scutum. Aichelberg.*
3. *Weißriach. Familia origo, Deductio. Bona.*

4. *Kellerberg.*
5. *Aquila Weißriachgrani.*
6. *Außenstein. Familia.*
7. *Maidorf.*
8. *Galea.*
9. *Tuuli.*

§. I.

Illustriſſimorum Khevenhüllerorum Comitum & Baronum familia in Carinthia inf- Familiz
 ignibus bonis locuples à multo tempore floruit: eam veto *Celſ. Ritterhuſius* à *Sigs- origo.*
mundo Khevenhüller ab Aichelberg deducit. Sed *Gabriel Buccel. Germ. T. 2.* alius aſcendit, ac *Sigismundo*, quem ait centenarium obiſſe 1185. patrem aſſignat *Albigum*, qui 1080. Iudis Auguſtanis interfuert, filius *Richardi Khevenhüller*, qui ex *Franconia Carinthia* immigraverit, & circa 1030. condiderit *Aichelberg*, maritus *Schenekia ab Oſſerwertz*. *Sigismundo* ſupra dicto *Buchnuſtilium* dat *Achatium*, nepotem *Richardum*. Succellio,
 Hunc vel juxta *Rittershulium Sigismundum* ordine a patre in filium quinque *Ioannes* *Linæ.*
 ſequuntur, quorum quintus fratrem habuit *Kudolphum Capitaneum Carinthie*, novæ *Linæ*
linæ autorem, quæ in pronepotibus deſecit: filium veto genuit *Auguſtinum* *Maximiliani I. Confiliarium*, qui 1519. deſecit. Hic communis pater fuit *duarum linearum*
 ex filis *Chriſtophoro* & *Sigismundo*, patre *Georgi*, qui etiam *Carinthia* fuit *Capitaneus*, &
 poſteritatem habuit. *Chriſtophorus* etiam *Capitaneus Carinthie*, qui 1557. deſecit, præter
 alios genuit *Birtheolum Comitem* & *Mauritium Chriſtophorum linearem* autotes. *Comitum*
 Porro 1535. ſub *Rudolpho II. Ioannes Baro Khevenhüller*, inde *Comes*, cum fratribus in *dignitas.*
Auſtriam venit, & inter proceres (*Landſteu*) Provincie ſupra *Anaſum* receptus *Auſtriaca*
 eſt; inde comparatur *Comitatum Franckenburg*, nec non *Domina Cammer, Kogel*
 & *Rainardl* ſupra *Anaſum*; inde dynaſtiam *Liechtenſtein* prope *Medling* intra *bona.*
Anaſum.

§. II. Scutum repræſentatur apud *Sbmach. Wapenb. P. 1. p. 20.* tribus perpen- Scutum
 dicularibus & una tranſverſa lineis in octo regiones ſectum. Prima & ultima regio ſu-
 perius *nigra glandes tres aureas* ſeu unam duabus ex latere ſolis ſtipatâ, *Die gelbe eichel*
ſamt den zweyen blärlein benderſeits auff einem ſtengel interius in *auro undo-*
ſim faſciam nigram (*hin und her gewundene ſtrich nach der zwerch*) repræſentat. *Chifflet. Eq. A. V. num. 280.* ita enunciat, *palus furvus ram. o. trium glandium au-*
reo impreſſus, ſuppoſita gemina faſcia tranſverſa aurea. Quod vetus gentis eſt ſymbo- *Aichel-*
 lum, haud dubie ad nomen *Aichelberg* alludens, quod audivimus à *Richardo berg.*
conditum.

§. III. Proxima areola bipartita hinc *argentea*, *cuſpidibus quinque nigris* *Weiß-*
 tranſverſis diſtinguitur, hinc *totâ nigricat* (*Das ſchwarze feld / auß deſſen mitte* *riach.*
oder halben theil nach der länge abgetheilet drey weiſſe zwitel auff emander
die ſpigen außwärts gefehret / erſcheinen. *Chifflet. d. l. ita enunciat: dente trifor-*
verſis tamolis atris & argenteis, acuminatis inferis exaratus; quæ facies etiam ſed
 oppoſito ſitu ſeptimæ regionis apparet. Ita deſignatur familia de *Weißriach*, ut
 videre eſt *Fuſſl. Wapenb. P. IV. p. 15. & P. V. p. 15.* Ipſam familiam *Weißriachſim* *Familia*
 ſeu *Weißriachſim* comperi, non niſi *cuſpides tres nigras argento inferſcriptiſſe*, ſed *origo.*
Khevenhüllerum, credo quod areola anguſtior pluribus commoſius diſtinguatur,
 quinque ſicut uſuſate, non vero ut *Buchel. Germ. P. 3. pag. 253.* pingit ſeptem. Ipſa
 dicta gens illaten ſplendore diuſoruit. Ita de ea *Woltg. Laz. de migr. gent. L. 6. p. 198.*
Domini à Weißriach apud Carnos quondam celebres, qui noſſe in Auſtria late patetium
ordinem obtinent. videlicet Pfartenſtein, Ferream civitatem & Gundersdorf, Comitum
etiam aſcripti à Ferdinando Romanorum Hungariae rege, Auſtria Archiduce. Porro
Weißriach eſt in Carinthia adhuc ſuperſt, haud procul à Villaco. Aliunde accepti,
 caſtunt hoc, à quo illis nomen, ſitum eſt in *Lungaria* atchiduceleos *Salzburgia.*
 Gentem

horum apex proprius fuit, qui galeam ornat dextro lateri assidentem, & ternis argenteis, totidem nigris (alii ajunt auratas, argententas & nigras apparet, uti est in Wapenb. P. V. p. 15.) struthionis j lumis superbit. Olim vero gentilis apex fuerat pileus acuminatus (gespiztes hütten oder viellecht ein zwiefelm/wie im schild/) globulo fastigiatus. Lateri sinistro clypei (Sibmachi. moneta. dextro potius adponendam) adjectur galea *Mansdorfia*, inter alas expansas nigras parmulam illius gentis fulmens. Lacinae sunt aureae & nigrae, aureae & cyaneae, coecinae & argenteae, argenteae & atrae.

§. IX. Bartholom. eo illum à Rittershulio video titulum assignari: *Comes in Fran-* Tituli
ckenburg, L. Baron Landron & V. T. h. n. berg, Hereditarius in Opatowitz & Carlsberg
Johanni Baroni & Francisco Christophoro Comiti, qui Equites aurati vellos tuere,
Chifflet. n. 280. & 351. addit titulum grand' escuyer hereditaire de Carinthie, seu magnus
scutarius hereditarius Carinthiae.

CAPUT XLVIII.

Com. de Känigseck seu Künigseck.

ARGUMENTUM.

1. <i>Familiae origo. Chunonisegg, Deductio. Fam. de Scutellis in Hispania.</i>	4. <i>Tituli variati.</i>
2. <i>Ultior deductio. Känigseck in Borussia. Patrone: Comites, Leopoldus Wilhelmus Imperii Vicecancell.</i>	5. <i>Saulgavia Comites. Infignia.</i>
3. <i>Alia linea.</i>	6. <i>Tabulae prognologicae Com. Leopoldi Wilhelmi & conjugum.</i>
	7. <i>Scutum.</i>
	8. <i>Alpex.</i>
	9. <i>Tituli.</i>
	10. <i>Familia Sanctementia in Hispania.</i>

§. I.

Antiquissimam gentem subministrata ab *Illustrissimo Comite Leopoldo Guilelmo*, Familiz
Imperii Vicecancellario, domestica documenta referunt ad quendam *Cunonem*, origo.
qui ex priefis Alemanniae & Aliae Ducum Guelforum Palatinis tatus duobus circiter ab Alstorfio militibus sedem nixit, & de tuo nomine castrum extractum circa 650. *Känigseck* seu *Chunonisegg* dixerit. Hunc patrem ajunt *W. m. h. d. l. de Chunsegg*,
qui praefo Caroli Martelli contra Regimfredum 715. occubuit, cum fratre *Hon-* Chunonis
richmanno seu *Henrico*. Tertium fratrem *Alvigerdum l. de Chunsegg* intertuit-
se ajunt eidem praefo, sed ejusdem Caroli bello contra Bavaros 720. intererunt. Hoc genus est *Johannes l. de Chunsegg* dictus *Comes* anno 777. ita citatus in
Participatio in syllabo virorum illustrium inter alios Comites. Hic filium habuit
Erhardum l. de Chunsegg, qui circa 801. sub Carolo Magno floruit cum Mangoldo Truchfessio de Walpurg, Egone Com. Furitenbergio & Henrico de Stropheln. *Deductio.*
Post hunc gradus generationis incerti sunt per seculum tere, usque ad fratres
Beatum seu *Battum de Chunsegg* ann. 922. & *Sejfridum* circa 930. ejus vidua *Diet-*
burga ex familia de *Caltenthal* intertuit torneamentis Magdeburgicis 942. illos excepit
Jacobus de Chunsegg in Trevirensibus 1119. Post hunc denuo aequi hiatus intercedit usque ad
W. l. de Chunsegg, qui Tigurnos ludos 1165. ornavit. *Battum* seu *Scutellum* 1170. cui
cum *Rechbergio* duellum fuit, *Ernestum* in torneamentis Coloniensibus 1179. & *Johannem*
1170. cupi vidua *Margarita de Hattstat* Alata in duos equestribus 1165. Tiguri
fuit: quos fratres fuisse aras petivacet. Hoc nati *Erhardus* praecipuus benefici-
et *Augustus* 1203. atque *Eberhardus* ejusdem equestris dotator, qui 1203. obiit, &
qui horum fuisse frater videtur, *Kudolfus* vel *Hofigerus* *Abbas* *Compendiensi* 1208.
Eberhardus nati *Fridericus Dominus de Chunsegg* 1229. qui in Hispania protectus
Jacobo Regi Aragonie fuit probatissimus, qui ei *Principem Cardona* detulavit,
(unde natus *Jacobus de Känigseck* seu *de Scutellis* vel *de Scutellis* ad insignibus *de Scutellis* Famil. de
eccis dictus, auctor illustis qui in Hispania fleret familiae de *Scutellis* vel *de Scutellis* in Hispania
Nun 2 Barthol.

Bertholdus Dominus de Chungseck & Frauenhofen Cæsaris Consiliarius 1244. 1277. *Adamus* in torneamentis Herbipolitanus 1235. *Bertholdo* creduntur nati 1110 & *Henricus* equites, quorum mentio, 1278. *Vladislaus* seu *Vlricus* 1287. qui castrum *Frauentberg* Monasterio Salemitano vendidit, & circa 1300. decessit, *Bertholdus de Chungseck, Dominus in Aulendorf*, aulicus Ducis Sæviæ 1257. *Eberhardus II.* qui *Frauenthofen* Dominium monasterio *Wengarteni* vendidit, *Bertholdus*, qui *Svinfurtentibus* ludis interitit 1296. *Eberhardo II.* nati *Eberhardus III.* qui eligitur 1396. *Vlricus IV.* (sitamen non cum III. unuselt) 1369. *Catharina* Com. Castellæ maritus & *Bertholdus IV.* 1363. 1396.

Ulterior
deductio.

§. II. Ab *Vlricis* seu *Vlrico* prædicto fere certior series est; Hic enim pater traditur *Joannis*, qui *Svinfurtentibus* ludos invisit 1296. *Henrici* Domini in *Appenweiler* 1297. & *Vlrici II.* Domini in *Chungseck* 1315. qui 1375. mortuus perhibetur, conjux *Catharina* Comitissæ de *Sulgau*, & deim *Anna* Baronissæ de *Kaisersheim*. Hic genuit *Bertholdum I.* mortuum 1370. *Stadium* maritum, *Vlterum* prætectum Ducatus *Sæviæ*, 1390. adhuc superstitem, *Eberhardum II.* 1369. (qui duas uxores habuit, *Anastasia* ex *Dominis* de *Liechtenstem* in *Sæviæ* & *Annæ* de *Clingenberg* *Dominorum* in *Hohentwiel*.) *Anselmum* 1370. (cui conjux *Marscella* de *Berberbach* ex *Pappenheimis*) & *Vlricum III.* qui 1387. decessit, uxore vius *Margaritha* Baronissæ de *Berkenbach*, ex hujus filius claruere *Ludolphus*, an *Leutoldus*, qui 1418. obiit, maritus *Annæ* *Dominæ* de *Hornberg* in *Tripperg*, *Benzius* seu *Benzo*, qui mortuus 1400. (cujus conjux *Elisabeth* de *Stoben*.) *Vltherus* 1392. *Marquaricus M. Magister* Ordinis *Teutonicæ* & *Princeps* *Borussia* 1434. qui mortuus est 1442. *Joannes II. Sigismundi I.* Consiliarius, qui 1415. mortuus est, atque familiæ propagator *Vlricus V.* *Dominus in Chungseck*, qui 1415. mortuus est, maritus *Elisabethæ* Com. de *Sulgau*. His geniti *Joannes I.* & *Leutoldus* (cui uxore datur *Anna* *Lincolniensis* de *Balsheim* in *Res.* 1472.) ex quibus unus ad patrum in *Bouissiam* se traiecit, & ibi cum nobilitemina matrimonio into *Dominos* de *Königsseeck*, quibus in illustri splendore superant, sevit, atque *Vlricus VI.* qui circa 1480. mortuus est, pater ex *Elisabetha* *Comite* *Isenburgia*, præter alios *Marquardus III.* *Baronis* de *Chungsegg* 1470. qui circa 1520. obiit, ex *Magdalena* *Marscella* *Pappenheimia* relicto *Joanne X.* *Barone* de *Chungsegg* *Dominus in Aulendorf* 1520. quo & *Dorothea* *Dapifera* in *Waldburg* nati præter alios *Joannes* *Marquaricus* *Vir* eruditissimus & *Ensisheimæ* *Camæra* *Præfectus* 1548. qui nulla prole ex *Elisabetha* *Com. Furstbergia* decessit 1553. atque *Joannes* *Leoboldus* *Vir* de *Königsseeck* in *Aulendorf*, mortuus 1567. relicto ex *Elisabetha* *Com. Montfortia* inter alios *Georgio II.* *Barone* de *Königsseeck* & *Rotenfels*, *Dimitrio* in *Aulendorf* & *Stauffen*, qui obiit 1622. *Bertholdo VI.* cui ex *Cunigunda* *Com. Zimmerensi* in *Wildenstein* & *Rordorf* liberi non fuerunt, atque *Marquaricus* *Consiliario* *Bavæno* intimo, *Gubernatore* *Ingolstadtii*, qui 1626. decessit. pater ex *Justina* *Baronissa* de *Stauffen*, *Joh. An. Wilhelmus I.* *Com. in Königsseeck*, qui 1663. moriens ex *Walpurga* *Truchessia* nullo suscepto filio lineam masculam terminavit. *Georgius II.* vero ex *Cunigunda* *Vir* vel seipsum prima conjuge suscepit *Bertholdum VII.* & *Joannem* *Leoboldum* *Canonicos*, qui 1663. extincti, & duarum linearum factores. Ex his *Johannes* *Georgius* *Intimus* *Cæsaris* *Consiliarius* & *Supremus* *Consilii* *secreti* *Oenipontani* *Director* ex *Eleonora* *Comite* *Embsæ* suscepit *Antonium* *Ensisheimæ* *Ducatus* *Sæviæ* *præfectum*, maritum *Annæ* *Genevæ* *Comitis* de *Thun*. *Hugo* autem *Cæsaris* & *Archiducis* *Camærarum* atque *Consiliarius*, ex uxore prima *Renata* *Principe* *Zollerinæ*, post alios, *Canonicos* *Colonienses* & *Argentinos* suscepit *Leopoldum* *Wilhelmum*, gentis suæ fidus, qui *Imperi* *Vicecancellarius*, & *legatione* *Cæsaris* nomine ad *Angliæ* *regem* cum honore defunctus est, & nunc quoque non inter *Camærarum* solum numeratur, sed in *immo* *consilii* *Augustæ* *aulæ* *interest*, a *Rege* *Hispaniæ* etiam *Auræ* *Veles* *torque* *ornatus*.

Königs-
seeck
Bouissæ.

Barones.

Comites.

Leopold.
Wilhelmus
Imp.
Vicecancell.

Alia linea.

§. III. Præter istas linea etiam fuit *Königsseeckiorum* ex *Eberhardo IV.* circa finem seculi decimi quarti egressa, quæ seculo superiori defuncte videtur in tribus
foribus

fororibus, Erhardi IV. filibus, ex quibus *Scholasticus Georgio Baroni de Falckenstein in Beechburg* nupserat, *Johannis Christophori*, qui gentem terminavit, mater.

§. iv. Porto nemini mirum hoc videri debet, neque quod accurata graduum singulorum ratio non ubique reddi potest: Germani enim nostri superioribus seculis facienda quam scribendi fuerit studiosiores: neque quod non eodem elogio omnes usi, sed cum *Comites* ante tot secula titulus gellatus fuerit, deinceps successores *Dominorum* contenti fuerit nomine, donec ad *Baronum & Comitum* elogia rediretur: nam ut apud veteres titulorum, quale nunc est, solenne discrimen minus observatum fuit, ita nulli sibi religioni duxere, pro ratione temporum ex illis aliquid remittere. Quaha in aliis etiam exempla adeo non infrequentia sunt. Ita *Rutheni* seu *Reussi de Plavia* ex *Ostrocis*, *Ablesfeldi* ex *Balzhus-Scherzabecis*, *Ranzoni* ex *Leisnicensibus* Comitibus oriundi, diu antiquo titulo abstinere, & nostra demum memoria ad eundem redierunt.

§. v. Duas inter conjuges veterum Koenigsecciorum legimus Comitissas *Saulgaviae* seu *Sulzaviae*, ut ex hoc quoque clareat, quam illustres habiti sint, quos illustrissimae familiae sua non dedignatae sunt affinitate. Nam *Saulgavi* Comites creduntur (ut alibi in Sylloge Genealogico-histor. p. 417. retuli,) ex *Gorbald* oriundi, cujus frater *Dancko* totam *Zolleranam* familiam, ex qua hodiernum Serenissimi Electores & Marchionis Brandenburgici atque Principes Zoiletani supersunt, sevit. *Saulgoviorum* illorum Comitum stirpi asseritur etiam *Manradus Bertholdi Comiti Saulgaviae filius*, qui cum vitam anachoreticam ageret 861. vel 863. trucidatus est: unde celeberrimum illud, ad quod plures peregrinationes suscipiuntur, cenobium *Einsiedeln* ortum suum accepit, ibi conditum 934. ubi iste cellam habuerat. Comites illi *Saulgaviae* usi sunt pro insignibus in palma *argentea* *leone rubeo, columnam*, ut ad nomen alluderetur, *nigram pedibus anterioribus portante*, ut videre est in *P. Furst. Wapenb. P. III. pag. 27.* sub vitioso titulo *Sulzen*.

§. vi. Ut vero Illustris Domus hujus affinitates magis pateant, quatuor tabulis exhibebimus progenitores (*Mhuchen*) liberorum, quos praefatus Illustrissimus *Leopoldus Wilhelmus* ex conjuge illustrissima *Maria Polyxena Dom. de Scherfenberg* genuit, illius gratia mihi communicatos.

Tabulæ
progeni-
torum C.
Leopoldi
Wilhelmi
& conjuga-
rum

TAB. I.

HUGO Com. de Keenigs-
eck & Roten-
fels Vice-
cancellarii pater.

Georgius Baro de Keenigs- eck.	Joannes Baro de Keenigs- eck.	Marquardus Baro de Keenigs- eck.	Joannes Dn. de Keenigs- eck.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
	Jacobus Baro de Keenigs- eck.	Margal. Marf. Pappenheim.	Margareta C. Iffenburg.	Elifabetha C. Saulgovia.
Georgius Baro de Keenigs- eck.	Dorothea Dap- tera Dom. in Wald- purg.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
	Elifabetha C. de Mont- fort.	Jacobus Baro de Keenigs- eck.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
Georgius Baro de Keenigs- eck & Roten- fels Vice- cancellarii pater.	Magdalena C. de Schvar- zenberg.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
	Eva C. de mont- fort.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
Georgius Baro de Keenigs- eck & Roten- fels Vice- cancellarii pater.	Christoph B. de Schvar- zenberg.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
	Ulricus Dom. de Rappol- stein.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
Georgius Baro de Keenigs- eck & Roten- fels Vice- cancellarii pater.	Joanna Dn. de Rappol- stein.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
	Anna Alex- andr. Com. de Furf- tenberg.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
Georgius Baro de Keenigs- eck & Roten- fels Vice- cancellarii pater.	Joanna Com. de Zim- mern.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
	Wilhel. C. de Eber- stein.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
Georgius Baro de Keenigs- eck & Roten- fels Vice- cancellarii pater.	Joanna Com. de Hanau.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.
	Sibylla March. Baden- sis.	Georg. Marf. Pappenheim.	Ulricus Dn. de Wald- purg.	Ulricus Dn. de Keenigs- eck.

TAB. II

MARIA
RENATA
Princ. de
Hohen-
zollern.
Uxor
Hugonis
Com. de
Königs-
eck, ma-
ter Vice-
cancella-
rii.

Eitelfridericus Com. de Zollern.	Eitelfridericus	Eitelfridericus	Jodocus Nicolaus C. de Zollern.
	Com. de Zollern.	Magdalena M. Brandenburg.	Agnes Ducissa Pomeraniae. (Boitel
Joannes Georg. Princ. de Hohen- zollern.	Joanna Dom. de Witten & Bursfel.	Henr. Du. de Witem. al. Joh. D. de Halv. B. de Spaur. v. l. Pa. Scotiz.	Joan Halvyn. Du. de Berg. ad Som.
	Ernestus M. Baden.	Christophorus M. Baden.	Carolina Dux Austriæ.
Anna M. Baden.	Ottilia C. de Cazenle bogen.	Philippus C. de Cazenle bogen.	Ottilia C. Nalovic.
	Elisabetha M. Brandenburg.	Ernestus M. Brandenburg.	Anna Duc. Saxoniae.
Sibylla Com. de Zimmern.	Sophia Princ. Poloniae.	Casim. R. Polon. M. D. Lithar.	Elisab. Austriaca. Alberti II. Imp.
	Joh. Wernerus C. de Zimmern.	Joan. Wernerus C. de Zimmern.	Wernerus Pato de Zimmern.
Cunigunda C. de Eberstein.	Margareta C. de Oettingen.	Anna C. de Kirchberg.	Wilhelms C. de Oettingen.
	Catharina Dn. de Erpach.	Erasmus pincerna de Erpach.	Philippus pincerna de Erpach.
Philip. Francisc. C. Sylv. & Rhen.	Elisabetha C. de Werdenberg.	Georgius Com. de Werdenberg.	Catharina March. Badensis.
	Willhel. C. de Eberstein.	Bernardus C. de Eberstein.	Maria C. de Eppleim.
Maria Aegyptiaca Com. Oeung.	Cunigunda C. de Eberstein.	Eberth. Truchf. C. de Sonnenberg.	Anna C. de Fürtlenberg.
	Joanna Com. de Hanau.	Philippus C. de Hanau.	Philipp. C. de Hanau in Liechtenb.
Francisca Com. Sylv. & Rhen.	Philipp. C. Sylv. & Rhen.	Joannes C. Sylv. & Rhen.	Joanna C. Salmæ.
	Antonia de Novocastro.	Ferd. de Novocastro.	Nicol. C. Sarverde & Marthe.
Joannes C. Salmæ	Ludov. Com. de Oettingen.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Barba. f. Gertrud B. de Vintburg.
	Salome Com. de Zollern.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Joan. de Novocastro. Dn. de Montag.
Joannes C. Salmæ	Joannes Com. Salmæ.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Margareta C. de Castro Lustran.
	Margareta Dn. de Suck.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Claudia Dn. de Vergy.
Francisca Com. Salmæ.	Anna Dom. de Harau-court.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Joan. de Vergy Dn. de Champlite.
	Ludov. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Ursula Dn. de Molans.
Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Ludov. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	W. Helms C. ab Oettingen.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Beatus Scaligera seu de la Scala ex Princ. Veron.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Georg. Truchf. Dn. de Waldpurg.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Anna C. de Kirchberg.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Joannes Nicolaus C. d. Zollern.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Agnes. Elisabeth. C. de Werdenberg.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Agnes Duc. Pomeraniae.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Joannes C. Salmæ in Lotharingia.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Joanna B. de Joinville.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Jacobus B. de Sirek & Montlar.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Eva C. Sylvarum & Rheni.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Andreas B. de Harau-court.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Beatus Scaligera seu de la Scala ex Princ. Veron.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Simon B. de Vintingen.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Anna B. de Brandeburg.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Archemus B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Guil. lina B. de Scuris.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Seclus C. de Spinola.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Phil. L. Haillier.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Ottavia B. de Semainville.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	B. de M. ancamp.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Joan. L. Huilner Dn. de la Motte.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	S. J. an te Blanc.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Joanna Dn. de Vity.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	Gabr. de Vinters.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Ant. f. Jacob de Villiers D. de L. Tel.
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	& L. Isca dam.
Francisca Com. Salmæ.	Luisa B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Wolfgangus C. ab Oettingen.	Agnes d. Austoulinf. Joanna d. g. nelle
	Philipp. B. de Steinv. Dn. de M. Oudeta.	Elisabet. f. Anna Truchf. Dn. de Waldpurg.	

TAB. III.

JOAN-
NES
VVIL-
HELMUS
Dom. de
Scher-
fenberg.
Pater Ma-
riz Poly-
xeniz
uxoris
Vice-
cancella-
rii.

Carolus Dom. de Scher- fenberg.	Joannes Dom. de Scher- fenberg.	Christo- phorus Dom. de Scher- fenberg.	Bernard. Dn. de Sch. r- tenberg. Eli abe- tha de Hadniz.	Ulricus Dn. de Scherfenberg. Cathar. Dn. de Lofenst. n. Ulricus Dn. de Hadniz.	Rudolphus Dn. de Scherfenbe- feu Schertenberg. Margareta Dn. de Losenstein Bernardus Dn. de Losenstein. Anna Dn. de Zeleking. Fridericus Dn. d. Hadniz. Cumgunda G. ein zum I. hurn.	
		Rade- gundis Com. de Arberg.	Georg. C. & Dn. de Arb.	Petrus jun. C. & Dn. de Arberg. Agnes de Thier- stein.	Petrus sen. C. & Dn. de Aarberg. Catharina C. de Montfort. Wilhelmus C. de Huefstein. Rosina C. de Hochberg.	
			Agnes Dom. de Hohen- berg.	Joan. Dn. de Ho- henberg. Barb. D. de Lich- tenst. in Murau.	Fridericus Dn. de Hohenberg. Margareta Dn. de Pottendorf. Achar. Dn. de Liechtenstein Murau tenst. in Murau.	
	Christi- na B. de Eyzing.	Michael B. de Eyzing.	Stephan. B. de Eyzing.	Stephan. B. de Eyzing. Margareta Dn. de Seisenek.	Stephanus Baro de Eyzing. Gertrudis Dn. de Wallec. Bernardus Dn. de Seisenek. Barbara Gillestin.	
			Cathar. Dom. de Bozkoviz & Tcher.	Wancko Czembra Dn de Bozk. & Tcher. Joanna de Wla- syme.	Henricus Dom. de Botzkoviz & Tcherndhor. Catherina Dn. de Kunstatt. Carolus Dn. de Wlasyme. Elisabetha de Klein z.	
			Bozko Dom. de Seeburg.	Henricus Dn. de Seeburg. Anna Nothafftin de Werenberg.	Henricus sen. Dn. de Seeburg. Lucia Dn. de Bernstein. Emeran. Nothafft de Werenberg. Anna Pillugin de Rabenstein.	
		Anna Dom. de Seeburg.	Anna Schli- ckin C. de Pass.	Marth. S. hlick C. de Passau. Susanna Buggravia de Leits ck. Cumgunga B. de Schwauzenb.	Hieronym. Schlick C. de Passau. Hieronym. Schlick C. de Passau. Eickinger B. de Schwauzenberg. Barbara Dn. de Abensperg.	
			Wolfg. Dn. de roggendort.	Caspar Baro de Roggendort. Margareta B. de Lip ber. Dom. de Lich- tenstein.	Sigismundus Dn. de Roggendort. Catharina Rindscheldin. Eufimius Dn. de Wildhaufs. Elisabetha Dn. de Aurtspurg / purg. Georg. Dn. de Liechtenstein. Niels. Hedvigis Dn. de Pottendorf.	
			Agnes Dn. de Starenberg.	Joannes Dn. de Starenberg.	Joannes Dn. de Stahrenberg. Elisabetha Dn. de Puchheim.	
		Joh. wil- helmus Dom. de Roggen- dort, Mi- reclaus Provinc. Austri. infer.	Anna Dom. de Hohen- berg.	Erasmus Dom. de Hohen- berg.	Joannes Dn. de Hohenberg. Margar. Dn. de Eberstorf.	Fridericus Dn. de Hohenberg. Margareta Dn. de Pottendorf. Joannes Dn. de Eberstorf. Catharina Dn. de Velderndorf.
				Barbara Dom. de Vol- ckersd	Caspar Dn. de Volckersdorf. Clara Weisbe- ckin.	Sigismundus Dn. de Volckersdorf Anna Dn. von der Alm. Henricus Weisbeck. Clara de Mallenstein.
				Joannes Com. de Wiedt.	Fridericus C. de Wiedt. Agnes Com de Vinnenberg.	Theodoricus Dn. de Runckel. Anastasia C. de Wiedt. Philippus C. de Vinnenberg. Catharina C. de Saffenburg.
		Polyxe- ni Dn. de Rog- gendort.	Anna Com. de Wiedt.	Elisabet- ha C. de Nassau.	Joannes C. de Nassau. Elisabeth Land- grav. Hassr.	Joannes sen. C. de Nassau in Dil- lenburg. Maria C. de I. am. l. enburg. Henricus Landgravius Hasslar. Anna C. de Cazenelbogen.
				Philip. C. de Hanau.	Reinhardus C. de Hanau. Catharina C. de Schwarzenb.	Philippus C. de Hanau in Münzen- berg. Adrian. C. de Nassau. Guntherus C. de Schwarzenberg. Catharina C. de Querfurt.
				Juliana Com. de Stolberg.	B. to C. de Stol- berg. Anna C. de Ku- nigstein.	Henricus C. de Stolberg. Mechtildis C. de Mansfeld. Phil. del ppstein C. de Keemgstein. Luifa C. m. de Mare.

Scutum

§. VII. Quod scutum concernit gentile, pro more antiquitatis simplex est, omnium viginti uno aureis & rubris, & bombis sinistrorsum oblique (en barre), exaratum & virgatum, ea fere specie qua Bavaricum scutum, sed opposito situ & alio coloribus ornatum visitur: de qua supra P. I. c. 5. diximus.

Apex.

§. VIII. Parmae insitit palea coronata & septem rubeis struthionis plumis, erecte antorsum reflectuntur, fastigiata: Lacinae circumpendentes coeco & auro tinguntur. Vicecancellaria autem leuto ex personali dignitate circumdatur torques aurei velleris.

Tituli.

§. IX. Titulus ita sonat: Comes in Königseck & Rotenfels, Dominus in Aulerdorf & Stauffen, Graf zu Königseck und Rotenfels / Herr zu Aulendorf und Stauffen. Illustrissimo Leonoldo Wilhelmio personales dignitates ascribuntur: Ritter des güldenen Vlies / Königscher Käyserl. Majest. wärellicher Conterentz und gehheimer Rath / wie auch des hiesigen Röm. Reichs Vice Camerer. Ceterum quod possessiones titulo expressas attinet, Aulendorf ex veteri patrimonio stupis fuit, Rotenfels (unde peculiaris aliquando linea Moravorum denominata fuerat,) & Stauffen a Montfortis, uno horum ramo deficienter, cincta sunt.

Familia Sancelmentia in Hispania.

§. X. Si illustrium peritissimo Joanni Pistorio naves adhibenda, ex Illustrissima hac gente ortum suum trahit illustris apud Hispanos Sancelmentia familia: ita enim ille in prat. T. III. Hispan. Illustrata ad Guilelmum de S. Clemente tum (1606. Oratorem Regis Catholici in aula Caesarea Prageni: Quod agnosce Tu Illustrissimi Domine & Hispanus simul sis, simulque Germanus, antiquissima Illustrissimorum Königseckeriarum Baronum gente familia Illustrissima tuae in Hispania supradictante nascendi originem & summorum tuorum Hispanico Germanicum suum miscente sanguinem: quod reliquum utrinque posteris insignita credentes ostendunt. Sed forte eadem hac familia est, quam n. I. in Hispania de Scutellis dictam recensuimus.

CAPUT XLIX.

Lalania Com. Lalani, Hochstrata & Rennebergii.

ARGUMENTUM

1. Origo familiae. Deductio. Linea.

2. Scutum. Apex.

3. Discernenda.

4. Tituli. Hochstrata. Renneberg. Horn.

§. I.

Origo Familiz.

PER antiqua Lalaniorum familia à Joh. le Carpentier Histoire de Cambrai, P. 3, pag. 12. & seq. inter caetera censetur, quæ Cameracensem agrum ornarunt, summiq; nomen à pago in Oitrevant dicto in veteribus chartis Lalagn, Laling, Laleng. Primum (præter Ricoldum de Lalain, cuius mentio fit 1139.) ex hac gente reperit Simonem de Lalain cum filio Simone 1158. quo iterum Simon natus est, pater Colarti seu Xicolat, Simonis, Odonis & Guilelmi. Nicolai mentio fit 1281. & ei filius datur Orho Dn. de Lalain, qui ex Isabella Sarapontana genuit Simonem magnum Bailivum Hannoniæ, qui 1386. decessit. Ab uxore Mathilde Aspermontra dicitur obtinuisse Dominium de Quicuvrain. Eo geniti Nicolaus & Simon Dn. de Quicuvrain: quo & Joannes de Raux Dn. d'Escausinis natus Simon, hoc alius Simon, pater Mariae, quæ marito Joh. de Crey, Comiti de Chimay linea hereditatem attulit. Nicolaus seu Colomanus Dn. de Lalain genuit præter Joannem Dominum de Leslain Othonem magnum Hannoniæ bailivum 1200. quo nati Guilelmus, Sacerus Dn. d'Operbaix & Simon, Guilelmus magnus bailivus Hannoniæ & Gubernator Hollandiæ genuit Iacobum Eq. A. T. gestis celebrem, Philippum, Antonium & Joannem propagatorem stemmatis, qui Lalanium agnato Jodoco vendidit, & filium habuit Artum Dn. de Bugnicourt, patrem Pontii etiam Equitis aurei Velleris, sed ætatis. Simon Guilelmi frater Dn. de Montigny Eq. A. T. 1487. petuit post multas pro Burgundis pugnas editas, pater Jodoci ex emtione à patrueli Lalani Dominus & Eq. A. V. atque Gubernatoris Hollandiæ, quo & Bona de la Vieuville Dn. de Sains nati Antonius primus Comes Hochstrata ex Caroli V. beneficio ab uxore Elisabetha

Culen-

Calenburgia, & eo major *Carolus primus* 1522. *Lalani* Comes, & Eq. A. V. creatus Hunc patrem habuere *Carolus* & *Philippus* duarum linearum capita: Ille *Comes Lalani, Baro d'Esbornax*, Gubernator Hollandiæ, reliquit *Philippum Lalani Comitem*, Magnum Ballivum Hannoniæ, patrem *Margaretæ Comitissæ de Lalani & Evouijssæ d'Esbornax*, à qua illa habuit maritum *Florentius Comes de Berllymont*, atque *Philbertum* Licor *Emanuellem B. de Montigny*. Altera linea cepit à *Philippo* Eq. A. V. & Geldriæ Gubernatore, quem patruus *Hochstrata* Comitem scripsit, huc genuit *Georgium C. Rennebergum*, & *Antonium C. Hochstrata* Eq. A. V. Bar. *Borsela*, patrem *Guilielmum C. de Hochstrata* & *de Renneberg*, quonatus *Antonius*, cui ab uxore *Margaretæ Berllymontiæ* etiam comitatus avitus *Lalanus* oblati, sed liberis non susceptis alio iterum delapsus est, *Philippi Hermanni Baronis de Nivelles*, & *Caroli*, qui fratris filio successit *Comes Hochstrata & Rennebergi* Eq. *Aurei Velleris*, genuitque *Albertum Franciscum C. Hochstrata*, & *Petrum Iacobum Procopium Com. Rennebergi*, quorum illo natus est *Franciscus Paulus* Comes & uxor *Caroli Florentini Rhingravii*.

§. 11. Scutum hujus familiar est, juxta *Chifflet. in insign. Eq. A. V.* (qua dignitate duodecim hujus gentis elatuere) *coccineum*, in quo vituntur *deni rhombi continentes argentei, terni terni ductibus descripti, ac decimo in media sede pedis scutari collocato*. Apex. Eius insitit *galea aurea coronata redimita*, cujus apex est *caput aquilinum aureum, rostro argenteo, lingua & oculis coccineis in medio tripteromatis* (au milieu d'un vol de trois rangs) *argentei*. Pennæ autem seu laciniæ volitantes sunt *cocco & argenteo pictæ*.

§. 111. Hæc tessera genti communis est: ea vero sine *discerniculo* usi sunt apud *Chiffletium* inter equites aurei velleris *Iacobus Dn. de Bugnicourt*, n. 51. *Carolus Dn. de Lalani*, n. 117. ejus filius *Carolus*, num. 179. *Pontus Dn. de Bugnicourt*, n. 199. *Emanuel Dn. de Renty*, n. 275. *Antonius C. Hochstrata*, n. 326. & ejus filius *Carolus Com. Hochstrata*, num. 344. *Discerniculum* addidere ex secundogenita linea, & quidem *leunculum coccineum* primo rhombo scutario impressum, *Simon Dn. de Hantes* n. 26. ejus filius *Jodocus Dn. de Montigny*, n. 80. hujus iterum filius *Antonius Dn. de Montigny*, n. 135. *Caroli II filius Philippus C. Hochstrata*, nempe vivo adhuc patre, n. 203. *Antonius C. Hochstrata*, n. 258.

§. 1v. Tituli Carolo ascribuntur: *Comes de Hochstraten, de Renneberg, Baro de Hachicourt, de Leuse, de Borsela, Dn. de Wim, Fribus, Eckeren, Borch, Goortresson*; *Chifflet* ei etiam *Com. Horni* titulum addit. Quod *Hochstrata* attinet, *Elisabetha* filia *Joannis de Buren Dn. Hochstrata* ex *Eleonora Borsela* nupit *Gerhardo Dn. de Culenburg*, & ei attulit *Buram, Borseliam, Zulam, S. Martensæck, Szryck & Dondal*: ejus filius *Caspar Dn. Culenburgi*, avunculo etiam iucellit, quo nata *Elisabetha*, quæ *Hochstrata* marito *Antonio Lalano* attulit, cujus primus creatus est *Comes*, quam dignitatem dein fratris filio transcriptit. *Renneberg* habuit *Philippus Hochstrata* Comes ab uxore *Anna f. Guilhelmi Com. de Renneberg. Horni* titulum puto esse à *Caroli* matre *Eleonora Montmorencia t. Iosephi Dn. de Nivelles*, cujus frater fuit *Florentius Comes de Horn*, qui *Domnum Leuic* emit, & amissis filis hanc forem heredem habuisse videtur.

CAPUT L.
Lannoi Princ. Salmonæ, &c.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Lannoy opidum seu Anetum.	lembaix & Solre. De la Motterie & Orge-
2. Origo. Deductio. Lineæ. Carolus Lannois	mons.
Protex Neapolis. Salmonæ Duces.	4. Scutum.
3. Lineæ de Willersal & Rollancourt. De Mo-	5. Discernicula minorum natu.
	6. Discernicula ex quadria novis adjunctis.

§. I.

L Annojorum Illustrissimam stirpem ex *Ponto Heustero* Theatro suo inseruit *Theron*. Est illud, *Henninges T. 3. P. 2. pag. 399. 400. 401.* Nec non *Joh. le Carpentier l'H. du Camb.* Lannoy opidum f. Alacetum. *P. 3. p. 718. seq.* ubi notat, nomen esse ab opido *Lannoy*, quod bihorio ab *Intulis* distat.

& in vetustis chartis appellatur *L'anneo*, *L'annoe*, uno etiam *L'Anbrui*, & *L'Anley*, unde *I. Meyerus* vocat sæpius *Anetum*, & tamiam *Anetnam*.

§. II. Carpentierum primum invenit *Hugonem de Lannois* inter equites in *Luc*, Anchinis (d'Anchin) n. 96. *Gilbertum* n. 71. *Hugonem Dn. de Lannoy* seu *Lannais* n. 18. patrem ex *Richilde de Sainghin Hugonis Jacomarti & Joannis* Canonici. Heuterus incipit ab *Hugone Domino de Lannoy & de Lys*, pagus is est prope Lannoy qui uxorem habuit *Margaretam Dn. de Mangoval* seu *Mangoral* in Arthena. His nati *Robertus & Anais*, *Hugo Dn. de Lannois de Mangoval & de Lys*, atque *Guibertus Dn. de Santes & de Beaumont*, à quibus ducæ lineæ. *Hugo* pater *Joannis* fuit, avus *Joannis Dn. de Lannoy* Eq. A. V. tantum filiarum patris, & *Antoni Dn. de Mangoval* Magni Mag. aule Imperialis; hoc *Joannes* natus est *Domnus de Mangoval*, de *Rieulay*, d' *Iwy*, pater *Johannis Dn. de Mangoval & d' Audregmes*, (quo natus *Nicelus*, qui filium reliquit *Bonam*, *Philippi de S. Aldegonde Dn. de Noircarmes* uxorem,) atque ex alia uxore magni bellæ *Ducis Caroli Lannois Dn. de Senzelles Eq. A. V.* Hic gentis suæ primarium fidus Gubernator fuit *Tornacensis*, inde *prorex Neapolis* 1321. & *Com. Entre-mont*, tum Imperator exercitus *Cæsarei* adversus *Francicum* regem, quem ad *Ticinum* cepit: *Donatus* etiam à *grato Cæsare* Principatu *Salmontsi & Com. Asta* in regno *Neapolitano*, nec non *Com. de la Roche* in *Ardenna*; deinum mortuus 1327. relictus filius *Philippo* Princ. *Sulmonæ*, Eq. A. V. atque *Ierdinando*; *Philippo* iterum natus est *Carolus Sulmonæ* Princeps, Eq. A. V. quo sorte natus *Horatius Prince. Sulmonæ*, qui masculos clausisse videtur, cum *Sulmonam* demerere videam in titulis *Johannis Eupristæ Koryhesti*, qui nescio matrimonii an alio titulo Principatum hunc obtinuerit.

§. III. *Guibertus Dn. de Santes & de Beaumont*, alterius lineæ caput, ex *Catharina de S. Aubin Dn. de Molenbax* genuit *Hugonem Eq. A. V. Guibertum*, *Baldunium*, *Gesselinum* & *Joannem*. Ex quibus secundus, tertius & quintus lineas novas dederunt. *Guibertus Dn. de Villerval & Tranchienes* Eq. A. V. pater fuit *Philippi Dn. de Villerval & Petri Dn. du Fresnoy*, quo *Fredericus*, hoc non nisi filii nate. *Philippus Dn. de Villerval*, de *Santes*, de *Tranchienes*, ex *Maria* de *Chastillon Dn. de Danjuerre*, de *Sempuis*, de *Rollancourt*, reliquit ante alios *Philippum Dn. de Santes & B. de Rollancourt* Eq. A. V. qui 1335. decessit, & ex conjugè *Bona* agnata *Dn. de Lannoy & de Sebourg* suscepit *Hugonem*, sed ante se 1327. extinctum vidit, patrem *Francisæ heredis de Lannoy*, de *Rollancourt*, de *Wabagnies*, quæ *Maximiliano* *Emmondano C. Buræ* omnia illa attulit. *Baldunius* tertius *Guiberti* filius cognomento *Babus Dn. de Molenbax & Eq. A. V.* fuit, pater ex *Adrina de Berlemont*, *Dn. de Solre le Chasteau*, *Baldunium* iterum Eq. A. V. & magni aule *Magistri* *Archiducis Austria Philippi*, qui ex *Michaelide d'Enne Dn. de Cauroy & de Beauvoir* reliquit *Philippum Dn. de Molenbax*, de *Solre le Chasteau*, de *Cauroy*, Eq. A. V. patrem *Joannis*, quo nata *Maria* heres de *Molenbax & de Solre*, quæ tamen ex *Johanne M. Bergarum* super *Scaldim* nullos suscepit liberos, *Baldunium Dn. de Turcoing* Eq. A. V. (quo alius *Philippus* natus; *Philippi Dn. de Beauvoir*, *Ludovicus*. Demum ultimus *Guiberti* filius *Joannes Dn. de la Motterie*, genuit *Joannem Dn. de Motteris & d'Orgemont*, quo nati *Robertus Dn. d'Orgemont*, cujus ex *Petro* nepotis, *Joanna Dn. d'Orgemont* nuplit *Carolo de Miraumont*, *Antoni Dn. de la Motterie*, pater *Ludovicus*, avus *Jacobi*, proavus *Claudii Com. de la Motterie*, abavus *Philippi Com. de la Motterie & Alberti B. de Charvaux*, & *Petrus Dn. de Lislain*, ex cujus majori filio *Nicolao Domini de Leslang*, ex altero *Antonio Domini de Hardipiane & de Hautpont* descendunt.

§. IV. Gentile *Lannoierum*, scutum est argenteum, ornatum tribus leucisulis prasinis, coronis & falcibus aureis, linguis coccineis. Apex est ex galea coronata caput *Monocerotis* argenteum, cornu, barba & juba aureis. Laciæ autem sunt argenteæ & virides.

§. V. Diferenciula minorum fratrum ex *Chiffetio* notare operæ pretium est, is enim ex hac gente quatuordecim auri velletis *Fientes* enumerat. Ex quibus solus *Johannes Dn. de Lannoy* scuto simplici usus est. n. 50. *Hugo Dn. de Santes*, qui equitum septimum fuit, n. 7. *Institam* seu *limbum* minutum introitus *strigatum* circumdedit clypeo; ejus frater *Guibertus* seu *Gullebertus Dn. de Villerval* pectoralem fasciolam trisidant

quidam ceterulam in imo scuti capite exaravit, num. 12. *Baldunus* (num. 19) cotundem fratrem *Dni. de Molembas* media scuti area inseruit scutulium argenteum zona qua duplice cartulea exaratum, quod denotat *Molembas* ex materna successione. Quod dignum notatu est, inter 23 primos ordinis equites 1429. lecos, tres hujus stirpis fratres numerari. *Baldunus Dn. de Molembas* medio scutulo inseruit parmulam *Ferdinandi*, que sexies vario velere & minio transtervit falcata conspicitur, num. 89. quod iterum fuit maternum *de Guya. Petrus Dn. de Fresnoy* Hugonis uisus est discerniculo, num. 98. *Carolus Dn. de Senzelles* & dein *Sulmonæ Princeps* lunulam cotundem coccineam cordi parvæ inseruit, n. 136. *Philippus Dn. de Santes* denuo Hugonis limbium accepit, sed pro apice usus est *heuseica lupæ capite sulco, in medio triperiti argentei* (= vol de trois rans.) n. 182. quod *Philippus* princeps *Sulmonæ* scutus est. n. 197. *Philippus Dn. de Molembas*, usus est in media area nigro scutulo cum decem rhombis continentibus argenteis in tres ordines ternis & decimo in una sede locatis, quo designatur *Efne*, ex qua stirpe mater *Michaëlis* fuerat. n. 183. *Baldunus Dn. de Turcorng* n. 233. *Barbassoniam* parmulam medio scuto matris caula inseriplit, que sola tinctura leonum à Lannois differt, utpote qui pro viribus mimati conspiciuntur.

§. vi. Hæc discernicula omnia relinquebant scutum Lannois simplex: Alii qui tamen in quadrantes secare maluerunt scutum. Ita *Johannes Dn. de Molembas*, n. 208. usus est scuto quadriperito; In quadram primam & ultimam Lannois leonibus locatis, in secundam & tertiam *Manuelio* & *Legionensi* symbolis repositis; tertiæ vero scutulium *Philippi Boni Ducis Burgundie* imponebatur: quod iterum à Joannis matre fuit *Margareta Burgunda*, que patrem habuit *Baldunum Dn. de Fallais*, *Philippi Ducis Burgundie* pro naturam filium, & matrem *Mariam* f. *Joannis Manuelis* de la Cerda. Pariter *Carolus Sulmonæ Princeps* n. 247. quadriperito usus est scuto, ita ut Lannoji leones laterculum primum & quartum ornarent, secundum & tertium *columna Columniarum*, ex qua familia matrem habuerat. Idem etiam apice eo usus est, quem à *Philippo Dn. de Santes* assumptum dixi. Cum *Carolo* eadem tessera usus est, quem filium tuille credo, *Horatus Princeps*, n. 269.

Discernicula ex quadris novis adscitis.

CAPUT LI.

Duces Limburgi, Comites Limburgii in Styrum.

ARGUMENTUM.

1. Familia nominis affinis.
2. Comites & Duces Limburgii ex Salmensibus derivati.
3. Idem deducti ex Ardennatibus. Successio.
4. Scutum Limburgum. Falkenbwg. Lucemburg.
5. Limburgiorum ad Lanam origo.
6. Deductio.
7. Ramus Limburgius & Bruchius. Successio.
8. Ramus Styrumus.
9. Scutum Comitum.
10. Limburgius comitatus. Quò delatus?

11. Bronchorstus. Lineæ. Hereditas.
12. Wischia successio.
13. Scutum boadæ num. *Wilhelmus Mauritius Nassovius*.
14. Gebmet.
15. Borckelglobe. Controversia origo & historia.
16. Controversia armis acta. Compositio.
17. Fundamenta ordinum Geldria in dominium Borckeloannæ.
18. Fundamenta Limburgiorum Styrumorum in idem.
19. Galeæ.
20. Tituli.

§. I.

Diximus L. i. c. 53. quatuor in imperio nostro à pluribus seculis floruisse familias, vel ejusdem vel similis (una solum & quidem in aliam ejusdem instrumenti variata litera) nominis, & ex illis *Limburgios* pincernas impetu, Franconie proceres, eaq; occasione *Limburgios* ad unum Dominos vidimus. Superest ut *Limburgios* nunc consideremus, tum *Comites* atq; *Duces Limburgii*, que civitas & una septemdecim Provinciarum Belgicorum est, tum *Comites Limburgii ad Lanam* in Westphalia, ad nomen alterius *Limburgii* à dieb; qui nunc vulgo *Styrumio* nomine notiores sunt.

Familie nominis affinis.

Comites
& Duces
Limburgi
ex Sal-
mentibus
derivati.

§. II. Quod attinet *Limburgios Comites* atque *Duces*, eorum stirps longe illa-
rissima fuit. *Salmenses* eos ex sua gente arceffunt, & perhibent. *Carolus Salmensis*, cum
Otto ex *Carolinis* ultimus *Lotharingæ* Dux decessisset, ab *Henrico III* Impe-
ratore *Lotharingam* inferiorem obtinuit, præter quam deinceps etiam superio-
rem occupavit, sed a *Gotelone* iterum dejectus est. Dicitur vero *Limburgum* ar-
ceum ad *Fisam* ab *Hunns* vastatam restaurasse, cui filius *Vitalianus* (al. *Henricus*) ti-
tulum *Comitatus* ab *Henrico III* obtinuerit. Filius *Henricus* ab Imperatore *Henri-
co IV* Principatu inferioris *Lotharingæ* donatus est, sed iterum ab *Henrico V* ex-
tus: Hic tamen *Ducali* axiomate *Limburgum* exornavit. Huic aliqui filium dant:
Henricum Lustantem factorem, cuius tamen ex *Burgundia* *Ducibus* deductio ex
historicis documentis jam inter doctos pene indubitata habetur. Certius tamen est,
quod ille *Henricus* primus *Limburgi Dux Vitalianum* genuerit reliquorum *Ducum*
Limburgensium, tum *Comitum* atque deinceps *Ducum Lucenburgiorum*, stirps in va-
riosis ramos, in quibus Imperatores & Reges leguntur, distinctæ, & demum, qui adhuc
superant, *Salmensium Reifferscheidtorum* Comitum profatorum.

Idem de-
ductæ
Ardenna-
tibus.

§. III. Alii rerum Genealogicarum peritissimi *Salmensium* nulla facta men-
tione, *Limburgensium* originem referunt ad *Gisbertum* aliquem, *Comitem At-
suaris*, qui *Frimengundam* *Lotharii Imperatoris* filiam capuerit, & ex *Razimero* altero
filio *Duces Harbaxia*, *Comites Hannonia* & *Lotharici*, quorum hi *Brabantiorum* Du-
cum & *Hissie Landgravorum* autores, severit, alterum filium habuerit *Ricardum* *Comi-
tem Ardennæ*, patrem *Ottonis Ducis Lotharingæ* (à quo alii *Duces* & *Barri* *Comi-
tes*) atque *Ricardi II* cuius nepos *Sigfridus Lucenburgii Comes* fuit. Hujus nepos con-
stituitur *Theodoricus Limburgii Dominus*, pater & avus *Henricorum* primorum *Comitis*
& *Ducis Limburgii*, quorum hoc *Vitalianus*, ex altera *Ermefinda* *Com. Namurenti*
& *Lucenburgica Henricus Lucenburgii Comes*, ex quo *Imperatores*, *Reges Bohemæ* &
Ungariæ, *Electores Brandenburgici*, *Duces* & *Comites Lucenburgii*, & multi illustres
varii titulis in *Francia* & *Belgio* tami. *Henricus* vero istius frater major, *Limburgii*
Dux Vitalianus genuit *Limburgii* *Ducem*, atque *Adolphum* materno jure *Montium*
Comitem: illius filia *Reinoldo* *Com. Geldriæ* nupta ante patrem excessit, unde pa-
truo successit ex *Adolpho* nepos *Adolphus*, qui 1282. quamvis contra propinquorum
sententiam *Limburgium Ducatum* *Brabantino* *Duci* *Joanni* vendidit: ex quo com-
munes cum *Brabantia* *Duces* non ex una familia habuit.

Successio.

Scutum
Limbur-
gum.

Valeken-
burg.
Lucem-
burg.

§. IV. *Limburgii* hujus *Ducatus* clypeus est argenteus referens leonem rubrum,
corona & *falculis aureis*, lingua corulea, cauda bifida in decussum trajecta. Ita *Chifflet*.
Inf. Eq. A. V. in primo cap. *Philippo* bono. Idem & sequa fuisse credo lineatum ex
postgentis. Certe *Valekenburg* c. 8. n. 4. in *Brederodio* scuto vidimus similem leone, ni-
si quod *corona* non additur, notari. Quod etiam *Lucenburgiam* gentem attinet, si-
mile plane scutum illi assignat *Chifflet*. in eq. 10. Unde similem leonem *Dux* *Lucen-
burgii* ex *Memorantis* in *Gallia* nunc quoque gerit. *Lucenburgia* tamen provincie
daci *Brianvill. seu d'arm.* p. 15. scutum quinque tantis argenteis & cyaneis transverſe ſa-
ſciatum, incumbente illis leone illo *Limburgio* coccineo coronato. Quæ tenax ſcuti
forte alicujus fuere discernimentum, quod dem ducatu hæsit.

Limbur-
giorum ad
Laniam
origo.

§. V. Sed tranſeamus ad alteram familiam *Limburgiorum ad Laniam*, qui de
Styrum cognominantur. Horum ortus est à *Friderico C. Iſenburgo*, & ita patet illum ex
Comitibus Montium atque *Athenaci*: *Friderici* enim pater vel ex filio *Arnoldo* avus
Eberhardus fuit, ad quem castra *Lippe*, *Nienberg* & *Iſenburg ad Ruram* spectarunt, cum
Fridericus vel frater vel major vel filius *Eberhardi Athenam* tenuisset ex paterna he-
reditate, factor totius Illustrissimæ *Marcanae* familiae, ex quibus deinceps *Duces* *Christi*
orti sunt (vide c. 46. num. 6. 7.) patrum memoria evincti, quorum iusti agnati sunt
moderni *Limburgii Styrum*, de quibus nunc sermo est. Verum deductio majorum ali-
bi altius repetita est.

Deductio.

§. VI. *Friderico* illo *Iſenburgo* & *Margareta Limburgia* (quam tamen alii non
uxorem sed matrem *Friderici* faciunt), nati erant *Theodoricus* & *Fridericus* filii, atque
tres filia, qui paterna calamitate oppressi subsidium habuere in avunculo *Henrico*, *Lim-
burgensi* *Duce*, qui orphanorum protector & quasi tutor novum illis castrum ad *Lan-
nam* seu *Lucum* *Wæltaliæ* construxit, quod paterna castra diruta essent, idque a suo
nomine

nomine *Limburgum* seu *Hohen Limburg* seu *Nien Limberch* apud Hamelmann. dixit: unde abolita rosa, quæ prius gentilis fuerat teileta, *leone* etiam *Limburgio* uti cepere. Itaque *Theodoricus* primus *Comes de Limburg* dictus est. Cum vero adolevisset, avunculi & consanguineorum auxilio partem ditionum ab agnato *Adolpho C. Marcano* occupatarum recepit; demum transactio 1243. instituta est. *Theodorici* hujus tanquam novi auctoris, à quo gens hæc ortum repetit, Genealogiam videre est apud *Vern. Tschennsch. annal. lul. Cliv. & Mont. P. 2. p. 452.* Nos solum ob divisiones linearum quædam delibamus. *Theodorico* ergo natus est præter *Fridericum* alius *Theodoricus*, hoc *Henricus*, pater *Gerhardi* atque *Ludovici a ruidor*, & *Ioannes* duarum linearum communis pater. Aliquanto aliter manuscripta quam vidi genealogia habet: in qua *Theodorico* II. filii dantur *Eberhardus*, *Theodorus* & *Henricus* (qui cum fratre *Eberhardo* simul vixere 1308.) *Eberhardus* autem pater fuit *Theodorici* III. qui à 1308. ad 1364. ditionibus præfuerit, & filium habuerit *Theodoricum*, & quidem ante parentem decesserit, sed communis pater fuerit duarum linearum.

§. VII. Duas illas lineas dicere possis *Limburgiam* & *Styrumiam*, & descendunt Ramus Limburgus & Bruchius istæ à fratribus duobus *Theodorico* atque *Ioanne* (1. *Theodoricus* seu *Ioannes* pater illorum fuerit, ut modo diversæ sententias tetulimus.) Erat vero alius etiam horum frater *Eberhardus C. Limburgus*, *Dominus in Hirtenberg*, sed de ejus posteritate nihil lego. Cæterum *Theodoricus* alterius lineæ autor avo 1364. successit, & *Lucardam* heredem *Bruchi* seu *Dominii Troich* uxorem habuit, & adhuc 1398. in vivis fuit. *Tschennschæbers* autem hunc *Theodoricum* *Bruchie* maritum, non facit fratrem *Joannis*, sed filium alterius *Theodorici*, qui *Joannis* frater fuisset, & *Comitis* Sæmæ. Quicquid ejus sit, Successio *Theodorico* & *Lucarde* nati sunt *Wilhelmus* atque *Theodoricus*: Ille *Comitatum Limburgium* & *dimidiam dynastiam Bruchiam*, atque in eo castris superius domicilium habuit, uxorem vero nactus est *Mezam* seu *Mecheildem S. Anna-Reserfcheidam, Bedburie* & *Hackenbruch* heredem. His quidem genitruerant parentibus *Eberhardus* & *Wilhelmus* sed præmature fato, cum *Joanni* *Duci Clivie* militarent 1468. eecidere: unde parentibus (non tres, ut *Hannem. de famil. mort. L. 1. p. 50.* tradit, quatum dux totidem comitibus de *Neuenar*, cum dote altera *Comitatus Limburgii*, altera *Dominii de Eetbar*, tertia *Comiti de Falekenstein* & *Oberstein* cum dote *Troichi* *Dominii* elocatae sint, sed) una superfuit filia *Margareta*, quæ marito *Gumberto C. Neuenarie Limburgum, Bruchium, Bedbur* & *Hackenbroch* attulit, quæ tamen postiora materna *Donnia ad Sulmenles* tractata sunt ex præterito jure feudorum *Colonienfium*: *Limburgo* etiam deiecere *Gumbertum* *Margarete* patrueles. Quod vero *Theodoricum* *Wilhelmi* fratrem attinet, is in divisione 1412. obtinuerat arcem *Vitchozen*, præfecturam *Relinghausen*, *dimidiam dynastiam Bruch*, & in ea interius castrum. Hic pater fuit *Wilhelmus*, *Henrici* & *Theodorici*, qui 1459. vi *Gumbertum* *Neuenarium*, qui 1342. de eo comitatu à *Fridrico II.* investitustuerat, maritum patrueles suæ arcis & comitatu *Limburgi* expulere. Demum *Wilhelmus* genuit *Ioannem* atque *Mariam* uxorem *Sebastiani Com. Saynensis*. Cum vero *Ioannes* ex *Elisabetha* *Neuenaria* uxore sua prolem non sustulisset, contra pacta familie, ut allegabant agnati, *Limburgium* atque *dimidium Bruchi* transtulit in *Irmgardam Saynensem* atque ejus maritum *FFricbium Comitem Falekenfteinum*.

§. VIII. Illa *Theodorici* linea fuit, quæ defecit, & ditiones suas aliorum quam Ramus Styrumius ad agnatos delabi maluit: Quod fratrem ejus *Ioannem* attinet, *Styrumia* lineæ auctorem, hic *Theodorici* pater fuit, ille *Eberhardi*, quo iterum natus *Wilhelmus C. Limburgi*, pater *Adolfi*, quo genitus *Georgius*, hoc & *Irmgarda FFischi* à *Hermannus Georgius*, pater *Georgii*, *Idoci*, *Ioannis* & *Erici*, quorum hi *Ecclésiasticæ* fuerunt, *Idocus* ex *Maria* *Schaumburgia* genuit inter alios *Hermannum Ottonem*, *Georgium Ernestum* & *Bernardum Albertum*. *Georgii Ernesti* filia *Maria Magdalena* *Henrico* *Principi Nijf* 2101646. nupta & 1653. extinctæ parentis hereditatem marito atque ita *Nassovia* stirpi intulit, ob quod filius *Wilhelmus Mauritius* princeps insignia *Limburgensia* suo iterum medio loco inseruit. *Hermannii Ottonis* filii fuerunt *Otto*, qui ex *Elisabetha Carolina* *Dhonana* filios genuit, *Adolphus* (quo & *Isabella* *Alexandri C. de Vehlen* filia nati, qui adhuc superant, *Hermannus Otto*, & *Maximilianus Wilhelmus Ego*) & *Mauritius* qui ex *Bernardina* *patruifilia* filios suscepit.

Scutum
Comitum.

§. IX. Quod atinet ad scutum gentile, illud in *Sibmach. Wapenb.* P. 1. p. 17. pingitur quadripartitum, primo & quarto laterculo argenteo cum leone rubeo, secundis & tertijs rubeo cum leone coronato argenteo. toti incumbente alia parmula aurea cum duobus leonibus graecis. Huic scuto imponuntur tres galax coronate: prior sustinens caudam pavoninam, ante quam leo *Limburgus* rubicus exurgit; ex secundo protenduntur *Vifchus apex*; duo equini pedes, alter minor, alter aut tinctus: ex tertia prominent pedes duo urini. Chifflet. vocat leoninos, & eos argenteo tingit) nigri singulos globos argenteos (Chifflet. coccineos dicit) unguibus strigentes. Lacrimae omnes cocco rubent, circa mediam auro, circa reliquas leuori metallo reflexae.

Limburgus
Comitatus.

§. X. In scuto hoc *leo rubicus Limburgus* est, ut §. 4. vidimus, rationem autem, cur haec familia eo utatur, §. 6. exprellimus. Ceterum qua ratione Comitatus ille ad alios ex stirpe hac translatus sit, §. 7. cepimus dicere: quibus addendum, inter Neuenarios & Falckensteinios, cum Amena Falckensteinia Gumberto Neuenario Comiti nupsisset, intransactum esse, ut *Limburgum* penes *Neuenarios* esset, *Bronchorstium* autem totum Dominium in Falckensteiniorum potestate maneret. Gumberti filius *Adolphus* etiam *comes* fuit, unde sororis eius Magdalene connubio *Arnoldus Comes Bentheimus* Domino seudi consentiente Limburgum adiit. Hac causa non tantum Neuenaria in scuto suo hoc leone utuntur, verum etiam Falckensteinii Comites, quod alibi vidimus. Linea vero *Syrinna*, haec exors aviti Comitatus, gentilem hanc telleram in parva suavitatem servat. Ceterum quia comitatus ad alios translatus est, huic lineae haecenus inter ordines imperii in comitiis locus non fuit, nullo tamen Illustrissimi profapiae praedictio.

Quo delatus?

Bronchorstii.

§. XI. *Leo argenteus, corona, lingua & falculis aureis, cauda bifida & in decussis trajecta*, in area *rubra*, quod *Wapen* diximus esse laterculi secundi & tertii, vocat *Bronchorstios* Comites (vide Chifflet. inf. A. V. num. 372.) Ceterum *Bronchorstiorum* gentem alibi nonnihil consideravimus. Ea in *Wilhelmi* Comitis Bronchorstii filijs *Gisberto* atque *Theodorico* circa seculi decimi quarti finem in duas stirpes distincta est. *A Theodorico Du. de Batenburg* iterum tres rami sunt, *Anhaltinorum Dominorum* & dein *Comitum*, quorum masculi detecete, *Batenburgiorum* Baronum, & *Gronsfeldtorum* Comitum, qui omnes extinctis Bronchorstii *Comitum Bronchorstiarum* nomen assumere. *Gisberti* autem posteritas defecit in *Isidoro* seu *Iusto* Comite 1533. cujus vidua *Maria Hojenis* ad mortem usque suam in possessione mansit. De *Jodoci* hereditate gravis erat contentio, cum praeter agnatos *Bronchorstios* successorem quaerentem in primis *Dyepholstii*, *Irmgardis* Abbatisse Estfendiensis, & eius ex frater nepos *Rudolphus* Comes, quorum avia & proavia *Hedvigis* amita *Iusti* fuerat: sed vicie *Irmgardis Vifchii* matre *Vilpurgi Montana* nata, quae *Iusti mater* tertia fuerat, atque adeo proxima consanguinea, quae praeterea alio etiam modo ex *Gisberto II. Com. Bronchorstio* *Iusti* proavo descendet, quod credo ex avia *Margareta* Bronchorstia *Henrici Wiltchii* core.

Linea.

Hereditas.

Vifchia
successio.

§. XII. Mediae parmulae leones notant familiam *Vifchiam*, cujus heres *Irmgardis* filia *Henrici*, soror *Ioachimi* improlis & vidua *Schiffardi* *Merodii Georgio Limburgio* marito duxit, illam attulit successorem, ac prima hujus rami atteritas facultates iterum erexit. Per eandem etiam jus successione Bronchorstiae obtigisse modo vidimus.

Scutum
hodiernum.

§. XIII. Haec est designatio scuti, quod apud *Sibmacherum* extat: Hodierno tempore paulo alia est dispositio: ut videlicet clypei quadripartiti primam argenteam arcem occupet *Limburgus leo rubicus, coronatus auro*, (unde quod *Sibmacherus* n. 9. coronam omisit, *Wapen* fuit) linguam *caeruleam* protendens: secundam *leo Bronchorstius*; tertiam *leones Vifchii*: quartam rubeam orient *tres vitelli crecerii* *numi Byzantini aurei*, notandae dynastiae *Borculo* seu *Borchelohae*. Huic scuto majori imponitur parmula media *Gelmenfis*, videlicet argentea inscripta *fasces rubes palis tribus aureis* exarata. Quae dispositio etiam est medi scutuli, quod parmæ gentili *Celstifimus Wilhelmus Mauritius Nassovius* ob maternam hereditatem (vid. §. 8.) inseruit, excepta parmula *Gelmenfi*.

Wilhelmus
Mauritius
Nassovius

§. xiv. Quod Dominium *Gehmen* attinet, eius L. i. c. 86. n. 4. mentio facta est, ^{Gehmen} quaratione ad Schauenburgios sic delatum: cum autem familia tota extingueretur, dynastia hæc feminarum successione capax ad Limburgios hos delata est, utpote descendentes ex Maria, Ottonis filia, Ernesti Principis forore, Jodoci Limburgii conjugæ.

§. xv. Quod dynastiam *Borekeloe* attinet, pluribus de ea agendum, quod nostra etiam memoria non licium solum, sed & belli fuerit materia. Cæterum ea alio- ^{Bord. clo-} dialis prius natura, quæ post mortem ultimi Domini *Gerhardi* 1385. ad *Bronchorstios* ^{he, Contro-} per istius filiam delapsa, atque adeo utriusque sexui idonea erat, 1406. à *Gisberto Com. Bronchorstio* voluntarie *Episcopo Monasteriensis* oblata, & ab hoc investitura concessa est, ut releveret ab Episcopo & Diœcesi Monasteriensis. Quæ eadem investitura contigit filio *Ottoni* 1420. & nepoti *Gisberto* 1477. huiusque fratri *Friderico* 1490. *Friderico* successit filius *Jodocus seu Iustus*, quo sine liberis 1553. moriente, (ut tamen vidua Maria usufructum ad mortem usque 1579. retineret) his exorta est: quod Monasteriensis vacuum feudum, de quo in Camera item intendebat, sibi vindicaret, ex altera parte *Limburgo-Styrumis* hereditatem sibi assereret; Demum *Geldria provincia* de superioritate Domini & foro, ubi dijudicanda esset controversia, Episcopo se opponeret. Episcopus equidem citatus à Limburgiis coram *Geldrica curia* comparuit per procuratorem, contestans causam coram ea agi non posse, quia Dominium ad Monasteriensis spectaret diœcesim. Ob hoc tutor *Geldriae* ad servandum jus provincie se jungit Limburgiis, & cum ipsa istorum confessione probasset, Dominium non in diœcesi esse, alteram exceptionem, quod dynastia immediate subisset imperio, aliis argumentis elidere conatus est. Hisce opponeretur actus homagii & jurisdictionis post 1579. ex jure consolidationis utrius & directi Domini. Cum causa initio voce acta fuisset, ex sententia curiæ 1612. scriptis agi caput, & 1613. procuratores utriusque partis renunciantes ulterioribus proactionibus concludere causam, ut in curia *Geldrica* jus diceretur. Cum dicta esset sententia 1613. Monasteriensis querelas ad *Status Generales* devolvunt, ut hi a Continuis *Geldriae* peterent informationem & negotii rationes. Ob hoc *Geldri*, licet rationem sententiarum ulli dare non tenerentur, deputant ex suo ordine aliquos, & sententiam in præsentia Monasteriensium, eorum objectionibus depulsi, iustificare conantur: & deinceps in causa pergentes, cum Episcopi Procurator procurationi suæ renunciasset, nec alius ageret ejus nomine, sed potius ille mandatis *Camere Spirænsis* Comitum ad omittendam in curia *Geldriae* litem urgere vellet, processum contumaciæ intruunt, atque 1615. 22. Decemb. Episcopum ad restitutionem Domini, fructuum, damnorum & impensarum damnant. Hæc summa 1622. 3. Maji taxata 523995. florenis. Sententia indicata Episcopo, sed quæ ab Ordinibus proponebantur ad transactionem amicam, ut Comiti & posteris feudum nomine diœcesis secundum formam antiquam iterum concederetur, & Ordinibus liquidatio æqua fructuum atque damnorum permitteretur, carere successu. Executio vero in præsentia Comitum ulianorum a curia Provinciali deputatorum peracta, quoad restitutionem Limburgi in Dominium. Summam vero eidem adjudicatam Episcopus solvere aut agnoscere sententiam iterum obtentis *Camere* mandatis renuebat. Unde postea decreto Ordinum generalium 1635. & *Geldrorum* 1640. ut manu forti executio institueretur ad Comitum Limburgii satisfactionem, e bonis Episcopi in Ducatu sitis, cum collatio 1640. de compositione frustra fuisset, & non alia bona adessent, e quibus sententiæ satisfieri posset, præter solum directum Dominium de *Borculo*, 1641. Episcopus à possessione prædicti Domini rejectus est, & Limburgensis admissus: mox jura & præsentiones Monasteriensis 1642. 23. Mart. hæc subjectæ, atque adjudicatæ plus offerenti. Is tunc *Contractus Hous Resisus*, qui 32000. taler. obtulerat, quæ à summa debita ob hoc auterenda sint. Cum vero redemptionis tempus in *Geldria* inter peregrinos sex annis definitum sit, id expiravit 1648. Residuum vero cum usuris, quod a tempore rei judicatæ conficiat circiter auti millionem cum dimidio, non destitit amplius exigere ab Episcopo; unde ea de re etiam frustra actum in dicta Monasteriensis. Inde novo Episcopo *Christophoro Bernardo* 1653. & 1654. iteris eidem illi jus tuum & Comitum indicant, qui petrexit, ut sæpius hæcenus factum, & Comes contumaciæ accusatus erat, tanquam

tanquam in priori instantia causam deseruisset, mandatis à Camera urgere Comitatem, ut Dominium per formam attentatus occupatum restitueret, & a sententiâ iudiciali ab incompetenti iudice lata desisteret: vicilim ut olim quoque aliis hinc Ordinibus monent, & jubent Comitem, ne morem gerat, aut sententiâ præjudicij præsumatur, pro fide qua illis obstrictus sit, promissâ protectione & detentione. Minus etiam ad Camera literæ, totius negotij seriem exponentes, & quod Comites ad sequentes deserere Ordines non possint, declarantes. Iterum 1657. apud Episcopum insisteret Ordines, ut componeretur controversia, qui tamen potius causam renovari & aliorum iudicum decisioni submitti volebat. Huic Ordines opposuere novo 1663. decreto factò. Quam actionem seriem ex scripto, cui titulus: *Deductio una retraxentatur jus territorij, quod Geldriae competit in Dominium de Boreulo*, &c. iussu Ordinum Geldriae 1663. huic retetere non incommodum nec lectori ingratum credidi.

Controversia atmissa.

§. xvi. Caterum sicuti controversia illa iure prius acta, ita postea atrox cepit: cum 1665. Episcopus hanc etiam causam epistole suæ, qua rationes, ob quas arma capere necesse haberet, Ordinibus exposuit, inferebat, quod Dominium tuæ diocesis debitum vix ipsi detinerent. Cui epistole aliis literis ab Ordinibus responsum est. Episcopus vero viam Transisalamam intravit, castellum autem *Bosculorum*, postquam aliquandu restitisset, in potestatem redegit. Demum 1666. 2. April. Curia conclusæ pacis articulo 3. restitutio oppidi & castelli sancitur: articulis autem XI. ita conceptus est: *Was die herrschafft Vordeloh anbelanget / so begehren die Herren General Staaten nicht / das wegen der hereditariantz oder des directi Dominij seu unils halben durch diesen tractat etwas verändert wird / sondern es solle das ganze werck in dem stande verbleiben / in welchem es vor diesem krieg gewesen. Der Herr Bischoff aber renunciret mit consens des Capitels dem Superioritäts recht auff die besaazte herrschafft Vordeloh / und dero dependenzen und zugehorden: jedoch also / das diese renunciation der gerechtichafft des Reichs nicht præjudicire, sondern dasselbe in allem seinem wesen verbleibe: welches aber gleichwol zwischen der Röm. Kaiserl. Majest. und denen Herren Staaten anders nicht / als durch freundliche wege / oder durch einige andere mittel / wie von beyden seiten für rathsam erachtet wird / decidirt und erörtert werden soll. vid. *Theatr. Europ. Contin. X. p. 158.* Ex eo tempore aliquid actum in hac controversia non recordor.*

Compositio.

§. xvii. Subjungere visum est, quod alibi fecimus, controversiæ istius momenta. Et quidem *Episcopi Monasteriensis* pro suo iure argumenta referimus ad explanationem istius scuti: Huc referemus ante omnia *Fundamenta Ordinum Geldriae*, quibus Dominium in districtu & subiectione Geldriae esse asseverant: pro quibus allegatur: Relatio bene fundata in negotio Boreulonenti: Sunt vero ista:

Fundamentum ordinum Geldriae in Dominium Borekulozum.

1. *Commissio Monasteriensium*, qui in ipsa actione petitoria Spira facti in defensional. posit. 36. Dat. de herrschafft Boreulo mer um stifts Münster und dessen bezirk sonderu en außserhalven desselben stifts gelegen sen. Sed dem Monaitenentes perhibuere immediate imperio subiectum.

2. Cum *Henricus Dn. de Boreulo* 1236. Ottoni Geldro venderet *Grollam*, hic Comes promisit Dominium Boreulo non pluribus inhospitationibus aut exactionibus oneratum quam pater fecisset. Itaque jus hospitacionis & collectatum habuit, quod indicium superioritatis.

3. Domini de Boreulo semper cum aliis Ordinibus presentes fuerit *Decretis & Privilegiis* in vobis Zutaniae confirmationibus. Singulatum 1190. 1324.

4. *Gisbertus Bronchorstius Dn. de Boreulo* cum f. Guilelmo Dn. Bronchorstio 1372. & aliis Geldriae nobilibus subscripsit suspensioni armorum & securitati præstitæ adiutoribus Ducis Geldriae & Comitis Zutaniae. Sed & illo bello Gisbertus tantum æris alieni conflavit, ut 1375. cogereetur Dominium *Diefenheim* oppignorare.

5. *Otto Bronchorstius Dn. de Boreulo* & frater *Guilelmus* cum aliis Ordinibus Zutaniae, comparuere, & se obligarunt sigillo appolito in conventu 1418. ut Geldria & Zutania non separati possint. De quali comparatione vid. *Reinè. de reg. sec. & Eccl. L. I. cl. 5. c. 4. n. 98. 99. 10.*

6. *Gisbertus III. 1469.* solemniter recognovit & declaravit cum nobilitate Domini

Dominii & Magistratu opidi de Boreculo: *Patrem suum & predecessores cum suis terris, vasillis & subditis semper obsequium & obedientiam prestasse, Dnm. Principibus Ducibus Geldriae & CC. Zutaniae, velut bonos & fideles subditos facere convenit.* Unde de etiam Adolpho Duci Geldriae velut *bonum clientem* se submitit, promittens eadem & assistentiam, ac ut oppida & castella Domini semper pateant Ducibus. Nec minus ut idem posthac omnes officiales de Bronchorst, Boreculo & Lichtenvoorde observantiam horum articulorum jurarent. Adjecta igitur Nobilitas, Officiales, opidum.

7. *Fridericus Bronchorstius* 1505. se submitit obedientiae Philippi Regis Hispaniae tanquam Ducis Geldriae.

8. *Iustus Comes Bronchorstius*, cum ei 1589. controversia intercederet cum oppido *Grolle* de limitibus, supremi Provinciae Principis iudicium convent, nemp statuum conventum Zutaniae, non vero arbitros ab utraque parte nominari petuit, quod futurum erat, nisi Dominium Geldriae fuisset subiectum.

9. *Iustus Comes*, conquestus 1540. Carolo V. tanquam D. Geldriae Neomagi, quod fiscalis exigere voluerit contributiones ad bellum Turcicum, & alia onera imponere, contra quam praecessorum tempore, qui subditi Geldriae & ita exenti fuerint, factum sit, obtinuit à Caesare mandatum, ut fiscalis actionem omitteret. Quin & Carolus V. cum terrarum a Geldria dependentium *tabulam Geographicam* concitaret, voluit Dominium hoc interi.

10. Contribuere hi Domini, ut ab anno 1485. ex catalogis contributionum probari potest, in omnibus oneribus & exactionibus cum aliis statibus.

11. Aliqui etiam nobiles è Domino vocati fuere ad status Provinciae & Comitum unitis è tetrarchis, plurimi etiam adhibiti negotii status contra Hispanos.

12. Non ignaris Monasterientibus haecenus incolae Domini Comitatu Zutaniae suas contributiones solverunt, & solvunt.

13. Cum 1560. novi crearentur Episcopi in Belgio, *Dreventriensi* additum *Dominium Boreculo*, cum tamen Bulla Pii V. tantum loquatur de ditombus regi Hispaniae iure hereditario subiectis.

14. In *matricula* Imperii non reperitur hoc Dominium.

Obj. Homagium à subditis postquam utile & directum Dominium consolidatum, 1579. obtinuit Episcopus, & ex eo jurisdictionem donec vi deiceretur exercuit.

§. xviii. Subjungimus *Fundamenta Limburgo-Styrum*, qui sibi Dominium utile vindicant in dynastia.

1. *Vetus Domini natura*, cum terra fuisset initio libera & allodialis, dein feudo oblata Monasterienti Episcopatu, sed ut non periret jus feuum, si masculi deficerent.

Except. Monasteriens. In investitura Gisberti III. diserte dicitur: *Feri feudum masculini.*

2. *Hereditas Iusti Comitis Bronchorsti & Domini in Boreculo* eius morte 1553. transmissa ad consobrinam (matertera Iusti natam.) *Irmgardum Com. Limburgiam, Dni. de Styrum & de Vifsch*, tanquam proximam consanguineam, & alias quoque à Gisberto I. primo vasallo recta linea descendente, adeoque proximam heredem. Haec ad nepotem *Iustum*, is ad filium *Hermannum Ostionem* & iterum hic ad *Ostionem* successorem transiit.

Except. Masculini feudi naturam hanc hereditatem non admittit.

3. Eadem *Irmgarda*, cum pridem in possessionem admittenda esset, eam adversum Rudolphum C. Diepholnam obtinuit adjudicatam. Cont. *irid. Sand. de feud. Geldh.* 3. 6. 1. §. 3.

Except. Si successio hereditaria locum habuisset, *Irmgarda* ante Diepholnum conveniebat: haec vero sententia Domini feudi nihil innovatum.

4. Limburgii per vim 1579. dejecti, cum precibus nihil impetrassent, litem in *curia Geldriae* in casu redintegrandae possessionis intenuit. Procurator nomine Episcopi & Capituli comparet. Tandem 1613. 17. Jul. partes aderat *D. Cosvinnus Steenler* Procurator Monasteriensis, ut jus dicatur consentiunt litemque concludunt.

Except. Monaster. Procurator Monasteriensis non habuit potestatem contestandi de competentia.

Resp. Limburg. Originale ostensum ipsis Monasteriensibus, & quod Procurator ille Golvinus 13 Decembr. 1613. post sententiam latam renunciaverit procuratoriem & potestatem, quam preterens in negotio hoc habuerit.

§. *Sententia Geldrica* curie & adjunctorum deputatorum Hollandiæ, Ultrajecti, Frisicæ, ac terrarum Neomagentis atque Arnheimæ, 1613. 19. Novembr. Monasterienses exceptiones, cum jurisdictionis Geldricæ dominium hoc esse negarent, recessunt, & tandem processu contumaciæ instructo 1615. 20. Decembr. jubetur Limburgius restitui, & ut ei pretium tractuum perceptorum & actuarum a die invasionis 1579. una cum impensis refundatur. Quæ etiam sententia in rem iudicatam abiit, cujus validitas ubique maxima est. Unde adhuc Episcopus vigore ejus judicium 1500000. floren. Limburgus deberet.

Except. Monast. Sententia ab incompetenti iudice lata jus non dat.

Galeæ. §. xix. Galeæ quot imponantur nondum vidi: forte tamen præter tres veteres, *Gebmensis* etiam & *Forekelocensis* callides imponuntur, quorum illam in Schaumburgicis insignibus vidimus L. i. c. 86. Hanc suo scuto etiam Monasteriensis Episcopus imponit, ornata ala Boreloentes orbes continente.

Troili. §. xx. Tituli solennes sunt: *Comes in Limburg & Bronchorst, Dominus in Styrum, VVisch & Borekloc, hereditarius vexillifer (Geypanhererf) Ducatus Geldricæ & Comitatus Zutphaniæ.* Plerorumque rationes ex superioribus repeti possunt.

CAPUT LII.

De Matignon C. de Thorigny.

ARGUMENTUM.

	2. Scutum.
	3. Longueville & Bombon.
1. Familia, Lineæ. De Launay, La Mouffaye, Thorigny.	4. Apex.
	5. Tituli.

§. I.

Familia. **F**amiliam *Gobionorum* (seu *Gorvionum*, de *Geyon*) refert *Celeb. le Laboureur* ad *Stephanum Gobionem* Dn. de la Gouiniere & de Chateaugoyon circa 1210. cui uxor fuit *Lucia f. Dionisi Dn. de Matignon*: Ei vero etiam pater assignatur *Dionysius*, avus *Stephanus*. *Stephano* nati *Alanus Dn. de Matignon* & *Ioannes*, linea autor, quæ defecit in nepte *Philippa*, uxore *Guilhelmi le Bouteller Dn. la Chetnaye*, cum dote *Dominorum des Landes & Mampertuis*. *Alano* nati *Alanus Matignorum* & *Ioannes Dn. de la Gouiniere*, à quo iterum posteritas. In *Alani* posteris aliqua intercedit differentia inter dictum *Labourerium* & de la *Cullere*, qui *Marescalli de Matignon* res descripsit. *Stephano Gobione Dn. de Matignon* nati *Bertrandus*, *Ludovicus* & *Stephanus* trium linearum autores, ex quibus media *Dominorum de Launay* defecit: Tertia etiam titulus fuit *Dominorum de Launay Geyon*, in qua abnepoti *Stephani Guidoni* nuptis *Guilhelma f. Amalrici Dn. de la Mouffaye*, unde nepos *Amalricus Baro de la Mouffaye* fuit: eo natus *Carolus Comes de Plouer*, qui ab uxore *Claudia f. Claudii Dn. du Châtel dotti Marcæ & Pommerith* accepit, unde natus *Amalricus M. de la Mouffaye, Comes de Quirin & de Plouer*. In priori vero linea *Bertrandus Gobio Dn. de Matignon* præter *Ioannem*, autorem *Dominorum de Beucours* & aliorum, genuit *Stephanum*, hoc natus *Bertrandus*, pater *Ioannis* qui 1452. decessit *Franciscus magnus Scutaris*, pater *Bertrandi*, avus *Guidonis*, quo natus est *Iacobus*, hoc alius *Iacobus Gobio de Matignon, Com. de Thorigny Franciæ Marescallus & Normanniæ Gubernator*, gestis clarus, qui filios habuit *Odetum Com. de Thorigny*, & *Carolum* item *Comitem de Thorigny*, Principem de *Mortagne*, patrem præter *Leonorum Episcopi Lexoviensem*, *Iacobi* & *Francessi*, quorum hic *Henricum C. de Thorigny* & plures filios genuit.

Scutum. §. II. Scutum *Thorigni Comitis* est apud *Sammarth. l'est. de Fr. p. 403.* quadripertitum: in prima & quarta quadra argentea conspicitur leo rubens, auro coronatus, quæ tetlera

reffera est vetus *Matignonia*: secunda defert *triadla recta*, impendente *trifida limbata argentea*, & interpolito *scipione breviori rubeo* transverso, quod est symbolum *Longavilleum*: tertia *Borboma* est arcola, usdem filius regis interponens scipionem rubrum breviorum.

§. III. Quod *Longavillum* & *Borbomum* dicitur attinet: assumtum id est à *Caroli uxore Eleonora* f. *Leonori Aurelianensis Ducis Longaville*, cujus mater fuerat *Maria Borboma Comes de S. Paul.* Longueville & Bourbon.

§. IV. Galea coronata imponitur *leo aureus*. Duo etiam leones aurci scutum tenent; & laciniæ argento atque cocco fulgent. Apex.

§. V. Titulus Caroli fuit: *De Matignon, Comes de Thorigny, Princeps de Mortagne, Baro de la Roche-Tiffon & de S. Lo, Dn. de la Rochevignon, de l'Espere, de S. Celerin.* Titulus Filii vero Francisci: *De Matignon, Comes de Thorigny, Marchio de Louvray, Baro de S. Lo & de Guacé, Dn. de la Rochevignon.* Ex hujus nepotibus *Henrici filius secundus Baro de Luthumiere* salutatur. *Thorigny* allatum est domui coniugio *Joannis M. Scutarii Franciæ & Margaretae* f. *Olivieri de Manay, Dn. de Thorigny, Rochevignon* nescio, an ab *Anna de Silly*, quæ *Jacobi Marecalli* mater fuit, vel *Catharina uxore Francisci de Silly D. de la Rochevignon* derivare debeam. *Guacé* seu *Gaze* est ab *Leonora Aurelianensi* doti allatum cum *Domino Moyon Baronia Luthumiere* est à *Maria Francisca Bar. de la Luthumiere uxore Henrici Com. de Thorigny.*

CAPUT LIII.

Bar. de Maxelrain seu Meichselrein, C. de Hohenwaldeck.

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Scutum. Maxelrain.

3. Arcola secunda.

4. Hohenwaldeck.

5. Galea.

6. Hereditatis *transbergiæ* controversia.

§. I.

Illustrium *Baronum de Maxelrain seu Meichselrein seu Stexelrem* Genealogiam *Celeb. Bueclm. Germ. T. II. p. 174.* refert ad *Americum de Maxelrem*, qui in *Judis equestribus* *Figurinis* 1165. comparuit, & filius *Leonardus* in *Noumbergensibus* anno 1198. Justam vero deductionem orditur ab *Ottone* circa 1340. quo tempore *adus de VVilhelmus* nati, hoc *Ludovicus, VVilhelmus, Joannes*: *Ludovico Sigismundo, Vitus, Georgius. Vito & Margareta de VVildeck, VVolfgangus Theodericus*, hoc alius *VVolfgangus Theodericus, & VVolfgangus VVilhelmus*, a quibus diverse lineæ Comitum *Ratisponensibus* 1654. subscriptis *VVilhelmus Comes de Hohenwaldeck, Dn. de Maxelrain, Supremus Senator Bavaria.* Familia.

§. II. Scutum in *Sibm. sch. Wapenb. P. 1. pag. 19.* quadripartitum est mediante *cruce aurea pedata*. Prima & quarta aurea diagonaliter distinguitur, inferiori regione *nigra*, superiori *argentea*, per eam labitur *stureus, undosa similitudine distinctus*, tinctura opposita. (*schwarz und weiß / strohnuweiß abgetheilt.*) Hanc tesseram gentilem esse reor. Scutum.

§. III. Secundus & tertius laterculus *niger leonem aurcum* detert, cujus significationem non capio. Maxelrain

§. IV. Medium scutulum *argenteum* est, in quo apparet *avis expansa coronata* cum *supposita decussis seu leonis in decussis dispositis minutis*. An dicemus *phantem* esse, ergo incubantem? Ita designatur *dynastia de Hohenwaldeck*, quam *Jo. de Maxelrain, Margareta* heres & filia *Wolfgangi* attulit. I hanc gentem idem *Bueclm. p. 37.* ad quandam anonymum refert *Domnum in VVildeck, VValdenburg & Selzers*, patrem circa 1350. *Azalundi, Hildebrandi, Odoseri*, qui cum fratribus monasterium *Schlierentse* condidit, *Gariovaldi, Antoni*. Inde patrem, filium & nepotem *Sigismundum, Emericum, Sigismundum* juniorem allegat ex *hastiludis Rotenburgis* 942. Constantiensibus 948. Brunsvicensibus 996. Justam seriem autem de novo oratur ab *Ottone* cognom. *Seniore.* Areola secunda.

Cujus atnepos fuit *F. Wolfgangus*, qui *Margaritam* genuit *Viti Maxelramii* conjugem. Porro eam *dynastiam comitatus* titulo ornata[m] vidimus.

Galez. §. v. *Galez* insistent tres coronatæ; *prima &ultima* inter singula juga complicata alarum scutatio amne distincta. exhibet exurgentem leonem aureum. *Media* sustinet triplici colli nigro insistentem *urogillum* (*anteham* / ut *Schmacher* vocat,) auro coronatum. *Lacinae* adduntur circa primam argenteæ & nigre, circa secundam seu mediam coccineæ & argenteæ, circa ultimam aureæ & atræ.

Hereditas Fronsbergiæ contro-
verfia. §. vi. Ob hereditatem *Fronsbergiam* huic stirpi superiori seculo controversia fuit; nam celeberrimi bellici Imperatoris *Georgii Fronsbergii* *Im. Mundelheimii* filia, *Caspari* sotor, *Anna* *Felssango* *Theodorico* *Maxelreimo* nupterat, unde cum deinceps *Casparis* filius *Georgius* à *matre* decedisset, *Maxelramii* etiam ad hereditatem admittu postularunt, controversia *Schwarzzenbergicus* & *Fuggeris* mota. Donec ad *Wolfgangi* *Viti* *Maxelramii* militantiæ *Fronsbergiæ* hereditati se misceret *Maximilianus Dux Bavarie*, ex quo tempore in potestate *Bavarorum* *Mundelheim* manit. *Conf. Mart. Zeiler. itm. Germ. P. 2. c. 30. p. 399.*

CAPUT LIV.

Com. de Meckau.

ARGUMENTUM.

1. *Familia origo.*
2. *Deditio.*

3. *Scutum.*
4. *Apex.*
5. *Titulu.*

§. 1.

Familia
origo. **B**aronum & Comitum à *Meckau* seu *Meggau* illustri familia ex *Misota* in *Austria* venit, & sub *Maximiliano* & *Ferdinando I.* *dynastiam Crenzen* ab *Hardeckus* Comitibus accepit.

Deditio. §. 11. *Familiam G. Bacelinus* *Germ. Tom. 3. p. 132.* refert ad *Melchorem*, qui ex *Clara ab Haunspurg* genuit *Melchorem Cardinalem* & *Cisparum* *Maximiliani II.* *Camerarium*, quo natus *Helfridus* *Capitaneus* *Provinciæ* supra *Anatum*, hoc *Ferdinandus Helfridus* primus *Baro*, pater *Leonardi Helfridi* *Comitis*. Sed tota masculula progenies superioribus annis defecit.

Scutum §. 11. *Scutum rubenitres pails* (seu ventilabra dicere malis, *verur schaußelst*) *capulis brezoribus ex auro* refert. *Joh. Jacob. Chifflet. insign. Lq. A. V. n. 349* ita exprimit, *scutum rubrum tribus batillis fissoris castrensisibus* (pales de pionnier sans manches) *aureis manubrio carentibus impressum.*

Apex. §. 1v. *Galez coronatæ* imponitur *cauda pavonina* tertianis seu lemniscis tibeis undulatis transversè ligata. *Lacinae* sunt minio & auro tinctæ.

Titulu. §. v. *Titulus* fuit: *Comes de Meggau, Baro de Crenzen.*

CAPUT LV.

Com. & Baron. de Molart.

ARGUMENTUM.

1. *Familia origo. Deditio.*
2. *Scutum.*

3. *Altera areola.*
4. *Apex.*
5. *Scutum aulium.*

§. 1.

Familia
origo. **P**er-illustri *Molartiorum* familia, quæ *Comites* & *Barones* tulit, ex *Burgundia* *Comitatu* oriunda est: & ex ea *Ludovicus Gulielmus* filius superiori seculo primus in *Austriam* concessit; filius *Petrus Liber Baro* creatus est 1571. *Ferdinandi* & *Maximiliani III.* *Camerarius* & *Matæ* *Archippocomus*. Hujus filii omnes in *Imperatorium* & *Archi-*

& Archiducum servitiis atatem egere, Duo autem linearum capita facti sunt : *Ernestus* Rudolphi II. supremus Camerarius, Continarius intimus atque aulae Vicepraefectus, & *Jacobus* aulicae Camerae praefes & Provinciae supra Anatum Capitaneus. Illius filii *Petrus Ernestus* & *Franciscus Ernestus* Comites 1652. creati sunt.

§. II. Scutum tribuit genti *Sibm. Wapenb.* P. 1. p. 26. quadripartitum. In prima & quarta quadra *carulea canis venaticus argentatus currit*, & super eum *tres iulgent stelle aureae*. Haec gentilis parma est.

§. III. Secunda & tertia atcola *carulea* inferiori parte *undis argenteis* permeatur, ex quibus exsurgit *turris murata*. Hujus tellerae significationem non capio, nisi ea *Drosendorf*, quod sub Ferdinando I. acquirere, vel *Reineck* notatur, quorum in titulo mentio fit.

§. IV. Dux coronatae galeae clypeum premunt : quarum priori infidet canis venaticus cum millo coccineo: ex altera sursum protenditur brachium armatum pugionem nudum deorsum vibrans. Laciniae utrinque sunt ex cyano & argento.

§. V. Aucta dein sunt insignia, uti videre est in *Furfl. Wapenb.* P. V. pag. 9. Nam explicato scuto quadripartito (Hic tamen loco undarum turri *argenteae* subternitur solum praesens) imponitur in quadratarum medio parvula *aurea cum aquila nigra bicincta*, quae inter capita diadema imperiale sustinet, & pedibus enses atque sceptrum tenet. Qualis etiam novam, quae inter priores locatur media, castidem coronatam premit. *Miliscanis* (qui hic molossi speciei est) in priori galea non cocco sed auro tingitur. Quod veletiam gratiae peculiari tribuendum, vel dicendum est, in *Sibmacher*o erratum fuisse.

CAPUT LVI.

Com. Montfortii & Tubingenses.

ARGUMENTUM.

1. Origo familiae. Phores ex ea stupes.	6. Apex.
2. Deductio. Linea Styria.	7. Tituli.
3. <i>Feldkirchus</i> , <i>Margareta de Pfom. enberg</i> , <i>Lineam Argem. Rotensfels. Tetnang.</i>	8. <i>Tubingenses Comites. Linea. Tubinga vendita. Luechteneck.</i>
4. Linea Brigantina. Styria bona.	9. <i>Brigantina succesio.</i>
5. Scutum, vexillum Ecclesiasticum in pluribus scutiis.	10. <i>Vetera bona.</i>
	11. Scutum. Apex.
	12. Tituli.

§. I.

Montfortiorum, ab atce Montfort in valle Rhenana seu Rheinthal sita dictorum, & *Tubingensium* Comitum illustrissima familiam conjungimus, quia eadem utriusque perhibetur origo. *Felix Fieber* L. 1. H. 3. v. 2. eam deducit a quodam *Carione Romano* nobili, qui tempore Leonis I. Pontificis cum suis in Rhetiam concesserit, & *Montem fortisem* condidit. *Lazius de migr. gent.* L. 8. p. 439. originem refert ad *Rodericum* Comitem Palatinum Rhaetiae altae, qui privatus à Ludovico II. Francorum & Germaniae rege multus in Rhaetia alta castris ad marginem lacus Bodinatici se contulerit, ubi alia sit mercatus, *Argum, Tetnangiam, Immaastadum, Buzzum*, quibus postea adjecerint in *Algovia Rotensfels, Haugensfels, Libnau, Sommerau, Drauffen & Bluchach*. Ei vero tribuit fratres *Cadalochum* Comitum *Brigantiuorum* autorem, *Ausebium Rhinocensium* & *Feldkirchorum, Henricum Verdenbergiorum*, & *Rolanum Tubingensium* atque *Herrenbergensium*, ex quibus etiam *Tubingenses*, atores. eadem repetit *Heinricus Thearr.* T. 3. P. 1. p. 354. 355. sed ut de *Cadaloch*o dissentiat. Nobis jam curae erunt soli Montfortii & Tubingenses.

§. II. *Roderico* qui circa 840. vixit filium ex conjectura dat *Lazius Wolfstadum*, qui à monte Verrenberg usque in Tirolum & Alproiam ditionem extendit. In posteris in primis celebris est *Fricus*, qui circa 1160. vixit, pater *Hagons, Ismaie, Wolfgangi, Vilhelmi*. Quorum hic (Megiferus vero in L. 6. *annal. Comitib. Raadolphum* Ulrici filium facit) pater sit *Henrici & Rudolphi*. Illum *Lazius* facit Praefectum *Lineae Styriae*.

Styria, Henninges Episcopum Curie sem. Rudolphus autem post primam conjugem *Helfensteiniam* potentissimum *Styriae* *Marescalci* a *Petro* rione seu a *Pettau* filiam duxit. Huic aut *Lazius* successit *Ulricus* filium, cuius filiam *Marianam* & *Wilhelmus* agnatus *Comes Montfortius* *Aggria* duxerit, iterum huius filiam *Hugonem* natus ex illis, qui ad *Bodmanicum* lacum habitabant. Addit ad sua usque tempora in *Styria* stemma unum huius nominis & generis permansisse, ex quo *Georgium* *Comitem* noverit, cuius adhuc eo tempore vixerit liberi. Sed *M. Zellerus* *Itin. Germ. P. I. p. 102.* sua arate nescit illis aliquid in *Styria* superasse. De his vero paulo post.

Veldkirchii.

§. III. Ab *Hugone* *Montfortio Ulrici* filio *Veronicae* *Rappoltinae* marito certior fere deductio est, eorum qui deinceps vixere. Et tamen in altera *Montfortiorum* *diatonostis*, quam post priorem *Part. 2. T. 3. p. 55.* edidit non solum alium dat patrem, *Hugonem* videlicet, avum autem *Rudolphum*, qui ab *Elisabetha* *Tubingensi* uxore *Brigantium* in gentem suam reduxerit; verum etiam fratrem *Ludolfum* *Dn. in Veldkirch*, a qua linea *Dominorum* in *Tosters*, inprimis vero *Dominorum* *Veldkirchii*; quorum ultimus *Rudolphus*, qui 1390. decessit, *Veldkirchium* 1376. vendidit *Leopoldo Austriaco*. Quam quidem lineam *Veldkirchiam* etiam ex *Lazio* agnoscit *Henninges*, led tantum duobus *Rudolfis* absolutis, seniore & juniore, inter quos *Bucelinus* *Vicium* alium & *Rudolfum* *seniorem* intercipit, in *Rudolfus* ille venditor *Veldkirchii* *Rudolfi*, qui *Hugonis* frater, pronepos constituitur. *Hugone* natus *Wilhelmus*, cui *Lazius* *Henninges* & in

Margareta de Pfannenberg.

prima editione *Bucelinus* uxorem *Margaretam de Pfannenberg* trionxit, in altera vero deductione *Bucelinus* filio *Wilhelmo* juniore conjugem adhibebit *Esseiam Cem de Pettau*, & huius filio *Hugoni* *Margaretam C. de Pfannenberg*. Si conterasius, que §. superiori ex *Lazio* audivimus, & liceat indulgere coniecturis, hanc *Margaretam* *Com. de Pfannenberg* eandem credo, quam iste *Ioannis* ex *Montfortis* in *Styria* ultimi filiam dicit, malleque *Wilhelmus* nuptiam, & eandem eile cum ea, quam *Bucelinus* *Vesulam de Pettau* vocat; quem vero *Lazius* *Uem* *Wilhelmi* generum ex alia linea facit *Hugonem*, ipsum esse existimo, qui *Bucelino* filius, id quod probabilis. Sed nemini coniecturas obrudo. Id vero certum est, in duobus fratribus *Wilhelmo* & *Henrico*, *Wilhelmi* senioris filii duas lineas ortas esse: cum ab illo *Brigantium* reliqui descendierint, ad quos etiam *Pfannenberga* & *Peckha* *Dominia Styriae* spectarunt; ab hoc reliqui, ad quos *Tetnang*, *Rotensfels*, *Schar*, *Langenargen* & alia. *Henrico* natus *Wilhelmus* & hoc *Hugo*, *Ulricus* & *Henricus*, à quibus iterum linea in *Argen*, in *Tetnang*, in *Rotensfels*, hac in neptibus descendit, ista itidem in neptibus, illa vero *Hugonis* in pronepos *Ulrici*, qui 1374. *Tetnangensem* ramum, quod mares atinet, inivit, filibus *Magdalena* sponsa *Georgii* agnati, quae ante nuptias 1378. & *Barbara* *Antoni* *Fuggen* uxore, quae 1399. extincte sunt. Bona huius lineae aliqua familia deinceps alienata: sicuti *Rotensfels* & *Stauffen* *Karni* *regibus* vendita sunt, *Vassferburg* ad *Fuggenios* pervenit: unde his etiam pars onerum, quae Imperio debent *Montforti*, assignata.

Lineae in Argen Rotensfels.

Tetnang.

Linea Brigantia.

Styria bona.

§. IV. Quod *Wilhelmi* posteritatem atinet, ea hodie superest, fuit vero *Hugonis* & *Conradi* pater; *Conradi* neptis *Elisabetha* 1458. mortua, quae maritus habuerat *Conradum Nelleburgium* & *Wilhelmum Rætelanum*, *Brigantium* partem dimidiam, quae ad lineam eius spectabat, vendidit. *Hugo* alteram lineam produxit, ad quam bonam *Styria* spectabant. Eius pronepos *Hermannus* praeter alios genuit *Georgium* & *Hugonem*, quorum hic *Brigantium* reliquam partem 1325. vendidit. *Lazius* vero producit *Hugonem*, quem IX. vocat, & qui *Ulrici* filius fuit, *Sigismundo* *Austriacae* *Duci* *Veldkircham* & *Brigantiam* vendidisse 1490. Alterum *Hugonem* X. qui 1519. mortuus est, quod reliquum erat in *Dominio Brigantiae* *Ferdinando* *Austriaco* vendidisse. *Georgius* idem est, quem §. 2. *Lazius* novisse perhibet, & qui in *Styria* *Peckha* & *Mansberg* possedit. Ad eius filium *Jacobum* vel nepotem *Ioannem*, extincta *Tetnangia* linea, jus *Montforti* aviti *Comitatus* cecidit. Bona vero in *Styria* alienata esse oportet: suo enim tempore *Zellerus* testatur *Itin. Germ. T. 1. p. 302.* *Peckha* ad *Barones Eibiswaldos* spectasse. Hodie autem *Comitatus* praestitit *Joannis* nepos illustrissimus *Ioannes Comes*.

Scutum.

§. v. Diutius nos occupantur stirpis intricatioris variae lineae. Nunc scutum videamus, quod ex vetustatis more familiae simplex gerit, videlicet *argenteum* inscripto rubro *Ecclesiastico* *tor* *pinato* *vexillo*, aureo tribus annulis ex quibus suspendi debet.

Ceterum

arcem ac Dominium Lichteneck, & in Rhatia castrum Ruckh, unde & primor. haepertum, Comitibus videlicet de rubro vexillo Rhatiae altae, a quibus & Montforti Comites, VVerderbergenses, Brigantini, Neldkirchenenses atque de Rheynock profecti sunt. Horum Palatinorum multae fuerunt fundationes, veluti Blaubeyren in Viffel, Echenbusen prope Tubingam, Aulhusen in valle Brentana, & Mortal ad Danubium, ubi & tumuli ipsorum videntur. Verum enim vero ad tenuem admodum fortunam, si primas ditiones respicias, tandem redacti sunt, & abdicato Palatinorum, Comitum titulo contenti manserunt. Testatur vero Lazius, eos in hanc usque diem, cum scilicet illa scriberet, coram iudicio imperii pro ditione Tubingensi cum Principibus Wirtenbergensium iure contendisse. Ob istas autem ditiones quae superant ab Austria exempti sunt 1548. Conf. Imm. Iur. publ. T. II. add. ad 47. p. 497. 158.

- Scutum. §. XI. Scutum Tubingenium ut Montfortiorum simplex fuit: nimirum rubrum impreso vexillo Ecclesiastico, cui crux superius additur, ex auro. Conf. num. 5.
- Apex. Apex etiam à Montfortio parum differebat. Erat enim mitra Episcopalis rubra ornamentis aureis. Laciniae tingebantur minio & auro. vid. Sibmach. Wapenb. P. I. pag. 14.
- Tituli. §. XII. Tituli veteres apud Henningesum: aliquando: Comes Palatinus quem titulum Felix Fabri frustra ex eo deducit, quod quidam Comes Montforti filiam Comitis Palatini Rhenani uxorem habuerit, & ex hoc titulum assumerit: nam Palatinorum Comitum alibi quoque memoria est sine affinitate cum Rhenanis. Tubingae, Comes Pfullendorfi & Brigantii, Dom. in Ruck & Gernhusen: inde Beblingen & Horrenberg addita. Ulami dicebantur Comites à Tubingen, Domini in Lichteneck. Conf. de illis M. Zeiler. Itin. Germ. P. 2. p. 27.

CAPUT LVII.

Com. de Nelleburg.

ARGUMENTUM.

I. Familia origo. Deductio. Ex Thenganis continuatio.

2. Scutum. Nelleburg.
3. Thengen.
4. Galea.
5. Tutuli. Hegovia.

§. I.

Familie Orig. Deductio. Ex Thenganis continuatio.

Nelleburgii olim Landgravi dicti sunt; Eos Henninges Theatr. T. 3. P. 1. p. 299. ad Burchardum Feringensium & Nelleburgensium Landgravium, Ducem Sveciae & el Alemanniae, refert, cuius profapia ad Feringenses solet duci. Eum vixisse oportet circa seculi noni finem vel decimi principium. Filium dat Epponem, nepotem Eberhardum Landgravium vel Comitem Nelleburgensem, qui 1052. fundavit monasterium omnium Sanctorum Scaphusiae, unde civitatis ejus primordia, patet Adonis Archiepiscopi Trevirensis, qui obit 1077. Echaridi Abbatis Augiae divitis, Burchardi Com. de Nelleburg, Landgravi H. 600. re & Madecceis, a quo stemma propagatum est. ut porro videre est apud diligentissimum Gavr. Bueclinum Germ. T. 3. p. 57. (qui rerum Ebertheldum auctorem gentis ex Agiloingis suis & Guelphis deducit.) Apud hunc Henricus Burchardo filius datur, a quo septimo gradu distat Conradus, cuius iterum apud Henningesum mentio, qui genuit Fridericum C. Nelleburgi, Landgravium Hegoviae, Episcopum Constantinensem anno 1181. quitamen denuò, quod audivit Episcopatum adeo obaratum, se dignitate abdicavit, Margaretam (quae Henning. Sophia vel Anna) & Cunigundam Joannis Baronis Schwarzenbergi uxorem. Margareta ex his, vel si quo alio nomine fuit) nupsit Eberhardo Com. Thengano, eique tituli & successiois jus attulit: Ex his nova Nelleburgiorum familia, quae extat apud Henning. p. 340. nam Eberhardi filius Johannes dictus est Comes Nelleburgus & Thenganus. Hujus pronepos fuit Christophorus Laetilius Canonicus & demum Praepositus Argentinentis, qui 1592. obit, & quod opinor totam Nelleburgiam gentem finivit.

Scutum §. II. Scutum horum Comitum exhibet Sibmach. Wapenb. P. I. p. 16. Alveolus primus

primus & quartus *aureus tria cornua cervina cerulea* continet: quod symbolum in suis Comitatus *Nelleburgici* credo, sicuti etiam *Henninges* id ei tribuit. Male vero *Chifflet*, *ins. E. A. V. n. 163*, nigra cornua cervina dat *Nelleburgicus*, quæ *Wirttembergicorum* sunt. Cæterum *Nelleburg* arx sita est prope civitatem *Stocobium* seu *Stocobich*, quæ ob hoc Comitatus primaria est, & postquam hic in Austriacorum potestatem venit, ibi præfectus habitat. vid. *M. Zeller. itin. Germ. P. 2. p. 343*.

§. II. Latereculus secundus & tertius *rubeus* exhibet *unicornu argenteum*, designando Dominio *Thengon*: ut nos docet *Wap. P. 2. pag. 21*. Ratio hujus gestaminis facile invenitur, quia ultima familia *Nelleburgica* ex *Thenganis* Baronibus orta est. Cæterum hoc Dominium etiam ad Austriacos delapsum est familia extincta. (Apud *Ulm. Jur. Publ. T. II. 7. in Umschlag registri* de anno 1576. dicitur, Comitatum hunc venditum *Zelleris*, nescio tamen an forte *Thungen* legendam, ita enim in alio indice apud eundem *T. II. ad l. ad 4. 7. p. 531*. legitur inter *Eitsch* & *Rapin*.) Inde Serenissimus *Johannes VVieardus Princeps Aurspergus* ea conditione inter Principes Imperii receptus, ut bona in Imperio sibi pararet, Comitatum hunc *Tengensem*, Principali dignitate insignitum (*gestürzete Erbschaft*) comparavit, & ob eum 1664. in dicta circulari Svecica receptus est teste *M. Zeller. de X. circ. Imp. nov. append. p. 6*.

§. IV. Galeæ insunt elypeo duæ: prior *Nelleburgica* duo cornua cervina exhibet, laciniæ vero circa se habet aureas & ceruleas: posterior *Thengensis* repræsentat media corporis parte exurgens *unicornu* leutarium, juba & plumia capiti imposita rubeis. Laciniæ iterum ex cæco & argento sunt.

§. V. Titulus primæ familiæ ex *Henningenio* videmus, *Landgravinus Nelleburgi*, dein *Comes Nelleburgi*, *Landgravius Hegovia* & *Madocetia* seu *Madachia*. Cæterum *Hegovia* pars Sveciæ est, cujus nomen *M. Cruf. annal. Svec. L. 3. P. 2. c. 3*. vultione tanquam *Herwengevvs* ab arce *Hohenheuvven*. Incipit autem *Hegovia* a lacu *Cellenfi*, intercipitur inter *Rhenum* & *Danubium*, ditio exigua, sed fertilis & frequens, sex miliaria in longitudinem numerans, totidem lata. Dicuntur in ea 46. arces numerari. Porro ad Austriacos jam spectat, sunt tamen in ea quæ etiam alios agnoscunt Dominos. conf. *M. Zeller. itin. Germ. P. 2. p. 343. 344*. In altera familiâ ultimi *Christophori Ladislai* titulum non alium legi, quam *Comitis Nelleburgi & Thenga*.

CAPUT LVIII.

De Neufville Duc. de Villeroy.

ARGUMENTUM.

1. *Familia.*

2. *Scutum.*

3. *Titulus.*

§. I.

ILLustrissimam *Neovillorum* in Francia familiam potissimum novo splendore auxit *Nicolas de Neufville* (Dominus de *Halincourt* & de *Magny*, Gubernatoris Pontificiæ & Meulanti, filius *Nicolaus Du. de Villeroy* Minister & Secretarius status, qui sub 5. regibus 56. annis regni negotia primaria expedivit. Eo natus est *Cæsar M. de Villeroy*, d'Halincourt & de Magny, qui Lugdunensis, Forensis & Bellinocensis rexit, quibus etiam filius præfuit, quondam regis moderator, *Nicolas Marschallus Franciæ* & *Dux de Villeroy*, frater *Camilli* Archiepiscopi Lugdunensis, & *Ferdinandi* Mæclovii sani & deinceps Carnutum Episcopi, pater verò *Francisci M. d'Halincourt* & *Ducis de Villeroy*.

§. II. Scutum est *caruleum ornatum cantherio aureo*, quem comitantur ex *Scutum dem met. s. tres cruces anchorate*. Galea coronata sustinet caput monocerotis argenteum, dependentibus vittis aureis & celestinis. *Titanones* vero sunt duo equi terrocentes naturali colore picti.

§. III. Titulus est: *De Neufville, Duc de Villeroy, March. d'Halincourt, Dominus de Magny & de la Forêt-Thaumer*. Ducatus & Patriatus dignitas collata est 1651. postquam rex majoritatem attigisset. Curia vero approbatio accessit 1663. 15. Dec.

CAPUT LIX.

Barones de Neuhaus.

ARGUMENTUM

1. Familia Neuhaus, Bona in Austria.	6. Soyrenus.
2. Stadler.	7. Scutum joachimi Neuhaus.
3. Soyzer seu Soyderin.	8. Conjectura de eo.
4. Apex Neuhausius.	9. Neuhaus in Caritia.
5. Stadelius.	10. Neuhaus in Gressenfeld.
	11. Neuhausites quites Carinthia.

§. 1.

Familia Neuhaus Illustrium Baronum de Neuhaus scutum describit *Salmzb. Wapenb.* P. 1, pag. 34. Quadripertitum, imposita media parmula rubra duobus rastro aureis decussatis u. n. gnis. Hæc testera est ipsius gentis *Neuhaus*, quæ ex Bavaria Rietinga in Austriam venit, & sub Ferdinando I. liberum prædium (*Jrenhof*) in *Haggenorg*, nec non *Prinzendorf* intra Anatum, atque *Bünau* & *Stadkirchen* supra Anatum præter alia acquisiuit.

Stadler. §. II. Area prima & quarta *argentea* continet ex *ferrro* vel *feram*, uti *Salmacherus* vocat, vel *offium* (ein eisern farb oder schwarz itadelthor mit gelben duffseln und zinken/) quo symbolo designatur familia *Stadleria*, die Stadler von *Stadelingen zu Blumau* ejus successio ad hanc gentem.

Soyzer seu Soyderin. §. III. Area secunda & tertia etiam *argenteo* pingitur, & *tribus foliis cardibus*, unotrium duobus deorsum convexis, quorum petioli in corde coeunt, (*grüne drey angel mit drey blättern!*) ornatur. Ita designatur familia *Soyzer* seu *Soyderin* ex Bavaria: ejus talem successio ad *Neuhaus*.

Apex Neuhausius. §. IV. Galea insunt clypeo tres: media coronata sustinet thecule oblonge autem superiores aperte insertas pennas galli gallinæ nigrae, & ante has duo rastro ex auro decussatam. Lacine sunt ex auro & cæco. Qui apex est *Neuhausius*.

Stadelius. §. V. Prior galea coronata *Stadleria* sustinet inter duo cornua, quorum prius superiori parte *argenteo* inferiori *nigro* colore tingitur, alterum contrariam servat ex sectione tincturam, pileum oblongum *nigrum*, auro coronatum & prius struthionis argenteis tæstigatum. Phalæx aut *nigra* & *argentea*.

Soyrenus. §. VI. Extrema galeam *penni* pileus oblongus *niger*, plumis struthionis tribus *argenteo* tæstigatus, ora *reducta argentea*, in qua videntur tria foliola *prafina*: quæ galea respondet *Soyzerne* areole. Lacine sunt, iterum ex *argenteo* & *nigro* colore.

Scutum Joachimi Neuhausii. §. VII. Aliud *Joachimi Neuhausii Baronis*, M. Cancellarii Bohemæ Equitibus A. V. à Philippo secundo accipri, scutum retet *Chifflet* num. 239. quadripertitum: I. *Quadrans* e *en* cum corolla *laurea* *nexiti* *prafina* (per cunctationis causa, pour enquerir) *quinque* *reftis* *aut* *eis* *quinque* *foliis* *instruita*. II. *Auro* & *minore* *traf* *versis* *it* *pertitus*. III. *Cyaneus* *litera* *M.* *antiqua* *aurea* *coronata* *impressis*. IV. *Caru* *em* *cum* *anchora* *aurea*. *Omibus* *symbolis* *imposita* *parmula* *carulea*, *auri* *colore* *pentaphyllo* *impressis*. Galea *auro* *coronata*. *Apex*: *corona* *pactilis* *penni* *quadrantis* *inter* *alias* *geminas* *ob* *versis*, *d.* *extra* *cuculla*, *sinistra* *carulea*, *una* *unaque* *horum* *corde* *latus* *aureis* *impressis*, *exterior* *penni* *u* *u* *auro* *antrorsus* *reflexis*. *Lacine* *dextra* *cyanea* & *aurea* *sinistra* *carulea* & *argentea*.

Conjectura de eo. §. VIII. Hæc descriptio est apud *Chiffletum*, verum prout familie deductio non suppetit, ita acclarum etiam interpretatio mihi ignota est. Gentilem tamen testeram non tam in primo quadrante quam medio scuto quarto. Nam etiam in *Wapenb.* P. 3, p. 42. *Bar. de Neuhaus* sola datur aurea, sed *per d.* & quod forte ex sculptoris est imperitia, in parva carulea. Quæ etiam in apice inter duo cornua aurea iterum computet. Literam *M.* coronatam, si completuris agendum sit, gratia *Maximilian* II. tribuerim.

Neuhaus in Caritia. §. IX. Duos adhuc clypeos Baronum *Neuhausiorum*, sed haud dubie ex divitiis stirpibus, apud *Wapenb.* P. 4, conspicio. Alter exhibetur p. 9. quadripertitum, prima

prima & quarta *areola argentea* cum *baltheo diagonali ex tessellatum nigrarum & rubeorum triplici ductu*: secunda & tertia *aurea aliam continet argenteam simili baltheo impressam*. Galeæ sunt duæ: Prior testa pileo oblongo, quem baltheus scutarius percutit, argenteo autem ora reducta candet. Ex altera coronata protenditur ala scutaria. Hoc *δῆγμα* est *Neuhusiorum in Carinthia (am Marst)* qui cum illustribus de Tschernembl eiusdem creduntur originis, ob quod commune illis est gestamen. Conf. L. 1. c. 93. n. 3.

§. x. Alius *elypeus* p. 11. representatur *Baronum de Neuhaus in Gressenfels*. Cui quæ incumbit media *parinula* cum majoris scuti *laterculo secundo & tercio* conuenit: Nam *solo rubeo & sinistro capitis angulo ductâ lineâ triangulam* seu *capitulum ex argenteo induitur*. In primo & quarto quadrante *aurea colu aquila seu coruus niger coronatus expansis alis rostro amulum gerens* conspicitur. Galeæ autem scuto tres incumbunt coronatæ, *media aquila scutaria* insitit: Prior & extrema *ingula* juga complicata alarum sustinent, quas *rubeas* transeat *baltheus argenteus*, alteram *imster* alteram dexter.

§. xi. Vix dubium mihi est, eandem notari familiam, quam in *Carinthios equites* exhibit *Schmach. Wapenb. P. 1. pag. 46.* sed non nihil variata tellera scutaria. Nam prima & quarta *areola lineâ diagonali sinistra* distinguuntur ex *argenteo & nigro, cephalo rubeo* imposito. In secunda & tertia *avis coronata nigra* & *rostrum amulum gerens aureum in areola argentea monticulo tricolori viridi* insitit. Galeæ item duæ sunt coronatæ: prior sustinens *jugum alarum* complicatum cum typo primi quadrantis: altera *avem secundi laterculi*. Unde vel hic vel in altero *diagrammate* erratum esse existimo.

CAPUT LX.

Barones de Neydeck.

ARGUMENTUM.

- 1. Familia, Lineæ.
- 2. Raynensis scutum.

- 3. Rama.
- 4. Galeæ.
- 5. Linea Rastenbergia.
- 6. Apex vetus.

§. I.

Illustres *Neydeckiorum* pridem *Equitum*, inde *Baronum* familia in *Austria* diu claruit. *Gabr. Bucelinus Corm. T. 3. p. 142.* allegat *Ioannem Georgium*, qui *Beantiv* seculis inter fuit ludis equestribus 990. Post eum longo intervallo sequitur *Ioannes*, 1338. à quo reliquam necit genealogiam. Verum præter eos quos recenset, *Orthopius de Neydeck* vixit 1305, 1381. *Tricus miles*. 1395. *Ioannes, Comes* & *Nicolaus*. *Lamina distincta* est in aliquot lineas, ex quibus præcipue *Rainenfis* (de Rama) & *Rastenbergia*.

§. II. *Rainenfis* lineæ quæ defecit, usa est scuto *quadripertito*, ita ut in prima & quarta *area argentea* tres *conche marine* *lævæ* (*Jacobo mûselin*) *rubea* *diagona* *lita* non *sinistro*, ut est apud *Sibm. Wapenb. P. 1. pag. 4.* sed dextro *conspiciantur*: quod ipsum *δῆγμα* est *avium Neydeckiorum*.

§. III. Secunda & tertia *quadra nigra* representat *lævæ* *seum aureum* *tricolori monti* *insistentem*. Quam telleram assumere ab extincta familia de *Rama*, cum arcem eam hereditate habuerent.

§. IV. Galeæ insitunt *elypeo* tres coronatæ: ex *priori* emergit *herma virilis* nigro amictu, *collari aureo*, *barba cana*, *caput* *teinctus* *facies* *terribus* *nigris* & *aureis*, *imposita* *capiti* *stethionica* *pluma erecta aurea*: *secunde* *insitit* *pileus orientalis* *hermionicus* *ora* *reducta* *argentea*, *imprestitis* *tribus* *conchis* *rubeis* *coronatus* & *tastignatus* *plumis* *stethionicis* *duabus* *nigris*, *media aurea*. *Tertia* *insitit* *basilicus* *scutarius*. *Lacinie* *dependentes* *circa* *mediam* *galeam* *unt* *coecineæ* & *argenteæ*, *reliquæ* *atræ* & *aureæ*.

Linea
Rastenbergia.

§. v. Quod attinet lineam *Rastenbergiam* adhuc supersitem, ea (uti denuo apud *Sibmach. Wapenb.* P. 1. pag. 39. videre est) simpliciter *Nydeckio* conchyliato unctur. Galeam olim unam tantum usurpabat, rectam pileo acuminato rubeo candidis flammulis ornato (*weissgelannit*) cuius ora reducta argentea tres conchas impressas referebat, coronato & plumis situlionibus argenteis & rubeis fastigiato. Inde alterius lineæ *Karantiss* apicem addidit, eundem videlicet, quem §. 4. super prima galea contuiti fumus, nisi quod pluma capiti imposta (si *Sibmachero* fides) non aureo fulget, sed cocco rubet. Laciniæ sunt hinc nigrae & aureæ, isthinc rubea & argenteæ.

Apex
vetus.

§. vi. In vetustis aliquibus monumentis galearum neutra, sed alia conspicitur, alia insignis, cui impressa conchyliæ scutata conspiciuntur.

CAPUT LXI.

Dux de Noailles.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo. Deductio.

2. Insignia.

3. Tituli.

§. I.

Familia
origo.

Noaillosum inclutam stirpem *P. Anseau* Palais de l'honn. p. 525. refert ad *Eliam Dn. de Noailles* in Lemovicibus, quo *Guilelmus* natus est, pater ex *Magdalena Dn. de Monclard*, Helæ II. qui 1349. *Margaretam de Maumont* duxit: Horum filius fuit *Joannes pater Francisci Dn. de Noailles* (quo *Antonius* Ecclesiasticus & *Joannes II.* non nisi filiatum patens nati,) & *Joannis Dn. de Chambre & Monclard*, quo natus *Amarus*, qui *Joannis II.* patruelis heres fuit, & *Ludovicum* reliquit, quo *Antonius Dn. de Noailles, Franciscus & Egidius* nati sunt. Illum *Thuanus* vocat præter nobilitatem generis prudentia insita, & usurcrum quem Anglicana, Veneta & Byzantina legatione magna cum laude obita contraxerat, præstantem. Fuit vero *Episcopus Aqueusis* (d'Acqs) & successor in Episcopatu & munis habuit. *Egidium* fratrem. *Antonius* regis in Aquitania Vicarius & *Burdegalensium* Gubernator genuit *Henricum Baronem de Noailles & Comitem d'Ayen*, qui Regis locum tenens in superiori Arvernia, pater fuit *Caroli* Episcopi Floritani, dein Ruthenorum, & *Francisci Com. d' Ayen*, Gubernatoris Perpiniani, locum tenentis generalis Arverniæ & Ruthenorum, patris post alios *Anna*, qui Gubernator Perpiniani & *Ruscinonis*, & prima prætorianæ cohortis centurio, Ducali axionate ornatus & 1678. mortuus est, relictis filiis, ex quibus primogenitus *Ludovicus Annas Julius* patri successit.

Deductio.

Insignia.

§. II. Scutum rubrum diagonalem baltheum aureum defert: ei incumbit galea coronata ex qua exurgit leo aureus. Laciniæ dependent aureæ & rubrae. Telamones vero astant duo leones aurei.

Tituli.

§. III. Titulus est: *Dux de Noailles, Comes d' Ayen, March. de Montclard, de Chambres & de Mouchy, Baro de Malmort, Carbonieres, Malenchambres, Meries, Chastellanus de Larche, Lentour & Maleffe, Dominus de Briwe.* Ducatus & Pariatus dignitas à curia confirmata est 15. Decemb. 1663.

CAPUT LXII.

Bar. ab Oedti.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo. Nomen. Successio.

2. Scutum.

3. Duplex testera duarum linearum conjuncta.

4. Berneck seu Perne. &

5. Galea.

§. I.

Familia
origo.

Illustris familia *Barenium ab Oedti* ex vetustis *Austriacis* est, prius tamen incoluit *Austrisim* supra *Anasum* quam interior em. Et quia aliquandiu vulgari usu dicti erant *die Deder* à *Ferdinando I.* Imperatore 1534. illis jus antiqui nominis *ab Oedti*, quod ante

ante duo secula solenne fuerat, recipiendi & cera tubea in sigillo utendi collatum
 est. *Bucelinus Germ. T. 3. p. 152.* deducit gentem ab *Henrico 10. Oeat* equite circa 1230. Nomen.
 Hunc patrem facit *Bertholdi & Margardi* circa 1270. hunc *Henrici II.* circa 1310. quo
 genitus *Oswaldus*, qui 1350. vixit. Verum praeter hos claruere 1310. *Vernhardus* *der*
Deder. 1312. *Margardus ab Oede.* 1333. nectum *Markardus*. In *Matthaei* seu *Marci* filius
Marco & Matthaeo linea in divertum abiere. *Matthaei* quoque natus *Volfgangus* ex tri- Successio.
 bus filis *Georgio, Sebastiano & Henrico* eorudem lineae tenet.

§. II. Forum scutum apud *Sibmach. Wapenb. P. 1. p. 34.* sub nomine *ab Oeth* re- Scutum.
 presentatur quadripartitum. Prima & quarta areola bipertita est ex mure & argen-
 to. (Alii enim *weissen mittersirich* dicitur em *rothes feld.*) Secunda & tertia ru-
 bes continet *schwarze lepusculi ex argenteo*. Media pannula argentea ornatur panthera
 seu *fersa ignivoma nigra* coronata.

§. III. Quod primum areolas attinet majoris clypei, duae *Oedtorum* lineae di- Duplex
 versa tessera uti sunt, altera laterculo bipertito, altera lepusculo. Dem utraque con- tessera dua
 junctae sunt quadripartitum, sed lepusculo in primum quadrantem collocato. tum linea-
rum con-

§. IV. Formula toti imposta *Bernaccium* seu *Perneckium* symbolum continet. tion tra-
 Nam *Volfgangus ab Oedi* uxorem habuerat *Elisabetham Domniam a Perneck* filiam Perneck f.
Matthiae sororem *Sebastiani*, qui linea unius ultimus 1310. decessit. Porro *Perneckii* Berneck f.
 hi aequae ac *Losensteini & Strahlenbergi* ex vetustis *Styriae Marchionibus* orti erant:
 qua causa pantheram *Styriae* sed coloribus aliis gestarunt.

§. V. Galeae sunt tres coronatae, ex priori exurgit lepusculus argenteus: Ex se- Galeae.
 cunda *schwarze* pantherae coronatae, cujus collo cuspides aureae adhaerent, pennis pavoni-
 nis ornatae: *der krumm auff dem rücken.* *Tertia* insunt duo cornua, transverse
 secta, quorum prior superior pars coccina inferior argenteo tingitur: in altero autem
 contrarius colorum situs est. Lacinae sunt circa priorem & ultimam galeam argen-
 tea & coccinea, circa mediam nigrae & argenteae.

CAPUT LXIII.

Com. ab Oppersdorf.

ARGUMENTUM.

1. Origo. Ex *Silesia in Austria.*
2. Antiquiora. *Deductio.*

3. Scutum.
4. Praemium fortitudinis bellicae.
5. Apex.

§. I.

Illusterrimi Comites ab *Oppersdorf* ex *Silesia* oriundi sunt, & inde in *Austriam* se Origo.
 transtulere. In allegato non semel indiculo procerum *Austriacorum* video nomi- Ex Sicilia
 ni *Oppersdorf* additum annum 1560. quo cum tamulis *Ecc. Toring & Tannhausen* ista in Austria.
 coopata sit: aibi legi 1595. sub *Rudolpho II. FTulchimum Baronem ab Oppersdorf* re-
 ceptum esse in inferiori *Austria*.

§. II. Cum his satis conciliare nequeo, quae apud *Celeber. Bucelin. Germ. T. 3. Antiquio-*
p. 155. traduntur: quando ille circa principium seculi decim tertii memorat *Berthol-*
dum de Thierberg & Ebersdorf deim *Oppersdorf, Disigerum Ducum Austriae*, cui filios 152.
 dat *Luitpoldum Dn. ab Oppersdorf & Calochum* seu *Cristianum av Hindberg Camera-*
rium hereditarium, qui 1227. claruere. Autorem autem gentis vocat *Valricum de*
Thierberg dictum de *Oppersdorf*, cui statim dat *Marquardum de Thierberg* dictum ab Deductio.
Hindberg, a quo *Hindbergi*. Iterum *Johannem Dn. de Ebersdorf* deinde *Oppersdorf*
 1300. vocat *Cameraarium hereditarium Austriae*. Justam seriem genealogicam oritur a
Johanne dicto *medio ab Oppersdorf* cognomento *Rolle* obaginatam, qui supremus cubi-
 larius *Sigismundi* decessit 1445. Cujus filium *Henricum* iterum vocat *Camera-*
rium hereditarium Austriae: in ejus filis *Fridrico*, patre *Georgio, Joannis & Vilhelmi*, &
Venceslao Capitaneo *Briegenti* linea in divertum abiere. *Georgio II.* primum nato
 sunt *Georgius III. Venceslaus II. Fredericus* Comitum *axiomate* ornati.

§. III. Scutum representat *Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 29.* quadripartitum, Scutum
 ita ut prima & extrema areola rubra contineat *agulinum caput oblongo collo ex*
argenteo,

argento, auro coronatum. Vidi additum, quod lingua tibeat, & ignis ex ore prodeat. Hæc tellera genilis esse videtur.

Premium
fortitudi-
nis bellicæ

§. iv. Areola fecunda & tertia *aurea* ex *angulo* prodiens *brachium incurvatum armatum & stricto gladio minax* (quæ omnia naturali colore tinguntur) continet. Hoc *brachium* videtur premium virtutis militaris esse, in bello *Turcico* (cujus argumentum apex est) demonstrare. Quem honorem *Georgio II.* habendum cœncipio.

Apex.

§. v. Galeæ duæ clypeo imponuntur: prior coronata sustinet *aquilinum caput coronatum*, cum lacinis argenteis & rubeis. Posteriori quem phaleræ ex auro & cœco ornant, imponitur *Turcica tiara rubea, diadema argenteo ambita*, (*der Zürtenhut roth mit einem weissen bund*) Juxta eum sursum protenditur *brachium armatum*, quod *lanceam mino & argento variegatam, & tiara impostam*, ex qua pendet *vexillum rubrum luna aurea insignatum*, apprehendit.

CAPUT LXIV. Com. & Bar. Palsi.

ARGUMENTUM.

2. Scutum.
3. Apex.

1. Familia.

§. I.

Familia

EX *Ungaria* proceribus Perillustres *Palsi Barones* fuere, inde ad *Comitum aioxima* evecti. Ex ea gente *Nicolaus Palsi de Erdeod Comes* filius *Petri* Baronis & *Sophiæ Dersia* sub *Rudolpho II.* 1589. inter proceres *inferioris Austria* receptus est, à quo reliqui Illustrissimi Comites.

Scutum

§. II. Scuto utuntur in *Furft. Bapenb. P. 3. pag. 50. cyano*, in quo *dimidia rota argentea* visitur, ex cujus circumferentia exurgit *ceruus aureus*.

Apex.

§. III. Ex galea coronata *caput cervi sentari* exsilit. Laciniæ sunt caruleæ & aureæ.

CAPUT LXV.

Plessii Duc. de Liencourt seu de la Rocheguyon.

ARGUMENTUM.

3. Schomberg.

1. Familia. *Lancea Ducatus.*
2. Scutum. *Plessis Liencourt.*

4. Pons.
5. Apex.
6. Titulus.

§. I.

Familia.

Vetusta Illustrissimorum *Plessiorum*, qui de *Liencourt* denominantur, familia est, & ad *Hugonem de Plessis* refertur, qui 1280. sub *Philippo Audace* rege vixit, pater *Joannis Dn. de la Chaise*, qui *Joannem II.* genuit, parentem *Macai Dn. de la Chaise & Guilhelmi Dn. de la Perine & d'Orgieres*, qui *Michaëlem* suscepit, hic *Joannem Dn. de Perigny, la Perme, Ouschamps & Savonieres*, Magistram aulæ *Ludovici XI.* & *Caroli VIII.* quo *Carolus, Wilhelmus & Petrus* nati sunt: ille *Dominus de Savonieres*, Dominorum & Marchionum *de la Perrine* sator fuit, hic *Dominorum de Perigny & de Malcorne*, ille *Dn. de Liencourt Carolum* genuit *Comitem de Beaumont, Marchionem de Montfort & de Guerebeville*, Gubernatorem Metensem & Parisinum quo *Rogerius* genitus est, *Dux de Liencourt seu de la Rocheguyon*, 1674. mortuus, qui ex filio præmortuo *Henrico Com. de la Rocheguyon* reliquit neptem *Joannam Carolam* uxorem *Francisci D. de la Rochefoucaud Principis de Marillac*.

Linceæ.

Ducatus.

Scutum

Plessis
Liencourt.

§. II. Ducis scutum *Sammarth. P. est. de Franc. pag. 302.* quadripartitum exhibet. Prima & quarta quadra *argentea crucem striatam rubeam* continet, qua designatur ipsa familia *de Plessis Liencourt*.

§. III. Se-

§. iii. Secunda & tertia areola aurea continet leonem in medio sc. Tum, cujus superiora rubra, inferiora fragra sunt. Ita notatur gens Schombergia, quam Caspar Schombergus ex Saxonia in Galliam intulit, cujus filius Henricus Marcellus Francia genuit præter Carolum M. à Ephraïm C. de Nantual, qui Maretecalus 1656. mæculos clausit, Joannam, quæ præfati Ducis Rogerii uxor fuit.

§. iv. Toti imponitur parmula argentea, quam transit scilicet ternis baltheis Pont. aureis & coccineis exarata: designanda familie Pontæ. (Pont.) Hæc deducta Bertrando Dn. de Pons, qui 1173. vixit & Elisabetham Tholosanam uxorem habuit. In eius posteris Franciscus Dn. de Pons, Com. de Mirenes filius habuit Franciscum Dn. de Pons C. de Mirenes & Jacobum B. de Mirambeau, reliquorum hujus tituli, nec non Dominorum ac Marchionum de la Cise fatorem. Franciscus autem Antonium genuit, cujus filia Antonia Dn. de Pons nupit Henrico Abremano B. de Mirenes, & Antonia M. de Guerebeville, Henrico de Silly C. de la Rocheqnyon, & post hunc Carolo du Plessis Dn. de Liencourt, ex quo Rogerium Ducem peperit.

§. v. Clypeo insitit galea coronata, ex qua eminet inter duas alas aureas argenteum caput equinum. Laciniæ sunt ex argento & immo. Telamones duo leones autem.

§. vi. Titulus fuit: Du Plessis de Liencourt, Dux de la Rocheqnyon, Marchio de Montfort & de Guerebeville, Comes de Beaumont. Ducem & Partium dignitas Rupiguidonia seu Rocheqnyon in Normannia seu Vexino attributa est 1643. 31. Decembr. sed confirmata à curia 1663. 15. Decembr. Ipsa veto Rupiguidonia ab Antonia Pontia genti obigit, quæ eam à priori marito habuerat. Cui etiam Guerebeville debetur.

CAPUT LXVI.

Plessis Duces de Richelieu.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Cardinales duo.
2. Sororum posteri, utriusque heredes.
3. Scutum.
4. Pont Courlay. Ducissa à Aiguillon.
5. Tutulus.

§. I.

QUAM familiam præclara merita Cardinalis Richelii plurimè illustrant, Plessis à P. Anselmi Palais de l'honn. p. 538. ex And. ex du Chesne hist. Dom. Drocul. refertur ad Franciscum I. Dn. de Richelieu, patrem secundi, avum tertii, qui Annam le Roy Dn. de Chillon uxorem habuit, cujus proavia fuit Joana à Duce de Ursart ex familia regia: Franciscus & Anna geniti Franciscus Dn. de la Riviere, qui fortibus gestis sitipem illustrem reddidit, Jacobus Episcopus Lutoniæ & huius major Ludovicus C. de Richelieu, pater Francisci quarti, qui genuit præter Henricum, qui duello perit, Cardinales duos Alphonsum Ludovicum Archiepiscopum Aquenensium & Lugdunensium, atque Armandum Joannem inter Politicos huius seculi celeberrimè & regiorum consiliorum administrum telicissimum, Ducem de Richelieu & de Fronce, ammiralem France.

§. ii. Cardinalis sorores fuisse, minor Nicolaï uxor Petri de Mille, M. de Brezé mater Armandi Ducis de Fronce & de Caumont, atque Clara Cæsarici Condeo Principi nupta; major Franciscæ post primum maritum Joannem de Beauveau Dn. de Pompean maritum habuit Renatum de Vignerod Dn. du Pont de Courlay in Pictonibus, unde geniti Maria Ducissa à Aiguillon, & Franciscus M. du Pont de Courlay, pater Armandi D. Richelii, quem Cardinalis avunculus magnus heredem instituit, sed sub conditione nominis & insignium, Armandi (seu Amadori) Joannis Baptiste Marchionis Richelii atque Emanuelis Josephi Abbatis.

§. iii. Scutum est argenteum tribus rubris cantheris insigne. Cui galea coronata incumbit, & laciniæ argento atque cæco tinguntur.

§. iv. Genuinum à Plessis familia de Vignerod du Pont de Courlay ab illo distat, Pont Courlay argenteum tria capita aprugna merca repræsentat, & clypeo coronatum galeam impositam, laciniis dependentibus nigris & argenteis. Quæ testera etiam usæ est præfata Ducissa

Ducissa
d'Argun-
lon.

Ducissa d'Argunlon Comitissa d'Agneis, Maria de Vignerod, quæ hereditate titulum transmittit ad nepotem ex fratre Mariam Magdalenam Theresiam de Vignerod, Ducem Richelii sororem: quæ in scuto quadripartito symbola enattata Vignerodia & Richelii Richelii infert.

Titulus.

§. v. Titulus est: *Du Ph. de Vignerod Dux de Richelieu, Par Francia, March. du Pont de Courlay, Comes de Cefiac, Princeps de Mortagne, Baro de Barlesieux, de Coze, de Saugon & d'Abert. Ducatus & Patriatus* axioma cepit 1631, ea conditione, ut ad masculos & femellas transiret. Et quidem affixa ea dignitas Richelocii cum Domina de Mirabeau, Hlebonchard, Faye la Vincule, le Comté de la Chapelle Bellouin et Loudunois, Chimon.

CAPUT LXVII.

Com. & Bar. de Pötting.

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Scutum. Pötting.

3. Schaul in Engelstein.

4. Galea.

§. I.

Familia.

Illustrius familia *Pöttingia* nomen suum sortita videtur à sede jam vasta *Pötting* prope *Musjeten* in sylva Viennensi, quæ utraque ad hanc gentem spectarunt, sed dotali titulo ad *Athanos* translata sunt. *G. Bucelinus Germ. T. 3. p. 170. Wolfgangum Dn. de Pöttingen* allegat ex equestribus ludis Trevirensibus 1019, sed post aliquot seculorum lapsum Genealogiam orditur à *Maurado* 1564. vixit *Wolfgangus Pöttinger* Rudolphi Archiducis Archipocoms. Accellit demum *Baronum*, inde *Comitum* titulus.

Scutum.

Pötting.

Schaul in
Engelstein

§. II. Insignia scuto constant quadripartito: cuius prima & ultima *areae rubrae* continet *duo leona jurgi equum* (*Sibm. Wapenb. P. 1. pag. 87.* qui eos nobilitati Bavaricae annumerat, vocat *Nummet hohser*. Alii *zwo gelbe creuss oder schragemweiß geschrenkte Nohsungen*) ex auro. Quæ tellera est gentilis.

§. III. Latereculus secundus & tertius *rubicus canem venaticum* continet, *argentatum* cum *nillo auro*. Ita notatur familia *Schaulerum in Engelstein*. (*Die Schaulen zu Engelstein*.) Ratio hujus gestaminis est ex matrimonio *Wolfgangi de Pötting & Margarethen* atque *Cubarii Schaulia in Engelstein* Joannis filii: quibus parentibus præter alios nati *Schabrianus, Leopoldus & Caspar* posteritatem habuere.

Galea.

§. IV. Galea premitur *chapeum dux coronatæ*: ex quarum prima expanditur *jugum alarum rubearum*, inter quas apparet figura primi latereculi: Ex secunda emergit *canis venaticus argentatus, coronatus & tribus plumis struthionis cocco & argenteo infectis sfiguratus, nillo auro*. Lacinia dependent hinc rubra & aurea, illinc rubra & argentea.

CAPUT LXVIII.

Bar. de Prag.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Bona.

2. Linca.

3. Scutum. Apex.

§. I.

Familia

Bona.

Illustrium Baronum de *Praga* seu *Praga* familiam isto elogio ornat *Wolff. Lazius de Immer. gent. L. 6. p. 180.* *Marescalci de Praga ex Bohemia in Carinthiam migraverunt, ubi post mortem Dominorum de Aufseßlein, quibus sanguinis erant vinculo juncti, Marescalci munus impetraverunt: deinceps a Ducibus Austriae fendis accumulati, & in Austria pervenerunt, ubi adhuc manent.* Porro que in *Carinthia* possidebant, *Ducibus, Wölfeck & Schoneck* dividitis, in finibus utriusque *Austriae* comparavit *Wolff.*

F. Find-

Vindhag, Arbing & Ratenstein. Enumerat vero *Friedricum*, qui vixerit circa 1460. *Franciscum* circa 1490. qui in Carinthia possederat *Oberdorn, jen, Proderg & Staneck, Frasinum*, qui primus in *Austriam* concesserit, constitutus à *Indrico III. Præfectus Austriæ supra Anasum*, ubi & teudam *Machlandia* comparari *Vindhag* (unde dein *Barones* dicti) *Arburg* & alia, *Ladislauum* qui ab *Henrico C. Hardeck* *Vicentiam* sub *Maximiliano* emit.

§. II. *Gabr. Bucel. Germ. Tom. 3. pag. 171.* gentem orditur à *Joanne Prager* seu *Lineæ de Prag*, patre *Ladislau. Baronis de Prag, Du. in Vindhag*, qui 1514 obiit. Ex ejus filiis *Joanne & Andrea*, diversæ ortæ sunt *lineæ*: iterum in *Andree* filius *Christophoro* & *Federico*, nec non ex *Christophoro* nepotibus *Joanne Christophoro* atque *Ladislao*.

§. III. Scuto utuntur *rubeo*, in quo confidet *simia aurea*, collum et iuncta *caena* *Scutum ferrea*, quam per posteriores pedes transeuntem anterioribus sursum levat. Eadem *Apex* simia *galeæ* coronatæ infidetur circa quam pendent *lacinix* *cocco* & *argento* (si sculptoris diligentiam accusare liceret, *aurum malleum*) tincto.

CAPUT LXIX.

Bar. de Præsing.

ARGUMENTUM.

2. Scutum.

3. Galea.

1. Familia. Deductio. Lineæ.

§. I.

Illustres *Barones de Præsing* ex *Comitatu Calcensi*, ubi vastatum castrum (*Öder* *Familia* *Burgstall*) & *Parochia Præsing* sita, per *Carinthiam* in *Austriam* penetrarunt. In *Carinthiam* tamen situm est *Dominiuum Stryp*, cui *Lineæ* titulus adheret. Præter illud *Lazius* teste *de migr. gent. L. 6. pag. 203.* alia quædam possident in agro, quem vulgo *Jauntall* appellant. Ex his enumerat *d. loc. Lazius Hartvicum* 1260. *Hermannum* *Deductio* 1370. *Joannem & Diepoldum* 1388. *Joannem & Leonardum* *Dominos arcis Susneck* in agro *Calcensi* 1458. *Leonardum II.* præfectum *Windtchgræci* sub *Maximiliano. Leonardum III.* & *Baltasarum, Præsidentem Austriæ supra Anasum.* Ab *hujus Baltasari* filiis apud *Bucelin. Germ. Tom. 3. pag. 172.* *Francisco, Joanne, Iosepho, Davide & Rudolpho*, totidem *lineæ* cepere.

§. II. Scuto utuntur non *fasciis duabus* exarato, ut apud *Bucelinum* pingitur: *Scutum* sed uti rectius à *Sibmach. Wapentb. P. 1. pag. 27.* exhibetur, ex sinistro angulo *diagonaliter sectum*, *superiori* parte *teffellatum nigro & auro* (teffellas quatuordecenas vel quindenadas utriusque tincturæ, alii tamen pauciores pluresve volunt) *inferiori* *totum nigrum*.

§. III. Coronata *galea* *clypeum* premit, ex qua expanditur *jugum alarum*, *ty-* *po* *scutario* affectatum. *Lacinix* circumvolitant *aureæ & atræ*.

CAPUT LXX.

Com. & Bar. de Puchcim.

ARGUMENTUM.

3. Scutum.

4. Parma media.

5. Galea.

1. Familia. Nomen.

2. Ex Scotia. Deductio. Lineæ.

§. I.

Puchcimiorum *Baronum & Comitum* familia antiquitate & aliis decoribus jam diu in *Familia* *Austria* illustris est. Ut nomen videtur sortita esse a dynastia *Pucherm* supra *Nomen* *Anasum* pro *Fackelbrunn*, quam diu possederunt, & demum a Principe eius loco *per-* *mutationis* titulo *Luttscham* accepere. Alii putant prius dictos esse *Dipteros* seu *Truch-* *fisso* *de Wildperg*, quod hereditarium munus *Rex Ottocarus Bohemix*, tum *Austriæ* *Domini*, circa 1276, illis concessit.

- Ex Scottis.** §. II. Alii gentem ex *Scottis* allegant, ubi adhuc superstit tamha de *Boucan* seu *Poucan*, cujus scutum *exulum uncomergite* in ligno sit: quæ etiam apud maiores tenentia tenent, eamque sequitur *Celebert. Gabr. Bucelinus Et. Germ.* Primum vero venisset *Alexandrum Comitem de Puchheim*, qui *Richardo* rege, quem secutus erat, ab Archiduce capto sedem fixit in Austria 1193. Hinc filius datus *Pilgramus* *Im. de Puchheim* 1235. illi *Alveolus*, qui primus *Dapifer Austriae* 1276. ab Ottocaro declaratus est, quod ex eorum familia hereditarium reditum est. Hic pater fuit inter alios *Pilgrami II.* ille *Pilgrami* seu *Peregrini Archiepiscopi Salisburgensis*, qui 1397. decessit. *Joannis & Henrici*, in quorum filius posteritas detexit, atque *Alberti III.* qui communis lineatum diversarum parens est, ex filiis *Pilgrami W. Alberto W. Alberto V. & Georgio*, sed secundi & quarti posteritas itidem diuturna non fuit. *Peregrinus* seu *Pilgramo* cognomento *Juniore* natus *Pilgramus junior* & *Joannes*, alterius *Joannis* pater, avus *Henrici*, quo natus *Vitus* auctor lineæ *Horneggis*, & *Joannes*, quo nati *Michael Ludovicus*, *Joachimus*, *Serwundus* & *Tolfgangus*, qui omnes genere liberos: primus pater fuit *Joannis Christophori*, hic alterius *Joannis Christophori*, *Comitis axiomatici* ornati: quo iterum genuit *Joannes Rudolphus* *Ferdinandi III.* supremus aule perfectus, *Otto* *Ferdinandus* *Episcopus Labacensis*, & *Joannes Christophorus* *Campi Marecallus*. Alter capitalis ramus est *Dominorum de Labs & Krumpich*, ortus ab *Alberto V.* *Pilgrami* supra dicti fratre, qui tamen ipse etiam in varias denno lineas distinctus nunc quoque superest.
- Scutum.** §. III. Insignia repræsentantur in *Schmach. Wapenb. P. I.* pag. 33. Ubi scutum quadrifidum, in prima & quarta arca *untra tres mergites avens* ex auro continet, antiquum & gentile symbolum: in secundo & tertio alveolo *argenteo* *sup. r. rubeam* refert. Quæ tellera nonnunquam sola usurpata, demceps cum altera eodem scuto sub *Maximiliano I.* inserta est.
- Parmula media.** §. IV. Media parmula quadris his incumbens *rubra* complectitur *leonem argenteum*, *aurea corona* redimitum, & ex eodem metallo *catena* tevinetum. Hanc telleram *Baronibus de Labs & Krumpich* *Ferdinandus I.* concecit. Quid vero eo symbolo designetur, nihil non satis constat.
- Galeæ.** §. V. Scuto huic inaponuntur tres galeæ, omnes coronatæ: Prima continet *mergitem* ex feuto repetitam. Alteri insitit *leo coronatus & catenatus*. Tertia, quæ sine clathris *prisco* more formatur (*strehelmt.*) sustinet *jugum complicatum* alarum *argentearum*, fascia *rubra* exaratum. In ius galeæ coronam *Pilgrami* *Provincialis Marecallus* 1430. obtinuit.

CAPUT LXXI. Bar. de Rappach.

ARGUMENTUM.

I. *Familia. Bona.*

2. *Deductio familia. Tituli.*

3. *Scutum.*

4. *Apex.*

§. I.

Familia. **Bona.** Illustris *Baronum de Rappach* familia à multo tempore in Austria floret, quo olim: ex *Styria* (ubi domicilium *Rappach* subter *Streechau* prope *Rotenman* inhabitasse dicuntur,) transierant. Unde veteres etiam suas fundationes & sepulturam *Vienne* habent ad *Minoritas*. Possedere etiam aliquandiu *Prann*, nec non *Valekenstein* in *Inst. Schwetzer, Erdb. A. Han, Simonsing,* & alia in Austria.

Deductio Familiz. §. II. Genealogiam *TT. L. 12. de m. r. gent. L. 6. p. 215.* & *Gabr. Bucelinus Germ. T. 3. p. 184.* deducunt ab *Henrico*, qui circa 1322. apud *Abertum* *Ducem Austriae* *Præfectum curie* egit. Hujus filius *Henricus* iterum *Rudolphi Austriae* aule *Præfectus* fuit. A quo reliqua gens descendit. In ea *Dominorum* titulus in usu fuit, dem alio *Baronum* commutatus.

Scutum. §. III. Scutum simplex est & *argenteo* tinctum permeatur *rubro* seu *balthico* seu *vivo dragonis*, ut nomini respondeatur *Rotbach* olim, dem contracta & corrupta

voce *Rappach*. Hunc rivum ex sinistro angulo demit, at *Salm-Wap. P. I. pag. 30.* rectius *Bucelinus* ex dextro.

§. IV. Ex coronata galea expanditur *juvumalarum argentearum*, quas singuli *Apex* *balkhei* vel horum in modum rivi diagonales transeunt dexter alter, alter sinister. *Lacinie* sunt ex argento & nino.

CAPUT LXXII.

Com. & Domini de Rappolstein seu Rupis Spolitanæ.

ARGUMENTUM.

1. <i>Familia bona. Rappolstein. Hohenack,</i> 2. <i>Immediate sub Imperio. Exempta ab Austria. Sub Francis regis potestate.</i> 3. <i>Origo gentis. Ex Spoleto Ducibus. Rochus. Traditio tres. Duces de Urslingen.</i> 4. <i>Gens deducta.</i> 5. <i>Continuata. Margareta Ducissa Lotharingæ. Maximianus. Wilhelmus.</i> 6. <i>Elogia Wilhelmi Eq. A. P. Ulrichi. Egenolph. Eberhardi. Philippi Ludovici. Georgii FridERICI. Joannis Jacobi.</i> 7. <i>Privata auctoris erga familiam obligatio.</i> 8. <i>Circa insignia Salmûcheri error.</i> 9. <i>Scuti arca.</i>	10. <i>Rappolstein. Urslingen. Weinsberg.</i> 11. <i>Hohenack.</i> 12. <i>Geroldsteck ad Pörsams-Wangen.</i> 13. <i>Apex Rappolsteinus. Saracenus a Conrado situs.</i> 14. <i>Galea Hohenackia.</i> 15. <i>Gerolsteckia.</i> 16. <i>Titulus. Rapolstein. Rappersvylæ.</i> 17. <i>Christiano Com. Pal. a Rege successio cellata.</i> 18. <i>Duces Urslingeræ. Bona eorum vendita.</i> 19. <i>Wen. Bergi Domini. Successio.</i> 20. <i>Dignitas hereditaria Imperii Camerarii.</i> 21. <i>Reichsberg ad Herbipolitanos, nunc Salmûhornos.</i> 22. <i>Trautmantsdorf.</i>

§. I.

Rappolsteiniorum Comitum Dynastiarumque Illustrissima familia, quæ quod ma-
 res attingit, nuper demum anno 1673. in *Joanne Jacobo Comite*, heroe non avorum
 magis quam propriis virtutibus melito, defecit, à pluribus seculis Alfatiam superio-
 rem ornavit, ejusque non exiguum portionem in potestate habuit, cujus tamen par-
 ticula jam à tempore plurimo ad alios non uno titulo delata sunt: ipsam verò Do-
 minium *Rappolsteinum & Hohenackium*, (quorum illud ita dictum est ab arce *Hohen-*
Rappolstein, quæ vetustate nunc collapsa cum duabus aliis uni monti infidebat, &
Rupisvillæ seu *Rappolsvillæ* in radice eius inter *Colmariam* & *Seefeldiam* ad latus
 sita imminet, hoc ab alia arce *Hohenack*, quæ valli *Urbis* seu *d'Orbes (Urbisthal)*
 in monte incumbit, donec à prefato ultimo Domino, cuius incommoda tempo-
 re belli expecto, destrueretur) in potestate ad extremum pervasit.

§. II. *Gavita* est familia pari cum aliis *Comitibus* & *Dynastis* aure, ut *sine medio*
subesse Imperio, unde in *Comitis* etiam eorum inscripta nomina leguntur. Inde ve-
 rò paulatim à *Serenissima Austriaca* familia, cui plures inferretant, & vicissim præ-
 clatis muniis ornati erant, exitu hæc cepit, atque ditioribus hereditariis annumeratis,
 quod factum est superiori seculo. Unde cum anno 1048. pace *Monasterienti Alfatia*
Austriaca Franciæ transferberetur, res propè absuit ab eo, ut ab *Austriacis* provinciis
 iterum separatæ ditones *Rappolsteinæ* immediato statui restituerentur, hancque
 gratiam *Svecorum* favori & *Wirtenbergici* Ducis pro affini officens *Franci* indulgenti
 credebantur: aliorum verò malevolorum, quo minus res optatam exitum foreturer,
 obstitit invidia: unde eadem ditiones cum aliis *Austriacis* in *Alfatia* ab *Imperio*
avulsæ & *Francis* earum summa potestas tradita est: sub quibus etiam hætenus per-
 severavit.

§. III. Quod ipsam stirpem concernit, eius origo juxta cum aliis antiquitatis
 tenebris obvoluta est. Si veterum sequamur traditionem, *Rochus* ex *Urtinorum* ta-
 milia vel factione, *Spolæ Dux*, Italia pulsus in *Alfatia* coniecit & quædam emit, atque
 vel ipse vel posteri arcem condidere, *Rochipolstein* seu *Rochio* seu a *Galliorum Rone*
 dictam, ex quo corrupta dictione *Rappolstein*. Fidem hæc traditio habuit in ipsa fa-
 milia: unde *Wilhelmus* in literis ad *Consil. Wirtenbergicos* 1514. scriptis ita loquitur:
Nachdem infere vordere / vertriebene Hergoge von Spolæ gewesen / und
Fürstlich

Fürstlichen Staat nicht mehr halten mögen/ haben sie und wir den titel/ Hertzen zu Nappolstein/ thus genennnen. Ita hæc de Rocho canu *Ioh. Pauli Crui.* in encomio Rappolstein: *plano s'ho. genou. in. Ioh. Jac. Lucku.*

*Ille fuit A'stære partem parat are confeco,
Hæc ubi docteri pla. ide delabatur i. l'us
Valle. supraque caput miratur in athere montes.
Sed tamen ut memorare queant primordia sedis
Et nati natorum & qui nascentur ab illis,
Rupe super celsa regales construit arcus.
Rocho-Spoletin voluit patria quas voce notatas,
Rappolstein nostra solitas atate vocant.
Hinc fuit A'stære non laus hæc ultima dudum.
In arupe super ires arces posse videri.*

Conf. *V'elf. Lat. de mor. gent. L. 3. pag. 129. Hieron. Hanning. Theatr. Genat. T. 3. P. 1. p. 443. Bernh. Herzog. Chron. A'stæ. L. 5. p. 130.* Porro qui ex Italia venerunt, tres fratres fuisse dicuntur. a quorum altero *Duces Vrslingenfis* seu *Schiltachensis*, ab altero *Vrsingeru* Dominum, ab uno vel alterius ex illis filio Rappolsteini nomen exortu. Duos fratres tunc *Petrus ab Anulo* (qui seculo decimo quinto vixit) de *Imp. Rom. L. 1. c. 15.* (ubi vid. *Act. q. Freherum.*) Idem quoque de famosis Baronibus de Rappolstein legitur, quod tempore *Conradi II. Imperatoris Sæcæ Ducis nobilissimi Principis de Spoletino Ducatu* propulsi fuerunt, quos cum Imperator secum in Germaniam duxisset, unus in Svecia prope oppidum *Rotweyl castrum Vrslingen*, (quod denominari sic voluit, & es quod de genere esset *Vrsimonum.*) fundavit: qui ab eodem castro titulum contrahens a Svecorum genti, primum *Dux de Vrslingen*, postea de *Schiltach* nuncupatus fuit. Alter vero frater *Alyatimetrans*, prope Galliam, *Baroniam de Roma* a progenie in progenies Baronum deinceps nominavit. Et quarevis titulos progenitorum abdidisset, paterna tamen arma fratres illi minime variaverunt. Sed antiquior est memoria Rappolsteimorum, quam ut *Conradi I. vel III.* (qui solus Svecus tunc in Germania cepertit. Eadem tere verba etiam sunt *Salic. Matthei dial. de nobil. & rusticit. apud Mart. Conf. annal. Svec. P. 2. L. 6. c. 8. p. 96.* Nisi quod Ducatu Spoletano à Romanis sibi vicinis fratre expulso dicit, & Baroniam de *Rapolzheim* nomen.

§. IV. *Rochum* exceperit dicitur filius, nepos, pronepos *Ortolphus, V'ipoldus, V'elheimus*, quos in ludis equestribus *Rotenburgicis, Treverensibus, Augustanis* 942. 1019. 1080. recentit. Hoc natus *Anshelmus pius*, qui *Godofredum Bullionem* comitatus *Al Gibeitani* cecidit. Conf. *Robert. Monach. Histor. Hierosol. L. 8. p. 73.* & alios autores in *Gillis Duc. per Francos P. 1.* Filius *Conradus* dicitur *Conradum III. Imperatorem* 1047. comitatus in orientem, ibique Saracenum statura gigantea, qui *Cæsarem* ad monomachium provocaverat, singulari certamine stravisse, & ob hoc in rei gestæ memoriam herinam apicis loco gestandum obtinuisse. Hunc exceperit filius *Rudolphus*, cuius nomen servavit equestris ludus *Tigurinus* 1165. Illius filium *Egenolphum* matrimonium *Gertrudis* filie *Theodorici Duc. Hohencæce* auxit: His natus *V'ricus*, qui cum uxore *Guta Comite Egesheimta* 1170. cenobium *Paris* fundavit: Patres *Egenolphus*, qui *Indricum II.* in expeditione Orientali comitatus dicitur, *V'ricus senioris* & *Anshelmu prudentis*. Ille cum uxore *Lusabetia* sepultus est *Colmanæ*, crediturque ea vidua *Friedrici* seu *Theodorici Ducis Lotbaringæ*, filia autem *Alberti I. Imperatoris* fuisse. (ut tamen tempus, quod non videtur, congruit:) Hic in thoro habuit *Sigbertum* in *Sandgrævam A'stære* seu *Fisum Sigberti* niam. Ulrico *V'ricus IV.* seu *Junior* & *Hermanus, Anshelmo Hermannus* & *V'ricus III.* nati sunt. *V'ricus junior* cum patruo *Anshelmo* ab Imperatore *Henrico* jus in oppidum & suburbium *Kesfbergium* accepit, sed filium non reliquit. *V'ricus III.* 1173. cum patrueli cognomine à *Rudolpho Imperatore* 260. marcas argenti accepit ob res præclare gestas. Sed non nisi filias habuit. *Hermanus* vero plures filios reliquit, unde simul tres quatuorve Domini præterite sæcæ *Hohen-Rappolstein*, tum sui eniore & inferiori partem oppidi *Rupifillam* incolere. Ut quidem *linex* reliquit defecere, *Herric.* & *Hermanus* filii progenies durabilis fuit. Hunc frater *Anshelmus* in dux ditone depulerat, sed Imperator

Duces de
Vrslingen

Gentis de-
ductio.

Imperator restituit. Cont. de istis motibus *annal. Dominican. Colmar.* editos à Chr. *Witzfo* ad ann. 1279. 1280. 1283. 1287. 1288. 1290. 1291. 1292. 1293. 1296. 1303. & P. 2. p. 48.

§. v. *Henrico* natus est præter *Henricum* & *Vricum* Canonicum Baileensem, Contincas
12.
Jhannes, qui *Ludovico* Bavaro fidus, & aliquot millium catapultarum strenuus
Dux 1363. mortuus, præter *Henricum*, *Vricum* & *Hugonem* Argentineses Canonicos, quorum hic Præpositus fuit, imprimis filios habuit *Vricum* II. & *Brunonem*. Ille ex *Herzlandi Forstbergii* filiam genuit *Herzlandam*, quæ cum puella *Joannis Habspurgii Comiti*, plii quoque impuberi, desponsata esset, ab eo deinceps, quod impotentem causaretur, divorcit, & *Henrico Com. Savoyensis* 1378. nupsit, iterumque *Joanni Comiti Lupfensi*. Ob quod varii motus & bella. Post *Herzlandam*, uxorem me- Margareta
Ducis
Lotharing.
212.
ruit *Vricus Margareta* suam *Fridrici III. D. Lotharingie* ex *Elisabetha* Austriaca (unde forte error, quod *Elisabetha* Ulrico teniori nupta fuit, quæ socrus tuit) prius 1377. *Venceslao* Lucenburgio *Joannis* Regis filio desponsatam, sed cum non successissent nuptiæ, Ulrico nostro nuptam: Iuculento testimonio, quo loco *Rappolsteini* eo tempore habiti, ut tanta affinitate digni haberentur. Quæ hæc tenus communitur in *Lotharingie* Genealogis non legebatur, exprimitur à *P. Aufsaume Palais de l'honneur*. p. 427. *Brunoni* nupsit *Joanna Blamontia* & *Agnes* seu *Ana Gransonis*. Ob illam his fuit de *Blamontia* successione cum *Joanne Dn. Novocastrensi*. vid. *Gollut. Mem. de la Tr. Comte* l. 8. c. 7. Ex filiis *Brunonis*, qui *Gallis* adversus *Anglos*, & demum *Burgundicæ* domi militavit, imprimis inclatur *Schmasmannus* seu *Maximinus* (vitiosè Maximi-
nus. *Lazio Svasinas*) atque *Vricus*, quorum hic *Renato Andino Regi* Neapolitano adversus *Antonium D. Lotharingie* hostium 64. equites adduxit, & cum 32. nobilibus ad *Valdimontium* cecidit. Ille in *Burgundicæ* educatus aula domui fidele obsequium præstitit, ut postea dignus haberetur, cui *Catharina Philippi Ducis* filia, *Leonoldi Austriaci* vidua, promitteretur, quod tamen conjugium effectum sortitum non est. Idem circa 1430. fervente in *Gallia* civili bello *Carolo VII. regi* adversus *Aurelianenses* 336. equites suis adduxit sumptibus, unde cum deinceps exercitum Rex in *Alsatiam* sub *Ameniacensi* Duce (unde exercitus à Duce, *D. d'Armoniac*, dictus *Sie arme Gessen* quasi *Arminiacen*) & quod hinc inde in *Chronicis* legitur, *der Gessen frieg*) misisset, *Maximini* ditiones sine læsione relictæ, quo tamen magna pars *Alatiæ* superioris tum devastata sit. Demum *Alatiæ* prætes & citenorum *Austriacarum* provinciarum *Advocatus (Landvogt)* à *Cæsare* & *Austriacis* creatus est. Sed & eundem *Sigismundus* 1436. *Protectorum Concilii Basileensis* & *Vicarium suum* constituit. Ex eius filiis *Caspar Brunonem* genuit, qui *Furtebacensis* *metalli fodinas* reperit, *Maximinus* autem seu *Schmasmannus II.* *Maximiliano I. Imperatori* à consiliis fuit, nec non comes *Joannis Com. Solimensis* *Palæstinam* & *Sinai montem* religione illius temporis lustravit (*Historia peregrinationis* vernaculo sermone conseripta, & cum a- Wilhel-
mus.
his uni tomo insertis impressa extat numero quarta.) *ITilhelmus* vero à *Sigismundo* *Austriaco* itidem *supremus Capitaneus* & *Præses* seu *Advocatus Alatiæ* dictus *Joannem* Elegia
Wilhelmi
Eq. A. V.
Novocastrensem (cujus mater *Margareta Cajrensis* ex *Regio Lusitanorum* sanguine descendit) uxorem habuit: ab ea verò amplissima hereditas in *Burgundia* ad *Wilhelmum* delata esset, nisi aliorum potentia iuri ipsius obstitisset.

§. vi. *Patri Wilhelmo* alius *ITilhelmus* successit, & avita decora plurimum au-
xit, cum tribus Imperatoribus *Maximiliano I. Carolo V. & Ferdinando* officia præclara
exhibuerit. Imprimis *Maximilianus* ob sanguinis cum *Habsburgis* propinquitate
ei cognati titulum tribuit, eumque *Consiliarium intimum*, ante *Magistrum*, *supremum*
Capitaneum & *Præsidentem Alatiæ*, quo honore avus & pater item defuncti, consti-
tuit. Per eum 1513. in comitiis *Wormatiensibus* propositionem statibus Imperii
fieri iussit: nec non 1517. ad *Augustana comitia*, ut itatus ad *Cæsaris* adventum detineret,
eundem legavit. Bellicam virtutem ejus testatur *Italica* expeditio, cum 1509. Elegia
Wilhelmi
Eq. A. V.
Imperatoris bellum hinc creditum primus in oppugnatione *Padue* in manibus hujus
fuerit: sed & *rufficorum* seditio hoc duce ante alios in *Alatia* compressa est. *Caro-*
lus cum 1516. *inveo* collere ornavit: cumque una vice 20. equites eligerentur, in quibus
Joannem *Reverendissimus Lusitanus* & *Ludovicus* *Francis Rex*, nec non *Hispiani Duces* *Albe*,
Falena, *Lusitanorum*, *Tejaris*, *Nazaris*, *Cadone* numerantur, hic ordine quintus fuit.
vid. *Job. Jac. Christ. hist. Eq. A. V.* n. 144. Cum 1547. moreretur, *Georgium* filium reli-
quit,

quit, qui verò altero anno 1700. parentem fecutus est: Alium verò filium habuerat *Filium*, quum Flicenti p[re]scho Carolo V. fortius operam navavit, & e lectis B. O. thei libris, quos clam parentibus conquirebat & comparabat, veritatem agnovit. Idem uxor *Anna Alexandrina Curjfenbergis* non minus ex eisdem Evangelium ferat, de matrimonio ignava, donec tandem alter alteri, quod in corde toverant, aperirent, mutuo cum gaudio: utriusque nulla contestione, quum ea periculo non vacaret, constantia maxima fuit. Cont. *Cyrilic. Spangencub. Adelp. P. 2. L. 6. c. 11. p. 1.*

Ulricus 1531. ante patrem in fata concessit, vidua ad 1585. superavit, summaque fide cura *Egonolphum* filium educavit, qui dein avo & patrueli successit, pacis artibus, pietate atque literarum patrocinio clarissimus. Cum in Altamii Henricus III. Franciæ exercitum duxit, hic per asinum *Joannem B. Heidecker* iuniam a patria avocavit. Eo natus est *Eberhardus*, qui Matthiæ Imperatoris & Maximiliani Archiducis cubicularius, illius nomine 1616. nec non Ferdinandi II. Imperatoris 1619. 20. 21. 22. frequentes legationes in maximi momenti negotiis obit, & causis diffidendis aut componendis Imperiali autoritate delegatus est: ceteroqui magnificentia, iustitia & literis inclutus vir. Eo nati tres filii, ut uno tempore quatuor dynastæ viverent in matrimonio aut matrimonii idonei, quod ab aliquot seculis factum non erat, sed intertuta familiarum ultimum illud decus. *Philippus Ludovicus* minimus natus patre vivo, non nisi ab aliquot mensibus maritus 1637. decessit: *Georgius Fredericus* natum maximus, specie verenda corporis & omnibus virtutibus, quæ vitam aulicam ornant, cum patris comparandus, patri successit, sed moriens, 1651. non nisi *Annam Elisabetham* reliquit *Christiano Ludovico Com. IV. Aldeccio* deinceps elocatum. Ultimus *Joannes Ludovicus* cum fratre & post eum ditiones rexit, oculorum usu pluribus annorum decurus orbis, sed mentis acie tanto peripicacior, prudentia, pietate, beneficentia, elementia & optuno regimine immortale elogium promeritus est, & incredibile fuit, cum 1673. decederet, relictis *Catharina Agatha Christiani Com. Palatini Rhenani* conjugæ, & *Anna Dorothea* inhaibus, reliquit desiderium.

§. VIII. Mirabitur lector, quod in recensendis Rappolsteiniis decorebus & Dynastis solum quam alibi prolixior, sed dabit hoc pietati, qua Illustrissime domui studia nostra extracta sunt, cui per 40. annos & amplius pater meus *Ioh. Philippus Spenerus*, Philippus Ludovicus Ephorus & numerum ejus comes, deinceps vero domus hujus Consularius & archivi cura præfectus, nec non totidem annis avia maternus *Joannes Ludovicus Salzmannus* consiliis & Rupsiville præfectus, tum ad eius usque finem athenis *Joachimus Steilus* factorum primaria cura & germanus frater *Philippus Henricus Spenerus* Wienæ vallis administratione fidelis servitia præstitere, ab eadem omnibus vicissim gratie documentis atque beneficiis excolti. Nec minus ea, quibus ultimus, videlicet Illustrissimus Comes *Joannes Ludovicus* epusque conjux Illustrissima *Anna Claudia Rhinbergia*, memetipsum obruerunt, beneficia postularunt, ut hac occasione, quod solum possem, gratitudinis statuerem monumentum, ea quæ publicis scriptis juncta nullibi extant, hic colligens, & posteritati gentis à tot seculis clarissime memoriam commendans.

§. VIII. Quod insignia gentis attinet, in *Schmab. Wapenb. P. 1. p. 19.* ea conspiciuntur sub *Baronum* titulo, de quo erat ut conquireretur Illustrissima familia, post majores suos *Principes, Dominorum* & aliquando *Comitum* nomine appellati inventa, non æque *Baronum*, prout in gradu Comitibus inferiores sunt: nisi quod eadem pagina, alia stirpes etiam recensentur non dissimili dignitate conspiciæ. Præterea ille in sculptura commissus est error, ut *Hohenaccio* symbolo *Geroldseccum* præponetur, quod in ipso titulo indice fieri non oportuit.

§. IX. Dispositio, quæ uti solebant, illa erat, ut quadripertito scuto media partimula incubaret *argentea, tribus scutulis coccineis* ornata: Primam areolam & quartam iterum *argenteo* tinctas exornabant *tertia capita corvorum* (an aquilarum), *nigra arvensis, auro* coronata: Secundam & tertiam itidem *argentea, et plinthis* seu *schadus caruleis* spatias, singuli implebant *leones rubri*, linguæ, falcibus & coronis auri.

§. X. Partimule tres ipsam dynastiam *Rockspolsteinam* seu *Rappolstein* Gallis *Ribeauperre* cuius primaria civitas *Rupsivilla* seu *Rappoltszella* (patria mea) Dynastis sedem præbuit, designat. Ducibus *Trisingensibus* in *Wapenb. P. 5. pag. 1.* nec non *Comitibus*

Circa insignia tribus macheri error.

Scutiareæ.

Rappolstein. Trisingen.

Comitibus in *Wienberg* P. 2. p. 12. atidem tres parvule allignantur, sed tinctura invertita *argentea* in *area rubra*: nam ejusdem profapie ereditas tamhas ex §. 3. liquet. Quæ de insignibus huius (vel d'Orbes) & alia complectitur. Hoc Dominum secundo *Wienberg* *Gertrudis* Theodorici Hohenaceni illa marito Egenolte attulisse dicitur.

§. xi. Corvotum capita *Hohenacenum* Dominum notant, *scilicet olim Austriacum*, quod vallem *Wrbam* (vel d'Orbes) & alia complectitur. Hoc Dominum secundo *Gertrudis* Theodorici Hohenaceni illa marito Egenolte attulisse dicitur.

§. xii. Leo inter plinthides *Geroldseccium* Dominum ad *Vogasum* prope *Talbernas* (quod distinguendum ab altero *Geroldseck* ad nigrum *Sylvam* seu *Hohen-Geroldseck*, de quo L. 1. c. 19. n. 8. egimus) notat. De hoc consulatur *Perich. Hist. Reg. Elsäß. Chron. L. 5. pag. 112.* Jus vero Domini, quod *Argentacenensis* Episcopus secutum fuit, ad *Rappolsteinios* per matrimonium allatum credo. Nam *Henricus Rappolsteinius* *Suffraganeus Geroldsecciam*, & filius ejus, qui 1363. mortuus est, aliam ejusdem gentis conjugem habuere. Eundem leonem *Geroldseccium* *Sigismundi* Imperatoris beneficio suis inferuere scitis nobiles de *Wangen*, post extinctum 1413. Dominorum familiam. vid. *H. Herzog. Elsäß. Chron. L. 6. p. 286. Wapenb. P. 1. p. 133.*

§. xiii. Galea huic secuto tres imponuntur, sed ordo earum, qui in *Sibmache* armoriali conspicitur, invertitus est, quod de areolis etiam diximus. Media galea, cujus lacinae *argenteæ* & *rubræ*, *hermam virilem* refert seu *imagine* *Saraceni* *brachis* destituta, *argenteo* amictu, pectore tres *parvulas* deferentem: capite sustinentem *pileum* *turbinatum* *argenteum*, *oramento* *reducta*, ornatum *penna* *physianica* *nigra* *aureis* *scintillis* *variegata* *anteriorum* eminentem. *Chifflet*. *Gallice* ita eloquitur *Inf. A. V. E. n. 144. En bust d'homme vestu au blason au sur le tout, le collet de gueules, le bonnet pointu d'argent, rebrasié de gueules, a une plume de fusant de sable mixte d'or sur le devant.* Germ. apud *Herzog. Ein Männlein ohne arm in weisser Kleidung / in der Brust dreier rotte schilde / hat auch einen gelben Zirckel den spigunt.* Originem hujus herme *Conrado* Domino tribuunt, qui strato ad *Dama* scum *Saraceno* hoc virtutis à *Conrado* Imperatore 1145. in igne reportaverit. vid. ex *H. n. Pantaleone* *Limn. Jur. publ. in add. T. W. ad 6. 6. pag. 64.* De hoc ita canit supra allegatus *J. P. Crusius*:

*Ergo futurorum seclorum ut gesta nepotes
Conradi memari retinerent mente posita,
Incrementa ferant generose insignis gentis
Rappolsteinica, medietaque imponitur atrox
Et caput & pectus galeæ, sed erime tricato
Saraceni hujus pugna indelebile signum.
Sic dum Conradus Conrado certat amore:
Rursus Conradus Conrado certat honore.*

Aliis observatum, nonnunquam *Rappolsteinios* diversis usos *galearum* apicibus. Hinc videre est, *galeis* impositas *imagines* *virginis*, aliquando sine *brachiis*, *crinibus* *volitantibus*. Nonnunquam *tabulas* *duodecim* *angulorum*, quorum *singulos* *totidem* *penas* *pavoninae* ornant, in medio autem *cauda* *pavonina* comparat.

§. xiv. Prima *galea* *coronata*, quæ *Hohenacensis* est, in *Sibmacher* *jugum* *alabarum* *nigrarum* *expansum* sustinet: nec omnino *refragor*, si *sola* *pungatur*, *expandi* *alas* *posse*. *Consevit* *tamen* *familia* *ita* *potius* *locare*, *ut* *altera* *post* *anteriori* *margini* *sui* *parte* *lateat*. *Tum* *ante* *alas* *conspiciuntur* *tres* *laciniae* *in* *ostio*, qui *peregrinantium* *esse* *solent*, *auro* *vel* *argento* *picti*. *Lacinae* *verò* *argento* & *nigro* *colore* *tintuntur*.

§. xv. Tertiam *galeam* *pileolus* *tegit* *rubens*, *ora* *reducta* *argentea*, ei imposita *conspicitur* *cauda* *pavonina*, seu *fasciculus* *pavoninarum* *penarum* *argento* *col-*
legatus. *Quia* *apex* *tuit* *veterum* *Geroldsecciorum*, *ut* *est* *apud* *H. Herzog. Chron. Altit. L. 6. p. 286.* *Posterior* *verò* *Domini*, *eodem* *teste*, *uti* *sunt* *pro* *apice*, *capite* *atque* *collo* *cervicis* (*enies* *Wilds* *hals*) *ex* *auro*, *ut* *est* *apud* *Herzogium*, *vel* *in* *Sibmache* *ubi* *Wangensium* *in* *ignia* *refert*, *naturali* *colore*. *Lacinae* *sunt* *ex* *argento* & *minio*.

In Herzogio vitium sculptoris esse reor, quod eas auto & argento exornat. Hic et natum galeis clypeum vidilime a *leopardo*, illine a *leone* teneri, quos Atlantes dicunt amant.

Titulus. §. XVI. Titulus his insignibus respondet: *Comes & Dominus in Rappoltstein* Henack & Geroldbeck ad Vogtsam (an Wassichin, la) antequam claudam caput, ob eundem nomine *Rappoltstein* in Volz, Lat. L. 3. de imp. genat. p. 109. vocat, distinctam est ab alia *Rappoltstein* in Auitra ita, que Landavorum Dominorum vetus est principum; sicut & *Rappoltz* illa seu *Rappoltzella* (Rappoltweiser seu Rappoltweiser) ab alia *Rappoltz* in Helvetia, cui olim sui Comes tueri, distincta est.

Rappoltstein.
Rapperswil.
Christiana C. Palat. 3 Reg. successio colata.
§. XVII. Extincto Dominorum ultimo Illustissimo Comite *Joanne Iacobo*, eius genero *Serenissimo Comiti Palatino Christiano*, de bene merito, Rex Christianissimus omnia loca huius regio feudo contulit 1673. Unde hic *Rappoltstein* & *Henaccia* symbola suo clypeo misit, quod capite *Palatinæ Augustæ* domi dicato videbimus.

Duca, Ursingentes.
Bona eorum vendita.
§. XVIII. Aliud adhuc ut caput claudam remoratur: Cum videlicet *Ursingensium Ducum*, & *Dominorum Wirttembergiorum* facta sit in superioribus mentio, ut & de his aliqua referam. *Ursingenses* Duces seu *Schiltachenses* sua pleraque *Wirtbergicus Comitibus* vendidit. Ita *M. Crus.* annal. Svec. Par. alp. c. 23. p. 92. Anno 1363. *Kunboldus Ursingensis Dux & filius eius Conradus, ac soror Anna* *Conradi de Geroldbeck uxor, Comiti Eberhardo Wirtbergensi* vendiderunt 1302. *Ulbris H. opidum Walerbach & Schanach, Guntachusen, (Testachusen,) Oberfelmingen, Blattenhari, Demarsvögler, Lenzfelden & Reichentach.* Sic etiam *Schiltach* in villa *Kinzlinga cum pagis & ceteris* 1389. anno 6000. aureis *Rhenanis*. Quod posterius iterum p. 42. legere est. Alibi vero nempe P. 3. L. 1. c. 11. pag. 36. *Schiltachum* ab *Hermanno D. Teccensi* venditum *Wirtbergicus* Comitibus; tradit. Memorat *Felix Faber Hist. Svec. L. 1. c. 19.* Duces hos deinceps in conditionem *Comitum*, imò *Baronum* redactos, & circa 1413 parum ex avitis possessionibus reliquum habuisse.

Wemspergium Dominum.
§. XIX. *Wemspergios* quod atinet, illustribus coniugis inclarnere, quæ cum variis contraxere splendidissimis familiis. Eorum genealogiam necit *Celeberr. G. d. Rucelinus G. m. T. 3. p. 77.* sed quod ipse licet imperfectam, tunc etiam non uno modo erroneam. Tabula autem progenologica, quæ extat P. 2. pag. 517. plane aliena est, & pro *Wemsperg* *Wimberg* legi debuit, teste addito *Heßem*, & ipomet alibi p. 469. De illis *Crus. annal. Svec. P. 2. L. 10. c. 3. p. 382.* cum *Wimsperg* opidi mentionem fecisset. *Habuit olim proprios Dominos, qui de hoc opido se d. nominarunt: & Imperii Romani fuerunt hereditaria Camerarii. Idem & Stechshannum, arcem & comopolin in Kochthalca (credo Kochthal) possiderunt. Fixit anno 942. Ioannes Baro Wimspergensis, qui Rotenburgi ad Turarum hastiduo huc interijt. Deinde 948. Constantia Fredericus 969. Iudis iquestri usinterijt Mersburgi. Rudolfus 1080. Augustus Bure urdi 1165. Tiguri ad Limazum. Conradus ex familia hac Archiepiscopus Moguntinus fuit, & vita excessit 1395. Cum Neiffenillus Baronibus hereditatem creveret *Virci Wircensis Baronis*, monachi: sed inter eos dissidio orto alter in alterius odium partem suam vendidit domum *Wirtbergicæ* & *Ordini Teutonico*, ut est apud *Crus. P. 3. L. 2. c. 17. p. 113. Idem Par. alp. c. 5. p. 17.* reliquos etiam *Barones*, quorum ad ipsum mentionem pervenit, enumerat, additque *Philippum*, qui 1483. iuxerit, & secandum *Lezium* etiam iuxerit, cum moreretur, ha'uisse successorem, forte feudi ratione, *Electorem Palatinum*: sed *Ulricum Ducem Wirtbergicæ*, cum bello *Bavario* 1504. *Wemspergiam* sibi subiecit. Postea vero c. 7. pag. 31. observat, eam ad *Palatinos* venisse a nobilibus *Irbaehis*. Postremum autem *Wimspergæ* Dominum, *Conradum* nomine, tenent *Staini* obisse, inter *Mecknylam* & *Neufstatum* sito, circa 1166. & *Hailpronna* in *S. Mariæ* tano cum clypeo & galea sepultum esse.*

Dignitas hereditaria Imp. Camerarii.
§. XX. Quia supra ex *Crusio* de hereditaria dignitate *Camerarii Imperii*, quod ea penes *Wemspergios* fuerit, retuli, huc spectat, quod apud *Linn. 1. A. B. c. 27. §. 6. ubi p. 559.* ex *Molta* *Paradez. triumph.* retetur, quod in inauguratione *Felcis IV. Potitincis* *Basileæ* 1417. *Conradi* de *Wimsperg* *Roman* *Imperii* hereditaria *Camerarii* hanc mentio.

§. XXI. Ultima hujus gentis *Catharina Teufbergia* uxor *Friedrichi Episcopi* Reichelst. 172. ad
Dom. Königsteinii, Dominium *Reizelsberg* seu *Reichelsberg*, quod ad familiam spectaverat, Herbipol. In. nes.
 verat, Herbipolitano Episcopo 52000. florenis vendidit; nuper vero illud *S. hanbornis* concessum est, qua causa illi tria hæc scutula *Wemipergia* suis insignibus inter hæc, notandæ dynastie, cujus propria tellera non occurtebat, alio symbolo ipsius Schern-
 familiaræ, ad quam olim ista spectaverat. bornis.

§. XXI. Titulum Comitis *Wemipergii* ex donatione à Maximiliano Com. Traut-
 Trautmansdorfio gestum infra audiemus. mansdorf.

CAPUT LXXIII.

Bar. de Redern seu Rödern.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Insignia.

3. Alia familia.
4. Scutum, *Melchioris Rederi* vniuers.
5. Galea.

§. I.

QUI 1566. in bello Turcico aduersus hostem operam navaverat *Iohannes Fried-* Familias
ricus de Redern ex Marchia Brandeburgica 1585. sub Rudolpho II. Augusto in-
 ter Austriæ proceres receptus est (*3um Vandmann*) autor reliquorum Baronum.

§. II. Clypeus est (*Wapenb. P. 1. pag. 36.*) rubeus, quem transe balthicus lini- Insignia.
 ster (an aliquando dexter?) argenteus, inscriptis stellis tribus rubeis vel iuxta alios
 aureis: Galea corona tegitur, & ex ea exiurgit miles cataphractus, qui tria vexilla
 symbolo scutario præta, duo manibus tenet, tertium galeæ capitis impositum gertat.
 Lacinie sunt ex argento & minio.

§. III. Alia illustrium Baronum *Rödorum* familia est, cujus scutum *Schmach.* Alia fami-
Wapenb. P. 1. pag. 29. recenset quadræritum. In prima areola cerulea apparet ha.
 rota argentea. Secunda & tertia bipertita, hinc in auro dimidiam aquilam nigram
 pectori lunula argentea impressa, isthinc rubeo solo inductam fasciam argenteam,
 cum inscripta cruce Burgundica rubea refert.

§. IV. Rota, quæ ad nomen alludit, aptam gentem *Rödorum* notat. Sibm. P. 1. p. Melch.
 50. quæ equestris *Silesia*, videtur illustrior reddita virtute *Melchioris Rederi*, qui strenuus Rederi
 in *Varadino* defendendo operam navaverat, & in *Pappenhi* obsidione celo *Adolfo*
Schwarzenbergio, ei iussus est, Pappamque demum devicit. (cont. *Thuan. L. 124.*
 p. 699. 700.) Unle etiam alterum laterculum gratæ *Cæsareæ* symbolum explicio
 quod ei *Silesia* aquila, & *Austriæ* fascia cum *Burgundica* cruce, eb mentam domum
 Austriacam concessa sint.

§. V. Galeæ imponuntur duæ coronatæ: prior caudam sustinet pavoninam, cui Galeæ
 rota scutaria imprimitur. Ex altera protenduntur in utrumque latus terna vexilla
 rubea cum fasciâ Austriacâ. Lacinie sunt argenteæ, hinc cyano, isthinc cæco
 reflexæ.

CAPUT LXXIV.

Com. & Bar. de Roggendorf.

ARGUMENTUM.

1. Origo gentis. Bona.
2. Deauctio.

3. Scutum.
4. *Wildbansf.*
5. Galea.
6. In matricula imperii.

§. I.

Roggenhorsia gens Per illustres ex *Styria* in *Austriam* concessit, atque sub *Fride-* Origo
rico IV. & *Maximiliano Pechstall*, cujus arx dicta est *Roggenhors*, nec non *Mu-* Genes,
lenburg acquisit. Inde Comitum titulus concessus, sed non nisi ab uno usurpatus est.

Eon. Præterea *uttenf. J. 112, Gundorf, Rosenber, Clets, Schangrabén, Sitzendorf, Mittergrabén*, & alia insignia bona illis accellere.

Deductio. §. 11. Genealogiam *Caroli Bucelinus* Germ. T. 3. p. 193. orditur à *Nicolao* Patre circa 1383. patre *de pmonda*, avo *Casparis*, Burggravi Soræ in Austria: hic præter alios *Vilhelmus Caroli V.* Vicarius in Frisia, Ferdinandus Imperatoris Austriae Magister & Provincialis infra Anatum Marefcallus, nec non Sene Burggravius, atque *Vilhelmus* Dux belli melius sub Maximiliano, Carolo V. atque Ferdinando, à 1513. Veronam & 1529. Viennam defendit, ac 1541. ex vulnere in ebriatione lade accepto interiit, pater *Christophori* in eodem bello celebris. *Vilhelmus* autem *Vilhelmus* genuit, à quo reliqua familia.

Scutum §. 11. Scutum est quadrupertitum; Quadra prima & extrema *caerulea* continet eximio surgentem *montem aurum terminatum*, opere *canalicato nigro*. In medio scuti capite insitit *stellæ* in eodem ex *aurum*. Hæc tellæ a alias, ut à *Salm. Quap. P. 1. p. 21.* fit, secunda & tertia aræ inscribitur.

Waldhaufs. §. 14. Latereculus secundus & tertius argenteus *leone ornato rubeo coronato auro*, super *tribus montibus præfinitis*, quorum anterior reliquos superetimet. Hæc symbolum videtur gentile esse, quod tamen ab aliis *Vilhelmarum* genti ascribitur. In allem vero murum, de quo §. superiori, *Waldhaufa* genti esse testatur. Ceterum ascitum est *de 724* familie de *Villdhaufs* in Styria, ob conjugium *Casparis B. Roggendorfi* & *Margaretae* filie *Frasim Dn. de Villdhaufs*.

Galez. §. v. Galeæ incumbunt clypeo *duæ coronatæ*; priori insunt duo cornua superiori parte *caerulea*, inferiori *aurea*, exteriori margine pavonis pennis ornato. Ex secunda emergit leo *rubeus coronatus*. Lacrimæ sunt hinc *aureæ* & *cyaneæ*, ut hinc *coccineæ* & *argenteæ*.

In matricula imp. §. vi. *Ordo imperii* hos annumeratos ex eo claret, quod in matricula seu indiculo leguntur apud *M. Zeller. 111. Germ. P. 2. p. 27.* sed additur, ab Austriacis eos sine onere eximi.

CAPUT LXXV.

Com. de Rottal.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Deductio. Thalberg. Hereditas ad Dietrichsteinos.	2. Reliqua linea. Joannes Jacobus Comes.
	3. Scutum.
	4. Galeæ.

§. I.

Familia. Illustrissima *Baronum & Comitum de Rottal* familia in Styria floruit, & ex ea circa 1600. in *Austrum* concessit. Sub Ferdinando I. Dynastiam *Fejfriz* 1547. à *Kawischels* acquisiverunt. Ex ea Celeber. *Bucelinus* Germ. T. 3. p. 194. allegat *Andream Dominum de Rottal*, qui interfuerit ludis Magdeburgicis 139. Inde conceperit, multa temporum & hominum curia interitum plurimè esse seculorum. Orditur vero iustam deductionem à *Thoma Dn. de Rottal*, qui sepultus est 1479. Hic præter alios genuit *Georgium & Thomam juniores*, *Dominos de Rottal, Lib. Baronum de Thalberg*. Ille Præfectus curie Provincialis inferioris Austriae & contra Gallos militans Dux generalis *Bavariae* genuit, à quo *Sigismundus Dn. à Dietrichstein* maritus *Theodori* obtinuit. Eodem *Bucelinus* dat filium *Joannem Lib. Baronem à Thalberg*, qui parentem in Belgium secutus 1487. cum Duce Saxoniae Alberto in Frisiam pervenerit, constitutus Frisiae thesaurarius: a quo linea *Rottalorum* in *Belgio* orta sit. Verum ex diplomate Casareo *Sigismundo Dietrichsteino* concessio, quod attulimus supra c. 21. p. 6. apparet, *Georgio* filium non tuisse: unde quod plane dicam non habeo: nisi forte vel post elocatum filium genuit, vel hic præmorsus est.

Reliqua linea. §. 11. *Thomæ juniori Georgi* fratre natus est præter alios *Vilhelmus Dn. de Rottal, Lib. Baro de Thalberg & Fejfriz*, pater imprimis *Vilhelmi*, qui 1611. obiit, a quo linea in *Nordum & Joannis*, qui Maximiliani II. Consiliarius bellicus fuit, quo nati imprimis *Joannes Vilhelmus, Joannes Jacobus, Joannes Josephus, Joannes Jacobus* genuit *Joannes*

Joannem S.R. Imp. Comitem de Rotbal, Augusti nostri Consiliarium intimum, & Camera-
rium, atque per Ungariam Plenipotentiatum, hereditarium Dn. in Napayedel, Ca-
stro Quallii & Hsletchau, Eq. A. V.

§. III. Scutum est rubrum impressum cruce argentea, quæ in Sobm. Sapeub. ^{Scutum}
P. 1. pag. 38. pingitur extremis nonnihil curvatis, sed Bueclmus planam facit, quod
rectius credo. Hac utuntur etiam ob Thalberg Dominium Dietrichfleim, quod vidi-
mus loc. cit.

§. IV. Galea corona tegitur, ex qua inter expansas alas rubeas conspicitur crux ^{Galer.}
scutaria. Lacine etiam sunt ex argento & minio.

CAPUT LXXVI.

Rouxel Com. de Grancey.

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Insignia.

3. Tituli.

§. I.

Joannes Rouxel Dn. du Plessis Morvent, ex nobilitate Normannica, ex Maria L'Ar- ^{Familia}
conneur Domina de Medazy genuit Georgium, à quo P. Anseau Palus de l'honn.
p. 615. orditur: quo Florus (Heury) natus est, pater Jacobi, parentis alius Jacobi, qui
locumtenens generalis Alentoni Ducatus & Comitatus Perticentis, atque Francisci
Alentoni Cubicularius fuit. Hunc genitorem habuit Franciscus Episcopus Lexovien-
sis & Petrus Baro de Medazy, qui Normannæ regis nomine Vicarius præfuit, & succe-
pit præter Franciscum Episcopum Scensens, & dem Archiepiscopum Rotomagensis, atque
Wilhelmum Baronem de Marcy, (Josephi Com. de Marcy & Clamont, March. de Le-
noncourt patrem,) Jacobum Marscallum Franciæ, Com. de Grancey & de Medazy, Gu-
bernatores Gravelingæ & Theodonisville, qui exercitum in Italia, Campania &
Lotharinga duxit, & pater superat Petri Comitis de Grancey aliorumque filiorum.

§. II. Scutum familie est argenteum insignitum trilus galli gallicæ, quo ^{Insignia}
rum pedes, rostra & crista inaurata conspiciuntur. Apici tercio similis gallus co-
ronate galeæ impositus, ex qua dependent lacine argenteæ & coccineæ. Telamo-
nes sunt duo leones aurei.

§. III. Tituli sunt: Rouxel, Comes de Grancey & de Medazy. Quorum hoc est ex ^{Tituli}
matrimonio Joannis Rouxel & Mariæ L'Arconneur, quæ Dominium hoc attulit.
Grancey autem familie obtigisse videtur ex matrimonio Petri Rouxel E. de Medazy &
Carole de Hautemer filie Guilelmi Dn. de Fervaques Com. de Grancey, Marecalli
Franciæ.

CAPUT LXXVII.

De Sainte Maure, Duc. de Montausier.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Diploma Joberti Sannarum.

2. Continuatio. S. Maure à Craonnois, Rupi-
ficandios. Robaneos.

3. Linea de Montausier. Neelle. Joigny.

4. Linea de Montausier. De Jonsac, De Mon-

tausier. De la Guirare. De S. Maure. Ca-
rolus Dux decoratus.

5. Scutum. Apex.

6. Dux scutum. Chastcaubrient.

7. Vexilla ex piceis.

8. Tituli Duxes. Puy. Kambouillet. Berckem.

§. I.

Illustissima stirps San Mauri nomen sortita est à S. Maure opido Turonum, Familia
Icujus castrum circa 940. a Fulcone Comite Andino conditum historia And-
ina MSta testatur. Eam probationes à Duce Arpajonio M. Sordino confirmatæ &
signatæ deducunt à Gossilino Domino de S. Maure (quam aliqui ab ipso conditam vo-
lunt) circa 1010. Eo natus est Gildunus Dn. de S. Maure, s. Cire & aliorum locorum,

que nepotes armata manu repetere ab Hugone Dn. Ambosiano, qui ea usurpaverat. Hunc patrem habuit *Hugo I. Dn. de S. Maure* maritus Anorditæ f. Bertrici de Monticaill, que peperit *C. Annum II. & Hugonem*; ille ob avita bona habundavit multo & copus Fulconis Comitis Andini Hugoni Ambosio, sed cum tra-
1080. à militibus captus est, ex *Quatmortæ Dn. de la Haye* pater *Hugonis II. Comitis* mentio nos. quo genitus *Hugo III. circa 1172. pater Guilelmi*, quem *Antoine Galme l'honn. p. 669. vocat Guillelmum de Percigny, Dn. de S. Maure*, & ab eo oritur genti-

Diploma
Joberti
Sanmauri.

giam. Diploma, quo ejus patris & fratrum mentio fit, communicatum ipsi a *Dn. de Lyon Dn. de H. ruzal* dignum est, quod etiam hic legatur: *IOBERTVS DE SANCTA MATRA DOMINI NICASTRI ET SANCTÆ MATRÆ. Omnibus vestris & audituris presentes litteras. salutem in Domino. Revertitis universi, quod cum in preteritis rem ab hominibus sanctæ Crucis Pictavensibus de ballo de sancto Romano, & de vallis Villche, quod ad quædam in causis de tertio in tertium annum mihi pro rebus tunc predicti hominibus tenebantur, Eufmannus temporis Abbatissa & Conventus sanctæ Crucis homines ipsos ad id non tunc sicut firmiter preferabant. Factum nobis cum WILHELMO DE TERCIGNI PATRIS MEI deducentes in medium, qui quædam domum renunciarat, &c. proponebat in super quod WILLELMVS DE SANCTA MATRA MILES PRIMOGENITVS FRATER MEVS, dictos homines absolveret si promittit, & quædam tunc à quibus prænomminatis, dum ageret in extremis, &c. facta sunt hæc omnia cum assensu, consilio, voluntate & laudatione dilectissimi fratris mei WILGONIS DE SANCTA MATRA, Canonici Turonensis & Prioris de Loethis. Dominus tunc IOANNES ARCHIEPISCOPVS TURONENSIS pater venerabilis presentem litteras & factum quod in eisdem litteris continetur auctoritate & sigillo proprio mandavit, &c. Actum anno Domini 1223. 6. Kalendas Aprilis, Philippo Rege Francorum, Ioanne Archiepiscopo Turonensi.*

Continua-

tio. §. II. *Iobertus* prædictus Guilelmi ut audivimus filius (cujus & filii icones in sigillis representantur equis insidentium cum gladio in manu) fæticia Sanmauria feuto & equi itragulis impresse) ex filia Comitis Vindocini reliquit *Guilelmum II. Dn. de S. Maure* Ep. qui vivens 1269. ex *Joanna* de Rancon reliquit *Guilelmum Dn. de S. Maure & Petrum Dn. de Montgaugier*. Ille pater fuit *Isabellæ Dn. de S. Maure & Marcellæ*: quæ a dote attulit marito *Anastasio III. Dn. de Craon*, qui 1332. ipsa veto 1310. defuncta est. Inter Amalrici filios *Guilelmo* cognomento *Migno* video titulum de *S. Maure* ætiam, cum tamen ex *Amalrici* secunda uxore *Beatrice Com. de Roucy* detinetur, cuius causam non capio: *Guilelmi* autem ex filio *Guilhelmo II. nepus* vel ex *Guilhelmo III. Joanne* proneptis *Margaretæ Marcellæ, S. Maure, Montbazon & Noustre-Foucauld* attulit conjugi *Guidoni Dn. de la Rochefoucauld*. Horum primogenitus *Fulco III. Dn. de la Rochefoucauld* videtur ex materna hereditate *Marcellæ* tenuisse, quod hodie adhuc in familiæ potestate est, Principatus titulo insignes: *Le-cundogentus* autem *Amardus* fuit *Dominus de Montbazon, de S. Maure & de Noustre-Foucauld*, pater post alios *Joannæ*, que hereditatem patris & fororum crevit uxor *Joannis du Fou*, cujus filia *Renata du Fou* eandem transiit ad *Rohaneos*, nupta *Ludovico III. Rohano Dn. de Guemene*: in cujus potestate ea nunc hæret. Ut adeo dux ex præcipuis regni familiis *Rohaneæ & Rupisfulcaudæ* ex *Sanmauria* stirpe suam auferunt patrimonium.

S. Maure
ad Crao-
nios.

Rupisful-
caudios.

Rohaneos

Lineæ de
Montgau-
gier.

Necelle.

Joigny.

§. III. *Petrus* Guilelmi illius Dn. de *S. Maure* frater Dominus fuit de *Montgaugier* in *Turonibus* gentem propagavit, & 1328. mortuus reliquit *Petrum, Guilelmum, Cæcellatum Francæ* 1337. quem tamen *Archaume* dicit 1338. mortuum, atque *Guidonem, Petrus II. Dn. de Montgaugier* cognomento *Dominus a Margareta & Ambesia* accepit *Nicham* in *Veromandus*, lupus filius *Joannes I. Dn. de Neche* ab uxore *Joanna* de *Roches Domina de Roches & de la Fugne* habuit, quorum hæc filia *Carola Guidoni II. Dn. de La val* attulit, nepos *Joannes II* ab uxore *Isobellæ de Chartres* acquisivit *Donatium de Puyfals*, hujus filius ex *Magdalena Lucenburgia* de *Fiennes* genuit *Abbatium*, cui *Comitatus de Joigny* obtigit à conjugæ *Carola Cabillonis*, & natus est *Joannes III. Comes de Neelle & de Joigny*, pater *Ludovici M. de Neelle*, quo genitus est *Carolus Com. de Joigny, Marchio de Neelle*, qui 1372 & 1376. extinctus masculos *Petri* posteros clausit.

§. IV. *Guido*

§. iv. Guido Petri & Guilelmi mater *Margaretam* uxorem habuit filiam & heredem *Fulconis* seu *Fulcaldi* (*Foucauld*) *Dni. de Montausier* (qui ex antiquis *Engelisma* Comitibus, in vero ex macula progenie *Caroli M.* teste *Corlieu* in hiltor. de Jucun-
 Comitibus, atque *Petronella Dni. de Mosnac & de Ionzac*: his natus est *Petrus*, cui *Anstanne* De Jonzac
 putat ab uxore *Miramonda de la Motte* obtulisse *Ionzie*. Hi parentes tunc *Analdi*
 seu *Renaldi Dni. de Montausier, Mosnac & Ionzac*, cui *Petronella March. und. Marjay &*
la Gravelle in Adultusio pago attulit, peperitque *Renaldum & Leonem*, linearum auto-
 res; Ille *Dominus de Ionzac* ex se dedit, pater *Joannis*, avus *Antonii*, proavus *Petri*, qui
 ex *Magdalena de Pognac* genuit *Leontium Com. de Ionzac, M. d'Orillac* seu *Augustae* lo-
 cumtinentem generalem *Santonii & Engoumentis* agri, patrem *Alexii Marchionis* De Mon-
 de *Jonzac: hic (Leo) Montausierius* propagavit, genito *Leone II.* qui ex *Anna d'Ap-* tausier.
pelvoisin Dni. de Pugnac & de la Guirayre, genuit *Renatum* autorem *Domum* de *la*
Guirayre in *Pictonibus*, hocque majorem *Guilionem Bar. de Montausier*, cui uxor fuit De la Gui-
Margareta f. Clineti de Lanes Bar. de la Roche-balaie, Cusaouis & Belhade, & filius *Fran-* tate.
ciscus Baro de Montausier & de Pugnay, quo & *Lusii Gilier* herede de *Salles & de Longray*
 genuit *Guido Dni. de Fuzeray*, à quo *Dominus de S. Maure*, & ante hunc *Leo Eivo de* De S. Mau-
Montausier, maritus *Margaretae de Chasteaubrient & Philippi Dni. des Roches Baritaut &* re.
du Plessis Bergerie, Com. de Grassy, pater *Hectoris*, atque *Caroli*, qui novum lumen stir-
 pi intulit, eam gratiam à Rege sortibus gestis in expeditionibus variis, in *Monferra-* Caroli
to, Valletellina, (ubi 1635. *Hector* occidit, his vero fratribus principua victoria gloria Ducis de
 tributa est.) in *Burgundia*, in *Allatia*, ad *Dunkerckam*, præcipue in *Santonio* civili bel-
 lo, promeruit, ut non solum *regios ordines, Ducatus & Parvatus* ei conferret dignita-
 tatem, sed etiam *Delphinum*, suam regniq; spem, ejus fidei concederet, nec non
 generalem locumtinentem utriusque *Altiæ* constitueret, & præfecturam *Nor-*
manniæ, atque civitatum *Rotomagi, Dieppæ, Cadomi* atque *Pontis Archie* ei
 committeret. Eo & *Lucina d'Angennes, Delphini* reëtrice, nata est *Julia Maria* 1664.
Emanueli Duce Crussolto nupta.

§. v. Scutum *Sannaaurium argenteum* est, cui inducitur *fascia rubea*. Ei im-
 ponitur *galea coronata*, ex qua *angeli* species nascitur alata; tenebula vero ejus capi-
 titi adpeditur, in qua exarantur voces *Sainte Maure*, qui clamor bellicus est. Teneat ve-
 ro clypeum seu gestant *angeli duo*. Apex.

§. vi. Dux *Montausierius* gentilem hanc tesseram in quadripartito scuto infe-
 rit areole primæ & ultime, secundam & tertiam *rubcam* conferit *titulis auris*, no-
 tandæ familiæ de *Chasteaubrient*, ex qua matrem habuit *Margaretam Dominam des* Ducis (au-
Roches-Baritaut. Porro hæ *Casiri Briandi* familia derivatur ex *Briandis Dni. de Por-* tum.
dic, qui *Fudis Com. de Rennes* filius, *Godofredi* vel *Iselis* seu *Julianelis* ex præcis *Comiti-* Chasteau-
bis Britanniæ nepos perhibetur, & ex *Inogena Dni. de Chasteaubrient, Briandum Dni. de* brient.
Chasteaubrient suscepit, à quo reliqua stirps, ex qua etiam *Dominus de Ponce* cogno-
 nimento de *la Guere* orti sunt. In *Godofredo V.* filius *Godofredo VI. & Joanne* linea di-
 stinctæ sunt *Islius* nepos *Luisa* hereditatem *Casiri Briandi* attulit *Guidoni III. Comiti de*
Laval, cujus liberis successit *Carolus de Dinan*. *Joannes* fuit *Dux de Lyon d'Angers &*
des Roches-Baritaut. Ejus abnepos *Claudius* fuit *Comes de Casint*, pater *Renati* (quo nata
Maria Dni. de Lyon d'Angers, uxor *Joannis de Chambes*) & *Guerri Dni. des Roches Bar-*
taut: cujus proneptis fuit prædicta *Margareta Leonis III. de S. Maure* uxor.

§. vii. Galeæ, cum 1662. probationes suas exhiberet, adiecit *Dux*, (tum
Marchio) d'iodicim vexilla quadrata avirtum ex quibus in directa linea descende-
 ret; illa serie, ex latere dextro *Chasteaubrientis, Gilier* (cujus tessera est *argenteæ areæ* Vexilla ex
 impetibus cantherius rubeus comitibus tribus maculis ejusdem coloris.) *Lanes* (areæ proavis.
 rubeæ inducitur tres aureæ fasciæ.) *Apelvoisin* (ocæ aurea in mimis.) *Le Bourfier* (tres
 macule pontici muris in argento.) *Marchand* (campo caelestino confito melulis
 eclunatis argenteis inducitur tres cantherii aurei.) Ex sinistro latere. *La Motte* (in mimio
 leo argenteus, comitibus tribus parvulis aureis.) *Montausier* (areæ caruleæ confite
 plintheadibus aureis leo inscriptus ex eodem metallo.) *Rancoz*. autem ducta crux rubea.)
Venloime (in argenteo fiso, cui caput imminet rubeum, leo caruleus, totiusque ans.)
La Haye (in mimio crux florida hermiomica) & *Monstreuil Belay* (cujus symbolum est
 argento

§. v. Ad eandem successionem spectat laterculus quatuor & septimus. In eo solum *nigrum baltheus* diagonalis percurrit *argenteus tribus cantheris rubeis* exaratus. Hic etiam in Greyneccio scuto in *Wapenb.* P. 1. pag. 49. secundo & tertio loco vinctur, ita tamen ut appareat baltheus alia linea diagonalis sectus, ut cantheriorum & balthei in tartareo alternent. Oportet hoc symbolum ex aliqua affinitate Greyneccii obtingere, quam tamen conjectura non allequit.

§. vi. Ita expheato clypeo imponuntur galeæ quatuor, omnes coronatæ. Ex *Galez.* prima sursum protenduntur *duo remi scutarij aurei*, & inter eas *dux pluma struthionice aurea atque rubea*. Secundæ vel insidet, ut est *Wapenb.* P. 3. p. 81. vel potius ex ea exurgit *leo aureus*, qui annulum ex eodem metallo ostentat. Tertia galea iterum sustinet *palas duas scutarias sursum proscissas*. Quarta *jugo alarum nigrarum complicato* ornatur, in quarum anteriori baltheus cantheris oneratus videtur.

CAPUT LXXIX.

Com. de Schallenberg.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Scutum.
3. Schallenberg.

4. Com. de Corbau.
5. Lappiz.
6. Apex.
7. Salzbürg per errorem.

§. I.

Illusterrimi Comites de Schallenberg Austriae superioris indigenæ ab antiquo sunt, ^{Familia} ubi etiam Schallenberg prope Biberstein possident, sed in ruderibus jacens. Ex illis *Thomas de Schallenberg* interfuit Figurinis ludis 1165. *Celeb. G. Bucelinus Germ. Tom. 2.* deducit genealogiam à *Wolfgango de Schallenberg*, qui inclaruit 1209. in ludis Wormaticensibus: Hujus atnepotes *Caspar & Balthasar* seculo decimo quinto emere *Biberstein*. Hoc natus est *Stephanus in Lustenberg* (quod à matre *Agnete Gruberin* habuit) & *Biberstein*: à quo reliqui deinceps Barones & demum Comites orti sunt.

§. II. Scutum (conf. *Sbmach. Wapenb.* P. 1. pag. 37.) transverse sectum est, Scutum inferiori regione *nigra*, superiori *aurea*, in qua ex illa emergit *leo rubens coronatus*. Galea clypeo imponitur coronata cum exoriente leone scutario. Lacinix sunt aureæ & coccineæ.

§. III. Nunc quadripartito utuntur scuto, cujus quadrans imponunt hanc *Schallenbergiam* gentilem parvulam: Quadræ primæ & extremæ *argenteæ* inscribitur ^{beig.} *aquilamigra*. Secundæ & tertiæ *inferiora fascis rubeis & argenteis* exarantur, super quibus in *arcola superiori parte rubea* ex *corona aurea* emergit *anserculus argenteus auro coronatus*, & tertiam coronam collo insertam gerens.

§. IV. Anser cum coronis & rænis designat familiam *Comitum de Corbau*, quibus tamen *Bucelin. Germ. T. 3. p. 22.* longe aliud scutum tribuit, videlicet perpendiculariter sectum, & baltheis exaratum, alternante nictura. Ex gente primum notat *Frankonem Com. de Corbau* Croatum tempore Concilii Constantiensis 1418. quo natus *Georgius Com. de Corbau & Lyeka*, pater *Magni*, avus *Pauli*, proavus *Caroli Torquati Com. de Corbau, Dn. de Lyeka & Polvina*, qui ex *Dorothea Frangipania*, nepte *Matthie regis Ungariæ*, præter alios genuit *Claram Torquatam*, uxorem Joannis Domini de Lappiz.

§. v. *Lappiz* designat aquila, vel apud *Bucelinum* anser, quem modo dedimus ^{Lapiz.} *Corbauis*. Ex hiis *Joannes Clara Torquati* maritus, filius *Andree*, nepos *Petri* genuit præter alios *Cornelium de Lappiz*, patrem *Johannis Andree*, qui familiæ ultimus obiit 1567. & *Margareta* uxoris *Christophori Dn. à Schallenberg, in Lustenberg, Biberstein, Leombach, Seisenek & Ahleuten*, qui 1597. obiit, pater *Georgii Christophori* Baronis, Imp. Ferdinandi II. Consilarii, Dn. in *Biberstein, Leombach, Hegenberg, Rupersial, Iching, Rotentorf & Weyer zum Hagen*.

§. vi. In *Sbmach. Wapenb.* P. 1. pag. 38. *Lappizia* insignia etiam representantur, sed anser in primum, aquila in secundum laterculum locata. ^{Apex} Apex est duplex galea

galea coronata: priori infidet *arfer fcutatus*, alteri infistit *aquila*. Lacinia pingitur argentea & rubea, nigra & argentea. Porro has etiam galeas a Schallenberg gentili callidi jungi non debito.

Saleburg
per erro-
rem.

§. VII. In *Lurft. Wapenb.* P. 1. pag. 13. Com. de *Saleburg* insignia reposita sunt, quod omnino legendam tunc *Schallenberg*. Sed aquila quae nigra esse debet errore pingitur aurea. Ibidem comparent galeae, nempe praeter mediam *Schallenbergiam* cum *arfer* leonis, anterior aquilam *Lapiziam*, posterior anteriorem *Corteziam* sustinentes. Illam circumvolant laciniae nigrae & argenteae, hanc argenteae & rubae.

CAPUT LXXX.

Dn. de Scherfenberg.

ARGUMENTUM.

1. <i>Familia. An ex regio Bosnia sanguine? Vel Bojorum? Utrius Reichenthaleri commentum. Familiarum regiarum sortes.</i>	2. <i>In Vindorum Marchia. In Carniola. Vetus</i>	potentia. Bonain Austria. Varia fortuna.	3. <i>Dux in Austria.</i>
			4. <i>Comitum titulus, inae Dominorum, Lineae.</i>
			5. <i>Scutum.</i>
			6. <i>Apex.</i>

§. I.

Familia.

Illustriſſimam *Scherfenbergiorum Dominorum* familiam traditio vulgaris deducit a vetulſtis *Bosnia Regibus*. Ita etiam Celeberrimus *Gabr. Bucelinus Germ. Tr. p. 12.* ita inferibit tabulam: *Scherfenbergiae regiae familiae Bosniensis fragmentum Steuerrito-graphicum. Et M. Zellerus in Germ. P. 1. c. 8. p. 191.* ſibi idem icelatum tradit. Verum conſideranti hiftoriam illorum temporum dubium debum fore exoriri poteſt, an *Bosnia* eo nomine aliqui reges fuerint, antequam *Scherfenbergii* in Germania ſedem fixerent. Quod forte praetatum *Bucelinus* movit, ut P. IV. p. 245. *Arnulphum*, quo gentem deducit, potius ex regio *Bojorum* ſeu *Styrorum Agilolfingorum* priſco genere derivaret. Quod tunc veritatem longe convenientius videtur, & hiftoriarum veterum gnaris ſacilius perſuadebitur. Quod vero *Utrius Reichenthaleri* alicujus Regis haec nomine *de Scherfenberg* mentionem facit in deſcriptione *Concilii Conſtantienſis* p. 89. b. his verbis: *Der Durdleuchtige König von Scherfenberg ſi unter dem Soldau / iſta abſurditate ſidem perdit, ut alia illius auctoris, qui regna communiſicatur, quae Geographiae periti non niſi in Utopia inveniant: Quis enim unquam vel ſando nomen regni hujus audivit? Et quidem Suldano, quo nomine Babylonice intelligere ſolet) ſubjectum cum alletat, in Aſia ſitum oportet: unde vero in Aſia Germanicum nomen? Si Turcam intelligere velis, ipſam Boſniam non niſi 1472, & ita poſt dimidium ſaeculum, ex quo Concilium habitum fuit, Maſometes I. *Stephano* ultimo Deſpota cortio exuto ſubegit. Hoc tamen colligas ex eo *Reichenthaleri* commento, jam iſto tempore illuſtris *Scherfenbergiae familiae* regiam originem ita peterebuſſe, ut iſte regnum exinde peculiare communiſicandi anſam acceperit. Et quidem a regio ſanguine non alienos fuiſſe hos proceres, illo quoque argumento quis praebet, quod Perilluſtris *Baro de Scherzenhorn*, qui aliquoties Turcam legatus Caſareas peragravit, in aliquot ſacellis *Scherfenbergiae* *divyanae* regis ornata coronis obſervavit. Ceterum novum non eſt, regibus ortos ad inferiorem demiceps fortem variis caſibus redigi, quod *Scherfenbergus* contingiſſe videmus. Ita qui nunc Duces *Mechiburgii*, ſolam *Obarritorum* reges fuiſſe conſtat. Non minus tota familia *Dominorum* & deinceps *Comitum Egmonde*, in varios ramos diviſa, quorum aliqui in tenui fortuna conſtituti ſunt, ex regibus *Trifis* deſcendit: ut jam plura non adducam exempla. Imo quod miretis in ipſa Francia moderna regnantiſſis turpis aliquot rami, e. c. *Droccenis* in aliquot lineis ſubdiſtinctus, ad eam fortem redacti ſunt, ut nihil tu praeterit: plendoris originari: tunc nunc *Cortenaere* regia domo oriundi nec titulis nec fortunis aequales ſunt plerisque aliis regni proceribus illuſtribus.*

An ex re-
gio Bosni-
aſanguine?

Vel Bojo-
rum?

Utrius Rei-
chenthaleri
commentum.

Familia-
rum regi-
um ſortes

In Vindo-
rum Mar-
chia.

§. II. *Arnulphum* praetatum *Bucelinus* memorat *Marchie Vindorum* ſeu *Vindorum* jam 928. praefuiſſe. Filium autem ejus *Ortolphum* originis regie magna praeferen-

præferentem eo ipso maiorem sibi apud Vinidos auctoritatem concessisse, qui vixit In Car-
 ad 960. Inde in *Carniolam* concessit & potentia crevit. Juvat de ea re audire *Lazium*
de migr. gent. l. 6. p. 196. Dominus à Scherfenberg, qui late potentem quondam in *Drax*
 ipsa ultioribus ditionem habebat, extinguisque Comitibus à *Marchburg*, *Dominis à Tro-*
ji, *Montparis* & *Billegraez*, cognatis nimirum & proximo sanguine junctis, *Marchbur-*
gum civitatem, *Landyof*, *Tetz*, *en*, *Lojiam*, *Montparis* & *Billegraez*, arcem & dominia
 amplissima atque pleraque possidebant: tam petentes, ut *Carinthia* Principes *Austri-*
 que Duces ad arma provocare non veriti sint. A quibus in ordinem redacti, & cum sen-
 dorum jura per hanc contumaciam amississent, ab his translati sunt in *Syriam* superio-
 rem atque *Austriam* supra *Ansium* amnem, ubi tenent adhuc *Hohenwang*, *Reitengrueb*,
Spielberg & *Orthin* lacu *Trunn* vulgo *Uminder*. See. Super sunt adhuc ac vulgo di pra-
 vato vocabulo *Dominus à Schiffenberg* cognominantur, eundem errore etiam *Sibm*.
Wapenb. erravit, qui P. 1, p. 27. hoc nomen præteritis insignibus *Scherfenbergicis*.
 Que in genere *Lizius* dixerat, deinceps speciatim declarat: quod *Wilhelmus Scher-*
fenbergius auxiliantibus *Dominis à Weiseneck* & *Comite de Haymburg* adversus
Carinthia Ducem *Maynhardum* filiumque *Henricum* bellum gerent, sed *Albertus*
Dux Austria fororibus *Duci* auxilium miserit 1280. Inde memorat *Hugonem* 1326.
 avunculo *Henrico Domino à Montparis Carniolano* successisse; dein *Cholnium* recentet
 possedisse castra *Puckstein* & *Fussleek*, sed victum singulari certamine à *Friderico à*
Reutenberg, tum proscriptum, castris apud *Syros* & *Carnio* fitis privatum & alio
 translatum: *Wilhelmum* etiam, cum *Salisburgensem* præfulem atque *Kenigsberg-*
ios in odium vocasset, à *Leopoldo Austria* Duce captum, demum dimissum, sed
 castris suis in *Carnis* cedere coactum fuisse. Pergit *Bernardum*, qui superioris *Au-*
stria præfectum egerat, circa 1479. ob navatam in bello *Hungarico* fidelem operam
Friderico III. Augusto castro *Starenberga* donatum esse: inde *Johannem* & *Christo-*
phorum à *Maximiliano Imperatore* impetrare, illum in *Syria* *Hohenwang* & *Gallen-*
berg, alterum in *Austria* superiori *Spielberg* arcem in *Danubii* insula sitam: iterum
Wolfgangum à *Ferdinando* rege præfectum prætorio inferiorum *Austria* provincia-
 rum constitutum, quem locumtenentem vocent.

§. III. Hæc paulo fatus ex Lazio repetere visum est, ut de familie hujus ex
 regibus fate (que humanatum rerum vicissitudo est,) varia fortuna constaret. Cæ-
 terum licet in *Carnis*, quod audivimus, præcipue inclaruerint, in *Austria* tamen, tal-
 terum aliquam eorum lineam, eos etiam floruisse, antequam illic calamitate opprime-
 rentur, argumentum est tabula, quam describendam communicavit *Pet. Illustri* *Wolff-*
gangus Carolus B. a Polheim, que seriem procerum *Austria* continebat, qua inter sta-
 tus recepti sunt: in ea enim 1269. atque adeo antequam *Habsburgica* *Domus* in
Austria rerum potiretur, inter proceres *Austria* hanc speciem numeratam per-
 hibetur.

§. IV. Quod familiam atinet, *Bucelinus Arnolpho* nepotem adiecit *Henri-*
cum, qui *Henrici III. Imp.* aulam circa 1040. secutus eam ipsam ob eandem *Comes*
 dictus crederatur: filius etiam *Henricus Comes a Scherfenberg* nominatur, qui juxta *Hen-*
 ricum IV. qui deinceps *Augustus* fuit, educatus *Spirensem Episcopatum* tulerit, & 1073.
 decesserit: sed reliqui *Dominorum* titulum prælegerunt, quod nomen nemini aliis
 etiam à celsiore origine deductis aliquando præ *Comitum* aut *Baronum* titulo pla-
 cuisse. Tota genealogia apud *Bucelinum* videri potest. Addendus vero est etiam *H. 11-*
lingus de Scherfenberg, qui 1366. vixit. ut in privilegio *Univerſitatis Viennensis* videre
 est. Cæterum aliquoties in diverts lineas familia abiit: Verutiusse divisiones non
 morantur: illa inprimis notari meretur, quando *Christophorus* belli *Dux Maximilian-*
ni in *Carinthia* contra *Ungaros* 1406. *Johannem*, *Vricum* & *Ersnam* genuit, a quibus
 totidem lineæ, in, in *Hohenwang* & in *Reitengrueb* ac *Emberg*: ex qui-
 bus *Erasmus* posteritas defecit, *Vrici* posterorum *penologia* dedimus, *Theat. Pro-*
gonolog. Part. IV. p. 67. Joannes iterum genuit *Fridericum*, *Georgium* atque *Carolus*,
 totidem denuo linearum autores: Ex *Friderico* prodiit *Joannes Christophorus*, cuius
 liberorum avos aviasque dedimus ibid. p. 75. *Caroli* autem neptis est *Maria Po* *xxciv*
 uxor *Illustriſſimi Leopoldi Wilhelmi C. Kaunigsecki*, unde illa occasione supra c. 48. hu-
 jus progenitores 123. vidimus.

Scutum

§. v. Quod concernit insignia gentis, nescio quid in mentem venerit *Heron. Henning.* qui Tom. 3. P. 1. p. 356. ubi Scherffenbergios ex *Lazio* describit, scutum agnatum, in quo ex elypei pede tres ascendant cuspides, cui totidem aviculae adhaerent: tantur: quod in *Wapenb.* P. 1. pag. 128. equitum *Ulther de Trundstem* 1672. 2. 3. Parma autem Scherffenbergia *caelestino* colore tingitur, & *auram coronam* 1672. 1. 1. apertam origini designande representat. Uti etiam, sed sub falso titulo *Scherffenberg*, representatur *Wapenb.* P. 1. p. 27.

Apex.

§. vi. Apex constat galea coronata, ex qua protenduntur tres *parvula penna* suo colore & oculis pictae: Lacinae dependent ex *aur*o & *cyano*.

Titulus.

§. vii. Titulus est: *Domini de Scherffenberg.*

CAPUT LXXXI.

Bar. Schifer.

ARGUMENTUM.

1. *Familia. Lucez.*2. *Scutum. Apex.*3. *Tituli.*

§. I.

Familia.

Scherfferum Baronum stirps illustris ab antiquo tempore in *Austria supra Anasum* floruit, & xenodochium atque templum in urbe *Eferdinga* fundavit, ubi ejus est conditorium. Eos *Gabr. Bucelin. Germ. T. 3. p. 206.* deducit a *Lud. 1100 Schifer*, qui 1200. vixit, patre *Vricus*, quo geniti *Theodoricus*, *Bernardus*, *Vricus* & *Benedictus*, quorum hunc esse teor, qui 1325. fundavit dictum notocomium, cui fundationi adfuerunt testes *Theodoricus*, *Rudolphus* & *Vricus Schiferi*, quorum illum fratrem. Hos ex Bernardo fratre nepotes fuisse teor. *Vricus* Bernardi filio genitus est *Joannes*, qui *Freyling* ab *Alpamiis* emit. *Joanne* natus *Sigismundus*, hoc *Benedictus*, pater *Sigismundi II.* qui ex *nlus Bernardo* & *Joanne* duos emisit ramos, quorum uterq; denuo suos habet ramutulos.

Linca.

Scutum

Apex.

Tituli.

§. II. Scutum est (conf. *Sibmich. Wapenb.* P. 1. p. 36.) transverse sectum, inferiori parte *rubea*, in superiori autem consistit *corvus niger* rostro *aurulium aureum gestans*. Galea coronata imponitur globus superiori parte argenteo candens, inferiori minio tubens, cui pariter insitit corvus scutarius. Lacinae sunt ex *cocco* & argenteo.

§. III. Titulus adscriptos vidi in tabula *Geneal. Excell. Rittershus. Benedicti C.* *Sigismundi* filio, *Liber Baro de Freyling, Taxberg, Dn. ac Puchberg* 1605. tracti *Diem. 10. Lib. Baro de Freyling, Taxberg & Luechtenau*: *Carolo Benedicti* filio *Lib. Baro de Freyling, Taxberg & Puchberg, Dn. in Albershofen & Eberhartsbuhel*. Sed rationem singulectum edere nescio.

CAPUT LXXXII.

Schneidpeckii Dn. de Schänkirchen.

ARGUMENTUM.

1. *Schneidpech. Schänkirchen.*3. *Scutum.*2. *Familia.*4. *Haslau in Schänkirchen.*5. *Galea.*

§. I.

Schneidpech. Schänkirchen.

Familia

Scutum

QUI olim à prædio *Schneidpech*, quod in *Austria* possidebant, dicti erant *Schneidpeckii* (die *Schneidpecken*) de *Schneidpech*, deinceps cum *Schänkirchen* in *Marchfeldia* obtinissent, & à *Carolo V.* in *Domnorum* vel *Baronum* relati essent ordinem, priori nomine relicto *Domini de Schänkirchen* nuncupati sunt.

§. II. Vixere ex hac gente 1441. *Georgius der Schneidpeck* 1451. *Wolfgangus Joannia* filius. Dein hujus filius *Sigismundus* 1504. Imp. *Maximiliani* Consiliarius. Fragmentum *Genealogicum* gentis videre licet in *Bucelin. Germ. T. 3. p. 228.*

§. III. Scutum est quadrupetritum, vid. *Sibmich. Wapenb.* P. 1. p. 33. In prima & quar-

& quarta arca aurea vilitur cornu venatoriū morum, ex quo exurgit arbutuscula nigra pluribus scuminatis foliis ornata (darans ein schwarzes bäumlein mit vielen glatten und spitzigen von emander geschnitten blättern entspringer.) Hoc gentileymbolum est: quondam arbutuscula infra cornu protendebatur, quod videbatur ex eius medio tanquam suspensum. Quidam (ut est apud Sibmacherum) tohorum numerum indefinitum ad septenariam redegete, quod olim secus habebat.

§. iv. Arcola secunda & tertia aurea nigrum currentem lupum complectitur. Hasla in Schœnborn. Quæ tessera est a Dominis de Haslau in Schœnkirchen, quorum nomen & possessionem hu adiere.

§. v. Galeæ scuto imponuntur duæ coronatæ: Ex priori prominet complicatum iugum alarum, cum 150 arcels primæ: Ex secunda exurgit herma aureo indumento, pileo & plumis Ruthenicis nigris. Lacinæ utrinque sunt atræ & auræ.

CAPUT LXXXIII.

Bar. de Schœnborn.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Lineæ. Johannes Philippus Elector. Barones.
2. Scutum. Schœnborn.
3. Weinsberg. Reigelsberg s. Reichelsberg.
4. Galea.
5. Tituli.

§. I.

Inter equestres familias Rhenanas jam à nonno seculo floret Schœnbornia, ex qua Familia. 1192. Eustachius quidam memoratur vixisse. Iustam genealogiam vidi deducta Gerharde de Schœnborn circa decumi seculi principium, quo Gerhardus, Reinhardus & Gilbertus nati: ex quibus primus & tertius posteritatem habuere. Gerharde natus Ioannes, hoc alius Ioannes, Ioannis, Georgii & Philippi pater: Georgio Philippus & Valentinus geniti, ex quibus iterum duorami: Philippus, præter Ioannem Andream, & Ioannem Canonicum Moguntinum & Herbipolitanum, reliquit Georgium parentem Ioannis Philippi, qui Archiepiscopus & Elector Moguntinus atq; Episcopus Vormaticensis nec non Herbipolitanus de imperio optime meritus est, & familiam illustriorem reddidit, & Philippi Erzini, Baronis de Schœnborn, qui 1668. mortuus reliquit Ioannem Philippum Equitem Melitensem, Melchiorum Fridericum Consil. Imper. aulicam, Ioannem Erzinum, Franciscum Lotharium Canonicum Moguntinum, Bambergensem & Herbipolitanum.

§. ii. Baronum scutum quadripartitum est. Prima & extrema arcola rubea leonem continet aureum coronatum, tribus rupibus & el cuspidibus argenteis insistentem. Scutum. Schœnborn. Quod δαγμα gentile est, ex Sibmach. Wapenb. P. 1. p. 133. ut etiam vidimus L. 1. c. 64. n. 4. in scuto Moguntino Johannis Philippi Electoris.

§. iii. Arcola secunda & tertia rubea, tres parmulas argenteas desert. Hæc tessera est illustriissima familia Weinsberg seu Weinsperg, de qua supra c. 7. n. 19. 20. 21. non nihil egimus, occasione stirpis Rappolsteinæ, quæ cum illa ejusdem originis fuisse creditur. Porro nulla inter Schœnbornios & Weinspergios intercessit affinitas, sed jus larereuli huius ex eo est, quia Dynastiam Reigelsberg seu Reichelsberg ab Episcopatu Herbipolitano impetrarunt. Illa olim ad Weinspergios spectaverat, sed Catharina Weinspergia uxor Iherhardi Eppsteinii Dn. de Kœnigstein eam Herbipolitano Episcopo 52000. floren. vendidit: unde ejus nomine Episcopatus inter Dynastas Francoviæ peculiate suffragium habuit. Itam matricula imperii legitur Reigelsberg Lam. Jur. Publ. Tom. IV. add. ad 4. 7. p. 534. vertritt der Bischoff zu Würzburg. Nunc eo jure Schœnbornii utuntur. Porro ea in Schœnbornios translata, cum non succurreret Dominii proprium δαγμα, illud adjectum est, quod Weinspergiorum quondam fuerat; quod alias etiam fieri non insolens est.

§. iv. Galeæ duæ sunt, prior Schœnbornia inter cornua duo, cuspidibus in medio distincta, ut superior pars rubea sit, inferior argentea, sustinet leonem aureum confidentem.

confidentem (albin Moguntini electoris insignibus exornentem pictum vitino) coronatum. Observavi margini exteriori cornuum additas binas utrinque heras, quæ videntur esse foscularum. Lacinæ sunt ex auro & coeco. Galea altera coronata inter duos pisces, qui curvata capita deorsum, caudas sursum vertunt unguibus virginis amictu ex dextro latere argenteo, e lævo rubeo, coronatæ, & plumas parvis nimis fastigiate, manibus vero pisces laterales prehendentis, sustinet. Qui apex *Throni pergens* fuit. Lacinæ sunt argenteæ & ruberæ.

§. v. Titulus est: *Barones in Schwenborn, Domini in Reichelsperg.*

CAPUT LXXXIV.

Bar. de Schrattenbach.

ARGUMENTUM.

2. Scutum.

3. Von der Dörr. Familia.

4. Galea.

1. Familia. Linea.

§. I.

Familia

Schrattenbachiorum ex *Styria* Perillustrium *Baronum* genealogiam *Clariff. Gabr. Ba. Scelm. Germ. T. 3. p. 209.* exhibet, sed non nisi sex graduum: initio ducto à *Iohanne de Schrattenbach* (quem aliunde accepi filium *Ladovici & Annetis Dn. de Khrevo* fuisse) patre *Vincentii Dn. de Schrattenbach*, qui ex duabus uxoribus duos filios genuit *Pancratium & Christophorum*, duarum linearum autores: illius filii *Maximilianus* & *Georgius*, illius *Felix*, *Liberorum Baronum* dignitate aucti sunt, eamque ad posterum transiulere.

Linea

Scutum.

§. II. Scutum eorum *Schmach. Wapenb. P. 1. pag. 26.* pingit quadripartitum, quadris incumbente media parmula nigra, quam perlabitur argentea situ aureus flavus, addita ex dextra parte seu in scuti regione inferiori triuncus ab *1550*, & sinistra vel in superiori regione stella, utroque ex auro. Quæ tessera gentilis est.

Von der Dörr. Familia.

§. III. Majoris scuti laterculus primus & ultimus rubrus *et in thecam argenteam* continet: Secundus & tertius argenteus angulum superiorem sinistram mino tingit. Hæc tessera fuit familie *van der Dörr* seu *Durr*. Uti videre est in *V. Eurp. Wapenb. P. 5. pag. 17. & 40.* titulo, *von Derren*, ubi areæ transpositæ sunt. Hanc gentem *Bucelinus Germ. P. 3. p. 26.* refert ad fratres *Fridericum, Wolfgangum, Balthasarium*, qui circa medium seculi decimiquinti vixere, & à duobus linearum ortæ sunt. Totâ autem detecit in *Septimando Andrea*, qui 1583. extinctus est. Ratio assumpta hujus laterculi esse videtur à *Sibylla* (seu *Elisabetha*) de *Dörr* filia *Balthasari junioris*. Quæ ex *Isidoro* vel *Iusto Sauer de Kötsch Elisabetham* genuit, *Pancratii de Schrattenbach* uxorem. Cur vero non *Saueria* gens sed *Schrattenbachii* hanc tesseram assumerent, rationem reddere nescio.

Galea.

§. IV. Galeæ scuto tres incumbunt coronatæ: media quæ gentili parmula respondet, duo cornua sustinet, quorum prioris superior & inferior posterioris pars auro fulget, reliqua nigricant, cum stella aurea intermedia: Prima exornatur iugo alarum rubearum expanso, in quatum utraque *chirotheca* argentea conspicitur: Ultima superbit duobus cornibus, quorum anterior argento tingit partem inferiorem, posterius superiorem, reliqua immo rubent. Lacinæ circa primam & tertiam sunt argenteæ & coccinæ, circa secundam aureæ & nigre.

CAPUT LXXXV.

Com. & Princeps de Schwarzenberg & Baron. de Sainsheim.

ARGUMENTUM.

2. Linea altera. Comes. Princeps.

1. Familia. Ex Sainsheimis, Schwarzenbergis Baronis, Comes.

3. Scutum. Sainsheim. C. Schwarzenberg.

5. Galea.

6. *Aterius linea sentum, Adolphi Com. in* 10. *Scutum.*
Turca virtus. 11. *Galea.*
 7. *Galea.* 12. *Tituli Camerarii hereditarii Imperii.*
 8. *Tituli.* 13. *Pulchrum inter Schwarzzenbergios & Sains-*
 9. *Sainsheimii.* *heimios.*

§. I.

Illustriſſima Schwarzzenbergiorum familia ad Sainsheimios refert originem, illuſtris Familia nobilitatis olim in Franconia equites, qui antiquiſſimi provincie ejus habitant. vid. *Zel. cum Germ. P. 2. p. 172.* Horum genealogiam legas in *Gior. Eucclim. Ger. T. II. p. 254.* qui eam attribuit à *Friderico de Seinsheim*, qui primis ludis equeſtribus *Ma. d. v. argens* 955. interfuert. Inde reliquorum textit ex huiusmodi torneamentorum ſeniem. *Hildebrando de Seinsheim* ſeniori, qui claruit 1333. præter *Herricum* & *Vilhelmum*, quibus ſoboles non assignatur, filios dat *Hildebrandum juniorum* 1384. & *Michaelum*. Ab illo reliqui *Seinsheimii*, in quibus *Hildebrandi junioris* trinepos *Chriſtophorus* primus *Baro* creatus deceſſit 1552. & ſator reliquorum fuit. *Michael* autem *Erckinger* primogenitus primum *Schwarzzenbergium Baronem* 1417. ab Imp. Sigismundo creatum. Hoc iterum præter alios geniti duarum linearum autores *Michael* & *Sigismundus*. Hic *Joannem* genuit (de quo *Cyriae. Spangenberg. Aldersp. P. 2. L. c. 25. p. 56.*) *Chriſtophorus* & *Fridericus* patrem, *Friderico* genitus *Joannes Comes* primus cum fratribus & patruelisbus à Maximiliano II. 1566. creatus eſt, ſed *Joannes* a *Chriſtophoro* vero, qui prius Ducatus Witenbergici fuit, iterum diverſæ lineæ, ſed poſt reliquas duravit, quæ ex *Vilhelmo* ſiſto deducta, cujus nepos *Georgius Ludovicus* Aurei velleris eques & generalis ſumum Vinidorum morte ſua 1642. eam clauſit, herede inſtituto *Joanne Auguſto* agnato. In altera *Orto Henricus* Chriſtophori etiam titus ex conjuge ſecunda *Catharina Freundſpergia* Mariam filiam genuit, *Chriſtophoro Eugenio* deinceps nuptam, à qua iſte aliquandiu Dominum *Münchelheim* obtinuit. conf. *Martin. Zeller. Itin. Germ. P. 2. p. 399.*

§. II. *Michaele* Sigismundi fratre ex priori conjuge *Cronenbergia* *Michael* natus eſt, cui *Margareta ab Hutten* uxor, ex *Vrſula Franckengrunert* autem alius *Michael*, cui *Agnes Comitissa Caſtellana* uxor, ſator tamen, qui *Liberosum Baronum* in Frisia ſuper eſt, cui tamen à *Michaelis* prioris poſteris controverſia movetur. In his *Michaele* illo & *Margareta Huttena* natus *Erckinger*, qui in Belgium cum Maximiliano I. profectus erat, ibique *Apolloniam Marcianam Com. Ardenici* niam duxerat, ex qua genuit *Vilhelmum* & *Emundum* ſeu *Egmondum*: ex hoc linea Belgica orta eſt. *Vilhelmus* ſub Carolo V. rebelles in Alſatia & vicinia fregit, dem in Frisia totum duxit exercitum, pater alius *Vilhelmus*, qui Carolo V. Conſiliarius bellicus fuit, & ad *Quintini* fanum cecidit. Illo genitus *Adolphus* Turcarum terror & Vienna Gubernator, ac primus in hoc ramo *Comes*, pater *Adams*, qui Magiſter Ordinis Joannitici fuit, & in aula Brandeburgica conſilis & negotiis præfuit, Ferdinando II. etiam ita gratioſus, ut hic pro ejus ſanitate votum nuncuparet (ſette *Linnorm. de virt. Ferd. L. 2. c. 7.*) Illo demum natus Sereniſſimus *Joannes Adolphus*, ad principale ſalutium proximis annis evectus Conſiliarius Cæſaræ Majest. Intimus & Conſiliarius Imperialis præſes.

§. III. Quod inſignia attinet, aliquot in armoriali extant *diverſitates*, quas *Luſtrabimus. P. 1. p. 15.* Comitum Schwarzzenbergiorum exhibetur clypeus, quem *lineæ Sigismundo* ſate fuiſſe reor. Ille quadripertitus primo & quarto laterculo *quaternos argenteos & caeleſtinos palos* exhibet: Quæ *Sainsheimia* eſt telera, quod vel ex p. 24. *Sainsheimii* colligas, niſi dicas numero diſſerre, quod tamen *reſeruz* eſſe poſſit ſculptoris.

§. IV. Alveolus ſecundus & tertius *coccineus tripliciter colliculo nigro impoſitus* *Schwarzzenbergii* repræſentat. Hoc notari videtur *Schwarzzenberg*, nominis *reſeruz* indicio. Hoc niſi attendere, credidiſſem *Hoben-Landſperg* in Alſatia Dominum notari.

§. V. Huic paræ imponuntur duæ galeæ, quarum dextra *Sainsheimia* eſt, & *Galea* ſuper eam coronatam inter duo cornua tamen argenteis & caruleis diſtincta & peninis payoninis exterius ornata, herma virilis rubro habitu ac pileolo, collari ac ora reducta

1761. T. II. add. ad 4. 7. p. 565. Unde etiam Petrus illustris *Fridericus Ludovicus* Comitibus 1654. subscripti.

§. x. Scutum eorum exhibet *Selm. Wapenb. P. I. p. 24.* quadripartitum. Prima ^{Scutum,} arcuata *carulea tribus palis argenteis* exaratur: quod *dywaz* gentile supra diximus: L. terculus vero secundus & tertius *aurcus aprum nigrum auro coronatum erectum & currentem* exhibet: cujus significationem non satis capio: unum tamen Donnuorum mox recensendorum notari arbitror.

§. xi. Galea insituntur duæ: prior sustinet hermaum vitilem amictu ^{Galeæ,} rubeo, & pileo turbinato, cujus ora reducta argento fulget: super altera coronata aper scutarius salt. Lacinie tinguntur cocco & argento, in quo ut & vestis colore suspicior mendum sculptoris, qui pro cyano minimum posuerit, nec tamen temere aliquid muto.

§. xii. Titulus adscriptus 1654. in Comitibus Ratispon. Petrus illustris *Friderico Ludovico* legitur: *De Sainsheim, Liber Baro in Hohen-Kottenheim, Seehaus, Senehungen & Erlsch.* De his Dominis parum mihi constat, non dubito autem omnia in Franconia sita esse. Porro dignum observatione est, quod 1504. à Maximiliano Imp. *Georgius à Sainsheim Baro*, ejusque masculi heredes creati sunt Imperii *hereditarii* ^{Tituli} *Camerarii*, cur vero ea dignitate gens excederet, non aliam rationem præter orbitatem & quod masculis, cætuert invenire potuit *Lepta* apud *Limn. ad. 4. E. 6. 27. num. 6.* ^{Camerarii hereditarii Imperii.} *observ. 6.*

§. xiii. *Martin. Zeilerus itin. Germ. P. 2. p. 174. ex Thrasib. Lepta* supra citato memorat 1583. inter Sainsheimios & Schwarzenbergios pactum initum esse, ut Schwarzenbergii Sainsheimium nomen suo adderent, feuda extra utramque lineam non alienarent, & harum altera alteri, si qua deieceret, succederet. ^{Pactum inter Schwarzenbergios & Sainsheimios.}

CAPUT LXXXVI.

Baron. Seemann.

ARGUMENTUM.

2. Scutum. Galea.

1. Familia. Barones.

§. I.

Seemanni equestris est inter *Bavarios* familia, unde *Schmab. Wapenb. P. I. p. 94.* ^{Familie} Sin illo catalogo eam locat. Linea vero una ex Bavaria in *Austriam* venit. Dicuntur prius nomen gestasse *de Mangern*, & ex *Scelandia* 1220. ortum duxile. unde *Seemanni* appellatio: In *Bavaria* autem condidit arcem ex ipsorum nomine *Mangern* dictum, & 1255. canobium Ordinis Augustiniani *Seemannshausen*. Tum teste Comite Franc. Adamo Brandio in *Tirol. Adel. Ehrentz. p. 92.* in *Tirolim* 1430. venire. Vixit 1242. *Henricus Seemann* Canonicus & Archidiaconus Ratisponensis. 1321. *Carolus Seemann*, inter quem & Episcopum Ratisponensem controversia fuit de arce *Sigenstein*. 1438. *Wilhelmus Seemann* apud Ducem Henricum venationum præfectus fuit, *Magdalena Trenpeckæ* maritus. Sub Maximiliano I. in provincia supra *Anasum* quosdam reditus & decimas, inde *S. Peter III der Au* initio hypothecario inde proprio nomine, acquisiverunt. Illis demum *Baronum* ^{Barones.} *axio-* *nia* cum titulo de *Mangern* (*Lib. Baro de Mangern*) accessit: quo decore *Matthias Augustus Wilhelmum* ornavit.

§. II. Scuto utuntur *nigro*, duobus *baltheis diagonalibus argenteis* exarato. Hoc ^{Scutum,} *dywaz* fuit, in quo acquivere. Galea tamen duplici usi sunt, utraque coronata: ^{Galeæ.} ex quarum priori duo cornua bubalina baltheis scutatis distincta protenduntur: altera sustinet jugum alarum nigrarum complicatum, sed pariter baltheis argenteis distinctum. Lacinie sunt ex argento & nigro.

CAPUT LXXXVII.

De Senneterre Dux de la Ferté Senneterre.

ARGUMENTUM.

1. *Familia. Linea.*2. *Scutum. Apex.*3. *March. de Chasteaucneuf.*4. *Tituli.*

§. I.

Familia. Illustriſſima familia *Senneterriorum* refertur ad *Gaſtonem* ſeu *Ciſtonem* Dn. de *S. Neſaire* ſeu vulgari pronuncianti dialecto *Senneterre* in *Arvernia*, patrem *Bertrandum*, avum *Ciſtonis II.* quo natus eſt *Bertrandus*, quem *P. Auſcaum. pal. de l'honn. par. 132.* autorem gentis ſtatuit, qui 1368. *Joannem de L'Eſtmaſſe* duxit, unde natus eſt *Antonius*, hoc *Antonius*, iſto iterum *Antonius*, pater *Nectarii*, qui locum tenens generalis *Arvernæ* ex *Margareta Stampenſi*, quam 1522. duxerat, genuit præter *Antonium* *epiſcopum Podienſem* ſeu du *Puy*, duarum linearum autores *Franciſcum* & *Iacobum*, hoc genitum *Dominicæ de la Groſſiere*, ex quibus *Comites de S. Victour* & *Com. de Bretonis* iſto (*Franciſco* Dn. de *Senneterre* & de *la Ferté Nabert*, *Gubernatore Metenſi* genitus eſt *Henricus M. de la Ferté Nabert*, prudentia conſiliorum & legitione Romana clariffimus, pater *Henrici*, *Gabrielis* & *Caroli*: hic *Marchio de Chasteaucneuf* filius reliquit aſte 1644. ad la *Motte* cecidit, ille *Maſſeſcallus* nec non *Dux & Par Francia*, quondam *Lotharingæ*, dein *Metarum* *Gubernator*, ex *Magdalena d'Arques* *Domina de la Loupe* genuit *Henricum* *March. de la Ferté Nabert* & *Indorvium* Dn. de *la Loupe*.

Scutum. §. II. *Scutum* gentile eſt *caruleum* impreſſum quinque *argenteis* in *ſaſſe* modum locatis *ſuſis ſcutariis*. Ei incumbit *galea* coronata ſuſſiens caput *aurantium* naturali ſaſſe pictum, cui imprimitur *ſiſticulus ſpæcum colloatus* ex auro. *Laciniæ* ſunt *caeleſtina* & *argenteæ*; *Telamones* vero duo *leones* naturali colore.

March. de Chasteaucneuf. §. III. *Marchiones de Chasteaucneuf* gentilitate eſt in primam & quartam areolam locatis, addunt in ſecundo laterculo ſymbolum *Cyſtrium* (de *la Chafre*) & in tertio *Lavalleum*; quorum illud eſt *rubeum* impreſſa cruce *anchoretæ*, *veliete* vario obſecta: hoc in auro *crux* *rubea* *aquilis* 16. *cartuleis* ſtipata *Momorantiorum*, quinque *conchyliis* *argenteis* impreſſa. Hæc aſſumta ſunt ob *Caroli* *Marchionis* matrem *Margaretam de la Chafre*, & aviam *Joannam de Laval Loué*.

Tituli. §. IV. *Tituli* ſunt: *De Senneterre, Dux de la Ferté Senneterre, Par Francia, Marchio de la Ferté Nabert*. Alterius *lineæ* ille eſt: *De Senneterre, Marchio de Chasteaucneuf, Vicecomes de L'Eſtrange & de Chylane, Bivro de Boulogne & de Prizas, Dn. de S. Maſſal. Ducatus dignitas* 1665. 2. *Decembr.* à *curia* confirmata eſt. *La Ferté Nabert* eſt ex matrimonio *Nectarii* & *Margaretæ* f. & heredis *Joannis d'Eſtampes* Dn. de *la Ferté Nabert*. *Chasteaucneuf* eſſe credo à *Margareta* de *la Chafre* *Henrici* *Marchionis* uxore. *L'Eſtrange* attulit *Maria* de *L'Eſtrange* uxor *Caroli* *Marchionis* de *Chasteaucneuf*.

CAPUT LXXXVIII.

Com. de Sintzendorf.

ARGUMENTUM.

1. *Familia.*2. *Linea.*3. *Scutum gentile.*4. *Dignitas hereditaria theſaurarii imperii.*5. *Galea.*6. *Rebecca linea ſcuti plenum.*7. *Lappizio-Corbana teſera.*8. *Linea Neoburgica.*9. *Galea.*10. *Tituli.*

§. I.

Familia. Illuſtriſſimi *Comites Sintzendorfi* multo tempore *Auſtriam* incoluere, & quidem *ipſi* *provincia* *ſupra Anaſum*, ubi in *Vartpergia* *parochia* *Sintzendorf* reperiuntur, unde

unde forte nominis origo. Porro ibi *Achluten* & *Fuerneck* & alia bona dudum possidere: inde linea in Styriam conceffit in *Pinzdorf*, quæ iterum detexit: alia in *Fridau* inferioris Austriæ tranfit: iterum alia in *Goggsfch*: ad eam spectant, etiam *Ernstbrunn*, *Peckstall* & plura bona.

§. II. Gentem Celeb. Ritterhulsi orditur à *Conrado* 1270. patre *Ortonis*, avo *Lineæ*, *Seibelti* (cum quo Andreas Sinzendorthi allegatur 1371.) & *Conradian* der *Horngrub*. 1364. Hoc natus est *Ioannes*, *Ioannis* II. I. *Volszangi* & *Eberhardi* pater, ex quibus soboles. *Eberhardus* genuit *Leonhardum* in *Achleuten*, *Sigismundum* in *Fuerneck* & *Georgium* zum *Vasén*. *Leonhardus* hodie viventium tator est, utpote pater, non modo *Tiburti* in *Paumdorf*, sed imprimis *Laurentii* atque *Reinberti*. Ab hoc *Fridauensis* vel *Neoburgica* linea oritur, quam nunc illustrant *Illustissimi* *Georgius Ludovicus* Cameræ aulicæ præfes, etiusque ex fratre *Ioanne Carolo* nepos. *Laurentio* gentus *Leonardus*, pater *Ioannis*, a quo *Goggsfchita* linea nunc extincta, & *Iocheim*, cuius filio *Augusto* nati *Ioannes Ioachimus* Cancellarius aulicus, atque *Kudolphus* Confiliarius Aulico-Imperialis, quorum superiunt liberi; quæ linea dicitur in *Peckstall* & *Enstbrunn*, seu nunc de *Reineck*.

§. III. Quod attinet insignia, gentile & verus scutum representat inter equites Austriæ *Sbmach*. *Wapenb.* P. 1. p. 38. quod transverse lectum superiori parte caeruleo, inferiori rubro colore tingatur, insertis tribus quadris olim quadratis, nunc oblongioribus seu plinthidibus maioribus argenteis, quarum una sectionis lineæ mediæ in superiori parte incumbent, reliquæ duæ interiori ad latera et adhærent. (Dren weisse gewerde schachfeldlein/ das eme in der mitten auffwärts ins blane obersthal/ die andera zwey a f beyden seiten abwärts in das rotte untere theil sich erstreckend.) Olim aliqui ex familia tantum clypeo ex cyano & immo secto murecedant fascioli un argenteam in medio semel pinnatam. (einu garzen weissen und in der mitten zwanen weissen erhöheten srieh/ so das blane und rotte feld geschieden.) Huc scuto misit galea coronata, ex qua protenduntur duo cornua terminis illis plinthidibus in medio desinecta, quorum alterius superior pars alterius inferior immo tubent, reliqua caerulea sunt. Lacinae dependent ex argento, reductæ hinc coccæ, illinc cyano.

§. IV. Hoc tempore lineæ diversa utuntur dispositione. In *Furft*. *Wapenb.* P. 5. pag. 3 tres clypei distincti representantur. Lineæ *Reinecke* datur scutum transverse lectum, pede gentile symbolam continent, capite autem aurea corona imperialis peculiaris figuræ exornato. Hoc designat dignitatem hereditariæ Imperii *thesaurarii*. Cum enim pace Monasterio-Oinabrugensi Semestralia Palatina domui novus Electoratus loco ejus, qui ad Bavaros delatus erat, conferretur, eique dignitas archithesaurarii adderetur, Illustrissimi Sinzendorff *Subofficiales* designati sunt, & hæc testera scuto inserti cepit, exemplo aliorum subofficialium Limpurgiorum, Waldpurgiorum, Pappenheimiorum, Zolleranorum.

§. V. Huic scuto Furstius imponit quinque galeas: quarum mediæ incurvabitur mediante pulvinari tuteo corona Imperialis scutaria: proximæ ad dextram coronatæ inter duo cornua, secta & tuteo ac cyaneo colore in vetlo ordine tincta, crater aureus cum operculo: prima coronata cygnum expansis alis voluturientem argentea sustinet: pro quo ego asserem coronatum *Corbariensium* mallet: quartæ galeæ coronatæ insitit aquila expansa nigra *Lappiziorum*: alt (recte fecusne, non diuico) coronatæ: ex ultima coronatæ protenditur jugum complicatum alarum argento & immo quadripartitarum. Lacinae sunt argenteæ, hinc cyano illinc coccæ reductæ.

§. VI. Ex his galeis crediderim scutum etiam plures areolas completi, quæ forte eadem sunt cum illis, quas apud Furstium primus ejus pagellæ clypeus continet: quem itidem *Reinecke* familiarè reor esse. In illo autem at quadripartitus est, primum & quartum alveolum *quaternæ fasciæ aureæ* & *tuteæ* attingunt, quarum significationem non capio: secunda & tertia denuotantur in parte superioris argentea aquilam (sed coronatam) nigram representant familiæ *Lappiziorum*, ut videre est *Sbmach*. *Wapenb.* P. 1. pag. 38. sed sine corona: pars interior tenuis transiens tuteis & argenteis caput imponit tuteum, cui Furstius d. l. coronam inscribit, sed

rectius ex l. c. *Salmach. Wapenb.* P. 1. pag. 38. epus loco substituit *anferenccronia* alia corona collo inserta superbientem, & coronae infidentem: quae tessera hinc *Corbavium à Corbau.* Media palma thesaurarii hereditarii coronam imperialem & imperialem Sinzendorthiam areolam continet. Galea denuo quinque sunt, media cum pulvinari impositam coronam sustinet, proxima ad dextram coronata cornu in cratere medio, prima coronata jugum alatum quadrupertitum tincturatum, quarta coronata cygnum vel anterem Corbaviorum, ultima coronata aquilam Imperiaziam.

Lappizio-
Corbavia
tessera.

§. VII. *Lappizio-Corbaviorum* tesserae aliquoties facta est mentio; has autem asserunt à *Suzanna f. Ioannis à Lappiz* conjugis *Pilgrami Sinzendorthi*, quae obiit 1614. Quamvis autem *Reinetta* seu *Ernstbrunn* linea ab hoc Pilgramo non detur: tessera tamen eandem asseruit. Porro ex pari ratione *Schallenbergu* easdem areolis gestant, ut c. 75. vidimus.

Linea
Neoburg-
gisa.

§. VIII. Linea *Neuburgica*, praefer mediam parmulam hereditarii thesaurarii dignitate, & tessera Sinzendorthia insignem, scuto utitur quadrupertito. Laterculorum secundus & tertius iteum *Corbavio Lappizia* insignia simili qua altera linea dispositione jungit; prima autem & quarta *Wegatearubrum gryphon* continet, quae anterioribus unguibus *leporem* seu *cunctivum* abreptum tenet. Hic laterculus notat Comitatum seu Dynastiam *Scherding* & *Vornpach* seu *Neoburgum ad Ocum* (con. L. 1. cap. 84. n. 8. 9.) Hunc laterculum emto Neoburgo a Salinensibus ad Sinzendorthios venisse existimo.

Galea.

§. IX. Galeae iterum quinque sunt. Prima ad dextram coronata cornu cum cratere medio, secunda coronata aquilam, tertia seu media cum pulvinari coronam Imperialem scutariam, quarta coronata gryphon cum lepore, extrema coronata sustinet jugum complicatum alarum rubearum, interstinctarum triangulo argenteo et laterae sinistro prodeunte. Cujus interpretationem non capio.

Tituli.

§. X. Titulos illos reperio, illustriatiorum *Georgii Ludovici & Joannis Joachimi* (qui 1654. Comitibus Ratilponensibus inter Comites Svecici scamni subscribere, adeoque inter proceres imperii cooptati sunt.) Illius quidem: *S. Rom. Imp. hereditarius thesaurarius, Comes in Sinzendorff, Liber Baro in Ernstbrunn, Dynastie Fridus, Reinerdors, Szendorff & Neuburg ad Ocum.* Contil. Inj. oratoris, Camerarius, & Camerae aulicae praefidis locum tenens (nunc praefes.) Hujus vero: *S. Rom. Imp. thesaurarius hereditarius, Comes & Dom. in Sinzendorff, Liber Baro in Ernstbrunn, Dyn. in Roggenhof, in Peckstall, in Peckstall.* *S. Martinshurg & Teutchen-Prædorsdorf.* Contil. Imper. aulici Assessor, & hereditarius pincerna Austriae supra *Anasium*: ex qua dignitate clu-
cetur ratio crateris cornibus in apice interpositi.

CAPUT LXXXIX.

Comites de Solms.

ARGUMENTUM.

1. Familia ex Nassovis, Linea *Kronzbergica*.
2. *Ernstfelsia*, *Hungenis*, *Greifswaldensia*.
3. *Lichenis*, *Hohenstulma*, *Lambensis*, *Sonneveldica*.
4. *Scutum*.

5. *Munzenberg*.
6. *Galea*.
7. *Scutum antiquus*.
8. *Waldensels*, *Sonneveld*, *ald*.
9. *Galea*.
10. *Com. Braunfelsii* *dux*.
11. *Tuuli*.

§. I.

Familia
ex Nassovis.

Illustrissima *Solmsium* Comitum familia (quam *Albertus Otto Bisgen* descripsit, & historiam 1622. in *rancofurti* edidit) propagatio inclinat domus *Nassovica* est, ex qua *Eberhardus* cognomento *petens* & magnificus *Nassovici Comes*, praefer *Friedricum* & *Arnoldum*, ex quorum hoc reliqui *Nassovii*, qui hodie supertunt, descendunt, *Philippum* suscepit ibi maiorem, qui ad fluvium cognominem arcem *Solms* extruxit, & ex *Catharina* Hanovia *Othonem* suscepit, qui 890. *Nassovici* Comes fuit, pater *Vilhelmi*, cuius in torneamentis *Magdeburgicis* memoria 935. extat. Eo genitus

fertur

fectur *Esteler affr.*, qui circa 946. condidisse dicitur *Braunfelsium*, & *Arnoldum* reliquit, hic *Philippum*, & *Henricum*, quo *Marquardus* & *Henricus II.* genui: Ab hoc linea orta est, quam *Joannes* filius *Joannis* cognomento *Springelieben* 1410. morte sua terminavit, hereditibus agnatis *Bernardo* & *Joanne*. Cui ramo forte attribuenda est *linea Kantsbergia*, nam *Henrico II.* etiam natus *Philippus* 1350. *Kantsbergium* dicitur emisse, alii vero *Philippo* patrem *Cerhardum*, avum *Reinholdum*, proavum *Marquardum* tribuunt.

Linea: Kantsbergia

§. II. *Marquardus* *Henrici II.* frater alterum ramum produxit, genito *Henrico*, qui *Bernardi* pater fuit, 1383. mortui. Hoc *Otto* genitus est, qui 1429. obiit pater ex *Bernardo* & *Joanne* duarum linearum *Braunfelsie* & *Lichtenfelsis*. Illam continuavit natus *Otto* *Friderico* Palatino *Victorino* gratissimus, nepos *Bernardi* *Maximiliano I.* intimis fidus, pronepos *Philippus*, à quo in comitatu *Palatus* abolutus: hic 1544. moriens *Conradum* reliquit, communi genitore in triam linearum, ex filio *Isidoro Alberto*, *Reinhardo*, & *Wilhelmo*, *Braunfelsie*, *Hungensis*, & *Graiffentheimis*. *Joannes Albertus* magnus aulae *Palatinae* Magister, cuius vitam *Abraham* *Scultetus* detulit, præter alias filias *Amaliam* genuit *Henrici* *Friderici* *Principis* *Araucionensis* conjugem, & filium *Joannem Albertum*, militare Ducem *Saxavorum*, patrem modernum *Illustrissimæ* *Henrici* *Trajectanæ*, tidem armis clari. *Reinhardus* præter alios *Mauritium* reliquit, militari quoque gloria celebrem, qui filio amilo 167... ramum terminavit. Ex *Wilhelmo* *Graiffentheimi* superant.

Braunfelsia.

Hungensis, Graiffentheim.

§. III. Quod *Joannem* *Bernardi* fratrem concernit, is *Lichii* & *Laubacensis* rami sator fuit, & ab *Elysbetha* *Cutharina* *Francois* *Cronenbergi* filia conjugè linea sua herede *Radelbermum* acquirit, moriens vero 1457. *Canonem* reliquit, quo *Philippus* genitus est, *Friderici* *Electoris* *Saxoniae* in *Coburgenti* *Principatu* locum tenens. In hujus filii *Reinhardo* & *Ottone*, iterum linearum divergia, *Lichtenfelsis* & *Laubacensis*. *Reinhardus* literis & armis clarus, de rebus bellicis & de nobilitate scripsit, & quod existimo ab amita *Agatha* seu *Walpurga*) præfensionem *Virneburgicam* familie attulit, *Ernestum*, atque *Hermannum Adolphum* genuit, a quorum illo *Lichtenfels*, ab hoc *Hohen-Solmsensis*. Ille superioris circuli *Rhenani* *Dux* de eo optime meritus est, genitor *Georgi* *Eberhardi*, cuius in bellis *Belgicis* memoria, *Philippi*, cuius filius *Philippus* *Adamum* *mares* non reliquit, & *Ernesti*, qui filium *Ludovicum* *Christophorum*, & nepotes reliquit *Illustrissimos* *Comites*, qui nunc superant. Hic (*Hermannus* *Adolphus*) *Philippum* *Reinhardum* reliquit, armis quoque clarum, patrem alterius *Philippi* *Reinhardi*, qui lineam continuavit. *Ottone* *Laubacensi* natus *Fridericus Magnus*, reliquit *Ottone* in *Sonneborn*, cuius filius *Fridericus* *Albertus* 1615. detecit, & *Joannem* *Georgium* *pełowida*, cuius sex filiae *Illustrissimis* & *Celissimis* maritis, aliquæ altera vice, elocatae sunt, filii omnes militari laude claruere, *Philippus* *Georgius*, *Fridericus*, *Albertus* *Otto*, *Henricus* *Wilhelmus*, *Joannes* *Georgius*: ex posterionibus tres denuò lineæ *Laubacensem* continuavit filius *Albertus* *Otto*, finivit 1676. *Carolus* *Otto*, hereditate per testamentum *Braunfelsio* remotiori agnato destinata, quam tamen propinquos obtinere. *Henricus* *Wilhelmus* reliquit *Illustrissimum* *Georgium* *Fridericum* in *Sonneborn*. *Joanne* *Georgio* nati sunt *Illustrissimi* *Joannes* *Augustus*, *Joannes* *Fridericus*, *Joannes* *Sigismundus* & *Joannes* *Georgius*, qui hæcenus *Reichelmannum*, *Wilhelmum* & *Urbanum* in interiori *Lusacia* inhabitant.

Hohen-Solmsia.

Laubacensis, Sonneborn, & Aldia.

§. IV. Hujus familiae scutum gentilitium in *Sibm* *Wapens*. P. I. p. 15 exhibetur quadrupertitum. In area prima & quarta aurea leo compunctus, caeruleus rubenti lingua & falculis. Quod oras indicium esse potest, interitis videlicet & permutatis coloribus figure & areæ. Nassoviorum enim palma caerulea leonem aureum continuit. Observevamus autem superius P. I. e. 8. & non uno exemplo probatum dedimus illum agnatorum vel fratrum insignia per inversionem tincturae distinguendum morem.

Scutum,

§. V. Area secunda & tertia transverse secatur, superiori parte nino, inferiori *Munzenbergi* *auro* intertâ. Id signum est *Domini* *Munzenbergici*. Fuere autem hoc nomine peculiaris dynastia, quorum ultimus *Irtrius* vita excessit 1230. prole mascula carens, sed tres reliquit filias, quarum una *Adelheidis* *Comiti* *Reinhardo* *Hincico*: unde ad hinc familiam medietas *Domini* *Munzenbergici*. vid. cap. 41. num. 4. & 7.) *Irtrius*

Gothofredo Du. Frisingergo, Anni autem Philippo Du. de Falekeshan nupsit. H. omisso familiae nomine tantum Dominum Münzenberge dixit, & insignia etiam illi alluunt: Pater tunc Cunonis Archiepiscopus Treverensis & Philippi junioris Du. de Falekeshan & Münzenberg, hoc & uxore Anna Domina de Falekeshan in Falekeshanau sunt filii. Veneris Archiepiscopus Treverensis gentis ultimus, Philippus Comes Falekeshan & Münzenberg a. C. titolo IV. creatus, Virrens & Crudo Canonicus Treverensis & Metensis, tum filie Lutgardis, quæ marito Gothofredo Domino Falekeshan nupsit, & uxore Anna quæ cuidam Comiti de Barzaria nupsit, & ob quam hæc referuntur, Agnes, quæ Ottom Comiti Solmensi nupsit, & quæ ei titulum cum hereditatis parte attulit; eodem cum marito anno 1439. vi. exemta.

Galez. §. vi. Huic scuto insunt galez duæ, in quarum priori intet jugularum *Münzenbergis* coloribus distinctarum confidet leo caruleus *Solmensis*. Alteram intet mitra rubea, cujus ora argento candet; Mitra vero mediante globulo aureo imponitur pavoniarum pennatum acroterion, & duo utrinque vexilla auro & cocco picta, sectione *Münzenbergi*. Huic enim Dominio respondet hæc apex: ut videtur est *Wapenb. P. 2. pag. 28.* Laciæ sequuntur analogiam arearum & figurarum inscriptarum.

Scutum auzius. §. vii. Hæc dispositio Solmensium insignium antiquior fuit. Inde scutum auctum est, ut nunc linea perpendiculari, in duo latera dividatur: utrinque vero latera quadrupertitum est; Primum locum obtinentibus *Solmensibus* & *Münzenbergis* symbolis, quæ modo explicavimus, sed aliquando hæc illis præponi vidi: in posteriori parte iteum quadrupertita videtur est in prima & quarta area (quam *Wapenb. P. 1. p. 3. an. v. P. 2. p. 23.* altero metallo tingit) *rosam v. gram*: in secunda & tertia *leontem argentatum*. Ab aliis etiam hæc areole transponuntur. Galeæ his laterculis respondent etiam duæ: prior sustinet pileum orientale testellatum auro & nigro colore, apici imposta rosa nigra. Ex altera galea coronata exurgit *pesopus* leonis argentata. Laciæ priori addite sunt *aurea & nigra*, alteri *argentea & nigra*.

Wildensfels. §. viii. *Rosa Wildensfels* insigne est; quæ dynastia in Vorlandia peculiariæ suos habuit Dominos, qui statum Imperii & membra Saxonici superioris circuli tenebant. Cum vero horum familia in Anarco Friderico Centiliario Saxonico & supremo Capitaneo Vorlandiæ defecisset 1500. ex certo contractu hoc feudum Saxonici Comitibus Solmensibus in Sonnenwald obrigit, ut ex *Peccensibus* repetit *Lina luv. Publ. T. II. add. ad 47. p. 558.* Leo in reliquis duabus quadris *Sonnenwaldum* in Lutata inferiori notat. Hanc Philippus Lichtenis & Laubacensis lineæ factor emittens 1537. à *Muckeertzus* comparavit. Unde nunc etiam in potestate familiæ est. Et quidem Otto Friderici Magni filius Sonnenwaldam tenuit, atque ad filium Fridericum Albertum transmisit, auctam Wildensfelsia dynastia, sed ito extincto ad patruales delapsa est hereditas.

Galez. §. ix. Scuto his areolis octo ornato hodie imponere solent tres galez, quarum prior est *Münzenbergi*: altera *Solmensis*, ex §. 6. sed abs expansis & leone ad vertia fronte confidente. Tertiam præmit *pesopus* leonis, quem *Sonnenwaldum* esse non dubito: Aliquando tamen integri leonis imago insitit coronatæ cassidi.

C. Braunfelsii crux. §. x. Illustrissimus *H. vicius Trajectinus* ex Braunfelsii mediam imponit scutum cruce insigne: sed id personale esse reor, ob ea quæ in Belgio Joannitica bona possidet commendata.

Tituli. §. xi. Titulos vidi alterius lineæ: *Comites Solmensis & Braunfelsii, Domini in Münzenberg.* Alterius: *Comites Solmensis, Domini in Münzenberg, Wildensfels & Sonnenwald.* Quem nunc omnibus communem esse existimo.

CAPUT XC.

Bar. de Sonderndorf.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Bona. Baronum dignitas.

2. Familia.

3. Scutum.

4. Tæni.

5. Galeæ.

§. I. Gene-

§. I.

Generosa *Baronum de Sonderndorf* familia ex *Bavaria* in *Austriam* venit, atque Familia. Bona. Baronum dignitas. Familia sub *Ferdinando I.* Imperatore *Pernau supra Anasum* acquisivit, inde equester dignitas axiomate *Baronum* Imperiali gratia auctam est.

§. II. Familiam *Gabr. Eucl. Germ. T. 3. pag. 215.* deducit à *Ioanne Sonderndorfer* seu *Sonderstorfer*, qui 1510. claruerit. Verum antiquior genitrix memoria est in *Liebardo Sonderndorfer* 1526. 1574. *Ioanne Sonderndorfer* praefecto (*Pflegger*) in *Hohenburg*. *Ioannes* ille, quem *G. Euclinius* primum enumerat 1510. praefectus (*Pflegger*) in *Reichenhall* bona sua in *Anzeig* permutavit cum *Alberto* *Bavariae* *Duce* pro aere *iben*.

§. III. Insignia repraesentat *P. Furst. Wapenb. P. 5. pag. 13.* ut in scuto quadri- Scutum partito primam & quartam arcem *caruleam* orient *luna* *seceptraliata* *aurca*, decusatum locata. Quae tessera gentilis fuit.

§. IV. Secundus & tertius alveolus, *lunis argenteis & rubeis baltheis* dextris ex- *Yben*, aratur, notandae familiae *ab Yben*: cui nostris successere.

§. V. *Galeæ* clypeo dux imponuntur coronatae: prior sustinet *duo cornua bubala* Galeæ. *luna carules*, quorum extremus margo ternis seceptis liliatis (quae *Furtius* minus forte exprimit) exornata: Ex altera pariter protenduntur *cornua bubala duo argentea*, quibus itidem utrinque ternae *plumae struthionicae prasinae* (an cocco tingendae sunt? quod regula vellet,) adherent, externo margini adnotae. *Laciniae* sunt hinc aureae & *caruleae*, isthinc *argenteae* & *rubeae*.

CAPUT XCL

Com. de Sprinzenstein.

ARGUMENTUM.

1. Riccio ex *Tirolis* in *Austriam*.
2. Familia. *Lincea*.
3. Scutum.
4. Vetus tessera.

5. *Erynaces Ricciorum*.
6. *Baltheis*.
7. *Joebel*.
8. *Galeæ*.
9. *Barones Riccii*.

§. I.

Illustissima *Sprinzensteinia* stirps olim nomine *Ricciorum* (seu *Ritzen*) usa est, & ex Riccii ex Tirolis Austriam. *Tirolis* in *superiorem Austriam* concessit; sub *Ferdinando I.* dynastiam *Sprinzenstein* cum *Baronatus* titulo, inde *Neuhausi* & alia acquisivit.

§. II. Familiam *Euclini. Germ. Tom. II. p. 226.* deducit à duobus fratribus: quorum Familia. *Petrus Antonius Riccius Baronatus* dignitate pro meritis ornatus à *Maximiliano I.* gratia tamen ea uti intermiserit, ex *servitio* *Cæsareis* ad *Archiepiscopum Salisburgensem* transfrens, pater *Ludovicus Riccius* à *Sprinzenstein* & *Gruob*, qui ipse quoque titulum intermiserit, à quo reliqui *Ritzen* ex quibus *Emmeranus* pronepos *Ludovici Liberti* *Baro & Nobilis Dominus de Ritz in Gruob & Gartenau*, *Consiliarius Salisburgensis*, *Baronatum* renovari curaverit. Jactet *Paulus Riccius Dux in Sprinzenstein* genuit *Hieronymum*, qui *Liberti Baronis de Sprinzenstein* titulo primus usus est, pater *Alexandri* & *Ioannis A.* Lincea. *verti*, *Sigismundi* & *Ioannis*; *Alexander* pater fuit *Ioannis Floriani*, *Rudolphi*, *Simonis Hieronymi*, & *Venceslavi*, qui omnes habuerunt filios. Eminuit inter *Simonis Hieronymi* filios *Ferdinandus Maximilianus Comes in Sprinzenstein* creatus, interioris *Austriæ* *Martellus* & *Cæsareus* *Consiliarius intimus*.

§. III. Scutum repraesentat *Sbmach. Wapenb. P. 1. p. 20.* quadripartitum. In Scutum. primo latereulo, *argenteo*, cui desuper caelum vel nubes *caruleae* imminet, *argenteis* *rupibus* seu trunco telluri in quo insidet nativo colore *jacipiter* (*Sprink* seu *Hyabidi*) Quae tessera haud dubie est *Dynastia Sprinzenstein*, quam sibi compararunt.

§. IV. Secundus alveolus aureus continet *grysum dimidium nigrum* corona Vetus tel. tum, gestantem ex caule viridi *flosculos tres argenteos* (an *rubeos*?) Quod dicitur u. 2. tel. *vetus*

Interim-
peni ordi-
nes.

aliquam & in Ducatu Bojaria & Alvechia Poporum, qua posteriori Marchia Orientalis
 est, Archiducatum effecit, habere experitur, ubi adhuc possident oppida *Friedbergam*, *Pee-
 chium*, *Ashachium*, *Taezenhofen*, *Schaumburgum* castrum & alia pleraque. Curia
 fuisse in Comitibus olim inter Imperii Ordines, nec nisi 1548. e matricula expuncti atque
 per Austrios exenti. Vid. *Zeller. itin. Germ. P. 2. p. 25.*

Pettoria.

§. v. Secundus laterculus *ternis ruber* & *auris* vel *argenteis* potius exornatus
fasciis transversis, inducto *cantherio caruleo* (*Wandelmaß* seu *gespürte sparr*.) Huius
 symbolum *Pettoriae* dari lego *Wapenb. P. 2. pag. 37.* & quidem *Tomnes Schaubergius*
 uxorem habuit *Annonæ Bernardi de Patovione Marescalli hereditarii Styriae*. Quod
Lazius de migr. gent. l. 6. p. 190. ait: in *Marescallorum à Patovione* insignibus *tri-
 angula* fuisse *militaria* & *ex illa* *questria*, *rubro luteoque coloribus* distincta ac *tetradem* *albi-
 viridibus* infixa. (*conter* *alibi* in insignibus *Leggenbergis*.) Unde cum peritorum
 malo intelligere *Comitatum Iuliacensem*, de eius Comitibus aliqua diximus nuper
Castri Iulbach tum in referentem *Lazio p. 313.* superiunt prope *Prunorum* *Bavariae* civitatis
 Juliacum ad *Annum* annem sitam. Ubi addit *Schaumbergios* *deserente* *Iuliaci* *si sitio* *armati* *in*
lumj, & *partem* *praedictorum* *ad Ducibus* *Bavariae* *accepisti*, videhiet circa 1360. & quidem
 id *Fabriceo Schaubergio* seu *Schaumburgio* contigisse. Ex *H. nauig. d. l. addimus. l. 1.
 faberham Norimbergensem* *Ubi* viduam *Ducibus* *Bavariae* *Ottoni*, *Stephano*, *Henrico*
Henrici *senioris* (*qui* *quod* *Alberto* *III.* *Austriæ* *Duci* *se* *oppositi*, *accusatus* *coram*
proceribus *Imperii*, *bello* *petrus*, & *castris* *Nechtenlein*, *Frankenburg*, *Aterle* &
Wildneck *circa* *1386.* vel *1390.* *exutus* *est*,) *filio* *refert*, *quod* *1382.* *Iuliacum* *conter* *in*
fratris & *patris* *relinquavit* *Bavariae* *Ducibus*. Porro *Iuliaci*, *quod* *sub* *illo* *in* *imbolo*
relegimus, in *Wapenb. P. 2. pag. 11.* idem plane *seutum* *tribuitur*, *quod* §. *praeced.*
Schaumbergium *diximus*, *quod* *agnationem* *utriusque* *familiae* *amplius* *pro-*
batet.

Juliacum.

Ancken-
stein.

§. vi. Tertius laterculus *rubens* *anchoram* continet *auream* seu lignei colons
autea *trabe* *dorsum* *versa*, *per* *eius* *annulum* *funis* *trajicitur*. Alibi lego *anchoram*
tingendam *argento*, & *superius* *nigris* *plumis* *exornandam*, *tum* *funem* & *annulum*
auro *tingendum*. Ita notatur *Domini* *Anckenstein*, *ejus* *etiam* *mentio* *est* *in* *seu-*
to *Stubenbergico* (*vid. L. 1. cap. 8. §. 5.* *sed* *cum* *aliqua* *variatione.*) *Hæc* *dynastia* *olim*
fuit *in* *potestate* *Marescallorum* *Styriae* *à Patovione* *seu à Pettau*, *ex* *qua* *Bernardi* *filii*
Joanni *Comiti* *Schaumbergio* *nupterat*, *eique* *attulit* *praeter* *Marescallatum* *Styriae* *Fri-*
dratz, *Wettosfeld*, *Veysritz* & *alia* *pleraque* *juxta* *Dravum* *annem*: *ut* *Lazius* *perhibet.*
Quia *vero* *Agnes* *ejusdem* *Bernardi* *filia* *Leutholdo* *Dni. Stubenbergico* *conjugata* *erat*
data, *inde* *eadem* *anchora* *apud* *Stubenbergios* *in* *usu* *est* *quod* *dixi.*

Etiam in
seuro Stu-
benberg.

§. vii. Ultimus laterculus seu *serpentem* *virgum* (*gewindene*
schlang) *grytis* *aliquot* *sinuosum* *coronatum* *refert* (*aliquando* *omittitur* *corona.*)
 Ipso nomine *indice* *notatur* *Türmburg*, *iterum* *ex* *Patovionensi* *familia*. *Nescio*
an *hoc* *etiam* *cum* *priori* *illud* *fit*, *quod* *Lazius* *indicat* *d. p. 190.* *cum* *in* *tumulo* *Friedrici*
ultimi *Patovionis* *Marescalli* *notat* *insignia*: *dicens* *in* *signibus* *anchora* *cum* *Dracone*
jungitur. *Hic* *etiam* *vermis* *Wurmbergius* *Stubenbergium* *clypeum* *ornat*, *quod* *du-*
pra *diximus.*

Wurm-
berg.

§. viii. *Galeæ* *insunt* *clypeo* *tres* *coronatae*; *Media* *Stabenbergia* *vel* *simi-*
vis *Syria* *est*, *cum* *panthera* *exoriente* *caerulea* *ignivoma* *coronata*, *curis* *collum*
 & *dorsum* *acuminibus* & *pennis* *pavonis* *ornatur*. *Laciniæ* *sunt* *caeruleæ* & *argen-*
teæ. *Priori* *insunt* *duo* *cornua* *bubalina*, *quorum* *prioris* *superior* & *ulterioris* *inter-*
rior *pars* *argento* *tingitur*, *reliqua* *minio* (*in* *Wapenb. P. 2. p. 14.* *alterum* *argento*
pingitur, *alterum* *cocco*,) *utrumque* *autem* *funiculis* *duobus*, *nexu* *duplici*, *ex* *auro*
 vel *cocco* *jungitur*. *Laciniæ* *dependent* *argenteæ* & *rubecæ*. *Extrema* *superbit* *in*
complicato *alatum*, *quarum* *anterior* *typo* *laterculi* *secundi* *scil. fasciis* & *canther-*
io, *exaratur*. *Plumarius* *instructus* *est* *iterum* *argenteus* & *rubecus.*

Galeæ.

§. viii. *Galeæ* *insunt* *clypeo* *tres* *coronatae*; *Media* *Stabenbergia* *vel* *simi-*
vis *Syria* *est*, *cum* *panthera* *exoriente* *caerulea* *ignivoma* *coronata*, *curis* *collum*
 & *dorsum* *acuminibus* & *pennis* *pavonis* *ornatur*. *Laciniæ* *sunt* *caeruleæ* & *argen-*
teæ. *Priori* *insunt* *duo* *cornua* *bubalina*, *quorum* *prioris* *superior* & *ulterioris* *inter-*
rior *pars* *argento* *tingitur*, *reliqua* *minio* (*in* *Wapenb. P. 2. p. 14.* *alterum* *argento*
pingitur, *alterum* *cocco*,) *utrumque* *autem* *funiculis* *duobus*, *nexu* *duplici*, *ex* *auro*
 vel *cocco* *jungitur*. *Laciniæ* *dependent* *argenteæ* & *rubecæ*. *Extrema* *superbit* *in*
complicato *alatum*, *quarum* *anterior* *typo* *laterculi* *secundi* *scil. fasciis* & *canther-*
io, *exaratur*. *Plumarius* *instructus* *est* *iterum* *argenteus* & *rubecus.*

CAPUT XCIII.

Bar. Steger de Ladendorf.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Scutum.

3. Vetus tessera.
4. Siehelbeck.
5. Galea.

§. I.

Generosam familiam *Baronum Steger de Ladendorf*, Celeb. *Bucelinus Germ. T. 3.* Familia. *Sp. 224.* deducit à *Laurentio Steger de S. Pito in Siehelbach & Niderturnbach*, qui circa 1470. vixit. Fuere autem veteres Aulnaci, & præter modo enumerata posterunt etiam *Ladendorf & Hermansdorf*.

§. II. Scutum est apud *Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 39. aureum*, in quo *ponti* Scutum. *publico duobus jugis decussatis mixto*, quo subtus fluens rivus sternitur, insistent *duo galli gallinacei nigri ad versus*.

§. III. Vetus tessera fuerat *aureus pons vel ligneus cum duobus fulcris decussatis* *Vetus in solo nigro.* (Cum *gelber oder hols farber siegenur sweyen unterfesten creuz* tessera. *shrügen.*) *Quæ tessera ad nomen alludit.*

§. IV. *Duo galli gallinacei nigri ad versus* consistentes (*gegeneinander stei*: *Sichelbeck*, *crisis & pedibus rubris in auro solo*. notariunt familiam, jam extinctam, *Sichelbeckiorum* seu de *Sichelbach*: Ex qua *Laurentius*, a quo superius capimus, uxorem *Margaretam Siehelbeckin* habuit. Dein utraque tessera conjuncta est, & galli *ponti* impositi, quales nunc videntur.

§. V. Galea imponitur coronata, ex qua prominet *jugum completatum alarum*, Galea: quarum prior *auro* tulget, altera *nigra*, inter quas *pats pontis scutarii* apparet. Latine sunt *aureæ & nigre*.

CAPUT XCIV.

Bar. Strein de Schwarzenau.

ARGUMENTUM.

1. Origo familia. Linea. *Joannes Georgius ultimus. Richardus.*

2. Scutum.
3. Tessera gentilis.
4. Thiersheim.
5. Galea.

§. I.

Petillustri *Straciorum Dominorum de Schwarzenau* familia ex vetustissimis *An-* Origo
familias.
straciis est. *Claviss. Bucelinus Germ. T. 3. p. 227.* eam orditur ab *Idarico* Marchionum de *Pachlern* ministeriali. Habent vero castrum gentilium *Schwarzenau* ad *Teyam* infra *Anasum*. Aliquando omisso *Straino* id solum nomen usurparunt. 1197. vixit *Pilgrinus de Schwarzenau & Viricus Strain* 1261. Ad vero de *Schwarzenau* 1359. *Pilgrinus Strain* *Rudolfi IV.* Ducis aulæ *Marscallus*. Hujus abnepos *Volfgangus* ex filijs *Joanne & Henrico* duarum linearum capitalium communis pater est: hæc vero nuper *Lineæ*, 1679. in *Joanne Georgio* *Philipsburgio* præsidio præfecto gentis ult. defecit, cujus avus *Joannes*
Richardus Baro Strainus, Baro de Schwarzenau *Cæsareus Consiliarius intimus & fa-* *ultimus.*
ultimus. *Richardus*
ultimus. *Richardus*
cristifici præfectus fuerat, & 1579. *Luterie* insignis opus *Genealogicum* de antiquis gentibus atque familijs *Romanis* edidit, 1600. in arce sua *Freideck* detunctus.

§. II. Scutum apud *Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 24.* pingitur quadrupertitum. Scutum *Prima & quarta quadra trauferro* *secatur ex cyano & auro.* *in secunda & tertia rubea solum excavatum* *nymphæ* *antiqueholste* *seeblatt*) ex *argenteo* conspiciunt.

§. III. Prima tessera est *gentilis*, nec tamen perpetuo eodem modo usurpata, aliquando enim duplicata est, figura binarum cervicarum & aurearum facie- *Tessera*
gentilis.
tum. Sed jam à multo tempore sola illa sectione contenti fuerit.

Thier-
stein.

§. IV. Solum nymphae designat stirpem extinctam Dominorum de Thierstein, quae cum linea *Teutonica* & *Stortenslemis* conjugio connexa, nam Helene quem §. 5. nominat, Apollonium de Thierstein uxorem habuit.

Galez.

§. V. Galea imponitur duae prior in vetustatis memoriam sine claritate: tur (*Stechhelm*), & ei inter alios interius auro, superius caruleo colore in casulo leo coronatus aureus lingua rubea, vel albas etiam rubeus. Aliqui coronam imponunt. Olim non uno apice et unius uisus est, pennis pavonis, cornibus leonibus, donec iste placeret, qui haec tenus servatus est, inter lacrimas aureas & cyma Altera galea tegitur petalo rubeo, qualis Galea Cardinalium esse solet, impoitis tribus thionici plumis nigris. Lacrimae sunt argenteae & rubee.

CAPUT XCV.

Rex Sveciae.

ARGUMENTUM.

1. Antiquitas regni. Familiae regnatrices. Gistavus. Palatinus. 2. An virgines duas tesserat regni vetus? 3. An meteges? 4. Scutum hodiernum. 5. Trias coronarum origo. Usus. Cum Danis controversa. Compositio. 6. Iterum de coronis. 7. Coronarum situs. 8. Leo Gothicus. Ostrogothia. Gothia lacus. An Finlandia. 9. Coniunctio Gothica: Sveciae symboli. 10. Regum gentilis tessera. 11. Wasarum seu Troilorum fasciculus.	12. Palatinorum familiae nomen. 13. De Danis & Norvegiae assuetudine. 14. Quae ob divisiones Germanicas. 15. Apex. 16. Tessera provinciarum Gallicarum. 17. Svecicarum. 18. Nordlandicarum. 19. Finlandicarum. 20. Tituli veteres. 21. Moderus titulus. 22. Finnonia seu Finlandia. 23. Scania. 24. Esthonia. Livonia. Pragensis R. Polonia. 25. Carelia. Kexholmia. Ingria. 26. Provinciae Germanicae. 27. Titulus Caroli IX. In Japonia jui.

§. I.

Antiquitas
regni.

Inter antiquissima Europae regna Svecicum esse, non tantum traditione vulgatum est, sed ex qua *Crisostomus* prodit, 500. annis post diluivum illud capisse: sed in genere etiam non improbabile hoc antiquitatis peritissimus *Hugo Grotius proleg. ad histor. Goth.* p. 8 existimat: licet apud omnes veteres *Seytharum*, quorum progenies sunt omnes Germaniam omnes gentes, antiquitas pro comperito habita sit. Et quidem originem tribuunt *Magegon* nepoti *Norchi*, qui in *Finlandia* habuerit imperium, & quinque filios genuerit, *Sveonem* à quo Sveciones, *Getharum* seu *Gegum*, à quo *Getae*, *Thorum*, *Germanum*, *Vibonem*. *Sveonem* in Svecia regnasse inquit, & post eum 236. annis post diluivum *Vibonem* fratrem. *Erico* attribuunt, quod primo in insulas Danicae interit colonias. Familias vero Regum ante *Caroli M.* tempora, quam periodum minus certa historiae dixerit, potiores illas recenset: *Erici II.* Gothiae & Sveciae regis circa 826. post diluivum. (Ex cuius posteris ortu *Danus*, *Angulus*, *Norvus*, à quibus Danorum, Anglorum, Norvegorum nomina.) *II. Svihdageri R. Norvegiae*, qui cum Sveciae & patrio regno Danicum junxerat perhibetur. *III. Erici sapientis*, iterum ex Norvegiae tempore Christiani. *IV. Ingonis* seu *Ingolfs*, cuius posteritas in duodecim generationes durasse fertur. *Caroli M.* aetate Rex fuit *Gotharum* & *Svecorum* *Berno* seu *Pero*, cum illo iudicare iunctus, qui etiam ab ipsius filio *Ludovico* missos Doctores Christianos recepit. Sed demum *Ericus III. Secusbellus* ipse *Christians* sacra suscepit, ejusque filius *Olavus* eadem strenue propagavit. Nostro aro viciniore familiae illae sunt: 1. quae ab *Ingonis* registratae *Hulstano* rege descendit, cuius proneptis *Christians Erico Sancto* regi nupsit, à quo 2. altera familia. Horum iterum proneptis *Ingelargis* uxor fuit *Birgeri* *Stols*, qui nomine tantum abstulit regno, sed regnum rexit; novae iterum gentis autor: quam clausere *Magnus Smeck* Sveciae & Norvegiae, atque filius *Hagvinus*, hujus tantum Rex. Inde exteros reges per terminas tamen a prioribus descendit.

Familiae
regnatricis

descendentes passi sunt Sveci Albertum Megapolitanum, Margaretam Danicam, Haquini uxorem illam, Iréli Semiramidem, Ericum Pomeranum, Christophorum Palatinum. Inde erant contra Danos rex factus, sed varia eius fortuna: Tum imperavit ex Danis Ioannes & Christiernus, sed tere invitis: unde huius tyrannide omnino exasperati 1523. Danico regimini nuncium misere, & ex *Vasorum* seu *Trullorum* sanguine Gustavi ^{Gustavi.} *Erici* elegerunt, qui de regno tam bene meritus est, ut hereditaria successio potestati eius decerneretur. Unica ex illa superest gloriose regi, *Gustavi Adolphi* filia, *Christina*, quæ quod deposuit sceptrum transmittit ad amicum *Carolus Gustavus Palatinus*, ^{Palatini,} cuius filius Potentissimus *Carolus XI.* nunc quoque reheret imperat, & quæ pacem & bellum decet virtutes hactenus ostendit.

§. II. Quod tesseras leuatas attinet: De antiquis consulendus erit *Theod. Heppig. de Jur. vulg. c. 6. P. 3. cl. 3. §. 2. p. 315.* Quia: *A vetustissimi mortalium memoris Svecie regni duæ virgines coronatas, aur corositas, sese mutuo in virenti silva amplexantes, tanquam *Deorum nymphæ* unexcelentiam in ea regione ostendentes, insignia fuisse perhibet *Olaus Magnus L. 2. hist. rer. sept. c. 25. p. 83.* quem etiam sequitur *Franc. Menca. in delict. ord. Equestr. rubr. ordo Eq. in regno Svec. p. 158.* & huc alludit *Felix Malteus de nobil. & rustice. dial. c. 29. dum ita scribit:**

In silva Rex Svecionum vult sine gemellis

& virenti pictis sub complexu domicellas.

*Vrum in hoc hallucinat *Olaus* scribit *Ioan. M. J. in theat. Nobil. Svec. in paraphr. c. 3. cum hæc binc virgines coronatæ in virenti nemore se amplexantes, non tam Svecionibus regni insignes, quam concordatæ duntaxat inter ipsos Gothosque inter emblemata fuerint.**

§. III. *M. Gih. Virenn. R. d'arm. P. 3. p. 375.* veteribus adhibetur scutum diametraliter ex rubro & caruleo colore sectum, interrupta *mergite aurea*: ob fertilitatem. ^{An mer-} ^{BS?} Fotte ex eo error, quia *Vasorum* gentile dicitur, & tenet adhuc modum est.

§. IV. Quod scutum attinet, quod nunc mutatum *Wapenb. P. 1. pag. 2.* videre licet illud quadrupertitum area prima & quarta *caruleis* terna coronis aureis: tertia & tertia *auris* (quas tamen tertiæ in *caruleis* ex similita parte dextroriarum fluentes distinguunt.) *Leones singulos rubros coronatos* refert (*Brianvill. Jeu d'arm. p. 125. Leonem auro, coronam mureo tingit.*) Vidi alicubi partitionem eam fieri mediante cruce: an verisimile aliquid singulare notetur, num sculptoris phantasia illam alterbere necesse sit, non facile dixerim. Certe negat *Olaus Vexionius* apud *Helsing. d. l. c. 6. num. 527. 528.*

§. V. *Tres coronas* vetus dicitur regi sui perhibere Sveci. Ita *M. J. in theat. nobil. Svec. paraphr. c. 3. p. 110.* *Sveciones a primordio regni sui pro insignibus tribus percepto usi diadematis, moderatorum suos non Svecice sed Ubsalæ reges compellantes: idque hæc potissimum de causa, quod cum Rex Ubsalensis primarius foret regum omnium Borealium, reliquis ab illo suas ditiones sub pseudo possidentibus, Ubsalæque summum Deorum cultus, summam iustitiæ administrandæ forum, & summum regnum Azurloniarum: fastigium regule, ab omnibus frequentarentur & colerentur, hinc triplicem præ reliquis prærogativam maiestatisque triplicem diademate Sveciones demonstrare nitentur.* Eod. c. 3. p. 109. docet, in fragmento uno rudetum antiqui saxi *Morslecken*, ubi prope Ubsaliam reges Sveciæ eligendi antiquus mos fuerat, adhuc hodie conspiciuntur diadematum figuram, argumento, huiusmodi peculiariter exate Svecetum insignia. Idem *M. J.* peculiari tractatu tria illa diademata descripsit. Alia mysteria coronatum allegat *D. T. T. 2. p. 159.* amplitudinem ditionum, bellicarum expeditionum gloriam & metallorum in regno abundantiam, quod ex *Olo* perhibet. Alii *Sveccorum, Gothorum, Ubsalorumque* tria regna notari avertunt. Vandalos in *Finlandos* mutat *Larven. P. 3. p. 375.* Et quidem alias etiam plurimum regnorum tesseram plures coronas fuisse, non insolitum. Ita *Delino* Britannicæ regi plurimum regnorum occupatori, ac ter coronato, hæc tres coronas in solo caruleo, quæque regibus successibus usque ad *Uterpendum*, nem tribuit *V. p. de milit. c. 11. p. 127.* Unde tress hæc coronas aliqui *Svebi* quo tribuere volunt, qui primus tria Arctoa regna conjunxit: sed coronatum aut insignium usum quis tam antiqua demonstrarent: hæc fidei adhibere Celebert. *Loeceno Hist. Svec. L. 4. p. 111.* qui ita: *Albertum præter Svediam, quam imperio jam tenebat, etiam Daniam & Norvegiam armis subigenda*

animo, tribus coronis pro insigni regni Svedici primum usum esse, quidam scriptores perperam opinantur: quum illud de re regni in igne vetus sit, post alios reges jam ad 11. Sæculo cognovimus & Magno Imper. dudum ante Alberti etatem usurpatum, uti ex documentis, quæ adhuc extant, probare datur. Idem deminceps circa 1548. L. C. p. 1. conqueritur, quod Rex Daniæ cepit utriusq. coronarum usum, quod Svedici regni vetus ac proprium sit: nec ipse antehac nec pater Fridericus usurpaverit.

Cum Danis con-
troverſia.

Svedicæ ita visum esse, quod hæc in hæc successoribus præcisa, cum Svedicæ regni hereditarium factum fuerit, si eorum quandam jus in illud retinere vellet, ut ex occasione disceptare & discutere posset, quod solum erat: obventum fuisse tandem conjunctionis trium regnorum a Margareta ceptæ & quasi Daniæ regni hereditarii tituli. Ob hoc expostulasse cum Christiano III. Gustavum. Iterum retentæ postquam quod 1559. Joannes Dux Flandiæ regis filius Holmiæ, cum appulisset onerata a rege ex Daniæ, quæ in puppi insigni præterret trium coronarum, illud extendi jussit. Quippe tunc communis fama esse ferelatur, quasi illud R. Daniæ Fridericus successor Christiani patris ad arrogandum sibi jus aliquod in Svedicæ regnum usum pareret, cum ipse modo insignia regis esset utriusq. regni etiam præcisi in id juris signa vel argumenta. Ulterius itum Gustavus literis monuit Fridericum. Exin inter Ericum & Fridericum ex hac & alia causa ad amia deventum est. Demum inter pacis Svecicæ inſiſſi conditiones ista fuit apud Lovicæ. L. 2. p. 385. Trium coronarum insignia utriusque rex in eorum singulis jurisdictione & imperio usurpato, donec controversi de illis Cæsaris, Saxonis & Brandenburgici Electorum, Brunsvicensis & Anhaltini Principum, in quos utriusque committant, interventu & cognoscione utriusque partis documentorum, & que potiorerentantur, ad finem deducatur. Iterum in pacificatione 1613. utriusque regi servatus trium coronarum usus, sed ut ob eas Dano præsentio in regnum Svedicæ nulla esset. Unde easdem coronas videmus adhuc in Danico scuto.

Compo-
silio.

§. vi. Eundem Joh. Loccenium de argumento trium coronarum differentem audiamus de antiq. Svec. Goth. L. 2. c. 9. pag. 58. Tres coronas esse vetus in igne regni & regum Svedicæ ex antiquo Saxo Morallæ, cui incisæ sunt, ex antiquis nummis & scriptis diversorum Svedicæ regum, et abala ad S. Erici sepulcrum suspensæ, aliæque monumentis evidenter liquet. Quæ cum Laurentius Petri indifferet. MS. de tribus Svedicæ coronis, Messenius c. 13. specula Svecorum atque alii suscipiunt, ego licet in adeo remittendo hæc brevior ero. Idem p. 59. mysteria coronarum examinat, in primis Olav. M. & Messeni sententiam excutit.

Iterum de
coronis.

§. vii. Situ coronarum, non semper eundem fuisse argumentum est, quod Iago H. scutulo medio seu gentili tres coronas ita apposuit, ut una scutulo immineret, dux à latere illud stiparent. Apud M. H. u.

Corona-
rum situs.

§. viii. De Leone Gothico audiamus denuo Loccen. antiq. Svec. Goth. L. 2. c. 9. p. 58. Leo coronatus cum tribus lacubus vetus Gothorum in igne est, ut Olav. M. L. 2. rer. Sc. p. 25. Pontan. Hist. Dan. L. 9. p. 516. & Ioan. Mariana L. 7. rer. Hisp. c. 3. testantur. Mariana verba hæc sunt: Gothorum Regum insignia Leonis in peries erecti, atque diducto rictu formidabilis. In Västrogotia ad templum in Kongshuset, ut appellant à R. Olav Skötkonung, qui accepto Christi inſmo ibi ex fonte lecti baptizatus est, extat monumentum, cui duo leones, ut inſigne Gothorum, incisæ sunt. Hinc in nummo unctæ argenteo Caroli IX. R. Svedicæ 1610. enſo & publicato leonis imagine scorsim expressæ addita est vox GOTHIA, quod hoc priscum Gothiæ inſigne esset: velut in imagine trium coronarum apposta est vox SVECIA, quod illud vetus Svedicæ inſigne esset. Iterum p. 59. de significatione ita habet: quod leo supra tria fluenta affluat. eo quidam Gothorum fortitudinem, olim in tres orbis plagas effusam, & variis ruderibus expressam non abs respiciant volunt. Leonis enim in vincum robur & fortitudinem p. 59. in comperto est. Olav. M. autem hæc imagine illud adumbrari voluit, ut Gothi prævidere agant, & respiciendo (ponit enim leonem respicientem) sibi caveant ab hostium incidiis, nec temere in pericula præſiliant. Cæterum ut patet ex antememorato FT. Irogotia monumento, in camiterio templi Huby quondam a majoribus Gothorum facto, duo leones ex adverso in unam quasi faciem hiant. & se invicem concutiunt. Ita adhuc in insignibus hodiernis repræsentantur, ut respiciant, non respiciant: qui alia causa vel significatione? quam ut miles Gothus aperte & facientis atque ex ad. erso eum h. de dimicare

Leo Go-
thicus.

dimicare promptus sit. Quod præter candidæ auræ in adversum objectæ suænta crum-
campus cæli colorem referens in dictis insignibus admirare videntur, utique Sveco-
Gothicus miles palam prælium incat, & leoninos spiritus exferat.

Hofthibus haud tergo sed fori pectore notus.

Et quidem cum Gothia notetur hoc symbolo, in specie *Ostrogothia* illa dat insignia Ostrogo-
thia.
Mich. P. Rexionius, unde partem tesseram toti attributam oportet. Ita aliqui antiquus
Gothis regibus dant furtivum leonem in solo argenteo cartulis undis oblique dextror-
sum exarato. vid. *Blondell. Genral. Franc. plen. assert. P. 2. p. 360.* Tribus illis fluvius ali-
totidem Gothiæ lacus *Mellerum, Tennerum, Tetterum* notari autuntant. Alii *Fin-*
landiam notari censuerunt, sed errant. Aliud vero Gothiæ *δούμα* videre est in Daniæ
regio scuto, quod ibi consulas.

§. ix. De conjunctione Gothiæ & Sveciæ symbolidem *Loecen. l. c. p. 58. Ira-*
quo insignia trium coronarum & leonis cum tribus lacubus in unum conjuncta sunt, Conjun-
tio Go-
thiæ &
Sveciæ
symboli.
ex *thiæ & Sveciæ* & Gothiæ sub unum regnum & regem cor. erunt, quod factum est sub Ingel-
lo II. R. Sveciæ. *Tacet cum Sveci & Gothi jam ab initio conditi hic imperii in unum
corpus coheruerint, ut leges Sveciæ in ipso limine & loannes Magnus in c. 2. præfat. hist.
Svec. docent: tamen propter amulationem mutuum, aut crudele nonnullorum regum im-
perium, & sub imagine quadam libertatis, secessione à Sveciis sub Alarico vel Alrico R.
facta, separatos & proprios sibi reges aut principes eligere cœperunt: donec sub Ingello II.
vera & solida Svecionum & Gothorum conjunctio fieret.*

§. x. His regnorum areolis medio loco ab antiquo peculiari parmula reges Regum
genilis
tessera.
soliti sunt inferere gentiles tesseræ. Ita *Dirus Ericus* una cum focero suo *Ingone II.*
præter Svecorum Gothorumque stemmata memorata, bis in clypeo leonibus jubeis
promissis & manente sibi obversis utebatur. *Svercherus III. leone* juxta morem *Fol-*
ckungorum, utrinque tamen rhinocerote erecto & hastam vexillatam cum mi-
gnibus Svecorum Gothorumque præterente ac una clypeum apprehendente, col-
loque diademate redimito utebatur. Teste *Messen. Svercheride* etiam *Colubrum* ad
Mediolanensis modum efformatum, sed qui loco infantis stellam levi mortu ap-
prehenderet, gestarunt. Exteri diversimode ethixerunt insignia, ut tamen nunquam
aut raro tres intermitterent coronas.

§. xi. In Sibmachero conspicitur medium *Wafarum* genti seu *Trollorum* Wafarum
seu Trol-
lorum
fasciculus.
proprium fuit. Id vero trifarium oblique tecatur, in bande. Perperam apud Sibma-
cherum, tota parma cocco tingitur inscripto balthico argenteo, & ex rubro, argenteo
& caruleo, cum fasciculo aureo. Audiamus veto *Messéniam* ita differentem *Tbu str.*
nobil. Svec. in paraphr. c. 13. p. 133. Cum ad *Gustavidum* profusam devolutum esset *Sve-*
corum regnum, obigit, ut hereditaria vetustissima & celeberrima hujus familia insignia,
que superiori hominum memoria fasciculus ater in ipso aureo, superne resolutus, infer-
ne arcibus colligatus, eodemque modo ex Galeæ cono intra bina utrinque cornua promi-
cans, instar stabelli ex tenuissimis elaborati scandulis constituebatur. Verum cum Anno
1540. Severissimus & Potentissimus *Gustavus Svecorum, Gothorum, Fandiæ* etiamque *Rex*
prædictæ gentis suis mutaret insignia, loco nigri sulcum & utroque probè colligatum
rubea, candida & carulea in areola fasciculum subornavit & exornavit; similique fa-
siculo utroque more pristino cornibus obmunito gleam condecoravit. Iterum: *Ar-
ta & gentilitia potentissime apud Sveones Gothosque* rone familie insignia sulcum in
clypeo oblique in rubrum, candidum, caruleum partito colorum, & designat fasciculus si per-
ne inferneque opido vincitur, altero prorsus simili de olea niter cor una bina, diademate
redimita, eminenti, &c. Non videtur medium clypeæ Sveciæ, quavis hodie est, occupans lo-
cum inter signa septem vel hiliam, uti vulgo creditur, denotare, sed antequam in
Gustavidum apud Svecos familie haud postremæ pars insignia exstitit Sveciæ in *Wafarum*
appellata, Latine verò *fifces*. Dicitur vero *fifces* a fasciculi similitudine & representat one,
haud obscure requiruntur durationem, stabilitatem ac firmitatem significantes, quasi nulli adhuc
externa potentia & ut unquam subjugatum fuerit: imo a pluribus olim regibus in unum
quasi fasciculum cementum habeatur. Cæterum ad *Wafarum* nomen illo in symbolo
alludi, nec dubium est. Quia autem ex eadem gente reges *Poloniae Sigismundus,*
Uladislaus Sigismundus & Joannes Calimirus orti, etiam in parmula *Polonicorum*
regum media fasciculus ille seu merges conspicitur.

Palatino-
tum par-
mula me-
dia.

§. xlii. Qui post Christinam solum conscendit *Carolus Gustavus* Rex Gloriosissimus eiusque filius, qui nunc sceptrum perit, loco hujus scutuli Wladarum hinc tuerunt *Palatium* quod imperitam ex *Hararico, Juliacensi, Christo Monteno*, & *Bolis*, ejus quadraturæ media incumbit *Palatino* leone insignis parmula.

De Danie
& Norve-
giæ ascis-
telleræ.

§. xlii. *Fridericus II. Danie* Rex 1562. de *Friderico Svecie* conquectus est, quo injuriam insignia *Norvegiæ* & *Daniæ* gessit. Conf. *Thuan. l. 36. p. 312.* Unde in *Stetinensi* pace illis abstinere iussus est. *L. 47. p. 83.* Quæ vero serie vel dispositio illa suis admittent, nondum vidi.

Quæ ob-
ditiões
Germani-
cas.

§. xlv. Postquam accessere provinciæ *Germanicæ*, ex *Osnabrugensi* pace nihil insignibus mutatum vidi: nisi quod in moneta in Ducatu *Bremensi* curata servavi, scutum in sex areolis una perpendiculari & duabus transversis distinctum, quibus primam & quartam *coronæ Svecicæ*, secundam & tertiam *leo Gothicus* occupant, quoniam *Bremensis* *claves decussatæ*, (unde eam cocco tingi, claves ex argenteo formari necesse est,) sextam *Ferdinandis* crux ornant. Toti autem clypeo *Palatina* parma incumbit.

App.

§. xv. Scuto quæ imponitur *coronæ* pro more regum hodierno *clausa* esse debet. Nec enim dubium esse potest, Regem *Sveciæ* nulli subesse: prout illum ab impetii ditione eximieriam *Conring. de Em. imp. Germ. c. 14.* Confer *Loecon. antiq. Goth. l. 2. c. 1 p. 29. 32.* Si vero *galea* imponatur, quo illa ornatur apice non memini legisse: nisi huc referre velis *Vasorum* apicem, qui ex *Job. Meyen. c. 13. p. 138.* et inter cornua bina fasciculus scutarius. Telamones sunt ex *Menestr. verit. art. d. l. c. 14. p. 172. duo leones coronati.* *Svecherus III.* autem usus est scuto, quod utrinque *rhinoceros* (an monoceros) erectus & hastam vexillatam cum insignibus *Gothorum* *Svecorum*que præferens colloque diademate redimitus apprehendebat.

Telleræ
provincia-
rum Go-
thicarum.

§. xvi. Alieubi, in primis in monetis, observavi duplici circulo provinciarum *Svecicarum* scutula exhibita esse. Series vero cum hæc scribo non succurrit. Exhibebo tamen, quæ ex *Vexillio* & aliis notavi symbola provinciarum, ordine vando nec ubique additis coloribus. *Ostrogothia pars Orientalis* (Oestlantang) unius clypeo tribus fluminibus perfluo, leone impresso, quod diximus regni fuisse commune hieroglyphicon: nisi differentia illa sit, quod campus media parte auro tingatur. *Pars Occidentalis* (*Wæstlantang*) dicitur notari dracone volante, qui caput & pedes rosas, alvum stella ornatur. Alibi vidi *Ostrogothia* dari gryphum, ejus tamen caput & cauda instat feræ *Syriæ*. *Vestrogothia* utitur parma ex angulo dextro secta, ex auro & caruleo, leone ad similem sectionem oppositis coloribus tineto inter duas stellas in superiori areæ parte. *Simalandia* notatur leone, qui erecto capite, intento arcu & impolita sagitta minatur. *Fermelandia* olim regnum, aquila utitur expantia: *Alandia* insula cervo seu rangifero gradiente in parma consistit plinthidibus.

Sveonica-
rum.

§. xvii. *Sveciæ* propria annunciantur provinciæ *Sudermannia, Nerica, Dalcarlia, Vismannia, Uplandia.* *Prima* (qua olim regnum) utitur grypho nigro alas expandente in clypeo auro. *Secunda* repræsentat in candida planitie decussatam locatas duas sagittas, comitibus quatuor purpureis rosas. *Tertia* iterum in area argentea duas sagittas decussatam locat, imminente illis aurea corona. *Quarta* in scutulo candido tres montes exhibet quinque flammis & fumum vibrantes. *Quinta* aureum pontium refert supernotata cruce.

Nordlan-
dicarum.

§. xviii. *Nordlandicis* vocant *Gestruciam, Helsingiam, Middelpadiam, Angermanniam, Botnicam Occidentalem* seu *Vestrobotniam.* *Gestruciam* designat alce uter novem globulos in scuto candenti. *Helsingiam* caper saliens. *Middelpadiam* tres argentei coloris annes, vel juxta alios duo. *Angermanniam*, tres salinones, eorum dextram, medius in sinistram conversi, reti unius erso scuto. caruleo inducto *Botnicam* rangifer excelis cornibus: vidi etiam solum stellis spargi. Huc *Botnicam* referent, ejus insigne duo leones promissa juba *Norvegiæ* insignia tollentes: pene stante viro, qui arcu & sagitta minatur. *Lappiam* designat viri iulvestris caput & veteranda tantu teclis clavam humeris impositam glectans.

Finlandi-
carum.

§. xix. *Finlandiam* notat leo coronatus dextro pede stans. cum gladium vibrans, sinistro acinacem conculcans, adjectis novem rosas. I hæc referentur *Cajmanica* & *Estonia Orientalis*, quam notant tæx mustele, vel juxta alios quinque vulpes. *2. 2. 2. 2. 2.*
Tazajilia

Tarantasia, cujus testera lynx tribus superne stellis, inferne rosis in rubicundo solo.
Norimonia, cujus symbolum ursus crectus dextro pede gladio minax, binis in sclo
 deaurato adjectis stellis. *Sudislandia* seu *Australis*, cujus *dyguz* galea aurea & cora-
 nata, subiectis & in decussim locatis duobus vexillis cartuleis tingulas cruceas auratas
 reterentibus: *Nylansia*, cujus getlamur inter duo flumina media cymbula deaura-
 ta. *Saxolania*, cujus nota in fitea plantie arcus deauratus & intensus, sagitta minax:
Carolia, cujus infigne binæ in solo puniceo brachia, alterum acinace, alterum gladio
 munitantia coronæ interpositæ. *Kexholmianitignata* triphæi muro & turribus firmata,
 cum 2. supernè totis. *Esthonia* notant tres cartulei leones gradientes, *Ingram*, due por-
 tæ totidem globis candentibus, hastis, vexillisque cancellatim positis exornatæ, quod
 & *Narva* datur. (Vidi pingi iutum quadripartitum, prima & ultima arcola binis glo-
 bulis ornata, & per utranque protento vexillo cruce insignito: secundo & tertio la-
 terculo castro *δριγγα* imprellò.) *Oelandiam* notant in parvula confita globulis duo
 cervigredientes.

§. xx. De titulo iterum audiamus *Loecennium antiq. Sveci Goth. c. 9. p. 59.* ^{Tiuli} *Primo reges hujus regni contenti titulo regum Ublanæ à sede istæ regis, deinceps honoratiori* ^{veteres.}
regum Sveciæ titulo usi sunt. Cujus initium fecit Olaus Rex, uti testatur Herwarti histo-
riæ: Olaus Skötkonung fuit primus nomen Sveonum regis. Post eum reliqui suc-
cessores reges eundem titulum usurparunt, testibus Olaus Petri in præfat. Chron. Svec. &
Meissen. spec. Svec. c. 7. sed postquam firma & perpetua Sveciæ & Gothiæ conjunctio facta
est, Reges Sveciæ & Gothiæ titulo conjunctim usi sunt. Illud ex pluribus veterum docu-
mentis evidens est, imprimis ex titulo Codicis LL. Ostrogothicarum, ubi leges istæ dicuntur
à Regibus Canuto S. Erici filio & Birgero Iarl constitutæ & emendatæ, qui reges Sveo-
num & Gothorum appellantur. Eundem Regis Sveciæ & Gothiæ titulum præfert numus
argenteus Magni Ladulæ R. Sveciæ, qui regnavit A. 1277. & 11. reliqui successores et dicitur
Sveciæ Reges. Tandem illi veteri laudatorum Regum titulo accessit etiam titulus Vanda-
lorum aut Vendorum, respectu regni ejusdæmi per arma, quod vicini reges Se-
ptentrionales in illas Vendorum aut Vendorum terras, quæ inter Albim & mare Bal-
thicum sitæ sunt usurpant. Veluti Courvoisier in L. 1. de Finib. Imp. Germ. cap. 16. observat.
 Forte huc spectat, quod idem *Loecenn. Hist. Svec. L. 2. c. 44.* de *Heroto R. seu Harald,*
 qui 834. regnavit, refert: *Hunc quidam tradunt utiam Vandalos aut Vendos in Pome-*
ranis, expugnata eorum principe urbe Vineta, domuisse. Vandalia huic inter Sveciæ
scutula attribuitur gryphus coronatus.

§. XXI. Titulum modernæ regis illum vidi: *Sveconum, Gothorum Vandalorum-* ^{Modernus}
que Rex & Princeps hereditarius, Magnus Princeps Finlandiæ, Dux Scania, Esthoniæ, ^{titulus.}
Livoniæ, Caroliæ, Bruniæ, Verde, Stettini, Pomeraniæ, Cassubiorum & Vindlorum, Prin-
ceps Rugiæ, Dominus Ingræ & FVinsariæ, nec non Comes Palatinus Rheni, Dux Rava-
riæ, Juliaci, Clivæ & Montium, &c.

§. XXII. *Finlandiam* seu *Finnoniam* quod concernit, eam regno suo adjecit ^{Finnonia f.}
Ericus, quem Sanctum ex eo dicunt, quod 1151. in Finlandia occisus sit, ob Religio- ^{Finlandia.}
nem Christianam. Finnoniam seu Finlandiam ab eo donatam & regno simulque Ec-
clesiæ Christianæ adjectam fatetur Loecennus hist. Svec. L. 3. p. 76. Sed in Sveciæ à fa-
 ctiosis casum commemorat.

§. XXIII. De *Scania* inter Danos & Svecos diuturna & sæpe iterata fuit con- ^{Scania.}
 troverfia. In bello veto ultimo *Carolus Gustavus Rex* regno eam adjecit, & initio *pa-*
ctis Rotschildensibus 1658. dem 1660. pacis ad Hafniam conclusæ tractatibus retinuit, in
perpetuum coronæ Sveciæ incorporandam: nova accessione, quam in ipsa formula
pacis Hafnienfis regis titulus adjectam videre licet.

§. XXIV. *Esthonia* 1560. Sveciæ accessit, cum à Moïse bello petiæ ab Imperio ^{Esthonia.}
 nulla auxiliorum spes esset: Unde se *Revalia* & tota provincia, quia alia conditione
 auxilium impetrare nequibat, Erico Sveciæ regi se submisit. Confer *Thuan. L. 26.*
 pag. 1195. 1196. De pretensione Poloniæ in provinciam alibi egimus. Ubi etiam de ^{Livonia,}
Livonia actum, quam Sveci jure belli imprimis 1621. & 1625. occuparunt, & in eam ^{Præsentio}
 Poloni, quod alibi vidimus, juri suo renunciarunt. ^{Ru. Poloniæ}

§. XXV. *Caroliæ* & ad religionem Christianam per *Petrum Arosiensem* Episco- ^{Caroliæ.}
 pum convertit & in ditionem redegit 1293. Rex *Birgerus*: atque ut in posterum in
 fide

fide retineretur, & simul munimentum ad versus Ruthenos & Sarmatarum inimicos esset, ut enim urbem, W. burgentem illuc condidit, ut est apud *Loecen. Hist.*

Kexhol-
mia.

L. 3 p. 95. Iterum 1588. Carelia inter Svecos & Moscos divisâ, ac Janes C. nulli fuit. p. 104. Carelii annuere velimus, quod aliqui facere solent, *Reichsheim*

Ingria.

Johannes Sanctus M. Dax Moscovicæ, cum ei Carolus Rex auxilio Jacobum Cæsdam misisset, eumque obsequio Polonorum liberasset, Svecis diplomate dato e urbem arcem, & ditionem remisit. Cum vero fraude res ageretur, & clandestinis reteris monitus præteritus Nottburgensis data diplomate ademeret, Carolus irrita vi cepit. *Ingriam* etiam vincti Gustavi Adolphi sui debet Sveciæ, qui in pacis tractatibus cum Mosco 1617. totam tenuit, atque regno suo adhecit.

Provinciæ
Germanicæ.

§. XXVI. Titulos *Brandeburgicæ, Stettinæ, Pomeraniæ, Cassubiorum, Frislandiæ, Rugiæ & Vistulariæ*, regnum bello Germanico & paci Olmaburgensi debet, utpote in quâ satisfactionis loco omnes illi Principatus sub feudi jure ab imperio concessi sunt.

Titulus
Carol. IX.

§. XXVII. Cum *Carolus IX.* coronaretur, illo usus est titulo: *Carolus IX. DEI gratia Svecorum, Gothorum, Landalorum, Finnonum, Carolorum, Lapponum Septentrionalium, Esthoniæ, & in Livonia Rex. Lapponum* mentio erant. Unde ea de re ita *Loecen. Hist. Svec. L. 8. pag. 490.* Præter hæc ostendit Danos. Unde *de novo, ut aiebat Christianus, Caroli titulo & jurisdictione in borealis Lappones usurpat: quam Christianus ad Svecos pertinere, & ante à Regibus Sveciæ usurpatam negabat. Contra Carolus expellit & longo usu certis que in locis adseruit, usque adjecti arbitri cognitionem & conventionis Flackshöeckensis.* Conf. eund. p. 492. ubi litteræ Christiani, in quibus quiete. Cum vero bellum pace mutaretur, in conditionibus illa fuit apud eund. p. 522. *Lex Sveciæ Lappones maritimos ad Tetsjöfjärden & Värangryam habitantes regi Danicæ cedit, in alios Lappones imperio Svecico subjectos, ut antea sic in posterum jus & jurisdictionem suam usurpabit.*

In Lap-
pones jus.

CAPUT XCVI.

Baron. Tuffel.

ARGUMENTUM.

2. Tessera gentiliæ.
3. Millinger.
4. Gales.

1. Familia.

§. I.

Familia.

Generosa familia *Liberiorum Baronum Tuffeliorum de Gundersdorf* ex vetustis *Austriæ* incolis est. *Latus* vero eorum originem ex *Bavaria* addit, sed circa fundamentum: Quamvis enim in novo Palatinatu gens sit eo nomine, alio tamen utitur simbolo: Vide inter *Bavariæ* apud *Sbmach. Wapenb. P. 1. pag. 94. 95. Tuffelios de Buchel & de Pirckensee. Gabr. Lucel. Germ. T. 3 P. 235.* Itæpem deducit ab *Ottone Tuffel* 1274. Fit etiam mentio 1339. *Ottonis Tuffel* (*Herz. Dit der Zuffel*) in cujus sigillo daemonis species visitur cum cornu venatorio. 1385. vixit *Otto Tuffel de Maters*, cujus uxor *Prenndich E. Henrici Peckhov* erit.

Tessera
gentiliæ.

§. II. Scutum à *Sbmach. Wapenb. P. 1. pag. 22.* representatur quadripartitum. Prima & quarta *quadrantibus* subea continet gentilem tesseram, nempe *pulvinum argenteo*, cuius *extrema aureis alabulis & pinniculis* exornantur (nüt gelben fiersisen und quasten an den zuffen!) impositum *cornu venatorum* (ten vcerdau posthorn) *niger*, *aurum* *ornamentis* *auris* *lyramentis* (nüt vier gelben böckhächtlein und schwarzen gansen bändlen.) Aliquando pulvinum subter cornu locabant, quidam plane omittunt, solo cornu argenteo cum duobus aureis decussatis ligamentis (nüt zrey ledigen creus weiß geschrenkten bändlen.)

Millinger.

§. III. In alveolo secundo & tertio *aurum niger equus saltans*. Tessera hæc fuit extinctæ familie *Millingerorum* ex *Carniola*, sed his usurpabatur *causus niger* in *solorebo*, cuius initium demum ad erodando 1547. cum hæc scutum illa quadra augetur, in *aurum* mutatum est. Ratio est ex matrimonio *Mathei Tuffel de Gundersdorf & Apolloniae Millingerin*, filie *Labiani* ex *Christina Wackerzihin*.

§. iv. Galeæ clypeo duæ imponuntur coronatæ. Alteri insilit *pulvinar cum* ^{Galeæ}
om: sito cornu ex gentili alveolo. Ex altera *torquæ equi mæni* exurgit. Laciniæ sunt
 hinc ex argento & nino, illihinc aureæ & nigre.

CAPUT XCVII.

Baron. de Teuffenbach.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Seifeneck.

3. Baron. de Weitenneck.
4. Gentilia tessera.
5. Galeæ.

§. I.

Illustis Teuffenbachiorum in *Mayrhofen Baronum* familia apud *Styros* habitavit, inde ^{Familia}
 linea in *Austriam* concessit, & ibi sub *Ferdinando I. Habsburgi* in *tyla* a *Viennensi*,
 postea alia bona acquisivit. Celeb. *Bucelinus Germ. P. 3. p. 233.* primum recenset *Her-*
mannum de Teuffenbach.

§. ii. Scutum est quadripartitum apud *Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 22.* In pri- ^{Seifeneck.}
 mo & quarto laterculo argenteo pinguntur tres rhombi nigri (weagen) situ dia-
 gonalit locati. Quod symbolum fuit extinctæ gentis (æ Seifeneck, Baronum de *Wittenek*,
 olim de *Altendorf* in *Svevia* dictorum. Ratio hujus areolæ est ex conjugio *Andree de*
Teuffenbach, qui obiit 1571. & *Suffannæ de Seifeneck.*

§. iii. Areola secunda & tertia cærulea continet leonem aurum coronatum, ^{E de We-}
 qui Seifeneckii concessus est, cum *Baronum* titulo ornatur. Ceterum iisdem et- ^{tenek.}
 iam uti solebant *balthæo nigro* in *aurea palma*, quem a cognatis suis *Schadis* in *Len-*
genfeld acceperant: Hic vero deinceps concessus est familiæ *Puehlerorum de W-*
tenek Baronum, quorum insignia quadripartita extant in *Furfl. Wapenb. P. V. p. 15.*
 qui illi areolæ apicem assignant duo cornua bubala.

§. iv. Tori incumbit parmula media, ad perpendicularum trifariam partita ex ^{Gentis}
rubeo, argento & nigro: quod antiquum ^{est} est. ^{tessera.}

§. v. Galeæ imponuntur duæ coronatæ. Prior sustinet jugum expansum ala- ^{Galeæ.}
 rum in palorum formam typo mediæ parmulæ distinctarum. Ex altera protendun-
 tur duæ alæ, prior argentea cum tribus rhombis nigris, posterior media secatur ex
 auro & cyano. Ante has coronæ insilit leo coronatus aureus. Laciniæ sunt hinc ar-
 genteæ & rubre, illihinc cæruleæ & aureæ.

CAPUT XCVIII.

Baron. Thannradl.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Tessera gentiliæ.

3. Rechberg.
4. Sighart.
5. Galeæ.

§. I.

Generosa familia Baronum *Thannradl* ex *Salisburgensi* ditione (Lazius tamen ex ^{Familia}
Bajoaria adducit) in *Austriam* venit, & sub *Maximiliano I. Thurnberg* & *Rech-*
berg, dein etiam *Stranzendorf* acquisivit. Fragmentum genealogicum extat apud
Encelin. Germ. T. 3. p. 232. ab *Henrico* deductum, cujus pronepos *Balthasar* primus Baro
 1600. obiit.

§. ii. Scutum pingitur apud *Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 21.* quadripartitum. ^{Tessera}
 Prima & quarta quadra transversim secatur ex cocco & argento cum ^{Gentiliæ.}
gentea cum unco ferreo in rubro, & rubra in argento. der halbe weis mit eisen-
 häcklein im rothen und unten roth im selben weissen nach der zwerch gleich von
 einander getholten halben feld. Que tessera gentis prima est.

§. iii. Quadra secunda & tertia cærulea ornatur cervo seu capreolo (si tamen ^{Rechberg.}
 hoc nomen erant cornuilla, *Sibmach.* vocat *tannhirscht*) cervum ^{πλάττιν} aureo vel
 naturali

naturali colore picto *currente* cornibus aureis. Aliqui hoc symbolum derivant à familia & castro *Recherberg*, quam tamen gentem apertè usam dimidio capite domini nigro. Ceterum *Welfano Thauradel* Hentici filio uxor datur *Margareta Duchessa* heredes in *Ternberg* & *Recherberg*.

Sighe. §. iv. Totum imponitur parmula *argentea* cum *rota rubca* quinq; alarum (*Dagrotter radein nur himf spechen!*) ea, quamvis alludat etiam ad familiam non cognitam à familia extincta *de patorum*, qui sanguine huius juncti fuere, præter tres moniales aureos, quibus huius etiam uti erant.

Galez. §. v. Galeæ sunt tres coronatæ: Ex *priori* expanditur jugum alarum cum flectione & typo præter quadræ: Ex *secunda* umbilicatenus exturgit, vir manus circa pectus jungens, rubes amictu, collati argenteo, redimitus fascia tortuli ex argenteo cocco, cuius extrema voltant: super *tertiam* salit capreolus seu cervus areole secunda. Circa hanc sunt lacinie aureæ & cyaneæ, circa reliquas autem argenteæ & coccineæ.

CAPUT XCIX.

Com. & Bar. de Thanbansen.

A R G U M E N T U M.

1. Familia sedes.
2. Lineæ.

3. Symbolum gentis.

4. Ackerl.
5. Galeæ.

§. I.

Familia sedes. **G**enerosissima gens *Bironum* & inde *Comitum Thanbansorum* linea est familiæ *Bojarica*, quæ per *Tirolum*, *Salzburgum* & *Styriam* (in qua *hereditariam coronationum prefecturam*, *Erzbisgermenter* amittit in *Salzburgensi* autem *Archiepiscopatu Dapsyriam hereditariam*, *Erbruanensem* amittit impetravit) in *Austriam* penetravit, quamvis eam *Lazius* ex *Carinthia* derivet. Sub *Berdmundo I. Immedorf* acquisivit.

Lineæ. §. 11. *Gabr. Bucelinus Germ. T. 3. p. 231.* genealogiam orditur à *Richoldo* circa 1390. cuius pronepos *Baltasar*, qui circa 1497. claruit, per *Baltasarem* & *Franciscum L. B.* diversas lineas ex se dedit.

Symbolum gentis. §. 111. Scutum representat *Selmach. Wapenb. P. 1. pag. 22.* quadripertitum. In primo & quarto laterculo nigro conspicitur *pes gryphinus* seu *aquilinus argenteus* seu *potius aureus*: quæ testatur gentiliam esse.

Ackerl. §. 1v. Laterculus secundus & tertius bipertitus ex auro & minio, cantherium refert itidem bipertitum, nigrum in auro, argenteum in rubco. Alibi legi bipertitum ex minio & auro, cum cantherio ex auro & nigro colore bipertito. Hoc symbolum fuit familiæ extinctæ *die Neckerh.* (*Ackerl.*) Nam *Conradi Richoldi* supra dicti nepotis uxor fuit *Ackerlin* sui generis ultima, quæ adeo marito sua attulit insignia.

Galez. §. v. Galeæ imponuntur duæ coronatæ: Ex *priori* protenditur *pes gryphinus aureus*, & lacinie sunt aureæ & nigre. *Posterior* sustinet jugum alarum complicatum, quarum anterior quæ apparet typum scutarium secundi laterculi refert. Lacinie sunt argenteæ & rubre.

CAPUT C.

Com. de Traun & Abensberg.

A R G U M E N T U M.

1. Familia.
2. Insignia.

3. Abensberg.

4. Inter imperii proceres.
5. Tutulus.

§. I.

Familia **I**llustrissimorum *Comitum Trauniorum* origo ex antiquis *Abensbergis* derivant, hos vero ex *Schironsibus* Comitibus: ex quibus *Esko Dn. in Abensberg* dicitur *12. filiorum*

filiorum & octo filiarum pater fuisse, ac 103. decessit. Ex filiis quidam *Volfgramus* seu *Volfingus Dn. in Traun* nominatur, pater *Conrad. Archiepiscopi Salisburgensis*, qui 1147. mortuus est, & *Ottonis Dn. à Traun*, à quo gens porro propagata. Ex illis *Berchtoldus* Friderici ultimi ex prima linea Austriae Ducis Marecallus 1236. vixit. Porro duo in *Austria* fuisse eos, ex hoc etiam claret, sed superiorem quam inferiorem prius incoluerunt. Nomen habere videntur a castro *Traun* ad eonominem fluvium supra Lantium sito. Alia linea *Efchelberg* etiam supra Anatum, & *Citassan* inferioris Austriae possedit. Linearum communis videtur pater *Volfgan. in*, a quo *Joannes & Michael* linea *Efchelbergiae* & *Meissaviae* sunt, ex qua *Sigismundus Adamus*, qui 1621. decessit, Ferdinandi II. aulae Marecallus fuit. Hereditarium jus habent in omnibus Austriae tabros laminarios. (*Kampfferer.*)

§. II. Scutum simplicissimum est, bipartitum, hinc *argenteo* splendens, hinc *ni-* Insignia,
gricans. Galea etiam coronata alas *argenteam* & *nyctas* sustinet.

§. III. *Abenspergiorum* non multum abludebat clypeus, similis coloris sed diago- Abensperg
naliter sectus, vid. *Wap. P. 2. p. 9.* Galea autem apex imponebantur aures duae asininae, Ferm pro-
argentea & *nigra*, singulari semis stultioniciis plumis, illa nigris, haec argenteis ornata.

§. IV. Olim *Abenspergeri* sub imperio fuere, & adhuc 1489. decem pedites submini- inter im-
strabant, vide *Zeller. itin. Germ. P. 2. p. 32.* Recens iterum locus familiae in imperio Ferm pro-
inter *Sveviae* Comes conceilus est, & 1654. subscripsit *Ernestus Comes in Abensperg &* Ceres.
Traun. Receptus enim est 1662. inter *Sveviae* proceres in comitiis circularibus ob em-
tum Comitatum *Eglofs*.

§. V. Titulus Ernesto ille datur: *Comes in Abensperg & Traun, Dn. in Meisan,* Titulus.
Präunspurg, Völspassing & Puchflus.

CAPUT CI.

Com. de Trautmansdorf.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Castellat.
3. Hübeler.

4. Kirchberg.
5. Gentilis parvula.
6. Galea.
7. Tituli.

§. I.

Illustissima *Trautmansdorfia* Comitum & Baronum familia ex *Styria* ortum trahit: Familia:
Iam inter *Styroscam* recenset *Volfg. Laz. de migr. gent. l. 6. p. 216.* (nam in inferiori Familia:
Styria castum *Trautmansdorf* situm est, aliud à *Trautmansdorffo* castro in Austria inferiori, quod *Windischgraziorum* est, vid. *Zeller. de X. civ. It. 80. 81. & append. p. 8.*)
Illustrius Comes *Franctus Adamus de Brandis* eos *Tirolentibus* adscribit *Tras. Vidi.*
Ehrenfr. p. 94. *Ritter / jezt Grafen von Trautmansdorf sind zwar in unte-*
rschiedlich Linien entschieden / jedoch alle auß Tyrol und vor dem schloß Traut-
mansdorf entsprünghlich. Anno 1260. befende sich Hector in Deutschén Dedens-
ein Sohn Alberti, der wegen seiner tapfferkeit der kuhne Kämpffer genennet /
und auff allen Thurmer plätzen fürchtlich war. Celeb. Ludovicus Germ. P. 3. p. 239.
genealogiam orditur ab *Auerio Stuchs de Trautmansdorf* circa 1260. Hoc *Herran-*
dus natus est, eo *Herrandus II.* pater *Nicolai*, avus *Vitalrici*, proavus *Andree* & *Herrandi*,
quorum illo linea aliquot ortae sunt, quas omnes defecisse reor: *Herrandus* autem
sub *Friderico IV.* iuxta *Lazum* praeter *Fidelicum* seu praepositum in *Polar* seu *Pölnesfren*,
(hic vero *Bucelino Herran. & Andree* frater fuit.) *Joannem*, *Vilhelmum* & *Georgi-*
dum genuit, totidem ramorum autor: nam *Leopoldus* circa 1497. in *Tirolentia* uni-
tatu confedit, illorum qui in eadem provincia propagati fatot: Ex quibus *Ehrencus*
à 1621. ad 1623. Capitaneus provincialis (*Vandhauymann*) ad *Aethum* fuit. *Vil-*
helmus in *Styria* habit: Ex *Joanne* ortus linea, quae in *Austria* fortunarum sedem loca-
vit, & sub *Ferdinando I. Kirchbitten, Reppertenssch*, nec non *Dozenbich* & alia bona
acquisivit. Ex ea ortus est gens praecipuum sicut *Maximilianus C. à Trautmansdorf*

Ferdinandi III. Confiliarius intimus, Camerarius & aule Praefectus, E. A. V. & in p. genda pace Onabrugo-Monasterienti Plempotentarius.

Castelal.

§. II. Quod attinet scorum, id in *Sibmacheri* Wapenb. P. 1. p. 20. & *Furfi* P. 5. p. repraesentatur: utrobique quadratum lectum. Primus laterculus *tertio* *argenteus* & *rubeis baltheis* exaratur. Que tessera notat familiam *Castelati* seu *Kastlari* quod dicitur in *Furfi* Wapenb. P. 3. p. 103. ubi virute inscribitur *Cadelati*. Ratio vero rependi ex matrimonio *Nicolai Trautmansdorff* ex *Tirolensi* *lueca* & *Doroti* *Castelati*, *Tirolensis*. Porro de hac familia *Illustrat. Comes Franciscus Adam Brandis Tirol. Vld. Ehrenfr.* p. 52. ita: *Edle Ritter von Castelal oder de Alto* besaßen Anno 1298. das schloß Castelal in Valzugana, als Vehen des *Herrn Welfers / Elisabeth von Thum* war imibs Jahr 1518. vergesellschaftet mit *Herrn* *Cisco*, der der letzte seines namens.

Hölzler.

§. III. Alveolus secundus & tertius *argenteus* continet tres *pileolos acuminatos rubeos*, (triangulorum fene speciei,) quorum alter alteri incumbit. Quinetiam quam recte, a *Sibmachero* instar *pileolorum Cardinaliorum* pinguntur. Hoc videri solet in familia *Hetzleria* in Austria, totte ex conjugio *Herrandi*, qui tator *diverium* *lineum* fuit, & *Maximilla Hölzlerin*. Lazius vocat *Hölzlerinam* nobilem. Per haec etiam inter *Tirolensis* agit *prætatus* *Comes Franciscus Adamus Brandisius Tirol. Vld. Ehrenfränglein*, pag. 66. *Edle Hölzler haben das hant / as hwe test der zoll Purg stehet Anno 1480. argen gehabt / und unter Erverersoz Stamm die Hauptmanschaft* *Wysen* und *Glausen* versehen / und ob zwar des kerten namens nicht wissend / so ist doch ihr guter Vldelstand aus dem abnehmlich / das die Herren von *Trautmansdorff* ihnen in der erbtschaft / und auch einem theil des Wapens Anno 1518 nachgefolgt.

Kirchberg

§. IV. *Areola* ultima media *leatur*, inferiori parte *aurea*, superiori ex *coeco* & *argento* bipertita. Quod hieroglyphicum fuit *Kirchbergiorum* in Styria. Cum vero legam, *Herrandum* aliquoties jam memoratum ante *Maximillam Hölzlerinam* in thoro habuisse *Catharinam de Kirchberg*, suspicor ab ea esse jus hujus *areole*.

Gentilis

parmula,

§. V. Scuto huic majori imponitur *parmula* gentilis ex *coeco* & *argento* bipertita, quae continet *rosam* pari lectione & contraria tinctura affectam, *auro gemmatam*.

Galea.

§. VI. Galea tres imponuntur, *cornatae* omnes. Ex priori *Castelatina* (vid. *Furfi* Wapenb. P. 3. pag. 103. ubi herma sed sine cornibus, & veste *baltheis* exarata,) inter duo cornua *bubalina* *argenteis* & *coccineis* *baltheis* *variegata*, quod *malim* quam *tessellata* (ut est in *Furfi*. l. cit.) herma *virilis*, *andurus* veste *hinc* *rubea* *isthinc* *candida*, *caput* *tectus* *pileo* *orientali*. *Mediam* *caeli* *dem* *ornat* *fasciculus* *pennarum* *galli* *gallinacei* *bipertitus*, *hinc* *rubeus* *isthinc* *argenteus*, cum *rosa* *seutaria* *pariter* *bipertita* *impressa*, quod notat esse *Trautmansdorffianam*. *Extrema* *galea* *Kirchbergi* inter cornua *tessellata*, prius *argento* & *minio*, alterum *minio* & *auro*, *sustinet* *hermam* *Aethiopsis* *argenteo* *amictu*. Ex *Sibmachero* apparet *ares* *ei* *afininas* *appictas*, ex *Furfi*, *detruncatorum* *brachiorum* *vestigia* *comparete*. *Laciniae* *sunt* *omnes* *argenteae* & *coccineae*.

Tituli.

§. VII. Titulus *Maximiliani* *Comitis* *ille* *fuit* : *Comes* *in* *Trautmansdorf* & *Weynsberg*, *Baro* *in* *Gleichenberg*, *Neustat* *ad* *Cocorum*, *Negau*, *Burgau* & *Tozenbach*, *Dominus* *in* *Tanz* : *Fili* *autem* *Adami* *Matthiae*, *qui* *Caesareus* *Contiliarius*, *supreimus* *provincialis* *Marescallus* & *Regius* *locumtenens* *Bohemiae* *in* *Comitibus* *1652*. *inter* *proceres* *Svevici* *subscriptis*, *ille* *tuit* : *Comes* *in* *Trautmansdorf*, *Liber* *Baro* *in* *Citichenberg*, *Negau*, *Burgau* & *Tozenbach*, *Dominus* *in* *Tanz*, *Grafenstein*, *Leitzenschebel* & *Schlusfeldberg*. *In* *patris* *titulo* *Weynsberg* & *Neustat* *donationis* *jure* *fuisse* *oporet*, *quae* *dem* *pacis* *jure* *ad* *antiquos* *rediere* *Domnos*. *De* *reliquis* *vix* *habeo* *quod* *dicam*.

CAPUT CII.

Com. Turriani seu de Turre seu Thurn.

ARGUMENTUM.

1. Familie origo.
2. Continuatio Mediolani prætura.
3. Continuatio generis.
4. Comes de Thurn.
5. Insignia versu descripta.
6. Eadem ex Henningeji typo.

7. Ex Sibmachero.
8. Turris Turriorum Advocata Ecclesia Ambrosiana Mediolani Mediolanum.
9. Scepticulisata. Conjectura de origine.
10. Leo Falstaffiorum.
11. Bavaria S. crucis.
12. Unicornus. Broda.
13. Tintus.

§. I.

NON ab alio Illustrissimam Comitum Turrianorum seu à Thurn (qui aliquandiu Mediolani Domini Vicecomitum & Stortiarum potentie demum cedere coacti, in Forum Julium concessere, inde alio dispersi sunt,) gentem diligentius tractaram vidi, quam eam Henninges Theatro suo (T. W. P. l. p. 113. & seq.) ex Leandro, Lazio, iorio & M. Sebastiano Theodorico Fimbriato inferuit. Primum ille allegat Philippum Turrianum seu de la Turre circa 1040. vel apud Lazium 1140. Iustam autem genealogiam orditur à Neapoleonis (quem Lazius memorat primum decertasse de Mediolani Principatu aduersus Othoneum Vicecomitem Archiepiscopum sub Conrado III. sed victum Joannis Pontificis autoritate, qui Vicecomitibus faverit, & exulatum iussit,) filii gemellis Heriprando & Calvano seu Calvano. Alii fratres hos duos (conf. Nobiliss. Jul. Chifflet. les marq. d'honneur de la mass. de Taxt. P. l. p. 41.) Burgundos & ex secunda familia regum Francie ortos opinantur. dictosque Sebranium & Heriprandum, prius vero unum ex ipsorum familia duxisse uxorem ex Ducum Burgundia stirpe, & cum ea dynastiam aliquam de la Tour naatum, unde filius & turre uti sint. Ita & Lazius de migr. gent. L. 12. pag. 672. ait: *Primor diapateris quidem ad Francos, materni vero ad Burgundos referuntur.* At incertas illas ex antiquitate conjecturas parum moramur.

§. II. Quod præfatos fratres attinet, hos ajunt in *vallem Saxinam* delatos Taccio seu Tatu C. *Valfissina* duas filias duxisse, atque ita hereditatem amplam eis hæcactos: nec desunt qui a Taccio illo nomen *Taxiorum* derivare velint, uti non semel prænomina in nomina gentilia abivere. Heriprando natum Henninges dicit Martinum cognomento *Gigantem*, ob corporis & animi magnitudinem, qui in expeditione *Cour adt Augusti ad Antiochiam* à Saracenis captus & omnibus excruciatu tormentis gloriosorum martyrum more vitam finiverit 1147. Eum primum cognomento *de Turre* utum Chiffletus prodit. Eo vel ejus filio Martino juniori, cui etiam Giganti nomen, nati Iacobus & Paganus, illo qui 1227. decessit nati Paganus, Martinus, Johannes, Philippus. Ex his Paganum Mediolanensi civitate donarunt, atque honore Prætoris auctum publicis consiliis præfecerunt, Imperator etiam Imperii *vicarium Mediolani* creavit, post ejus 1241. mortem Martinus successit, dictusque est à populo *Disensor Pater Patrie, Prætorique Potestatis Dictator perpetuus & magnus*; hoc etiam 1263. defuncto Philippo prætoriam dignitatem à populo in perpetuum impetravit. Ita tres fratres Mediolanum exere, populi aduersus Patricios partes tuiti, in hos tamen acerbios visi.

§. III. Paganus genuit Hermannum, Salvanum, Franciscum, Nipum seu Napoleonem, Cavernum, Paganum & Romundum Patriarcham *Aquilejensem* (qui juxta alios Hetmanni filius.) Ex his Nipus patri Philippo successit, sed homo ferox & crudelis in nobilitatem, cum *Gustavo Vicecomite Archiepiscopo Mediolanensi* gravissimum bellum gessit, adjunctus autoritate Rudolphi Imperatoris, qui ei curam generalem *Lombardie* mandaverat, demum captus misere in squalore carceris Comi finivit 1279. Fijus demum filius Conradus cognomento *Musca* vinculis à Comensibus solutus 1285. Dominatum Mediolani iterum arripit, & Patricios pellit, demum ipse iterum cedere cogitur. Ex ejus filius Cæsaricus seu Cæsonus Archiepiscopus Mediolanensis tuit atque Patriarcha *Aquilejensis*, qui Henricum VII. 1308. coronavit, & *Florentianus* cognomine *Musca*

Familie origo.

Continuatio.

Mediolani Prætoris.

Continuatio generis.

Musca gentem propagavit: Ex cujus posteris *Sigismundus Torrianus Comes Falsinae* Rudolpho II. consulis & legationibus utilem praestitit operam. *Francisco* Napoleone fratre, qui etiam *triumphus plebis* & *defensor libertatis* dici voluit, natus est *Guido*, qui *Castorum* agnatum Archiepiscopum Mediolanensem cum tribu *Castorum* Angliæ tenuit, *Matthæum* Vicecomitem urbe expulit & 1311. mortuus est: pater *Francisci*, *Simonis*, *Nordens*, *Amurati*, *Guidetti* & *Lamorati*. *Franciscus* Henrico VII. adversus, ejus in se iram concitavit, unde illo Vicecomitibus reconciliato. Turrimontem potentia excidunt, & urbe eiciuntur: ex illis *Lamoratus* in valle *Cornelia* in *Thuribus* sedem fixit, *Taxorum* seu *Taxorum* sator, de quibus peculiari capite agitur. *Hermannus* primus Pagani filius, præter *Mansfredum Aquilejensem Patriarcham*, *Herfridum* genuit, *Lombardum* patrem, quo genitus *Phabus* sator *Domusorum de Capris*, ex feudo Principum Goritiae, cujus posteritas in tertio defecit gradu, & *Raymundus*, cujus nepos *Hermanus* *Thomam* genuit & *Phabum*, quorum hic à *Friedrico III.* Imp. præfectus constitutus *Portus Naonis* & civitatis *Pisini*, quo natus *Joannes* à *Maximiliano* constitutus *Præfectus ad S. Viti de flumine*, genitor *Nicolai* celebris bello *Ungarico* viri & *Gradisæ* præfecti atque *Phabi*, quo *Joannes* natus est, hoc *Franciscus* gratia *Ferdinandi* prætorio *Austriæ* inferiorum provincialium senerator datus, tum *Maximiliano II.* apud *Venetos* orator, (à quo sua magna ex parte obtinuit *Lazius* potestetur.) cui successit filius *Raymundus Baro* & *Comes Falsinae* *Rudolpho II.* Consiliarius.

Comites
de Thurin.

§. IV. Superest ut *Salsæni* ex Pagani filijs videamus posteritatem, ex qua *Comites de Thurin* descendunt. Illo natus *Volcanus* seu *Volonus Torrianus* cognomento à *Rubisch*, quod à *Goritiae* Comite feudo accepit, ab agnato Patriarcha *Aquilejensi* *Goritiam* ductus, & *Comiti* gratissimus: pater *Henrici* & *Wolfseni* seu *Wolfseni*, qui à *Goritensibus* 1332. *Laurancium* & *Yosefium* accepit. Eo genitus *Richardus* fide in *Goritensibus* inclutus, pater *Joannis*, avus *Richardi* fortis militis, quod *eligium* etiam filius *Matthias* meruit; quo geniti *Georgius*, qui castra *Gureksfeld*, *Samsberg* & *Gritiam* possedit, sed filia *Anna* *Joannis* agnatio *L. Bar.* nupta dote ea attulit, & *Antonius Goritiae Præfectus*. Hunc patrem habuere *Nicolaus*, *Andreas*, *Vitus*, *Matthias*. *Nicolaus* cum fratre *Vito* *Liber Baro* & *Comes Imperii* declaratus est, *Cilia* *Victorinus* & *Renus* in *Turcas* miles, cum *Matthia* fratre sine liberis extinctus est. A reliquis duobus dux linæ. *Andreas* *Joannem* cognomento *Phabum* pincernam *Maximilianii*. *Fransum* supremum finium *Croaticorum* & *Slavonicorum* maritimorumque *Capitanum*, *Metling* *Gubernatorem*, *Christophorum* de *Ungaria* regno armis & consiliis meritum & *Antoniam* genuit, qui *Capitaneus* *Mediungentis* ditionis & *Prætor* *Tergestinus* à *Ferdinando* constitutus est, pater *Achati*, bellis in *Turcas* clari, *Isaci* *Iosephi*, *Capitanei* *Segniae*, inde *Generalis* finium *Croaticorum*, *Slavonicorum* & maritimorum (cujus hoc apud *Henning*, elogium: *Defensor & tuor patree; praedum Archiducis Carolo: subsidium omnibus Christianis; Turcis terrori: parens militibus*;) & primi 1579. inter proceres (*Vandmann*) *Austriæ inferioris*, ubi *March. ed. d.* *nathiam* acquirit, recepti, *Wolfgangi*, eidem expeditionibus in *Turcas* clari, *Ludovici* & *Joannis Ambrosii* *Carniolæ* præfidi & aule *Caroli* *Archiducis* *Magistri*: quorum tamen nullus alios præter *Achatum* reliquit. Demum *Vitus* *Andree* frater *Gradisæ* & *Moravie* præfectus, *Carniolæ* *Ducatus* procontul, *Ferdinandi* *Imp.* supremus aule *Magister* & omnium ejus liberorum educator, conjux vero educatrix fuit, & 62. continuos annos *Austriacæ* domui toga sagove servavit. Eo genitus *Franciscus* præfectus *Goritiæ* & *Tulnini*, à *Bohemie* proceribus in numerum provincialium electus, & *Erodus* castro cum opido donatus est: pater *Georgii*, qui præfex supremus interioris *Austriæ* fuit, *Viti* *Andree*, *Martini*, *Theozoyim*, *Vinclesu*, *Henrici* *Matthie*, *Joannis* *Iacobii*.

Insignia
verius de-
scripta.

§. V. Hæc dispositio familiae tur: quod ad insignia attinet, hoc carmine in *Henning*, illa ornantur:

Si quis imaginibus majorum clarus avitis
splendet & excelsum tollit in astra caput.
Splendet imaginibus stupps hæc generosa patris,
nobile que à tuti nomen & omen habet.

Quinque

Quinque vides galeas super has (hinc nomen istius pi.)

Turtis, post aquila est, inde columba, leo.

Caruleus color est. flavensque, albensque rubensque,
in clypeo turris, et iuxta, aquila atque leo.

Liliaque & cornu, quod fronte existitur unum.

Vnde tot obtulerunt noscere signa cupis?

Gallia, si vesce, istius est ab origine prima,

Regia Gallorum lilia jure gerit.

Inde sed in variis ducta est cognatio gentes.

è Burgundisaco turris & orta solo.

Veni ab insubribus generosi forma leonis,

Valesia insignia contribuente domo.

insubris huc etiam non parvos celes honores

urbis, Mediolanum que modo nomen habet.

Romanas aquilas Germana potentia Regum

& celebre imperium continet atque etucem.

Hac propagata sic jam per secula, prope

Clarius haud quicquam habetis orbe videt.

I, statuens teneris affvesce laboribus annis,

premia virtuti nec sua disjice pata.

§. vi. Respondet hoc catenæ scuto, quod ibidem, sed sine coloribus exprimit Henninges: quod quadrupertitum prima arcu duo sceptrâ utrinque liliata decessatim locata, addito inferius lilio; altera turrim, tertia leonem, quarta monocerotem refert. Scutulum autem medium bipertitum hinc dimidiam aquilam, illinc cruce[m] continet. Galeæ imponuntur quinque coronatæ, quarum à dextra prima exorientem aquilam coronatam, secunda columbam rostro oleæ ramam, pede autem scbedam cum voce TRANQUILLITË gerentem, media turrim, quarta exorientem leonem coronatam, ultima monocerotem exurgentem iustinet.

Eadem est Henningii typus.

§. vii. In *Schemach. Wapenb.* P. 1. pag. 18. etiam quadrifidum scutum vides: Prima quadra argentea turrim minuatam referente: secunda carulea liliata sceptrâ (hic quidem representantur lilia cum radice evulsa) circa decussatim locata, cum lilio inferius adposito; tertia aurea leonem rubeum, quarta bipertita altero semisse rubeo dimidiam aquilam argenteam, altero argenteo cruce[m] rubeam continente. Galeæ quatuor sunt; ex quibus primæ insilit columba candida tubeis pedibus & rostro, quo ramum viridem gestat; secunda coronata iustinet rubeam turrim; ex tertia coronata exurgit leo rubeus coronatus: extrema pariter coronatæ insilit aquila coronata. Lacinia vero sunt circa primam & secundam rubicæ & argenteæ, ad tertiam coccineæ & aureæ, circa extremam cyaneæ & aureæ.

Ex S. bma. chero.

§. viii. *Turris d'nyon* est *Turriane* seu *Turria* gentis ipsius, quod nomen indicat. Caterum non improbabilis est doctrina eorum (ita post *Bugatum Chiff.* l. c. p. 42.) quicredunt hæc turri designari templum cathedrale Mediolanense, quod fuerint protectores seu, ut loqui amant, *decadomin* aut *Advocati* illius Ambrosianæ Ecclesiæ. Quæ advocatorum dignitas superioribus seculis tanti habita est, ut etiam Reges & summa capita illam sibi honori ducerent: quo facti *Paganus Turriani* Epitaphium:

Turris Turriorum. Advocatia Ecclesiæ. Ambros. Mediolan.

Atquisquis populi Dux, Tutor & Amoresiane

robur iustitie, procerum iubar atque Sephie,

maris & Ecclesiæ defensor maximus alma.

Et flos totius regionis nobilis hujus.

Solut in occasu pallet decoratque Latmos.

Hæc de la Torre nostrum solamen obivit,

Paganus latebris urna hrecis utitur istis.

Si hæc displiceat coniectura, ahæm Chiffletius addit, videlicet turre illa notari ipsam Mediolanum urbem: nec in numo *Ludovici Imp. An.* (quem ex thesauris Pauli Petavii allegat) urbem inscriptione *M. tholanum* representatur.

Mediolanum.

§. ix. De sceptris liliatis non dubium est, illa etiam ex *d'nyon* Turrianorum fuisse, unde *Tavii* etiam illis uti sunt: sed eidem plerumque arcule inferebant utrumque,

sceptrâ liliata.

Conjectura
de ori-
gine.

symbolum, & Elia post turrim le cabant; videlicet etiam turri superposita. Conjectura Chiffletii l. c. p. 44. de his acceptis demum que allatur digna est: *Cyunt en bastons fleurdelisez, qui jadis ont le tour & la mancomerie par derrière duns les armes des Turriani: Et l'on croit, que tout ainsi que les Digneurs anciens de cette famille avoient pris de la main des Archevesques de Milan l'advouerie de l'Esle & la seigneurie de l'Esle spirituel: de mesme aujoud'uy avoient reçu l'investiture du temporel de cette belle province de la main des Empereurs: et semblables instruments, figures & sceptres, tels qu'aucuns Empereurs les portent en leurs sceaux, en estoient les veritables signes: principalement de la tradition des droits des Regales: de laquelle plusieurs ont expresse mention. Quod scipiones libatos attraxerunt, qui sustinent a cetero turrim & cetera opus camentarium in Trophonio scuto, illi: tquantus, quod, sicuti antiqui stirpis huius Domini ex manu Archiepiscoporum Mediolanensium acceperunt advocatiam Ecclesie Protectionem ordinis spiritualis, ita etiam receperunt investituram secularis potestatis, jus pulehre provincie à manu Imperatorum. Nam similia instrumenta in sceptrorum formata, quales à qui Imperatores in sigillis suis gestant, gerant veracissimi signa, immo traditionis, iurium & equalium, cuius manu discretam faciunt mentionem. Caterum in solo oblicuius loquitur Henninges de Hermanno Pagani filio. Primus signa familie turrim rubram in area candida mutavit in lili aurea: et area corlea in formam turris (atqui hæc non abrogata sunt, sed tantum lilia vel adjecta, vel subiecta,) dicens si tantum ex Burgundia, ut illa signa indicabant, sed etiam ex familia Regum Galiorum eratum esse. Huc etiam facit apud eundem Nicolai emendationem.*

Turriger est idem qui libiger, armatoris infubribus posuit regna progenis.

Ico Valfassina-
sum.

§. x. Leonem Valfassinam testeram esse, vix dubium esse potest. Ita S. rasmus de Turriani. cum recensisset Tacium C. Valfassina filias duas duobus titribus elocasse, & eos ditionum heredes reliquit. Per questo adunque i Turriani furono fatti Conti di Valfassina: non d'alcuno ritenero il primo cognome di Signori della Torre, & presero l'Arme di Conti di Valfassina, che era un Leone: il qual fu messo in uso di Pagani, che fu il primo che metteffe in grandezza la sua famiglia. Hæc ratione ergo Turriani facti sunt Comites Valfassina: retinere tamen primum Turriani cognomen, à turris testera Comitum Valfassinorum leone. Quod Pagani, qui primus famliam extulit, in usum traduxit. De eo dubium esse potest, quod Volfz. Laz. di migr. gent. l. 12. p. 672. leonem aureum ait in calstino scuto apparuisse. Caterum ex eo esse puto, quod Henning. sub initium Turriana genealogie teutum pugit bipertitum, & hinc leone isthinc turri insigne. Ita etiam Lazius d. I. Hinc aureum leonem in clypeo cetero paterna memorie ergo & rubrum turrim in caudæ clypeo ex matre primi Turriani generis insignia gerunt. Ex hoc derivat etiam Chiffletius Taxiorum leones, qui scuto tenendo adhibentur, quando veteres nonnunquam vetustiora vel obventitia à sui & hinc usui adhibere sint soliti.

Baronia S.
crucis.

§. xi. *Aquila dimidiata & cruce* explicare non possum. Conicio tamen ita notari *Baroniam S. crucis*, & forte assumtum hoc symbolum, cum 1526. Vitus cum fratribus ut membitum Romani imperii susceperet, ex quo video, titulum sumtum *Liberti in S. cruce Baronis*, quod nomen istam testeram forte explicabit.

Unicornu.

§. xii. De unicornu pariter dicere nequeo, quid nover, nisi forte sit *Broda Bohemica*, que Francisco Turriano 1561. donata, & ipse in ordinem provincialium electus est in Bohemica regno. Unde hunc laterculum, si coniecturis agendum, Bohemice ipsius lineæ proprium fuisse exhibitam.

Broda.

Titulus

§. xiii. Quod titulum concernit, illum Henninges tribuit: *Comites à Turri & Valfassina, Liberti in S. cruce Barones, Carniole & Illirici prætorio præfecti, Comitatus Marcellis, Demum Lipintini, Brode & Valfassina. Carniole & Illirici Præfectura* debetur gratie Ferdinandi Imp. qui tam bene de se & Austria d. mo. merito Vito eam tribuit, ut ipse, posteris, fratres & consanguinei ea fruerentur. Crediderim eidem etiam *Marcellatum Comitatus* concessum: quamvis maiores quoque comitibus Goritice in pretio fuisse & ob hoc beneficiis pluribus insignitos legam. *Brodum* dicitur esse à Francisco, cui forte reliqua etiam Bohemica tribueris.

nullam voluerit: unde ab illius uxore hoc agnomen inditum non displicuisse familiaris, quod ipsimet sibi honorificerent. Sed cum Comitum dignitate suscepta primum illud *Wessendorfforum* receptum est.

Inter Ausros. Imperii Ordines. §. IV. In Austria *David Tinnachius* primus fuit, qui inter proceres recipi obtinuerit. Nunc inter *imperialibus* Svecico Romano annumerantur, in quibus *Dietrich Comes Wessendorffius* praefectus Camerae imperialis (nepos alterius *Davidis*, qui legatione ad Ottomanicam aulam prudenter obit & Caesarea dignitate studiose letata clarus 1600. deceffit.) comitis 1654. subscripti.

Scutum. §. V. In *Sibmach. Wapenb.* P. 1. p. 20. scutum attribuitur quadripartitum. Pars una quadra *rubea lupum raptorem argenteum* continet, quae tessera prima ex ipso nomine teste fuit. (Unde errat *Sibmach.* cum canem vocat. *Ätude.*) Secunda & tertia *caerulea leonurum* continet *ter primum aureum*. Quod symbolum est familiae de *Tinnachdors* in Styria. Quarta *areola rubea* continet duos *mallos argenteos aversos et unum aureis colligatos salientes*. Cuius laterum interpretationem non vidi.

Tumescens. dorf. §. VI. Galea tres insillunt coronatae. Prima insidet lupus scutarius. Secunda sustinet duo cornua argenteum & rubeum, & post illa alas duas, quarum prioris superior pars auro fulget, inferior caerulea est, alterius colores inversi sunt. Tertia insident duo molochi argentei, millis aureis. *Lacinae* sunt circa primam galeam argenteae & coccineae, circa secundam caeruleae & aureae, circa extremam coccineae & aureae.

Tituli. §. VII. Titulus *Davidi Unghadio* 1654. in Comit. Ratisponense subscriptione ille datur: *Comes in Wessendorff, Baro in Sonna- & Erstsee, Dn. Dynastiarum Steyerck, Erbach, Rayth & Gräeskirch.*

CAPUT CIV.

Com. & Bar. de *Völkrah.*

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Scutum.
3. Missendorf.
4. Galea.

§. I.

Familia **P**ERILLUSTIS familia Comitum & Baronum de *Völkrah* ex vetustis inquilinis Austriae est, prius tamen provinciae supra Anatum quam infra eum: quamvis juxta *FF. Lazii* sententiam ex *Svevia* venerint. *Eucelinus Germ.* P. 3. p. 246. eam orditur à *Stephano Völkrah* seu de *Völkrah* circa 1422. sed vetustior eorum est memoria. Italegitur in antiquis chartis 1355. *Fridr. cum Völkrah in Pach* (der *Völkhra in Pach*) 1386. *Stephanus Völkrah de Koppenberg*, nescio an cum superiori idem.

Scutum. §. II. Scutum quadripartitum *Sibmach. Wapenb.* P. 1. pag. 38. in prima areola & extrema aurea (Sibmach. argento pingit) *duae cornices* (Ären oder Hefrwar) *crisis rubeis* (mit roten käpplein auß dem kopff/) *trunco avoris, cuius radices & abscissorum ramorum völkrah vrsuntur, pali instar locis utrinque adherentes* (in beyder seits an einem holtsfarben stamm mit wurveln und abgehacten ärslein/ so in mittel des schilds nach der länge erschein/ kleben/) representantur. Hæc gentilis tessera est, olim tamen nonnunquam unica *cornix* comparebat.

Missendorf. §. III. Secundæ & tertiæ areolæ *prasinæ* inducitur *fascia aurea* designandæ extimæ familiae de *Missendorf* seu *Missendorf*, ob matrimonium *Stephani Völkrah* & *Marthe de Missendorf*. Hæc illi areolam secundo quadrifido a *Ferdinando I.* & jus circa caerulea utendi 1525. concessa est.

Galea. §. IV. Galea secundo incumbunt duæ coronatae, priori insillit truncus primi laterculi cum appendentibus cornicibus. Ex altera protenditur jugum alarum viridium fascia aurea exaratarum. *Lacinae* hinc circumvolitant argenteae & rubeae, illhinc aureae & prasinæ.

CAPUT CV.

Com. & Bar. de Urſenbeck.

ARGUMENTUM.

3. Pfaffendorf.
4. Galca.

1. Familia.
2. Urſenbeck.

§. I.

PER illustriſtis gens *Urſenbeckiorum*, Comitum & Baronum titulis incluta, ex *Styria*, ubi ^{Familia.} munus hereditarium *Erbsſtubelmenter* annis obtinere, in *Auſtriam* venit, prima tamen origine ex *Bavaria* ſunt. Quia vero diu in hac non ſuperſuere, *Vignl. Hund. f. 336.* eos recenſet inter extinctos, quorum in torneamentis mentio fiat. Die *abgeſtorbene Thurnier-geneſſen* ſaci tamen mentionem eorum etiam, qui extra majorum patriam ſuperent, & addit nomen totius ab *Urſenbach*, *VON DEM Hofmarck Urſenbach im Witterfelſer Landgericht*, & veterem ſepulturam tuſſe in *Ober-Alt. ych. 1165. Fridericus Urſenbeck* eques in torneamentis *Tigurinis* legitur, & 1179. *Leonhardus* eques in ludis *Colonicis*. 1403. mortuus eſt *Petrus Urſenbeck Abbas* in *Ober-Alt. ych.* Porro ſub *Ferdinando I.* in *Aultria* *Peſſebach* obtinuerunt. In *Georgio Bernardi I. B.* qui ſuperiori ſeculo vixit, liberis *Chriſtophoro*, *Ioanne Chriſtophoro*, *Georgio Chriſtophoro* & *Matthaeo Chriſtophoro* peculiatas orta ſunt linea.

§. II. Inſignia repraeſentat *Sibm. Ach. Worenb. P. 1. pag. 79.* in nobilitate *Bava-* ^{Urſenbeck} *rica.* Area prima *tranſverſe* ſectur, & ſuperiori regione *nigra* inferius *auro* tingitur: quae gentilis eſt teſtera. Addit *Hundius* allegatus, quosdam *Urſenbeckios* *rotam* apicis etiam ſcuti intuliſſe.

§. III. Latereculus ſecundus & tertius *rubeus* duo ſceptra *lilata* & *decuſſatim* lo- ^{Pfaffen-} *tata* *argentea* continet: quod ſymbolum fuit extinctae familiae *Styriae Pfaffendorfer*, ^{dorf.} ex matrimonio *Bernardi Urſenbeck* (qui *Georgii Bernardi* avus fuit,) & *Veronicae de Pfaffendorf.*

§. IV. Caſſides ſcuti duae coronatae inſiſtunt: ex *priori* expanduntur alae duae, ^{Galca.} quarum prioris ſuperiora alterius inferiora nigricant, reliqua auro flavent, ante has autem inter duo cornua, contraria ad ſectionem alarum tunc ducuntur *rotam argenteam* locatur. *Lacinae* ſunt *aureae* & *nigrae*. *Alteri* inſiſtunt tres mitrae *laevae* (ſeu *Ducalae*) *rubeae* ora *reducta* *argentea*, una ſuper alteram locata: ſuperiori vero imponuntur quinque plumae *ſtruthionae*, duae *rubeae* tres *argenteae*. *Lacinae* etiam ſunt ex *argento* & *cocco*.

CAPUT CVI.

Urſini. Duces Bracciani, &c. Principes & Com. de Roſenberg.

ARGUMENTUM.

1. Origo familiae.
2. Italica rami.
3. Scutum Duc. Bracciani.
4. Area majoris ſcuti.
5. Teſtera propria Urſinorum.
6. Apex.
7. Ex illis Roſenbergii.

8. Horum deductio.
9. Gentis decora. *Enis. Suceſſio.*
10. Scutum. *Dignitas principalis. Roſenbergii Franconia.*
11. Apex.
12. *Rosenbergus Carinthiae.*
13. Scutum & *Galca.*
14. *Rosa solius uſus.*
15. *Spangheim. Tunia.*

§. I.

URſinorum celebre nomen in Italia eſt, & inter quatuor Principes familias *Romanae* ^{Origo} *nobilitateis* numerantur, rebus geſtis incluti, & omnium *Columnarum* tere perpetui ^{Familia.} adverſarii, his pro *Cibellina*, *Urſinis* pro *Guelſica* parte itantibus. *Fr. Sanſoninus* de num hanc

hanc descripsit, & refert *Mundillum* filium *Albini Capitanei Gothi* ab *urfi* fuisse laetatum, unde nomen *Vifnorum* cepit. *Albinnus* autem occisus acie, in qua tunc victoria ex ejus parte steterit, & sepultum esse in suo vexillo, quod *baltheis* atque & *tubeis* pictum erat, cum iniecerant milites rotas candidas, verum hostili etuere ceteris. *Raph. Volaterranus* ait, *Francia* & *Vifnum* fratres filios *CVifni Capitanei* *letanti*, cum à Lombardorum obditione Romam liberarent, à senatu & populo insigniis & jure civitatis ornatos. Ex Germania illis originem *Frangus* *Bertholdus Chron. & Gen. Anhalt.* aliam L. 1. c. 10. assignat, nimirum *Aribertum* seu *Armonem* filium *Ariberti Vifni*, orti ex *Berunza* Saxonica familia (ex qua majorum aliorum odio Francorum ad Romanos, & quidem *Theodorum* juniorem venerit, eique utilitarem operam navavit, unde *Beringorum* nomen in *Vifnum* mutatum sit. *Ramus* mansisse, cum frater *Radebotus* patri in ditionibus balienstert & *Afcanie* in Germania succederet, cumque prole careret, ejus hereditatem iterum ex fratre *Radeboto* potentem *Aribertum* seu *Aribonem III* crevisse, & autorem Romanorum *Urfinorum* factum, ac 708. extinctum esse.

Italicis mi.

§. II. Qui quid vero de origine sit, quæ disquisitio cum nimis alte ascendit, plerumque in tabulis detinet, saltem nihil certi reperit, hodiernum gens ea Romæ ceteris, & plures numerat *Duces* ac *proceres*, qui amplas ditiones possident. Ex illis etiam sunt *Duces Bracciani*, *Sancti gentis*, *Gravina*, *Montisruundi*, *Castelli*, *March. Montis. Savini*, *Principes Matricis*, *Comites Petiliani*, *Acquilarie* & alii.

Scutum Duc. Bracciani.

§. III. Ducis Bracciani, qui caput familiae est, scutum tale repræsentat *Sammarth. l'Ess. de l'Esp. p. 43.* ut quadris totidem *Aragonici* palmi, *Imperialis* aquila, *Andalus* lilia, subjecta cruce *Hierosolymitana*, & *Hungarica* fasciæ repræsentarentur: eis vero nova palma imponeretur denuo quadruperta. Prima & extrema arcola, quæ proprie *Ursina* & gentilis est, ternis *baltheis* argenteis & *tubeis* exaratur imposito cephalo argenteo cum rosa ruoca, auro gemmata, alio capite f. fasciæ subjecta aurea, cum anguilla cartulea. *Sylv. Petrasincta* ita enunciat *l'Ess. gentil. pag. 488.* *Rosa punicea, gemmata guttulis aureolis, & in apice scutario argenteo lata, cum subjecta insista aurcolæ tractali, in qua scripta anguilla cyanea, atque insuper cum ima palmula regione oblique sextes ostro atque argenteo lemniscata.* Secunda & tertia argentea utrumque referit erectum nigrum, cum numella aurea.

Arcolæ majoris scuti.

§. IV. Quod attinet majoris clypei quadras, rationem eam assignare nescio: haud dubie vero ab aliqua filia Regis Siculi ex *Aragonis Urfino* alicui elocata allegabatur: ibi enim facile prædicta *diversitate* concurrerent.

Tesseræ propria Urfinorum.

§. V. Rosa & fasciæ Urfinorum, quod duntaxat symbolum: Anguilla notat *Comitatum Aquilarie*: Hunc tenuere peculiare Comitatus, quos ex parte enumerat *Hennings Theatr. T. 4. P. 1. p. 1065.* Cum vero *Franciscus Accersii* filius ob itinera publica infestata à *Paulo II. Pontifice*, ejus monita aspernatus erat, captus fuisset, & per quinquennium detentus, demum *Innocentius VIII.* Anguillarum his Comitibus ademit, atque *Francisco Ciboni* seu *Ciboo* dedit, à quo in familiam *Vifnam* venit. Hinc Comitibus Henning, dicto loco anguillam tribuit, quam dem videntur Urfini inheruisse fasciæ & capiti subjectæ. Nescio vero an universa gens ea utatur. Certe *Virginio Vifno* Cardinali idem *Sammarth. p. 415.* anguillam non adscribit. Urfus cum numella ad nomen gentis alludit.

Apex

§. VI. Scuto imponitur galea coronata, ex qua nascitur urfus niger cum numella aurea, dextro pede rotam gestans purpuream. Laciniæ dependent argenteæ & tubæ.

Ex illis Rosenbergi.

§. VII. Porro sicuti ad Italos Urfinos & Columnios plurimæ Germanorum familiae originem suam referre amant, incerta traditione: quemadmodum cum primis ad Urfinos referre amant *Afcaniam Illustrissimam* stirpem, quam tamen antiquiorem Urfinis Romanis, & hos ex ea ortos, sed altero ramo Peringiorum extincto ex illo Romano gentem denuo propagatam esse tradit, ut §. I. diximus, *Protulius* ita tamen vix dubium patitur Illustrissimæ familiae *Rosenbergiæ* ex Urfinis derivatio, cui in primis insignia favent.

Horum deductio.

§. VIII. *Cel. ber. Buccelini Germ. P. II. p. 232.* de origine illa verba sunt: *Vitellus Vifnius Romanus circa annum 1350. turbas Arnoldi, latum fugiens cum cognato anfratre Nicolesio*

Nicoloto Vrsino, ille sub Henrico duce in Carinthia, hic sub Hermanno Goritia Comite in Saxoniam confedit, iste Vrsinorum Comitum de Elway in Carniola, ille Comitem Rosenbergorum in Carinthia autor fuit. Vitellius à Slatas Viteck ductus fuit, quod paruum Vitum scilicet Vitellum sonat. Huius filios dat Viteck I. I. à cuius filio Vollebros Rosenbergos Bohemia deducat & Henricum I. à quo Carinthia. Quam is autem dilentant, quæ paulo ante in genesi Rosenbergorum Bohemorum p. 230. dicitur, cum Viteckum I. iam Dominum de Rosenbergo & Crumlow circa 1150. dicitur, & Henrico alios de posteris, dominos de Crumlow, de Alubocka, de Viteck, & ceteris: non tamen ob hanc differentiam, deductionem totam in dubium revocandam credo.

§. ix. In Bohemia certe linea, quæ ibi sedem fixit, celeberrima fuit. Viteck gentis de-
enim, qui 1262. mortuus est, regni Bohemiae fuit Marefcallus, Capitaneus Austriae & Styriae coria.
sub Ottocato rege; filius Viteko iterum regni Marefcallus, Henricus Burggravus seu Protex Bohemiarum, Nicolaus I. piscopus Pragæ gentis. Henrici filius Petrus supremus regni fuit Camerarius, & regis Venceslavi III. iduam Polam seu Elisabetham Tebimensem in Finis.
matrimonio habuit. Huius nepos Henricus de novo Protex in Bohemia claruit. Ino Viteckonis III. Gubernatoris Bohemiarum filii quatuor ordine Gubernatores fuerunt Henricus, Iohannes, Iohannes, & Petrus: Unde eandem dignitatem deinceps gessit Wilhelmus, gentis, quæ in fratre eius Petro Wockone, qui vivus adhuc Crumaviam Bohemiarum civitatem, Rosenbergorum sedem, cum ditione annexa Rudolpho II. Imp. cesserat, & veluti donaverat, 1611. in Bohemia defecit, penultimus, *Eq. A. V.* qui ex quatuor coniugibus Catharina Brunsvicensis, Sophia Brandeburgica, Anna Maria Badenensis & Poixena Bernsterna nullam sustulit prolem. Memorat Zeiler. *itin. Germ. P. I. p. 166.* ex veteri Successio,
pactò Dominos de Schwvanberg in bona Rosenbergia successisse. Unde etiam civitas Sobieslaviana, quæ semper Rosenbergiis fidelis manserat, & ab ultimo Petro libertate donata fuerat, Schwvanbergium patronum elegerit: qui etiam in ea ex testamento Petri collegium aliquod condiderit.

§. x. Wilhelmus tentum ita describit Chifflet. *Eq. A. V. n. 267. Scutum sextis argen-* Scutum,
to & minio oblique dextrorsus terminatum bandè caput scuti argenteum rosa cocci-
nea auro gemmata impressum? idem caput sustentatum (cher fountenu) auro trans-
versis tania; quæ exurica angustia est exarata. Prius eodem modo repræsentat cly-
peum Sigmach. *Wapenb. P. I. pag. 8.* (Principibus Rosenbergiis annumerans, forte Dignitas
ob dignitatem, qua in regno vivebant, sed & *Mart. Zeiler. itin. Germ. P. I. pag. 167.* Principalis
& 621. eos Principes vocat, *Fürst und Regent des Hauses Rosenbergs*) excepto
quod angustia mentionem non facit, quæ etiam ex his insignibus merito exulat. Ur-
sini enim Romani, quod §. 5. vidimus, eam ob Comitatum Angularie inferuerunt.
Ex eo vero apparet *Wapenb.* in Bucelmo opere committum, cum his Rosenbergiis
scutum tribuit transverse lectum & palis alternante tinctura distinctum, quod Rosen-
bergorum in Franconia est simulolum. vide *Sigmach. Wapenb. P. I. pag. 100.* cuius ve-
Rosenber-
gu Fran-
com. E.
stigiis in Hatzfeldho scuto videbimus.

§. xi. Apex est galea coronata, cui inmittit *rosa rubra auro gemmata.* Chifflet. Apex.
loc. cit. eam *monticulo argenteo incumbere* memorat. *Lacinae* sunt ex argento &
cocco.

§. xii. Quod Illustrissimos Rosenbergos Carinthia atinet, quos diximus §. 8. à Roenber-
Bucelmo derivari ex Henrico I. Viteckonis filio, eorum deductio in dicto autore vi-
deri potest. In Styriam immigrarant, sed reversus est circa 1550. Iulricus, cuius pater
Maximilianus pleraque vendiderat, in Carinthiam. Udalricus nepos Iohannes Anaricus
S. R. I. Comes creatus est, & Imperatoris Confiliarius intimus atque Camerarius, nec
non Burggravus Carinthiae & Deputatorum praeses perpetuus fuit. Filio eius Volf-
gango Andrea etiam titulus *Hereditarii Carinthiae aulae praesidi* tribuitur. In hoc & fra-
tre Gregorio Nicolao, quorum utriusque filii sunt, Illustrissimum familiæ decus constitit.

§. xiii. Illud scutum debet, quod *Wapenb. P. V. p. 9.* recenset, exi-
scutum &
Galez.
stimo. Illud quadrupertitum primo alveolo argenteo diagonalem habentem nigrum
inscribit, tribus namque argenteis oneratum: secunda areola bipertita est ex argenteo &
cocco, multiplicata rosa tetraphylla ad similes sectionis modum tincta; tertia area aurea sicel-
lam rubream continet; quarta ex minio & argento diagonaliter scilicet a tergo ferrum quo
porta minimatum (si figuram recte capio,) utroque extremo trifoliato, situ diagonali
contrario

contratio, & tinctura item atrox opposita. His media incumbit partimula argentea cum rosa rubra. Galea insistent quinque, media sustinet rosam rubeam; proxima dextris coronata alarum expantiarum & primi alveoli symbolo exaratarum pro extrema à dextris iterum coronata alarum cum typo laterculi tertius, quæ medietate rorantem allistit sustinet columnam vel pileum orientalem acuminatum ex muno eadem genito bipertitum, & rosa pariter secta fastigiatum: lina ad sinistram coronata videtur, & estur urfi hastiam ferentis sustinere. Lænea hinc pinguntur auro & rubeo colore, isthinc eodem colore & altero metallo.

Rose fa-
lius usus.

§. xiv. Quod sola rosa urantur, *Prisnam* deductionem non potest in dubium revocate; quò faciunt illa Clariss. *Ag. Geleni de Colon. Agrapp. magnit.* L. 2. 4. 33. pag. 177. *De Vrsinorum Romæ adhuc florentium Principum armis existimo, ea composita esse, & merito rosam fuisse, inde ob Anguillaræ Ducatum adjectam insitam insigniam anguilla, atque lemniscos navam repræsentantes.*

Spang-
stein.

§. xv. Quid areolis singulis num. 13. repræsentetur, fateor me ignorare (nisi forte ultima areola notat familiam *Spangstein*, ex qua fuit *Barbara*, uxor *Georgii de Rosenbergo*, circa 1460. conf. *Salmach. Wapenb.* P. 1. pag. 47.) Si quis ex titulo conjecturam facere velit, talem dat *Eucelinus Josepho Paridi: Comes in Rosenbergo, Baro in Leichenau & Grauenslein, Dn. in Sonneck, Feyerbergstein & Hohenbergen.*

Tiruli.

CAPUT CVII.

Truchsess. seu Dapiferi de Waldpurg, Com. de Wolfseck, Zeil, Scheer, Trauchburg, Friedberg.

ARGUMENTUM.

1. Origo eadem cum <i>Althannus</i> .	9. Scutum Com. <i>Sonnenbergiorum</i> .
2. Antiquiora.	11. Scutum plenus, & galea.
3. Deductio.	11. Virgo scutum tenens.
4. Continuatio. <i>Linca Sonnenbergia, Wolfseckia, Scheerenfis.</i>	12. Tituli.
5. Scutum. <i>Leones Svecie.</i>	13. <i>Waldpurg, Wolfseck, Waldsee, Marfetten, Trauchburg, Advocatus, Lantiss, Enaberg, Scheer, Zeil.</i>
6. Dignitas Dapiferatus hereditarius in imperio.	14. Alorum Comitatum & Dominiorum testes.
7. Dapiferatus Svecie: vide Imperii. <i>Seldenæccii.</i>	15. <i>Pincerne de Winterfetten.</i>
8. Apex.	16. Insignia.
	17. <i>Rams alio proensis.</i>

§. I.

Origo eadem cum
Althannus

Quod illustrissimorum *Waldpurgiorum Dapiferorum* atinet originem, de ea non nihil diximus cap. i. hujus libri, cum de Comitibus *Althannis* mentio fieret; communes enim majores cum istis hæc familia habere perhibetur, usque ad *Wernerum Com. de Thann, Dapiferum Waldpurgium*, patrem *Cebhardi*, à quo nostri *Waldpurgii, & Friderici*, qui *pincernas de Winterfetten & Althannus* illos severit.

Antiquiora.

§. II. Qui altius ad incerta ascendere amant, his sufficere possunt, quæ ex *Felice Fabri I. H. Svec. c. 21.* adducuntur: *Romulum Duceum Svecie* sub *Constantino III.* famulo suo *Cebhardo* præter Comitatum *Trauchburgium*, ob mortem ultimi *Theodoric* Comitæ ad se delapsum, domum venatoriam, quam *Waldpurg* ob sylvas circumfinitas dixerit, dedisse, nec non insignia trium conorum seu *betrorum pincernarum aureorum (Danzapffen)* in clypeo caruleo: super galeam vero *pincernarum* modi pomis aureis ornatam. *Lycerus* autem alicujus meminisse dicitur, qui tot. viverit. Dubito autem, an ejusmodi traditiones, quæ historiarum peritioribus a fabulis parum distare videntur, familiarum honori serviant, quæ propriis decoribus tantis superque illustres sint.

Deductio.

§. III. Cæterum quod aliis etiam usivenit familiis, graduum certa deductio vix ad liquidum reducitur, apud alios alia occurrente. Vix aliam vero usim præferre illi, quæ apud *Celebr. Gær. Eucelin. Germ. Tom. 11. & dein T. 17. p. 8.* reperitur.

Unde

Unde à Gebhardo, ad quem supra citato loco descendimus, ordiendi illius filii fuerunt, præter alios Gebhardus Abbas in Kartzartensis & Conradus Comes de Thana Mareffellus Conradus III. Hoc natus est Eberhardus de Thana Imperatoribus Frederico I. & Henrico V. L. charissimus. Eo nam Henricus Waldpurgus Frederici I. aule præfectus, qui Hierosolymis deceffit, & Bertholdus in Trachburg, Judex aulicus Imp. Tiguri, pater Bertholdi junioris, quo nati Bertholdus Dapifer in Rhodora & Ulrichus in Trachburg, unde dux linear, quarum hæc in nepote Henrico, ista Rohrdorff in abnepotibus Ottone, qui obiit 1376. Triccone, ejus emortualis 1369. & Conrado defecit. Henricus Waldpurgus (qui Bertholdi frater) filius fuit Eberhardus, denuo pater Henrici & Frederici, qui autot Dapiferorum in Warthausen, Henrico genitus Eberhardus, qui obiit 1292. hoc Joannes Dapifer S. R. I. Dn. in Waldpurg, Judex provincialis Sveciæ, mortuus 1338. & pater Eberhardi, à quo plenisque autoribus jam certior est deductio.

§. iv. Hic Eberhardus maritus Agnetis Ducisse Teccæ genuit Ottonem patrem Continuu. Ottonis 1386. ad Sempacum castrum atque Joannem. (de hoc Cruss. annal. Svec. P. 3. L. 6. ^{110.} c. 3. p. 313.) Hic jam Joannes solus Dapiferorum superstes, & inde pater communis factus est trium linearum, Sonnenbergensis, Wolfseccæ & Scheerensis, per totidem filios Eberhardum, Georgium, Jacobum. Sed prima etiam defecit. Nam Eberhardus Comes Sonnenbergæ & Fridbergæ, filios quidem genuit Ottonem Episcopum Constantiæ, & Eberhardum, Joannem & Andream, qui tres connubi inierunt, sed nulli masculus superstit. ^{Wolfseccæ 112.} Quod Wolfsecciam attinet, Georgii pronepos Georgius III. Dux Sæderis Svecici in Wirtenbergico & rustico bello, deinceps Ferdinandi locum tenens in Ducatu Wirtenbergico, qui Præfecturam Sveciæ pignoris nomine pro 50000. floren. accepit, alium genuit Georgium IV. hæc Jacobum, qui communis pater est lineæ Wolfseccæ per Henricum, Comitem creatum a Ferdinando II. patrem Maximilianum Wilibaldi bello celebris Comitis, & Zeilensis per Frobenium, quo natus est Joannes Jacobus item Comes à Ferdinando II. Imp. creatus, nec non Ferdinandi Camerarius & bellicus Consiliarius, qui 1677. deceffit, modernorum genitor. Tertia Scheerensis oritur à Jacobo, dicto Der Scheerens. ^{115.} gildene oder heilige Ritter / ob susceptum Hierosolyma & ad montem Cathanæ seu Sinai iter, Præfecturam Sveciæ Sigismundo D. Austria vendidit, ejusque gentis nomine. Hoc inter alios editus est Wilhelmus genitor Ottonis Cardinalis & Episcopi Augustani, qui seculo superiori inclaruit, & Wilhelmus, qui de Carolo V. & Maximiliano Imperatoribus bene meritus est, legatus ad reges Hispaniæ, Galliarum, Poloniæ. Hoc nati sunt Gebhardus Archiepiscopus & Elector Colonienfis, qua dignitate pulsus ob ductam uxorem in exilio vixit, de quo historiæ superioris seculi loquuntur, Carolus Cameræ præfes & Christophorus gentis propagator. Hujus filii Wilhelmus Henricus item Cameræ præfes Comites in Trachburg, Fridberg & Scheer profecit, Fredericus autem Comites in Fridberg & Trachburg.

§. v. Sed scutum familiae jam videamus apud Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 19. quod est auream tribus insigne nigris leonibus leopardorum more consistentibus, auribus, ^{scutum.} linguis & faucibus rubris. (Die obrlöcher / ungen und griff roth.) Hoc ipsum 577. u. Sveciæ Ducatus esse, dubio vacat, vid. Wapenb. P. 2. pag. 2. Unde autem ad Waldpurgios venerit, non ex eo est, quod originem trahant ab antiquis Sveciæ Ducibus, ^{Leores Sveciæ.} ut Vossio placuit in vita Fab. Donavii, sed ita rem enarrare solent: fuisse Henricum Waldpurgium Dapiferum in servitio Conradi Sveciæ familie ultimam ipsorum in ultimam petiisse, & hero ultima adiuice officia præstitisse, cum Neapoli 1268. à Carolo Andino R. Neapolitano supplicio afficeretur, inde acceptam ab eo chirothecam seu anulum signatorium, ut petierat, Petri R. Aragonie, heredi instituto, obtulisse: qui, quod heres facere poterit, ut eam fidem Domino suo exhibitam insignia Sveciæ Henrico concesserit, quibus mutatum avitum scutum: creditur que ipsum Ducatum donatus fuisse, si penes ipsum fessisset. Conf. W. L. 12. de migr. gent. L. 8. pag. 432. Waldpurg. Stamm und Namens quell P. 2. c. 8. p. 147.

§. vi. Huic scuto leonibus exornato Buccelinus ubique addit caput fenturium ^{Dignitas} impresso pomo imperialis: quamvis vero non exprimantur colores, certum tamen est ^{Dapiferatus hereditarius in Stiria.} pomum aureo & arcam coccio tingendam, quia eadem tinctura est scuti Palatini vel nunc Bavarici, quo Archidapiferatus dignitas denotatur. Hi vero Waldpurgii sunt ^{petio.}

Imperii *Dapiferi hereditarii* atque ita de mus illius Serenissime in hoc officio V. Conf. *Linn. Jur. publ.* 3. 7. 73. Quam causam, exemplo familiarum *Imperii Pappenheimia, Zolleranae*, hanc etiam dignitatis istam testatam scuto in- dem, si contra. hinc sit scutum, quod audivimus, capiti inscriptum. Das Zunge des ordinari *Wapen* bestehet in den dreien schwarzen Hören / samt einem roten rothen schwenckel wormmen der verzielte Reichs-ayffel geht ut: vero eo facilius tunc, quia vexillum plerumque ita representat arur, ut, quod rubea tania latiori praetexta esset, nunc enim rothen schwenckel / ob quod haec iam inscripta est dignitas hereditaria.

Dapifera-
tus Svevic
inde Im-
perii.

§. VII. Ceterum pridem fuerant *Svevici Ducatus hereditarii Dapiferi*, cu- eorum nomen ortum videtur, quod officium, nisi vetustius est, (nam *Henning. Theat. T. 3. P. 1. p. 375.* memorat *Comites a Maurifletten de T. 1. inborn, barones de S. P. 1.* antiquos Ducatus Sveviae Dapiferos,) saltem a familia Augustorum *Svevici* potest: ortum trahere, in cuius servitio hi nostri assidue fuerunt. Porro in A. B. c. 27. hanc officio hunc nomen datur *Minister coquine*, qui ad analogiam reliquorum dicitur *Vicedapifer* seu *Subdapifer*, nostris *Truchsess*. (*Ertruchsess und Küchenmeister*, Conf. *Linn. ad d. l. obs.* 8. Fuit vero eo tempore haec dignitas penes *Nordenberg* familia, demceps ad *Seldeneck* devenit: ut ex *Beoldo Linn. d. l. obs.* 9. *Svevici* *Erbschneidmeisters und Truchsessen* ante haben die von *Seldeneck* in *Weyden* getragen von dem *Churfürsten von Nibem.* und hat Anno 1538. *Churfürst Ludwig Pfalzgraf* wegen besorgenden abgangs des *Seldeneckischen* Stammes solches autem anwartschaft denen von *Waldburg* verbleiben. Inde expectanda vnam gente priori extincta impletam oportet. Hae vero causa *Ihuan L. 2. Seldeneckis* hanc dignitatem tribuit. Porro cum in *Wapenb. P. 2. pag. 72.* usdem insignibus utrumque nomen *Seldeneck-Nordenberg* in nobilitate Franconica tribuatur, in immemio forte cogitari possit, eandem fuisse familiam sed in diversis lineis diversa nomina sortitam, de qua hi cogitent. Quod autem *Linn. d. l. obs.* 9. quod scilicet *Waldburgensis* tempore *Fridrici & Philippi* ducatur *Dapifer*, dubitatione vix egēbat, quia *Svevorum*, atque ita ex *Svevica* tam haec ceterum Imperatorum in tuerant *Dapiferi*, & ipse postea *observ.* 29. p. 569. ex *Pappenheimio Svevia Dapiferos* vocat nobiles viros de *Waldburg*.

Seldeneck-
cil.

Apex.

§. VIII. Galeae hujus scuti imponitur culcitra *rubea* holoferica (*quartreau ou coussin de velours cramoisy*,) aureis ornata *globulis & panniculis*, & super ea *caudae p. 2. 2. 2.* *cornua*. Tum adijcitur magno gentis decore *vexillum Svevicum*: lacinae vero sunt *aureae & nigrae*.

Scutum
C. Sonnen-
bergiorum

§. IX. Haec insignia vetusta sunt, quibus nunc etiam utuntur, cum contractus scutum placet: sed alias alia etiam adduntur areole. Linea *Sonnenbergia*, quae jam extincta est, utebatur, ut apparet *Wapenb. P. 2. pag. 19.* scuto quadriferis, cum enim in areola prima & quarta essent *leones Waldburgi* (*Henning. Theat. T. 3. P. 1. p. 369.* ordinem areolarum invertit, quod & aliunde intelligi rectius esse,) laterculo secundo & tertio *caruleis* inscripta est *Solis radiosa imago aurea*, *monticulo truncati* (*Henning* hunc etiam omittit) *nigro* innixa. Imponitur galea scuto non *Waldburgis* sed *Sonnenbergia* coronata, cum iugo expanso alarum *carulearum*, sole scutarum ornatarum. *Lacinae* sunt ex auro & cyano. Porro Comitum *Sonnenbergium* in procul à *Gerolztal* & valle *Pretigovia* supra *Veldare* in in situm, nunc cum *Bludenz* una dynastia est, ab Imp. *Fridenico III* emit *Liberhardus 1463.* sed demum eundem 1500. *Horen*. *Sigismundo* Austriae Duci iterum vendere coactus est. Abhi legi a *Sigismundo* emisse, sed brevi iterum amississe, atque interpositione *Helvetiorum* pecuniam pro eo accepisse.

Scutum
plenius, &
galeae.

§. X. Nunc quae pleniori placet scuto uti, in eius primo & quarto quadrante *leones Svevici* familiares gradiuntur: in secundo *caruleo* super triplici monte nigro *Sol radiosus Sonnenbergiorum* tulget: in tertio caelestium tres botri puncti *prisci Waldburgi* comparent, de quibus num. 2. Media incumbit *pannula rubea* cum mundi sphaera aurea, *Dapiferorum* dignitatem notans. Incumbunt *elypeo* quatuor *galeae*: ex quibus prior coronata pinum viride non ornata ponis aureis sustinet: *secunda* mediante *culcitra rubea* cum *globulis* et *panniculis* ex *meliori metallo*,
ex eodem

ex eodem incumbit mundi figura: *tertia* gentilis est pulvino tecta, cum cauda pavonina & vexillo S. sveici, imminente leonibus pomo imperiali: *Extrema* ceteram ornant alæ ceruleæ singulis foliis aureis insignes: abhi legitur imminente manu miculis inter alas hæcè conspicit. Mysterium huius apertus illud ex illustissima gente intellexi: Diese blaue Sonnen flügel zeigen an den eyer / so ein jeder Mensch zu der liebe Gottes und zu der seligkeit haben und gleichsam mit ihu gelit dazu aspiriren wolle. *Lacina* circumfunduntur scuto aureæ et nigre.

§. x. Scutum utitur virago seu heronia veste canuda, quæ longum lyrama tra-

Virgo seu-
tum te-
uen.

hit, ejus fimbriis auro prætectis, collari ex præfco more ornata, circumbus contortis, quæ altera manu scutum tenet, altera vexillum Svevicum. Une pucelle Heroine en habit d'argent bordé d'or, tramant une queue a la moderne, la traite au col plie & les cheveux entrelaiées ou tortillees a l'antique.

§. xii. Quod titulos attinet, diversæ lineæ diversis utuntur: *Volfsee* illium

Tituli

vidi: *S. R. Imp. hereditarius Dapifer seu Truchsessius, Comes in Volfsee, Baron in Waldpurg, Dominus in Waldsee, Zeil & Marstetten.* *Zelenis* ex illa ortæ illum: *S. R. Imp. Dapifer hereditarius, Comes in Zeil, Dominus in Waldpurg, Vürzsch, Marstetten, Volfsee & Waldsee.* Lineæ *Trachburgicæ* hunc: *S. R. Imp. Dapifer hereditarius, Comes in Trachburg & Friedberg, Dominus in Waldpurg & Scheer.* Demum *Friedbergensis* unica transpositione: *S. R. Imp. Dapifer hereditarius in Friedberg & Trachburg, Dn. in Waldpurg & Scheer.*

§. xiii. Titulorum horum rationes jam reddendæ sunt: De *Dapiferatu* di-

Wald-
purg.

Wolfsck.

Waldsee.

stum est. *Waldpurg* in Algovia prope Ravenspurgum ex veteri patrimonio & imperii feudum est: illius vero dimidiam partem ab agnato VVilhelino 1200. floren. emit Georgius ex VVolfseeccia lineæ. *VVolfseeck* in Algovia attulit marito Joanni *Clara de Neissen*, sed castrum dicitur conditum à Joanne Com. Sonnenbergensi, & ab ejus filia Apollonia Georgio agnato marito suo allatum. *Waldsee* arx est & opidum non procul Biberaco: videtur etiam ex antiquis possessionibus domus esse. quam feudo à VValdpurgus tenuerit familia, cui à VValdsee nomen, quæ forte cum in Austria concessisset, ubi amplius ditioribus aucta est, Svevicæ possessionis reliquit. Sane *Lazius de migr. gent. L. 8. p. 465.* de Hentico VValdseeccensi scribit, in Svevia prædia habuerat à Dapiferis à VValdpurg beneficio. Ceterum ibi *Fredericus II.* monasterium fundavit, ubi Dapiferis sepultura est. *Conf. Cruf. annal. Svec. P. 2. L. 11. c. 11. pag. 478.* *Marstetten* emere Truchsessii à *Kunzseccis*, cum hi *Rotesfels* emissent. *Vürzsch* ex his est, quæ à *Clara de Neissen* conjuge obtinuit Joannes. *Trachburg* supra vidimus tradidit dono Romuli D. Svevicæ. Rectius apud *Henning. Theat. T. 3. P. 1. p. 299.* ab *Eberhardo Landgravo* vel *Comite Nellenburgensi* partem Comitatus Trachburgici in Algovia Joanni Dapifero VValdpurgio concessam legitur. P. 367. id de toto Comitatu dicitur, & additur *Advocatus ipsius*, tum una cum *Eberhardo Nellenburgio* fit mentio *Henrici C. Vermingensis*, nec non redemptum esse 190. marcis argent. *Lazius* ita de migr. gent. L. 8. p. 432. *Comitatum Trachburg* ab *Henrico C. a Vermingen & Eberhardo à Nellenburg redimens totum sine familia adiecit.* Ex quo colligo jam prius partem penes hanc stirpem fuisse. Unde seculo decimo memoratur *Hasso Dapifer de Waldpurg, Comes de Thann & Comes de Trachburg*, qui advocatus canobii

Campidunensis ab Abbate constitutus ut Porro *Advocatus ipsius* vendidit *Otto Dapifer*, 9000. libris obolorum civibus, qua ratione civitas ad imperium pervenit. *Litteræ* emtionis scriptæ sunt 1365. Alii memorant, eum ab *Imenibus* 8000. aureor. quæ *Leopoldo* Austriæ mutuo dederat, vicissim accepisse, ea conditione, ut si ex bello non reverteretur, libertate gauderent, quod factum ipso 1386. ad *Sempacum* castr. *Friedbergum* (ab arc. *Friedberg* inter *Mengen* & *Saulgen* ita. Comitatum cum *Scheer* opido (a quo etiam ditiori vicinæ ad *Danubium* nomen *Das ländlein Scheer* inditum. *Zeiler stat. Germ. P. 2. p. 46.*) à *Frederico III.* emit *Eberhardus C. Sonnenbergius* 1465. Filius autem *Andreas* circa opidum *Scheer* arcem ædificare cepit 1486. Porro etiam ex *Sonnenbergis* bonis aliqua in ipsorum potestate mansisse oportet, ex eo quia in matricula imperii ob ea ipsi certa quota assignatur. *vid. Mur. Zeiler. it. n. Germ. P. 2. p. 20. 21.* *Zeil* in Algovia prope *Leutkirch* quomodo obtigerit, non exprimere possum.

Virgo seu-
tum te-
uen.

Tituli

Wald-
purg.

Wolfsck.

Waldsee.

Marstet-
ten.
Trach-
burg.

Advocatus
linealis.

Friedberg.
S. R. Imp.

Zeil.

Aliorum
Comita-
tum &
Domino-
rum cele-
stium

§. xiv. Ex hoc videre est, Illustrissimos VValdurgios, si areolarum mul-
titudine delectarentur, pluribus non detuiti, quibus clypeum comiserent. Ita inter
possent Comitatus *Trabergeri* testatam auream cum leone rubeo, cui apex re-
det ejusdem *desquis*: (qui idem leo est I Iabspurgius & Zeringius.) Nec non *Lo-
burgici*, nimirum nigram aquilam in argento: tum dynastie *Haussis*, videlicet
beum Z vel unicum (oder *Griffel*) in auro, que etiam figura galee militis, hinc
na tabule, cupis extremitates ornant pavoninae pennae, inscripta. tum *Kaiser*,
delicet in auro pantheram nigram salientem cum apice similis *desquis*. Sed et
mitatum *Robrdonis*, *Sulzbachii* & *Wirthausii*, symbola adferre possent: cum illi
& hujus comites jam à pluribus seculis dicti sint.

Pincernar
de Win-
teiffeten.

§. xv. Hic ramus tuit ipsorum VValdurgiorum, atque ita posteritatis *Geb-
di* VVenero prognati senioris filii. Non tamen omnino obliviscemur eorum, qui
Fridrico epus fratre *pincernarum de Wintertetten* descendunt; Huius atnepos *Con-
de Thann & Wintertetten*, frater seu patruchus *Henrici Episcopi Constantiensis*, genit-
Eberhardum de Thann & Wintertetten, atque *Joannem Dn. ab Althann*, cuius pro-
nem Comites Althannios e. i. vidimus. Sed *Everhardus* continua serie profertur
nas de Wintertetten, quorum posteritas etiamnum superest. Prioribus seculis plera-
que conjugia ex Comitibus aut Baronibus sumta sunt, ut occurrunt uxores ex *Ducibus*,
Tecis, Comitibus de *Tockenburgh*, *Helgenberg*, *Kyburg*, *Kirchberg*, *Montfort*, *Hell-
Feringen*, Baronibus de *Waldenberg*, *Iustingen*, *Razius*: sed forte quod familie for-
tuna decrevisset, non solum posteri equestri fere conditione fere contenti, sed ex
eodem ordine quæ vivere matrimonia, quæ mutatio in aliis etiam stirpibus lapsus
observata. Cæterum hi pincernarum forte inde nomen gesserit, quia *pincerna here-
ditaria Svecie fuerunt*, teste *Linn. ad A. B. e. 27. §. 6. obs. 29. p. 569.*

Insignia.

§. xvi. Insignia horum exhibentur inter equites Sveciæ *Wapenb. P. 1. p. 111.*
quadripertita, ut prima & quarta quadra referant *uncum utrinque hævatum nigra*
in solo argenteo: secunda & tertia (Bucelinus ordinem invertit) *celestine ternæ*
aureos botros referant, quod §. 2. tradidere, vetus familie fuisse symbolum. Galeæ im-
penuntur dux coronatæ, quarum *rior*, laciniis dependentibus nigris & argenteis,
sustinet helmam æthiops nigro habitu, cornibus capiti admotis aureis: *senior* a in-
sistit pinus viridis aureis ornata comis seu botris. Phaleræ sunt ex auro & cyano.

Rami alio
protenii.

§. xvii. Ex eadem gente aliqui in *Franciam* sub Erchembaldo Duce Franci-
cæ militiæ transiisse, alii in *Italiam* penetrasse dicuntur: Sicuti *Marcbo de Thann* ad
hanc stirpem referri amat: alii in *Borussia* sedem fixere.

CAPUT CVIII.

Com. de Wallenstein: ubi etiam Dux Fridland.

ARGUMENTUM.

1. Familia. *Linca*.
2. Scutum.
3. Apex.

4. Ducis *Fridlandie* facta.
5. Scutum apud *Chiffetium*.
6. *Fridland*. *Sagan*.
7. Scutum auctus *Megapolitani laterculi*.
8. Titulus.

§. I.

Familia.

Wallensteiniam seu *Waldsteiniam* apud *Bohemos* illustrissimam gentem *Cel-
Gabr. Euclinius Germ. T. 2. p. 251.* deducit à *Joanne Dn. de Waldstein* seu *Wald-
stein*, qui regnante *Ottocaro V. Rege Bohemiarum* circa 1252. vixerit pater *Zdenekonus*,
avus *Joannis II. proavus Zdenekonis II.* quo *Hircek* natus est, pater *Hircekus*, qui mi-
litiæ Dux & sub *Sigismundo* supereminus Camerarius Regni *Bohemiarum* 1427. fuit. Po-
iterum genitus est *Hinek I. Hneko* Magister aule reginæ *Bohemiarum* conjugii *Georgii*
(cujus filiam *Sophiam* uxorem habuisse perhibetur, quam alibi in *Constadâ* genealo-
gia vidisse non memini), communis pater trium linearum ex filio totidem. *Primus*
Hinek Dn. de Waldstein, *Burianum* genuit, hic *Zdenekonem*, iste *Hinconem*,
Hinconis Comitum patrem. Tertium *Eernardus de Waldstein in Felsio* linea in pro-
nepibus

Linca.

nepibus defecisse videtur. Medius *Ioannes ac Valdehem in Stara & Stephaniz*, qui 1566. excellit, genuit *Wilhelmum & Zdenekonem*, *Zdeneko Georgium*, hic *Wilhelmum Alberti Venceslai Eusebii Ducis Fridlandis* patrem, quorum nite non nisi filiam reliquit. *Wilhelmus* habuit filium *Ioannem*, hic *Atanium Comitem V Vallstemum*, cui destinatus erat torquis *F. questris Aurei Velleris*, sed mors eum prapripuit, hic reliquit *Maximilianum Comitem*, supremum Imperatoris *Camerarium*, aliquot liberorum patrem.

§. 11. Familix scutum representat *Schmach Wapenb.* P. 1. pag. 31. *quadruperti-Scutum.* tum ex auro & cyano, totidem leonibus coronatis inscriptis, qui auri caliginis quodras, carule aureas implent, adversis frontibus. Cum in Bucelin. d. I. tolus leo genu tribuatur, nescio an sculpturæ habenda sit fides, nec ne: si sculptor non erravit, alterum leonem ex aliqua affinitate accessisse oportet, quam tamen designare potis non sum.

§. 111. Apicem constituunt ex coronatâ galeâ protensa ala carulea & aurea; Apex quæ etiam tinctura est laciniarum.

§. 1v. Celebre in primis nomen fuit ex hac stirpe præfati *Fridlandii Ducis*. Cuius illud elogium *Brachel.* hist. nostri temp. L. 5. p. 230. inseruit: *Natus est in Bohemia Ducis Fridlandis loco nobili. Adolefecit variis regionibus peragravit, sed in Italia præcipue litteris operam dedit. Ingenio fuit inquieto varioque & ad arma promptior. Gloria & fama, cuius summoderatus sit, est commendabilis cupiditas supra modum appetens: sæpe solitus dicere ad vitæ ab humili & depresso animo, nihil magnum exurguntque expectari posse. Cultu vitæ habiturque magnifico fuit, & ex quo celsitudinem animi asfirmaret. Primum illi matrimonium cum illustri ac prædite Hungaricæ viduâ fuit. Quæ non multo post defunctâ Comitis *Harrachii*, qui magna in aula *Cæsaris* gratia floruit, filiam duxit. Hic illi primus gradus atque aditus ad benevolentiam *Cæsaris* fuit. Quæ ita deinceps valuit, ut Comes primum, deinde Dux, ac Princeps Imperii, denique vis summus exercitus Imperatorum Præfectus, cum amplissima potestate renumeretur. Cæterum exorientem potentiam suam, donec adieci aliquid poterat, temperate habuit. In injuriarumque impatientissimus fuit: adeo ut multi exsiliunt, jam inde ab eotempore, quo in Comitibus *Ratisponensibus* ante triennium præfecturâ militari exutus est, concepit animo ultionem, quâ *Cæsarem* Imperiumque pessundaret. Sed hæc uti sine, *Scriptorum fides* relinquo: nam nihil de his affirmare habeo. De eo quicquid sit, dubitari nequit, quod ejus in Imperatorem summa fuerint prius merita. 1621. *Bethleimo Gabori* oppositus fuerat. 1625. in bello *Danico* insignia ejus gesta extitere. 1626. ad *Deilaviam Mansfeldi* gravem in tulit cladem, inde in *Ungariam* arma transtulit. 1628. *Megapolitanus* Ducatus antiqulis Ducibus *Adolfo Friderico & Johanne Alberto* remotis præscriptusque, eo quod *Daniæ* regi militarent, neque *Cæsari* revocanti pariterent, ipsi collatus est, & *Dominium Balticæ* maris affectatum, aut saltem tentata marium litore occupato irruptio in *Daniam* validior. Facile in potestatem concessere *Rostochium & Vismaria*, sed victori restitit *Stralsundia*, hec summa vi impugnata, quæ ad *Daniæ & Sveciæ* auxilia respexit, non ultima causa *Sveciæ* in imperium expeditionis. 1630. ita jam imperii ordinibus potentia ejus suspecta reddita erat, ut in Comitibus *Ratisponensibus* commune omnium postulationem esset, ut præfectura militaris *Vallensteinio* abrogaretur, cum ipsi ut supremo capiti non modo debita militiæ imputarentur, verum etiam novi principis, qui fortune reuerentem intemperantius ferret, morum asperitate & æqualium contentu cunctos offenderet, ac unus gratiæ *Cæsaris* securus nullo Principum aut legum Imperii respectu teneretur. 1630. *Dictator Imperii* dictus, apud omnes esset extremum odium. Imperium nuntiare sibi abrogari non moleste visus est ferre, qui forte ad se brevi redeundum prospexerat. Quod 1632. factum est, ut *Cæsaris* rebus *Lipientis* prælio attritis, novus militiæ Dux postularetur. Cum tenuisset oblata accipere, ab *Eugenbergio* Principe animum expugnati passus est, & suscepit imperium, sed his conditionibus, ut suo arbitrato bellum gereret, hospitia & hyberna pro lubitu assignaret, pacem cum quibus visum esset faceret, neque eorum quæ gereret rationem reddere cogeretur. Inde brevi collecto exercitu *Bohemiam* recuperavit, regis *Svecici* successus ad *Norimbergam* eunãtando fregit, ad *Luzam* vero victus est, quo prælio tamen Rex cecidit. 1634. Cum novo sacramento*

omnes primorum ordinum Duces obstrinxisset, ne paterentur sibi inviro imperio militare abrogari, exitum sibi maturavit, & Igra Leslao autore a praeioribus Scotiae & Hibernis cum Terskio, Kiuskio & Illio, qui consiliorum habebantur et triplices, de uno tamen dubitatum, trucidatus, tragicum tantae potentiae habitum exitum, variantibus de ejus delicto vel innocentia iudicis.

Scutum
apud Chris-
tianum.

§. v. Equibus Aurei Velleris ab Hispano rege ascriptus erat, quita men- me videbatur illi parti additus, ex quo nonnulli credere tumam ejus primum Scutum ipsius, quo tum utebatur, Chifflet. Eq. A. V. n. 362. ita describit. *In jactu- niato aquila aurea (in Gallico, d'argent, argentea, quod etiam in alim, ob ea qua- quantur) corona & cruribus aureis, alia item corona circa collum aurea: Aquila cor- ri apertum scutulum ab summo bipertitum: Pars dextra argentea, Angelo d'indico impressa, veste & alis curvatis cum miscella argentea pectori decussatum imposita, si- tante laterculo cyano, aureo leone impresso: Pars sinistra, cyano & auro quadrupertita, cum quatuor homibus, binit sibi vultu utrinque adversis, metallicis in solo colorato, co- loratis in metallo. Galea coronata tortili regum prisorum diadmate spiris mixtis, ex auro & cyano, argento & minio. Apex, aquila scutaria similis. Lactia utrinque, in summo, ex argento & minio: in medio ex argento & cyano: in uno ex auro & minio.*

Fridland.

§. vi. Ex his quatuor in totidem quadris leones notare Wallentemiam seu Wal- lenteniam ipsam gentem, ex prioribus liquet: Angelum cum supposito leone aureo et ceteris Fridlandiae Ducatum designare, Cæsaræ gratia ipsi collatum. De aquila quoddam, si Chiffletii descriptio mendo caret, vix habeo. Quando vero Sagana etiam Ducatum titulus ascriptus, hujusque Ducatus (Wapenb. P. 2. p. 5.) tessera continet in auro aquilam nigram, forte non immerito aliquis dubitet, recte a Chiffletio unctum esse scutum & aquilam, eique Saganensem substituendam dicat. Ad nihil definire audeo.

Sagan.

Scutum
auctus
Megapoli-
tanicis la-
terculis.

§. vii. Cum jam Megapolitanum etiam Ducatum teneret, ampliori et peo- usus est, illorum quoque laterculorum aseris decoribus. Unde vidi 163. in medio illam dispositionem, ut duæ transversæ lineæ in tres regiones dividerent scutum. In suprema regione seu capite tres areolæ juxta positæ continebant *caput bubalium* Megapolitanum seu *Steckelburgi Ducatus signum*, aquilam, quam ego *Saganensium* exitum, Angelum, ut puto, *Fridlandum* cum subiecto leone. In fascia clypei iterum tres later- culos exhibebat; ex quibus in medio visabantur *Wallentemii* quatuor leones, supra ti hinc bubalo capite *Tandalia*, isthinc *Stargardia* sectione transversa. Demum ter- pes bipertitis gryphum *Rostochii*, & manum quæ annulum porrigit, *Sterum* notum referere. De quibus areolis Megapolitanis L. i. c. 61. actum est. Ratio vero, quæ illas aserit, ex beneficio Imperatoris est, qui cum his Principatibus ornare Principibus ex Iste Majestatis capite exautoratis. Quæ inter alias causâ commeo- sanguineum Gustavum Adolphum regem ad arma capiendam induxit: Hujus ope receperat Duces autem patrimonium, & eade Wallentemii exspiravit et facta donatio.

Titulus

§. viii. Titulum eidem monete illum adjectum vidi: *Albertus D. G. Dux Megapolis, Fridlandia & Sagan, Princeps Tandalia.*

CAPUT CIX.

Bar. de W'elz.

ARGUMENTUM.

1. *Familia, Lineæ.*

2. *Tessera gentilis duplex.*
3. *Reichenberg.*
4. *Galeæ.*

§. I.

Familia.

Per illustres gentis *W'elzitarum Baronum* origo ex *Corinthi* esse videtur, de *Ober- & Nider-Weis* nomine assumpto, inde in *Syria* & *Austria* se distulerunt. Capitales vero lineæ esse videntur apud Celeb. *G. Bucelin. Germ. P. 1. p. 269. 270. Corinthia & Syria.* Quatum *illam à Balthasaro W'elzer* citat, 1400. orditur, quæ in ejus nepotibus

Mauritii

Mauritii filius *Baltasiro* & *Georgio* in duas lineas abut: *Hujus* primum constituit *Conradum Welzer* sub principium seculi decimi quarti. Eius nepos *Conradus Wulfsingum* Lineæ. & *Joannem* genuit, a quibus iterum duo rami, nisi quod in *Wulfsingi* nepotibus *Wulfsingo* & *Stegemundo* iterum unus in duos furculos distinctus est. In *Antonia* potissimum tres numeratae sunt lineæ, *Sehartia*, *Prusenlosia* & *Ebersteina*. Potissimum vero hæc supps in Austria venit sub *Ferdinando I* Imperatore, & *Seharti* jure connubiali, inde hereditate *Greizenslari* & *Prusenlorf* obtinuit. Accessit etiam *Liberiorum Baranum* dignitas, qua hodierno etiam tempore familia claret.

§. 11. Scutum exhibet *Schmæch. Wapenb. P. 1. pag. 34.* quadrifariam divisum. Tessera gentilis duplex. Prima quadra bipertita est ex *natio & argento*: in illo *l. scutum curvatum, & armatum* ex *argento*, in hoc iterum *brachium curvatum cocco indutum* representatur. Quæ duo brachia manus jungunt, tanquam *filii* dante symbolo. Secunda vero & tertia *virga triangulum argenteum* ex *interiori dextro angulo in caput senti* & *latus sinistrum luteum* (ein weißer zwickel nach der schrems unter sich geneigt) ostentat. Hæc tessera gentilis est, & aliqui ex ea gente solo illo triangulo, alii solum brachium utebantur, demum quadrifariam disposito scuto tota familia utrumque *δῶμα* conjunxit.

§. 111. Toti incumbit parmula media *argentea*, referens *lupum caruleum auro coronatum*. Reichenburg. Quæ tessera est ab extincta familia *Reichenburg*, affinitate illis, quantum reperit, bis connexa. Nam *Ruperti a Welz* ex *Styris* uxor prior fuit *Margareta* vel *Barbara de Reichenburg* & ex *Carinthiis Stegmundus Polycenam de Reichenburg* quartam uxorem habuit. Hanc gentem esse autumo *Dominionum à Reichenburg Styrorum*, qui in *Carniolæ* finibus castra habebant, & à *Lazio* migr. *gent. II. 6. pag. 211.* aliqui recententur, ultimo expresso *Joanne*, qui 1311. vixit.

§. 11v. Galeæ scutum tres premunt coronate, quarum *priorem* ornant duæ alæ Galer. expansæ *coecinea* & *argentea* cum brachiis & manibus junctis, symbolo primi laterculi scutarii: *secunde* inidet *lupus coronatus*; *ultima* sustinet quinque plumas *struthionicas argenteas* & *nigras*. *Lacine* autem *argento* pinguntur, cui adduntur *colores* circa primam *rubeus*, circa secundam *caruleus*, circa tertiam *ater*.

CAPUT CX.

Com. de Wirbm.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Lineæ.

2. Insignia.

3. Ratio.

§. I.

Celeberrimus *Gabr. Bucelinus Germ. Tom. 2. pag. 257.* Illustrissimos de *Wirbm* seu Familia *Wirbna* Dominos & Comites refert ad *Werboslaum de Wirbm* sub *Arnolfo* seu *Ottone II* Imperatore. Inde quatuor fratres enumerat, qui 1220. tondarunt monasterium in *Schwarzeyn* & alterum *Cryskienfse*, *Stephanus senior*, *Daniceus*, *Stephanus junior* & *Andreas*: quod vero eos *Werbosla* filios constituit, cum *Chronologia* conciliari nequit. A *Stephano III.* de *Wirbm* (qui 1241. funestissimo *Siletia* adversus *Tataros* proelio prope *Lignicum* cum filio *Andrea* cecidit) justam sibi heredi necit. Eius autem filio *Andrea* natus *Joannes*, hoc *Gindricus junior*, pater *Gindrici junioris* 1301. Episcopi *Vratislaviensis* & *Henrici* seu *Henonis*, tutoris Principum *Vratislaviensium*: *Hujus* filio *Michaeli*, & nepoti *Joanni* titulus datur *Comes & Dominus de Wirbm*. *Joanne* natus est *Hinc* seu *Henricus*, qui 1343. obiit, relicto filio *Joanne Domino & Comite de Wirbm & Freudenthal in Franckenstein*, qui 1477. excessit. Lineæ. Hoc genti linearum autores *Bernardus* & *Joannes*, sed quæ ex hoc prodit, defecit. *Bernardo* alii nati *Joannes* & *Stephanus*, illo *Henricus Com. à Wirbm*, *Capitanens* provincialis *Moraviae*, plurimum liberorum pater. *Stephanus* genuit *Joannem de Wirbm* in *Hilfshim* *Capitanem* provincialem *Troppavientem*, *Carolus* in *Schulerdorf*, *Bartholomeum* in *Trudeck*, & *Albertum* in *Dobroslawitz & Neukirchen*, patrem *Joannis*, *Stephani* & *Bernardi*, ex quibus

quibus Stephanus alium Stephanum genuit *Comitem de Wirtum, Dominum in Dolis*

Insignia.

§. II. Insignia sunt in *Furft. Wapenb. P. III. p. 21.* scuto *caeruleo* induta *caput aureum*, gemutibus ex eodem metallo *sex telis*, quorum terna caput, totidem pedem eius occupant. Galea scutum premit coronata, quæ sustinet eolumnam auream, a qua sagitta transiit. Lacinae etiam caelestium sunt & aureæ.

Ratio.

§. III. Rationem insignium ex Bucelino allegabo, quia de autore gentis *W. Wirtum*. *Wirtum* *Wirtum*, sub *Arnulpho Imperatore Otone II. Regi Galliarum militi* *caso manu propria hostium generali Duce Colomano Romano gentilitus tribus libris in Regis insuper meretur, cum columna super galeam sagitta transfixa.*

CAPUT CXI.

Com. & Baron. de *W. Windischgrätz.*

A R G U M E N T U M.

1. Familia. Comes Gotlieb.
2. Scutum. *Wolffthal.*

3. *Gradner.*4. *Apex.*5. *Tituli. Trautmansdorf.*

§. I.

Familia.

Illusterrimi Comites & Barones de *W. Windischgrätz Styri* sunt, teste *Volsz. Lazio de migr. gent. L. 6. p. 215.* qui *Reimbertum* primum enumerat, qui 1370. floruit. *Calr. Bucelin. Germ. T. 3. p. 255.* ad *Fridericum* ascendit, qui 1307. obiit, pater *Cosradus*, quo nati *Sigismundus* & *Rupertus*: in illius posteris *Sigfridus* & *Nicolaus* à *Ferdinando I. Carolis Baronibus* ascripti, vel ut *Lazius* loquitur, *libertate donati & in patriciorum ordinem alleciti sunt.* *Rupertus Colomanum* genuit, hic *Christophorum*, patrem *Frisini* & *Pancratii*, qui 15-8. ex *Styria* in *Austriam* concessit, & ibi receptus in procerum ordinem, *Andream I. B.* genuit, quo natus est illusterrimus *Gotlieb* Comes, aulici Imperialis consilii senator, multis legationibus & officiis de *Augusto*, atque imperio optime meritus, familiae suæ fidus.

Comes Gotlieb.

Scutum.

§. II. Scuto apud *Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 20.* utuntur quadripettito. Primus & quartus laterculus *ruber* caput *verragi* (*wundkopff!*) uti *Sibmacherus* vocat, totte allutus ad nomen, vel potius caput *lupinum cum colli parte* ex *argenteo* continet, quæ testera gentilis est. Area proxima *nigra* numeros *Byzantinos tres aureos* puncto medio notatos, vel *annulos crassiores ex auro gelbe dicke ring!* reitet. Eius explanationem non vidi. Tertiae quadræ figura insolita est: forte non inepte dixeris, *nonne area cephalum argenteum prætendi, & inscribi cantherium ex eodem modo capiti illi immersum.* (Alter ein weißer sünd nach der zwerch und auß desselben mitten abwerths ein weißer windelhacken im schwarzen feld.) Hæc ab extincta gente de *Wolffthal* derivatur: ex qua *Richardus de Wolffthal* nupti *Ruperto Dni. de Windischgrätz Sigismundi* fratri.

Wolffthal.

§. III. Toti incumbit alia parmula iterum quadripettita: Cujus prima & quarta areola *rubea* *castrillum* *Ecclesiasticum* continet *argenteum*: secunda & tertia *argentea* *nigrum balthicum diagonalem sinistram* (vidi etiam *dextram* pingi) defert: media his quadrantibus incumbens *rubea* *sonam* seu *ascula pifis* (*schwarzad!*) ex *auro*. Tota hæc parmula est familiae *Gradneria*, ex qua *Maria Jacobo Dni. de W. Windischgrätz* nupti, unde vidi, mox hujus filio *Sigfrido* clypeum assignari quadripettitum, ut gentilis *canis* seu *lupi* caput primum & extremum locum occuparet, tota autem *Gradneria* parmula secundum & tertium. Ipsam familiam, quæ equestris fuit, sed ex ea 1264. *Bernardus* & *Virgilius Barones* leguntur, quod concertat, haud dubie medio laterculo notatur, reliquis testeras aliunde adferas oportet.

Gradner.

§. IV. Clypeum premit tres coronatæ galeæ: ex quarum priori exsurgit caput *canis* & el *lupi argenteum*. Super secundæ tres plumæ struthionice *rubeæ* videntur, medio incumbente spina *pifis* ex *auro*. Tertia imponitur *nigra* rotundata tabula, imprestis & aureis nimis sed punctatis. Lacinae sunt circa primam *argenteæ* & *coecinea*, circa secundam *rubeæ* & *aureæ*, circa tertiam *aureæ* & *fulvæ*.

§. V. Titu-

§. v. Titulus ille est Illustrissimi Comiti *Gottliebii*: S. R. Imp. Comes & Dn. in *Tirol*; *Vindischgrätz*, *Liber Baro in Waldstein & in Thal*, Dn. in *Tranzmunsdorf*, *Stabuli Præmetallicis Styriae Magister hereditarius*. (Erblandstallmeister in *Steyr*.) Quod *Tranzmunsdorf* attinet, Archidux *Carolus* 1576. vel 1578. eam, quæ prius ad *canonibus Millestadium* in *Carinthia* seu ordinem *Sancti Georgii* spectaverat, *Vindischgrätz* vendidit.

CAPUT CXII.

Com. de Volckenstein.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Ejus deductio. Linea.
3. Linea *Trossburgia*.
4. *Rodnecca*.
5. Scutum ex *Chiffletia*.

6. Ex *Submarcho*.
7. *Volckenstein & Mauthausis*.
8. *Villanders & Pradel*.
9. *Rodnegg*.
10. Inter ordines imperii.

§. I.

Illustrissima *Volckensteiniorum* Comitum stirps ex antiquissimis *Tirolensis* agri est. Familia De ea in *Illust. Comes Brandisus Tirol. Adel. Ehrenfr.* p. 102. *Edle Ritter von Villanders und Pardell* / befanden sich schon Anno 650. rittermäßig und herrscher dieser gerichts *Villanders* / ob wol auch andere allda wohnende Geschlechter diesen namen führenen / so send doch diese die jeunge / von denen die jezige Grafen von *Volckenstein* unmittelbar abstiegen. Dann *Handel von Villanders und Pardell* erkauffte Anno 1291. das alte schloß *Volckenstein* von *Ruberto Maultrappen* / dessen sohn *Contadus* also dani Anno 1307. die überschriift von *Volckenstein* zu brauchen angefangen / dessen nit erben theils gleichwol den namen von *Villanders* allem behalten.

§. II. *Gabr. Bucel. Germ. T. 2. Bb. 2.* primum nominat *Chunonem Dn. de Villanders* 1018. Iustam autem seriem deducit a *Churone II.* seu *Conrado de Pradelle* 1150. Cujus filii *Bertholdus & Henricus* posteritatem habuerunt, quam omittit, mediis frater *Tegenonis de Villanders* potissimum rationem habens: eo natus *Wilhelmus*, hoc *Gerlachus I.* qui 1296. obiit, iudex civitatis *Bolzanensis*: hoc præter alios nati *Henricus* linea in *Gravetsehl* factor, quæ in ejus pronepote *Josephino* defecit, & *Randoldus* seu *Randal-dus*, qui 1319. obiit, pater ex *Dorothea* Dn. de *Rotenburg & Kallern Henrici V.* cuius posterii nomen de *Villanders & Pradel* retinuerit, atque *Conradus*, qui primus *Volckensteinii* nomen assumpsit, & *Burggravius* fuit in *Seben*, extinctus 1373. genitor præter *Ezelinum, Wilhelmum & Joannem*, quorum brevior fuit posteritas, imprimis *Friederici*, quo *Michael & Osvaldus* nati, duarum linearum auctores in *Trossburg & Rodneck*, divisione instituta 1402.

§. III. In *Trossburgia* linea *Michael Bertholdum* suscepit, hic *Wilhelmum* primum lineæ Baronem, qui 1522. excessit, pater *Wilhelmi II* Baronis, quem ex duabus conjugibus plurimi genitorem agnovere: in quibus eminenti suscepti *Wilhelmus* (*Bertholdi* Comitatis parens) *Marcus Sitticus, Engelhardus, Caspar, Melchior Hannibal*, qui omnes posteritatem habuere. Ultimo genitus est *Franciscus Christophorus*, maritus Com. *Ebersteiniæ*, ob quam pars Comitatus ad *Volckensteinios*.

§. IV. Quod attinet *Rodneccianam* lineam, *Osvaldus* 1571. suscepit primum ejus Baronem, hic *Mattheum, Sigismundum & Joannem*, quorum non diuturna fuit progenies, & *Michaelem* Equitem *Velleris aurei*, qui *Fatum* reliquit gestis bellicis clarum, hic *Christophoram*, in cuius filiis *Carolo, Christophoro juniore, Sigismundo* totidem rami exivere, horum vero filii Comitum dignitate exornati sunt.

§. V. *Michælis* ex *Rodneccis*, quem diximus Equitem *Aurei velleris* fuisse, scutum ita describit *Chifflet*. Eq. A. V. num. 142. Scutum quadrilaterum I. & II. aur-drans, oblique dextrorsus, ex argento & mino. II. & III. caruleus palo triseriato argenteo in summitate peracuto impressus. Galea auro coronata. Apex. Elephantina promiscida gemina coccinea, tergis obverse, pennis pavonum orbiculis in

exteriori ambitu ornata: in promule, dum medio aureum sepimentum, plumis tribus argenteis sustentatum. Plumatile acrostolium argenteum & minutum.

Ex Sibmachero.

§. vi. In *Sibmacher*. Wapenb. P. 1. pag. 26. non multo aliter representatur, quod secundus laterculus & tertius transverse sed inaequaliter distinguuntur, inter angustiori parte rubea, superiori latiori caelestina, in qua tres acuminati palei & gemides ex argento visuntur. Toti huic clypeo imponitur parmula media, crataea cantherio argenteo. Imponuntur duae coronatae galeae, ex quarum anteriori crataea (quae Chiffletio saepius in proboscides commutantur) rubea, utraque quibus orbibus pavonis in exteriori margine orata, protenduntur, inter ea autem septem albae impositae conspiciuntur tres plumae struthionicae argenteatae, Lacinae vero dependens rubea & argentea: ex posteriori caelide coronata protenduntur naturalis coloris duo cornua cervina, inter quae consistit pileus orientalis ex cyano & minio bipetitus, coronatus & plumis cauleis atque argenteis fastigiatus, ora reducta argentea. Lacinae etiam sunt argentea & caelestina.

Wolckenstein à Maulrap. pius.

§. vii. Laterculus nubibus distinctus nomine indicie designat *Wolcke*, Aemiliae familiam *Maulrap* quae arcem illam possedit. De hac *Wolck* *Com. Franck* *Adm. Brandenburg* p. 75. *Edle Maulrap* haben ihr herkommen von der alten *Weste* so auf einem hohen felsen in *Erden* sieher / als: er nur wolcken umb geben / und darumb *Wolckenstein* genemert word. Dies ist Anno 1291. oder 1292. von den *Maulrap* *Rudolpho* von *Willaunders* zu *Pradel* verkauft worden / dannhero Anno 1328. sich *Conrad* oder *Randold* von *Willaunders* des obgedachten *Rudolffs* *Sohn* zum ersten mahl von diesem schloß von *Wolckenstein* geschrieben / vonden die junge *Grafen* von *Reichenstein* her stammen. Sie / *Maulrap* / waren umbs Jahr 1256. erb beamte und befehute des stifts *Brixen* / sollen auch mit den edlen *Buzgen* eines adelichen geschlechts gewesen seyn / und ist / nachdem sie auff den Landtag zu *Wien* Anno 1361. erschiehen. vonden nicht mehr wissend.

Villanders & Pradel.

§. viii. Palei acuminati seu pyramides videntur tessera vetus & gentilis esse de

Rodnegg

§. ix. De medio scutulo non aliud habeo, quam quod eo *Rodneg* denotari existimo, nam familiae huic cantherium saepe memoratus Comes *Brandisius* tribuit. Idem de e gente p. 84. ita loquitur. *Edle von Rodneg* oder *Rodant* Anno 1100. Herren deselbigen schönen *Bergstans* send in stift *Brixen* dem *Conrad* dieses geschlechts Anno 1201. als *Bischoff* vorgestanden / Anno 1233. vor *Erbschammer* und *Marshalt* erkannt worden / und welen sie mit denen von *Ehönegg* eines geburts / als ist auch ihr abgang unter denselben bezugten. Idem p. 106. memorat *Vitum B. Wolckensteinum* cum Imp. Maximiliano ex *Belgio* rediisse, multa rerum gestatum gloria, de quibus *Guesard. Gerard. de Roo & Sigism. Betul. Spiegel der ehren legendi*: unde ei Maximilianus torquem aurei velleris ipse indidit, & Dominum *Rodneg* donavit. Verumenimvero illi, qui inter equites aucti velleis legitur, non *Vitosed Michaels* nomen fuit, & idem Comes mox altera linea jam 1402. (antequam Maximilianus nasceretur) in fraterna divisione inter *Michaelern Leonardum* & *Oswaldum*, huic *Rodnegg* attribuit, quod invicem conciliare satis nescio.

Inter ordinis unj. c. tu.

§. x. *Zeller. itm. Germ.* P. 2. p. 23. familiam hanc in matricula imperii recenset, addit vero ab *Austriaca* domo eximi sine onere; & fuisse *Episcopatus Brixienis* *Archidiaconos*, qua nunc etiam eorum dignitas est. Quod vero comitit, ex ea Comites *Wolckensteinis* in *Tirolenti* agro derivandos esse, plus quam conjectura est.

CAPUT CXIII.

Bavon. *Wurmprand*.

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Scutum.

3. Galea.

§. I.

Familia

Petrillustri *Wurmprandiorum* praefapia ex antiquis *Austriae* inquilinis est, & dicitur *Stuppach* vetus *Styriae* fines possedit, aliquando etiam in *Styriam* transit, & ibi munus

munus hereditarium Archim. virorum (Erbfürhelmenter) nacta est. *Stephanus Würmbrand de Stuppach* 1321. vixit, & Glocknrzu tepultus est. 1380. aliquis ex ea gente feuda accepit ab Alberto III. D. Austriae. Gentem deducit *Eucelinus Germ. F.* 3. p. 260. ab *Antonio Würmbrand* circa 1490. Ejus nepotem *Matthaeum* assignat, qui quod diximus *Styriae hereditarius culm praefectus* constitutus sit. Eius filius *Liberonius Baronum* titulum idem ascribit, quos primos illo honore affectos oportet.

§. 11. Scutum repraesentatur in *P. Pussl. Wapenb. P.* 3. p. 35. Ille vero debet Scutum. *argentum*, in quo *colli viridi* insitit *nigri coloris vermis crassior* seu *draco*, *basiliscus* sive *serpens*, verum *sine alis & crista*, pedibus *galle gallinae*, *cauda aliquoties contorta*, *sursum porrecto capite*, *auribus oblongis*, ex quibus *smis erumpit*, *rostrum* ostens *titionem aureum* ut *inque ardentem*. Ein schwarzer diefer wurm mit habnenfüßen und gewundenem schwanz / auch krüm auffgerecten kraagen / fast wie ein basilisc / doch ohne flügel und kamm / aber lange ohren mit darauß ersihemendem feuer / habend auch einen gelben prigel mit außschlagendem feuer zu beyder seits / oder einen brand um schuabel habend. In Furitu libro crista videtur addita, quae tamen abelle debebat: sed nec vestigium aurium & ex illis flammularum adest. In *Eucelino draco* in avis *serpens*, quae titionem rostro gerat mutatur. Est vero duplex paronomasia in *vermis* seu *draconis & titionis* nomine. **Wurm. Brand.**

§. 111. Ex galea coronata exurgit *draco* seu *vermis scutaris*. Laciniae pingui Galeae tur argento & cocco; quae tinctura cur contra regulam assumpta sit, non capio.

CAPUT CXIV.

Com. Zani.

ARGUMENTUM.

1. Familia. *Giani. Florentini.*
2. *Bononienses. Marcus Antonius Thabassarcha Pontificus.*
3. *Comites Caesars Apntes. C. Valerius.*
4. *Insignia.*

5. *Leo. An ex Gothis?*
6. *Caput litatum.*
7. *Ramus Roborem.*
8. *Zani Veneti.*
9. *Joannian Provincia.*
10. *Magistratus Antianus.*
11. *Tituli.*

§. i.

Inclutam *Zanorum* familiam Illustr. Abbas *Eugen. Gannyrini* *Istor. Geneal. delle Famil. Tosc. & Vmb. p.* 250. ex *Thuseia* allegat; vetus autem nomen fuisse *Giani*, sed deinceps unius literae substitutione variatum. Primus ab eo recensetur *Gianus*, qui alias *Fuscus* (*Ego Giani qui Fuscovocor*) circa 1000. pater alterius *Joannis* seu *Gianis*, quem benefactorem Abbatia *S. Gaudenti* experta sit, & patrem habuerit iterum *Joannes*, hunc *Geraldus* seu *Gerardus*, parens alterius *Joannis*, & hic *Geraldi*, quo natus est *Joannes*, qui Magistratum *Florentiae* gessit circa 1200. ut & filius *Geraldus*, cujus filius iterum *Geraldus* Consul *Florentiae* extitit 1285. Familia. Giani. Florentini.

§. 11. Hi *Florentiam* incoluerant *Zani*, sed *Geraldi* modo dicti filius *Ciraduc. Bononiciensis* seu *Duceus* *Bononiam* se contulit, ibique scriptus est societati militum *Thuseorum* circa 1310. & genuit *Geraldum* seu *Gialdum*, qui iterum inter *Proconsules Florentiae* recensetur 1340. & filios habuit *Duceum* & *Nannum*. Ille pater fuit *Nicolar*, cui in peditio munitionum in *Bononiam* tractu commissa, atque *Zano Zani* 1420. jura *Bononiae* professus est. Hoc *Duceus* & *Joannes* nati sunt, juris eruditione uterque clari, & duarum linearum capita. *Duceio* iterum nati *Dummicus*, *Bartholomeus*, *Franciscus*, *Matthaeus*. Ex his *Franciscus*, qui *Confalonarius* populi a *Papa* 1506. electus est, *hinc* defecit, *Matthaeus* *Canonicus* fuit, *Bartholomeus* *Dionysium* genuit equitem, patrem *Marei Antonii*, qui militia navali imprimis claruit. aetatis 17. anno *tricensis* *Capitaneus*, inde *Carolo Stortae*, qui suas *trimes* *Regi Franciae* ad junxerat 1553. locum tenens militavit: postea a *Gregorio XIII. Pontifice* ei *clavis Pontificae* post mortem *Marei Antonii* *Columni* *obituum imperium* delatum, (heuti in *brevi Pontificio* vocatur, *Triremum nostrarum Capitaneus Generalis*) *Plures* vero *expeditiones maritimas* cum *Joanne Austriae* *Hispaniae* *clavis Duce* suscepit, ad *Guletam*, *Tunetum*, aliò.

Marcus
Antonius
Thalassio-
archa Pon-
tificus.

Cum mortuus esset, hoc Epitaphio ornatus est. D. O. M. Marco Antonio le Zanionis
bili Bononensi, qui ob eximias animi dotes, & que maritima strenue ac libere
gubernavit. Bartholomaeus & Iohannes fratres, Iohannes, Alexander & Annelus filii.
Vixit annos 88. obiit Iulius Februar. M D LXXVI. Filius Iohannes a Francisco Maria Duce
binate Comitatum Massa in statu Montefeltro accepit; huius filius Carolus Comes, anno
1650, decessit, Collegium S. Caroli Bononiae instituit.

Comites
Castri Apu-
lici.

§. III. Superest progenies *Domitici*, qui itidem Duccii filius fuerat, & gen-
tibus *Matthaeum, Andream & Constantium* Abbatem. *Andreas* Comite nati sunt *Bonifacius*
Abbas S. Salvatoris Bononiae, *Iohannes Ludovicus & Paulus* inuicibus de Comitatu *Castri*
Aputei seu Castello d' Apozzo in statu Montefeltro: pater Comitum *Iulii Casari* *Car-*
oli Antonii, Constantii Abb. & *Andree*, qui *Marchio & Comes* atque ex *Lucretia* *A-*
frica Corteggia Principis Siri generantur, & in aula Caesarea dignitate clarus excedit
1651. *Carolus Antonius* autem genuit Com. *Valerium*, varia virtute & literis clarissimus.

C. Valerius

Paulus & Francisci *Salusti* patrem, atque *Iohannem Ludovicum*, qui Caesaris auspiciis in
Transsylvania & Ungaria cum multa laude militavit.

Insignia.

§. IV. Scuto familia utitur *transuerso secto ex argento & nigro colore*, inferio-
re *leone*, qui pari sectione affectus oppositos teruat colores. Imminet caput scutarum *ca-*
rulleum, cum tribus aurcis *lilis Francicis*, ea distinguente *lambella* seu *tatiola* (ratrum
alium vocant) *quadrifida*. Clypeo imponitur *gula* *testa* *lacinis* quae dependunt *argenteis*
& *nigris*: Ex ea vero exurgit *leo niger* ramum *quercus Roboreae* aureum ostentans.

Leo.

§. V. Leonem hunc praefatus *Gamarinus* Gothicae origini per conjecturam as-
scribit. Cum enim allegasset ex *Agathia Maxentium Zanum*, in Imperio orientali, & ex
Procopio *Theodorum Zanum*, qui post *Iulianorum* inter ceteros obtinuit *Romanorum*

An ex Go-
this?

praefectos *primatum*, & *lectoris* arbitrio reliquisset: deductionem, addit: *Non istimo pe-*
ro disprezzabile l'offerazione dell' armi, che porta questa famiglia, ergendo un leone mezo
nero in campo d' argento, & mezo d' argento in campo nero: segna antica usata da Gotti, &
mezo verde nella Gothia d' Andria & Bureo, posta ne' nuovi d' Atlanti di Gio. & Guglielmo Blesu,
il che puo dare congettura d' aver questa un origine nobilissima & molto antica. Non tamen
existimo contemendam observationem armorum gentilitiorum, quae sunt leome dia sus
parte niger in argento, & dimidius argenteus in nigro: quae testera olim Gothi usi, ut videre
est in Gothia Andreae Burei, inserta Atlanti Iohannis & Guil. Blaurorum, unde coniectura
duci potest originis nobilissima & vetustissima.

Caput li-
liatum.

§. VI. Quod cephalum cum *lilis* attinet, rationem, nec non alia stirpem con-
tinentia, verbis *Illustissimi Com. Valeri de Zanis* ex epistola ad me scripta quam
meis enarrate malo: *Guelforum ac Gibellinorum nomen Germania vestra in Italiam*
transduxit. Qui Guelsum assequebantur partes, Aristocratiam aut Democritam contra Mo-
narchiam & Imperialem factionem amabant. Italia uniuersa his diuisa, quam contra gentem
surrexit; crues in concres pugnabant, filii in parentes, frater in fratrem decertabant, ut
manifestum est, & ex notissimis historis certum. Gens nostra de Zanis ex Hetruria Eone-
nam migravit tribus tantummodo retro ante seculis, scilicet anno 1379. In Hetruria locu-
ples & notabilis armis emiuit. Ex in: estituris apparet, Progenitores meos Giamum, Kado-
Joannis, Andree Anno D. 930. castra quaedam in Mugellana Hetruriae provincia tenuisse, &
cum Valsalutis in Mugello Principibus ac Dominis con: nationes contraxisse. In Guelsum
partium bello accessit, & Gualdus progenitor meus in pugna Montis aperti inter quatuor
vexilliferos seu signiferos primarios nobiles one (ut ex archicivis Florentinis constat) con-
numeratur, contra Manfredum Svecum Apuliae regem. Hinc est in causa, cur gens mea tri-
lilis aurea purpureo orostro in campo ceruleo, triuosa ad caput insignium anteponat. Hec et-
nim signo Rex Carolus ac Rex Robertus Andegrenses, Apuliae & Neapolis reges (Guelphi
factionis Protectores & Duces) utebantur, & militabant haec quoque signa in vexillis fa-
miliae & militaribus extollebant idem reges.

Ramus
Roboreus.

§. VII. Quod ramum *quercus Roboreae* attinet, iterum audiamus praefatum Com.
Valerium: *Ultimis seculis Iulii II. Pontif. Maximi Roborecum ramum aureum ex quadam*
quercu aurea aliquando leo gentilitius meus ex media superiori parte niger in campo ar-
genteo, ex inferiori media argenteus in campo nigro inter brachia tenuit: ob secula, quae
in Provincia Feretrana Dominatione Ducum Roboreorum familia mea & nunc distinct.

Nunc raram hujusmodi medius leo niger supra galeam, qua sicut supereminet, effert.
Nunc ergo in chlypeo omittitur illeramus.

§. VIII. Cum hinc familia idem esse et eduntur, qui Zamorun apud Venetos nomen gestant: quod Camurinus Abbas pag. 363. probat ex Cretecentio. Observat etiam ipsos illos Venetos olim ditos esse Gramis, creditque partem gentis in Thufciam migrasse: allegat etiam ex epistola Bernardi Zani Veneti ad Vulpianum Zani Jctum Bonon. 1488. Nos etenim ex eadem domo ac familia procreati sumus. Cum porro probando addit: Ne in eis occorre recreare prozavazgiore di quella, che si vede nell' armi, le quali fanno l'una e l'altra di queste famiglia, perche esse sono grandemente simili ed uniformi. Nec argumentum peti potest majus illo quod ex armis desumitur utriusque gentis, qua valde similia & uniformia sunt. Nec tamen qualia Venetorum sint, discrete exprimit.

§. IX. Adducit etiam Abbas p. 252. ex *Soulturii Toscana Franc.* quod *Joannes Jo-* Jovanni in Provincia
annius (Gioan Giovanni) tranfieri Florentia in Provinciam, ibique 1400. fuerit unus Gubernatorum & Secretarius Regis Siculi Comitis Provincie, à quo descendat familia *Joanniorum Provinciatum* (li Giovanni) Dominorum Castri novi (di Castel nuovo.) Quò facit tessera feutaria, referens *leoneum nigrum armatum argento*. Quod de agnatione utriusque gentis nos minus dubitare sinit.

§. X. Facit hoc quoque ad decus gentis, quod Abbas refert, ducentorum anno- Magistra- tus An- natus.
rum spatio raro exemplo familiam Zaniam excelsum & supremum Magistratum Do- minorum *Antiatum* seu *Anzatium* octuagies novies gessisse.

§. XI. Titulus est: *De Zanis, Castri Putei seu Apueti Comes & Casaluchi Masse Fe-* Tituli retrana Dominus. Marchionis titulum vidimus etiam n. 3.

CAPUT CXV.

Domini à Zelcking.

ARGUMENTUM.

1. Nomen. Eons.
2. Familia. Lineæ.

3. Scutum. Tessera Zelckingia.
4. Altera Zelckingia linea, Schallaburg.
5. Apex.

§. I.

EX vetustis *Austriæ* inquilinis sunt Perillustres *Zelckingii Domini*, nomen haud du- Nomen: Bona.
bienacti à castro *Zelcking* prope Melck in tra Anatum, quod ad ipsos spectavit: Ex possessionibus eorum etiam fuit *Schallaburg*, *Freydeck*, *Schunneck*, *Sierendorf* in tra Ana-
tum, quin & supra Anatum *Leonstein* & *VVeimperg*.

§. II. Genealogiam *Celeb. Enocel. Germ. T. 2.* refert ad *Ottomaram de Schlierbach*, Familia
cujus majores inter Palatinos Guelforum emuerint circa 1216. ut tribuit filios *Conradum*
& *Henricum de Schlierbach* dictos *de Zelcking*: Illius posteritas in texto videtur gradu de-
fecisse. *Henrico* natus *Ludovicus de Zelcking* alias *Schlierbach*, hoc genus *Otho de Zel-*
cking, pater *Henrici* & *Othonis junioris*, qui pater *Othonis III.* hic *Calchold*, quo *Georgius*,
isto *Otho Dni. de Zelcking* natus est, in cuius nabus linea defecit: *Henricum* patrem ha-
buit *Abero*, hinc *Wilhelmus*, *Wilhelmum Christophorus*, qui *Vitum* & *Joannem* genuit,
quorum hic breviorum, ille duratiorum habuit posteritatem.

§. III. Scuto utuntur apud *Sibmich. Wapend. P. 1. p. 20.* quadripartito: Prima Scutum
areola linea diagonali sinistra secatur, ut superior pars sit argentea, superior cyanea: que et-
iam tinctura est quartæ areolæ, sed linea diagonali dextra, quod forte elegantius ex op-
positione visum est. Hæc tessera vetus tunc *Zelckingiorum*. Videas tamen alieubi non
diagonali sed perpendiculari linea divitum scutum, & argento atq; cyano tinctum. Tessera Zelckingia.

§. IV. Areola secunda & tertia coccinea continet leonem diagonali linea scutum su- Alteræ Zelckingia lineæ.
periore corporis parte aureæ, inferiori cerulea, coronatum (coronatum tamen veteres non uhi-
erant.) Hæc tessera videtur tunc alterius *Zelckingie* lineæ, que a *Conrado* deducta
prior defecit, & quidem altera ob Dominum *Schallaburgum*, unde nunc quoq; *Lofer* seu *Schalla-*
hoc utitur laterculo (vid. L. 1. c. 17. n. 3.) Nam *Anna* *Henrici* nija *Bernardo Dni. de Lofer*
stem nupterat, per quam forte *Schallaburg* ad *Lofer* nentios delatum est. Porro extin-
cta ista linea superfluit *Zelcking* ab Imperatore *Fridrico IV.* utramque tesseram in
quadripartitum scutum compingendi, & rubra cera utendi jus 14-6. obtinere.

§. V. Apici servium duabus galeis coronatis imposta singula alarum complicata, Apex
quorum prius linea diagonali secatur, argento & cyano: istum tubum tollit aureis
spargitur. *Lascina* lineæ argenteæ iunt & celestine, istum aureæ cocco reflexæ.

CAPUT CXVI.

Com. & Bar. de Zinzendorf.

ARGUMENTUM.

1. Origo.
2. Familia deductio, Linea, Comites.
3. Scutum, Schecken vom Wald.

4. Pottendorf.
5. Tessera gentilis.
6. Apex.
7. Tituli.

§. I.

Origo

Illustissimi Zinzendorffii inter Austria inquilinos vetustos sunt, alii tamen putant eos, ex Helvetia cum Rudolpho Augusto vel Alberto I. in eam pervenisse; aut primum Zinzendorf (a quo vel suum nomen, vel suum ei indidisse nomen videntur) ad S. Leonhardi in sylva (im Wersfel) situm, iam ab initio regimini I. Labspurgici possidere.

Familia deductio.

§. II. Vixerunt 1288 Otto Zinzendorfer in Hansfick & Tharicus Zinzendorfer, ut veteres chartae docent. Ottoni Buecl. Germ. T. 2. patrum dicitur. Ita quaravon circa 1240. Inde 1303. memoratur Henricus senior Zinzendorfer in Zinzehub, cujus filii Henricus, Rudolphus & Seifridus 1332. Zinzehof Lilienteldia vendidit. Huius vero apud Incehlmann mentionem nullam video, qui Ottonem junior. militiam dicit, hunc Alberonem, Seifridum, Georgium & Ottonem, patrem Henrici atque Constantii, quo natus est Christophorus, à quo Celeb. Rittershusius genealogiam orditur; huius nepos fuit Christophorus supremus inferioris Austriae venationum Magister, qui 1539. decessit, pater Stephanus in Hansfick & Joannis in Pottendorf, à quibus dux linea exiit, et Joanne iterum nati Alexander, Johannes Fredericus & Otto, novorum denuo ramorum Principes. Ceterum 1662. Augusti gratia Albertus, Johannes Wilhelmus, Ferdinandus, Maximilianus Erasmus & Sigismundus Ernestus Comitum S. Imperii dignitate ornati sunt.

Linea.

Comites.

Scutum.

Schecken vom Wald.

Pottendorf.

Tessera gentilis.

Apex.

Tituli.

§. III. Scuto utuntur quadrifido apud Schmied. Wapenb. P. 1. p. 25. In prima & quarta quadra argentea dimidius lupus nativo colore pictus conspicitur. Quae tessera dicitur obtingisse ab extincta familia Schecken vom Wald seu potius simpliciter vom Wald. Et quidè olim hoc symbolum solum gentilitio in quadrifido scuto apponere solebant.

§. IV. Latereculus secundus & tertius transferri soletur, & ex sectione in superiori parte aurea exurgit leo argenteus, inferiori parte tota rubente. Der halbe weisse Löw im obern nach der zwerch von einander getheilten blauen feld / dessen untertheil ganz roth ist. Ita notatur familia de Pottendorf, cujus haeres Sophia Friderici filia Christophoro Zinzendorffo nupsit, qui linearum diversarum est communis pater. In Fursk. P. 5. p. 16. tamen Pottendorffis datur in scuto caelestino leo integer coronatus argenteus.

§. V. Totum incumbit scutulum quadrifidum, prima quadra rubea, quarta nigra, reliquis duabus argenteis. Quod à quibus familiare, & a scito Pottendorffio symbolum hunc locum repeditum est.

§. VI. Galea tres imponuntur clypeo; media coronata sustinet duo cornua bubalina, superiori parte argenteo & nigro, inferiori nigro & argenteo distincta, adherentibus extremis margini ternis sphaerulis argenteis, & ante cornua comparente cornu venatorum nigro, auto armillato; haud dubie notando officio hereditario praefecturae venationum. Unde majores eo cornu & corona non uti solebant. Anteriorum cassidem veteres coronategebant, quae nunc vel plane omittitur, vel in diadema tortile ex argenteo & nigro commutatur; ex ea autem exurgit scutum scutiarii. Extremis utidem diademate tortili ex coeco & argenteo tegunt; super eam inter cornua ex cyano & argenteo facta, quibus adherent utrinque sena vexilla tubae, primum leo argenteus. Latima circumfunduntur galeae Waldia nigra & argentea. Zinzendorffia mediae argenteae coeco reflexa, ultima Pottendorffia argenteae caelestinae.

§. VII. Titulus est: S. R. Imp. Comes & Dominus de Zinzendorf & Pottendorf, Dom. Dynastia Freydeck & Schoneck, Thurnstein & von P. Uthau, hoc editarius Provincialis Magister venationum Austriae inferioris Austriam, Erblandjägermeister. Apud alios etiam lego titulos Dn. in Cursp. sch. item Sierendorf, Freydeck, Festsitz, Scharsfjencek.

CAPUT CXVII.

Princ. & Com. de Zollern seu Hohenzollern.

ARGUMENTUM.

1. Familia, Linea.
2. Scutum, Zollern.
3. Cervus, Veringen, Sign. Aringen.
4. Dignitas Camerarij, Imp. hereditaria.

5. Fankenstein Parschhusi nominis familia, Penes quam Camerarii dignitas Wetzgeri, Swinsheim.
6. Galea, Lacina.
7. Tituli.
8. Hereditas Berghensis.

§. I. DE Illustrissima *Zollerana* familia origine nonnihil memoravimus in nostra *Sylogæ General. Hist. p. 415.* ob Serenissimos Marchiones & Electores *Brandenburgicos*, qui ex ea origine duxerit, neque hic necesse est, eadem repetere. Sufficit tantum ab *Eitelfriderico* Comite ordinis, qui *Ruolofum Imperatorem* avunculum, & *Fridericum Burggrafium Norimbergensem*, & integre stirpis *Brandenburgicæ* titulum, stirpem habuit. Hujus trinepos fuit *Eitelfridericus h. A. D.* unde *Challier. n. 139.* ejus recentet insignia, & *primus Cameræ Imperialis Præses*, qui 1312. mortuus est, & *Fridericum Episcop. Augustanum* fratrem habuit. Hoc & *Magdalena Brandenburgica* nati *Franciscus Wolfingus, Joachimus* & *Eitelfridericus*, sed illorum nullo impioles decessere: hoc *Careus* natus est, *Lineæ* plurium linearum autor ex filiis *Eitelfriderico, Carolo, Christophoro* & *Joachim*, verum quæ ab his descendere, iterum detecere, in primis duobus dirimuntur *Lineæ Hechingensis* & *Sigmaringensis*.

§. II. Scuto utuntur in utraq; lineâ quadripertito. Ejus prima & quarta arcola de Scutum nudo duabus lineis quadripertita est ex argento & nigro. Hæc *Zollerani Comitatus* tessera est, ducti ab arce vetusta juxta *Hechingam*, non procul *Tubinga* sita, *Zollern* seu ab altitudine *Hohenzollern*, quam *Petrus Colonnaus* vel alius *Ferfridus* tempore *Henrici V.* condidisse, in memoria *Zagarolla* sue in *Italia* relicta hoc nomine (quod deinceps *Germanis* in hunc sonum corruptum sit) nuncupasse tertur. Ita *Cernitus*. Alii & *vestigalibus*, quæ Imperatores concesserint, appellatam putant, & quod apparet multo vetustiorum faciunt, quia jam 829. *Danco* arcem eam tenuerit. Ceterum aliud symbolum *Fel. Malleolus* apud *Haping. de jur. missen. L. 6. p. 6. p. 372.* his verbis assignat, *Zollern stat nixeo rufus leo marginato sylvis atq; nigris spatis octo variato.* Quod vel erroneum est, vel insignia deinceps mutata esse oportet. Porro alveolum hunc suis etiam insignibus inserebat *Brandenburgici*, testande originis ergo: vid. *L. c. 13. n. 25.*

§. III. In secundo & tertio latereculo cervus aureus tricipitis monticulis viridis culmi infest. De colore arce video dissentire autores. *Sibm. Q. Bapenb. P. 1. p. 14.* eam *craneam* facit, *Chifflet. Eq. A. P. n. 342. rubeam*, cui alias vidi favere picturas. Sed illud præfigo, Cervum etiam *P. Furr. in Q. Bapenb. P. 3. p. 6.* nigrum pingit, quod nollem. Hujus latereculi significationem non plane capio: aliqui *Veringensem Comitatum* notari arbitrantur: ego nalo *Sigmaringensem*. *Veringenum* in *Veringen*, *Stevia Rhætica* Comitum, qui sanguine *Dianæ* genibus juncti fuerit, genealogiam aliquam exhibet *Læjus de migr. gent. L. 8. p. 20.* In qua duo viri docti, *Nottingus* seu *Nottingus* *Episcopus Constantinensis*, qui multa soluta & ligata oratione scripsit, *Evangelistas* Commentariis illustravit, cautiones quæ in *Constantiensis Ecclesiæ* usurpantur compilavit, & 933. mortuus est, atque *Hermannus Contractus* historicus, Poeta & Astronomus sui temporis circa 1066. clarissimus. Ceterum Genealogia integra non est, sed ad 1377. tantum pertingit, unde quando familia defecit, sui quomodo successio ad *Zolleranos* delata sit, non discerno, nisi id factum esse per *Werdenbergios*. Quod *Sigmaringam* attinet, hanc non dubito à *Werdenbergiis* obtentam. Auliciæ enim tette *M. Zol. Ann. Germ. P. 2. p. 29. Carolo Zollerano* concessit, quæ ex *Werdenbergianæ* effusione, dimidiam nempe partem, obtinuerant. Vei um ex illis bonis sola *Sigmaringa* 1583. imperio adjudicata, *Veringenam* etiam in *Auliacorum* potestate mansisse oportet. Porro quod *Sigmaringam* hanc notari existimo, id etiam argumento est, quod adhuc *Com. Eitelfridericus* 1500. eo alveolo nondum usus est ap. *Chifflet. E. A. P. n. 109.*

§. IV. Toti imponitur scutulum medium rubrum avibus sceptris aureis in decussim coloratis dignitas impressum; Hoc designate notatur dignitas *Camerarum hereditaria Imperii*, in quo munere familia hæc cognatis suis *Brandenburgicis Electoribus* præstare operam viciniam. Unde apud *Linn. ad A. B. c. 27. §. 4. obs. pag. 534.* ex *Hermano* *Maturo* allegat, in coronatione *Caroli V. regis* manibus in aurea pelvia aquam exhibitam fuisse à *M. P. Brandenburgensi* & *C. Zollerano* minore imperii *Camerario*. Quoniam v. *Electores Brandenburgici* convenit, ut sceptrum Imperatori præstent, *A. B. c. 22.* inde controversia nata est inter *Electores legatos* & *Zolleranos Comites*, utris hoc jus conveniat: 1633. pro *Zolleranis* utp. hereditariis *Camerariis*, ut pro reliquis hereditariis officibus *Electores* præferantur dicit, primus hoc *Camerarius* *Joannis* gessisse, & eo circa primordia Imperatoris *seculi ornatu* fuisse apparet, nam 1507. in subscriptione *Actuum* *Cammergerichtis* ordinata *Comitis* *auffgerichti* vocatur, dicit *Jo. Heide* *Elect. Cammerer.* In *A. B. c. 27. n. 6. Subcamerarius* vel *hirspluiter* c. 29. n. 2. *Camerarius* *Cum* vero 1500. *Elect. A. V.* crearetur, nec titulo id adhuc ascriptum est apud *Chifflet. n. 109.* nec symbolum sceptrorum scuto insertum, quod demum 1742. in parva Principis *Joannis Georgii* apparet.

§. V. Olim ea dignitas necio an hereditaria fuerit. *Linn. ad A. B. c. 27. §. 6.* mentionem facit, quod sub *Electore* secundo 1216. fuerit *Camerarius Imperii* *Dieto de Ravenstein*. In *A. B. d. l.* autem discrete sit mentio *Salkenite* morum. Qui vero *Salkenite* intelligantur, cum non una gens

LIBER TERTIUS.

CAPUT I.

Com. de Aspermont, Lynden & Reckheim.

ARGUMENTUM.

1. Familia ex Ateftinis.
2. Comes Asperimontii.
3. Ramus Asperimontiorum. Dominium ad Leu-ningenses.
4. Reliqui rami Asperimontia gentis.
5. Ramus Lyndensis. Reckheim.
6. Scutum Asperimontium.
7. Cum aquila Eften.

8. Lynden & rami scutum.
9. Crux Asperimontia.
10. Leo Reckheim.
11. Aquila Eften.
12. Gaea.
13. Canis genatus origo.
14. Controversia de Comitatu vel Dominio Asperimontii. Senteria Pavijsia.
15. Titulus.
16. Baron. de Lynden.

§. I.

A Sperimontiorum Illustrissimam gentem nuper admodum 1676. breviter sed multa cum cura complexus est *Clariss. Do. Ioannes Holtacker* Decanus Vormatienſis, cui deductionem istam debeo. Derivat vero ex gente Ateftina, ex qua primum nominat *Cujum Actium* (forte potius Actum) ex Actiorum antiqua stirpe, qui circa 411. Ateftinorum adversus Alaricum & Radigum Dux factus; et dar filium *Aurelium Actium*, nepotem *Tiberium* Principem Ateftinum, Vicentinum, Montfetratenſem & Feltrinum, pronepotem *Il. Aphroſium*, abnepotem *Maximum*, atnepotem *Bonifacium*, trinepotem *Alertanum*, Principes Ateſtes & Feltri. Hunc facit patrem *Altoardi* Principis Ateſti & *Canclarii*, qui 630. vixit, & Dagoberti aulae Magister fuerit, genitor *Eriberti*, à quo domus *Canolſi*, & hoc majoris *Altoardi* seu *Aleonardi*: quem parentem habuerint *Ramfridus* Regis Francie aulae praefectus atque Marchio Moraviae, & *Aleonardus*, pater *Sigisfridi*, primi Asperimontiani Comitit.

Familia est
Ateftinis.

§. II. *Sigisfridum* hunc Ateftinum, qui vixit 681. gratia patris Ramfridi praefecti Palatii, & suis de Carolo Martello meritis obtinuisse aut Comitatum Asperimontium in confinis Lotharingae, & conjugem Bertholdem Metensem, qua natus sit *Theobaldus I.* Comes & Dominus Asperimontii & Dunii, hoc *Sigisfridus II.* illo *Theobaldus II.* hoc *Sigisfridus III.* pater *Theobaldi III.* avus *Odonus I.* proavus *Theobaldi IV.* qui ex prima conjugē Beatrice Loſſenſi ſuſceperit *Fridericum* in torneamento 938. memoratum, & ex altera Lucretia M. Anconitani Bonitaci filia, Pontificis tum nepte, *Dolmannum* ac *Albertum*. Dolmannus reliquit *Albertum I.* huc *Arnoldum I.* genitorem *Alberti II.* Comitit Asperimontii & Dunii, qui ex Margareta t. Theodorici C. Theodoniſvillae reliquerit *Gobertum*, *Theodoricum*, *Arnoldum*, *Anſelmum* & *Odonum*. Ex his reliqui impropoles, *Gobertus* & *Arnoldus II.* duarum lineatum autores tuere, *Asperimontii* & *Lyndenſis*.

C. Asperimontii.

§. III. *Gobertus C.* Asperimontii & Dunii, à quo familiam *P. Anſaume Palus de Thom.* p. 287. orditur. Godofredum Bulloneum in Palatinam comitatus est. & *Gobertum II.* reliquit, qui circa 1191. obiit, pater *Godofridi I.* (quo natus est *Ioannes* Episcopus *Troductenſis* & dem Metenſis, mortuus 1240. & *Gobertus III.* qui poſt bellicam navatam operam Philippo Augusto, Ludovico VIII. & Ludovico IX. redux ex Palatiſtina regimen patrio 1246. ceſſit, & monaſterium ingreſſus est) & *Goberti IV.* (quem cum tertio *Anſaume* contundere videtur) patris *Godofridi II.* qui *Loretam* seu *Mariam* heredem Comitatus Sarapontani uxorem habuit, sed prole caruit, & *Goberti V.* qui redux ab expeditione in orientem cum Ludovico ſuſcepta Princeps creatus est, & circa 1259. vixit, & reliquit *Thomam* Du. de Chaumont in Porcean, qui filium habuit,

Ramus
Asperimontiorum.

habuit, atque *Godofridum* Principem & Comitem Asperimontii & Dami, cui ab uxore
 Ifabella filia Nicolai Domini de Kieuran in Hannonia & Ambliha obtigere. *Godofridus*
 parentes habuere *Henricus* Episcopus Virodunensis, qui obiit 1345. atque *Gobertus*
 Princeps & Comes Asperimontii, Ambliha, Dami, mortuus 1325. pater *Joannis* 1. de
 Conflans & Forpach & *Godofridus II.* Principis, cui 1354. Metis Carolus IV. conce-
 dit dominium Asperimontium masculis stirpis natu majotibus semper altum esse
 1357. potestatem nobiles creandi, monetai cudendi & privilegia Palatinatus Inter
 est. Eo natus est *Gobertus VII.* qui (teste Anseaume) *Dn. pro Buzaney* 1377. cum uxore
 duceret *Joannam* de Saux, donavit. Ille vero cum filium haberet *Gobertum* de
 praterito filia *Joanna* Comitatum Asperimontium reliquit, quae eum attulit ma-
 Johanni Guidoni Dn. d'Autel seu d'Hostel (vel de Eltern) i cuius filia seu ex filia *Hi-*
 berto nepte *Anna* domini Asperimontium Emico C. Lemingensis maritus obtinuit.

Dominii
 ad Lem-
 genes.
 Reliqui
 ramu
 ramu Aspe-
 rimontii
 gentis.

§. iv. *Gobertus VIII.* Dn. de Buzaney & Princ. Amblihae contradixit alien. tu-
 ni Asperimontii, & ipsi tum sibi seruari voluit: filium habuit *Edoardum*, patrem *Go-*
berti IX. Princ. Amblihae (quo natus *Joannes*, pater *Joannis II.* qui Asperimontium Co-
 mitatum iterum quaelixit suae familiae vindicare, & obsequis militibus a Carol. V.
 1525. diploma meruit, quo de antiquo patrimonio familiae investiretur, sed sine liberis
 mortuus est, ejus vero soror *Antonia Amblysam* marito Renato Anglorum Dn. de
 Bourlemont attulit, & *Gobertus* Dn. de Tullin, tantum filiarum pater,) atque *God-*
fredus Dn. de Seroy, quo praeter alios nati duorum ramorum auctores, nempe *Im-*
nes III. Dn. de Seroy Nantuel, & *Guilhelmus Dn. de Vandy*. Joannes reliquit *Joannem II.* qui
 caput familiae factus morte *Johannis* Principis Amblihae, in jus a Carolo V. concessum suc-
 cessit, sed sine liberis mortuus est, & *Carolus Dn. de Nantuel*, qui genuit *Carolus Dn.*
de Billim, qui in captivitate Turcica multa passus est, & decessit 1642. *Claudus M.* *Chri-*
stophorum, *Abfalonen* & *Samuelm*. *Abfalon* reliquit *Carolus C. d'Aspermont*, patrem
Seruissimae Mariae Luse, quae *Carolus D. Lotharingae* maritum habuit, nunc vero
 Comitem Mansfeldiae. *Samuel* autem Dominus de Coulomne, reliquit *Carolus Dn. de*
 Coulomne, dictum Baron. d'Aspermont, qui 1652. in obsidione Stampatum interit,
 pater *Henrici*, ad quem dein jus masculinae successione Asperimontis delatum est.
 Quod *Guilhelmus* attinet Dn. de Vandy, suscepit *Joannem* Dn. de Vandy, patrem *Re-*
nati, avum *Joannis* caeli 1638. proavum *Abfalonis* *Claudi M. de Vandy*, *Guilhelmus*, ge-
 nitorem *Petri B. de S. Loup*, qui *Joannem* reliquit, & *Claudus* Dn. de Neuville lez Voi-
 signy, nec non *Gobertum* Dn. de Marqueny.

Ramus
 Lydensis.

§. v. Ille alter gentis ramus fuit, cui nunc alterum addamus *Lydensium*, ab *Ar-*
noldo II. *Goberti* fratre derivatum, qui ab uxore *Helena Culenburgica* 1120. Comitatum
 Lyden accepit, 1096. *Godofredum* Bullhoneum comitatus est, pater *Wilhelmus*, cui
 uxor *Agnes Mompelicardensis*, avus *Florentus*, quem 1203. cognatus Comes Baranus
 occidit. Eo & *Agnete B. de Wachtendonck*, natus est *Wilhelmus II.* *Christine*
Brederodiae maritus; his *Florentius II.* maritus *Agnetae* de Bofelar, istis praeter alios
Theodoricus & *Stephanus*: hic Dominus in *Fernusfen* filium habuit *Stephan-*
num, nepotem *Theodoricum Fredericum* 1340. Ludovici Imperatoris Marecal-
 Adelheide Virmenburgia Electoris Coloniensis sorore & *Walburgi Merthia* & de-
 cessit. Ille (Theodoricus) genuit ex *Margareta Burggravia Montfortia Theodori-*
cam II. hic ex *Agnete* Baronissa de Herlar *Theodoricum III.* maritum *Ermenegardis* Bar.
 de Koppel, quibus genitus *Joannes I.* qui ex *Margareta C. de Gennep* reliquit *Theo-*
doricum II. mantum *Marix C. Hornaxe*, & *Stephanus III.* qui vixit 1380. atque ex
 Ifabella C. Tornacenti herede liberae Imperii dynastiae *Hemmen* reliquit *Theodori-*
cum V. quo & *Alicia B. de Wirmzen* factus est *Joannes II.* pater ex *Falvina C. Tornacenti*
Theodoricus Dn. in Hemmen, qui *Friderici Augusti* Confiliaris & Camerarius fuit, at-
 que *Stephanus II.* auctors ex *Walpurga C. Bronchorstia* duarum linearum ex filijs duo-
 bus. *Joannes* Dominus in *Mussenberg* illam lineam propagavit, qui 1590. in *Caiparo*
 & *Stephano* Eqq. *Melentibus* atque *Carolo* Canonico *Leodienti* detecit: *Theodo-*
ricus VI. *Lydensium* continuavit, pater ex *Maria* Baronissa & herede de *Eldert* *Ger-*
gii, *Roberti*, *Theodoricis*, *Hermannis*: à primo orti sunt *Burggravi* de *Dornal*, qui
 detecere,

defecere, à secundo Comes Aspermontii & Lynde, Bar. de Froidecourt, tertius Decan. Leodiensis fuit: Quartus *Hermannus* duxit Mariam de Landrysi Jalmalen, & Comitatum Imperii *Reckheimensem* emit; Eo gentis est *Ernestus*, ex Antonia Gouffieria Bonnavetia pater *Ferdinandi*, quo & Elisabetha Furstenbergia in lucem educta sunt illustissimi *Franciscus Gobertus* Canonicus Colonienfis, Salisburgensis & Leodietis, *Ferdinandus Gobertus* Comes & Dominus in Aspermont, Dun, Lynden & Reckheim, cui 1676. jus ex lite quæsitum in Comitatum Aspermontium agnati cætere, *Carolus* Canonicus Colonienfis & Leodienfis, atque *Fridericus*.

§. vi. Quod insignia atinet, *Aspermontium* scutum representatur in *Wapenb.* Scutum P. 2. pag. 34. sub nomine Baron. *Aspermont*, videlicet *rubicum* cum *cruce argentea*. Aspermontia *Galez* coronatæ autem in tabula sexangula, cujus singuli anguli aureis globulis & pennis pavonis ornantur, eadem crux insitit: *lacina* autem est innio & argenteo. Quæ eadem insignia repetuntur in *Fürstl. Wapenb.* P. III. p. 23. titulo *Com. de Aspermundt*, hoc solo discrimine, quod tabula cassidi insitens sit octangula.

§. vii. Alibi vidi bipertitum datum scutum his Aspermontiis, cujus dextrum Cum aquila Estensis latus aquila *Estensis*, de qua mox occuparet, sinistrum *crux* prædicta. Verum quando in *Leuningensium* clypeum sola crux relata est, nescio quam certa sit traditio de aquila illo veteri usu: saltem constanter eum servatum non fuisse apparet.

§. viii. Quod *Lyndensem* seu *Reckheimium* ratum concernit, scutum exhibet Lyndensis rati scutum *Fürstl. Wapenb.* P. V. p. 9. quadripartitum, in cujus primo & quarto laterculo *rubicum* fulget *aurea*: in secundo & tertio *aureo* conspicitur *rubicus*: toti vero insitit scutulum *caelestinum*, cum *aquila argentea*.

§. ix. *Crux Aspermontia* est, & dicitur à duobus fratribus sumta, *Goberto I. & Arnoldo II.* duorum capitalium tantorum autoribus, cum *Godofredo Bullionio* in Palæstinam expeditioni interfuisent, quod ali eadem causa eo tempore factitarunt: tamen inter fratres discrimine, quod Gobertus argentea delectatus, Arnoldus aurea usus sit: Quæ colorum variatio non infrequens prioribus seculis fuit. Quod vero minori fratri melius metallum concessum sit, illam assignant causam, quia Arnoldus Duce[m] alquem Saracenorum ante exercitum tua manu consecit.

§. x. *Leotessera* est Comitatus *Reckheimii*, quem quod audivimus *Hermannus* Leo Reckheimii Comes sibi comparavit. Dynastiam *Reckum* in Westphalico circulo *M. Zeller. itin. Germ. P. 2. p. 27.* & ex eo *Liran. jur. publ. T. 2. ad 2, 7. p. 559.* in matricula imperii recenset, hoc addito: *Haf 1602. Herman von der Lynden / Herz zu Hautheim ungenes habt / der danahls desvegen angefordert worden.* Que[m] *Hermannum* nostrum fuisse existimo. A quo vero emerit, non recordor legisse, nisi forte ex eo conjiendum sit, *Arenbergios* vendidisse, quia in eadem matricula legitur sub titulo: *Gefürstete Grafen zu Arenberg / denen die herrschafften Esden / Nutschfort / Birnenberg und Reckum verhujsständig.* In *Fürstl. Wapenb.* P. 3. p. 18. Comitres de *Reckheim* exhibentur, qui scuto uli nigro, duabus lateribus argenteis exarato, quales etiam cornua duo nigra apicis extolant. Qui vero hi fuerint, determinate nescio.

§. xi. *Aquila mediæ scutuli Estensis* est, & originem gentis designare creditur: Aquila Estensis sicuti nunc etiam *Estensis* seu *Arestina* domus, uti *L. i. c. 6. n. 2. 3.* vidimus, aquila tali utitur, sed coronata. Ea usus adhuc est *Albertus Goberti* & *Arnoldi II.* pater, qui duo erucem, quod audivimus, aservere, posterit tamen non semel iterum aquila uli perhibentur.

§. xii. Scuto, & quidem aliquando peculiari coronâ contexto, *Galez* tres insunt, omnes coronatæ: Ex media exurgit aquila argentea gentilis; ex tertia *Reckheimii* leo: prima vero insitit canis venaticus niger cum millo aureo, quales duo etiam scutum tenentes pinguntur, capitibus in extremas cassides additis.

§. xiii. Canis venaticus istam rationem traditio familiaris allegat. *Arnoldum II.* Comitis rotati origo cum Comitem *Hollandiæ Ultrajectum* comitaretur, cum a via aberrasset, repente canem venaticum nigrum cum millo aureo, ab hoc ei monstratam viam per annum, ubi eum eques superare potuerit, inde in pratum, in quo animi gratia spantantem repererat *Helenam* de *Boitichem* Domini *Cuenbergii* filiam, quam dein uxorem, & ab ejus cognato *Episcopo Ultrajecteni* hoc intuitu Comitatum

Lynden feudo acquisiverit. Hujus ergo rei memorix conservandæ volunt apici impo-
situm ipsum canem.

Contra-
versis de
Com. vel
Dominio
Aspremon-
ti.

§. xiv. Quod ipsum Comitatum seu Baroniam *Aspremontu* atinet, quam An-
seume vocat Illustissimam & vetustissimam Austriacâ Baroniam; diximus 3.3. quod
Godofridus Aspremontanus illæ concessit 1387. hanc dynastiam; Unde ad
Lemingenſes ea delapſa est. Contradixit vero Gobertus filius. Ex ejus posteris *Joan-
nes d'Aspremont* Princeps Ambliar. a Carolo V. cui fidelis servitia præstiterat, literis
datis 1325. 25. Jan. Bruxellis investituram Aspremontis obtinuit, sed cum sine liberis
decessisset, agnatus *Johannes Du. de Sorcy* in jus successit. De novo velolitem illam in-
tendit 1638. Lemingenſibus & Lotharingo Duci, ad quem translata pars erat ab Hen-
rica Chvia, Carolus Aspremontius: Demum 1655. in curia Parisina pronunciatum
est pro Carolo, inter alia illis verbis: *A declarer & declare les terres & Seigneuries
d'Aspremont, & de Dun, leurs appartenances & dependances, sief masculin affecté par le
Loy de l'investiture aux aînés mâles de la famille d'Aspremont, à l'exclusion des qu'on ne
(nescio an mendum sit scriptiois) appartenn au dit Charles d'Aspremont, comme aîné
& descendu en ligne directe de la dite famille d'Aspremont, & en conséquence ordonne,
que les dites terres & Seigneuries d'Aspremont & de Dun, appartenances & depend-
dances, luy seront rendues & delassées avec restitution des fruits depuis l'année 1566.
comme aînſies terres & papiers concernant les droits d'icelles Seigneuries, qui se trouve-
ront es thresors de Nancy, Bar & ailleurs, luy seront remis par nostre dit procureur ge-
neral, &c.* Porro Carolus hic non nisi filiam genuit *Marian. Lusſan*, dem Caroli Ducis
Lotharingæ conjugem: itaque ad Henricum agnatum jus sententia illa partum dela-
psum est. Cum vero sumtus ad executionem iententiæ deficiere viderentur; ille
cum aliis propinquioribus agnatis, M. de Vendy, B. de S. Loup & reliquis, jus
transferisset 8. Mart. 1676. Ferdinando Goberte ex Lyndenſibus Reckheimis.

Sententia
Parisina.

Titulus.

§. xv. Titulus in Comitibus 1657. Ferdinando ille adscribitur: *Comes de Lynden &
Reckum, Baro de Dorfheim, Tienes & Steinbock, Dominus in Blaringen, Hauten & S. Si-
mon.* Quorum vero non omnium rationem edere valeo. Inde titulus additus est
Comitibus *D'Aspremont, Dun, Lynden & Reckum* seu *Reckem*.

Baron. de
Lynden.

§. xvi. *Etrenes de Lynden*, ex quibus Canonicus Leodiensis est *Carolus Ernc-
stus*, utentes vidi sola cruce gentili, & cane coronatæ galæ infidente, nec non teta-
monibus duobus canibus.

CAPUT II.

Com. de Barby.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Scutum.
3. Rosenberg.

4. *Ambingen.*
5. *Barbati nulli Barbienses.*
6. *Galeæ, Walternienburg.*
7. *Alteræ galæ.*
8. *Titulus.*

§. I.

Familia.

EX illis quæ nostra memoria extinctæ sunt, familiis Illustissima plerasq; antece-
dit Comitum *Barbiensium*. Eam ordiuntur à *Burchardo Comite de Barby*, qui circa
1149. vixerit. Sed antiquior alius memoratur *Waltherus* Comes, qui 786. Carolo M.
stipendia meruerit (cont. *Zeit. usw. Germ. P. 2. p. 68.*) Burchardi modo dicti nepos fuit
Guntherus, pater *Burchardi II.* & *Walthers*, qui licet pater *Buffonis* lineam non proda-
xit. Burchardi II. nepes *Albertus*, qui 1332. obiit, cum Alberto II. Electore & D. Saxo-
niæ Archiepiscopo cum Magdeburgicum Gerhardum, occupato castro Commern,
debellavit. Eius pronepos *Burchardus II. Eglenſem* dynastiam 1416. post mortem ul-
timi Domini occupavit, & tandem monachus 1420. mortuus est. Sed hinc *Cu-
stherus Eglenſem* arcem & opidum Magdeburgicis oppignoravit. Eius filius *Burchar-
dus V.* qui cum Christiano II. R. Daniæ per octennium peregrinatus erat, plurimum a-
liorum, quorum alii in regimine alter alteri successere, pater fuit: Ex illis *Felſangus*
quinque

quinque ordine Electorum Saxonie Confiliarius, 1565. mortuus, ex conjugē *Agneae Mansfeldicae* viginti liberos suscepit: Ex quibus sibi militarem tere vitam sectati. *Wolfgangus* Metensi obsidioni, praetio quo Albertus Brandeburgicus interit, bello Gallorum adversus Anglos 1557. Gothae obsidioni, Condeanis partibus 1567. *Albertus*, cui vivo patre regimen commisit, Turcico bello, Quintiano praetio, Ordinibus adversus Albanum, *Barcardus* caesus Frederici II. R. Damae, Ungarico bello, Gothanae obsidioni, *Christophorus* Ungaricae & Condeanae militiae, *Cecilius* item Condeanis, *Iustus* Danorum exercitui contra Svecos, Ungarico bello & cum fratre *Ioanne Georgio* regis Galliae copias interfuere. Solus autem *Iustus* gentem produxit, relicto *Alberto Frederico* & *Iusto Gunthero*. Itonatus est *Augustus Ludovicus*, qui morte sua 1639. gentis masculinam progeniem terminavit, frater quatuor sororum *Christinae Elisabethae*, *Iustinae Sophiae*, *Emiliae Iulianae*, *Antoniae Sibyllae*, quarum priores Serenissimis & Illustrissimis conjugibus elocatae sunt ex *Brunsvicensi*, *Trista*, *Schwarzburgia* domibus.

§. II. Scutum exhibetur in *Schmach. Wapenb. P. 1. pag. 16.* quadripertitum, ut scutum prima & extrema arcola *rubea* singulas *rojas argenteas* auro *gemmatas* exhibeat: secunda & tertia *argenteo* tincta *aquilam nimo* intectam. *Henning. Theatr. Geneal. T. 3. P. 2. p. 30.* arcolarum ordinem invertit.

§. III. *Rosae Rosenberga* dynastiae, à *Rosenberg* dictae, quod dimidio miliari à *Rosenberg* Barby distat non procul à confluentibus *Sale* & *Albis*, nota est, quam stirps haec feudo à *Magdeburgico Archiepiscopatu* tenuit. Et quidem antiqua gentis possessio fuit, cum jam *Walthers* *Barbicensis* *Comitis* tunc *Busso*, qui saeculo decimoquarto ineunte vixit, & *Fredericum II.* in orientem comitatus est. eam titulus ascripserit suis.

§. IV. *Rosam* comitatur *aquila Mulingensis*. Hunc comitatum quando familia acquisiverit, non compertum habeo. Lego autem apud *Henning. Mulingam* (arcem inter *Stallurd* & *Barby* sitam) ab *Alberto Comite 1318.* restauratam. *Mulingensem* *aquilam* etiam in *Ascaniorum* seu *Anhaltinorum* feuto volare vidimus *L. 1. c. 5. n. 19.* sed *argenteam* in *carulea* quadra.

§. V. Hisce quadrantibus imponi merito debet, quae tamen saepiuscule omissa est, media *parmula carulea*, in qua conspiciantur duo *mulli barbati* (*Barben*) *inter se* *si aurati*, velex naturali colore ad flavum nonnihil inclinantes. (titulus *gelblicht*.) Est tamen ubi etiam solum *nimo* *piscis caruleo* colore infecti fuerit: quum alias argento quoque solum, mullos *caruleo* colore tinctos concipias. Sed quod primum dixi, in arcis templo ita conspici accepi. Caterum ipso nomine indice barbati hi *piscis* comitatum *Barby* designant, ab opido & arce ab *Albim* (qui intumescens saepius *dammofus* est) dictum. Eam dynastiam hac dignitate *Comitatus Imperialis 1510.* *Maximilianus Augustus* ornavit. Unde hucusque *icanno Wesselphilo. Saxoniarum* comitum ascripti hi comitis interesse soliti sunt. Extincta autem gente *Augustus Dux Saxoniae* comitatum crevit, suisque titulus ascripuit, *piscibus* in proprium relatis *scutum*.

§. VI. *Galeae* incumbunt feuto duae; quarum *priori* calcitra *coecinea* imponitur, cui *catulus infidens* candidus nullo nigro. *Henning. l. c.* coronat *casidem* & *capiticanis* imponit aliquas *pavonis* pennas. Haec *galea Barbiano* comitatu propria est, nisi forte designat *Dominum Walter Nienburg*, quam arcem *Walterus Comes 1278.* mortuus destructo *Munch-Neuenburg* condidit, & de suo nomine dixit. Eam vero dynastiam extincta familia ad teretiam *Saxoniae Elector Ioanni Principi Anhaltino* concessit, unde *L. 1. c. 5. n. 28.* in *scuto Zerveltano* *atecolam* *capite canno* inter *alas* prospiciente ornatam vidimus.

§. VII. *Alteram* *galeam* tegit *orientalis oblongus pileus argentatus*, ora *reducta* *coecinea*, inter *lanceas duas nimo* & *argento taniatas*: quatum tamen in *ichemate* suo *Henninges* mentionem nullam facit. Alii *pileum nigrum* faciunt, & *oram* *argento* *reducunt*. *Lacinae* utrinque *argenteae* & *coecineae* voltant.

§. VIII. Titulus fuit: *Comes in Barby & Mulingen.*

Titulus

CAPUT III.

Ex Ducibus Brabantinis Com. de Walheim, Dom. de Wittem,
Boutersem, &c.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Scutum Bergens. C. de Walheim.
3. Ratio.
4. Galea.

5. Scutum Sevenbergium.
6. Anus C. de Walheim.
7. Wittemorium.
8. Scutum.
9. Galea.
10. Berge.

§. I.

Familia

EX incluta Brabantina stirpe Ducali per naturam orta sunt duæ familie, altera cognomento de Glines Comitum Bergarum, & qui nunc etiam sup'erant *Ormburgensium*, altera *Wittemorium*.

Scutum

Bergens.

Com. de

Walheim.

§. II. Ex ista fuit *Joannes Bergensis Dn. de Valain*, quem inter equites aurei Velleris recentior *Chifflet. n. 91.* & ejus insignia ita describit: *Aves fenti profusa, rhen bis tribus argenteis in rhombum perforatis inscripta: caput sentarium aut cum palo coccineo tripertito exaratum: Honorarius quadrans Brabanticus: omnia symbola simul juncta pro Bergensi testata: cum alioqui rhombi perforati Boutersemianæ dynastiam, palæ Mechluniam denotent.*

Ratio.

§. III. Ratio horum evidens erit ex sequentibus: Autei gentis fuit *Joannes* filius naturalis *Joannis III. Ducis Brabantie*, qui 1428. deceffit, (inde quadrans honorarius) hic nepotem habuit *Joannem Labconem*, qui à matre *Jovana f. Henrici Wittthomi Boutersemiani Bergens. ad Somam* nactus est, quas Comitum dein *Marebionum* titulo possideri tenuere, sed cum *Joannes* ultimus sine prole 1567. moreretur, soror *Menca* marito *Joanni Merodio* attulit, à cujus filia *Margareta* conjuge *Joannis Wittthomi Boutersemii*, hunc genui successio denuo delata; verum iterum ad *Bergenses* Comites per filias translata est.

Galea.

§. IV. Galea coronata exhibet *onagri caput antihermionicum, rostro & summis aurium argenteis, in medio armatura gemine crurulis argenteæ, auro illustrata* (costoyé de deux greves ou jambieres d'armes, enrichies d'or.) Lacinix nigro & auro pictæ.

Scutum

Sevenberg.

§. V. Ex agente *Cornelius Bergensis Dn. de Sevenberg* scutum in corde conclusa coccinea fregit discernendi causa. *Chifflet. E. A. V. num. 110. ut & Maximilianus num. 147.*

Alius C. de

Walheim.

§. VI. *Joannes M. Bergensis C. Walheimius* ex eadem familia eodem usus est scuto, quod §. 2. explicavimus, nisi quod leoni *Brabantino* latius concessum spatium, capite scutario in duas partes divisio, in quarum dextra ille, in sinistra palæ *Mechlunii* locum habent. Hos *Bergenses Walheimios Zeiler.* & ex eo *Linn. Jur. Publ. T. IV. add. ad 47. p. 358. in matricula* impetii recenset, sed à *Burgundis* exemptus docet.

Wittem.

orium.

§. VII. Quod *Witthemies* attinet, illi descendunt à *Joanne Joannis II. Ducis Brabantie* filio naturali, qui cognomine de *Corselaer & Dom. nro de Wittthem* tuit, atque ab uxore *Amelberga de Duvenverde*, Dominium *Boutersem* accepit; Ex eo geniti *Joannes Dominus de Wittthem.* & *Henricus Dominus de Boutersem*, cujus nepos illud *Boutersem* vendidit: Ut & *Joannis* nepos *Frislericus Wittthemium* 1466. vendidit. Alius *Joannis* pronepos *Henricus Dominus de Bersle Boutersemianum* per emtionem recuperavit, & ille est, cujus insignia *Chifflet. n. 97.* inter equites aurei Velleris recentior.

Scutum.

§. VIII. Scuto ille *Henricus* usus est quadripartito; in quadra prima & quarta *Brabantica* inscripta testera, videlicet leone nigro in area aurea: In secunda & tertia *argentea crux striata carulea* conspicitur, quod symbolum est *Witthemium*. *Brabantini* autem leonis ratio ex ortu gentis, quem diximus, derivanda est.

Galea.

§. IX. Galea coronatæ impositum conspicitur caput onagri hermionicum: lacinix vero auro & arto pinguntur.

§. X. Quo-

§. x. Quomodo ad hanc gentem successio *Bergum* delata, sed de nouo ad Montanos seu Bergenses Comites delata sit, §. 3. dictum est.

CAPUT IV.

Brancaccii Duc. de Villars.

ARGUMENTUM.

1. Familia, Cardinales, Linea.
2. Brancacci in Francia.
3. Scutum ex Geloto.
4. Rationes, Joyeuse, S. Didier.
5. Ex Sammaritano scutum, Apex.
6. Titulus.
7. Brancacciorum in Neapol. tessera.

§. I.

Illustriſſimam familiam *Brancacciorum* seu de *Brancas* P. Anſeume Palais de l'honn. Familia
 pag. 358. ad *Brancaccios Neapolitanos* refert: Ex quibus *Cardinalis* fuit *Renaldus* Cardinales
Brancaccius 1388. *Ludovicus* 1408. *Nicolaus* in Concilio Pitano, *Thomas* 1411. *Martius*
 Archiepiſcopus Viterbientis 1633. Inprimis celebriſſimus fuit *Alexander Brancaccius* Eq. cog-
 nomine *Imbricatus*, Mareſcallus Siciliae & Achaiae 1364. à quo plures lineae, *Brancacci* Lineae.
Imbricati, *Brancacci de Veſcevo*, *Brancacci del Gluolo*, *Brancacci del Cardinale*.

§. II. *Buſſilius Brancaccius* Mareſcallus Papae Clementis, ſecutus partes *Ludovici* Brancaccii
Andini R. Siciliae circa 1384. in *Provincia* tortunarum ſedem fixit, & ex *Margareta* de infantia.
Amorofis genuit *Nicolaum* Cardinalem, *Iohannem* (à quo *Azemonenſes*) & *Bartholomaeum*
Dn. de Maubecc, qui ex *Maria* de *Forcalquier* filium habuit *Seuolam* seu *Gau-*
cher, ex donatione avunculi *Raymundi*, *Baionem de Cereſte*, cum obligatione nomi-
 nis & armorum de *Forcalquier*, unde uatus *Gaucher II. B. de Cereſte* maritus *Iſabelle*
d'Agout de *Sault*, pater *Gasparris B. de Cereſte*, à quo reliqui *Baiones* de *Cereſte*, nec
 non *Comites* de *Forcalquier*, & *Emondi* seu *Anmondi B. d'Oſſe*. Hic ex *Catharina* de
Joyeuſe genuit *Gaſparum B. d'Oſſe*, *Andream* *Gubernatorem* *Rotomagi* & *Gratia* por-
 tus, ab *Henrico IV.* *Admiralis* *Franciae* creati, & *Georgium*, qui *Dux* de *Villars* creatus
 eſt, pater *Ludovici* *Brancaccii* *Ducis* de *Villars* ac *Caroli* *Com. de Brancas*. Ille filios habet
C. de Maubecc & *M. d'Oſſe*.

§. III. *Admiralis* ſcutum ita deſcribit *Gelot. indic. pag. 343.* quod quadripartito Scutum
 uſus ſit: ita ut primam & quartam *aream rubeam* divideret *palus argenteus* ex Geloto
tribus *turribus* *caeruleis* exaratus, additis utrinque *biis* *gryphinis* *pedibus* in palum converſis,
areae circumducto *limbo denticulato ex argento & caeruleo*. Secundus & quartus qua-
 dripartitus erat ex *Iouſanis* & *Sandideriis* ſymbolis, quorum *illa* ſunt *arcola* *palis* *ter-*
nis *aureis* & *caeleſtinis* exarata, cum capite ſcutario *rubeo* *tribus* *hydris* *aureis* *onera-*
to: *haec* *aurem* *leo* *argenteus* in campo *caeruleo*, cui circumdantur *limbus* *ex* *cocco*
inſcriptis *octo* *liliis* *aureis*, quae *Carolus VI.* *domui* *bene* *meritae* *conceſſerat*. *Media*
parmula aurea *incumbat* *quadrantibus*, & *ornabatur* *rubea* *cruce* *ſtorida*.

§. IV. *Area* *prima* eſt *Brancaccia* *ipſa*, huius ſc. *Franciae* *lineae*. *Iouſina* & *Sand-* Rationes,
didieria eſt *aſſumta* *ob* *matrem* *Admiralis* *Cathannam* *ſororem* *Gulielmi* *Viccom. de* Joyeuſe.
Joyeuſe, *Mareſcalli* *Franciae*, *cujus* *ſilius* *Dux* *fuit*. *Ipſa* *gens* *deducitur* *à* *Guidone* *Dn.*
de *Joyeuſe*, *qui* *1255.* *vixit*. *Quod* *S. Didier* *attinet*, *Ludovicus* *Dn. de* *Joyeuſe* *sibi* S. Didier.
heredem *de* *S. Didier* & *la* *Mache* *junxerat*. *Crucis* *ſtoridae* *non* *capio* *ſignifica-*
tionem.

§. V. *Sammarthanus* *eſt*. *de* *Fr. p. 321.* *aliter* *tingit* *ſcutum*, *illudque* *caeruleum*. Ex Sam-
tutes *aurem* *minutas* *eſſe* *jubet*, *opere* *camentatio* *nigro*, *tum* *pro* *pedibus* *gryphi-* marthano
nis *ſubſtituit* *leoninos*, & *limbum* *omittit*: *quocum* *ego* *etiam* *facere* *malim*; *in* *primis* ſcutum,
quod *pedes* *leoninos* *attinet*. *Gilia* *ſcuti* *incumbit* *coronata* *cum* *protenſo* *pede* Apex
leonino *ex* *auro*. *Latinae* *aurem* *dependent* *argenteae*, *azurae* & *rubeae*.

§. 6. *Titulus* eſt: *De Brancas Dux de Villars, Par Franciae, Marchio de Gravelle* Tituli.
 & *de Grandchamp, Comes de Maubecc, Viccomes de Contance, Baro d'Oſſe, de l'Isle de la*
Forté Bernard, Dominus de Beaubec. Ducatus *dignitas* *collata* *eſt* *23. Jul. 1627. Partatus*
1652. *ſed* *non* *nifi* *in* *Provinciali* *curia* *Aqueni* *confirmata*. *Villars* *ſicutum* *eſt* *in* *Provin-*
cia, *pridem* *Marchionatus* *titulo* *inſigne*, *inde* *coniunctum* *cum* *Baronia* *d'Oſſe* &
Champtercier, *cum* *Ducate* *axioma* *acceſſeret*.

Brancac-
torum in
Neapol.
cellera.

§. VII. Quatuor in Neapolitano regno linearum scuta ita describit *Parkins.*
d. s. A. m. p. 517. *Brancacci* *Imbrachi* uentur in crinale scuto argenteo palo, inter-
pis tribus aqualis cocemur cum quatuor pedibus leonnis aureis, quorum latera ex la-
teribus utraque profunduntur. *Brancacci del 1. scovo* seu *1. osorio*, palum velere va-
rio tegunt, & sex pedes leonnis lateribus jungunt. *Brancacci del Giulolo* totum uen-
tur quatuor leonnis pedibus; *Brancacci de Cardinale* talia argentea addunt qua-
tuor pedes leonnis.

CAPIT V.

Com. de Brandis.

ARGUMENTUM.

1. Comes <i>Franciae</i> <i>Adamius</i> .	4. Scutum <i>linea Rhatice</i> .
2. <i>Familia</i> <i>linea Rhatice</i> .	5. <i>Tirolensis</i> .
3. <i>Tirolensis</i> . <i>Deductio</i> . <i>Ep. de Launburg</i> . <i>Co-</i>
<i>mitum dignitas</i> .	6. <i>Apex</i> .
	7. <i>Conjectura de duplici tessera</i> .
	8. <i>Titulum</i> .

§. I.

C. Franosc
Adamius.

Illustrissimus *Franciae* *Adamius* Comes de Brandis insigni cura & industria *Tirolensis*
Comitatus historiam nuper admodum 16-8. Bolzani edidit, sub nomine des *Tirol*,
Nobis numeratim *Ehrenfranzel*. In eo sua etiam inclute stirpis pag. 47.
& seq. breuem *Genealogiam* exhibet, ex qua huc transferemus, quae in rem nostram
faciunt.

Familiae
linea Rhat-
tica.

§. II. Ex *Joh. Stumpf*. *Chron. Helvet.* ostendit, hos *Brandisios* jam ante 600.
annos *Comitibus Austriacis* annumeratos fuisse. Linea vero dux fuisse, quarum altera
in *Walgovia*, non procul *Curia Rhatice* circa 1500. defecit, ejusque heres *Henricus*
Dn. Brandisii filia *Aliciae Comitissae Sulzensis* conjux, illi genti attulit successorem di-
tionum *Rhaetiae* *conteminarum* *Fudnig*, *Schellenberg*, *Baumeneck*. De qua re in *Sulz*
Comitibus videbimus, quorum scutum hanc etiam aream complectitur.

Tirolensis

§. III. Altera linea, quam etiam *Rhatice* illis subijcit *Henning. Theatr. Geneal. T. 3.*

Deductio.

P. I. pag. 480. illi titulo: *Brandis & Leonburg, Barones in Tirolensi Comitatu*. Ubi hi
ex priori trunco exierint, non memini me legisse. Praefatus vero Comes asserit, eos
cum istis unum esse originis. Et quidem *Henricum* 1179. foralicium *Launburg* posse-
dille, & modernam arcem *Brandis* condidisse, unde deinceps dicti sunt *Nobiles Brandisii*
de Launburg (*Edle Brandiser von Yanneburg*) quod castrum montanum ita
pra pagum *Launburg* suum est. Hic *Henricus*, (a quo etiam scutum orditur, sed nomen
ignorat *Gabr. Bucelin. Germ. T. II. F. 3.*) qui nunc de *Leunam* usus est, advocatum
dedit *Ecclesiae Wilmentis* seu de *Wiltau* monasterii. Epus filius *Hildebrandus de*
Launburg itidem 1212. advocatia illa gavissus, inque ea ab *Alberto C. Tirolensis* plurimumq; gene-
rosorum vicorum *sumptibus* natu arx *Leonburg* seu *Launburg* cum appertinentiis ob-
tigit, unde dicti sunt equites de *Leonburg*, quorum linea 1461. occidit. *Brandis* I.
Brandis tortus est veterem turrem, & novam conditam arcem *Brandis*, unde et
nomen *Ep. de Brandis*. Eo, qui 1250. mortuus est, ex *Tractionia* matre nati *Hilde-*
brandus III. & *Brandis* II. Illo autem ex *Liechtensteina* uxore *Schwarzbarant*,
Burchardus, *Nicolaus*, *Schwartzbarant* & *Mazam* de *Villanders* parentes agnovit
1338. *Randolphe* seu *Rudolphus* & *Hildebrandus IV.* Ille *Catharinam* de *Marenti* uxorem
habuit, & filium *Randolphum II.* qui 1400. moriens ex secunda uxore *Margareta*
Botselina de *Z. & Ingerberg* reliquit *Leonem* & *Christophorum*. Ex tertia vero *Marga-*
reta de *Villanders* *Vollgangum*, *Burardum*, *Rudolphum*. (quorum medius posteritatem
habuit in tertium gradum.) *Leo* autem ex *Catharina* *Halm* de *Maynburg* suscepit
Leonem II. *Gothardum*, *Randolphum III.* *Eurechardum III.* & *Vollgangum*, quibus
tamen ex *Bucelino* videntur potius *Burcardi* filii fuisse; *Gothardi* linea in nepotibus
videtur

Eq. de La-
naburg.

videtur defecisse. Ex his Leo autem 1461. post mortem Cypriani Iq. de Leonburg ipsam arcem & que adhaerebant ad Branditios possimio rediit, pater ex Anna de Struten Jacobi II. Antonii & Ioannis; Jacobus ex Helena de Niederthor suscepit *Iacobum Christophorum*, sed ex Anna Hegern de Fridberg (cuius mentionem Comes Franciscus Adamus non facit) *Antonium, Iohannem Henricum, Leonem*. Antonius plures filios habuit, ex quibus Antonius Baro alterius Antomi Baronis patet fuit. *Ioannes Henricus* ex Margareta Thantadlin Bar. de Tarenberg genuit *Iacobum Andream* Baronem, Capitaneum Provinciale ad Athesin, & secretoris Contuli Cæsares Senatorum, omnium Branditorum hodie avum: illo enim nati sunt post alios ex Sibylla Barbara Händlin, *Andreas Wilhelmus*, ex Maria Itabella Barone Lambertia *Istes Benno* hite Camerarius Augusti, & inferioris Austriae Vicepraeses, hic Capitaneus provincialis ad Athesin & Archiducis Consiliarius secretor, qui duo Illustrissimus] decus *Comitum Imperii* à Ferdinando III. assecuti sunt; eorum vero hunc *Franciscus Adamus*, ex quo plura allegavi, patrem agnoscit.

§. IV. Quod *Rhatem* lineam attinet, eius scutum (sub nomine *Brandis*) exhibitum *Scutum* *Wapent.* P. 2. pag. 32. Videlicet *argentum* cum *ratione nigro*, cuius ramorum *linea* *Rhaticæ.* detruncatorum vestigia visuntur, *ardente*, situ diagonali locato. Qualis etiam coronatae galeae insiluit, dependentibus lacinus nigris & argenteis. Hæc arcæ, quod diximus, in Sulziorum etiam Comitum clypeo comparet.

§. V. *Tirolensis* tami alia est tessera, quam in nobilitate Tirolensi exhibet *Sib-Tirolensis* *Wapent.* P. 1. p. 42. In ea enim quadrupertiti scuti arcem primam & quartam *argenteas* ornant singuli *leones rubei* intortum versi. Secundus & tertius laterculus bipertiti sunt; Cæterum in superioris priori, in inferioris posteriori latete argenteo leo iterum comparet rubeus, cum opposito tanquam colludens, reliqua (videlicet superioris sinistra, inferioris dextra medietas) cærulea est.

§. VI. Scuto imponuntur duæ galeæ: ex *priori* exurgit leo rubeus, cuius collum *Apex.* acuminibus aureis, quarum pennis nigris ornantur (*gelber faum mit schwarzen federn*) asperatur: *Posteriori* insiluit pileus orientalis argenteus ora reducta rubea, coronatus & pennis nigris fastigiatus, à lateribus adhaerent pileo singuli pedes utriusque rubei. Laciniæ sunt ex argento & cocco.

§. VII. Unde duplex *deus* hos Branditios notet, non legi. Coniectura autem non improbabili est, alteram lineam eorum, qui de Lanaburg seu Leonberg deinceps *Coniectura* *ra de du-* *phicelle-* *ra.* dicti, gentili leoni addidisse medietatem cæruleam, quam tesseram, cum istarum iterum hereditatem crevissent, cæteri potuerit recipere. Sed nihil affirmo, nec etiam mihi constat, an cum dignitate Comitum scutum novo decore fuerit illustratum.

§. VIII. Titulum non alium vidi, quam quem præfatus Comes suo nomini ad- *Titulus.* *Comes de Brandis, Comitatus Tirolensis hereditarius Camerarius. Erbsilber-* *Cammerer.*

CAPUT VI.

Episcopus Brixinensis.

ARGUMENTUM.

1. *Brixia, Sabiona, Episcopi, Cardinales, Damasus II.*
2. *Scutum modernum.*
3. *Episcopatus agnus, S. Agnet.*

4. *Officiales.*
5. *Dignitas Princeps Imperii. Diplomata 1791-1792. Exemptio Austracæ.*
6. *Capitulum Cathedralæ.*
7. *Episcopi Paulini regera. Symbolum.*
8. *Apex. Titulus.*

§. I.

IN Amplissimo Comitatu Tirolensi in Italiae finibus *Brixia* seu veteribus *Brixino*, *Brixia.* *conf. Mart. Zeller. itin. Germ. P. 2. p. 179.* sita est, urbs Episcopatu nobilis, alia a *Brixia* Cenomanorum seu Lombardicæ (*Brescia*). Autor Episcopatus traditur *S. Cassianus*, qui 360. sub Ioviano Imp. velut Brixinensis documenta volunt, tempore Iuliani Apollatae & Damasi Episcopi Romani *Sabiona* (seu Saben) ubi regium castrum *Sabiona.* *Dddd* fuerat,

fuerat, & angelum annunciare cepit, verum pulsus ab idololatriæ ad Iuliam trahi-
datus est 395. a discipulis in sinu parentum impiorum. Allegatur vetus distinctio:

*10x Patres a. n. r. n. e. n. s. Chrysum docet in Sibiona
Imola transfugam graphus hic inolat ipsum.*

Episcopi. Post hunc allegatur *S. Lucanus* ex Paulo Diacono & *Mattheo Radero* (quam antea
Bucel. Germ. P. 1. p. 46. nescit. Inde *S. Ingenius* circa 395. vel iuxta alios demum 590. in
turbulento tempore ob Hunnorum irruptiones non solum Saonica sed et alia parte
devastata essent. Inde numeratur *S. Constantinus* circa 625. Demum Sabiona Brixiam
translatus est Episcopatus, quod an *Rich. rto* an *Abuino*, quem sanctis quoque
numerant, Bucelinus *Harvico* trigesimo Episcopo tribuunt; eius antecessor *Her-
do* Bucelinus adhibet, quod Brixiam seu Brixinam membris cinctis; verum *Ma-
strilli. Comes Franciscus Adamus Brandisius* hoc ab *Harvico* factum memorat *Zitel.
Chrenfr.* p. 6. Forte dixeris, non simultaneam translationem illam fuisse. Interce-

Cardinales quentes Episcopos plures fuisse Cardinale *Nicolans Christophus*, sui temporis mirabilis
habitus, *Melchior a Meckan*, *Bernardus a Glosi*, *Christophorus Mastrucius*, *Adrianus
Austriacus*. *Poppo* autem vel iuxta alios *Stephanus* ab hoc Episcopatu ad Patriarchen-
Damasus lem *Aquilejensem*, in *je Papaliam* sedem *Romanam*, translatus est 1048. sub nomine *Da-
secundus. misi secundi.*

**Scutum
moder-
num.**

§. II. Qui nunc sedem premit Reverendissimus Episcopus *Paulinus* scuto uti-
tur semel perpendiculariter, bis transverse lecto. In prima area rubra graditur agnus
*argenteus retrospiciens, unguis & fulgore qui caput ambit ex auro, qui quiescit in extantibus
argenteum rubra exerce insignitum, ex cruce aurea suspensum. Sebnoch. Wapenb.* P. 1.
pag. 11. agnum non facit retrospicere, & ei tricollem montem subiecit.

**Episcopa-
tus agnus.**

S. Agnes.

§. III. Hæc tessera ipsum notat *Episcopatum*. Non desunt vero, qui ad eam
traditionem respici existimant, quod cum *IESVS Christus* virgini *Agneti* apparetet,
camque de imminente gloriosa martyrii corona edoceret, nivem agnum a dextris
suis consistere virgo vidit: huius vero sanctæ Martyris caput se possidere Ecclesia
illa crevit. Assert hanc quorundam conjecturam præfatus *Franciscus Adamus Com.
Brandisius* p. 6. 7. sed assentiri nequit, quod caput hoc Ecclesiæ demum Pontifex *Da-
masus II.* quem diximus Episcopum eius prius fuisse, dono dederit; Ecclesia vero
prius hæc tessera usata sit.

Officiales.

§. IV. Huic Episcopatu tribuunt maiores officiales teste *C. Brandisio* & veteri
libro membranaceo, *Marescallum Ducem Savariae*, *Camerarium Ducem Carinthie*,
Pincernam Ducem Aleraniae, *Dapiferum Sveciæ Ducem*. Alios, forte illorum sub-
officiales, Bucelinus recenset *Domino de Schoneck* *Marescallos*, de *Rodnegg* *Camera-
rios*, de *Seben* *Pincernas*, de *Capistrano* *Dapiferos*: quibus hodie succedere, primis *Er-
vones à Welsperg*, *Camerarius Columba B. de Vels*, *Pincernis Comites de Thun*, ultimus
Barones nunc Comites de Tölskenstein. Multos etiam nobiles & illustres vasallos Ec-
clesia hæc habet, imo *Serenissima Domus Austriaca* quædam ab ea feudâ insigniare
cognoscit.

**Dignitas
principum
Imperii.**

§. V. Annexa ei est, ut aliis plerisque Episcopatibus, dignitas *Principis Imperii*.
Ostenditur in Archivo Episcopali privilegium authenticum *Ludovici II.*, quod jam
814. cum sedes adhuc Sebonæ esset. Imperator præfatus Episcopum *Landsfridum*,
cum Ecclesiæ subditis & appartenentibus, in peculiarem Imperii tutelam suscepit,
eo addito ut ipse & successores non alii quam Rom. Imperio obedirent: Quod 9. 9.
solemniter repetit *Rex Rom. Ludovicus I.* addito, avum & patrem, nec non prædi-
ctum *Ludovicum* primum, hanc Ecclesiam & Episcopatum in peculiarem protectio-
nem suscepisse. Quibus accedunt alia ab Imperatoribus & regibus obtenant diploma-
*ta Conrad. 216. Ottonis II. 977. Henrici II. III. Friderici I. 1155. 1179. Friderici I. 1218.
Conrad. II. 1240. 1252. Alberti I. 1373. Caroli IV. 1549. Sigismundi 1415. Frid. rei II.
1473.* In primis *Fridericus I.* Henrico Episcopo jus Telonii, *Pedagii* & *Monete* euden-
de concessit, teste *Avont. Chron. B. L. 5. p. 324. & Virgul. Hund. Metrop. Salisburg.*
Imp. Henricus tempore Pontificis *Benedicti VIII.* Episcopatu *Dynastiam Villes* in
Carniola octo milliaribus *Labaco* distantem, cum insula dicta *Zusul ben unfer Eri-
ben* *Franken un Werts* concessit. Episcopo *sc. 170 & suffraganeum* in principum tenatu
est, quo quoties res fert etiam uti solet: Quod vero attinet onera imperii (præter
Conti-

**Diploma-
ta impe-
rialia.**

contributionem ad *Comeram*, quam Episcopus ipse solvit, *eximitur* ab Archiducibus *Austriæ*, ex pactis in his ob defensionem tabularum & ditionum, quæ Episcopales ubique cinctæ vel mixtæ sunt Austriacis, vetum absque detrimento & præjudicio dignitatis immediate, & aliorum in Imperio jurium: in quod 1548. in Augustanis Comitibus reliqui Imperii status consentire, cum prius iam contraxissent. Observat vero etiam ex *Mais* ad *Burglechnero* Comes *Brandisius*, sæpius in Dietis provincialibus, quas Duces Bavarie, cum Tirolensibus imperarent, intulerant, comparuisse, haud dubie ob defensionem & tutelam ditionum. De quærens, quas Episcopatus Brixinensis moverit ob muniam gravationem diceceles, & extensionem jurium Austriacorum ultra ea, quæ ab antiquo ob beneficium protectionis, eo in primis tempore ceptæ, quo adversus Venetos Maximilianus I. bellum gesserat, recepta fuerint, conf. *Limn. Jur. Publ. T. II. ad L. 5. c. 2. p. 687. 688.*

§. VI. Latereculus secundus *argenteus* continet *agulam* expansam *rubeam*, *cruribus* & *roastro aureis*, ex quo metallo etiam *coronæ* capiti, & transverso situ medio corpore & alis *Episcopale pedum* imponitur. Ita sunt notari *Capitulum Cathedralæ (Domi. Capitel)* quod constat Canonicis, partum ex equestri, partum Doctorum ordine, quorum hos Theologie vel Jurisprudentiæ in universitate una vel pluribus quinquennalem operam navasse, & gradum Doctoris vel Licentiatæ assecutos, illos generis nobilitatem quatuor avorum vel aviarum (*vier ahnen*) nobilium demonstratione ostendere necesse est. Huic capitulo in Dietis provincialibus Tirolensibus locus est honorificus, quem per legatum servare solet.

§. VII. Tertia & extrema quadra *ruvca relictanum* ex *argento* continet, aureo rostro pectus mordentem, cum ternis pullis argenteis. Tum quarta & quinta *carulea* tectæ *scutæ* diagonali situ *argenteam*, aureis pinnulis (*gesieder*) armatam, stipante eam utrinque stella sexangulari aurea. Hæc tectera est familiaris moderni Episcopi, quem ordine 89. numerant, & qui prius dictus *Paulinus Mays*, antea Canonicus & Summus Penitentiarius, post mortem Sigismundi Altonsi ex Comitibus de Thun Episcopi Tridentini & Brixinensis 1677. à Canonicis unanimi suffragio singulari Imperatoris Augusti virtutibus ejus faventis beneplacito electus est. In ejus scutum modo explicatum ita lusit nescio quis:

Hic aquila est, agnus, pelicanus, si terra, tela,

Quam bene pro patria junxit at ista Deus.

Symbolum vero sibi elegit scieurum cum lemmate: *Manfeste & serid.*

§. VIII. Huic scuto quæ imponi soleant galeæ non vidi, sed tantum tiaram Episcopalem argenteam auro & gemmis ornata, adjectis hinc pedo Episcopali isthinc gladio potestatis temporalis indice. Titulus simplex est: *Episcopus Brixinensis & S. R. Imp. Princeps.*

CAPUT VII.

Bronchorstii, Com. ab Anholt.

ARGUMENTUM.

1. Scutum.

2. Progenitores Comitis Anholini.

3. Bronchorst. Controversia.

4. Bær.

5. Batenburg.

6. Melendonck. Drachenfels.

7. Columnæ orice.

8. Latereculus igneus.

9. Melend.

10. Reuland.

11. Apex.

12. Barones Batenburgi. Com. Grossfeldt.

§. I.

Eleberrimus *Chifflet. Insign. Eg. A. 1. num. 32.* exhibet scutum Comitis *Jo. Scutum. Johannis Jacobi Comitis de Bronchorst & de Anholt, Baronis de Fattenburg, Melendonck & Latum*, transversè & ad perpendicularum in quadras novem scutum.

§. II. *Agre laterculorum ratio intelligitur, nisi Comitis illius ante oculos p.*
 Progen-
 tores Co-
 mitis An-
 holtini

Theodoricus & Joannes Carolus fra- tres Com. de Bronchorst.	Jacobus Dn. de Bronch. & Batemb. † 1553.	Theodoricus Dn. de Bronch. & Batemb. † 1558.	Theodoricus Dn. de Bronchorst & Batemburg. † 1559. Anna Wickeden Dn. de Maa- land.	
				Elisabetha de Noyel- le.
	Gertrudis de Milendonck	Joannes Dn. de Mi- lendonck & Dra- chenfels.	. . . de Milendonck. . . . de Merode.	Hermannus Georgius C. de Lim- burg & Stirum. Maria C. Hojenfis.

§. III. Laterculus primus *coccineus argenteum leonem* desert in levam con-
 versum (non alia ratione quam ob laterculorum dispositionem, ut more Germanis
 recepto fera intorsus convertatur) corona, lingua & falculis aureis, cauda bifida, &
 in decussim trajecta. Hoc emblemata est *Bronchorstia* gentis. Hec satis antiqua for-
 tunæ tamen fuit incrementa fere Henrico VII. debet. Primum in illa legi *Gisbertus*
 anno 1233. Inde 1275. *Joannes Episcopus Trajectinus*, dein alius *Gisbertus Arentis* op-
 us *Bromensis* fuit. Ceterum cum *Gislelmus Bronchorstius* uxorem habuisset *Lan-
 nana Dominam Batenburgiam*, inde nati *Gisbertus*, *Theodorus* & *Baldricus*. Ex quibus
 hic *1275* decessit, iste *Batenburgios* Dominos profecit: ille *Bronchorstios*. In de-
 cere in *Isidoro* seu *Iusto C. Bronchorstio & Dn. Borculoensi*, qui 1553. in proli, sicut etiam
 Hojenfis maritus, decessit. Successionem vero prætulerunt ex amita ejus *Heilige
 Ottoni Comiti Dropholtino* nupta, hujus neptis *Irmgardis Effindensis* Abbatis, &
 ejus ex *Fridrico* fratre nepos *Rudolphus Diepholtini* Comites, nec non alia ex origine
Irmgardis Limburgi: Vifbia cum filio *Hermanno Georgio*: ut & agnatus *Theodoricus*
 ex *Batenburgis*: sed vicere *Limburgi*. Unde etiam in *Limburgio-Styrumiorum* scuto
 ille leo conspicitur: ut vidimus L. 2. c. 51. n. 11.

Bron-
chorst.

Ezer.

Batemburg

§. IV. Altera areola *aurea baltheo minato* exaratur, notanda dynastie *Ezer*.
 Hæc in *Izmondorovi* patrimonio, & inter titulos *Wilhelmi Egmondani* Domini
 Hëlsteinii fuit. Filia vero *Elisabetha* Gisberto Bronchorstio nupta *Baran & Lutani*
 attulit geni.

§. V. Qui huic contiguus est laterculus *rubeus decussim* ex auro, quatuor ad angulos
sorsibus comibus ex collem metallo, continet. Ita notatur *Batemburg* dynastia, de qua
 notat *Tschernicher* p. 539. eam seu juxta aliquos à *Hatto Cutorum Regis* filio sicut etiam
Bataviam insulam totam, seu quod malit utramque à *bonitate agri*, quod salus nem-
 pe pascuis irriguis sit optimus, dictam. Ceterum eam *Wilhelmo Bronchorstio*
Joanna Batenburgia: uxor attulit: & à parentibus secundus filius *Theodoricus* accepit
 quo novæ linæ tres *Batemburgiorum Anholtinorum*, *Batemburgiorum Brechtiorum* &
 Comitum *Gonsfeldtorum* ortæ.

Milen-
donck.Drachen-
fels.Columnia
ongo.Laterculus
ignotus.

§. VI. Quadra quarta seu medii ordinis prima *sexies auro & surzo transf. esse*
fasciatur, quo *Milendonckium* notatur, cui mox addemus *sexies auro*: quod est in
argenteus draco corona & falculis aureis, *Drachensfelo* Dominio ex allusione no-
 minis designat. Hos laterculos *Joannes Jacobus* habuit à matre *Gertrude* & a
Joanne Dn. de Milendonck & Drachenfels, Burggravio hereditario Archiepiscopus
 Coloniaensis.

§. VII. Media areola *coccinea colummam* desert *argenteam capitulo corona* &
basia aureis. Quod alias *Columnensium* in Italia est hieroglyphicum, nomen adiens:
 sed inde *Anholtini* datum: qui originem à Columnis derivant, & ajunt aliquam in
 Germaniam concessisse, & illam condidisse arcem.

§. VIII. Ultima regionis primus laterculus *rubeus scutulum argenteum* refert,
mitella carulea oblique dextrorsus tota superimposita. Eius significationem nec apud
 Chiffletium vidi, nec ipse conjectura atsequor.

§. IX. Pro-

§. ix. Proximus laterculus nigro & auro quadrangulus visitur, cum geminis ^{Meuland.} leonibus coronatis, obversis frontibus commissis, toti superioris, necnon parte metallicis in solo colorato, coloratis in metallo. Ita notatur *Meuland* seu *Mouland*: quam prope Calcariam sitam *Anna I Wickedena* matrimonio Theodoricus quartus acquisivit.

§. x. Aureus laterculus extremus *baltheum cochlearum* carunculum extrema laterculi non attingentem deserit: quod *Reuland* interpretatur Chitticinus: Hoc Dominium à Maria Luxemburgia Joannis Jacobi avia materna, quam *Teichenmacherus Meidertzen* *Polindam* vocat, derivandum existimo.

§. xi. Galea insitit scuto coronata, ex qua protenduntur *bin* pedes *leonum sal-* ^{Apex.} *estis digitis* *frizones* *sinzuli* *globulum* *coctacena*. Hunc apicem existimo esse *Bronchorstium*, sed uti est L. 2. c. 51. n. 9. pedes potius *Iulianos* agnoscendos, nigroq; colore, globos autem argenteo tingendos. Nihil tamen desimo. *Lacinae* autem dextræ argenteæ, sinistrae aureæ sunt, utrinque minio reflexæ.

§. XII. Quod *Batenburgiorum Baronum*, qui *Archtium* ad *Mosam*, *IT. S. I. Beren-* ^{Baron. Pa-} *trecht* & *Morkreb* in *Hollandia*, in *Iuliac* autem *Trechheim* possident, & *Bronchor-* ^{tenubi qu-} *stis* extinctis illius Comitatus assumere titulum, atque secundum gentis ramum constituant, tum *Grossfeldorum Comitum*, in quibus tertia linea consistit, insignia at- ^{Com. t.} ^{Gronstel-} ^{diæ.} tinet, ea exhibere nequeo, cum nondum eavidendi copia fuerit. *Grossfeldi* ^{Comit.} ille titulus legitur in Comitibus *Ratibonensibus* 1654. *Comes de Bronchorst*, in *Grossfeld* & *Eberstein*, *Baro de Batenburg & Rimbürg*, *Domnus in Alpen & Hunzappel*.

CAPUT VIII.

Colonienfis Archiepiscopus & Elector.

ARGUMENTUM.

1. Colonia.	14. Bullon. Ad <i>Leodienses</i> .
2. Scutum <i>Electoralè</i> .	15. Turris domus in <i>Bullon jur.</i>
3. Archiepiscopus. <i>Archeicancellarius per Italiam</i> .	16. <i>Franchimont</i> .
4. <i>Westphalia</i> . Equus. Color albus.	17. <i>Com. Loffensis</i> . Ad <i>Hembergios</i> . <i>Episcopatum</i> .
5. <i>Westphalia ad diœcesin</i> .	18. Scuta <i>Electorum</i> plura.
6. Diploma concessionis.	19. <i>Tullion</i> seu <i>argentum</i> .
7. <i>Agripparia</i> seu <i>Agrippia</i> .	20. <i>Haldersheim</i> <i>Com. Winzenburg</i> , <i>Homburg</i> , <i>Clades</i> <i>Episcopatus</i> . <i>Controversia</i> .
8. <i>Arnsperg</i> <i>Comitatus</i> . <i>Quomodo ad diœcesin?</i>	21. <i>Torchienensis</i> .
9. Insignia mystice explicata.	22. <i>Leudtcher</i> .
10. <i>Ardux</i> parvula.	23. <i>Com. Honn</i> . <i>Familia</i> . <i>Successio</i> . <i>Jus in Irri-</i>
11. <i>Apex</i> . <i>Testimones</i> . <i>Pedum</i> . <i>Ensis</i> .	24. <i>Com. Honn</i> . <i>Familia</i> . <i>Successio</i> . <i>Jus in Irri-</i>
12. <i>Moderni Electoris</i> reliqua dignitates.	25. <i>Titulus</i> .
13. <i>Leodani</i> . <i>Episcopatus</i> .	

§. I.

Sicuti *Colonia Agrippina* in *Ubiis*, Romanis jam temporibus celebre nomen fuit, ita ^{Colonia.} *Archiepiscopus* enim, qui ab ea civitate nomen nanciscitur, amplissimus est, & à multo tempore *Electoralis* fastigio clarissimus.

§. II. Scutum *Electoralè* pingit *Sinac*. *Wapenb.* P. 1. pag. 3. & *Tirff.* P. 3. p. 3. Scutum quadrupertitum ex *Colonensi*, *Westphalica*, *Agripparia* & *Arnsperga* testis. Toti *Electoralè* vero imponi consuevit parvula cuius *Electori* gentilis.

§. III. Primam aream argenteam crux nigra ornat, designando ipsi *Archi-* ^{Archie-} ^{piscopus} *episcopi*, qui fere *Rheno*, *Trevirenti* *diœcesi*, *Juliacenti*, *Geldrico* & *Cliventi* *Du-* ^{piscopatus} *catibus* includitur. Post *Matevann*, qui *L. evangeli* in illa etiam *Ecclia* prima *femina* *jeesse* traditur, in serie *Episcoporum*, quæ ad nos usque necitur, primus legitur *Euphrates* *Photianus* anno 378. à *Gothis* *Arianis* *Ecclie* *præfectus*, sed iterum loco motus: cui successit *Severinus* *Burdegalensis* *electus* 396. qui *Mertico* *secundus* legitur. Sed *Ag. Gelu. de Colon. Agripp. amplitudine* L. 1. l. 6. *Anulion*, *Matevann* secundum & alios anonymos interjicit: *Euphratem* autem duodecimum enumerat.

Archiepis-
copus per
Italiam.

Quando Archiepiscopus titulus accefferit, non inemini me norasse, sed nec illis temporibus titulum tolerantis ea de re observata est. Caterum Archiepiscopus hic Archiepiscopus Imperator Italianus salutatur de eius dignitate ne pluribus disquirit Nobiliss. Bernard. a Mallincoort in *tr. de Archiepiscopis* lib. 1. n. 3; & concludit *Verl. v. d. l. Archiepiscopus*, qui à 1099. ad 1132. prelatum de *Forobovensis* adeoque Italice aliquibus creditur fuisse, in gentis & cathedrae honore Coloniensi Ecclesie & successioibus, perpetuo & hereditario iure *Italianum Archiepiscopatum* obtinuisse; hec non ita demerite proclive sit, à quarto an quinto Hieronotum, an à Lothario Saxone gratiam & privilegium hoc obtinuerit. Ex hac causa etiam in Italia præcedit Moguntinum, nec minus in proptia Duxetia Gallia. *Verl. Linn. ad A. B. c. 3. e. 2. obs. 7. S. p. 239. 240.*

Westphalia.

§. 1v. *Westphaliam* designat *equus effrenus argenteus in laterculo rubeo*. Hæc Saxonie olim pattem fuisse notum, & distinctio inter Ostphalos & Westphalos passim tradita est. Unde equus hic Saxonum tellera fuit, vel Saxonice familia *Hengist* & *Horst* deivata. Ab his enim, quod homini responderet, symbolum equum assumentum referunt; & quidem atrum, quia nigri equi, nisi alba notam signiti sint, sere in domitu habeantur. (vide ex *Ioh. Gorop. Becan. Ioh. 1. imm. tur. part. 6. 6. 61.*) Niger color dein in *album* commutatus est, cum Christiana tacta genti illa sponte, an iustis disquirit *Theod. Hapting. Iur. in sign. c. 8. §. 1. m. §. n. v. 8. & §. 9. continet c. 2. §. 10 n. 1016*. De hæc tellera ita differit *P. Albinus Sächs. Stammb. p. 209. 210.*

Equus.

Coloribus.

Dieses ist ein angebohren Wapen gewesen des uralten Sächsischen geschlechtes, so wir jetzt das Widesindische nennn. --- Ob aber gleich die junge Hermandt oder Fürstenthum/darant es gemeiniglich referret und gezogen wird in Westphalen gelegen/welches Land das Widesindische geschlecht in der zeit da die Sachsen noch unten an der Elbe geseßen/nach mehr une gehabt / sondern nachmals alkererst embekommen / so sind doch hingegen fürnehme leute der meynung / daß eben dieses wapen auch des geschlechtes stamm wapen in Holstein und Engeln (welches an Jütland stößet) gewesen: Als auß welchem sie auch die alten namen Hengst und Horst / so bende in der alten Leutischen sprache ein ross oder pferd bedeuten / zur andeutung genommen haben / und welches sie auß Holstein und von der See und Elbenur sich in Westphalen gebracht / und also endlich auf der herrenschaft Engern auch gebraucht / dessen orris es thnen in Christenthum / wie ferner folgt / geändert worden. De area ipsa, an rubra num *in p. ca. esse debeat* vide disputantes *Le Labourerium & Claud. Fr. Mestier*. hunc in *L'art du blas. justif. c. 3. p. 60.*

Westphalia addidit.

§. v. Hanc Saxonie pattem, cum *Henricus Leo* potentissimus Germanie, qui unquam fuerat Princeps, *Friderici Barbarossæ* iram incurtisset, & proscriptus esset, *Philippus Coloniensis Archiepiscopus*, ex *Hinspergus* comitibus, autoritate Imperatoris occupavit & sibi asseruit; solutus ut quidam addunt, ut firmior esset possessio, 50. marcas puri argenti. vid. *Hapting. de iur. in sign. c. 6. P. 1. p. 337. P. 7. n. 1061.*

Diploma concessio-

§. vi. Opera pretium est, hic inieri compendium diplomatis, quo *Westphalia & Angaria* Ducatum in *Fridericus* Archiepiscopo Coloniensi concesserit, quod ex *Celeno* receptu *Linn. Iur. publ. Tom. 5. add. ad 37. p. 174. 175. Tam presentium quam futurorum Imperii fidelium* noverit universis, qualiter *Henricus*, quondam Dux *Bavarie & Westphalie*, eo quod *Ecclesiarum Dei & Nobilium Imperii libertatem, possessiones eorum* eccetq. vado, & jura eorum immuando, grater occupasset, ex instanti Principum quorundam & Nobilium plurimorum, quia citatione vocatus *Majestati nostræ* presentari contemserit, & pro hac contumacia proscriptiois nostræ incidere sententiam. Dandi quoniam in *Ecclesiis Dei, & Principum & Nobilium jura & libertatem* grassari non destiterit, tam pro illorum injuria, quam pro multiplici contumacia Nobis exhibitio, ac *træcipue*, pro evidenti reatu *Majestatis*, & sub sæditi jure legitime, nec edito ad nostram citatam audientiam, eo quod si absensset, nec aliquem pro se misisset *responsalem*, contumix *judicatus* est, ac proinde, tam *Ducatus Bavarie*, quam *Westphalia & Angaria*, quam etiam universi, que ab Imperio tenentur beneficia, per unanimem Principum sententiam, in solennis curia *Viremburg* celebrata, et *judicata* sunt, *justis* que juri adhibita & potestati. Nos itaque habita cum Principibus deliberatione,

continuis

communi ipsorum consilio Ducatum, qui dicitur Westphalia & Angaria, in duo divisimus, & consideratione meritum, quibus dilectus Princeps noster Philippus Coloniensis Archiepiscopus, ob honorem imperialis coronæ preceperat. Et mantinentiam, nec rerum dependiam, nec personæ formidans periculum, pro arte imperialis promeruit privilegium, unam partem, videlicet, que in Piscopatum Coloniensem, & per totum Paderbornensem Episcopatum protendebatur, cum omni jure & jurisdictione, videlicet, cum comitatibus, cum advocatiis, cum conductioibus, cum missis, cum curiis, cum beneficiis, cum ministerialibus, cum mancipiis, & cum omnibus ad eundem Ducatum pertinentibus, Ecclesie Coloniensi legitimo donationis titulo Imperatoria libertate constitimus, & requisita a Principibus sententia, an id fieri liceret, & iudicata, & communi Principum & totius curie assensu approbata, accedente quoque consensu dilecti dilecti consanguinei nostri, Ducis Bernhardi, cui reliquam partem Ducatus concessimus, & promeritum Archiepiscopum Philippum, portione illa Ducatus sine collata Ecclesie, rex illo Imperiali solemniter investivimus, &c. Inde Gelen. pag. 46. hoc diticho cedit Philippum :

*Ortu Heinsbergiacus magnus virtute Philippus,
Menia, & Angariam Westphaliaque dedit.*

Mirati tamen subie, qui fiat, quod a Westphalico circulo Westphaliæ Dux exclusus sit, Electorali circulo solo contineri malens?

§. VII. Laterculus tertius cocciens tria corda aurea representat. Alii tria ma-
lunt *folia marina rubra*. Hæc *Angaria* vel ut in diplomate Augusto legitur *Angaria* A. 1162.
tra seu An-
B. 1162. (Engeri) est, ipsa quoque Westphaliæ pars, quam cum Westphaliæ Ducatu Colonia ex Henrici Leonis Principatibus accepit. Cum vero ea in Saxoniam Alcaniorum seu Lauenburgiorum scuto *tribus scabris cornibus* representari soleat, de differentia non habeo quoddicam. Certe in *Wapenb.* P. 2. p. 4. Angarie illa cornua rubra in argenteo solo tribuuntur, ita tamen pinguntur, ut videri possint corda, quibus imposita sint trifolia singula. Conf. *Haring. de jur. insign. c. 6. P. 1. n. 46. seq. P. 5. n. 783. seq.* & que ego superius L. 1. c. 6. n. 6. 7. de errore, quo Brenense symbolum pro Angaria substitutum sit, notavi.

§. VIII. Laterculus extremus *æruleus aquilam* continet *argentam, rostro & cruribus aureis*, notando comitatu *Arensbergium*, qui ab opido & arce ad Ruliram sitto nomen habet. Aquilam vero scuti ad nomen alludere ipse tonus ostendit. Qua ratione ad Coloniensem Archiepiscopatum delatus sit hic comitatus, audiamus ex *Geleno, Linnæum Jur. publ. T. 5. add. ad §. 7. p. 175. Godefridus postremus ex familia Arensbergica Comes, cum ex Anna Chreica nullos heredes amplius exiret, sui dentibus, & sigillorum suffragio confirmantibus nobilibus, oppidis, totoque statu, Anno M CCC LIII. 25. Augusti. ditronem suam, que inter Westphaliæ Ducatus limites alias etiam continebatur, cum universis elicentibus, armamentario, Archæis, jurisdictionibus & juribus, vendidit Cunoni Administratori, & S. Coloniensi Ecclesie, ipsam etiam dignitatem, officium seu prerogativam iuris principariatus seu Archiepiscopatus inter *Visurgem & Rhenum*: atque ex eotempore Episcopi Coloniensis univertem aquilam insignibus suis addiderunt, & jus habent Archistrategi & Generalatus bellorum inter Rhenum & *Visurgem*, cum potestate dandi conductum, & mandare, ne absque Archiepiscopi consensu in eo inter amnes Rhenum & *Visurgem* tractu arces aut munimenta quisquam moueat, quibus aut duceud exercitus officium, aut ceteri conductus libertas impediatur. Idem porro Godefridus, de quo dixi, Arensbergium regulorum postremum in MS. Genealog. notatur obisse 1371. ut necrologia docent 21. Febr. *Genius de admir. sacra. & erudi. magnit. Colon. 1. 3. synt. 1. §. 6. pag. 251.* Audiamus de eadem re alium scriptorem luculentum. *Biez. verus annual. Trevir. L. 18. pag. 242.* ita recenset. *Godefridus Comes, postquam iniquis olim successu bellorum injuriis læcerat, & ex illa jam ætate, omni que amissa spe proli suscipienda, in votis esset, eum conjuge essata otio se dicere atque sereno domino, Comitatu suo in manus Cunonis & Ecclesie in illa subidique vestem, quantum ad sustinendam dignitatem & unversas honori ministerii satis esset, ex Ecclesie possessionibus accepto, Brulam opidum haud prociat Agrippinensi in le ad quædam concessit.**

Insignia
mythice
explicata.

§. ix. In hæc insignia sensu mystico ludentem audiamus ex eod. *Limico Mer. seu in Catal. Elect. Ecclæs.*

*Si virtus, si vera fides, si gloria Christi,
est cordi & patriæ si tibi cura tua.
Sub cruce sis fortis, cor speque sileque coruscet,
hostibus esto metus, crabibus esto pater.
Hæc tendis virtute velut torvis ales ad astra,
victricique levis pulchra trophæa manu.
Acer equus, cor, crux, aquila insignesque leones,
hoc fieri in clypeo præsulis ecce noverunt.*

Media
Palmula.

§. x. Toti imponere solet Elector gentile gestamen, quale nunc est *Bavaro. Palatium*, quadripartitum ex thombis Bavaricis & leone Palatino.

Apex.
Telamon-
nes.
Pedum,
Ensis.

§. xi. Clypeo hunc inistit *mitra Archiepiscopalis* solito ornatu instructa: ad-
ciuntur etiam *pelum Ffiscopali* & *gladius* nec non *telamones*, hinc *græphus* ut hinc
aliquando solos *leones* ut ut pari exultimo. Cæterum entispedo pastoralis additus est
dem præpositus temporalem jurisdictionem notat. Diciturq; primus *Otto I. Augustus*
fratri *Brunoni Archiepiscopo* Lotharingæ Ducatum cum seculari potestate concessisse.
Quamvis autem Lotharingæ dominium ex eo ad alios delatum sit, semel alium
num symbolum reliquorum dominorum, quæ summa potestate tenet, ratione ten-
neti utique potuit: prout aliis etiam Episcopis uti venite novimus.

Moderati
Electoris
reliquis di-
gnitates.

§. xii. Qui nunc Coloniensem diæcesim regit *Fruentissimus Maximilianus*
Henricus Bavaræ Dux, simul etiam *Leodensem* Episcopatum & Principatum mode-
ratur, nec non *Uldesheimium* & præposituram *Echtolsghaldensem*. Addamus ergo
nunc primo scutum, quod *Leodii* gratia aliquando peculiariter usurpare solet.

Leodium.

§. xiii. Clypeus *Leodensis* quadripartitus est; inque eo primam arcolum *ru-
beam* insignit *columna* (peron) *argentea basi quadrangulari*, aliquot constanti gradi-
bus, innitens, *coronde* seu *epistylia aurea* ornata. Hoc *Wapenb.* P. I. p. 220. *Leod. ci-
vis civitati* datur symbolum, & in monetis etiam Episcopatus dari video: Ita tamen,
ut conspiciam *columnam meliori metallo tingi*, & imponi summitati *crucicolum*. Hoc
certius est, quam ut *Schmæcher* credamus, qui *Wapenb.* P. I. p. 10. *Leodensi Episco-
patus* assignat *parmam auream*, cum *balsheo dextro tessellis rubeis & argenteis* exarato.
Forte vidit nonnemo gentile *Erardi Marcani* Episcopi Leodensis scutum, & quæd
familie fuit, Ecclætie adscripsit, fascia etiam illa tessellata in balthem immutata. In
figillo Electorali alicubi vidi *columnam* addi literas, hinc *L* isthinc *C*, sed in monetis
Leodensis tesseras exhibentibus non comparent. Porro Episcopatus initio in *Tun-
gris* fuerat, ubi *S. Martini* primum nominant, qui in aliis etiam sculis primus nu-
meratur. Ulmus *Tungri* præfuit dicitur *S. Servatii* trisecltenex, quo à *Tun-
grensibus* pulso *Trajecto* sedes translata est. Hic subsistit usque ad *S. Hubertum*,
qui 700. caput Ecclesiæ moderari, & primus *Trajecto Leodium* migravit, quæ in hanc
usque diem Episcopatus amplissimi caput permansit. Cæterum hic Episcopatus ab
anno 1580. atque ita per integrum pene seculum eundem cum *Coloniensibus* præfulem
habuit, & nunc quoque habet.

Episcopa-
tus.

Bullion.

§. xiv. Laterculus proximus *rubens* continet *fasciam argenteam*. Quod in signe
est *Bullionensis Ducatus*, nomen suum sortiti à castro *Bullion* ad fluvium *Semo* in
to in Ardennatibus. Hoc inclatuit imprimis à *Godofredo Bullionio*, qui Christianus
occupandam *Palestinam* exercitus dux, & dein primus *hierosolymorum* Rex fuit.
Ab hoc Bullionium ad Episcopatum *Leodensem* venit: Unde vidi Bullionii *parmam*
bipertitam, ut hinc fascia esset, sinistro autem latere *columna Leodensis*, verum a
reca in caruleo: nisi pictoris aliquis intercessit error. Quia ratione veto ad Leodien-
ses pervenit hoc Bullionium, *Petri Messæ* quam meis verbis eloqui malo. Ita au-
tem hic; *Hæc Godofredus de Bullion Dux Lotharingæ* ob devotionem cum alio mul-
tu nobilibus profectus est *hierosolymam*. Convenit igitur cum *Otberto* Episcopo, ut tra-
deret *castrum Bullion fortissimum*. unde ditioni Leodensi multa *damna* accedebant. *er-
ta* condicione, ut si rediret, redimeret, sin minus, in perpetuum esset Ecclesiæ *D. Lande-
ri & B. Virginis Mariæ*. *Otbertus* igitur *popularem pecuniam* obtulit, *sc. mille & quin-
gentas marcas* (apud alios legi 6000. *marcas*) *argenti puri*. Dux igitur & eius
heredes

Ad Leo-
dicenses.

heredes ante aſſignatam diem obierunt, & ſic poſſeſſio caſtri cum ſuis attributis ceſſit Episcopatu Leodiens. Sub Alberto II. caſtrum Bullion Comes Barrenſis dolose occupavit, ſed Episcopuſ vi expugnatum ad Eccleſiam reduxit. Ceterum primus ex Episcopis Ducale nomen ſummiſſe legitur *Johannes Heinbergius*, qui comitabatur Philippum bonum ad tractatuſ. Atrebat. 1436. (diſc. du duche de Bullion) Episcopum illum *Sperum* vocat, cui Godofredus vendidit Bullionium, *Du v. d. Nouus* L. c. cent. in Joſ. Teix. & ait venditionem factam majori gloria, ut tunc dicebant, venditoris quam emtotis.

§. xv. Quamvis vero ad Leodiensis modo predicto hic Principatus devenit, domus tamen *Turris* & titulo & ſymbolo hoc ſecutario æque uritur. De qua re diximus L. i. c. 93. num. 7. Porro nupera pace Neomagenti Caſarce-Gallica 1679. concluſa, ita art. 28. de hoc Ducatu diſponitur: *Cum ab antiquo controverſa ſit, de caſtro & Ducatu Bullionenſi, inter Episcopum & Principem Leodiensem & Duces ejus nominis, conventum eſt, ut Duce Bullionenſi in eam qua nunc eſt poſſeſſione manente, controverſa illa amicabili via vel per arbitros a partibus intra trimeſtre a ratihabita pace nominandis terminetur, via facti penitus excluſa.* Ob hunc articulum Elector Colonienſis proteſtationem in comitiſ Ratiſbonenſibus eodem anno interpoſuit, atque ad protocollum teteri poſtulavit, huius tenoris: *ſereniſſima ſua Ceſſindo Electoralis, Dominus Maximilianus Henricus Archiepiſcopus & Princeps Elector Colonienſis, Episcopuſ & Princeps Leodiensis, iſto tractatuſ pacis Caſarce-Gallicæ tot votis expetite, cogitur ex neceſſitate juramentum, quo erga dictam Eccleſiam Leodiensem obligatur, declarare, prout declarat, articulum 28. Ducatum Bullionenſem concernentem extra ullum ſuum mandatum aut conſenſum fuiſſe & eſſe infernum, neque inferri debuiſſe, quia notorium eſt, dictum Ducatum ab Imperio ſeparatum eſſe & independentem, ideoque sperat fore, ut integrum jus ejuſdem Eccleſie Leodiensis, qua nullas in preſenti bello habuit partes, permaneat, conteſtando quod hac declaratione nullatenus intendant dictum tractatum aliunde convelli. Sign. Colon. d. 17. Febr. 1679.*

§. xvi. Proximus laterculus argenteus tres leones præſinos linguis cruentis continet. Hic notat *Marchionatum de Franchimont*: qui jam diu Episcopatuſ junctus fuit, nec tamen reperi, quando primus ad eum delatus fuerit. Ejus cauſa Wazo Juhaenſis Comes Episcopuſ (qui 1048. mortuus eſt) cum Dux Lotharingæ Marchionatum hunc ſibi aſſerere conaretur, auxilio Comiti� Limburgi, hos excommunicavit, & armis ad petendam pacem coegit.

§. xvii. Ultima atcola quaternas faſcias rubeas auro inducit. Alibi eam quinis auri & cocci faſciis exarataſ vidi. Ita deſignatur comitatus *Loffenſis* ſeu *Lanenſis* (de Looz) ſatis ampluſ & antiquuſ, ad quem *Halleſt*, *Maleyek*, & alia ſpectant. In *Sibmach. Wapenb.* P. i. pag. 19. ſcutum Loffenſe exhibetur, & quidem in illiſ faſciatæ quadre comparent, verum aurum in argenteum commutatur. Loffenſes hos Comites ad *Immonem* referunt, qui Lotharienſis adverſus Brunonem Archiepiſcopum Colonienſem conatant 958. (cont. David. Blondell. plen. aſſert. Geneal. Franc. T. 2. p. 90. tab. 143.) Huius nepoſ fuit *Gislebertus Comes Loffenſis* Emma C. Namurenſis marituſ & Baldrici Episcopuſ Leodiensis frater, reliquorum autem Comitum propagator. Ex poſteris *Ludovicus* Comes 1202. dicitur Episcopatuſ & Eccleſie Leodiensis comitatuſ donaviſſe, ſeudo demceps tenendum, ut deficientibuſ maſculiſ ad Eccleſiam relaberetur. Cum vero *Ludovicus* ultimoſ Comes ipſa nocte Vincentiſ ſine maſculiſ deceſſiſſet 1336. ejus ſorore & Godofredo II. Domino Heinbergio nati *Theodorici III.* comitatuſ Loffenſem occupavit, reſtagante Eccleſia Leodiensis, qua iſtam Ludovici donationem, Theodoriciſ conſanguinitatem & ultimam avunculi voluntatem allegabant. Inde diſſidia: & 1338. Theodoriciſ per ſiliuſ Godofredum quinque capituluſ Leodiensis villas incendit, vaſtavit, & depoſitiſ comitatuſ Officialibuſ magnam partem ſubditoruſ contra Episcopum eduxit, ſed & Ducem Brabantinuſ contra Episcopum juvit, atque demum per ſententiam Archiepiſcopuſ Colonienſis & Hannoniæ Comitiſ, ipſo Episcopuſ Adolpho Marcano, qui aſſiniſ erat, clam ſavente Loffenſis Comes declaratuſ eſt ſed 1343. reſtutaſ hre & compoſitione fruſtra tentata autoritate Apoſtolica excommunicatuſ eſt. Inde ab Imperatore Carolo IV. ſententiam Archiepiſcopuſ confirmari deſideravit. Tandem 1346.

per Abbatem S. Nicolii Rhemensem, ad hoc a Pontifice delegatum, quinque arbitros a Capitulo obtinuit, eorumque opera eo rem reduxit, ut Episcopus Engelentis eum vestituram Comitatus, Abbas absoleturam impertiretur. Cui vero Theodoricus filium Godofredum visus extulisset, heredem dixit propinquum *Godofredum III. Heinsbergium* Dn. Dalenbrachi, qui inde *Comes Lossensis* dicitur. Theodoricus vero Stochheimio & vicinis opidis sortitur quidem sed frustra Comitatum retinere studuit. Demum seu de jure seu de viribus suis desperans, quicquid sibi in eum contingeret, in asinum suum *Arnoldum de Runtues* pro certa pecunie summa tradidit. (Hæc ferè ex *Vitruv. Tischerbach. annal. Jul. Cæs. & Mont. P. 2. p. 408. 409. & seq.*) Inde Joannes Arculeus Episcopus comitatus Episcopatum plene junxit. Ita *Met. Catal. Elect.* in indice Episc. Leod. de Joanne: *Obfidit castrum Runtues, & per & funditus subvertit: Dominus ejus cessit de comitatu Lossensi, transfrensus eum Ecclesia Leodiensi.* Titulum tamen Lossensem seu Lanensem in posteris Godfredi Heinsbergii continuasse video, dum illi durarent.

Scuta Electoris palatina.

§. XVIII. Hoc scutum fuit Leodiense, cujus quadris media palma *Lavro-Palatina* incubare solet. Alibi vidi scuto gentili Electoris mitra Electorali tecto circumdari duodecim scuta peculiaria, superne *Colonias*, cum cruce nigra, inde hinc *Hildeshimum*, infra hinc *Leodiense*, mox *Berchtsgadunum*, & ex opposito *Vestphalicum*, tum *Angrense*, inde *Bullionium*, iterum *Luchtbergense* & ex opposito *Hannimontanum*. Infimo loco tria sunt scuta *Arnspergium*, *Lossense* cum intercepto *Hornano*. Ex his quatuor intra Episcopali, totidem Ducali, reliqua corona Comitum tecta conspiciuntur.

Bullionii scuti augmentum.

§. XIX. Ex his illa notari merentur: quatuor hic scuta reperiri, quorum in prioribus non est facta mentio, & scutum *Bullionium* auctius pingi, videlicet bipartitum, ut dextram partem coccineam perlineet fascia argentea, sinistram latius caelestium ornatur, autem columna cum basi gradibus constante & imposta crucicula Leodiensium tessera. Quam palmæ medietatem additam reor, cum Ducatus Episcopatus accederet, ut ita hujus in illum jus in ipsa palma compareret. In monetis tamen Episcopalibus solius fasciæ usum vidi, sicuti etiam in Tertio scuto nullum hujus columnæ est vestigium. Scuta vero nondum commemorata sunt *Hildeshimum*, *Berchtsgadunum*, *Luchtbergenium* & *Hornanum*.

Hildeshim.

§. XX. *Hildeshimum* palma simplex est, nempe bipartita ex argento & rubro: quod adeo idem symbolum est cum *Halberstadio*: conf. L. 1. c. 13; num. 21. nisi quod alibi observavitur, tunc ordinem aliquando invertum. Longe aliud *deus Hildeshimum* Episcopatum tribuit *Silv. mach. Wapenb. P. 1. pag. 10.* videlicet ex cocco & auro quadripartitum, sed fallitur. Ipsum *Hildeshimum* Episcopatum quod attingit, magna ex parte Brunsvicentibus ditioribus cinctum; eum fundavit (ut est in epitome Casp. Bruchii) *Cyolus* Mar. apud *Elzium* seu *regium aulam* amantissimum quandam pagum in concursu Sale ac Lynii pisculentissimorum fluviorum situm, ubi templum cathedrale in honorem S. Petri conditum, & Episcopatus *Anticensis* dicitur est: inde *Ludovicius* pater eum transfudit in locum, quem a cælitus missa nive *Hildechne*, & demum parum immutata voce *Hildeshim* dixerunt. Primus vero Episcopus fuit *Gutharus* seu *Gutharus*, qui 835. decessit. De Episcopo vigesimo primo Bernardo Conite *Rotenburgio* ita idem Bruchius: *Acquisivit per revelationem ac admonitionem famularis ejus: idum spiritus (quem Chirenea Saxonum à rusticis plebe, quo tectus invadebat, Hudklum vocant.) Winzenburgensem Comitatum & opidum Alveldente: postquam Hermannus ultimus Comes à Winzenburg, Saxonicus ejusdem ac præpotentis regis, intersector, relictis suis omnibus donationibus in spontaneum exilium abierat, nomen per se suorum unquam visus. Eum comitatum totum cum consensu imperatoris Lotharii Saxonis possedit.* De Adologo vigesimo quarto Episcopo ait: *Emit cum consensu viderici Babovici Comitatum Homburgensem.* Joannes, qui 1261. decessit, *Pannensem*

C. Winzenburg.

Homburg.

Comitatum emit, quem vero Brunsvicentis Duces sibi afferere conati. De Henrico II. Episcopo; p. 1. netum Bruchius: *Consecutus est privilegia & necorum comitatum Dasselensis & Canoni tergitur vestituram ab Imperatore Henrico VI. Lucinurpno. Emit Bochtimium opidum eum adiacente territorio.* Ulti vero non uno modo creverat

creverat diæcesis, ita superioris seculi principio eadem præstantiam temeritate Jo-
annis Episcopi ex familia Saxonum Alcaniorum passus est. Eo tempore septem comi-
tatus sub se habebat Episcopatus, *Vinzburg, Sliden, Poppelburg, Perne, Olden-
burg, Leuzenflin & Hunsrück*: Hujus potentia & contumacia Henrico Lunabur-
gici aliorumque fiducia Episcopus Henrico & Erico Ducibus Brunsvicensibus ac
Francisco Episcopo Mundeni 1519. bellum intulit, tempore interregni post Maximili-
ani mortem: sed post variam fortunam Carolo V. in solium Augustum collocato
ob publicam pacem proscriptus, eaque proscriptio (quam viribus consili
sarcinis deridebant) iterata est. Verum ille demum successus fuit, ut Episco-
po præter *Hildesheimum* civitatem non nisi tres arces *Perne, Steno veld & Marie-
burg* superessent, reliqua Brunsvicensi Ducatui infereretur: unde illa pars minor
Diæcesis, hæc maior deinceps dicta est. (*Das kleinere und größere Stüft.*) Hoc te-
culo 1629. Camera Spirensis sententia lata reititutionem *Hildesheimensium* ditio-
nem præcepit: sed *Fridericus Ulricus Dux Brunsvicensis* revisionem quaerivit at-
que obtinuit. Inde *Goslaria* amica transactio tentata est, ut in Brunsvicensium
potestate bello acquisita manerent, donec revisionis iudicio res terminaretur.
De religione etiam & ejus exercitio pacta inita: que in pace *Qinabrig.* confirmata
sunt illis verbis: *Inter illa, quæ Episcopus Hildesimensis & Dux Brunsvicensis Lunaburgensis*
de religione ejusque exercitio statuum & subditorum Episcopatus Hildesimensis nonnullis
pactis 1643. transegerunt (videlicet rata sit.) *Exceptantur vero a dicto termino & Ca-*
tholicis referrentur novem monasteria in Episcopatu Hildesimensi sita, quibus Dux Brun-
svicensis certis conditionibus eodem anno c. juravit. Ob hanc rationem, quæ *Hildes-*
heimiæ diæceseos nomine impetio debentur, pro rata sua Episcopus & Dux Brun-
svicensis solvunt. Elector modernus *Maximilianus Henricus* patruo *Ferdinando*
1650. mortuo in hoc etiam Episcopatu successit.

Clades d-
lari Episc-
patus.

Contro-
versia.

§. XXI. *Berchtolsgardia* palma rubra duas claves argenteas decussatim locatas
exhibet. Porro præpositura est ditissima & principali tattigio ornata non procul *Salis-*
burgo, Ordinis Canoniorum *S. Augustini*. Ea vero quod spiritualia attinet immediate
Romane sedis, in temporalibus autem sine medio Imperatori subiecta est. (vide *Zei-*
ler. de X. circ. Imp. pag. 229.) Ualde locum & suffragium in comitis imperii habet.
Originem & præfules nullibi exhibitos legi. Administratur autem ejus nunc est *Ele-*
ctor, de quo modo agimus.

Per. hies-
giden.

§. XXII. *Leuchtenbergis* pelta argentea fasciæ castanea ornatur. De illa fami-
lia & tessera actum est L. I. c. 50. Ibidem n. 6. notavimus, ad *Bavatos* stirpe 1646. ex-
tincta delatam successione, & quidem Eminentissimi Electoris nostri mater *Maz-*
hildis ex ea gente fuit.

Leuchten-
berg.

§. XXIII. Ultimum locum occupat scutulum *Hornanum*, aurum trilobum cer-
nibus venatoris rubris auro in medio venis ornatum. Paulo alter *Chillet. in scuto*
Jacobi C. Hornani Eq. A. V. num. 121. Triacornua venatoria ceterina, argento armil-
tata, in scuto aurco. Cui fidem facile attribuerim. Addit idem apicem hunc palmæ
debitum, qui sit pileus turbatus hermonicus margine pavonico (aut bord de plu-
me de paon) & lacinias, quæ Ponticæ seu hermonicæ & c. ceteræ. Ceterum quod
gentem attinet, derivari amat ex illusterrima *Lovanensium* prolapia, seu per maleu-
los seu per *Beatricem* Joannis vel *Henrici Lovanientis* Dn. de *Gaesbeck* filiam, *Ger-*
hardi Dn. *Hornani* seculo decimo quarto uxorem: Hoc *Guillelmus* natus est, mari-
tus *Isabelle* Chivæ, (à quam istum comitatum prætenno, quam natus *Adolto* *Marca-*
no vendidit) pater præter *Arnoldum* Episcopum *Ultrajectinum*, qui 1389. deceffit)

C. Horn.

Familia.

Successio.

Guilelmi, Theodorici & Theodorici aliterius: ab hoc *Domini de Leuac* orti, ab isto *Domino*
de Bauffignes linea adhuc durans, tum *Comitum de Hauterex*, tum *Comitum de Bauf-*
signes, *Domnorum de Leckeren & de Kijfel*, ab illo reliqui *Domini de Horn.*
Idem *Guillelmi* pronepos fuit *Jacobus primus Comes*, qui 1488. obiit, pater *Joannis Episco-*
pi Leodicensis, Jacobi II. C. de Horn, Friderici Dn. de Montigny, *Joanna*, uxor *Guillelmi Com.*
Nucnari. *Jacobus* reliquit *Jacobum III. & Joannem* Com. *Hornæ*, sed *Jacobus*, unde
hic privignis *Montmorencis* comitatum donavit, *Philippus & Florentio*, quorum avi
Maria Hornana *Friderici Montignii* nina fuerat. *Philippus* *Montmorencis* *Comes* *Horn-*
anum, quia *Nucnari* eundem comitatum prætendebant, *Joanne* neptem *Fulpio* *gum*

Jus in Im-
perio.

Nuenariam duxit sopiendæ controversiæ, sed 1368. decollatus ab Albano prole caruit, ut & frater *Floreantius*, post eum Comes. Ceterum fuit comitatus hic, cui a cætro *Horn* non procul Rutimonda hæc nomen est, feudum imperiale, & in matricula imperii recensetur. Vid. *M. Zuluin Germ.* P. 2. p. 22. & ex eo *Lima.* T. IV. Ad sit vero ab anno 1567. nihil impensio contribuisse, quod cum *Domus Burgundica* in potestatem redegerit, cum adhuc ito anno Comes 1450. flor. solvisset. Item d. l. pag. 231. memorat, Comitissam *Nuenariam* & *Mertiam* decollati *Hornani* viduam cum 1600. moretetur *Hornanum Comitatum* legatitè *Georgio Eberhardo Com. Solmensi*. Qua ratione veto ad Episcopatum *Leobensensem* delatus sit hic comitatus, nondum comperi, nisi forte ex eo est, quod *Florantius* comitatus in *Loffenti* comitatu situs sit.

Scutum
ex his
composi-
tum.

§. xxiv. Ex his confectum vidi majus sigillum *Coloniense*, quod superiorem partem annis in usu fuisse apparet, cum *Electo* *Abbatum Stabulensium* admittitaret: quod tribus perpendicularibus & totidem transversis lineis, scabatur. Primus ordo areolarum erat *Leobensis* & *Hildeshemii* Episcopatum, *Berchtoldadi* & *Stabulensium* Principatum: In secundo videbantur *Hystphalia*, *Bohemia* (si recte expressum typum discerno.) *Bullionis* Ducatus, *Leuchtenbergi* Landgraviatus. In tertio ordine occurrebant *Franchimontium*, *Wipperfogel*, *Loffa*, & areola vacua, forte regalium indicio: cuspidem scuti occupabat tellera *Hornana*. Medio autem incumbebat *Coloniense* scutum, cum *Bavariis* *Bohemis* cruci mediæ impositus.

Tituli.

§. xxv. Tituli solennes sunt: *Archiepiscopus Coloniensis* & *Electo* *S.R. Imp. Archiecancellarius per Italiam, Dux Westphaliae & Anzariae*, & c. modernum autem *Electoris*: *Archiepiscopus Coloniae*, *S.R. Imperii Elector* & *per Italiam Archiecancellarius*, *Episcopus Hildeshemii* & *Leobensis*, *Admirator in Berchtoldadi*, *Superior in Bavaria*, nec non *Superioris Palatinatus Westphaliae, Anzariae & Bullionis Dux*, *Comes Palatinus Rhæni*, *Landgravius Leuchtenbergæ*, *Marchio Franchimontii*. Rationes singulorum elogiorum ex superiorem evidentes sunt.

CAPUT IX.

Com. & Bar. de Cricchingen.

ARGUMENTUM.

1. Familia & Linea.
2. Scutum.

3. Galea.
4. Parma mediæ. An *Büttingen*?
5. Galea altera.
6. Titulus, *Marescallam Ducatus Luxemburg.*

§. I.

Familia
& Linea.

Illustriſſimam *Cricchingorum* in *Austrasia* Comitum gentem vidi referri apud *Henning. Theatr.* T. 3. p. 1. p. 436. ad *Joannem Baronem de Cricchingen & Pyttingen*, *Eliſabethæ* *Daunice* maritum: eo natus est alius *Joannes*, hoc iterum *Johannes* *Ittingardi* *Rollingenſis* maritus, pater *Georgii* & *Wiriſchii*, illo natus iterum *Georgius*, qui tamen *Henningſo* filius est *Wiriſchii*, pater *Petri Erneſti*, avus *Alberti Ludovici*, quo geniti *Casimirus Otto*, *Georgius Otto*, *Joannes Ludovicus*, & qui hucus manu 1606. cecidit *Erneſtus Casimirus*: *Wiriſchius* genuit *Petrum Erneſtum*, *Witthelmi* patrem, *Chriſtophorum* & juxta aliquos *Georgium junorem*, de quo in id diximus; *Chriſtophorus* filios habuit *Franciſcum Erneſtum*, qui *Rubeaqui* nomine *Episcopi Argentinenſis* locumtenens fuit, *Petrus Erneſtus* & *Lotharius*; iſte iterum *Franciſcum Erneſtum* reliquit *Decanum Argentinenſem*, qui 1671. decessit; hic *Lotharius Franciſcum Erneſtum* Canonicum præſentandi.

Scutum

§. II. Scutum exhibet *Silmach. Wapenb.* P. 1. pag. 28. quadripartitum: ut primam & quartam areolam argenteam petmet *fiscæ* ueræ: secundam vero & tertiam rubeam onnet erux aurea anchorata. Priorem telleram gentilem esse non dubito: de cruce quod dicam non habeo, nisi sit ex *Rollingenſi* affinitate: memini enim in *Rollingenſi* scuto me cruce istam aliquando vidisse.

§. III. Clypeo imponitur galea supetbiens jugo expansis alarum, quarum priorum argenteam fascia rubea, posteriorem tubeam aurea permeat. Laciniæ etiam coccineæ sunt, hinc argento, illinc meliori metallo reflexæ.

§. IV. Recentius vidi quadrantibus impositum scutulum *leone* insignitum, sed colores expretios non vidi: si conjectura agere liceat, dictum notati *Buttingen*, nam in *Wapenb.* P. 2. pag. 13. hunc familiæ datur in parma rubea leo aureus, qualis etiam inter alas nigras foliis sparsis conndet super castide.

§. V. In sigillo vidi galeas duas: alteram cum jugo alarum, alteram cum insidente vulpecula.

§. VI. Tituli fuere: *Barones de Creechingen* (seu *Crechanges*) & *Püttingen*, *Marescalli hereditarii Ducatus Luценburgi*. Postquam vero 1617. inter *Comites Imperii* accepti sunt, titulum alterius lineæ titulum vidi: *S. R. Imp. Comes in Dorffweiler Creechingen & Püttingen, Dn. in Tuntrou, Lonow & Lebnich, Marescalli hereditarii Ducatus Luценburgi*. Præcipue observari meretur *Comitis Marescallatus*, quæ in *Davonia* familia fuit, quod in illo capite videbimus: sed a filia *Kollingensibus* obtrigit, inde *F. I. helmi Dn. de Kolling, Daun & Sibenborn* filia *Ir. noar d'us* hereditatem marito *Ioannis Baroni Creechingo* attulit, contradicentibus tamen reliquis *Kollingensibus*.

CAPUT X.

Domus Croviaca seu Crojensis.

ARGUMENTUM.

1. Domus origo ex Regibus Hungariæ, Linea.
2. Scutum lineæ Arctotana.
3. Croja sacra. Renty.
4. Guilelmi D. de Chievres discipula.
5. Guilelmi M. Romaci.
6. Scutum lineæ Havreana.

7. Ernesti Bogislaus D. Croje.
8. Lineæ Rauxia.
9. Anna heræus Cimacensis.
10. Anna Cimacensis. Solreorum.
11. Tituli.
12. Havreana.
13. Rauxia.
14. Cimacensis.

§. I.

EX Hungariæ regibus Illustrissima Crojatorum seu Crojorum familia deduci amat, atque ita ad *Artilam* ferri Hunnorum regem & universæ Europæ terrorem: ab hoc quos fabulosa antiquitas delectat, sed necio qua fide aut specie, per 33. gradus ad *Nimrodum* Chusi filium, celeberrimum coram Domino venatorem & Babylonicæ imperii Principem Gen. x. ducunt. A quo ad *Adamus* ex factis licetis facilis acentus. Ferunt autem, *Andreas II. Regis Hungariæ* nihil tertio genitum *Andream* Bela fratre à Tataris pulso ad *Venetos* habuisse perfugium, & ibi *Silyllum* senatoris *Petri Cimani* uxorem duxisse, ex qua natus *Marcus*, qui periosus mercaturam circa 1266. in Franciam concesserit, & in aula *Philippi Regis* uxorem impetraverit *Catharinam* heredem *Dominorum Arana & Croje*. (quæ prope *Amiens* sita, nunc pagus est.) Horum filius fuit *Guilelmus*, cui uxor *Anna f. Arnolds C. de Gumes*, unde titulus familiæ illatus. Horum pronepos rerum *Guilelmus Isabellam de Renty* heredem uxorem habuit, & hujus filius *Ioannes*, qui præho ad *Azincourt* 1415. cecidit, *Mariam* seu *Margaretam f. Joannis de Craon* (de *Credonio*) *Dn. de Dompmart*. Hi communes sunt parentes reliquæ universæ Croviacæ gentis. In primis enim illis nati sunt *Antonius Porceanus* (quod à *Carolo Duce Auteliiano*, ut *lytron* Anglis conficeret, vendere coacto emerat) *Comes & Ioannes* à *Carolo Burgundiæ Duce* 1473. *Comiti* *Comes* creatus, ac ab uxore *Maria f. Simonis I. dani Dominus de Securam*. *Antonius* genitus est *Philippus Porceanus Comes & Ioannes Dn. de Baux*: *Philippo* natus est *Henricus*, hoc *Philippus Arschotti Dux*, pater inter alios *Philippi Ducis Arschotani*, cujus filia hereditatem *Lignesi* tamilitate intulit. & *Caroli Philippi M. de Havry* seu *Havre* (à cujus filia reliqui nunc *Duces*, dicti de *Havry* & de *Croje*, *Marchiones de Renty* ex *Solreis*, & *Ernesti Ducis de Croje*, quo & *Anna Pomerana* natus 1620. Serenissimus *Ernestus Bogislaus D. Croviacæ* locum tenens *Brandenburgi electoris in Borussia*, *Pomerania* ulteriori & *Princip. Camini*.

Ecce 3

Joanne

Ioanne Dn. de Baux nati sunt *Fridericus Dn. de Baux*, à quo alii ejus nominis & *Joannes à matre Dominus Crecequi* apud Atrēbates (de Creceq) à quo facti Comites & Principes de *Megen*, atque Comites de *Baux*. *Ioanne Cimacensi* Antoni Porceani filio natus est *Philippus Comes de Comys*, hoc *Carolus Cimacensis Princeps*, *Anna* pater & marito *Philippo* agnato Arelcotano Duci hereditatem attulit, & *Antonius Dn. de Sumpy* seu *S. Prati*, à quo *Comites de Soidre*, & nunc *Dn. es de Havre & Crey*. Itaque lineas potiores numero quinque, *Arelcotanorum*, *Havreorum* & *Crejorum*, *Rauvorenſium* & *Megenſium*, *Cimacensium* & *Solvecorum*. De quibus ordine.

Lineaz.

Scutum
lineaz Ar-
schoranz.

§. II. Quod primam attingit lineam, ejus & secundæ atque tertie communis pater *Antonius Dn. de Crey & de Renty*, dem ex emione *Comes Porceani* 1429. inter primos Equites A. V. electus est. Ubi ejus scutum *Joñ. Jac. Chifflet. n. 15.* ita recenset: *Scutum quadripertitum: Primus & ultimus quadrans sęprensus ex argento & coccino fasciis transversis impressis; secundus & tertius argenteus tribus dolabris coccineis, duabus in summo dorſis obversis, tertiam uno laterculo. Gaica aurea corona reſtat. Apex: casis indigatoris caput furum, unio nunciatum, lobi elazi & armilla aureis, inter gemmas argenteas triplicis ordinis alas. Aeroterium plumbeum, argenteum & coccineum.* (Alas has Lipsi. cent. 1. ep. ad Belg. 44. ex avitis Hungaricis insignibus derivat.)

Croje fa-
sciz.
Renty.

§. III. Ex his tres in argento fasciæ rubeæ tessera sunt *Croviacorum* gentilis, & Hungariæ scuto retentæ, indicio ortus. vide de fasciis Hungaricis L. 1. c. 9. n. 14. Dolabræ autem *Rentiacorum* designant, quod familiæ obtigit ex matrimonio *Guilelmi Croji & Isabellæ filix Andree Baroni Rentiaci*

Guil. Dn.
de Chieu-
vies ducer
nucula.

§. IV. Antoni nepos fuit *Guilelmus Dn. de Chievres M. Arelcoti*, cui cura educandi *Caroli V.* demandata est. Hic avito quadripertito scuto distinctionis gratia aliam patulam mediam imposuit, primo loco & quarto *Luemburgicum leonem secundo Lotharingicum baltheum cum aquilulis*, & tertio barbato mullos comitibus cruciculis brachiis representantem. *Luemburgium* inſigne à matre *Isabella* seu *Jacoba Luemburgica, Lotharingicum* vero & *Barrenſe* ab avia paterna *Margaritæ Lotharingica* & matre *Joanna Barrenſi* derivandum non dubito. Et in Belgio mos ille distinctionum à matre vel avia non infrequens est, uti P. 1. cap. 8. notavimus.

Guilel. M.
Remaci.

§. v. *Guilelmi* fratre *Herveo* genitus est *Philippus Dux Arelcoti*, hoc iterum *Philippus*, & hoc *Carolus*, qui omnes Equites aurei velleris eodem usi sunt scuto quo ex avis *Antonius* ut videre est apud *Chiffletum n. 132. 212. & 286.* sed *Philippi Arelcotani* primi Ducis filius *Guilelmus M. Rentiacus* apud *Chifflet. In. 237.* distinctionis gratia toti quadripertito clypeo imposuit *Albrechtinum* symbolum, quod quadris *carolus* (impressis liliis Franciis) & *scrubis* constat, hujus iterum medio imposito scutulo *Britannico* seu muris Pontici vellere facto. Distinctio denuo à matre sumpta est, quæ fuit agnata *Anna Croja Cimacensis* hæres, nata matre *Luisa Albrechtina*, cujus mater fuit *Francaisca de Britannia* f. *Guilelmi Vicecomitis Lemovicum*.

Scutum
lineaz Ha-
vreauz.

§. VI. Linea *Havreana* seu *Havrehana* ex *Arelcotis* processit. In ea *Carolus Philippus*, qui 1631. extinctus est, apud *Chifflet. n. 287.* scuto familiari ex *Croja & Rentiaci* gestaminibus quadripertito integrum clypeum *Lotharingicum*, octo laterculis *Hungarica, Neapolitana, Hierosolymitana, Aragonica, Andina, Gelærica, Julia, comitibus Barrenſis* & reliquis imposita *Lotharingica* gestamina complectentem, imponit. Ratio iterum in promptu est. Ille enim *Carolus Philippus* natus erat *Anna Lotharingica* & *Philippi Arelcotani Ducis* secunda conjugæ. Patris autem insignia servavit filius *Carolus Alexander n. 335.* apud eundem.

Ernesti
Eogulsi
D. Croje.

§. VII. Ad eandem *Havreanam* lineam spectat *Ernestus Bogislavus Dux Croje*, gentis sue decus. Hujus sigillo expressum scutum vidi, linea transversa & quibus perpendicularibus in sex areas diviſum, incumbente toti scutulo medio, quod *Lotharingicum baltheum & aleriones* deſert. Ex laterculis primus *Croviacensis* fascias, tertius dolabras *Rentiacas* referunt. Reliquos quod colores expressi non ſunt, haud satis capio, conjectura tamen quid assequar tentabo. In secundo video aſeriptam *erucem duplicem* comitibus duabus ſtellulis. An dicemus *Cammenſem* Episcopatum designari, qui 1637. Principi obvenit? Certe cruce ille insignitur; ſtelle tamen adjectæ

adjecte rem faciant dubiam. Faciam quinti laterculi vix ambigo *Vinsingensem* esse, adeoque *argentam* in *carulo*. Nam non solum *Diana Dom. martina*, que Principis avia, proavia *Magdalena Vinsingenfis* fuit, sed & dynastie illius pars hucusque ad hunc spectavit Principem. cont. de Rheingrav. In ultimo quadrante sculptus videtur *Isartheus comitibus pluribus*: hunc *Orgulter* vel *Ogville* exponi legi, ex quagente fuit *Magdalena* mater *Beatrix*. Demum quarte areole conspicitur impicta *crux*, & huius medio imposita parvula, iterum scutulo intingita. De hac quod dicam non habeo, nisi *Dommartina* illa fuerit tessera.

§. VIII. *Rauxia* linea item ab Antonio derivatur. In ea *Fredericus Crojus E. A.* ^{Linea} ^{Rauxia:} V. apud *Chifflet*. n. 123. gentili & *Rentiac*o symbolo, impoluit aliud scutulum quadrupertitum. In ejus primo & quarto quadrante *Lotharingicum*, secundo *Alensontium*, tertio *Harcurtium* gestamen videre est. Hanc distinctionem credo assumptam & ad filios transmissam a Joanne patre, ob matrem ipsius *Margaretam Lotharingicam*, natam Antonio *Lotharingio* & *Maria* herede *Harcuria*, filia *Joannis IV. Dn. Harcuria* & *Mariae Alensont.* Patris scutum retinuit apud eundem *Chiffletum* n. 163. *Adrianus Dn. de Beaumont.*

§. IX. *Joannes* Antonii frater alterius rami autor est, & apud *Chifflet*. n. 22. inter Equites aurei velleris scuto *Crojo* & *Rentiac*o tesseri ornato mediam impoluit parvulam quadrupertitam, ejus primus & quartus quadrans *flombis aureis & coccineis* exaratus, secundus & tertius *Flandrico leone* insignitus tuit. Hæc iterum distinctio à matre sumta est. Nam thombilli *Craoniam* gentem designant, que a *Roberto Landenici Com. Nivernensis* filio descendit. Ille enim *Robertus* cum *Godofredo Martello Com. Andino* se addidisset, ab eo *Craono* donatus est dominio. Ab eo reliqui Domini de *Craon* usque ad *Amalricum IV.* qui 1373. sine liberis decessit, & heredem habuit *Isibellam* sororem, unde successio ad *Salsicam* Domum, in quam elocata erat. *Amalrici* autem istius patris *Petrus* & *Guilelmus* novas emittunt lineas, ille Dominorum *de la Suse*, quorum successio matrimonio *Ambrosia* uxoris *Joannis* ad *Domum Campaniam* delapsa est: hic Dominorum *de S. Maure*, de *Fertebernard*, & demum de *Dompmart*, ex qua *Margaret* *Joannis Croji* uxor, & *Joannis* istius mater fuit. *Flandrica* autem tessera *Craonia* miscetur ob *Margaretæ* aviam *Margaretam* f. *Joannis Flandri Dn. Nigellæ* (de *Nelle*) *Guilelmi Craoni* cognomento *Maqui Dn. de S. Maure* uxorem. Quod vero apicem *Joannis* hujus armet, non alius tuit quam *Antonii* fratris. Patris scutum denuo inter Equites A. V. servarunt filii *Philippus C. Cimacensis* (n. 74.) & *Michael Dn. de S. Piat* (n. 112.) & nepotes *Carolus* (n. 104.) *Antonius* (n. 134.) abnepos *Philippus Comes de Solre* (n. 288.) & hujus filius *Joannes* (n. 327.)

§. X. Ita universa *Joannis* posteritas eadem usâ fuerit dispositione, nisi quod *Anna* ^{Annæ Cimacensis.} heres *Craon* & filia *Caroli*, *Albretano* & *Britannico* symbolo sicut scutum onerasse videtur, ex eo quia filius iisdem deinceps usus est, uti vidimus num. 5. Tum ^{Solreco-} *Harre* in successione ad *Solreos* delata, cum titulo etiam distinctio, oqua prior linea materno jure usæ erat, simul translata est, ut videhet integrum scutum *Lotharingicum* toti incumbat.

§. XI. Quod titulos attinet. In primo ramo fuerit illæ dynastie, quatum titulis usi sunt. Ducatus *Arescotanus* in *Brabantia*. *Arescotum* autem & *Birbecam* a *Margareta Lotharinga* Antonio marito allatam lego. In ejus Antonio vero patrimonio prius erant *Croja*, *Renty*, *Senegem* & *Arain*. Inde accessere etiam *Beaumont*, *Montcaract*, *Perceux*: In primis *Annæ Cimacensis* connubio Principatus de *Comy*, *Domina de Avenes*, *Landreey*, *S. Venant*, *Kuraw* seu *Queuraw*, quam *Isabella* *Godfrido* *Asperimonto* marito, hujus filia *Mathildis* nuptum suo *Antoni* *Lalvo* attulit, a matre habuit *Simon* filius, ejus proneptis *Maria* attulit marito *Joanni Crojo* *Anna* proavo. Demum comitatus *Megensis* accessit *Caroli Cimacensis* & *Mariæ Brimeæ* matrimonio.

§. XII. In altera linea sunt tituli *Marchionum de Harre* & demum *Ducum de Croj*. ^{Harreco-} Lego vero *Henricum IV. Regem Franciæ* *Croviaco* n. 5. dignitatem *Ducalem* contulisse. Tum *Com. de Fontenoy* a *Diana Dommartina* *Caroli* *Philippi* uxore, nec non ab eadem ob aviam *Annam* filiam *Ferdinandi de Neuchatel Dn. de Montaigne* & *Magdalena Domina Vinsingia*, *Baronum Vinsingia* seu *de Vinsingiauges*. Integer titulus

Celsissimi Ernesti Bogislai est: *Dux Croicæ & Asseboti, S. R. Imperii Princeps, Marchio in Hertzia, Comes & Dominus in Lontow, Rypoe, Domschwartz, ne: nonia Sca: wten & Missan.* Que duo posterora prius ad I.bersteiniam apud Pome:anos gentem transierant, unde oportet, gente illa nostra memora extincta, ad hunc ea beneuolentia transiisse.

Rexiz. §. XIII. In tertia tituli sunt Dominorum & dein Comitum de *Raux;* nec non Dominia de *Creeg* & de *Clonues* attulit Joanni linea auctori uxor Joanna. Tum leguntur nomina Dominorum de *Beaurain*, de *Fremessen*, & demum Comitum atque nunc Principum de *Magen*.

Cimacensis. §. XIV. Cimacenses tituli jam §. II. occasione Annæ heredis recensiti sunt. In ultima linea leguntur Comites de *Solre*, nunc etiam Duces de *Harre & Crog*, Marchiones de *Renty*: tum tituli Dominorum *S. Piat* seu *Sainpy*, *Thou*, (quod Maria Craomaatulerat) *L. Felsuse*, *Fontaines*, &c.

CAPUT XI.

Episcopus Curienfis.

ARGUMENTUM.

1. Episcopus S. Lucius.
2. Aſimo. Episcopus maritus.
3. Reliqui Episcopi. Episcopus incrementa.
4. Modernus Episcopus.

5. Scutum.
6. Episcopus Officialis. Duces Austria proceres.
7. Familia de Monte. (na.)
8. Apex.
9. Tutulus. Insignis imperio.

§. I.

Episcopus. **I**nter Episcopatus Rheno aditos, qui plures numerantur, primus est in Rhetia *Curienfis* seu *Churenfis*, inde dici solet *Curia ſomma*, quia non procul Rheni fontibus prima occurrit. Episcopus initium *Caſp. Bruſchius* refert ad annum 440. sed *Baſiliæ Germ. P. I. p. 3.* putat ab ipſo Apoſtolo *S. Petro* fundatum, unde & opidum *Veldſchenna* & adita proxime regio *Campus S. Petri* appelletur. Primum tamen Episcopum vocat *S. Lucium*: cujus etiam mentionem *Bruſchius* facit: sed ostendit incertum esse, *Lucius* ille, an ex regio Britannico ſtemmate, an potius, quod mallet, *Cyrenensis* *Stimonis* & *Pauli* *Luc. 23, 26.* filius fuerit? In hoc conveniunt, fuisse primum *Brutium ac Rhetorum* Apoſtolum. Dicitur martyrio coronatus iſo.

S. Lucius. §. II. Primum post *Lucium* Episcopum *Bruſchius* vocat *Aſimonem*, qui *Ch. Ludovico* donenti interfuit Concilio: sed *Bucelinus* ante eum nominat *Valentinum* etiam *ſarvenſem* *atallacem* & *Gandertum*. Inter eos, qui ſucceſſere, memorabilis est *Palaſtilis* numero apud *Bruſchium* decimus quartus: Cujus verba huc tranſferam: *Palas-tilis Comes Brezantinus, Virgili Præſidis Rhetia filius: Episcopus Curienſis, habuit uxorem, Dominam Iſoſejam Comitiffam de Rhetia alta: que etiam in ætate ſua diplomate nominatum ſentur, & ſe ſubſcripſit Antyſtitam Churenſem: præſertim in fundator. & ter vetuſtiſſime mentium canobii Cæces in Tumliſca ſupra Rhetum ſit. Epiſ. exoribus fundatores fuerunt, iſte Paſchalis Episcopus & ejus filius Victor, ſucceſſor patris in Episcopatu. Præterea quidam Abbaſſiſ leguntur fuiſſe Domina Viſpula, Paſchalis Episcopi ex *Hyopeja* conjuge filii: cujus ſoror *Viſcina* ejusdem loci mentis fuit. Succedentem habuit filium *Victorem*, de quo necelle non eſt, ut cum *Bucelino* dubitemus, an forte non tu-lus ſed nepos fuerit: ita enim interceptio monumenti habet: *Victor Episcopus Curienſis una cum matre ſua fundator hujus monaſterii. & cum eo Paſchalis Episcopus Curienſis, genitor & antecceſſor ejus.**

Reliqui Episcopi. §. III. *Rothario* Episcopo *Carolus Cræſſus* Rex Gallie dedit donationem & villam *Fluminis* *ſſi*. *V. Valde* autem 940. *Otto I.* Imperator *Pludentium* opidulum *Drufianæ* vallis: nec non ejus ſucceſſori *Harolderto*, quod Episcopus *Saracæ* noram irruptionibus damnis affectus eſt, quædam bona prædium in *Zizers* pago de *Arnta*: *Otto I.* *Hilboldo* penſionem vechgahum pontis *Clavennensis* in *Prægalia*: *U. Alton* *U. I.* *V. Alton* *Otto III.* totum opidum *Clavennense* in *Prægalia* 995. *E. gno* curabitur: primus à *Fridenico Barbaroſſa* apud *Bruſchium* Princeps eſt ſalutatus & habitus

obun-

ob insignes suas virtutes, & fingularem fidem Friderico datam & diehctet præfuit: qui etiam investitus *advocatus* Episcopatus sui *Friderico* *Styriae* *Duce* Augusti filium 1170. *Herricus* ex Montfortis Comitibus emit castra *Aspermontis* & *Rheims*; Inde *Frictus* ex Lenzburgis Comitibus *Kerbergum* castrum *Tumultu* pro 2500. aureis à nobili viro de Lindovv. *Herrmanno* ex Comitibus *Werdenbergis* *Moysimus* *Viccomes* *Mediolanensis* 1494. totam *vallem Tullinam*, communitatem in *Vormio*, & communitatem in *Buflatio*, castrum item & opidum & totam *vallem Clarenan* & *Plarum* donavit: Multas etiam idem Episcopus *Hartmannus* arces in poteitat. in Episcopatus redegit, *Ramancensem*, *Griffenstentam*, *Hildensteinam*.

§. iv. Modernus Episcopus est *Reverendissimus Frictus*, qui 23. Febr. 1661. electus, & quod intra sequensæculum non factum erat sequenti à Nuntio Pontificio Friderico Bortomeo, demceps Cardinali, assistentibus Abbatis Justo Fabaridii (*Pfeffers*) & Adalberto Pflentem in templo Cathedrali Curie solemniter inauguratus est.

§. v. Scuto utitur quadriperto: prima & quarta area *argentea* *capricornum salientem* *nigrum* continet: secunda & tertia *caerulea* *dimidium unicorni* ex auro, sectione apparente cruciata. Scuto impositam galeam non vidi, sed ejus loco tantum tiaram Episcopalem: adjectis post elypeum hinc pedo Episcopali, illinc gladio Politicæ potestatis indice.

§. vi. Capricornus notat *Episcopatum*, de cujus præcipuis incrementis diximus. De Officialibus ejus ita *Brulchius*: *Hec obiter fecit lectur, Austria* *Archicamerarius pincernas, Dominos de Almoribus* *Ala* *sallos, Comites* *Montenses* *vel* *Amstios* *Dapiferos* *fuissse* *Episcopatus Curienfis*. *Hodie vero* *Dapiferorum* *&* *Camerariorum officium* *confert* *Episcopus suo arbitrarij sui familiae voluist.* Imprimis memorari dignum, quod Austriaci pincernarum feudo teneant. Itidem *Brulch.* de *Ulrico* Episcopo: *Invenitur* *feudis* *Martissenius* *castrj* *&* *pincernarum officij* *Albertum* *seniorem* *Austria* *Ducem* *1337.* *in* *thermis* *Badenfisibus.* Idem de *Hartmanno* Episcopo: *Ab hoc* *Episcopo* *accepti* *in* *feudum* *Ermstus* *Austria* *Dux* *officium* *Pincernæ* *Chionis* *&* *totum* *Comitatum* *Tirolensem* *Anno* *Dom.* *1415.* *sicuti* *antea* *acceptant* *ab* *Ulrico* *Episcopo* *Fridericus* *3.* *Albertus* *&* *Otho.* De *Orthebo* Episcopo idem: *Is* *invenitur* *feudis* *officij* *pincernarum* *&* *provinciarum* *ad* *Comitatum* *Tirolensem* *pertinentium* *Sigismundum* *Austria*, *Styria* *&* *Carinthia* *Ducem* *an.* *1460.* Successores etiam Augusti tuda hæc ab Episcopis recipere non gravati sunt. Porro ita officiales recentet *Bueclinius*: *Marscalli equites* *de* *Marmels* *seu* *Marmore*, *de* *nigro* *marmore*; *Dapiferi* *Comites* *de* *Marsch*, *Pincernæ* *Comites* *Tirolis*; *Camerari* *Barones* *de* *Belmont.* Ex quibus illustres ducesseos hujus splendor colligitur.

§. vii. Dimidium unicorni testera est familiae *Montia* seu *Montina*, de *Monte*. Hanc gentem *Cabr. Bueclin. Germ. P. 1. p. 176.* ad Romanos refert: & nominat *Lavinum* & *Aetium* *d. Monte*, qui *Valentinam* Augusti tempore 370. celebres extiterint, ex quorum posteris in *Rætia* stirps hæc descendit. Justam seriem necit à *Durschello* *de* *Monte*, qui circa 1343. vixit: eius nepos *Kudolphus*, filios habuit *Jacobum* & *Beatum* *V. Bathum*, utrumque prætectum *Longaneze*, duorum ramentum auctores. Beato nati *V. Pihelmus* & *Albertus*, illo *Gallus* *Domnus* *de* *La* *Wenberg*, illius rami factor: hoc *Albertus*, pater *Luci* *Colonelli* celeberris tunc Rege *Francorum*, avus *Alberti*, quo *Ulricus* *Episcopus* *fatus* *est*.

§. viii. Hunc genti sub nomine *V. Mont*, idem plane seutum ascribit *Sibmach.* *Apex.* *Wapenb. P. 1. pag.* 204. *Apicem* *autem* *dat* *iterum* *apicem* *monocerotis* *autem*, sed alati ala caerulea toholis argenteis fata. *Laemix* *autem* *lunt* *caelestina* *&* *aurea.*

§. ix. Titulus est: *Episcopus Curie, S. R. Imp. Princeps, Dominus in* *Wurtemberg* *Titulus* *&* *Gros* *Wurtemberg.* De *Wurtemberg* memorat *Brulch.* Episcopum *Couradam* *Bar.* *de* *Bellomonte*, qui 1282. *ant.* extruxisse *arcem* *Wurtembergum* *in* *Athysia* *valle* *prope* *sanam* *S. Floriani* *consensu* *&* *favore* *Almardi* *Austria* *Ducis* *Dignitas* *Principalis* *collata* *est* *à* *Friderico* *1170.* Cæterum du Episcopus dictis imperialibus & circularibus non interfuit, sed 1042. *Ultimam* *ad* *Conventum* *circularem* *missit*, *perensit* *posthac* *etiam* *vocaretur*, qui quoq; in ultimis 1640. *Comitis* *Ratib.* *mentibus* *in* *Wurtembergum* *in* *tenatam* *Principum* *habuisset*: quod etiam concessum est. Veram de his conf. *Limn. Jur. publ. T. II. add. ad* *L. 4. c. 7. p.* 482. 483.

CAPUT XII.

Rex Daniæ & Norwegiæ, & Duces Holsatiæ, Com. Oldenburgi.

ARGUMENTUM.

1. Scutum cruce distinctum. Huius origo.
2. Daniæ regnum. Leonum color. Regni origo. Regum familia.
3. Norwegia. Leo Bipennis. Regum linea. Jus in eum hereditarium.
4. Com. & Bar. de Zimmeru.
5. Gothia. An Scania? Petrus Iusubia.
6. Fandala seu Slatia. Danorum in eam jus. Gothi & Fandala. Gothorum duco & duplex symbolum.
7. Tres coronæ. Omio trium regnorum. De illis lites. Vestitus coronarum usus.
8. Gotlandia. Unde agnus? Ad Suecos transfertur. Wibia. Legei maritima Gotlandica.
9. Holsatia. Vitæ in oculis forestæ Cavi ex offensione. Vitæ ratio. Scutuluni medium.
10. Holsatiæ significatio. Disiones ad Danos. Ducatus axionia.
11. Stormaria. Hamburgum. Wagria.
12. Slesvicum. Ad Danos. Drejio.
13. Islandia.
14. Oldenburgum. Crux an facta? Imperii architecti. Familia. Linea. Successio.
15. Delmenhorst. Comes. Ad Bremenfes. Recuperata ab Oldenburgis. Cessio Succorum.

16. Dietmaria Domini. Ad Danos relicta.
17. Drverstæstesserarum. Scutula distinctum. regio circumdata.
18. Scuti successiva incrementa.
19. Coronaclausula. Regni nulli subiecti jus.
20. Apex. Atlantes.
21. Ordo Elephantum.
22. Titulus.
23. Scutum regum majus.
24. Femera.
25. Bornholmia.
26. Ostia.
27. Ferroenses insule. Gronlandia.
28. Swanungus abacus contractus.
29. Scutum Principis Georgii Titulus.
30. Scutum Ducum Holsatiæ.
31. Norwegia jus hereditarium. Slesvicum. Holsatia.
32. Scutum Episcopi Lubecensis.
33. Galea Holsatiæ.
34. Titulus.
35. Scutum Com. Oldenburgi. Femera.
36. Successio in ultimo. Comitatus actiones.
37. Scutum Guldenenrororum. Jarzenzen. Jarlsberg.
38. Titulus.
39. Scutum C. Antonii Oldenburgi.
40. Titulus.

§. I.

Scutum
cruce di-
stinctum.

Potentissimorum Daniæ Regum clypeus (quem explicuit in Choregr. Daniæ p. 770. Joannes Isacius Pontanus) frequentur quadrifariam secatur, sectione instituta per crucem argenteam, quod rarioris est exempli. Hanc crucem Job. Jac. Chytr. Eq. A. V. n. 160. Aldenburgier seu Oldenburgier Comitatus insignie esse opinatur. In ea vero fallitur, cum inferius aliud *hryuz* Oldenburgicum conspicitur exhibeat. Aliam rationem crucis arbitror, nempe ut memoria servetur eius miraculi, quod sub *17. ad-maro 11. ann. 1218.* accidisse fertur, in expeditione Regis in Livonos, quibus Christianiana religio simul allata est. Ita rem refert *Joan. Isac. Pontan. rer. Dan. L. 6. p. 306.* (qui tamen *Choregr. Dan. p. 771.* hanc cruci candidæ in vexillo Gotlandico rationem tribuit) *Dum certamen cernitur (prope arcem & opidum Volmar, cui a Regi nomine nomen) factum, ut Dani amissa per errorem, quam scuebantur, aquila, in suam agerentur, ac mox dimisso caltus novo vexillo, in cuius rubra planicie crux alba erit dispersa, eujusmodi etiam secuti fuerant, gradam continuo revertarint, atque edito acerrimo conflictu aciem hostilem pertriperint, atque egregiam ad suos, suscipiente, caeterum reportarint.* Addit dein Pontanus. *Hinc etiam ob causam, quod idem Rex Christianus, in ad ultimos hos Livonia atque Esthonia populos propagavit, essentant etiamnum regni insignia in solo rubro cruce candidam, nec aliunde est, quod Esthonia titulus Daniæ regibus jam olim est attributus, vexillum vero, de quo actum, Danobroga exinde est nominatum, ac mira semper religione, veluti regni Palladium atque modicum, custodiantur. Atque existimatum putat unquam, in praeliis omnibus ex eo certantium pendere fortuna. Ad morem fortis, quo Cæsar quoque Constantinus crucem labaris intertarn multi præferebat, cum iju. modi symbolo, in hoc signo vinces. An vero vexillum idem est, ut memoravimus, dimissum sit, an vero à Pontifice Romano, ut Regis studium existeret, loco cruciatæ, quem admodum id temporis vocabant, submissum, disputare hoc loco non est animus. Ad saltem addam, quo l tradunt rerum memoria, post duo circiter secula, cum adversus Dithmarscos bellum crederet Rex Johannes, tum inter cetera a victoribus acceptum perisse.*

Huius
origo.

§. 11. Superior scuti pars ter ad perpendicularum secta, quatuor primarias exhibet areas. Prima ex illis meliori mixta alba & corvula rubus ipsa tres ex utroque leopardo, linguæ & falculis (atque si Chusilectio nides esset, que tamen hic fallit, *corvula aureis* refert. Quæ *corvula* vocamus, alii *erymus* existimant: quarum tamen in heraldica arte non eadem eum cordibus figura pingitur. De *leopardorum* colore videam discipatur. *Heping. l. c. p. 312.* *virides* eos hinc, nec minus etiam ex sinopide eos tunc vult *Dav. Blondell. Plen. à fert. Geneal. Franc. T. 2. p. 363.* Accedit *G. Fourmier. Geograph. orbis Not. P. 1. l. 2. cap. 10.* Nec non *D. T. Y.* auctor libri *les états, empires & princ. du mond. p. 1457.* qui ita: *Lions verds en champ d'or, semes de l'armes de sang ou de cœurs d'hommes.* Sed potior fides *Jona Elverfeldio*, qui de *Holfat. cl. 2.* ita canit, ab ipso *Hæpingio*, qui meminisse debebat, adductus:

*Dandos illustris ternorum leoptra leonum
in croceo jactant corvula cæca solo.*

Ipsius *Danicæ regni* hoc emblemata esse, modo audivimus. Antiquorum autem *Danorum* & *Alanorum* symbolum fuisse *Gallum Gallinaccum*, pupnacutus hic *reglypticum*, alibi legi. Regnum hoc, ex Arctois meridionalibus, & quoad *Norvegia, Svevia, Eudora* atque mari concluditur, reges suos ad quendam *Danum* refert, qui (supputante *Erico Rege*) circa *Davidis* tempora imperaverit genti, & de se nomen regno indiderit. A *Dano* non una familia regno potita est, initio ipsius *Dani* seu *Skjoldungerum*, dein *Floshertis*, qui *Atis* *Svecici* regis filius fuit, post eam *Vingum*, qui ex *Rege Gothæ* *Daniæ* Rex testamentum institutus fertur, demum *Svevaldini*. Illa in historia *Daniæ* partem ob multas admittas fabulas *ubi* recte dixeris, ad tempora nimirum *Caroli Magni*: ab hoc periodus *isæxi*, & in ea iterum non ex una familia Reges: primam à *Gottico* seu *Gotfrido*, cui cum præfato magni nominis Imperatore ob *Witikingum* *Saxonem* & *Nordalbingiam* negotium fuit, deducunt, & *Danicam* recte appellaveris: alteram *Norvegiam* à *Svevaldo* cognomento *Ringone* regis *Norvegiæ* filio: hanc excepit, *Anglica* dicta, auctore *Svenone III.* cognomento *Egfritho*, qui *Ulfone* seu *Wolf* *Anglo* & *Estrita* *Canuti M.* forore natus fuerat: Hæc defecit in *Margareta*, quæ initio filii *Olai*, quam ex *Haquino R.* *Norvegiæ* iussu cepit. nomine, dein suo, imperavit non *Daniæ* solum, sed toti septentrioni. Post eam non nisi *Erico D. Pomerania*, qui historiam narrationem gentis *Daniæ* edidit, & *Christophoro Pausino* interjectis, *Oldenburgica* familia seipso admota est, quæ nunc etiam illud feliciter moderatur. Creditur vero hos *leones Danus* primus Rex anno 1252. post diuivum, cum *Seelandiam, Fioniam, Jutiam* & alias insulas ad regni titulum exevit, et *lymbolicam* dedisse notam, ternatio leonum tria frera *Oresundicum, Balticum, & Mitteleatrlundicum* designaturus.

§. 111. Proximam aream rubeam exornatio *cerenasus aureus, securis militarem* (*Amazonicam* alioqui vocant *Estrepart. Cyr. Spangenh. Adelsp. P. 2. L. 12. c. 35. pag. 321.* b. alias *Hellepart*) *bipennem argenteam, aureo minuvrio* terens. De hac iterum *Elverfeldius*: *Ditio Norvegia leo regna bipenniter ora,*

Indicat in roset bellæque tractat humo.

M. Gilb. de Varenn R. d'arm. P. 2. p. 276. *leonis* figuram ab exemplo *Pompeji M.* deducit, qui in gemma insculptum gesserit leonem eniterum. Videbitur tamen in *P. generali c. 5.* plura exempla leonum, qui *falculis* varia instrumenta apprehensa gestant. Emblemata hoc *Norvegiæ* esse poeta nos docuit. Commentum ex eo esse liquet, cum *Atalcolus* apud *Heping. de jur. insign. p. 313.* hinc, *Norvegiæ* regis scutum simpliciter sine figura esse *nigrum*. Porro *Norvegia* (*Adamo Bremenji & Cranzio Northmannia* dicta, seu quod probabilis à situ *Arctum* vertus, seu à *Noro* *Humli* *Sveciæ* regis filio, *Dani* fratre, nomen accepit) ad ultimum *Europæ* septentrionem versus promontorium *Nortæap* à continis *Westrogothæ* protenditur, & Oceano sinusque *Codani* faucibus, atque *Sveciæ* qua continetur *Sevone* monte clauditur. Habuit regnum hoc suos reges peculiare, qui aliquando *Dani* & *Sveci* graves tuere. Ita primus ex illis octo seculis *Christi* *evio* superior *Danie* *leges* seu *Svevaldiger* (cum anonymi historia compendiosa *RR. Daniæ* ab *Erpoldo Lindebrogio* edita vocat atque *Grami* regis *Danicæ* filium facit, cujus tamen non filius sed sororius generæ tunc, ut ex *Saxone Ponsæus R. Dan. L. 1. p. 13.*) præter *Norvegiam* tuam duo illa regna vicina exit, & hujus *lymboli* dicitur fuisse auctor. Ab eo etiam secunda, quæ diutius seipsum gessit in *Sveciæ*

familia descendit, nec non ex Norvegia, ut §. preced. diximus, Danie regnatricis stirps post Caroli Martatiem tertia. Viculum ab *Haldam II. R.* Danie filio *Afundo* omnes deinceps reges *Norvegiae* orti sunt. Defecit tandem regum progenies in *Olao Holmone* Norvegiae regis atque *Margaretae Danicae* quae Danicam hanc junxit teitatem, illa, quae vivis excessit 1387. Illo inter alia epicedio ornatus, quod apud *Pentatum L. 8. p. 516.* legitur est, & dignum, cujus saltem aliqua huc adscribam disticha:

*Danica Norvago genuit me Margaris illa,
Quae fuit Haquino tradita connubio.
Et jus Norvagam. s. d. Danum gratia regem
signat, ubi satis cum patre cedit avus.
Sed mihi regna negat mors immatura deticeps,
Norvagia ut Dano pareat imperio.*

Jus in eam
heredita-
rium.

Ex eo Danico conjunctum regnum, & nunc quoque conjunctum vel potius subjectum manet; ejus *hereditario* titulo toti jam *Holsatica Domui* communicato. Subjecti ius plenariae ansam praebuit seditio, quae auctore *Hermolao Hudsford.* instigante *Stenone Steno* adversus *Joannem* regem principio superioris seculi excitata fuerat. Ii vero com-
fcedendae missus a patre *Christiernus*, dein Rex: qui quae egerit *Joh. Scherzanning.* in vita ejus describit. Paucis complectitur *Joh. Cluverus* epit. *Histor. p. 296.* *Mittitur in Norvegiam Christiernus regis filius, qui victo acie Herlso Hudsfordo* (ita *Heimolaum* illum nuncupat) multos cum eo nobiles afficit supplicio, a comite quoque *Norvegico*, in jusse & ser-
re ad officium reduxit, maxima avitae libertatis parte diminutos. *Excomitatus heredes* je *Norvegiae Danorum reges* gessere. Et hoc argumento *Svecos* suos ad defectionem a re-
ge *Joanne* inter alia sollicitabat *Steno* apud *Joh. Meurs.* *hist. Dan. L. 2. p. 110.* *Respicere*nt *Norvegiam, quae cum Dania postquam sadus inisset, prisca libertate exuta in extremam servitutem misere dejecta esset.* Alit mirum non est, ita loqui, qui defectionis, jure puni-
tae, auctor fuerat.

Com. & B.
de Zim-
mero.

§. iv. Barones & dein Comites *Cambræ* seu *Zimmerenses*, qui in *Svevia* ditiones habuerunt, in insignibus gestarunt *leonem argenteum bipennigerum in scuto* carulo. Ut videre est *Wapenb. P. 1. pag. 17.* Argumento hujus leonis crediti sunt ex *prisca Norvegorum* prosapia descendisse. Id certum est, familiam in *Germania* a pluribus seculis floruisse, unde si ex septentrione huc delati sunt, id à mille tere annis factum oportet. Ex iis vero quae *P. 1. c. 2.* diximus constat, eo tempore insignium non eum qui dem-
ceps fuit morem neque usum hereditarium fuisse. Porro memoratur alius *Cambræ* Baro *Adelbertus 912.* qui *Muthebam Comitissam Calvinensem uxorem* habuit. Gen-
tem, quantum novi, claudit extremus maritum *Wilhelmus* seculo hoc ineunte. De reli-
quis areolis *Zimmerensis* scuti actum est *L. 1. c. 35. n. 7. 8.* cum *Helfensheimarum* facta est mentio.

Gothia.

§. v. Qui proximus est laterculus *rubeus* in capite *leopardum* vel *leonem aureum*, in inferiori autem parte *triplici ordine disposita novem corculis* ejusdem metalli continet apud *Sibmach.* & alios: sed didici, rectius laterculum *auro* pingi, *leonem cyanicum*, *corcula rubea*, representari. *Elverveldius* ita exprimit:

*Corda novem propro qui transfuit in clyta saltu
Gothorum prodi signa vetustaleo.*

Gothorum (de quorum antiquis *duyuan* conf. *Hapting. de jur. insign. c. 2. §. 20. p. 168 & seq. P. 3. & 4. n. 516. p. 313.*) gens multis gestis celebrata, in *Italia* & *Hispania* regnabat undavit non minus seculi. Ipsa vero *Gothia*, quae *Sveciam* & *Diniam* interjacet, aliquando proprios, aliquando cum *Svecia* communes habuit reges, atque adeo cum hac etiam *Danos*; hujus memoria superest in regio scuto pariter & in titulo. Nisi malis, eum *Go-*

An Scania?

thia antiquae pars fuerit *Scania*, cum *Hollandia* & *Bleckingia* promeius, reliquae *Gothia*, quae in *Ostrogothiam*, *Vestrogothiam* & *Smalandiam* dissepserunt, ad meridiam conigua, hanc regni *Gothici* partem, quae ad nostram memoriam *Danico* seculo ceptro sub-
dita fuit, isto leone notari. Videmus enim praedictas reliquas *Gothicas* sunt etiam pec-
culiare singulas habuisse signum. Conjecturae haec aliorum fuere, verum a *Nobilissimo* *Joanne Notio* Regio secretario, historiae patriae callentissimo & ejus decorum studio-
sissimo, qui magnam eorum partem, quae hic trado, nec non quae partem generalem, & librum hujus specialis partem quartum *D. V.* exornatura sunt, benevole communi-

cavit, ceteriora edoctus sum. Notari videlicet *lutham* seu *Cambriam*, & quidem leonem ^{Ponauis} *denigrari* *Linsfordum* *luthae* seu *Limviciam* finium, quo ab ortu in occidentum provinciam ^{thia.} irrigatur, novem cordibus autem Ducatus seu territoria, quae quondam in Jutia numerata sunt, quibus omnibus eadem haec imago leonis & corda. Ita vero appellata sunt *Vend- fiffel* (Vonsilia seu Vandalica terra) *Commerfiffel*, *Marfiffel*, *Loverfiffel*, *Uoffiffel*, *Ham- merfiffel*, *Varefiffel*, *Alminfiffel*, *Isleorfiffel*, *Syffel* (notat territorium.) Huc ergo lym- bolom signis militaribus utebantur, quod omnes Ducatus tere catulo & impetuoso mari emgerentur, & tunc illo allacerentur, unde corda eo direxerint, sedibus ibi locan- dis, & quidem junctis cordibus & manibus unitorum ad defensionem regionum au- xiliorum idem faciebant. Autot ejus symboli fertur simile, si tam alte ascendere licet, *Secundus* primus Jutiae judex Anno mundi 1065. & ita quarto post diluvium seculo. Por- to *lutham* à *Gothis* traxisse nomen, autor est H. Grotpoleg. ad hist. Goth. p. 10.

§. vi. Extrema arca primum ordinis rerum *rubea dracorem* (alias serpente[m] seu ^{Vandali} vermem alarum seu *lindwirm* vocant) *coronatum aureum* continet. Chiffletio teste. ^{in Slavia} Nam *Sibmich*. *Wapenb.* P. 1. pag. 2. laterculum auro tingit, & draconem colore na- turali pingit. *Elvereldius* ita de hoc insigni:

Terribilis Slavos pernicibus exiit alis,

Et loca propugnat suo gigno centa draco.

Primum versum ita eloquitur Pontanus:

Hinc rigidus Slavos effert pernicibus alis.

Vandalorum antiquum etiam signum fuisse, *Olaus M.* refert. Notari vero ^{Danorum} *Vandalos*, *Vendos* seu *Slavos* (quos tamen rectius distinxeris, ut *Vandali* Germanica ^{in eum} gens fuerit, *Venedi* & *Slavi* Sarmatica, quae Baltici maris oras, indigenis alio profectis ^{145.} vacuas occuparunt) non ab *Elvereldio* tantum sed & à *Regum* titulo didicimus. Unde vero illud jus vel utulus, disceptatur. *Canutus*, qui *sanctus* nuncupatur, à *Lothario* Imperatore regem *Obotritorum* conlributam esse constat, quamvis in circumstantiis non eadem omnes auctores dicant. cont. *Pont. R. Dan. L. 1. p. 207.* Sed *Obotritorum* & *Vandalorum* seu *Vindorum* non aequè late patet nomen, licet *Obotriti* utique Vinidius annumerandi sint. Postea vero *Slavici* gentes bona ex parte à *Danis* subactas esse, tamen ex scriptoribus liquido probatur. Quamvis vero excusio *Danco* obsequio ad imperium ille redierint (cont. de his prolixius differentem *Celiber. Coarng. de finib. Imp. Germ. c. 16 p. 244. seqq.*) atque ita à non uno seculo *Danie* *Reges* in *Slavia* nihil possident, insensens tamen non est, sed plurium magnatum exemplis constat, cum titulis etiam notas servari provinciarum, quae aliis jam parent. Significationi *Vandalorum* prius laudatus *Mochus* addit. *Gothos* & *Vindicos* junctura intelligi; & quidem veteres ^{Gothi} *Gothos* usos tali vetime seu dracone, ut & simul insulas *Selandiam*, *Monan* seu *Man* & *Falstram*. Præterea constare ex historia antiqua *Danorum*, tempore *Guthi* judicis sexti Jutarum, qui & *Selandiam* sub potestate sua habebant, *Juthos* & *Cimbros* in *Scaniam* transiisse, atque nomen incolarum mutasse cum appellatione *Getharum* s. *Gothorum*, & quidem ad illius nomen *Guthos* seu *Gythingos*. Ne vero hæ provincie acquiritæ unquam ab invicem separarentur, *Judicem* *Guthi* eis tesseram militarem *aureum dracorem* in minio tribuisse, quem titus provincie representare videatur. *Vandalos* seu *Vindos* quidem etiam usos in insignibus simili verme alato, non nihil tamen immutato. Verum tamen *Vandalorum* symbolum esse *caput lubaloni*, quod nunc quoque in seuto *Megapolitano* comparet. Quod jus ad regnum hoc spectet, *Volde- marmum* ad *Daniam* reduxisse regnum *Vandalicum*, cum *Nicias* ad *Fridericum* *Augu- stum* profectus cum eo fœdus percussisset, & ab eo regnum hoc susceperet. Ast autem hunc jam pater ejus *Canutus* non modo *Ducatum* suum *Slesvicensem* expulsiis *Saxonibus* liberaverat, sed & *Slavicam* terras occupaverat, captis *Pribisla* & *Nicoloto* principibus eorum: unde quod occupavimus dicere, à *Lothario II.* Imperatore 1128. *Rex Vindorum* seu *Vandalorum* creatus & coronatus est. Sequenti tempore in sigillis *Eri- ci* *Glippinga* & *Lietri Men* & ceteri regni *Selandorum* mentionem nomini regni *Danici* additum videbimus proximo numero. Porro alibi quoque legas, *Gothis* tributum fuisse aliquando dracone[m]. Itaque veteri symbolo *Gothorum* duplici *M. Ich. Et a xincus* ^{Gotho- rum dra- con & duplex symbo- lum.} apud *Cyris*. *Spangenb. Vid. Elsp. P. 2. L. 12. c. 38 p. 319.*

Mollitate atrox ducentis us otia Gothi

Vexillum effugem mitis habebat oris.

*Sin vero in populos Mars tristem accenderat iram,
Horrida flammis vomit signa draconis erant.*

Confirmat illud etiam *Ioh. Loccen. antiq. Svec. Goth. L. 3. c. 2. p. 120. 121. In c. v. illis suis olim Gothi prater alia circumulerunt tempore belli magnam draconis conuersionem & a. 1211 (textilis anguis dicitur Sidonio in Pancorr.) in pace agni figuram. Illius rei etiam fuit testimonium in signe illud monumentum, quod in urbe Thuringia Gotha a Gothis ita dicta, repertum, olim veteri stipe turri affixum, deinde illa destructa in vestibulo curia positum fuit, una cum versibus Germanicis, teste Helderer in Oratibus suis, quorum versuum sententiam his expressi versibus Latinis:*

*Quando vetusta urbis turris destructa Gothana,
Inuentum est ibi hinc in signe agni atque draconis.*

*Agni in signe Gothi gestarunt tempore pacis,
Tempore sed belli contra hostem in signe draconis.*

Hoc egregium monumentum significabat, in armis Gothos formidabiles, in hostem acres ac strenuos, domi erga suos lenes ac tractabiles, erga deos atque de vicis placabiles viros & humanos esse. Item in suis Gothi praeceat Ioannes Magnus hist. Svec. c. 41. Gothi non secus ac agni domi conuersantur, foris autem & contra hostes leonum ferociam imitantur.

§. V II. Inferior scuti pars, duos iterum quadrantes, quadripartitos, exhibet. Anterior, qui totius scuti est quintus, in prima area aeneica (*Itaping. de jur. insign. c. 6. P. 3. §. 5. p. 314. rubeam per errorem vocat*) tres coronas aureas telet. Audiamus iterum Poëtam:

*Florentisque trium regnorum iugiter glaucis
In thepau uuit terna corona flaturum.*

Tres co-
rone.

Uniotriū
regnoium

Aliqui *Sueciam* notari volunt, nonnulli tres Gothicas provincias, *Scaniam, Hallandiam, Blekingiam*: Alii (ita *Itaping. de jur. inf. c. 6. P. 3. cl. 5. §. 2. n. 530.*) quod *Noruegia, Dania & provincialis Gothia, Hallandia, Blekingia & Schonæ* imperet: sed *Elverfeldio & Pontano* tutius adhibetur fides, qui unionem trium regnorum, nempe *Daniae, Suetiae & Noruegiae* designari perhibent. *Scibdegerius* ut §. 3. occupauimus dicere, primus traditur fuisse, qui tria hæc regna possideret: qui verò ob hanc causam originem trium coronarum ad ipsum referunt, nescio quam certa hæc id faciant. *Iptonus de milit. offic. p. 128. Suenoni & filius*, qui in *Angha* regnauit, tres coronas tribuit, sed aureas in scuto rubente, & ut altera alteri incumberet. Verum si tres huiusmodi coronas usurpatas fuisse, & illis totidem regna significari concedatur, non tamen alia quam *Dania, Angha & Noruegia* illa fuerint, quod vero concernit trium regnorum septentrionalium unionem, illa areola significatam, a *Margareta Regina* est, quæ tribus regnis imperavit, atque tandem efficit generalibus regnorum comitiis *Calmarie* habitis, ut decerneretur (verbis utat *Pontani rei. Dan. L. 9. p. 528.*) iunimuni omnino procerum voce, ut uno sub Rege, unoque Domino tria regna in perpetuum essent agerentque. *Nec fas esset regnorum uni, regni assumere & eligere, nisi unum regnorum singulorum suffragio.* Hæc fœderatio anno 1397. (vidi annum 1388. ab alii exptimi) celebrata, ipso die *Margarete virginis*, iustumque ut hæc unione discordiæ omnes cateraque regnorum atque indigentiarum odia sublata, sopitaque, nec unquam regnorum alterum in alterum insurgeret, aut bello occasiones praberet. Verumenimvero hæc cœdeditio paci atque unitati inter regna stabilienda instituta dissidiorum tamen ac belli inter Danos Svecosque gesti occasio identidem extitit, & alteri alteris obiecterunt, quod pactis his non stentent. De ipsi tribus coronis inter duo hæc regna huius fuit, sed demum terminata anno 1570. pace *Suetmensi*: Cupus ille articulus (verbis *Thuanii L. 47. p. 808. trium coronarum insignia, quæ interque Rex pro suis vindicat, utriusque usurpare jus sit: Dni Ius Cesaris, Augusti Saxonis Septemviri, Iulii Brunsviceni, Brandeburgici Septemviri, & Georgii Iohannis Palatini, in quos partes compromittere tenebuntur, arbitrio deciditur.* An ex eo tempore his decia sit, mihi non constat. Sed in pacificatione 1613. inter *Christianum IV. & Gustavum Adolphi Reges*, cum prius *Sueci* unam coronarum eximio postulassent (quod non nisi *Dania & Noruegia* cohererent) vel alio colore pingi vel lent, usus denuo utriusque regum seruat est. Ita nunc quoque uterque Rex hoc utitur emblemate, licet diversa explanatione. His illud addi debet, quod etiam ante illam regnorum unionem aliquibus *Daniae* regibus coronarum utriusque tanquam ita extat sigillum *Erici Glippingii* regis 1272. quo exprimitur regia scamno insidens imago, dextera sceptrum læua elevatum globum mundi indicem superposita cruce

De illis
tribus

Vetustior
corona-
rum usus

tenens,

tenens, capite gestans coronam, duas autem alias lateribus appositas habens: Literæ peribolo inferibuntur: † ERICUS DEI GRATIA DANORUM SCLAVORUMQUE REGIS. Item 1288. Regis Erici *Mentavi* illud sigillum visitur, cum inscriptione: † SECRETUM ERICI DEI GRATIA DANORUM SCLAVORUMQUE REGIS. Regis vero eadem figura est, coronas duas iuxta se, tertiam vero capiti impositam habentis. *Valdemari II.* Remisicium eruci inferibit novem coronas. Quæ notasse historiæ studiosos juvat.

§. VII. Proximus laterculus rubecus agni in *nationalem* continet candidum, gestantem *ex cruce aurea pendens vexillum argenteum, cruce rubea* insignitum, seu potius ut apud *Pontanum* est, *vexillum rubecum cum candida cruce*: qui eo refert narrationem §. I. De hujus & alterius quadræ significatione ita *hæreticidius*:

*Piscibus Islandi gaudent: Gotlandia summe
parta refert agno Christi trophæo tuo.*

Gotlandia seu *Gutlandia* insula maris Baltici, cuius etiam *Gotbia* appellatur, in longitudine miliaria circiter octodecim, in latitudine haud ultra quinque patet. Eam ajunt primum à *Guthi* Judicis sexti Iutarum nro *Uterbro* circa annum 607. post diluvium occupatam esse: cum enim pater hunc cum insigni multitudine Jurarū & Cimbrocum emississet, cum initio *Bornholmiam* invenire & occupasse, inde hanc insulam, quam à patris nomine *Guthlandiam* dixerit: dedisse vero insulae militarem testatam *agnum A. malenicum candidum* in initio, supra illum collocato *silo*: cum vero Christiana religio loco paganisim introducta esset, substitutum esse agnum *passivalem* cum vexillo *crucem* in, vestam referente. Unde vero *Gotus* agnus, cont. paulo ante n. 6. Porro insula modo *Svecis*, modo *Danis*, sed ut plurimum huc subiecta fuit. Cui regem habuisse eo constat, quod *Vinganus*, quem *Hilarius* Rex *Danie* heredes scripsit, a *Pontano* *Rer. Dan.* L. I. pag. 10. *Gotlandia* tegulus, ad alios *Gotia* Rex appellatur. In pace *Stettinensi* (*Thuan.* L. 47. p. 808.) *Svecia* omnem in hanc insulam prætenionem abdicat; Verum pace *Bromsbrocensi* *Svecia* iterum juncta est. Urbs insulae primaria *Visbia* emporium quondam celeberrimum fuit, & promissum videtur eodem agno *Palschah* cum cruce & vexillo, in cuius ambitu scriptum: *Ignis Dei, qui tollis peccata mundi miserere nobis.* Et da aternam pacem temporibus nostris. *P. Bert.* com. rer. *Gerin.* L. 3. p. 713. Porro *quæ de maritimis negotiis insula Gotlandia habitatoribus placuerunt, tantum in se habent æquitatis, tum prudentiæ, ut omnes Oceani ecclesiæ eo non tanquam proprio, sed velut gentium jure utantur.* *H. Grot.* in proleg. ad *Hist. Goth.* p. 64.

§. IX. Tertia quadrantis hujus dexteri areola, quæ inimi ordinis prima est, *minio* tingitur, & figuram contractæ, de qua non omnes idem sentiunt: *Chifflet.* Eq. A. V. n. 160. ita enunciat, *tres ocelliflores, totidemque urticae, tria genera, triangulariter coeunt in corde laterculi cocerini, scutulo argenteo impreto De quibus à trois ocellis & trois fleurs d'orties d'argent, mis en triangle in cœur de l'écu, qui est chargé d'un petit écusson d'argent.* Ad dexteram sui *Joh. Ferrandus* censuram neque hic effugere potuit, utpote qui *Epmic. prol.* p. 107. solam urticam agnoscit, ocelli floribus expungi jussis, neque in hoc aut arbitror, injuria contradicit *Ferrandus*. Ut tamen *Chifflet*, non hæc dicatur finxisse, sed pictorū, figuræ scitatas morum sepe in modū pro suo arbitratu alterantium, perierge error adhibetur. Si enim consulas *Wap.* P. 2. p. 18. *Schauenburgicum* scutum, quod cum *Hollatico* deignate idem esse debet, ita repræsentatur, ut in medio sic parvula & qui dem rhombis rubeis & aureis referta, adjectis tribus ocelli floribus vel floribus foliis aureis, & tribus urticæ foliis argenteis, ut illi urticæ foliis, hæc clavis substituta agnoscat: ex quo *Chiffletus*, vel qui illi prætere, errorem suum habuerunt. Cum autem *Ferrandus* illos etiam carpit, qui urticæ folio clavos addunt, non tunc omnes habebit sibi adinstantes. Nam non modo species, qua figura hæc pingi solet, clavos refert, sed & consuetudo traditio. Interim potissimum *agnus* hujus laterculi est ipsū solūm *urticæ*, clavis accessorium. Audiamus iterum *Elvertfeldium*:

*Quid tamen in rubro candens urticae vetustas
contulit, incuiti serps erat illa soli.*

Et aliter: *Holliti in mureos candens urtica per agros,
Stormaria agnum sulva coronas decet*

Poëta illud his verbis respicit, quod apud *Spangenberg*, traditur, *Adolphum I.* cum *Schauen*

Gotlandia

Unde. Goc?

Ad Svecos transierunt. Wisbia.

Leges maritimæ Gotlandicæ.

Hollaticæ. Urticæ an ocelli Goc?

Clavi ex ratione. Urticæ ræ. 110.

gentem admodum ferocem, finitimis gravem, nulli Principi imperatam, & libertate usurpata insolentem. Eam sibi, quando non sit è republica, & quoniam in Principe agere, subjicit petit: tum Holsatiæ ac Stormariæ Comitatum, ac Duchiam suam regionem in Ducatum commutari. Nec gravatus Imperator, annuit amici regis petitionis, & extincto vetere Comitatus titulo, ac Ducatu ex tribus illis ditioribus unofacto, rem hunc, solemniter in talibus more, confert: laterisque in remissa requiritur donum firmat. Ex eo tempore Ducatus axioma servatum, & Reges loquentes & agnati (de quorum n. 30.) ditiones, inter le tamen divisas, nec non tanquam Principes & membra imperii, inter reliquos Principes suum locum tenuerunt.

§. XI. Holsatiam excipit, quæ illius generali uti nomine sæpe simul comprehenditur, Stormaria, denotata proximo latereulo, qui subeunt cycnum argentum pedibus nigris, cujus collo inserta aurea coronæ conspicitur. Pontanus dicit cervicem coronatum) deseri. Figuræ rationem aliqui dant, quia magnam partem ad Albiu sita provincia palustris sit. (cont. Pont. in Chorogr. Dan. p. 666.) De hoc ita Poeta:

*Candidus exili juncto distamante coelo
In mineis clypeo sedibus extat a. cor.*

Porro eosdem semper cum Holsatia Comites Stormaria habuit, initio seculi noni principio *Donen de Meyendorf*, & eius posteritas, post hos in Saxonia Ducum, quos a *Billingo* latere cognominant, potestate iterum uterque comitatus hæsit, & plerumque Ducis frater illos tenuit. Demum in *Schauenburgicam* familiam delapsus uterque, quæ ibi facta expertus sit, ex prioribus §. constat. Porro an Stormaria colore hoc antiquius uti sit, asseverare non auiam, cum nec in *Schauenburgicis* insignibus eius sit vestigium, nec *Hamburgum* (in Stormaria, non Holsatia proprie dicta, sita urbs) insignibus propriis illius avis sed urtica figuram adhecat. In qua urtica Domus Holsatiæ juris in urbem sui nonnullum indicium quærit. (cont. *Touss.* L. 47. p. 804.) Itaque ab aliquot seculis demum, & à familia, quæ nunc imperat, evenit hunc ut Stormariæ esset *dux* assumptum, si liceat, conicio: tunc cum ab Imperatore dignitas Ducalis collata est. Primum vero Holsatorum, qui se *Stormariæ Domum* inserit voluerit, lego fuisse *Henricum Osnabrugensem* electum apud *Pont.* in *R. Dan.* L. 9. p. 565. Porro præter Stormariam etiam *Vigrii* Holsatiæ latius dicte provincie annumeratur. Sed de hac *Elverfeld. de Holsat. el. 1.* Nulla de hac provincia Principes Holsatiæ usurpant, caput tamen bubalum, cum Obotritorem olim sub potestate tuerit, ipsi assignatur. Et versu:

*Hæc sed Obotritis olim subiecta superbis,
Frontis habet torres signatur. mentis: leon.*

Addit *Pontanus Chorogr. Dan.* p. 668. *N. 1.* & aliud fuisse *Comitis* vetustissimis, cum Italiani invaderent, gentilitie imaginis loco, *Pontanus* etiam auctor est, aliud in super adiciens, caput illud tauri, atrum in solo croceo locatum fuisse.

§. XII. Quadrans ultimus iterum quadrinettus *Slesvicensis, Islandicum, Olden-Slesvicum burgicum* & *Delmenhorstense* insignia exhibet. Prima arcota aurea duos leones gradientes caruleos continet. *Elverteldius* ita exprimit:

*Exhibet in clypeo geminus fixæ ante Ducatus
Fortia Slesvige caruleus in ma. leo.*

Et expressis simul limitibus:

*Regia Slesvige signat Coldinza Ducatum,
Etdora quem resistens turbibus ambit aguis.
Fertilis Anglorum per teq. z. vincutia terre
Clauditur excellens anme, Livolde, tuo.
Illius in croeta duplices telure leones
Fortia carulei signa coloris erunt.*

Quia leones duos etiam *Normannici* Duces gestarunt, *Danckwerth de Holsat.* L. 2. c. 3. p. 74. concludit, eandem cum *Slesvicenti* fuisse familiam, de quo ipse viderit. Aliqui credunt, *Slesvicentes* hos leones duos jam ante ann. mundi 1960. cognitos fuisse. Nescio annon probabilis sit, cum tres ejusmodi leones *Danne* emblemata sint, a *Slesvicentibus* Ducibus duos gestos, cum illi Regi sanguinis fuerint. Quod genus discerniculi *Patte. c. 8.* notavimus. Conjecturam juvat historia, nam hic *Slesvicentis* (seu

uti olim etiam vocitatum fuisse ex fœderis formula apud Pontan Ret. Dan. I. p. 437. 439. videre est, Jutæ vel Jutiæ Australis apud eund. L. 6. p. 317.) Ducatus (ante eundem Imperatoribus *Stircho* aatum constituerat excursionibus Danorum coinhibitis, te *Ad Danos*, cum sustulente Dani. vid. *Crantz. Dan. L. 4. p. 81. 82.*) initio in regia tam hactenus. Primus tibi succurrit *Canutus* Erici Higodi filius, quem Slesvicensi hoc Ducatu a Nicolao Rege donatum fuisse, memorat *Pontan. Ret. Dan. L. 5. p. 206.* Inde epus filius *Waldemarus* summoto competitore, Ducatum obtinuit (p. 218.) Post patrem filius *Abel*, à fratre Rege Canuto impetravit (L. 6. p. 281.) Hic ipse filium *Abelium* Ducem designavit (p. 317.) Postea hac conditione inter Regem Christophorum atque *Holfatos* bellum compositum est, ut Rex liberis *Abelii* fratris qui nondam tunc tibi adanos pubertatis venissent, Slesvicensem Ducatum restitueret, atque ea parte terra eosdem ornaret. L. 6. p. 349. Id factum ita est, unde Slesvicensis Ducatus in *Holfatis* posteris ad *Henricum* usque abnepotem, qui 1385. extinctus est, hactenus. De eotempore ita *Pontanus* L. 7. p. 439. *Istis temporibus Slesvicensis Ducatus, cum cum regno *Wendelarem* haberi Duce, atque eis sanguine juncti *Holfati* nollent, quod tamen *Dania* Reges sibi debere judicabant, veluti *Ericus* pœnum ac contentiones perpetuas seges mitoria ne fuit. Cum in *Henrico* illa Ducum stirps defecisset, Rex *Olavus* annuente matre *Margareta*, in publicis regni comitis *Neoburgi* subtestum *D. Joannis*, presentibus regnorum suorum Episcopis aliquot, & regni proceribus pluribus, *Gerhardo* *Henrici* ferrei defuncti *Holfatiæ* Comitum filio Ducatum eundem detulit, ea seilicet lege, ut Regis ac regni *Daniæ* beneficium agnosceret: eoque præstito promissaque fide vexillum illi de manu in manum pro mote Rex tradidit, ipse Dux ac regni eliens declaratus est, univertis qui aderant bonum factum acclamantibus. Fratres interim *Albertus* ac *Henricus* Comitum *Holfatiæ* titulum retinere, nec ad Ducum dignitatem tum evecti sunt. Pontani iterum verba fuerunt, L. 8. p. 509. *Quæ postea, *Gerhardo* à *Dietmarsis* 1474. *eslo*, ejus *vidua* & filius cum Rege *Daniæ* ob feudum hoc, quod isti hereditarium esse volebant, hoc id non largiente, & feuda *Daniæ* ad *viam* modo & gratiam concedi asseverante, controversiæ intercesserunt, ut etiam armis ageretur, L. 9. ejusdem autoris pluribus enarratur, sed non omnia extensam. Imperator etiam *Sigismundus* electus arbiter pro rege & regno pronunciavit 1424. Denum 1425. transactio facta est inter *Ericum* Regem & *Adolium* Ducem: qui iterum à *Christophoro* Rege 1440. feudum accepit pro vexilli Ducalis exhibitionem, ac ad finem vite tenuit. Extincto *Adolfo*, *Joh. Meur* Hist. Dan. L. 1. p. 32. inquit, nullum omnino dubium fuisse, quin corona iterum *Daniæ* ipso jure jungeretur, & *Alb. Crantz. Hist. Saxon. L. 11. p. 579.* Ducatus tum corona consolidatur; quod diu a regibus per multos labores erat qualitatum. Verumenimvero *Christiano* I. Rege mortuo inter filios de Slesvici atque ac *Holfatiæ* Ducatu actum est, quos (ita idem *Meurtius* L. 2. pag. 61.) Ducatus jure tibi hereditario *Christianus* acquisiverat. Et *Holfati* quidem arbitrabantur, æquum esse, ut quando *Joannes* major natu *Daniam* & *Sveciam* obtineret, *Fridericus* integri Ducatus cederent; *Slesvicum* quidem instar feudi, unde regno obnoxius deinceps foret: *Holfatiæ* vero ac *Stormaria* in regnorum tam insignium compensationem quandam. Regni autem proceres sic censebant, quando *Joannes* duo regna non successione certa, verum electione & sortuito teneret, non mihi quum existimandum, ut *Fridericus* aut *Norvegiæ* sibi regnum totum sumeret, inque vicem integros Ducatus eos fratri traderet; aut si illud displiceret, in facta distributione, quanta æquitate posset, sorte fratres inter se partirentur. In hanc demum tententiam itum est. Iterum inter *Fridericum* hujus filios *Christianum* III. Regem, *Joannem* & *Almum* 1544. partitio Ducatum instituta est. Joanne autem mortuo non nihil de successione ejus disceptatum. Ex eo hucusque partem *Slesvicensis* Ducatus (in quem totum jam à longo tempore Imperio Romano-Germanico nullum jus civile, ipse juris alioqui Germani acertimus vindex *Cœring. de finib. Imp. Germ. c. 15.* largitur) Regia familia, alteram Ducalis, quæ à sede principali *Gottorpinæ* vocatur, sed tanquam feudum *Danicum* usque ad *Rothildensem* pacem, qua superioritas concessa, tenere.**

Islandia.

§. XIII. Areola Slesvicensi proxima *rubea Islandiam* rotat, eoque signandæ *asellum pisem argenteum auro coronatum* deferret. Quali emblemate etiam utes *Bergæ* *Norvegiæ* in sinistra feuti parte utitur apud *Hæping*.

Atque

*Atque loco capitis salpam diadema gorentum
Portat hyperbores dona beata iuvris.*

Islandia illa Arctoi maris insula, quæ *Thule* antiquorum agnoscenda sit necne, inter doctos disceptatur, a Norvegis exulibus primum habitata esse fertur. Detecta a pirata Norvego *Atadodor* tempore Norvegiæ regis Haraldus Haarfager, dicta ab eo *Suecland*: inde iterum a *Girto Giumson*, a quo dicta *Gardeholm*. Postea à rege Haraldlo eò missi *Floek*, *Hrolf*, *Torolf* & *Faxe* 872. Ex quibus Floek beneficium totum eo delatus est. Torolfus iterum, qui regionem laudaverat, eum universa familia & frequenti colonia iussu eò abivit. Estat de Islandicæ gentis primordis & veteri republica (quæ Aristocratica fuit) tractatus *Arnorini Iona*, qui ipse Islandus fuit. Cum Norvegiæ regno in potestatem Danorum hanc insulam devenisse, arbitror: Nunc per præfectum regium gubernatur. Teileræ autem hæc primum uti cepit 1386. *Margareta* regina: quæ ex illo piscium genere optimi circa hanc insulam & copiosissimi capiuntur: quæ coronæ ratio esse potest.

§. xlv. Sequitur *Odenburgica* arca, quæ scuti totius penultima est, *auræ* nempe *Oldenburgiæ* *duas fascias* continens: Alii Delmenhoritum his trabibus notari, Oldenburgum autem cruce signari existimant. Ita certe Elvefeldius & Pontanus:

*Celsa trabes geminis pingit Delmenhorstæ coloris:
Oldenburgicam crux velut (velut) aida domum.*

Ac iterum:

*Oldenburgicæ crux candida stirpis acerba
Immemores Christi nos vetat esse crucis.*

*Picta trabum facies gemino distincta colore,
Delmenhorstæ Comitum staminata præsa notat.*

Sed *Hamelmannus* ipse scriptor Oldenburgicus, trabes Oldenburgo, Delmenhorstio crucem assignat. Et suscitatur series laterculorum, si titulo conferatur: & quod *Fürstenbergæ* nobilis Westphaliæ familia (vid. *Wapenb.* P. 2. p. 107. conf. supra quæ ego de hac gente L. 3. c. 25. n. 21.) idem ~~de~~ *de* *jur. i. f. c. 13. n. 44.* Porro Oldenburgicis Agnationem evincere studuit apud *Haping. de jur. i. f. c. 13. n. 44.* Porro Oldenburgicis Julii Cæsaris tempore *caput ænginum* pro signo fuisse, a Carolo M. autem datam *crucem* tenuit, quibus fingere volupe est. Nec tamen verior fuerit illa *Hamelman*, sententia apud *Haping. de jur. i. f. c. 6. P. 7. p. 374.* quod olim scutum quadrupertitum fuerit, ita ut primus & quartus laterculus *ægnum candidum*, secundus & tertius *leonem dimidiatum* reterret: sed quod symbola ab *Henrico Aucupe* sint immutata, ut leoni substitueretur crux, in argumentum, quod æque ac Flandriæ, Tirolis, Ferrariæ Comites, Imperiû & fidei esse debeant defensores. Tum quia Imperii sint *Architecti*, ac per Frisiam hinc inde extruxerint arces & pontes, *trabes* datas esse. Aliorum itidem ratio forte non plus ex vero trahit, quod *Fridericus*, filius *Hermanis* Oldenburgici, cum pater conjurationis in Henricum IV. Imperatorem postulatus & ad leonem *condemnat* esset, pro eo certamine sereno desinens, victor leonis, ab Imperatore accepit fascias, quas Henricus tincto in leonis sanguine digito pinxit. *Haping. de jur. i. f. c. 6. P. 7. p. 374.* Porro *Oldenburgicorum* Comitum stirps traditione communi ex *Witkindi* Saxonis posteris, & nominatim *Rongelhermi* Comitibus deducitur. Prima eorum linea, in qua celebris *Otto*, cui argenteum inauratum cornu, quod adhuc ostenditur, a spectro oblatum, desecit in *Friderico* Hunonis gloriosi filio, cuius modo mentionem fecimus. Herecitate eius postulabat agnatus proximus *Atlo Alvestelæ* Comes, sed spe lux excidit, ad successionem ex testamento *Friderici* vocato hujus amantino *Elmaro* Haponis filii *Dan. Pit nburg & Memmenburg* filio, qui ipse etiam agnatus, sed pluribus gradibus intercedentibus, fuisse fertur. Ab *Elmaro* reliqui *Oldenburgici*, in quibus vero linea *Wald. shufana & Bruckhusina* extinet: citius. In primis celebris fuit *Theodoricus* cognomento *Fortunatus*, ad quem Comitatus Oldenburgicus & Delmenhorstianus integri delapsi, & a secunda uxore ejus filius jus in Slesvicentem & Holatiæ Ducatus. Hi tres fuerunt *Christianus I.* Daniæ Rex, regum successorum & Ducum *H. Daniæ* sator, *Mauricius*, cujus filius *Jacobus* celebs vitam clausit & *Cerhardus* sequentium Oldenburgicorum

pater. Comitatus vero Oldenburgicus in divisione huic obigit, atque ita ad ultimum usque in posteritorem fuit potestate. Reges vero Daniæ & Duces Holsatiæ utpote agnati non minus notam hanc suam in clypeis servarunt: & extincto 1667. Comitum ultimo *Antonio Gunthero* successore ad Regem pariter atque Holsaticam domum, non tamen sine disceptatione inter lineas, delata est. Licet enim *Christianus I.* pro se & posteris Comitibus renunciasset, 1571. novum jus familie acquiritum est, cum *Adolpho Holsatiæ Duci*, ejus fratri ac regi fratris filio in Spirenibus Comitibus *Maximiliano II. Augusto* ultio expectativam, si Oldenburgicam stirpem extingui contingeret, atque ita feuda imperio aperirentur, offerret & conferret.

Delmenhorst.

§. x v. Ultima quadra *caruleæ, cruce in imo speculatam auream* seu potius rubea argenteam (ut à regia linea usurpari vidi, nam in Holsaticis teutis illa tinctura ex cyano & auro servatur) continet. Quod aliqui *Oldenburgum* hac cruce notari velint, §. proximo diximus. Absurdi vero sunt, qui *Jutiam* designari autumant, absque ulla ratione: & quidem si Jutiæ hoc *δῶμα* esset, hic non ei deberetur locus.

Comitatus.

Significatio autem genuina est *Delmenhorsti* Comitatus. Hic contiguus Oldenburgicus condidit, & ibi *Otto* ejus ex fratre nepos 1247. ad *Delnam* fluvium *Otto Comes Oldenburgicus* condidit, & ibi *Otto* ejus ex fratre nepos 1263. Canonicorum Collegium instituit, tum 1270. civitatis jus concessit. Hic fratris *Joannis* filios *Joannem* & *Christianum* heredes scripsit, qui communi regimine ditionibus prætuere, donec 1334. divisione instituta illi *Oldenburgum*, huic *Delmenhorstum* cessit. Eorum filii *Conradus Oldenburgus* & *Otto Delmenhorstus* 1360. de non alienando pactum inierunt: sed qui *Otonis* fratre *Christiano* natus est *Otto* Visua Capitulo Bremensi oppignora- vit, demum 1414. feudo obstrinxit hac conditione, ut si filius debitum 6000. marcarum Bremensium exsolvere non posset, à Capitulo Archiepiscopus eligeretur, & dominium Delmenhorsti Archiepiscopatus accresceret. Filius *Nicolaus* Archiepiscopus electus est, sed ea dignitate ob debitorum onus iterum cessit, ac dein patris ac propriam donationem, postquam de pactis familie hereditatis eductus fuisset, revocavit, & agnato atque affini *Theodorico Comiti Oldenburgico* Comitatum adhuc vivus addixit. Cum dein inter istius filios *Mauritium Delmenhorstum* natus esset, hoc defuncto *Henricus Schwarzburgus* Administrator Bremensis & Episcopus Monasteriensis, ejus autoritate prius, quæ *Mauritio* & *Gerhardo* tuerant dilensiones, erant compositæ, bello *Gerhardum*, qui *Mauritium* liberator erat tutor, aggreditur, & demum 1482. *Delmenhorstum* tamen in potestatem redigit. *Gerhardi* filii deinceps vi, ut ei *Delmenhorstum* cederent, coacti sunt: ita *Henricus* Monasteriensis Episcopatus junxit. 1538. *Antonius Oldenburgicus* Comes & fratres avitam possessionem à Monasteriensibus repetierunt, obtento priori anno à *Camera Spirensi* mandato restitutorio. Inde bellum, sed iterum compositum, & ut juri res committeretur à mediatoribus injunctum. Demum 1547. vi sua recuperavit *Antonius*. Unde 1566. cum Rex Daniæ & Holsatiæ Duces, ut agnati, Comitatum Oldenburgici & *Delmenhorstani* feuda ab Imperatore simul requirerent, hic *Delmenhorstianum* Comitatum recens acquisitum haberi voluit: sed frustra obtinente Comite expectativa Holsatiæ domui concessa est. Inter ejus filios *Joannes Oldenburgum*, *Antonius Delmenhorstianum* Comitatum natus est; hujus filius *Christianus ætatis* 1647. hereditatem habuit patrualem *Antonium Guntherum*, qui 1667. moriens Comitatus suos Daniæ Regi & Holsatiæ reliquit. Porro 1660. in pace *Rothschildani* Rex Sveciæ juri suo, quod ratione Archiepiscopatus Bremensis in pace *Olinaburgensi* in Comitatum *Delmenhorstium* vel *Dietmarsium* prætereundum posset, omnino renunciavit Daniæ & Holsatiarum bono. Monasteriensis autem ob *Delmenhorsti* occupationem licem *Spiræ* prosecuti sunt, sed 1670. 21. Oct. ab actione intentata spoli *Holsatiæ* domus omnino absoluta & his terminata est.

Ad Bremen.

Cum dein inter istius filios *Mauritium Delmenhorstum* natus esset, hoc defuncto *Henricus Schwarzburgus* Administrator Bremensis & Episcopus Monasteriensis, ejus autoritate prius, quæ *Mauritio* & *Gerhardo* tuerant dilensiones, erant compositæ, bello *Gerhardum*, qui *Mauritium* liberator erat tutor, aggreditur, & demum 1482. *Delmenhorstum* tamen in potestatem redigit. *Gerhardi* filii deinceps vi, ut ei *Delmenhorstum* cederent, coacti sunt: ita *Henricus* Monasteriensis Episcopatus junxit. 1538. *Antonius Oldenburgicus* Comes & fratres avitam possessionem à Monasteriensibus repetierunt, obtento priori anno à *Camera Spirensi* mandato restitutorio. Inde bellum, sed iterum compositum, & ut juri res committeretur à mediatoribus injunctum. Demum 1547. vi sua recuperavit *Antonius*. Unde 1566. cum Rex Daniæ & Holsatiæ Duces, ut agnati, Comitatum Oldenburgici & *Delmenhorstani* feuda ab Imperatore simul requirerent, hic *Delmenhorstianum* Comitatum recens acquisitum haberi voluit: sed frustra obtinente Comite expectativa Holsatiæ domui concessa est. Inter ejus filios *Joannes Oldenburgum*, *Antonius Delmenhorstianum* Comitatum natus est; hujus filius *Christianus ætatis* 1647. hereditatem habuit patrualem *Antonium Guntherum*, qui 1667. moriens Comitatus suos Daniæ Regi & Holsatiæ reliquit. Porro 1660. in pace *Rothschildani* Rex Sveciæ juri suo, quod ratione Archiepiscopatus Bremensis in pace *Olinaburgensi* in Comitatum *Delmenhorstium* vel *Dietmarsium* prætereundum posset, omnino renunciavit Daniæ & Holsatiarum bono. Monasteriensis autem ob *Delmenhorsti* occupationem licem *Spiræ* prosecuti sunt, sed 1670. 21. Oct. ab actione intentata spoli *Holsatiæ* domus omnino absoluta & his terminata est.

Recupera-
sa ab Ol-
denburg.

Cessio
Svecorum

§. xvi. Unica superest parmula, quæ toti imponitur rubea cataphractum aureo thorace equo albo, cujus instructus niger, insidentem & stricto gladio minantem continet. Hac *Dietmarsia* notatur. *Elverfeldus* ita:

Dietmar-
siaz Do-
mini.

*Ense quid educto cataphractus? Marte rebelles
Hollatice victos denotat esse viros.*

Dietmarsiam hanc ob ortu *Tidora* flumen, ab occidentali *Oceanus Britannicus*, ab Aquilone fossile & aggeres, à meridie *Albis* cingunt. *Intus Comites* cum texere, quos tamen plethosque male habuerunt feroces populi: Unde tandem *Hortzeus Rudolphi Marchionis*, quem cum filio trucidant, ipsamque vitam conjugem *Vaisungim* natibus & auribus inhonesto vulnere mutilatam, in prostrantem abjecerant, frater & heres, ea immanitate percussus, accepta compensationis titulo *Stadeni* ditione jus omne in *Dietmarsiam* suam *Bremensi* antistiti resignavit. Hinc ab *Theonico Leone* etiam subacta est: sed ab eo iterum tempore non tamen *Dommos* mutarunt, nullius patientes. Inprimis sepius cum *Hollatis*, ipsi antiqui in tubinde reperituris, pugnatum, & date acceptæque clades. Ubi vero *Christianus I.* Danie Rex successorem *Hollatice* adeptus est, eamque (conf. n. 12.) *Daniam* in iam Comitatus, titulo beneficij *Friderici III.* Cæsaris acceperat, (*Meunus Hist. Dan. L. 2. pag. 91. terram nulli Domino subiectam, sed Ecclesie Bremensis si quis incurgeretur. Donatum presententem, & à multis ante seculis Danie regibus, quibus subacta olim fuerat, & bellentem*, ab Imperatore donatam aserit.) *Dietmarsii* Hæthie ambitu simul comprehensum potentiorum experti sunt adversarium. Evocatum tamen ut in verba Christiani jurarent 1474. illi antiquiores *Bremensi* antistiti olim datam causam fidem reculare. conf. *Albert. Cran. Sax. L. 12. c. 12. p. 317. & Dan. L. 8. c. 38. pag. 196.* Filius *Ioannes* ipso seculari anno 1500. viros ad obsequium perducere conatus, sed expeditione in eos suscepta cladem gravissimam perpessus est. Unde iterum genti usus libertatis suæ ad annum usque 1559. quo à Rege *Indrico II.* atque *Ioanne & Adolfo* *Hollatice* ducibus bellum in eos susceptum, & *Ioanne Frincocio* summo rerum prefecto intra unius fere mensis spatium contextum est, *Dietmarsii* ut se imperio eorum submitterent vi adactis (conf. de hisce omnibus *Flam. L. 12. p. m. 97. seq.* & qui peculiariter commentario bellum *Dietmarsicum* 1569. descripsit. *Christianum Cælicum Cambrum.*) Ex quo tempore in obsequio manere, & fieri reliqua *Hollatia* divisa est, hujus quoque provincie pars Regi pars *Gottorpi* & domui adscripta ab utrisque regitur. Pace *Danica* 1660. Rex *Dve* eandem tenuit omni juri, quod *Ratione Bremensis Archiepiscopatus*, in Ducatum converti, in *Dietmarsiam* æque ac *Delmenhorstium* haberet vel pretendere posset, quod s. proximo allegavimus. Porro de mum post hanc victoriam provincia illud emblemata datum esse, & prius vel nullum habuisse vel id omisium, conicio, non tantum ex recitatis *Elverteldi* verbis, verum etiam quia *Christierni II.* scutum alius symbolis insignie equite hoc caruit apud *Chifflet. E. A. V. n. 160.* Unde sub *Hollatice* nomine hanc etiam ditionem, cujus præsentem abdicasse credendus non est, complexus fuerit.

A Danie
victa.

§. xvii. Ita vidimus areas, quas regis clipeus desert: Circa quas illud etiam observandum, inferiorum senem, quæ *Hollatiam, Stormarum, Oldenburghum & Delmenhorstium* designat, una cum *Dietmarsico* equite ditiones esse, quas Rex *Chriftierni ab Imperio* jure tenet, reliquis vero eò hoc superiori sede locatas *Daniam* suæ proprio. In titulis etiam, illarum mentio has antecedit, omnium tamen, quod deinceps patebit, non exprimitur. Unde senes omnium horum *Stourmarum* in monentis argenteis exhibet illa, ut median *Daniam* parvam stipent *Leo Norvegiens, coronæ* *Scuti's ditionum regio circumdata,* (vides hic ordinem scuti non nihil variari) *Leo Gothicus, draco Sclavicus, agnus Gotlandæ, piscis Islandiæ, leones Silesienses, utrica Hollatice, cygnus Stormaricæ, eques Dietmarsicæ, et abes Oldenburghicæ, et crux Delmenhorsticæ.* Post hanc parvulam medio inter eam & *Norvegiæ* loco alia comparat, quam non alibi expressam vidi, & ob hoc colorem exprimerem, mox ne eundem iugum alter quæ in quæ davis fit, complicatis coloribus aitis, discernere possum, credo tamen esse aquilam *Ostia,* de qua n. 16. agemus.

§. xviii. Quod sepius imò plerumque contingit, scutum istud regium subinde crevit areolis, neque semper omnes illas continere potuit. *Christierni II.* scutum à *Christiano* describit *Eq. A. V. num. 16.* aliquoties allegavi: Illius v. clementia, ro ista fuit dispositio, ut scutum *coccineum crux argentea* plana in quaternos *Scuti sue celsi a m. clementia,*
Gggg ; quadran-

Lib. III. Cap. XII.

quadrantes angulares distingueret: illa serie, ut *Dania* primum, proximum *tres corona* (quas *Chiffletius Sveciam* interpretatur.) *Norvegia* tertium, ultimum *Svevia* implent. Scuti majoris medio impressum aliud scutum quadrupertitum rei representatur, in quo primam & quartam aream leones *Slesvicienses*, secundam *Holsatica* urtica, & tertiam *Stormaricus* cygnus occupabant: omnibus symbolis demum aucta parmula aurea zona duplici coccinea exarata, qua *Delmenhorstium* notari ille credit: quo merito? Supra vidimus §. 14. Quæ vero ante familiam *Holsato Oidenburgicam* solo adnotam elypei fuerit dispositio, hæcenus nullibi vidi, neque nisi aliunde doctus coniecturas proprias venditare lustineo.

Corona clausa.

§. XIX. Scuto huic si imponatur *corona clausa* est, ex more hodiernorum regum univetsali. De quo P. I. cap. 6. actum. Reclamat quidem *Lud. Guyon. T. 2. de diversis leçons L. 2. c. 26. alleg. Limn. tur. publ. addit. T. II. ad 6. p. 106.* & Regi *Dania*, quæ sit *Imperii vasallus*, coronam clausam abjudicat, in regem non parum hoc suo asserto injurius. Si eo respicit, quia Rex *Dania* feuda Imperii, *Hollatica* nimirum & *Oldenburgica*, teneat, & eorum ratione obstrictus sit: absurdus etiam est: quis enim sando audivit, eo nomine immuni quæ aliunde est Majestatem, si eadem pericula aliorum beneficiorum nomine obstringatur alii? vel quis *Hispania* regi coronam clausam abjudicaverit, eo quod *Mediolani* & *Burgundicarum* ditionum vel aliarum ratione beneficiorum sit impetu? Vel an regis sui coronam aliter effugiendam credidisset *Guyon*, si *Allatiam*, & alia quæ *Monasterientii* pace regno suo acquirit, non pleno sed fiduciario jure accepisset? Si vero ipsius regni ratione *Danum Imperio* subjicere velit, majestatem illius nimium violat. Si enim aliquando homagii vinculo *Dania* Imperio subiecta fuisset, de quo factò inter historicos controversit, neque res plane expedita est, saltem à quingentesere annis nexu illo clientelari solutam & pristinam suæ Majestatis libertatem servasse, accuratissimum jurium Imperii assertor *Herm. Conring. de feud. Imp. Germ. cap. 14. p. 220.* non distretur, unde ex eo nullum *Guyoti* asserto præsidium. Porro vidi representari regiam coronam, ut quatuor semicirculis clauderetur, regii principis tribus, fratris regni duobus.

Regni ubi subiecti.

Apex.

§. XX. *Galea*, si quæ elypeo addatur, ex *Chiffletio* d. I. imponi deberent octo *rosetis* quadrata carulea, cruce argentea picta, hastis aureis, quatuor in dextram tondem in lævam conversa. Plumarium instructum idem auro & cyano tingit. Si vero addantur *Atlantes* scuto, illi viri sunt duo sylvestres.

Atlantes.

Ordo Elephantum.

§. XXI. Adjequitur demum in signe *Ordinis equestris*, qui ab *elephantum* emblemate nomen accepit. De eo ita *Pontanus*:

Turritigeri hæc celebres cingunt Elephantis honores,

Fama volans quorum tollitur aqua polo.

Ordinem instituisse retetur *Christianus* l. 1458. *Lundæ* *Mettopoli* *Scania*, cum filius ejus *Joannes* *Christinam* *Saxoniam* *Principem* nuptis sibi jungeret. Torques ita describitur à *Gallis*: *P. Paillot. vraie & parf. se. des arm. voce ordre. p. 501. De croix ancrées & d'Elephants, au bout duquel estoit suspendu par trois chainettes une image de la vierge à demy corps tenant le petit IESUS, soutenue d'un croisiant, & entouré de rayons de soleil faits en pointes & en ondes.* Quod videlicet constet alteronarum crucibus anchoratis & elephantibus, ex torque tribus catenulis suspensa imagine virginis *Diociana* *Lunæ* bicorni insidentis, & in gremio filiolum foventis, radus solatibus rectis & flexuosis circumdata. Hujus ratio, quia sub invocatione *Be. Mariæ Virginis*, ut temporis superfluo habebat, ordo institutus. Loco crucium ancoratarum *elephantum* substituit supra §. 2. citatus *D. T. F. T. Etats des emp. p. 1457.* Quidem numum aureum, in quo eorum representari *tres clavos* addit. Ita si res habeat, ratio ex §. 9. facile peteretur. Quo vero equites ornari solebant torques aureus, hunc in modum depingitur ab *Ant. m. de la V. Mar. Pal. de l'honn. P. 2. e. 39. p. 161.* quod ex eo dependeat *elephas* aureus argenteo ornatum, dorso gestans turriculam argenteam lapidum juncturis atris, & insitens terræ viridi & florida. Rationem, cur *elephas* simbolo huic adhibitus sit, memoratus *D. T. F. T.* allegat, quia *elephas* inter teras proxime homini accedat, ornatus virtutum, fortitudinis militaris, prudentiæ, religionis, pietatis, et mentis, quatum admodum neri gestantes unte sit, in imaginibus. Plura quæ illustrando huic argumento, in primis ex

domeiti-

domesticis Daniæ scriptotibus, scaviunt, hæcenus non reperti. Neq; etiam habeo, quæ de recentius à Rege, qui nunc sehciter imperat, inslituto ordine *Dannebrogio* ejusque insignibus dicam.

§. xxii. Illustrando elyceo, quem modo explicavimus, servit titulus Regis so- Titulus.
lemnis, qui ille est: *Danie, Norvegie, Vindorum seu Vandatorum, Gothorumque Rex, Dux Slevisci, Holsatæ, Stormariæ & Dietmarsorum, Comes Oldenburgi & Delmen-*
borstii, &c.

§. xxiii. Et hæc quidem explicant *scutum regium*, quale communiter illud ^{Scutum regium majus.}
repræsentari solet, amphioris veto aliquando elypei utus est in negotiis solemnioribus, quæ sunt *tractatus, fœdera* & hujus generis similia. Porro in eo medium occupat novum *scutum regium* transverse lectum, cujus superior bipettita *Danicum & Norvegicum* exhibet *dragua*, interior pars angustior *tres coronas*, unionis regnorum; cui scutulo *regni corona clausa* incumbit; circa illud reliquæ areolæ sunt, in scuti capite, quod patinae isti mediæ imponitur, repræsentantur telleræ, *Vandalica, Iuthica, Sleviscensis, Holsatica*: Secunda & tertia regio, mediæ partem, non nisi utrinque singulas quadras addunt, quæ sunt in illa hinc *Stormaria*, isthinc *Dietmarsii*; in hæc à dextris *Oldenburgia*, à sinistris *Delmenhorstana*: quarta series sub scutulo medio quatuor laterculos exhibet, ex quibus primus *cyaneus* retet *aurream coronam*, secundus *rubicus draconem aurum*, tertius *rubicus agnem pascha-*
lem Gotlandiæ, quartus *caruleus aquilam* vel argento vel suo colore pictam: In pede scuti tres denuo sunt areæ, quarum mediæ est *Ilandica*, à dextris stipata *prasinâ* (*sitig. grini*) inscripto *arrete argenteo*, à sinistris *calyptina cum urso argenteo*.

§. xxiv. Ex his videmus quinque novas comparete areolas, nunc ordine lu- Femera.
strandas. Corona aurea laterculi cyanei notat intulam *Femariam* seu *Femern*. De qua ita *Johan. Isaac. Pontan. Chorogr. Dan. deser. pag. 721.* *Fimbriam Cimbrici nominis vestigiis unica tantum litera immutata referre quilibetiam placet. Unde & Cimbrici parva eisdem dicitur. At si nomen, quo censetur, vernaculum inspicimus propius, vix quidquam ejusmodi apparebit. Est autem id Femern nihil cum Cimbrici aut Cimbris commune aut consonum habens. Superius non equè Euzchantam Plinio, quam & Fabariam appellatam idem ait, satis est demonstratum. Sæta vero ex opposito Vægricæ, à continente brevi trajectu separata, piscatu & grata fertilitate famosa est, cum vix ulla sit in tota insula terra gleba, que non sitigium & maxime quidem triticum copiose producat; & ejusmodi quidem, quod in oris exteriori ob grani præstantiam ut plurimum arebitur. Olim in ea munita fuit arx *Glabcesis*, cujus non nisi rudera supersunt. Hujus patriæ suæ miserabile excidium, quod 1416. & altera vice potissimum 1420. perpeffa sit tota insula à Rege Erico, cum ei adversus Holsatos insulæ Dominos bellum, & ab insulanis semel iterumque magna cum clade addito ludibrio ipse rejectus esset, describit Celeberrimus Kiloniensis Theologus primarius D. Christianus *Korholt* peculiari tractatu: *Femaria desolata*: cuius crudelitas, cum nec atati, nec sexui, nec ordini, nec factis pareitum sit, conscientia præcipua causa esse dicatur, ob quam Ericus expiandis peccatis peregrinationem in sacram Hierosolyma suscepit.*

§. xxv. *Draco* coronæ huic proximus notat insulam *Bornholmiam*. (Quam Bornhol-
aliis etiam *Bornundam* dictam legi in vita *Christierni II.*) De qua etiam nonnihil ex Pontano adferamus *Chorogr. Dan. pag. 733.* *Superato promontorio Fisterboensi Bornholmia se offert, quinque milli. viribus ab Australi litore, à Scania circiter quatuor remota. Memorat ejus arces Santrevicum & Hamerhusium, & opida Nexosm, Rondam, & quam olorum paludem vocent Swaneker vulgo. Longitudinem militarium Germanicis septem protendi, duobus latam patere. Saxoni Grammatico dicit *Boringism*: Adamo Bremenli, omnia priori syllaba *Holman*: qui etiam vocat *Danie portum ac fidam stationem navium, quæ à barbaris in Græciam dirigi solent.* Addit: *Præterea pecore ac piscibus adeo fertilibus habitat, ut ad exterioras etiam regiones præter butyrum & sericum frumentum quoque utrinque lanam & carnem etiam borniamque muria conditam abunde transmittat.* Traditur vero anno 697. post diluvium superius non semel*

obitum hic reperiant. Quis vero occasione hac fuerit olim a Norragis intermixta navigatio, incertum. In postulentiam dictam nigram referunt aliqui, quæ olim Norragie magnam intulit vastitatem, alii ex coarctata glaciæ copia, quæ impedita adeo ea reddidit litorea, ut vix ea præterquam a parte qua Libonotum Boriam spectant hodie, quamvis & id subinde difficulter, detur contingere. Quando Gulielmus Bassin hæc se contulit sub annum 1616, incolas adhuc reperit, qui pectora tundebant. Porro Ericus ille Rufus seu Kaude Torwaldi filius cum patre ob eadem protagens initio in Islandiam concesserat, & patre mortuo ipse Gronlandiam detexit, Islandos autem ut eodem transiret illexit. Episcopos, qui e Norvegia eo venire, illos vidi. 1. Ericus. 2. Arnhalus, qui 1150. in Norvegiam rediit. 3. Jon Kæter 1150. 4. Jon qui 1220. mortuus. 5. Halg, 1230. extinctus. 6. Nicolaus mortuus 1242. 7. Olaustadius Episcopus 1285. 8. Tord. 1288. 9. Arne. 10. Jon Skalle 1342. Hi vero omnes Trundheimii ordinati, & isti Archiepiscopo subditi fuerunt. Pontanus *Rer. Din. L. 5. p. 222.* ad annum 1153. notat Nicolaum Breckspær Cardinalem, qui postea fuit Hadrianus IV. Pontifex, missum a Papa Eugenio Norvegiam, quæ tum adhuc Lundensi Danorum Archiepiscopo parebat, Nibolsæ (Trundheimium alius diximus) primum Metropolitanam Ioannem constituisse, ejusque rationi atque imperio subjectos dictoque auentes esse voluisse Asloensium, Bergensem, Stavangriensem, Hamerensem, Oreadensem cum Islandensium & Gronlandensium Episcopos. L. 7. p. 476. idem tradit, quod Fournierus etiam perhibuit: *Esse qui tradant, post eam epidemicam luem (1348.) fuisse intermissam ac neglectam, quæ ad eras Gronlandia solemniter antea atque annua fuerat incolarum regni navigatio.* Iterum L. 9. p. 521. ad ann. 1389. Eadem circiter tempestate Naucheri nonnulli atque negotiatores Gronlandiam elisse petierant contra morem ac præter edita regia id temporis longa consuetudine servata. Is etenim diebus Islandia, Vestenora, Helgelandia, Ferro, Eimlvæki regis regniæque propriæ erant, nec aliorum nisi regis solius elisibus frequentari solent. Eaque de causa dies dicta negotiatoribus jam nominatis. Qui cum elisar essent, ac vero ostendissent, se nullo studio, sed sola necessitate ac ventorum motibus que glaciærum aquis innatantum compulsos sedicissis, indomites ac liberi pronunciatos fuisse. Etique per ea tempora Gronlandicam navigationem minus fuisse periculosam, cum nondum coarctata esset ex Trollebotis glaciærum ea copia, quæ nunc impedita ex omni ac difficilia reddit; adeo ut vix nisi à parte insule, qua Libonotum Boriam spectat, terram hodie, quamvis & id subinde difficulter, detur contingere.

§. XXVIII. Priores & consuetos laterculos seu regii Celeberr. *Svaningius* Svaningii abacus contracluf
Chronologie Danie 1650. inferuit abaco, cujus tantum hic exhibemus summam:
 1. *Cimbria septentrionalis* & *Gothia* notatur leone novena corda transiliente: auctor perhibetur *Segudus* primus Cimbrotorum Judex Anno mundi 1200. 2. *Gothlandia* signatur agno Amalónico albo. Auctor *Thiodanus* primus Gothlandia Princeps Anno mundi 2264. 3. *Dania* tribus leonibus, quibus singulivtra adjecta sunt corda, à *Dano* primo Rege Danie Anno mundi 2910. 4. *Sæva* regio Obvutorum seu Wandalorum gaudet dracone fulvo seu auro in solo rubro. Assumit *Valdemarus I.* An. Chr. 1153. 5. *Norvegia* utitur leone cum bipenni: *Margareta* regina attulit. 1380. 6. *Islandia* jactat picem coronatum a *Margareta* 1388. 7. *Vno* trium regnorum Arctoorum coronis tribus denotatur a *Margareta* 1388. 8. *Odenburgum* duas desert trabes à *Christiano I.* 1448. Ab eodem 9. *Delmentorsum*, quod notatur cruce alba. 10. *Cimbria meridionalis* & *Ducatus Slefcicensis* utitur binis leonibus efulis in solo luteo. à *Christiano I.* 1459. 11. *Holfstia* delectatur urtica argentea. à *Christiano* eodem 1459. Nec non 12. *Stormaria* cum cygno candido, cuius collum corona aurea ornatur. 13. *Dietmaris* e symbolum est eques cataphractus albo infidens equo, ex victoria *Friderici II.* 1159. Ac ita notat illa symbola jam durasse annos illa serie. 3640. 3336. 2690. 498. 271. 271. 263. 1203. 203. 192. 192. 192. 92. Adit vero quatuor primis tantum probabiliter Chronologiam accommodatam esse, & sagacioribus esse posse dubium, an iisdem temporibus ea fuerint Cimbris & reliquis co. eva. Possè tamen eos ad annos monitatos referri, quod diligentius inquirentibus sit manifestum. Ad huc illa etiam: agno Amalónico additum 1219. vexillum cum cruce tempore Waldemari. Tum non omnium 877 primam originem designari, sed quando illis seutum Danicum augeri cepere.

Lib. III. Cap. XII.

Scutum
Principis
Georgii.

§. xxxix. Uti haftenus ista de ipso regio scuto tractata sunt, quibus et mar-
res et qui nunc etiam feliciter regnat Potentissimus Rex *Christiano V.* ut sunt et nunc
itur, ita nunc de reliquis etiam ejusdem regiae familiae agere convenit. Cum vero
Regi frater sit Serenissimus Princeps *Georgius*, hujus elypeum merito ante reliquos
Iustrabimus. Utitur vero ille usdem pene arcobis, quibus regia patma plenior or-
natur, sed aliter dispositis. Scutum enim ejus duabus transversis lineis, in tres tegi-
nes secatur. Caput seu suprema regio quinque quadras continet, testens *Jutiae*,
Gothiae & *Vandaliae*, *Eorhoimiae*, *Gronlandiae*, *Islandiae* repletas. Fascia praeter mediam
scutulum, ex latere ejus complectitur hinc *Femeræ* & *Slesvici*, isthinc *Holsatiae* ac
que *Gotlandiae* hieroglyphica. Pes scuti quatuor quadras tetert *Stormarum*, *Olden-*
burgicam, *Delmenhorstianam*, *Diethmarsicam* cum inferta triquetra arcola, quae in
scuti implet, cum a Julia *Ostiae*. Quam vero diximus media fascia incubare, per
scula eadem cum regia sectione testeras complectitur *Danicam*, *Norvegicam* & *Anglo-*
nis: eidem corona incumbit duobus semicirculis clausa, qualis toti etiam scuto ma-
jori incubat: neque enim haftenus videre licuit galeas isti scuto debitas. Titu-
lus est: *Princeps hereditarius Daniae, Norvegiae, Vandalorum & Gothorum, Luc-*
Slesvici, Holsatiae, Stormariae & Diethmarsiae, Comes Oldenburgi & Delmenhor-
stiae, &c.

Titulus

Scutum
Ducum
Holsatiae.

§. xxx. Ex illis quae dicta sunt de tegio scuto, nullo negotio intelliguntur in-
signia Serenissimorum *Holsatiae Ducum*, qui Regis gentiles sunt, & in duos inpr-
prios ramos *Sonderburgensem*, ex quo itetum *Norburgicus*, *Glucksburgicus*, atque
Planensis pullularunt, & qui *Holsatiae* nomine cum Rege in Imperii conventibus
fessione fruuntur, *Gottorpinam* distinguuntur. Nullam vero insignium inter lineas
istas vidi differentiam: sed (conf. *Sibmich. Wapentb. P. 1. pag. 7.*) univerti scuturam
linea transversa in duas secant partes, quarum superior aureas continet lineas, in
prior leone bipennif. *Norvegico*, in altero leonibus *Slesvicensibus* expressis: infer-
riori pars tres laterculos continet, & in his symbola inter *Holsaticum* ac *Storma-*
rium medium quod nonnunquam arcola triquetra inferunt *Diethmarsicum*: toti in-
cumbit parmula quadrata divisione trabes *Oldenburgicas* atque eticem *Delmen-*
horstensem, sed quod monitum auream in caelestino solo, referens.

Norvegiae
Ducum
hereditarium.

Slesvicum.

Holsatiae.

§. xxxi. *Norvegia* utuntur hieroglyphico *Holsatiae* Ducus, quia in potesta-
tem redactum illud regnum, patrimoniale haftenus familiae creditum est, quod
supra §. 3. jam monui: Ex eo titulus etiam toti *Holsatiae* Domus communis here-
ditum *Norvegiae*. *Slesvicensibus* Ducatus itidem ex media parte, alteram enim Rex
tenet, a Ducibus tenetur, quod §. 12. diximus: De reliquis etiam *Holsatiae*, *Storma-*
riae, & *Diethmarsiae* nec non *Oldenburgo* & *Delmenhorstia* illa tantum consulere neces-
se est, quae superius diximus: pari enim jure & titulo cum *Daniae* regibus *Holsa-*
tiae Ducus ista possident, cum & hic, nonnulli quae ex *Holsatiae* Ducibus est, por-
tiones suas teneat. Id tamen observari meretur, obtinuisse *Christiernum II. Da-*
niae Regem, ab Imperatore affine suo 1522. ut *Holsatiam* solus feudo Imperiali tene-
ret, ab ipso vicilim patrum reciperet: id vero a *Friderico* obtineri non potuit, atque
adeo successu caruit: neque ex eo meminissenturatum est.

Scutum
Episcopi
Lubecae.

§. xxxii. Hoc solum discrimen occurrit, si quis ex Ducibus *Episcopatum*
teneat, quod non semel contigit. Ita nunc quoque Serenissimus Dux *Augustus*
Fridericus, ejus qui *Gottorpinæ* lineae Princeps est Serenissimi Ducis *Christiani*
Alberti frater, *Lubecensium* Episcopus audit, & scuto utitur bis secto, ut su-
pream regionem impleant *Norvegicum* & *Slesvicensium*, mediam circa scutulum *Epis-*
copale, hinc *Holsaticum*, isthinc *Stormarium*, miniam hinc *Diethmarsicum*, ist-
hinc quadrupertitum *Oldenburgica* & *Delmenhorstiana* symbola. Qua vero arcule
coeunt, mediam sedem implet parmula caerulea, *Lubecensium* Episcopatus hierogly-
phicon, auream crucem, imposita desuper quae praesulum esse solet, mitra aut
ornata, representans. Scuto pro more subieciuntur decussatum hinc ensis pollicis
potestatis index, isthinc pedum Episcopale. Apicem hinc Episcopatus *Elverticidius*
addit sex vexilla *Holsaticis* utricis picta, & de illis ita canit:

*Bella gerenda monent ancillis junctâ bacillo
ara pro solo munere proque focus.*

Verum justus apx potius non nisi tribus constat vexillis, & quidem tubeis sed cruce Lubecenti pictis.

§. xxxiii. Huic scuto imponi tres *galeas*, omnes coronatas, ut tamen etiam mitra Ducalis per coronas emineat, solemne est: *Mediâ* leonem bipenniterum representat: *Dextra* sustinet bacillos tres argenteos, qui in aureos globulos desinunt, vel juxta alios aureos, hi vero pavonis pennis inertis superbiunt, *Slessi* censu Ducatui representando. *Sinistra* imponuntur septem vexilla tubea utricis *Holfaticis* picta, lanceis aureis. Laciniæ castaneis circumfusa anteriori auro & cyano, mediæ auro & minio, ulteriori cæco & argento tinguntur.

§. xxxiv. *Titulus* respondet clypeo: *Heres Norvegiæ, Dux Slessici, Holfatiæ, Titulus Stormariæ & Dietmarforum, Comes Oldenburgi & Delmenhorstii, &c.* Additur, si quæ dignitas *Episcopalis* est, ilico post hereditarij in Norvegiam juris mentionem.

§. xxxv. Addenda est delineatio *Oldenburgici* scuti, quale illud esse solebat, cum superesset extra *Holfaticum* ramum, qui illa symbola sola gestaret. In *Elverfeldu* *Holfatiæ* ita pingitur, ut quadratum rectum in prima & quarta area trabes *Oldenburgicæ*, in secunda & tertia *Delmenhorstianæ* crucei, de quibus §. 14. & 15. contineat. In *Sibmach. Wapenb. P. 2. pag. 19.* media parmula additur cum *leone*, sed non exprimitur color. Unde eam explicare integrum mihi non est. Si tamen concijendi sit libertas, parmulam exaltinam, leonem aureum vellem, ut ita designaretur *Ieverana* dynastia, quam *Juanes Oldenburgus* Comes obtinuit a *Maria Edonis Wimecken* *Domini Ieverani* & *Heilvigæ Oldenburgicæ* filia, cum *Rustringia, Oifringia* & *Wangelandia*, quatum etiam subditos *Maria* ei adhuc viva jurare voluit.

§. xxxvi. Clausit lineam morte sua *Antonius Guntherus* 1667. nulla ex conjugè suscepta prole: unde successio delapsa est ad agnatos. De modo succedendi, cum *Serenissimus Dux Joachimus Ernestus*, ex *P. a. noni* lineæ, gradu propinquior esset, inter hanc, nec non regiam & *Gottorpinam* domum, ortæ lites, & eæ ad *Cæsaream* aulam delatæ sunt. Pronunciatum pro *Plauenibus*, quibuscum *Rex* pro sua parte translegerat, compensationis loco pecunia numerata & nonnullis in *Holfatiâ* concessis locis. Unde *Rex* possessionem Comitatus adivit. *Ieverana* vero dynastia ad *Anhaltinos Severitanos* translata est.

§. xxxvii. E regio sanguine sunt *Guldenlöwen*, quod per naturam filijs *Regum* nomen conceditur, in quibus primas tenet illustrissimus *Fricus Fridericus Guldenlöwen* *Friderico III. Rege* genitus. Scutum quadripartitum est mediante cruce argentea, cujus extrema medio paulo latiora sunt: *Primi* & *ultima area* carulea referunt *leopardium argenteum auro coronatum*, qui *bipennem incurvam Norvegicam auream* tractat: Quod symbolum est Comitatus *Lartzigen* in Norvegia. *Secunda* & *tertia area* linea *diagonali* sinistra distinguitur, hinc *rubea* illinc *atra*, designando Comitatus *Lartzberg*. His incumbit medium scutululum coronatum *rubeum*, quod pingitur cruce angustiori argentea impositis toti duobus leonibus gradientibus (*gestreckte Löwen*) aureis coronatis. Scuto imponitur *corona Principum*, cui insidet adversus leo coronatus aureus, qui utroque pede anteriori gestat bina vexilla quadrata, & singula oblonga in duas lacinas terminata: Vexilla omnia rubea crucebus argenteis exornantur, oblongis autem dextro angulo superiori litera *F.* numero 3. implexa, corona desuper incumbente (indicio nonnis *Friderici III. Regis*) imprimitur. *Taliamonum* vicem subeunt duo elephantis candidi tergis obvethi, quorum nonnisi capita & pedes apparent, reliqua corporum parte post clypeum latente.

§. xxxviii. Ti-

CAPUT XIII.

Com. à Daun.

ARGUMENTUM.

1. *Familia series. Quaedam successio ad Rollingenfer. Ad Manderseheidi. Reineccios. Dominii Daun. Comes.*
2. *Scutum. Apex.*

3. *Scutum anticum, Sassenheim.*
4. *Scutum comitum.*
5. *Apex. Titulus.*
6. *Dominii Zevel.*
7. *De Mars. De Zolter.*

§. I.

Illustrissima familia *Dauna* s. *Dhauna* (à castro *Dhaun* s. *Dhuan* à *Dune* in Eifelia sito ita nuncupata) alibi a me aliqua ex parte recensita est, videlicet in appendice prioris ^{Familia} ^{series.} subjuncta Part. IV. seu auxilario secundo *Theatri Pragmatici*. Unde hic breviores esse possumus. Antiquissima memoria ejus est in *Wilhelmo Dn. de Daun*, quem *Trevirensis Archiepiscopus* adversus *Hunos* auxilio *Henrici Azeupis* 933. missile memoratur, & commilitones *Vhicus Dn. de Oberstein*, *Ducoldus Dn. de Reipolzkirch*, *Ludovicus Ranzevatus* nominantur. Post hunc leguntur in torneamentis comparuisse 968. *Wilhelmus Dn. in Dhun Mersburgi*, 996. *Fridericus Dn. in Dhun Brunsvici*, 1042. *Henricus Dn. in Dhun, Halis*, 1197. *Andreas Norimbergæ*, 1209. *Vernerus Wormatiæ*. Plenam tamen ex his vel aliis genealogiata necesse non audeo. Ea quam ex communicatione Illustrissimi *Comitis Daunii Wilhelmi Joannis Antemi* accepi, designatio orditur ab *Henrico de Daun*, qui *Marescallus Comitatus Lucenburgici* factus est 1223. & pater fuit *Richardi*, qui cum matre *Sobilia de Linzer* monasterio *Clarifontis* 1256. villam *Elter* dedit, ut & *Henrici*, a quo linea de *Zevel* orta est. Sed *Richardo* natus *Aegidius*, hoc *Henricus Dn. de Daun in Dinsporn*. *Henrico* nati *Richardus Aegidius*, *Henricus*, *Fridericus*, &c. quem modo dicta designatio adjicit reliquis, illa vero, quam alio capite, quo *Comitis Falkensteinii* describetur scutum, adducemus, relatio aliunde eum derivat, Cuno *Falkensteiniorum* sator, *Richardus* filia *Anna Joanni de Rollingen* nuplit, eique familiae attulit *Marescallatum Lucenburgi*, qui deinde per *Rollingensem* filiam iterum tranxit ad *Creechingios*. Et hec causa est, quod in *Rollingenium* clypeo clathri *Daunii* visuntur. *Henrico* nati duo *Richardus senior* & *junior*: illo *Theodorici* iterum duo nati, quorum senior non nisi filium *Lucianum*, junior filium *Richardum* genuere: qui conjuges parentes fuerunt *Theodorici*, *Immaridis* atq; *Catharinæ*: ex his fratre sine liberis in ortuo *Imgardis Theodorici C. Manderseheidi* habitationem in arce *Daun* & vetus castrum in *Daun* (qua causa *Manderseheidi* etiam clathris *Daunii* utuntur, sed 1667. Electori partem tuam in *Daun* vendidit.) *Catharina Joanni Dn. de Reineck Froich Eifelia* & *Cluffart* attulit, de quibus uterque à *Trevirenti*, qui partem castri *Daun* sibi retinavit, & nunc quoque servat, sunt investiti. *Richardus junior* item *Henrici* filius diuturniorem habuit prolapiam, ab eo enim descendunt *Dominii de Dhun*, qui licet partem & plerumque domicilium in castro *Daun*, (in quo hodie Electori *Trevirenti* & isti linea soli pars superest) & alia deductionis suæ documentalibetent, per plures generationes servatum nomen *Dominorum de Daun* paulatim omisere, & se simpliciter de *Daun* seu *Dune* appellare contenti fuere: unde quia bona possidebant matriculae nobilitatis inerta, sortis sublimioris, quam equestris conditio est, non esse per eorum a multis crediti & proditi sunt. Ceterum ex his *Richardus* atnepos *Petrus de Duna Magnus* aulae *Trevirentis* fuit *Magister*, & pater *Wilhelmi*, quo geniti præter alios *Wilhelmus*, *Carolus*, *Theodoricus*, *Nicolaus*: ille & hic uterque filium genuere, sed ætate. Hic *Carolus Dominus in Sassenheim & Holfels* ex *Agnete de Hagen* herede & *Domina in Sassenheim*, uxore sua, genuit præter alios *Joannem Jacobum* *Commendatorem Ballivæ* & *provincialis Austriae* (*Vandemmensthur*) & *Philippum Ernestum*, quorum meritis datum est, ut *Ferdinandus III. Augustus* eos veteri *Dominorum* titulo restitueret, & novo axiomate *Comitum* augetet: qua dignitate nunc etiam *Philippi Ernesti* filii Illustrissimi *Johannes Antonius* & *Carolus Fridericus* germani tugent: uterque *S. Cæs. Mæst. Camerarius*, ille etiam ejusdem *Consiliarius* anticus bellicus, *Colonellus* & *vigilatum Magister Viennæ*, nec

non Regis Hispaniæ Consiliarius bellicus & Colonellus legionis Teutonice pedestris.
De *Comitibus* Illustrissima posteritate deinceps dicemus.

Scutum.
Apex.

§. II. Quod insignia attinet, veterum Dauniorum promore antiquitatis etiam tum simplex fuit, videlicet *an eum clathris ternis rubris* distinctum: apex autem erat ex galea exurgens *cyneus argenteus alis expansis nigris*: Laciniæ etiam tunc ex argenteo, nigro reflexæ. Ita gestarunt insignia 1301. Henricus Dn. de Dune, & filius Richardus senior: hujus vero frater Richardus junior eodem servato apice mitistrum addidit *quadrantem caruleum*, cum *duobus liliis argenteis*, quod discerniculum esse restat. Henrici frater Fridericus Dn. in Dune 1333. scuto usus est item clathrato, sed impositum fuit galeæ apicem alium, caput videlicet cum collo equi candidum, imio frenatum.

Scutum
auctum.

§. III. Linea Richardi junioris servavit *caruleum* illum quadrantem sinistrum, usque ad *Carolus de Daun*, qui circa 1390. scuto usus est quadripertito, in primum extremum laterculum locatis clathris cum quadrante liliato: in secundum autem tertium alveolum *aureos* inscriptis singulis *leombus nigris, lingua exserta rubea*, cui clypeo duæ impositæ sunt galeæ, utraque coronata: prior servabat antiquum apicem cyneum, alteri innotebat leo scutarius. Hoc novo simbolo non dubito designari Dominium *Sassenheim*, quod ab uxore *Agnete ab Hagen*, Electoris Trevirensis Joannis Ludovici sorore, *Carolus Daunus* nactus est.

Sassenheim.

Scutum
Comitum.

§. IV. Cum *Comitum* accederet dignitas, ita dispositus est clypeus, ut ei quadripertito media parma imponeretur, & quidem coronata cum *Daunius clathris*. In majori scuto locum suum servat leo *Sassenheimus*: prima scultima areola transerse secatur, superior parte carulea cum duobus liliis argenteis, inferiori nigra inscripta corona aurea (seu dicere malis, ut faceret pictura, alveolum esse nigrum cum corona aurea, impositum vero caput scutarium caruleum cum duobus liliis.) Hujus laterculi originem ex discerniculo antememorato repetendum puto, ut quæ olim figura illi servasset usui, nunc nova dispositione & augmento decoraret parvam.

Apex

§. V. Clypeo ita disposito inponuntur galeæ tres coronatæ, ex quibus media est vetus illa *Daunia*, anterior *Sassenheimia* cum leone, extrema sustinet alam nigram impressa corona aurea. Laciniæ omnes sunt argenteæ & nigre. His *Comitibus* hodie etiam utuntur prænotati fratres duo Comites, quorum titulus est, *Comitum & Dominorum in Daun*.

Titulus.

Dominii in
Zewel.

§. VI. *Canonis*, ex quo *Falkensteinii Comites* sunt, posteritatem hic omitimus, peculiari capite recensendam. Ad eandem vero gentem spectat linea *Dominorum in Zewel*, de quorum insignibus agere necesse est. Huc spectant fratres tres *Joannes, Wilhelmus & Richardus de Dune Domini in Zewel* 1313. huius *Henrici*, cujus frater *Richardus* reliqui stemmatis auctor fuit. Hi clathros gestarunt, sed argenteos (de hoc discerniculi genere in mutatione colorum actum P. I. c. 8.) rubeo scuto inductos cum ponticulo seu fasciola trifida carulea supremo scuti margini adherente: quod novum genus discerniculi est. Apex fuit herma virilis nigro amictu cum pileo turbinato rubro, pennis nigris superius fastigiato. Simili apice & scuto usus est *Wilhelmus de Dune* dictus *Zewel* 1437. sed ut mediæ juncturæ clathrorum in scuto caruleis vincirentur ligamentibus seu nexibus, omnia fasciola trifida.

De Marte.

§. VII. Reperiuntur alia etiam cognomena linearum *Dauniarum*, ut tamen quomodo cum stirpe connectendæ sint mihi non consistit. Ita fuisse *Daunia de Marte*. *Petro Wyhe von der Marte* 1470. datur clypeus *Daunus* communis, cum quadrante caruleo & liliis, unde istius rami hunc itonem tuisse oportet. Galeæ incumbent inter duas alas expansas nigras scutulom *Daunium clathratum*, incumbente liliis rubra. Alii de *Zolwer* dicti sunt. Inter quos fuisse *Theodoricus & Richardus* fratres, dicti de *Zolwer*, circa 1478. qui scuto *Daunio* communi imposituere apicem pileum latum nigrum, cum duabus affinis auribus item nigris. Alia *Dauniorum* insignia vidi, quos ad certas lineas referre non possum. Ita *Joannes de Dune*, qui vixit 1430. scuto justo *Daunio* usus est, verum apicis loco impositum galeæ cocineum pileum turbinatum, nigris penus superius ornatum. Alius *Theodoricus de Dune* circa 1475. & scuti & clathrorum mutavit colorem; illud constituens argenteum, hos tubcos. Galeam tegebat fascia tortili ex argento & nigro, prominente capite hircino argenteo cornibus nigris. Omnes tamen constanter laciniis argenteis & nigris usus apparuit.

De Zolwer.

Quæ

tantur *Georgius ab Ems Dn. in Alten-Ems* in torneamentis Rotenburgeis, 1277. *Therius* in Hallensibus 1048. *Theodoricus* in Coloniensibus 1179. *Celchereus* in Batavis allegantur *Vilhelmus Dn. in Alten-Ems & Arnoldus Dn. ab Ems* 10. *Hob. in Ems* 1290. qui modernos ex se dedit. In his gentes *Tortunam* auxit *1160. Comes Dn. ab Ems* Comes ab Ems, qui *Clavam Medecam* Pn IV. Pentithis foretem conueniens habebat, & ex ea prater alios genuit *Isacolum Hannibalem & Marcom Sincum* in palatinam Constantientem & Cardinalem, 1395. defunctum. quem nescio qua fide, (imbricatus theta error sit) praefatus *Bucelinus* patrem constituit *Robertus ab Ems Com. in Ems* Marchionis *Gallefi*, quo natus *Ioannes Angelus Dux* *Et. in Ems*, pater *Petri II. Ducis*. *Hannibal* uxorem habuit *Hortensiam Borromeam* Cardinalis *Caroli*, quem *Petrus* pater sanctum esse iussit, genuit *Manam*; unde nati *Caspar Comes* & *Marcus* *episcopus Salisburgensis*. *Caspar* pater fuit *Isacbi Hannibalis*, quo *Carolus Erchenberg*, *Franciscus Fulbelicus* genuit: ille *Cornelia Lucia Ducissa Altensis*. *Petro* *Ducis Angelica Medicea*, qua *Cosinum Magnum Ducem* parentem habuerat, genita maritus, hic *Eleonoræ Fürstbergeris*, uterque filiorum patris.

Scutum

§. 11. Scutum apud *Sibmach*, *Wap. P. 1. p. 16*. evaneum pingitur cum capite *auri*, *cornibus ugris*. Ad nomen *Ems* alludi videtur, uti *damas gemsem* vocare solemus.

Apex.

§. 111. Galea *vesperis capricorni scutarii* sustinet, & phaleras circa se fundit cyano & auro tinctas.

Titulus.

§. 14. Titulus *Carolo Friderico Comiti* ille 1654. in comitis adferbitur *Comes in Hoben-Ems, Gallara & Vaduz*, *Dn. in Schellenberg, Dornbarn & Luffen*, *Hoben-Ems* castrum duplex est, *vetus & novum*, olim *Amsum*, inter *Brigantium* & *Veldkirch*, sub quibus *Ems* situm est. Titulus comitatus à *Ferdinando I. de Habsburg* collatus est, quem *Pius IV. Pontifex Romanus* status *generalium* constituit. *Gallaram* seu *Galeratam* in *Mediolanensi Ducatu* concessit *Rex Hispaniarum*. *Titulus* (quod *Veldkirchio* millitari dicitur) & *Schellenberg* *Caspar* comes 1613 à *Carolo Ludovico C. Sulz* 200000. aureis emit.

CAPUT XVII.

D'Estampes, M. de Mauny & de Valençay.

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Linea de Mauny. De Valençay. D'Antoy.

3. Scutum.

4. Tituli.

§. I.

Familia

Illustri splendore iam diu *Estampis* seu *Stampensis* Domus floruit, quam ad *Isaacum d'Estampes* referunt, qui sub *Ludovico Crallo* vivit. Ex eo descendit *Robertus* seu *Robinetus d'Estampes*, *Dn. de Salbris & de la Ferté Imbaud* cubicularius *Joannis Ducis Bituricensis* & ejus testamenti executor 1416. pater quinque filiorum. (cont. *P. Anselme Palais de Thonn. p. 393. seq.*) ex quibus *Ioannes Episcopus Carca* *Dn. 1288* obiit, *Ioannes alius Episcopus Nivernensis* dececit 1462. *Guillelmus Episcopus Condomensis*, duo autem gentem propagarunt: nimirum *Ioannes Dn. de S. Cyprien* & *Dommoir de la Ferté Nabert* autor, cujus nepos *Margareta* hereditatem *Nectario Dn. de Senne terre* attulit, sed major *Robertus Dn. de la Ferté Imbaud, de Valençay, de Salbris & de Tillay*, fuit *Caroli VII. Consiliarius & Cubicularius*, nec non *Marschalch* & *Seneschallus Bourbonni*, qui 1478. uxorem duxit *Margaretam de Beauchamp* *Dn. de la Ferté Nabert*. In his natus est *Robertus II.* communis pater ex tribus filiis *Ranne, Ludovicus & Roberto* trium lineatum.

Lineæ de Mauny.

§. 11. Prima linea *Ioannis* est *Dominorum de la Ferté Imbaud*, continuata per *Ludovicum* (cujus frater *Robertus* novum ramum *Dominorum de la Motte des Aulnois* ex se dedit) *Claudium & Isacum*, quorum hic *Marchio de Mauny* *Marechalch* *Francie* 1691. creatus est, & 1668. mortuus *Franciscum Marchionem de Mauny* 1691. *Alteta linea Ludovici Dn. de Valençay*, hunc titulum gessit, continuata per *Jacques & Ioannem*.

De Valençay.

Johannem Jacobum Colonellum equitatus Francici levis armaturæ, cujus frater *Leonardus* Episcopus Carnuntum dein Archiepiscopus Rhenorum. Alius *Achilles* Generalis Medicus, inde exercitus Pontifici, demum *Cardinalis* fuit: *Leonardus* & *Domesticus* *M. de Valencis* Margareta Montmorencie Ducis, illi maritus & ex capite. Tertia linea *Robertus* *Dn. d'Autry, d'Ardehon, & de Theky* istos titulos servavit. D'Autry.

§. 111. Scutum gentile est *coruleum*, duabus triangularibus sectionibus aureis in quinque partes æquales distributum (*d'azur a deux aurons d'or, mis en chevron, vela deux grons d'or, partageant l'escu en cinq parties égales*) imposito cephalo argenteo, cui inscribuntur *tres coronæ* *Duales* *rubeæ*. Hoc utriusque lineæ commune video assignari. *Ann. Arb. p. 421. & 529.* Apicem quo utantur milibi vidi. Scutum

§. 1v. Tituli sunt alterius lineæ: *D'Estampes, Baron de la Terre Imbaul, Marchio de Mauny.* Alterius: *D'Estampes Marchio de Valencis, Dn. d'Hauplincourt, &c.* Ultimæ hinc titulus est à conjuge *Johannis* *d'Estampe, Dn. de Valançay, Sara* filia & herede *Johannis* *Dn. d'Hauplincourt, de Borsencourt, de Preully, &c.* Tituli

CAPUT XVIII.

C. Fuchs de Fuchsberg.

ARGUMENTUM.

1. <i>Familia.</i>	4. <i>Fuchs de Fuchsberg.</i>
2. <i>Linca in Hohen-Eppan. In Lauffenburg. In Lebenberg.</i>	5. <i>Lebenberg.</i>
3. <i>Scutum.</i>	6. <i>Passeyr.</i>
	7. <i>Galez.</i>
	8. <i>Titulus, Lauffenburg, Hohen-Eppan.</i>

§. I.

FX Tirolenti nobilitate præfata sunt Perillustres *Fuchs* *de Fuchsberg* Barones, nunc *Familia* vero Comes. De illis ita Comes *Brandius* *Tyrol. Adlers Ebrenfr. pag. 54.* *Edle jert Grafen Fuchsen von Fuchsberg / Vasser und zebenberg / Risten vom wraffen Adelsuchen haus her / so schon vor vierhundert Jahr als rittermasz sign Tyrol gelebt.*

§. 11. Diligentissimus *Gabr. Buccin. Germ. T. 2.* eos deducit ab *Udalrico Fuchs* de *Linea* *Fuchsberg senior* *Dn. de Eppan*, circa 1257 quo natus *Adrius junior*, pater *Wolfgangi*, *Hohen-Eppan.* qui sator ex *Jacobo* & *Udalrico* duarum linearum. *Jacobi* abnepos *Elisabetha* domina in *Hohen-Eppan* & *Reb* lineam clausit, & majorem partem bonorum attulit primo suo marito agnato *Johanni*. *Udalrico* natus *Christophorus*, cui *Ubara* de *Lauffenburg* heres in *Lauffen-* nupsit. His parentibus geniti *Wolfgangus* & *Hildebrandus*. *Hildebrandus* *Dezanum* genuit, hinc *Dezanum* alium & *Christophorum*, post mortem uxoris *Margarete* de *Maxelrain* *Episcopam* *Brixinentem*, & *Christophori* partem. *Dezanus* iste iterum *Dezanum* filium habuit, genitorem *Friedrici*, quo natus est *Carolus Fuchs de Fuchsberg* in *Lauffen-* *burg*, matium iterum in hac linea extremus. *Wolfgangus* autem *Dorothea* de *Le-* *benberg* maritus istum ramum ex se emittit, pater *Thome*, avus *Johannis*, cui agnata *Elisabetha* heres lineæ in *Hohen-Eppan* nupsit, & peperit *Christophorum*, quo editus *Carolus*, pater *Johannis* *Christophori* atque *Caroli*, cui primo Illustrissima *Comitis* dignitas collata est; quo nunc etiam gens utitur. In Lebenberg.

§. 111. Scutum in *Salmach. Wapenb. P. 1. p. 23.* tripartitatur quadrilaterum. Scutum Prima & quarta quadra aurea vulpem inube in complectitur. Secundam & tertiam argenteam permeat fissa carnica, toti imposito leone rub. Hinc quadis imponitur armula media carnica, ex cuius pede in capitis marginem extingit triangulum coruleum: alii dicent teatream feutariam seu chlamydem rubeam supra tunicam intextam caeruleam.

§. 1v. Vulpes ipso nomine indice designat familiam *Fuchs de Fuchsberg*, quæ *Fuchs* de *arx* est inter *S. Pauls*: deßen war schon 1267. *Herz Ulrich, Fuchs der Landg.* *Stiesslichen herzhafft* *Lebenträger.* Ut loquitur *Comes Brandis*, p. 168. Fuchsberg

§. v. *Com* in titulo laterculo designat *Lebenberg*. *Familia* ea verus fuit, & no. *Leben-* *men* gessit ab arce *Lebenberg* seu *Lawnenberg* supra *Lanam*. De ea ita *Comes* Lebenberg.

Bianchi Tirol. Adel. Ehrenr. p. 72. Edle Ritter von Löwenberg/ deren Stammhaus das schloß Löwenberg ob Lana/ sollen mit denen von Lanaburg ein nes wapens sein/ werden ihnen anno 125. schriftlich angezeigt/ und 127. rate Herbot ein Sohn Hagons de Congo anno 1280. den ritterlichen tumb von Löwenberg. Leonardus anno 128. Landhauptmann an der Etsch/ obnemantlichen erben anno 1402. der menschenheit entsetzt. Und warden er eine einzige tochter Dorotheam Wolfabriem Fuchs von ymoer/ und auch Janssen chequellam verlassen/ als ist das schloß Löwenberg an das ymbliche hauß gelangt. See pag. 54. Dorothea Wolartzi uxoris patrem. Petermannum pro Leonardo vocat, quam iste 1421. duxit.

Passleyr.

§. vi. Scutulum medium designat familiam Passleyr, etiam Tirolensem. De qua sepe memoratus Comes Brandilius p. 85. Edle von Passleyr/ Gerichtsherrn derselbigen herrschafft/ und wohnhaft auff dem schloß Janssenburg/ Neubrecht und Berchtold besiditen anno 1361. den Landvogt zu Brixen/ Barbara aber/ Reimbetti des lezten tochter/ hundert qwe nach todtslichem hantut 139. Christoff Fuchs ihren eheherren dietes ihr zeuthen vermogen. Nomen stirpi sunt a Passleyr, districta judiciali (gericht Passleyr) non procul Merania, unde emanat fluvius Passertu Passleyr, qui exundans Meraniæ aliquoties gravissima intulit damna.

Galez.

§. vii. Clypeum premunt tres galez: Prima tegitur pileolo rubeo, cujus ora argento reductur, cum inidente vulpecula rubea. Laciniæ autem sunt aureæ & coccineæ. Media coronata sustinet jugum alarum explicatum, cum typo seu sectione medi scutuli; phaleris dependentibus caelestibus & rubeis. E corona extrema exurgit leorubens. Dependent laciniæ argenteæ & ruberæ.

Titulus
Janssen-
burg.

§. viii. Titulum ita format Bucelinus: Fuchs de Fuchsberg, Comes de Lehenberg & Triandenstein, Dominus in Janssenburg. Quod attinet Triandenstein, nihil de eo dicere possum. Janssenburg castrum est in judicio Passleyr (gericht Passleyr) quod condidit Rupertus de Passleyr, & feudo obtulit regi Henrico. Margareta autem in proprietatem sua commutavit, & Bertholdo de Passleyr 1363. in potheccario jure concessit. Cum vero 1383. Christophorus Fuchs Barbaram de Passleyr duxisset, hanc etiam dynastiam natus est. Vidimus etiam §. 2. Hohen-Eppan seu Eppan in patrimonio stirpis fuisse: castrum illud fuit sedes veterum Comitum de Eppiano, quod voluit brevi post Christum natum a Gallis conditum. Inde traditum est Comitibus de Hohen-Eppan: Post hanc diuturnam 1365. Ducissa Margareta vel Rudolphus id Petro de Schenna attribuit. Inde illud 1400. St. Arckenbergu. 1494. Jacobus Fuchs. 1550. Joannes de Trautson. 1557. Abundus de Tschetsch. & 1614. Comites Fuchsi feudo acceperunt.

Hohen-
Eppan.

CAPUT XIX.

Princ. & Com. de Fürstenberg & Episcopus Argentincnsis.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo. Deductio. Com. Friburgi. Uracum. I. scheneck. Successio ad Badenjes. Henning. error.	9. Scutum Episcopi Argentincnsis.
2. Fürstenbergu. Lunce. Heilgenbergia. Blombergu.	10. Episcopus Argentincnsis.
3. Scutum.	11. Abbata Marbacensis.
4. Augusta Fürstenbergia. Friburgia.	12. Luncevis.
5. Weidenberg. Comitum orio. Successio.	13. Alata Landgravatui.
6. Heilgenberg. Nomen. Comitum. Successio. Controversia cum Arb. et Salmansveier.	14. Novum scutum Episcopi.
7. Galez & apex.	15. Abb. Strabulensis.
8. Usus scutuli in de Berga-Heilgenbergis.	16. Malmdarvensis.
	17. Galez Episcopi.
	18. Tituli.
	19. Rationes. Baw. Hausen. Gundelincen. Wildenstein. Melsch. Stungen. Huzen Weira.
	20. Principalis dignitas.

§. I.

Inter proceres Sveciæ nulla familia est, quæ vetustate & illustri splendore superet ^{Familie}
 Multitulumam ^{0150.} Fürstenbergiam stirpem. Eam tetentur ad *Henricum Comitem Friburgæ*
 & *Fürstenbergæ, Landgravium in Stulmgen & Baur*, cui tamen aliis adscendens dili-
 gentissimus *Gabr. Bucelinus Germ. P. II. c. 88.* patrem assignat *Fronem II. 801.* avum
Chunonem C. Fürstenberg & Landgr. Stulmgensem 748. proavum *Fronem* seu *Ez-
 nam Agilolfingii generis heroem circa 671.* Henrico filios dant *Ludovicum C. Fürsten-
 bergæ, Landgravium Stulmgensem 921.* Gregori Regis Secunde ex Agnete filia generum, ^{De Julio.}
 & *Fronem C. Friburgi* (Bucelinus hunc etiam *Lutkenbergium* vocat) cuius linea in
 pronepote *Conrado* terminata est. *Ludovico* iuxta aliquos nati *Ego* atque *Henricus*,
 (Bucelinus vero solum *Fronem*, quem IV. vocat, maritum Agnetis Ducis Teccie ei
 dat, *Henricum* autem *Venericis Habspurgie* maritum circa 1200. ejus filium facit,) hoc
Ego, pater *Henrici, Ottonis & Fgonis III.* Ex quibus *Henricus* posteritatem habuit,
 quæ circa principium seculi decimi quinti defecit: *Otto* tator est *Fürstenbergiorum* <sup>Com. Fri-
 burg.</sup>
 modernorum, *Ego Friburgiorum.* *Frone* enim natus *Fro IX.* uxorem habuit *Agne-
 tem Bertholdi Ducis Zaringie* filiam, quæ, cum frater *Bertholdus* ultimus Dux sine
 heredibus moreretur, in *Brifgoia* & nigra silva ex ejus hereditate plurima obtinuit, in
 quibus *Friburgum* fuisse reor. His natus præter *Conradum Cardinalem*, qui Papatum
 recusasse dicitur, & *Bertholdum* Abbatem in *Luzel* al. in *Salmanstæler* (qui ipsi duo
 esse videntur, quos avunculus *Bertholdus* ob electionem sui ad Imperium oppigno-
 raverat electoribus, & qui ex voto sacro ordini addicti *Comitatum* suum *Tracensium*
 partim *Eslingensi* monasterio, partim *virrico Eberhardo C. Trutenbergio* reliquisse
 dicuntur, nam *Tracensis* etiam comitatus in hac gente fuerat. *conf. mea. syn. log. Geneal.*
p. 554. 555.) *Ego X.* cognomento *Barbas* Comes *Friburgi* & aliorum in *Brifgoia*. Hoc
 iterum nati *Gebhardus Episcopus Spirensis, Cuno* seu *Conradus, Bertholdus & Ego. Con-
 rado* autem *Conradus II. Fgo XII. & Henricus*, qui juxta alios 1265. *Tracium* *Wirtenber-* ^{Uracum.}
gicis vendidit. *Ego* pater *Conradi* fuit, hic *Fridericus*, a cuius filia nupta *Godofredo Com-* <sup>Liechten-
 Tubingensi</sup> *Liechteneck* ad eam gentem pervenit, & *Fronis XII.* a quo *Friburgenses*, qui
 prius multis juvenibus eum Domino suo bellum gererant victores, libertatem 2000.
 maris argenti emere, quo argento ipse *Baldewicium* emit, in hlio eps *Joanne*, quem
 1386. ad *Sempacum* cecidisse perhibet *Bucelinus*, linea tota omnibus fere parentibus
 Genealogis terminata est. Eum vero ad *Sempacum* cecidisse impossibile est ex dona-
 tione, quam mox allegabimus, cuius apud *Badenses* documenta sunt; Præterea in
 syllabo eorum, qui in cruento isto prælio cecidere, nullus *Friburgensis* mentio fit, sed
Joannis C. Fürstenbergii, clypeo etiam picto cum humo *Fürstenbergio*. Porro hic *Jo-*
annes, qui circa 1458. sine liberis deceffit, heredem habuit *M. Rudolpum* ex *Badensibus*. <sup>Successor,
 ad Baden-
 fec.</sup>
Hochbergus Ratelam tororium, eum jam 1444. coram officiali *Basilensi*, si sine hibe-
 ris decederet vivus *Badenwiler* donaverat. It quidem hie ab eo præter *Badenwilerum*
 obtinuit, non equidem *Susenbergi* & dominium *Rateli*, quæ familia jam erant (quod
 notandum adversus *Lazium de migr. gent. L. 8. par. 415.* cum dicit: *Qui, Rudol-
 fus, mortuo sororio successit in omnes pene Friburgensium ditiores, & videlicet Landgra-
 viatum Brifgoiæ, comitatum Susenbergi, comitatum Ratel, & dominium Badenwiler,*)
 sed *seuda Briflensis in Brifgoia, Comitatum Neocastrensem* seu *Felßchneuburg* in *Hel-*
vetia & in Burgundia *Dominium S. Georgii* cum aliis. Quod ad *Norcastrensem* atti-
 net comitatum, illum mater *Joannis Verena* filia *Henrici ultimi Neocastrensis* filia at-
 tulisse dicitur. *conf. Henninges Theatr. III. P. 1. p. 325.* (Ubi *Henricus* autoris mirari <sup>Henning,
 error.</sup>
 licet, qui cum *Henrici C. Neocastrensis* filiam seculo decimo quinto, ut ex collatione
 1493. paret, recte dicit atulisse marito comitatum, eadem tamen pagina asserit,
 quandam filiam *Ulrici*, qui floruerit circa 1250. junctam fuisse *Comiti a Rateli*, ra-
 tione ejus matrimonii *Neuburgensis* comitatus ad *Ratelenfes* devolutus fuerit, à
 quibus ad *Hochbergens* pervenit, & inde ad *Comites Trilungenses*, a quorum ultimo
 Principes Austriaci illum emerunt: uti enim saltum est, inquam emitum *Neoca-*
strensem comitatum ab Austriacis, utpote qui ab *Hochbergia-Ratela* ad *Lon-*
gavilleos pervenit, apud quos adhuc est: ita etiam inepte distinguit *Ratelenes &
 Hochbergios*, & quidem hos illis præponit, cum tamen prius *Hochbergentes* quam
Ratela

Ratelanii fuerint: tum non à Ratelanis vel Hochbergenſibus ad Friburgios, ſed ab hiſ ad illos pervenit hereditas, quod tum oblitus ſequentibus lineis tradit. Deſcendit nam vero, *S. Georgii* videri poteſt Joanni obtigſſe ab uxore ſua *Comitiſſa S. Georgii* in Burgundia (ut *Hennig.* tradit l. c. p. 273. nam *Luzius* in ept. l. c. p. 415. ita hinc ſimile *Com. de S. Georgio Hungariorum*, cuique dat Joanni *Com. Furiſtenbergio*.) Sed de hoc certi nihil aſſeverate audeo.

Fürſtenbergia

§. II. Hic Friburgiorum ramus fuit: *Furſtenbergium* ab *Ottone* deducit Bucehnus, quem alie genealogie nesciunt: (unde *Lazioſi* diſiſionem linearum *Friburgienſis* & *Furſtenbergie* vult tactam in hiſ *Epoviſſi & Agnetiſſi Zeringie Canonie* atque *Egone* circa 1200. ita & *Zellerus*.) Eo vero nato ille ait *Bertholdum*, hoc *Henricum* Anne Montfortie maritum, de quo Bucehnus allegat verba Rudolphi I. ad principes & cardines Romaniole: *Cum Comes Heinſſi ſit os ex oſſibus noſtris & caro de carne traſſumtus, eundem quaſi familiaris dilectionis pignus eximium hilares & devoti ſuſcipite.* Hic natus *Conradus*, *Conrado Henricus*, qui 1443. obiit *Agnetiſſi* ſeu *Wiegze Zollerane* maritum, iſto poſt alios *Henricus*, pater *Conradi*, avus *Ulſſgangi*, poſt quem Genealogi ſere conſentunt, in majoribus aſſignandis variis. Huius alter niſus *Wilhelmus* novam videbatur acceſſionem bonis Furiſtenbergiſis aſſerre, cum duxiſſet *Bonam* *Caſtelli Novocaſtrenſis* hiam, unde ipſe & qui alteram ſororem *Elifabetham* duxerat *Felix Comes Werdenbergiſis*, *Domina Blumont*, *Hericourt*, *Clemont* & *Chaflelot* præterderunt, contra *Wirtenbergios* *Mompelcardi* Comites, & armis in poſſeſſione eorum manſerunt, demum jura ceſſere *Ferdinando Archiduci*, hic *Gabrieli Salamance* *C. Ortenburgio*: ſed & uterque Comes prole caruerunt, atque ita nihil in ſtirpe hæſit: alter filius *Friſtericus* communis pater eſt eorum, qui hodie ſuperant: Nam filii *Joachimoſi* & *Chriſtophoruſi* autores fuere tami, ille *Werdenbergi*, hic *Blombergi*. *Joachimo* denuo natus eſt *Friſtericus*, in cujus ſiliis iterum linea in divertum abeunt, nam *Jacobus Ludovici* *Dontſchingam* habebat, *Heiligenbergam* *Ego*, ſed iſtam in filio terminatam credo. *Ego* pater eſt illorum, qui hodie clarent. *Chriſtophori* nepos iterum *Chriſtophorus* pater fuit *Friſterici Rudolphi* atque *Fraſiſlai*, à quibus *Blombergia* & *Meſſkirchia* linea.

Heiligenbergia. Blombergia.

Scutum

§. III. Satis diu nos enarratio linearum tenuit. Videamus nunc clypeum gentilitium. In *Schwab. Wapenb.* P. 1. pag. 16. repræſentatur aureus cum aquila rubra caruleis roſtro & cruribus, margine ſeu argento nubibus caruleis variegato, ſeu phraſi Chluſſeti, ex argento & ſano in nubem introſiſſis diſiſo. Pectori autem aquile aliud ſcutulum imponitur quadrupertitum, cujus quadra prima & quarta rubens, & xillo *Eccleſiaſtiſſo* triſariam partito argenteo ornata, ſecunda & tertia argentea *Lathicum* digonalem cochleatum (frum ſparren) continent nigrum.

Aquila Furſtenbergia.

Friburgia.

§. IV. Aquila cum limbo *Furſtenbergiorum* tellera eſt propria, quia vero *Friburgienſes* (cont. *Furſt.* 23ap. P. III. p. 23.) aquila eadem proſt limbolo uſi, videtur limbus ille diſcerniculum ſimile (*irifure*) quorum uſum, qui nunc plane exolevit apud noſtros, Germanis olim non fuiſſe ignotum P. 1. c. 8. oſtendimus. Ex hoc colligas, inter fratres, ubi lineatum divergium factum eſt, eum majorem fuiſſe, quo *Friburgienſes*, minorem quo *Furſtenbergi* orti fuerit. Quæ conjectura ſi vera ſit, *Furſtenbergii* illa linea extincta limbo ſuperſedere potuiſſent. Cæterum comitatus hic majori ex parte in nigra ſylva & circa eam inter *Wirtenbergicum* Ducatum, *Brifgoiam* & alia *Svevia* ſitus eſt, atque fontes Danubii poſſidet.

Werdenberg.

Comitum otigo.

§. V. *Eccleſiaſtiſſimæ* vexillum ſcuti pectoraliſſi notat *Werdenbergium* comitatum. Fallitur enim *Schwab. Wapenb.* P. 2. pag. 12. quod *Werdenbergus* dat rubeum in argento vexillum, quod *Montfortiorum* eſt. Cæterum *Werdenbergia* familia, ſi ſides *Lazio de migr. gent. l. 8. p. 443.* deſcendit ab *Henrico*, qui circa 890. vixit, & *Ludovico* II. imperante caſtrum *Werdenberg* conſtruxit, à quo dein poſteris nomen: Eum ait fuiſſe fratrem germanum *Roderici* *Palatini alie* *Blacie*, unde deſcendunt *Montfortii* *Comites*, *Anſhelm* *C. à Rherneck* & *Feldkirch*, & *Rolandi* *Com. Tubingenſis* atque *Herrenbergienſis*, nec non *Cadelochi*, à quo *Brigantini* deſcendant. Hi omnes dicuntur uſi vexillo *Eccleſiaſtiſſico*, ſed ejuſ & arearum coloribus mutans. Quod genus diſcerniculi apud veteres frequens vidimus P. 1. c. 8. ſed L. 2. c. 50. n. 1. de *Montfortis* amplius ea de re actum eſt. Cæterum eodem loco *Hinnunges* memoria labitur, cum

Werden-

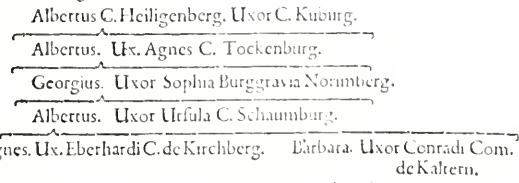
Werdenbergius dat vexillum candidum in atro clypeo, qui rubens esse debebat, quod ipse alibi tradit. Nec melius ex Lazius uni ex epus nepotibus Alberto dat illam R. Por. 173. circa 920. quod tempus inter quibus seculis initia regni Lusitanici anticipat, & huius filio Joanni Comitum d. b. a. u. e., cuius tituli non minus recentior est memoria. Ex posteris Hartmannus, qui 1419. obiit, Episcopus fuit Carinensis. Ab Henrico Comitisse de Rakunz marito, cujus frater Hugo C. de Sarzans fuit, certior extat Genealogia, usque ad Christophorum ultimum, qui 1331. decessit, & cujus filia Anna Friderico C. Fürstenbergio nupta illam successione attulit. Christophori pater fuit Johannes Cardinalis & Episcopus Augustanus, qui 1480. obiit. Quod possessiones eorum atinet, Lazius d. l. illas refert: Habent in Rhetia alia 200. seu 300. annos actionem aliquam Montafun & Gerolezthal: reliqua Austriaci vendiderunt Henrico & Preterea: Qui ad fontes Danubii præterea possident linguarum, Meieningen, Techtelzingen: reliqua in Helvetiis à confederatis adepti sunt. Perhibet etiam M. Zolus in. Germ. P. 1. p. 258. & P. 2. p. 484. 1327. comitatum Werdenbergensem seu Cylmum Werdenberg comitum ditionibus vid. in Rhetia sitis à Claronesibus emione acquisitum esse. Præterea etiam Werdenbergia reliqua bona, quæ videlicet reliquæ à Christophoro, lego apud Zoller. in. Germ. P. 2. p. 19. non nisi ex dimidia parte venisse ad Fürstenbergios, ex altera medietate ad Austriacos & inde Carolum C. Zolleranum.

Successio.

§. vi. Baltheus cochleatus d. b. u. x. est Heiligenbergi comitatus (vid. Wapenb. P. 2. pag. 21.) seu ut Lazius de migr. gent. P. 3. p. 439. vocat de Sancto monte, ita dicto, quod ibi reliquæ martyrum Rhetia reperte sunt Felices, Exuperantius & Regule, quæ Tigurum postea à Ludovico II. Germaniæ & Francorum rege translatae sunt. Originem Comitum Bueclini vult ex Egonone, qui unus ex filijs Iphenardi & frater celebris primii Fiffi fuit. Cæterum nullibi Comitum iustam vidi sententiam, nam Lazius non nisi quatuor sed ordine non coherente enumerat: Egonon, qui inter Sveciæ Comitibus enumeretur, qui se Carolo Martello opposuere, Hicartum cum fratre Arnaldo Episcopo Constantiensis 1080. Arnolphum Episcopum Constantiensem, qui idem cum priori est, Bertholdum autorem canobii Eck. Præter hos in progenologica aliqua deductione istos vidi gradus.

Heiligenberg. Nomen.

Comites.

Ex his id solum patet, illustribus Comites eos affinitatibus dignos habitos. Qua veritate demum successio illorum à Werdenbergios venerit, non repetio: certe cum Werdenbergia hereditate hæc simul ad Fürstenbergios delapta est. Ut Felix C. Werdenbergius frater Christophori E. A. I. apud Chifflet. F. A. V. n. 139. utroque symbolo usus est. Porro ob hunc comitatum Heiligenbergicum Iuristenbergicis controversia orta est cum monasterio Salmansweiler, de qua etiam scripta extant publica. Fürstenbergius illud in comitatu suo situm & sibi subiectum prætendunt, Abb. excipit, à Conrado III. Imp. Duce Sveciæ Ducum autem Sveciæ Heiligenbergios tantum Vicarios, Vicedominos & temporarios Administratores fuisse, monasterium exemptum tradit Lentensium seu Purgoyf & tantum Romanorum Regi vel Imperatori in perpetuum ad vocatum 1142. subiectum esse: uti etiam Abbata notorie sitatus est imper. conf. M. Zol. in. Germ. P. 2. p. 353. 354.

Successio.

Controversia cum Abb. Salmansweiler.

§. vii. Huic clypeo imponuntur galeæ tres: prior coronata mitram Episcopa-lem argenteam in medio prætextam, auto ornata sustinetur ex Chifflet. enuncia: Salmacher dicit rubram, argento ornata. Lacinae sunt argentæ et coccineæ. Hæc Werdenbergie lacertulo respondet. Wapenb. P. 2. p. 12. nisi quod ibi omittitur corona. Medus Fürstenbergia sustinet impostum pulvillo coccineo, aureis globulis & paniculis instructo, harpastum (balon) seu globum argentæom. Chifflet. F. A. I. in. dicit,

dicit, alios dare *agulam scutariam*, cartuleæ & argenteæ tortili fasciæ impositam quæ convenit cum *Friburgensi* apice. *P. Furst. Wapenb. P. 3. p. 23* Lacine sunt ex *auræ & cæco*. *Posterior* coronata in *Wapenb. P. 2. p. 21* corona nulli mentio, inaur capite & collo canis vestigatoris argenteis, ejus auti balthæus *Heiligenbergii* cochleatus inprimis. Lacine sunt *atræ & argenteæ*. Errat *Hennings*, cum per hunc apicem *Fürdenbergis* dat. Uti vero ille hodiernus apex est, ita observandus *Fürstenbergis*, qui mos superiorum seculorum fuit, aliquando variasse: ita vidi per eam equitis scuto *Fürstenbergico* armati, ejus castidi imposita conspicitur, ut *duo cornua venatoria* cum suis ligamentis. Quod etiam ita conspicitur in epistapho *Anne Montfortis*, conjugis *Gælonis C. Fürstenbergii*, quæ 1341. decessit. Alia patra referebat equitem, ejus castidi infidebat avis ad volatum scælas leviter expandendo, parans. Sed cum semel orbis ille placuisset, & cimeteria mutandi mos in dextera dinem abivisset, jam aque gentilis ille apex habetur, atque clypeus genti proprius est.

Ufus scuti. *Werdenbergii*. *Heiligenbergii*. *Scutum Ep. Argentinensis*.

§. viii. Hoc scutulum *Fürdenbergii*. *Heiligenbergium* à linea, quæ à Christophoro descendit, alicubi omisum vidi, ab aliis tamen retentum. Alteram autem lineam Joachimi eo adhuc uti non dubium est.

§. ix. Ex hac est illustrissimus & Reverendissimus *Franciscus Ego, Episcopus Argentinensis*: qui usus est scuto quadripartito. Primus laterculus *rubens* permeatur *balthæo diagonali argenteo*: secundus bipertitus in priori areola *argentea* cinctum *canem venaticum nigrum*, cum aureo mullo & canulo *rubeo*; posteriori vero *rubiæ manuum nigra*, vel carnei coloris, erectis *tribus digitis jurantem*, indumento brachii *cimero*, continet: tertius quadripartitum symbola *Fürdenbergii*. *Heiligenbergii* repetit: quartus *rubens argenteum balthæum* continet, cuius extremitates *trifolito ornamento* seu *reticulo* terminantur. Conf. alia phrasi Gelenii supra L. 1. c. 9. n. 69. Media patra est *Fürstenbergia*.

Episcopus Argentinensis.

§. x. Balthæus est *Episcopatus Argentinensis* symbolum. Hunc evocato *Ultragesto*, ejus Episcopus fuerat, *Ausano Augustino Dagobertus*, ut cum sibi propriorem haberet, fundasse circa 658. scribitur: cui demceps successit *Arbogastus*, à quo *Dagoberti* filium *Seibertum* & mortuis resuscitatum tradunt. Cum superiori seculo *Arbogastum* nem properante *Canonicorum* magna pars *Evangelicam* veritatem agnovisset, post mortem *Joannis C. Manderscheidii* 1592. duo electi sunt Episcopi, ab *Evangelicis Joannes Georgius* *Marchio Brandenburgicus* Electoris filius, a *Romana* parte *Carolus Dux Lotharingæ*; inde armis res acta, demum in certos principes compromissum: Sic penes *Carolus* Episcopatus mansit, alia compensatione *Evangelicis* *Canonicis* concessa. Post *Carolus Leopoldus*, hæc resignante & uxorem ducente *Leopoldus Wilhelmus* *Atriduces Austriæ* Episcopatum rexerit. Hoc demum 1662. extincto *Francisco Ego* electus est. Cæterum in Collegium *Canonicorum* hujus Episcopatus non ab uno seculo duntaxat cooptantur illustres Principes, Comites & Barones, qui si dem sua illustri profapia majorum legitima demonstratione fecerint. Episcopi sedes est *Tabernis Asiaticis*. Ei Episcopatus in pace *Monasterienti*, cum *Alatia Regi Franciæ* cederetur, sua servata est libertas & immedietas.

Abbatia Murbacensis.

§. xi. Canis niger tessera est *Abbatie Benedictinæ Murbacensis* in *Alatia* superiori ad *Vogati montana*, quæ *Principali* dignitate fulget, & olim potentissima fuit, plurimosque adhuc nobiles & aliquos illustres vassallos habet. Fundavit eam *Eberhardus Dux Alomuniz* circa 726. & tandem senex in ea vitam finivit, atque sepulcrum habet: Post *Abbatem Johannem Georgium de Malekerried*, *Leopoldus* & *Leopoldus Wilhelmus* *Austriaci* Episcopi *Argentinenses* hujus etiam *Abbatie* administratores fuerunt: post quos eandem dignitatem gessit, de quo hic agimus *Celsissimus Franciscus Ego Fürstenbergius*. Canis tesseram conjiciunt ad *Guelforum* nomen alludere, qui ex *Eberhardi* fuere posteris. Porro *Abbatia* fuit in *protectione Austriæ*, & exerta est a *domo Austriacæ*, ut tamen *immedietati* ejus non præjudicaretur, nec *jurisdictioni* *Rhenani*, cuius membrum est. Conf. *Lim. Jur. Publ. T. 4. ad l. ad 5. p. 68*. Servatur etiam huic & *Ludereni* *Abbatie* ibidem sua *immedietas* in pace *Monasterienti*, qua *Alatia* *Regi Franciæ* cessa est.

§. xii. Proxima tessera manus fursium portectæ est Abbatiæ *Luders*, quæ <sup>Luders-
lit.</sup> sumibus *Bertholdis* regina in *Burgundia* & *Alsatia* communis fundata, & à Clothario Rege plurimum aucta est: sed deinceps *Murbacensi* Abbatiæ conjuncta. Ipsa quoque *Principali* dignitate fulget: unde in subscriptione Comitiorum *Ratiopolitanum* 1654. legitur nomen *Leopoldi* *Wilhelmi*, als Administratoris beyder *Fürstlicher Fürster Murbach und Luders*.

§. xiii. Extremi laterculi *baithicus* *reticulatus* vel *prætextatus* notat *Alsatia* sc. *Inferior*. <sup>Alsatia
Landgraviatus.</sup> *Alsatia* *Landgraviatus*. Cui symbolo tamen eidem *Alsatia* notanda *Aulthiacorum* addere solent, quod L. i. c. 9. n. 63. vidimus. Porro in *Alsatia* interiori ipse *Episcopatus* situs est, ita tamen *Landgraviatum* demum *Joannes* *episcopus* *Argentensis*, *gentis* *Liechtenbergicus* 1358. ab *Octingis* *Comitibus*, quorum *linca*, ex *successione* *Henrici* *hemensium* *Comitum*, *Landgraviatum* *Alsatia* tenuerat, emit, de quo quædam diximus L. i. c. 67. n. 3. 4. 5. & 6. Ejusdem mentionem facit *Bernh. Herzog. Chron. Alsit. L. 4. in Episcopo* 70. p. 97. & L. 5. de *famil. Liechtenbergica* pag. 7. ubi primum hunc *Joannem* *Landgravi* titulo usum esse perhibet.

§. xiv. Nunc *Episcopale* *secutum* aliquot auctum est areolis, ut videlicet quæ <sup>Novum
scutum
Episcopi.</sup> *tripertitum*, primo, *laterculo* *Argentensium* *Episcopatum*, secundo *Abbatia* *Ludersensem* & *Murbacensem*, quarto *Alsatia* *Landgraviatum* continet: Tertius vero *bi-* <sup>Novum
scutum
Episcopi.</sup> *partitum* iterum est: priori *medietate* *argentea*, in qua *monti* *viridi* *insistit* *basilifus*: Posteriori item *argentea*, in qua *ante* *arborum* *viridem* *super* *gramineo* *monte* *graditur* *agnus* *canadus* *pedum* *psittorale* *rubicum* *gestans*. Quædam incumbit *parmula* *media* *Furstenbergia* *principali* *mitra* *contecta*: cuius *torse* *pectoris* *scutulum* *Heiligenberga-* *Werdenbergium* *imponendum* *fuerit*.

§. xv. *Agnus* *laterculi* *tertii* *designat* *Abbatiam* *Stabulensem* *seu* *Stabulæ*, *prin-* <sup>Abb. Sta-
bulens.</sup> *cipali* *dignitate* *fulgentem*. *Cœnobium* *hoc* *Benedictinam* *in* *diœcesi* *Leodiensi* *Sigebertus* *Rex* *657.* *fundavit* & *dotavit*. *Primus* *eius* *Abbas* *perhibetur* *Renacius* *priorem* *Trajectensis* *Episcopus*. *Post* *Christophorum* *Com. Manderfcheidum* & *Gerhardo* *Grosbeckio* *Episcopo* *Leodiensi* *hec* *Abbatia* *eisdem* *habuit* *Abbatess*, *quæritam* *Episcopi* *Leodienses* *fuerunt*: nisi quod *post* *Ferdinandum* *Ducem* *Bavariæ* & *Archiepiscopum* *Coloniensem* *Abbatia* *præterit* *Vilhelmus* *a* *Bavaria* *Baro* *de* *Hollinghoven*: inde *Maximilianus* *Henricus* *modernus* *lector*, *qui* *cessit* *Episcopo*, *de* *quo* *hic* *agnus* *Argentinus*. Porro *aliter* *de* *hujus* *Abbatia* *tessera* *loquitur* *Hæping*, *de* *Jur. insign. c. 6. P. 1. p. 234.* *Admodum* *memorabile* *est*, *quo* *Abbatiam* *Stabulo* *diœcesis* *Leodiensis* *dictam* *volunt*, *anastiliporum* *Stabulum*, *quod* *tempore* *D. Romæli* *nil* *aliud* *hoc* *loco* *esset*, *quam* *stabula* *alta* *ferarum*. *Et* *ruigo* *narrant*, *eundem* *Emacelum*, *cum* *monasterium* *hoc* *conderet*, *asini* *usum* *ministerio*, *ad* *comportandam* *materiam*, *in* *quem* *cum* *devorasset* *lupus*, *Remacelum* *lupum* *damus* *se* *ad* *subcundis* *asini* *vices*, *cum* *que* *se* *vorigerum* *omnino* *prestatisse*, *atque* *ea* *de* *causa* *lupum* *onera* *portantem* *in* *hujus* *loci* *insignibus* *effigari*: *ex* *Abrab. Ortelio*.

§. xvi. *Basilifus* *notat* *Abbatiam* *Malmundariensem* *seu* *Malmedy*: *itidem* *in* ^{Malmundariensis.} *diœcesi* *Leodiensi* *in* *Luemburgia* *diuione* *a* *Sigeberto* *Rege* *657.* *fundatam*. Porro *Quono* *Abbas* *Stabulensis* *1128.* *obtinuit* *a* *Friderico* *Archiepiscopo* *Coloniensi* *definiri*: *Et* *Malmundarium* *eo* *subjectionis* *jure* *Stabulensi* *Ecclesiæ* *obediit*, *quo* *jure* *omnes* *cellæ* *vel* *proprietate* *suis* *canonibus* *jura* *è* *videntur*. *Caltr. Buccin. Germ. T. 2. p. 285.* *Idem* *addit* *pag. 284.* *Monasteria* *Stabulense* & *Malmundariense* *congregationi* *Bursfeldensi* *incorporata* *sunt* *sub* *Maximiliano* *Henrico* *Archiepiscopo* *Coloniensi*, & *prioribus* *Joanne* *Lansma* & *Everhardo* *de* *Martze* *anno* *1656.* *Cutlebus* *Comes* *a* *Manderfcheid* *olim* *quidam* *illareformavit* *secundum* *statuta* *Congregationis* *Bursfeldensis*, *sed* *congregationem* *illa* *non* *subiecit*.

§. xvii. Ita *descripto* *secuto* *subiiciuntur* *situ* *decusato* *pedum* & *gladius*, *temporalis* *potestatis* *notæ*: *imponuntur* *autem* *nonnunquam* *hinc* *mitra* *Episcopalis*, *illinc* *juxta* *eam* *principalis* *rubea*, *vellere* *hermonico* *tessera*: *nonnunquam* *autem* *quinque* *imponuntur* *galææ*, *quarum* *prima* *coronata* *apicem* *Vesoderbergium* *sustinet*, *videlicet* *mitram* *Episcopalem* *coccineam* *baltheo* *Arcontensi* *pictam*: *secunda* *recta* *mitra* *Principali* *rubea* *sustinet* *alam* *coccineam* *baltheo* *Arcontensi* *pictam*. *Mediæ* *imponitur* *iterum* *mitra* *Episcopalis* *rubea*, *e* *qua* *exurgit* *species* *virginea*, *rubeo* <sup>Galææ
Episcopi.</sup> *amictu*

amictu & coronata, dextra anulum lufum porrigens. Ita notatur Landgraviatus Affaticus, videlicet infectoris, una videre est ex *Herzog. Chron. Affat. l. 3. cap. 1. p. 1.* ubi hunc apicem & bal. heum reticulatum tubum Affaticum inferiorem, fuperioris enim bal. theum cum sex coronis. Idem istam galeam primum imponit feuto Joanni Tiberienbergici Epifcopi, qui Landgraviatum hunc, quod audivimus eimerat. pag. 10. *Historia* galea pulvillo imposito globum *Fuerfbergium*; extrema coronata caput molli, Heiligenbergium apicem, tollimet.

Tituli. §. XVIII. Tituli sunt, vetustiores quidem: *Comes in Furftenberg, Heiligenberg, & Verdenberg, Landgravius in Baar.* Hodierni vero, linea *Hohenherzen*: *Comes in Furftenberg, Heiligenberg & Verdenberg, Landgravius in Baar, (in der Waar) Dominus in Hausen in valle Kinzigia (im Kinzgerthal) & in Weitra, (auf Weitra)* alibi additur *Trochtelfingen & Weidenberg. Mestrich* linea: *Comes in Furftenberg, Heiligenberg & Verdenberg, Landgravius in Baar, Baro in Gundelfingen, Dominus in Hausen in valle Kinzigia, Wildenftein & Mestrich*: *Blomberg* demum: *Comes in Furftenberg, Heiligenberg & Hohenberg, Landgravius in Baar & in Stalingen, Dominus in Heitra & Hausen Kinzigie vallis, in (auf) Lischau, Trackau & Konigsberg.* Epifcopi autem Argentiniensis: *Epifcopus Argentiniensis, Administrator Bivalacensis, Luderensis & Stabulensis, Landgravius A. Satic, Princeps in Furftenberg.*

Rationes. §. XIX. Quod attinet *Landgraviatum Baarensem*, ad eum fpectant *Furftenberg, Hausen, Donschingen & Blomberg*, apud Zeiler. de x. circ. p. 588. Quod *Hausen* attinet in valle Kinzigia, in fylva nigra tum est ad fluvium Kinzig. Hoc quoque ex gentis veteri patrimonio est. Tituli *Gundelfingen, Wildenftein & Mestrich* ab Hellensteinii, cum *Vratislaus* Comes Joannam Leonoram ex *Mestrichis*, & Franciscam Carolinam ex *Wiesentegis*, atque ita Hellensteinia utraque linea, uxores habuiffet, afenti sunt, gente illa tota extincta, cujus ditiones ex parte adierunt. *Stalingen* vidimus §. 1. ex primis possessionibus gentis feiffe. Intle vero ad *Luptenses* translatum fuiffe oportet, nam *Henricus Luptensium* Comitum ultimus legitur *Landgravius Stalingen, Da. in Hohenherzen & Resack* fuiffe. Hoc 1582. mortuo obtinuit fucceffionem *Conradus Pappenheimus*, licet multa cum difficultate, qua de re in capite de insignibus *Pappenheimis* agitur. Tenuit eandem *Maximilianus* filius, qui 1639. obiit, sed non nisi filiam reliquit *Maximilianam* Mariam *Friedrici Rudolphi Com. Turfenbergici* uxorem. *Heeren* seu *Hohenherzen* in Hegovia dynastia est, in qua opidulum *Engen*. In maticula imperi legitur apud *Zeiler. itin. Germ. P. 2. pag. 26.* Habuit fuos peculiares dynaftas, quorum ultimus *Albertus Arloensis* 1570. mortuus est. Post *Luptensium* ultimum Comes mortem *Conradus Pappenheimus*, quod audivimus, eam beneficio Imperatoris adit. *Weitra* opidum, arx & dynastia est interioris Austriae in Bohemae finibus. Quaedam alia evoluereneficio.

Principalis dignitas. §. XX. Accessit demum gratia Augusti nostri certis ex stirpe personis *Principatus* *le axioma*, quod tot feculorum decoribus nova imposita est corona.

CAPUT XX.

De la Grange, Du. de Montigny, Com. de Maligny, M. d'Arquien.

ARGUMENTUM.

1. Familia.	Polonia.
2. Deductio. <i>Linea du Fouillay.</i>	4. Scutum.
3. <i>Linea de Montigny & d'Arquien. Regina.</i>	5. <i>Alia familia nominis de la Grange & eorum tessera.</i>

§. I.

Familia. Includa in Biturigibus *Grancorum* gens à *P. Ansaume Pal. de Honn. p. 306.* describitur: sed & peculiari tolo impreffo eam deductam vidi ab *Illustr. Hezerio* connumatam & probationibus suis instructam.

§. II. Primus, non qui nobilitatem stirpi intulit, sed cuius mentionem faciunt ^{Deda. 110.} documenta certa chartarum, est *Joannes de la Grange*, *Domnus de Montigny, de la Reculée, du haut & du bas Touilly, du Chaunoy, de Vesse, de les Barres & de la Grange*: Li vero patrem tribuunt *Gabrielum*, avum *Joannem*, proavum *Joannem de la Grange* *Balthum Axonæ*. Ceterum Joanne illo, cui *Caroli VIII.* expeditioni *Neapolitanæ* interfuit tormentaria rei intentus, & prælio ad *ournouë 1495.* cecidit, nati sunt ex *Helena de la Rivière, Godofredus Du. de Montigny, & Joannes Du. du Touilly*. Hic pater ^{Linea du Touilly.} *Caroli Du. de la Reculée*, avus *Francisci Du. du Touilly*, proavus *Francisci II.* cuius filia 1628. agnato *Ienrico Antonio* vendidit *Domina de la Grange, du Touilly & de Chanteraine*.

§. III. *Godofredus Montignii* iam autor fuit, & ex *Ioanna Gutis Du. d'Ar-* ^{Linea de Montigny & d'Ar-} ^{quien.} *quien* genuit præter *Simonem Du. d'Arquien* cognomento *Gutis* (*Claudi & Gilberti* ^{patrem}) & *Jacobum Canonicum Bituricensis*, successorem *Franciscum Du. de Montigny*, qui suscepit *Franciscum Du. de Prémaison & Carolum Du. de Montigny & d'Arquien*, maritum *Lusæ de la Rochechouart* ex familia illustissima & *Annæ de Bri-chanteau*: hæc mater fuit *Francisci Abbatis de Montmorigny* atque *Caroli Stephani Du. de Valledonné*, à quo reliqui ejus nominis: *Luisa* verò ex *Carolo* suscepit præter alios plures inprimis *Franciscum* atque *Antonium*. *Franciscus Du. de Montigny* fuit *Marcællus Franciæ*, Gubernator agrum *Vindocim*, *Biturigum*, *Metarum*, *Tulli*, *Vero-duni*, & 1617. moriens reliquit *Herceum Antonium Du. de Montigny* non nisi filie *Gabrieliæ* 1644. *Ludovico Chalon du Ble M. d'Uvelles* nupte patrem. *Antonius Du. d'Arquien* pro rege moderatus est *Metas*, *Calenium* & *Guennum*, & militari laude etiam claruit. Eo nati sunt *Joannes Iacobus Du. d'Arquien*, *Vic. de Soulangis*, *Achilles Com. de Maligny, March. des Elboiffes*, *Henricus Du. de Beaumont* seu *Marchio d'Arquien*, *Præmus pater fuit Antoni C. d'Arquien & de Soulangis*, quo genuit *Alexander Comes & Joannes Claudius* & *Francisci March. de Brezandæ*, quo natus *Lazarus Du. de Senan*. *Se-cundus* non nisi filiam reliquit. *Tertius* ex *Franciæ de la Châtre* liberos suscepit, *Annan Ludovicum March. d'Arquien*, *Ludovicum*, *Luisam* & *Joannem uxorem Francisci C. de Bi-hune*, atque *Mariam C. de Senan*, nuptam *Joanni Principi d'Anoféto*, deinceps *Joanni Sobieskio* magno *Marcæallo & Polemarcho*, & nunc *Regi Poloniæ*, illustissimo ^{Regina Poloniæ.} suæ gentis decore, ex regia hac affinitate.

§. IV. Scito utitur familia *caeruleo tres ramosiferos (ranchiers* seu *ranchers*: alii ^{Scutum} idferæ genus *ceruus* ^{gradientes ex auro} representantem: 2. 1. Similem *æretum* apici inservire existimo, quantum eam vidisse non me-minerim.

§. V. Præter hanc alias etiam familias nominis *de la Grange* observate licet. Ego ex *Paillo* illas notavi. *La Grange* p. 84. quæ utitur in clypeo prælio leone au- ^{Alia fami-} ^{liæ nomi-} ^{nis de la} ^{Grange &} ^{carum} ^{tesseræ.} reo, inducitur baltheo angustiori dextro rubeo. *La Grange* p. 122. ex qua aliquis *Cardi-nalis*: cujus testera in parma rubea tres merulae argenteæ cum quadrante honorario hermonico. Et ead. pag. *La Grange Bellemont* in *Valeto* agro, cujus symbolum est clypeus thombis aureis & fabuleis exaratus, cum quadrante argenteo, inscriptus no-venum funisrubeis, 1. 2. 3. & eorundem impressa stella item cocœcia. *La Grange* pag. 518. cujus clypeus sedes ex transverso, palis ternis exaratur, aureis & rubeis, tinctura ad tes-tionis modum alternante (palle contrepalle.) *Grange* in *Burgundiæ* comitatu p. 583. quæ inscribit peltæ cocœciæ decussim ex auro. *La Grange de Montelles* in *Ducatu Burgund.* (p. 662.) cujus clypeus cartuleus continet cantherium aureum, oneratum luna crescente rubea, comitibus ex superiori parte duabus stellis aureis, inferius rosa argentea. *La Grange le Roy* pag. 2. quæ stupis utitur clypeo azureo cum tribus aviculis argenteis & ex eodem metallo luna interposita. *La Grange Trimon* pag. 162. cujus *æretum* in felo rubeo cantherium denticulatus argenteus, cui alius imponitur meger, luna vero aureæ tres cantheria lateribus & pedi adponuntur. *La Grange Vallberny* in *Burgundiæ* Duc. p. 561. quæ designatur scuto cartuleo cum cantherio aureo, comitibus tribus floribus pentaphyllis argenteis. Vix præter nominis convenientiam inter has familias aliud esse vinculum reor.

CAPUT XXI.

Bar. Greiffenclau de Volraths.

ARGUMENTUM.

1. Familia.

2. Deductio. Richardus Elector Treverensis.

Georg. Fridericus Elector Moguntinus Georgium Philippum.

3. Scutum. *U. a. rom.*

4. Apex.

§. I.

Familia

Perillustri Greiffenclauiorum de Volraths (quod posterius ex adoptione nomen assumptum, ut ex *Cass. Lixch. a Dornjcm. Theod. Hapting. de jur. inf. c. 8. n. 438 p. 579.* familia in nobilitate equestri Rhenana a pluribus seculis floruit. Lixca interitum iudis equestribus Geringanis 1179. *1. Tirocorus* eques, Tigurinus 1165. iterum *1. Tirocorus* eques & *1. Tirocorus*, Colonienibus 1179. Henricus eques, Wormatiensibus 1209. *Philippus*, 1020. & *Georg. us*. 1220. memorantur Eimicho pater, & ejusdem nominis filius. 1238. *Fridericus* Canonicus Moguntinus.

Deductio.

§. 11. Justam tamen vidi à *Friderico Greiffenclau*, qui 1351. mortuus est, pater *Friderici*, avus *Friderici*, qui Irmgardim de Ippelbrun uxorem habuit. His plures filii nati, *Fridericus*, qui denum post uxoris mortem Franciscanum ordinem assumpsit, *Henricus* Decanus cathedralis Moguntinus & Canonicus Treverensis, *Joannes* pater alterius *Joannis* Canonici, *Emricus*, *Eberhardus* Canonicus Moguntinus: *Friderico* nati *Joannes* Vicedominus Rhingojæ & *Fridericus*: illo, qui 1480. decessit, *Joannes*, *Fridericus*, *Richardus*, *Eberhardus*: primus filius tantum reliquit: tertius *Electo* & *Archiepiscopo Treverensi* fuit ab anno 1511. ad 1551. Petrus Merilus hoc ei elogium tribuit: *Talem se præstitit Principem, qualem ex Germania multis retro seculis. Itutum: Præfuit summa cum laude ac utilitate annis viginti. Sepultus est in majori Ecclesia Treveris ante aram S. crucis, non medioeri totius populi lætæ, merito pater patrie. Hujus magna fuit inter Principes Electores propter multiplicem rerum usum & studium libertatis autoritas. Orationem ejus, qua Caroli V. electionem dissuadebat, & si ad externum Principem abeundum esset, Gallum quam Hispanum malebat, aut ex Germanis procenibus aliquem eligendum censebat, 1519. recentet Johan. Sleid. L. r. p. 22. ubi addit: nam hujus (Richardus) erat celebre nomen propter singularem in multis usumque rerum. Quartus Canonicus fuit. Secundus (Fridericus) qui obiit 1529. gentem propagavit pater *Richardus*, avus *Dierichus*, qui 1614. fatus 1200. est. Eum patrem habuere præter alios *Georgius*, *Fridericus* *Electo* & *Archiep.* *Moguntinus* atque *Episcopus* *Wormatiensis* a 1626. ad 1629. & *Henricus* *Contiliarius* *Moguntinus* atque *Rhingoje* *Vicedominus*: genitor iterum Perillustrium Baronum, *Friderici* *Vicedomini* atque *Georgii* *Philippi*, qui *Contiliarius* *Moguntinus*, *Electoris* nomine *Kanigitemam* regit, vir multa virtute, doctrina, rerum uti clarus, imprimis Genealogiarum nobilium si quis alius peritissimus, & de meis illius argumenti studiis præclare meritis: multa quoque prole, in qua gentis spes superest, dives.*

Georg.

Frideric.

El. & Mo.

gunt

Georg.

Philippus.

Scutum

§. 111. Scutum exhibet *Schmach. Wavens* P. 1. pag. 123. sed areolarum inverso ordine: nam in quadripartito chypso prima & quarta area transverse secta, cujus superior pars argentea est, inferior calceina, continet octo sceptris illustratam in medio cœcinitia & in crucem & decussim disposita ex auro: quæ tertia gentilis est. Secunda & tertia areola nigra exaratur *baltheo* argenteo dextro vel sinistro: quo symbolo designari intelligo *Ipelbrunn* seu *Ipelbrunn*, ex qua Irmgardis Friderico equit, qui 1398. 1417. vixit, nupsit.

Ypelbrunn

Apex.

§. 1v. Galeam unguibus premit *pes gryphus* aureus, (qui apex ad nomen alludit) superius nigris vel potius cartuleis & argenteis plumis ornatus. *Sclm.* vocat *Wusch*. Lacinie sunt hinc aureæ & cartuleæ, isthinc nigre & argenteæ.

CAPUT XXII.

Com. ab Hardeck.

ARGUMENTUM.

1. Familia ex Prueschenkijs. Prueschenku de Lindenhofen;	6. Com. Mueckind.
2. Altera linea Bar. de Stettenberg. Com. ab Hardeck;	7. Baron. Stettenberg.
3. Scutum.	8. Dom. Creuzen.
4. Comitatus Hardeck in aliquot familijs. Burggrav. Magdeburg.	9. Gales.
5. Com. Glacensis. Varijs mutationes circa eum.	10. Scutum recentius.
	11. Recleneck. famul.
	12. Pruedeneck.
	13. Status immediatus.
	14. Tituli.

§. I.

PRIMAM Illustrissimæ Hardecke familie originem refert Celeb. P. Bucel. Germ. T. III. Familia
 ad Sigerlum Prueschenck, vel ut Lazius scribit de mag. gent. L. 6. p. 212. Brueshenck ex Prue-
 nobilem Styrum, qui sub Henrico IV. circa 1069. & 1121. claruit, generitq; ex Eva schenckit.
 Grotin Alberonom, patrem ex Margareta de Pienzenau Frideicia, hunc ex Brigitta
 de Rosenhart Stephani Prueschenck, cujus circa 1195. & 1204. memoria est: Huic tres
 assignantur filii Leopoldus, Henricus & Ruegerus, ex quibus duo posteriores duarum
 linearum sunt autores. Ruegerus natu minor pater fuit Rudh, ex Burgegaw in Frey-
 stein circa 1224. Cujus nepotes Vhicus & Frideicus in comitatu vendidit 1333. Fride-
 ici abnepos, relicta Austria militatum in Bavariam concessit 1403. inde in superio-
 rem Palatinatum, ubi Lindenhofen emitt: ex quo tota protapia Nobilissima stirpis Prue-
 Prueschenckiorum de Lindenhofen, in quadu claruit, tum meritis & officiorum, quæ sub schenck de
 Sereniss. Saxonica domo cum honore gessit, dignitate illustris Zacharius Prueschenck
 de Lindenhofen.

§. II. Ad sublimiorem fortunæ gradum exalta est posteritas alterius Stephani Altera li-
 filii Honori Prueschenck, cujus filius Henricus fuit Domini de Stubenberg maritus, qui-
 bus parentibus geniti Henricus Du. Castri Hymburg & Fideianus, qui avuncus Alberti li-
 (qui sæpe ejus opera in legationibus usus) pimus gentem exulit. vid. Laz. A. I. & con-
 jugem habuit Annam Comitum Hardeckiam ex Lurgoyanus Jagelonicis: his genitus
 Iodocus seu Iobst, hoc iterum Fricus, parens Henrici Domini in Steinfors, qui iterum fi-
 lium habuit Iohannem seu Iobst, genitorem Baldisarib prælatu in Mureck Styriæ inferi-
 oris & Stephani Domini in Stettenberg, qui filios reliquit Symoniam & Henricum,
 utrunque Frederico IV. ad individiam usque multorum gratiosum, quorum ille supre-
 mus aulae Marceillus, hic etiam Maximilian Imperatoris Consiliarius, Camera-
 rius & bello Mediolanensi Dux fuit, uterque autem Barones in Stettenberg & demum
 Comites in Hardeck creati, de quo comitatu investitura 1394. in comitis Worma-
 tiensis collata est. Filios Henricus inter alios habuit Iohannem, Vhicum & Iulium. Com. ab
 iste Camera Imperialis præfès ætate exiit, illius posteritas in tertia generatione de-
 fecit: Iulij durabilior fuit. Quamvis enim inter filios ejus Iulius, qui Salinsburg ar-
 cem condidit, caelebs manserit, Ferdinandus & Vhicus non nisi filias post se relique-
 rint, Sigismundus & Bernhardi filii sine mascula prole detecerunt, Henricus tamen Geor-
 gium Fredericum reliquit, communem patrem Illustrissimum Haredecorum, qui ho-
 die superant, ex duobus filijs Iulio & Philippo duabus lineis protatis.

§. III. Quod vero insignia gentis attinet, non uno tempore illa scuto uti solita
 est: confidetalimus pro more primum illud, quod Samacheros dicitur Wapenb. Scutum
 P. 1. p. 15. & nunc etiam in usi est. Id veto quadrupertitum dici potest, prima regio-
 ne in duas iterum dilibita: In primo ergo quadrante, eiusque latere dextro caruleo
 leo aureus columam in ejusdem metallo tenet: sinistram partem cingunt cornu et
 rubi balibæ, puzi (ali malunt duos tantum auro tincti.) Secundus quadrans denuo
 bipertitus est, sed ut non nisi unam tessellam constituat: in latere priori cocineo exten-
 ditur aquila argentea, in posteriori iterum argenteo duo sunt palii rubri. Tertius qua-
 drans argenteus aquilam expansam detert (præter regulas artis) auro insignem.
 Quarta

Quarta regio *argentea cruce* insignitur *rubra marginem usquam continente* alio (e) His quadrantibus imponitur *parvula inedia* necum *quadrinquetta*, *aurea prima* & *quarta aurea rubrum orbem*, *globum seu byzantinum numum deferente*, *secunda auro* & *tertia resillis repleta*, *quaternis rubris*, *quinque vero argenteis*.

Comitat.
Hardeck
in aliquo
familias.

§. IV. Horum laterculorum rationes si investigemus, *leo cum columna* inter *Hirdecum* in *Austria* comitatum. Hunc non in una gente habuisse repeti. Hic est in *Comitum a Pleien* ditione, ut videre est apud *Henning. Theatr. T. III. P. 1. p. 322.* ubi mentionem facit *Bernardus C. de Pleien & Hardeck* circa 1070. necum *Lutoldo III.* qui in *Austria* castra *Hardeck*, *Terrapuro* & *Zimmam* possederit, cuius filius *Lupoldus* & nepos *Lutoldus II.* iterum *Comites de Pleien & Hardeck* vocantur: hic ex *Conrado* nilio nepotes habuit *Conradum* & *Ottomem* *Comites in Pleien & Hardeck*, qui sine liberis in bello *Hungarico* perierit circa 1262. *Ottomnis* autem uxor *Ursula burgis Helfensteinia* dicitur ad secundum maritum *Henricum de Rabenstein* & *alidhona* transiisse. Quod & memorat *Laz. de migr. gent. L. 8. p. 127.* his verbis: *Quae secundis nuptiis Berchtoldo à Rabenstein & Burggraviarum Magdeburgensium cognito se conjunxerat, unde Burggravius Magdeburgenses Comites Henricus in Austria processit.* Cum his non satis conciliare possum, quae *Cyriacus Scaegenb. Adelph. P. 1. L. 10. c. 23. p. 318.* refert, ubi *Burggravius Magdeburgensis* recitatur. Nam inter *Burggravios Burchardum IV.* vocat *Dni: Querfurti & Comitem Hardecke*, quem exceperit frater *Burchardus I.* ad annum 1249. Quo tamen, ut ex *Henningio* audivimus, adhuc *Pleicenses* superabant. *Burchardus IV.* filium *Burchardum V.* necum vocat *Nob. Dn. de Querfurt, C. de Mansfeld & Hardeck.* Post hos 1130. *Burchardum* enumerat *C. Hardecke*, & post eum filium *Joannem*, cui *Rudolphus Elector Saxoniae* cum *filia Burggraviatum* dederit, ea conditione, ut reverteretur ad *Saxoniam* domum, si ex matrimonio non essent liberi: hanc conditionem extitisse *Saxones* restantur: atque ita ad eos *Burggraviatus* rediit, à quo ab *Imp. Sigismundo* hucusque investiti sunt. *Laz. de migr. Rom. f. 7. c. 7.* *Joannem Hardecke* memorato filio datur (forte ex alia uxore) *Joannem* & *Bertholdum*, ex illo *Joannes III.* hoc natus *Michael Com. Hardeckis*, qui omnes ut & *Burchardus Hardeckis*, iudex *auticus Caroli IV.* 1366. *Burggravius Magdeburgici* salutati sunt. Ultimus vero hinc *Michael* decessit 1474. qui etiam *Austriacae* *Marescallus* fuerat. Unde, quod §. 2. diximus, haec familia in *Comitatu Wormatiensibus* de *Comitatu Hardecke* investita est, & hunc *primarium* suum titulum, *Pruefchen-kiorum* veteri nomine abolito, retinuit. Potro *primorum* *Comitum* *Britaviae* fuerat *Anna C. Hardecke* ex *Magdeburgicis* *Burggravis*. Si consulamus *Harmelmann.* de *fam. emort. L. 2. p. 119.* ille aliam plane *arce* allegat *Hardeck* in *ditione* & *terra Göttingensi*, in eo loco, ubi nunc est *opidum* & *arx Hardehus*: addit: *Tres Burchardos nobiles Domines de Querworde & Burggravius in Magdeburg* *quodlibet* *Domnos vel Comites in Hardeck*: quod nonnulli hoc *Hardeck* putent, quod deinceps distinguit ab *Austriaco*. Iterum *pag. 138.* mentionem facit belli inter *Comites de Hardeck* & *Ndeck*, quorum hoc etiam in *terra Göttingensi*. Iterum *p. 146.* memorat, per *ultimum* *Comitem* in *Hardeck* *filiam Hardeffen* & *Horsf* pervenisse ad *nobiles de Rosorf*. Cogitare de istis doctores.

Burggrav.
Magde-
burg.

§. V. *Balthei diagonales sinistri* denotant *Comitatum Glaciensem* in *Silesia*. (conf. *Silmach. Bap. P. 2. pag. 22.* ubi tamen *dexteri* pinguntur.) Hunc *Beleslaus* ex *Piafsteis Dux Montenbergus* 1322. vel 1326. *Joanni R. Bohemae* vendidit, quod principium fuit potestatis *Bohemorum* in *Silesiam*. Reddidit quidem ei *comitatum Carolus IV.* filius ad dies vitæ, sed ut *Bohemiam* *coronae* subderetur. Posthæc 1462. *Giesl* & *Podiebrada* filii *Victorinus* & *Henricus* a *Friderico IV.* 1462. quem *obsidione* *liberaverant*, *Comite Glaciensibus* & *Principibus Montenbergicis* creantur. Ab *Henrico* tunc, inter *quo Alberto* *Gliz* obtigerat, *comitatum* hunc *emisse* videtur *Ulricus Comes Hardeckis*, qui *fratrem eorum Zedenam* seu *Sidoniam uxorem* habebat, & quidem *emissionis* *annus* 1500. *pretium* 60000. *flor.* denotantur in *geneal. Nic. I. Rittershusii*. Eundem *comitatum* *Christophorus Comes Joannis* filius 1517. *berdinando Austriaco* vendidit: à quo eundem suo *libi* *are* comparavit *Ernestus baronius Archiepiscopus Saluburgus* & *Episcopus Passavienfis*, qui *Episcopatu* *abdicato* in *com-*

C. Glaciens.
sis.

116

Variz mu-
tationes
circa eum.

ipſe conceſſit, ac ibi vitam ſuam 1560. terminavit. Latereulus autem priſtinæ poſſeſſionis memoriam familiæ conſervat.

§. v. i. Proxima area, quæ hunc *aquilam*, iſthinc deſert *palos*, notat *Machlan-*^{C. Mach-}
dam (das *Machlands wiertel ob der Eng.*) Prioriſ hęc eadem teſſera eſt cum
ea, quæ in ſeuto Auſtriaco (vid. L. 1. c. 9. num. 72.) *Principatum ſupra Anaſum* nota-
bat, niſi quod illa aquila nigra in auro apparet. Liſt vero hęc *Machlandia* Auſtriæ
illius ſupra Anaſum pars Bohemiæ proxima, cujus metropolis *Freyſtadum*. Habuit
ea ſuos Comites ex *Burggravis Ratiſponenſibus* deſcendentes, & Picienſibus Hardec-
cius ſanguine junctos. Illos videre licet apud *Lizſum de migr. gent. l. 7. p. 319. 320.* Ubi
memorat ultimo *Fridericum* in terra ſancta inortuo Lupoldum VI. D. Auſtriæ ab Im-
perio feudum obtinuiffe. Hunc comitatum etiam beneficio Imperatorum hi Comites
obtinuere.

§. vii. *Aurea aquila in ſolo argenteo* notat Baroniam *Stettenberg*: quæ jam in ^{Bar. Stet-}
potestate Stephani ſimile apparet, cujus ſili *Sigsmundus* & *Henricus Baronum* hoc
titulo inſigniti ſunt.

§. viii. Crux ultima areolæ notat Dominium *Creutzen* in ſuperiori Auſtria ſi-^{Dn. Creu-}
tum, quod tamen quando acquiſiverint, non obſervavi. Sed mediæ parmular teſſeras
explicare non integrum eſt.

§. ix. Hunc clypeum premunt quatuor caſſides: *Prima* coronata ſuſtinctalam ^{Galez,}
argenteam baltheco dextro aureo exarata, cum lacinus ejuſdem tinctura: ex *altera*
coronata expanditur jugum alarum baltheis, hunc dextris, iſthinc ſiniſtris rubeis &
aureis exaratarum: Lacinix etiam ſunt ex cocco & auro. *Tertia* inſiſtit tabula ſeptan-
gula, (enſchirm/) typo ſcutario duplci quadrantiſecundi impreſſa, angulis orna-
tis ſingulis pennis pavoninis. Phaleræ dependent argenteæ & rubeæ. *Quarta* coro-
nata caſſiſterum premitur jugo alatum complicato, cum typo ſuperiori parte primi
& extremi, inferiori ſecundi & tertii alveoli medi ſcuti: *Lacinix* ſunt ex argenteo
& minio.

§. x. Hęc *diſtinctionis* ſunt inſignium, qualia apud *Sibmacherum* extant, & quæ ^{Scutum}
nunc etiam in uſu eſſe, aliunde ſum monitus. Alibi tamen memini, diverſam non-
nihil diſpoſitionem vidiffſe: ur caput quidem ſcuti plane idem eſſet, quod modo
contemplati fuimus: pedis etiam areolæ aquilam & crucem referrent, niſi quod hęc
liliata pingebatur: aſt inter has inſimas areolas intercipiebatur (enſ gewiſſeſſ) alia
triquetra rubea cum brachio armato ex ſiniſtro latere procedente, & vel evagna-
tum gladium vel potius clavam militarem (enſ Diſſilam/) quæ argento tingebantur:
tum loco mediæ parmular ſupra deſcriptæ inſerebatur alia argentea cum ave nigra
ſed maculis interſtinctâ, rubeis roſtro & pedibus, inſiſtente tricipiti collicu-
to viridi.

§. xi. Brachium armatum designat familiam *Reicheneck*, ex qua tria matri-^{Reichen-}
monia Hardecceorum vel potius *Prueſchenckiorum* lego: *Henricus* & *Elſabetha* de ^{ex. famul,}
Reicheneck, circa 1219. *Vrlica* & *Brgitta* circa 1345. *St. hani* & *Margareta* circa 1480.
quarum hęc primorum Comitum Hardecceorum mater, iſta abavia, illa tritavi
avia fuit.

§. xii. Avis nigra *Prueſchenckiorum* vetus fuit teſſera, quæ deinceps reliquis lo-^{Prue-}
cum fecit, aliquando tamen origini teſtandæ reſumta fuit. ^{ſchenck,}

§. xiii. Eos quondam *immediate* ſubjectos impetio fuiſſe oportet, cum in *ma-*^{Status im-}
tricula Imperii legantur, & certus modus contributionis assignatus ſit, vid. *Zeit. ut in.*
Germ. P. 2. p. 23. Sed eorum mentio fiat in *Conſtitut. Caroli V.* de anno 1529. §. *Græſſen*
perſonlich. Sed deinceps à domo Auſtriaca ſine onere exempti ſunt.

§. xiv. Ad titulos ſolemnes etiam referendum eſt, quod vocantur *hereditarii* ^{Titull:}
pinerna Auſtria, nec non Styria Dapiſeri hereditarii.

CAPUT XXIII.

Landgravii Hassiæ.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Ex Brabantinis. Sophiæ controversia. Compositio. Lineæ Castellana, Darmstadiana.
2. Scutum Castellane. Hirschfeld, Abbatia. Principatus pace Monasteriensi cessio.
3. Comitatus Ziegenhain. Ad Hassos.
4. Com. Caimelbocensis. Trinitas. Successio.
5. Controversia cum Nassovis. Decisio.
6. Com. Diez. Hered. ad Nassovos. Caimelbocicos. Hassos.
7. Com. Nidda. An eadem familia cum Ziegenhain?
8. UrUCA Schaumburgica.
9. Familia.
10. Comitatus ad Hassos translatus.
11. Leo Hassiacus. Differentia à Thuringis.
12. Brabantinus leo cur non assumitur? Meritum iniquitatis exemplis ostensus.
13. Scutum lineæ Darmstadienæ. Falsæenburgica. Quomodo ad Hassiatam avium?
14. Gales.
15. Tituli.
16. Eppstein, Domini & Comes, ad Hassos.
17. Iter. Ad Moguntinos & Hassos: Waldenses. Wolfi de Cautenberg.
18. Pless. Famil. Origo de Schwaurenzen. Testera. Successio ad Hassos.
19. Franckenstein. Ex Hennebergis.
20. Scutum Cardinalis Hassiæ. Al. Prætorius Joannicus. Episcop. Uratolava. Sileja.
21. Scutum Hassiacum carmine illustratum.

§. I.

Familia **S**erenissimi Hassiæ Landgraviæ, quod alibi in Sylloge Genealogica fusius executi sumus, originem sumunt ex *Brabantinis Ducibus*, familia quæ non una affinitate *Cirensium* genti, cum in flore esset, conjuncta fuit, atque adeo nulli alii antiquitate & illustri splendore cedit. Ex Brabantinis vero Dux *Henricus II.* cognomento *Alaguninus* post Mariam Philippum Imperatoris & Irenæ Angelæ Constantinopolitanæ filiam *Henricus III.* à quo reliqui *Brabantini Duces* propagati sunt, cognomen *puer hinc stirpi* ortum dedit. Cæterum *Thuringiæ Landgraviæ*, ex quibus ejus mater, ad *Ludovicum* quandam *Bavatum Caroli*, ex *Caroli M.* posteris, *Lotharingiæ Ducis* filium, genus referebant, & in *Henrico Sophiæ* patruo, qui adversus *Fridericum II.* Imperium Papæ jussu attingit, secessere. Hujus morte controversia inter *Sophiam* & ejus amittimum *Henricum illustrem Hassiæ Marchionem*, cui præter jus maternum ab Imperatore expectativa data erat, nata est: & ex controversia bellum. Deumum ita res compositæ, ut *successiones* inter domos has *pactò* inito, *Thuringiæ* pars Orientalis in Minorum potestate maneret, Occidentalem vel *Hassiæ* & *Henricus* haberet: atque ita hæc ad posterum translata est, & quod deinceps videbimus non una accessione crevit. Porro in *Philippi Magnanimi*, cujus memoriam & elogium superioris seculi annales nunquam intermori sinit, filius in *duos ramos* stirpis hæc se diffudit. A *Wilhelmo* primogenito ortus est *Castellanus*, quem vocant, à *Georgio Darmstadienæ*, appellatione ab habitatione desumpta. Illus Princeps est Serenissimus Landgravius *Carolus*, qui a matre proximo anno susceptum regimen gerit. Hujus verò Serenissimus Landgravius *Ernestus Ludovicus*, qui cum fratribus tublaudatissima Serenissima Parentis cura in spem publicam adolescit. Utriusque rami sunt, illius *Reinoldus*, hujus vero *Homburgus*, sed eisdem *chæps* stirpis sive uti solent.

§. II. In *Silvach. Wapenb.* P. I. pag. 8. videre licet insignia, quibus ante hæc domus usa est: nunc vero æctus est arcuum numerus, *Castellana* linea scutum temel perpendiculariter, bistransverse fecit, imposita toti scuto in media regione alia parmula. Primus capus laterculus *argenteus crucem duplicem*, ad modum Archiepiscopalis crucis cingit, & *minimo* tinctam comprehendit. Hoc simbolo *Hirschfeld* notatur, contermina *Buchenia*, *Ziegenhain* & inferiori *Hassiæ* Abbatia *Wapenb.* P. I. pag. 13. In civitate *Hersfeld* (sive *Heroldsham* hoc nomen seu *Heersf.* à ab exercitu derivatum videmus) 77. Abbatia Benedictina fundata, & ditio partim à *Bonifacio Moguntino* emta, partim à *Thuringis* & *Hassis* attributa est. Fam etiam *Pippinus* & *Carolus Magnus*, cujus præceptor *Alcuinus* ibi situs est, multis beneficiis ornarunt.

Abbas

Abbas primus fuit *Lullus*. Tertius *Bruno* à Ludovico pio 845. privilegia insignia obtinuit. Ex sequentibus Abbatibus plures ad Episcopatus promoti, *Dietrichus* jun. ad Hildeshheimium, *Burchardus* ad Halberstadeniensem, *Gothardus* 1013. ad Hildeshheimium, *Bardo Germanus* *Christomus* dictus ad Moguntinum, *Rudolphus* 1035. ad Paderbornensem: Quadragesimus septimus numeratur *Reinardus* de Boineburg, qui pietate & de Abbacia pluribus meritis commendatur. 1169. Abbas *Michel Gymasio* Hirschfeldam ornavit. Demum postquam *Abbatia* aliquandiu a Principibus Hassie administrata fuerat, deinceps *Principatus* nomen induit, & in pace *Monasterii* *Omniburg* 1648 Domui Hassiæ illis verbis transcripta est: *Secundo domus Hassie Castellana, ejusque successores Abbatiæ Hirschfeldensem cum omnibus ad pertinentibus secularibus & Ecclesiasticis, seu intra seu extra territorium (ut præpositura Gellingen) sitis (Salz tamon jaribus, quæ domus Saxoniæ a tempore immemoriali possidet) retineant, & eo nomine investituram à Cæsarea Majestate, toties quoties casus evenit, petant & fidelitatem præstent.*

Principatus ex pace Monasterii enfi.

§. 111. In alterius quadræ, quæ transversè fecatur, parte superiori *nigra stella aurea* fulget, inferiori parte *auro puro* tincta. Hoc à *1722* amplissimum Comitatum *Ziegenhainium* (*Wapenb. P. 2. p. 20*) ad quem *Ranschenburg, Gemunda, eanob. Husna* (olim Comitum conditorium, nunc xenodochium) *Nackrich, Ziegenham, Treysa, Schwarzzenborn* spectant, designat. Erroneum est, eum Comitatum huc *Cyr. Spangemb. Adelsv. Pat. 2. lib. 12. c. 57. p. 325.* duas rubreas stellas tribui in llyceo nigro. Comitatus ejus *Dilich. Chron. Hist. P. 1. p. 91. & 92.* deducit a Ludovici terræ *Landgraviu Thüringie* filio *Friderico*, qui primus Comes ejus 1173. in divisione factus est. Eo nati *Godfridus & Fridericus*, illo *Henricus, Ludovicus senior & Gerlicus*, pater *Ludovici junioris & Rudolphi: Henricus* filios præter alios habuit *Papponem* Comitem *Reichenbaccensem*, cujus filius *Ætius* ad agnatos remittit successorem, & *Godfredum* patrem *Burchardi* Archiepiscopi *Salisburgensis*, & *Godfridi III. Com.* qui obiit 1270. Hoc nati *Godofredus Contentiosus & Bertholdus*, illo *Isannes*, qui *Niddanum* comitatum crevit, pater *Engelhardi & Joannis*, quo iterum natus *Godofredus I.* pater *Isannes, Ottonis* Archiepiscopi *Treventis* 1319. qui vir insignis, quod clerum reformare anniteretur, multorum odia incurrit, & fortissimè perit, *Godofredi II. & Sigmundi*. Ex his *Godofredus*, qui 1425. deceffit, ex Episcopata Comite reliquit *Isannem* Comitem ultimum, virum stupendi roboris. Hoc 1453. defuncto Comitatum cum *Niddano* Lu-

Comitatus Ziegenhain.

Ad Hassie

dovicus *Landgravius Hassie* obtinuit. Contradiebant *Hohenloer* successioni, quia *Elisabetha Ziegenhainensis* *Ulrico* Comiti *Hanoico* nupta *Elisabetham* genuerat, *Albertu C. Hohenloer* uxorem, hujus ergo filii successorem *Ziegenhainensem* quaerere. *Controversia* ad nepotes usque duravit, demum in Comitibus *Wormatiensibus* terminata est, *Hassiorum*, qui Comitatum retinebant, conmodo. Alii verò memorent, *Joannem* prædictum jam 1425. Comitatum *Ludovico* vendidisse, sed servatò sibi usufructu. *Cyr. Spangemb. Adelsv. P. 1. L. 12. c. 16. p. 302. b. na* refert, penes quem fides esto. *Graf Johann von Ziegenham und Nidda* der letzte dieses geschlechtes hatte einen Kaufmann großes gut auf der stadt nehmen lassen: Als nun derselbe Kaufmann mit vielen ansuchen bitten und stehen marts wider bekommen konte/warter er der gelegenheit/ daß Landgraf Ludwig (als er mit gelobten land gewesen) auf der wieder reffe gen *Venedig* am. Da er nun daj selbst den Grafen Johann bey sich hatte/ sprach ihn der Kaufmann ernstlich an/ und wieder ersharftiq dey erwanden auts und der aufzulauffenen schäden/mit betrohuna/ da er ihn dessen mcht alsbald befriedigen wolte/ solches an die Obrigkeit zu *Venedig* gelangen zu lassen/ und schenmaes recht wider ihn zu begehren. Da nun Landgraf Ludwig diesen ernst vermercket/ schlug er sich in handel/ und erstatter dem Kaufmann seinen verlust/ doch mußte der Graf ihm die Grafenschaft *Ziegenham* dafür verschreiben/ darnach gab er dem Grafen vollens so viel heraus/ und verahnde sich mit demselben/ daß/ weil er keine Leibes erben hatte/ er und sein gemahl (die eine von *Waldeck* war) die zeit ihres lebens die Grafenschaft mit haben/ und doch weiter unbeschwöret gelieben solten/ darnach solte sie an dessen fallen/ wie auch geschehen. *Wiewol die Grafen von Hohenloh auch daran anspruch haben*

wolten/ward doch selches endlich zu Worms anno 1495. verglichen/und diegenham hieselben zugeprochen. In Chron. MS. Waldece. Præterea legimus, A. Landgravium cum Landgravium etiam *Ottoni Waldeceo* Comiti, cuius avia fuerat *Anna de Rhannensis*, ob resignationem Comitatum Niddani & Ziegenhami 10. annis in annos confirmasse. Ex quo quis colligat, omnibus satisfactum fuisse, qui in Comitatum aliquid juris atterebant.

C. Catimelhocensis. §. IV. Area proxima aurea parvum, sed erecto situ, rubeum cum corona cernitur continet, designando comitatu *Catimelhocensi* seu *Cazenelbogen*. Amplissimus hic Comitatus fuit, & ipsi Comites ante hac celeberrimi. Primum eorum legimus 127. notatum *Wolfgangum*, qui dein ludis equestribus Magdeburgicis & Constantiensibus interfuit. Hujus pronepos constituitur *Reinhardus* ex Abbate Lamburgensi, *Episcopus Spirensis*: hujus frater *Wolfgangus* pronepotem habuit *Wilhelmum* Hermanni Landgraviu adversus Philippum & Ottonem IV. Augustos paratissimè armis *Dieterici* & *Wilhelmi III.* quorum hic *Reichenberg*, ille *Rheinfels* 1246. impolito contra Rhenanarum civitatum voluntatem telonio, ob quod 1255. arx fuerat obfessæ, condidit. Ab utroque linæ. Ex *Dieterici* posteris *Wilhelmus* & *Eberhardus* fratres, ille *Burgheze* & *Albach*, hic *Dornburg* condidit. Illius vero filii lineam terminantur. *Wilhelm III.* pronepos *Theodoricus* circa 1330. filios habuit *Joannem II.* & *Fridericum*, unde denuo rami; ramus *Friderici* exaruit in *Wolfgango* seniore, cuius filia agnata ex *Joannis* linea *Wolfgangi juniori* nupta fuit, mater *Philippi senioris*, avia *Philippi junioris*, cum quibus *Philippo* hoc 1453. & post eum patre 1479. extinctis familia defecit. Heres *Philippi* filia *Anna* *Henrico Landgravio Hassiæ* nupta successionein attulit. His parentibus nati *Wilhelmus*, *Mechildis*, *Elisabetha*. Mortuo vero sine liberis *Wilhelmo* agnati familiarit lege & certo pacto, non in ea tantum bona, quæ à patre & avita hic possederat, sed & in materna recens acquisita successere.

Controversia cum Nassoviis. §. V. Contradixere successioni *Clarenfes* & *Nassovii*, cum *Henrici* filia *Mathildis* *Joanni* Duci *Chivix* & *Elisabetha* *Joanni* Comiti *Nassovii* ex *Dillenburgerii* ramo nupsissent, inde imprimis inter *Nassovios*, quibus *Clarus* jus vendidere, & *Hassiacos* jure actum est. (De controversia scripsit *Molin. consil. 17. Joh. Bapt. Cesar. L. 2. consil. illustr. Oldendorp. conf. 5. vol. 2. Simon. Pistoris apud Modest. Pistoris. 10. vol. 1. Rittersh. de Feud. 16. n. 20.*) Et quidem 1548. pro illis pronunciatum est, apud *Sleidanium* Lib. 21. p. 642. Sed 1552. in *Passirenfi* transactione apud eundem Lib. 24. pag. 784. inter articulos ille etiam fuit: *Ut quæ Landgraviu est cum Nassoviis Comitæ de ditione Cattorum controversia recognoscatur per Principes Electores, & ab eis etiam, quos ad eam rem designabunt tum reus tum actor: Ex his deinde Casar delegat VI. qui summam rei tractent, sic tamen, ut bicario causa definitur.* Nec tamen breviori illo termino decidi potuit, sed 1557. res composita est. Rem ita narrat *Thuan.* Lib. 19. p. m. 863. *Francofurti ad Menum per delegatos Principes ac iudices, Ottonem Henricum & Augustum Septemvros, Wilhelmum Carvensem & alios controversia de Cattorum Melibocorum ditione, quæ jam amplius L. annis agitata fuerat, inter Nassovios & Hassiæ Principes annuè composita est: Philippo Hesso Comitatum Cattorum retinente & Wilhelmo Aransensi Principi 600000. aureos exsolvente, & Comitatum Diezensem pro 150000. reddente. Tituli vero & insignia utrique communia esse jussa sunt.*

Decisio. §. VI. Quarta area rubra duos leones gradientes vel pardos aureos continet, lingua & faucibus caruleis. Diezensis Comitatus ad utramque Lani ripam situs, ab oppido *Diez*, quod intra mœnia duas rupes, (utraque arcem insignem sustinet,) domus fortitus, & cum 1388. *Gerlacus* ultimus Comes mortuus esset. Comitatus aureus *Diez* a *Waldene* *Wraßbach* *Dilich* *Chron. Hass. 1. p. 48.* dictus, hoc hieroglyphico designatur. Habuit ille suos Comites peculiare, quorum tamen plenam deductionem non vidi; ultimus fuit *Gerlacus*, filius *Gerhardi* Comitis, qui 1368. vixerat: *Gerlacus* filiam reliquit *Utam*, quæ *Adolpho C. Nassovio*, filio *Joannis* & fratri *Engelberti*, a quo *Arausionentes* & *Dillenburgii* descenderunt, nupta Comitatum *Diezensem* attulit: hic cum fratri *Engelberto* oppignoravit, & eum in communionem tituli admittit. Unde cum *Adolphus* non nisi filiam *Utam* reliquisset, *Godofredo Dn. Eppstemi* nuptam, post ejus mortem inter hunc & *Engelbertum* his orta est, quæ 1440. in hunc modum composita, ut Comitatus medietas ad *Eppstemios*, altera ad *Nassovios* spectaret. Unde

C. Diez. *Godofredo*

Godofredum ultimum illius lineæ, *Comitem Diezium* cognominatum legi. Hic vel <sup>Carimeli-
bosos.</sup> pater ipsius Godofredus suam *Dieziam* partem Comiti Catimelbocenti oppignora-
vit. Nam cum prius inter Archiepiscopum Trevirensium Jacobum & Philippum
Comitem Cazenebogiū atque Godofredum Eppstemium tractatum fuisset, ut
Electōr utriusque quartam Comitatus partem feudo concederet, neuti etiam 1457. Phi-
lippus de feudo investitus est; Godofredus ilico Philippo suam quartam 3000. au-
reis oppignoravit. Atque ita medietas Diezia partim tanquam vetus feudum, partim
iure hypothecario ad Catimelbocentes pervenit. Iterum 1449. Henricus fœdero
Philippo suam partem Dieziam 18000. aureis oppignoraverat. Cum 1479. familia
Catimelbocensis defecisset, cum reliquis bonis hæc etiam Diezia ad Hassos translata ^{Hassos.}
est, atque ita eodem anno Henricus Landgravius investituram de quarta illa Die-
zia & Catimelbocensium ditionibus accepit, nec non filius ejus 1488. Iterum 1500. atque
1506. Wilhelmus medius, regentes Principatus quoque 1514. & Philippus Landgra-
vius 1533. 1541. & 1555. Tandem in compositione controversiæ Catimelbocæ Diezia si-
mul comprehensa fuit, & quarta pars Narbovis cum communiōne tituli cesia. Unde
de 1558. primum in literis Hassotum feudibus ea quarta omitti cepit.

§. vii. Laterculus in ima regione dexter ex *nigro & auro transverse seltus* in ^{C. Nidda.}
superiori parte nigricante stellis duabus aureis (in *Wapenb.* P. 1. pag. 8. argento tingu-
guntur, sed nobiliori metallo *Wapenb.* P. 3. pag. 40.) superbit. Signum est Comita-
tus *Nydenfis* seu *Niddani*, qui cum *Ziegenharnensi* simul in familiam allatus est. Por-
ro ex iis, quæ P. 1. c. 8. obliterata sunt, historiæ penitus ætumandum reliquimus, an <sup>An eadem
familiam
cum
Zegen-
harn.</sup> hoc atque Ziegenharnenses & *Niddani* Comites omnino ejusdem familiæ fuisse
dicendi sint? Quo casu differentia unius & duarum stellarum distinctioni servaret
inter lineas: quæ exempla discerniculorum loco alleg. P. 1. c. 8. dedimus. Sane *Di-
lich. Chron. Hass. P. 1. p. 92.* memorat, *Engelbardum* ultimum Comitem *Niddanum*
1329. decessisse, & ob hoc comitatum *Ziegenharnis* obvigisse, quod ex eadem stir-
pe fuissent.

§. viii. Ultima arcœa *coccinea urticam eudentem* exhibet. Aliis terminis ex-
primere placuit *Chiffletio* Eq. A. V. insign. 160. cum ita describit: *Tres oculi flores, o-*
ridemque urticae folia argentea trianguloviter coccinea in corde laterenti coccinei seu-
tulo argenteo impresso. In quo valde iustit, de urtica enim conitans familiæ est sen-
tentia. Cæterum de hac testera, quæ & *Holfatiam* & *Schaumburgum* comitatum no-
tat, quod satis esse potest egimus L. 1. c. 86. num. 6. contet *Schmæch. Wapenb.* P. 1.
pag. 18. <sup>Urtica
Schaum-
burgia.</sup>

§. ix. Porro *Schaumburgicam* familiam quod concernit, ea ex nobilibus de *San-*
dersleben orta fortune initia debuit *Brunoni Episcopo Mindani*, cuius fratrem *Adolphum*
1030. vel 1032. *Conradus II. Imperator Schaumburgicum Comitem* constituit. Hic a us
alterius *Adolphi* fuit, qui primus a *Lothario Imp. Holfatia Comitem* nactus est.
Quod *Holfatiæ* successionem attinet, de ea & loc. alleg. L. 1. c. 86. & in descriptione
Danici regii clypei agitur. Nam *Adolpho* 1159. extincto illa ad *Odenburgiam* fami-
liam transiit, excluso agnato *Ottone Schaumburgi Comite*, qui demum accepto
pretio cessit sua præsentione. Hujus posteritas duravit ad nostram memoriam, ul-
timo *Ottone* 1640. vivis exento, cum prius familiæ beneficio *Ferdinandi II. Augusti*,
axioma *Principale* accessisset, quo *Ernestus* gavitus est, sed ^{transiit.}

§. x. In pace *Olinaburgensi* & *Monasteriensi* istis verbis ad *Haliacam* fami-
liam hic comitatus translatus est. *Tertio: Ins directi & utrius Domini in Præfecturas*
Schaumburg, Bockenburgh, Sachsenhagen & Statthagen, Episcopatus Mindano antiche as-
sertum & adjudicatum porro ad Dn. I. Vilhelmum, modernum Hassie Landgravium,
ejusque successores plenarie in perpetuum citra anteriorem dicti Episcopatus, aut alterius
enjusvis contradiotionem aut invasionem pertineat: salva tamen transiitione inter
Christiannum Ludovicum Ducem Brunsvico-Lunenburgensem & Hassie Landgravius, Phi-
lippumque Comitem de Lippe inter. firma etiam manente, quæ inter eandem Landgra-
viam & dictam Comitem inter est, contentione, quatenus Cæsareæ Majestati & Sa-
cro Romano Imperio non præjudicat. Unde hoc nomine in *Collegio Comitum Saxonie*
& Westphaliæ in comitibus Imperiæ, nec non in dietis circuli *Westphaliæ*, *Serenissima*
Domus suam servat locum. <sup>Comita-
tus ad
Hassos
translatus.</sup>

Leo Hat-
facus.Differen-
tia à Thü-
ringico.

§. XI. Hicce areolis incumbit media parmula *caerulea*, in qua salit *leocochatus* decem *tamis* *transversis argenteis & rubris* distinctus. (Frustra est *M. G. B. de l'arene p. d'arm. P. 2. p. 276.* cum leonem hunc argenteo solo tingit, eique quam tenent *leocochatus* nem allignat. Qua ratione à *Thuringico leone* distingui possit, alibi diximus in *h. m. Saxon. l. 1. n. 2.* et infra in cap. de Saxonia repetemus. *Quintus* Colmogreus aut transpositas argenteas & rubeas *tamis*. Malletm ego, leonem Hassiacum densis *cap* per hinc pingi ex communi usu, cum *Abbas* & *Sachs* Thuringico non nisi ex *causa* inducant. Porro *Hassia* hoc leone (de cujus antiquitate lege, sed cum iudicio, sic apud *Hasing.* extant de *l'ar. inf. p. 13. 357.*) notatur, atque ita primaria hæc areola est. Cur tanta inter hunc & Thuringicum leonem convenientia sit, ex illis intelligere a-
cer, quæ §. I. adduximus.

Brabantio-
nus leo cur
non af-
sumus?Aros anti-
quatus
exemplis
ostentus.

§. XII. Porro mirari subeat, cur *Brabantini leonis* nullum hic vestigium: cum §. I. audiverimus, *Brabantinorum Ducum* nostros *Landgravios*, non quidem licet etiam nam extingendo ramo istorum Ducum altero, Principatus non ad agnatos sed in re *Belgicarum Provinciarum* per feminas in alias domos transit) aut indubios & quidem mascula progenie posteritas descendentes fuisse, ad quos adeo gestamus illius jus utique spectabat. Veramenimvero uti *Henricum* illum & ejus posteritas nemo à leone hoc usurpando atcere potuisset, tanquam paterna & avita tellerati ea placuisset uti, ita tamen hic, cum *Hannam* nactus esset, hujus symbolo uti maluit, imprimis quando eo seculo mos plura in unum scutum combinandi nondum invaluerat: unde prætulit telleram Principatus, quem possidebat, illi, quæ designaret Ducatum in fratris potestate constitutum. Nec exemplo res ea superioribus seculis caruit. Ita *Hermannus Zeringensis*, cum *Judithiam* Com. *Badensem*, ejus ditionis heredem, duxisset, omisso avito leone *Habipurgico* tanquam gentili tellera utitur, nec *Brandenburgica* quadratura *Zollerana*, sed illa facies *Austriaca*, hæc aquila *Marchica*; quamvis antiqua symbola seuris majoribus interant, sed loco posteriori. Ita cum *Joannes Spanheimus* *Adelheidam* heredem *Saynensem* duxisset, ejus ex filio *Joanne nepotes Henricus & Godfridus* seculo decimo tertio hereditatem partiti sunt, ille *Spanheimum* retinens *Comitatum*, hic *Saynensem*: qui cum posteris *Spanheimum* & titulum & insignia omisit assumptis *Saynensibus*. Non aliter *Philippus Faickensteinus*, cum *Annam Münzenbergicam* heredem duxisset, omisso avito titulo & seuto *Münzenbergicis* acquievit. In *Francica ipsa* regia domo, qui ad *Britannia* Ducatum pervenere ex *Drecentibus*, nullum vestigium regionum istorum retinere, sed uti sunt herimonico seuto *Britannico*: sed & ipsi *Drecentis* atque *Curtensis* pro more ejus seculi loco istorum alia assumerunt *Britannicæ*. Plura adduci possent, sed hæc testificant exempla, docendo moti superiorum seculorum, a quo nostra consuetudo augendis seutorum areolis intenta non nihil abluat.

Scutum
in Darm-
statina.Fasciæ
Isenburgicæ.

§. XIII. Hac seuti dispositione *Cyrellana* linea utitur, nec aliâ *Darmstatina*, nisi quod in hujus clypeo observavi quintam areolam iterum transire se sectam, ut *Niddano* symbolo subjiçiat novum *dyuz*, duas *fascias nigras* solo *argenteo* inferens. Hoc designatur *Isenburgicus Comitatus*: cujus hanc telleram ista duplici titulo ascrivit. Nam *H. vicus Comes Isenburgus*, qui 1601. mortuus est, *Hassiacæ* domui præcipua sua bona, die *Drey eich* (Triquetram ditionem) præfectur. *Keiserbach* cum omni superioritate, regalibus & juribus vendidit; cui quidem contractui agnati *Henrici* contradixere, causa ad tribunal imperii *Spirense* delata. Denum 1635. ab Imperatore *Ferdinando II.* totus comitatus, quod ad nuncum ex occasione bellicorum motuum recidisse diceretur, *Landgravio Georgio* concessus, & in æstura collata est, cum omni superioritate, regalibus & juribus: Mandatum etiam *Camera*, ut priores lites hac donatione sublata, nec alius *Isenburgi* & *Budingæ* Dominus, quam *Landgravio* agnosceretur: deinum post varia hinc inde, imprimis 1642. *Norimbergæ*, & deia *Ratisponæ* acta, 1642. transactum, eaque transactio à *V. lib. imo Ostene. Ludovico Arnoldo, Joanne Ludovico, Joanne Ernesto C. Isenburgis, Maria Magdalena* vidua *Isenburgicæ*, nec non eorum assistentibus *Ludovico Henrico C. Natlovit, Georgio Dn. Fleckensteinio, Georgio Alberto C. Erpachio* subscriptione approbata, ac ab Imperatore *Ferdinando III.* intercessionem *Electorum* confirmata est, ut totus comitatus *Isenburgicus*

burgiis restitueretur, tribus & dimidio exceptis pagis, reservata Darmstatinis expectativa seu successione in casum deficientium masculorum & utuli jure. Que transactio pluribus articulis comitans 1643. Marpurgi typis publicata est. Hac causa & observanda quasi possessionem successione in seuto hoc ^{etiam} retinetur. Inde licet Comites in pacificatione *Monasterio-Osnabrugiensi* transactionem castelli peterent, jus tamen Iustis suum illis verbis servatum est, que ita sonant: *Comites de Isenburgh gaudeant amnestia generali supra art. 2. & 3. descripta, sub his tamen juribus Domino Georgio Landgravio Hassie vel curvis tertio contra eisdem, ut & contra Comites de Hohensolms competentibus.* Quamvis vero in concectione Imperiali *Cassellane* lineæ (cui adversus Imperatorem tum bellum fuit) non mentio fiat, nihilominus eodem jure eadem gaudet, ex pactis familie & contraternitate antiqua inter te & cum Saxonica domo inita, ut etiam ad ea que deinceps acquiruntur bona reliqui, successione jus ex ordine esset. Haec tamen & resera illa & titulo ea linea abstinuit.

§. xiv. Incumbunt huic seuto quinque galeæ. *Mediæ* coronata, *Hassie*æ parmutule respondens, sustinet duo cornua argentea, ex quibus utrinque foliati ramuli prominent. Volunt aliqui myrtillorum fruticetum ramulis huic exhiberi. (vid. *Hæping. de jur. insign. p. 359. 360.*) Que ad *dextram* proxima est, etiam coronata & cauda pavonina superbiens, *Hirschfeldensem* principatum notat; que ad *sinistram* Hassiææ assitit caprum exurgentem alatum nigrum, cornibus & pedibus auteis, alis *Ziegenbainensem* lemmate pictis refert. *Extrema ad dextram* etiam coronata insignis est, & sustinet jugum alatum complicatarum: utraque vero nigra in orbe aureo symbolum *Cattinliboense* repetit. Demum que ad *levam* ultima est, tortili diademate tegitur, & quinque vexillis *Schaumburgicis*, in quibus utriusque singule pinguntur, pro sulco est. Hæc vero vexilla pinguntur, inter duo sceptræ pavonis pennis fastigiata. Alibi loco diadematis tortilis vidi *coronæ spinæ* castidem obtectam: cujus eadem ratio que clavorum in areola *Schaumburgica* credi potest, utpote quibus clavos in passione Christi usurpatos notari volunt. Uti L. i. c. 86. n. 6. 9. vidimus.

§. xv. Titulus Principum, qui illustrando seuto servat, ille est: *Landgravius Hassie, Princeps Hirschfeldæ, Comes Catimelboer, Diezæ, Ziegenbainæ, Niddæ & Schaumburgi, &c.* Linea *Darmstadii* autem post *Schaumburg* adicit *Isenburghi & Eudingæ*. Vidi ubi aliquando titulus amplior usurpatus fuit, additis elogis *Domini in Eppstem, Pless, Iter & Franckenstein*.

§. xvi. Titulus hic occasione dat, de illis dynastiis quædam verba addendi. *Eppstem* suos olim *Domnos* vel *Comites* habuit, quorum a *Sigfrido Eppstemio, Sigfridi* ex Abbate *Fuldensi Archiepiscopi Moguntini* electi 1159. patre, deductionem vidi. Præter primum illum successu temporis duo alii *Sigfridi*, & demum *Gerhardus Archiepiscopi Moguntini* sedem rexere. Hujus qui 1304. obiit ex fratre *Godofredo* nepos *Godofredus* ex uxore *Lucardi Falkenbergensis Comitatus Kœnigstemum* obtinuit, pater *Godofredi & Eberhardi*; hujus linea deiecit 1517. in Anna *Botoniensi C. Stolbergii* uxore, à qua *Stolbergus* illa jura, de quibus in seuto *Stolbergio*: illius (*Godofredi*) nepos *Godofredus Dni. Eppstemius C. Diezæ*, quod supra vidimus num. 6. alterius masculos terminavit, sed 1492. *Wilhelmo Landgravio Hassie Eppstemian Dynastiam* 46000. floren. vendidit. Insignia sunt *Wapenb. P. i. pag. 14. ternis argenteis & rubeis cantheris* exaratum seutum, galea vero pileolo lato rubeo (cujus ora reducta argento splendet) tecta; sustinet super glebulo argenteo illius summitati inposito penatum pavoninatum fasciculum.

§. xvii. *Iter* Dominum est ad *Ederam* fluvium ab acce *Iter* in valle super rupe sita dictum. Peculiares olim habuit *Domnos* Ex quibus apud *Cranzuum Metrop. L. 8. c. 47.* Comes *Theodoricus* in *Iter, Episcopus Paderbornensis* fuit. Demum 1361. quod *Dynasta* regimini lubricine suum agnatum confodisset, à *Landgravio Henrico & Archiepiscopo Moguntino* occupatum, homicida autem in cenobium *Haina* detentus est: Teste *Dilsch. P. i. Chron. Hass. p. 128.* qui idem *P. i. 2. Chron. p. 197.* historiam ita repetit. 1361. Umb diese zeit hat ein Herr von *Iter* / auch in viel ungerbüßlicher begerde und verkanen zum reament seinen Vetern erschochen / und thu also die ganze herrschafft unterwürffig gemacht. Weilen dann solche mordthar bißliche straff verdienet / hat Landgraf *Heinrich* samt *Verlach* dem *Erzbi-*

Quomodo ad Hassiam faciam dominum?

Galez.

Eppstem. Domini & Comites.

Ad Hassie.

Ad Moguntinas & Hailos.

Erzbischoff zu Wismar/ und Otten Grafen von Waldeck das sitzloß Jüter be-
lagert/ gewonnen/ und das Landem vor sich und seine mitgeheilren behalten/
den mörder aber in das Closser Nyma verdammet. Dominum h. 30. M. 10. 11.
tini dein *Comitibus Waldecke* oppugnarent, in nobilibus *Vitus de Guttenberg* et in-
cesserunt in antichresin. Ob quod controversia orta, cujus causa *Hamelmann de 14.*
mil. emort. L. 2. p. 130. ait: *Com nobilibus de Wolven certavit hoc nomine Landgravius*
Philippus pater. Insignia sunt *leone ornata*, ut videre est apud *Dilich. Chron. Hist. P. 1.*
p. 119. b. in scutulo arcis delineationi apposito, sed absque colorum indicio, & equi-
dem, nisi illa sculptoris *recreata* sunt, *Imago* inclusus est leo. Quia vero in *Wapenib.*
P. 1. p. 140. *Vitus de Guttenberg* in secunda & tertia arcola *carulea* tribuitur *leo au-*
reus, capite & collo argenteis, non improbabilis est conjectura, ipsum illum *Itetani Do-*
minii fuisse notari.

Pless.

Familia
origo de
Schwan-
ringen.Tessera
Succellio
ad Hassia.

§. xviii. *Plessia* libera dynastia non procul *Gettinga* sita, *V. Th. Dilich. Chron.*
Hass. p. 130. teste, familia de *Schwanringen* dicta (ex qua 793. *Baldarius de Schwan-*
ringen in *Hockelheim* habitavit) patrimonialis fuit: ipsa arce *Plessia* à *Gotschalo de*
Schwanringen condita. Ios *Schwanringios Henricus anceps* post *Meisburgium*
prælium Dominorum ordini ascripsit, & *duos* dedit in *auro* duos *uncos* *ignavos ru-*
bros fulfuris suis circumvolutos. (zwen rothe feuer-hacken / nur den darumb ge-
wundenen schwefel faden.) Familia duravit usque in seculum superius, & matri-
moniorum splendore dignitatem tutata est. Eam recenset ex parte *Hamelmann. de fa-*
mil. emort. L. 2. p. 141. seq. Ullimus mortuus est 1571. *Theodoricus Thuan. lib. 50. p. 983.*
ita ejus mentionem facit: *In Saxonis nobilis ac perantiqua familia Plessia Theodori*
morte extincta est, & ejus amplissimum patrimonium ac castella Hassia Principis, cujus
beneficiaria erat, possessum erit. Addit *Hamelmann. d. 1. p. 144.* *Istius Domini sunt* ma-
tula seucla passim hinc inde nobilibus & patribus in diversis urbibus collata, qua etiam om-
nes beneficiarii post demortuum ultimum Dominum de Plessia Theodorum V.
acceperunt in feudum: à Landgrævo Hassia: V. Wilhelmo. Caterum fuit *Plessis* illis inter
Ordines Imperii & in hujus *matricula* locus. vid. *Zeil. itm. Germ. P. 2. p. 23.* Hierogly-
phicum scuto aureo impressum superius *Dilichii* verbis enumeravi. Exiguum diti-
mum phæseos est apud *Griac. Spangemb. Adelsp. P. 2. L. 12. c. 40. p. 329.* zwen rotte
feuer-eysen nur drey schwefel-kerzen zusammen gebunden in gelben feld.
Apex est, *galea* coronata: imposita vel *columna* vel in *columnæ* speciem pileus ori-
entalis oblongus pennis pavonis fastigiatus, quem similis *scutariæ* figura medium
perforat.

Francken-
stein.
Ex Heine-
bergus.Scutum
Cardinalis
Hassia.M. Priorat.
Joannic.
Episc. Vra-
tislaviz.
Silesia.Scutum
Hassiacum
carmine il-
lustratum.

§. xix. *Franckenstein* Dominium esse reor, ad quod *Smalkaldia*, quam do-
mus *Hassia* ex hereditate *Hennbergica* obtinuit, spectasse videretur. Nam *Dilich.*
Chron. Hass. P. 1. iconi *Smalkaldia* urbis ex sinistro latere ipsius civitatis scutum,
dextro clypeo addit cum *leone* coronato, addita inscriptione *Franckenstein*. Caterum
Bertholdus VII. C. Heinebergius filiam *elocavit Domino de Franckenstein*, quibus
nati sunt *Ludovicus* & *Sigobotus*, a quibus *Bertholdus* princeps avunculus scitionem emit.
Spangemb. Chron. Henneb. L. 5. c. 4.

§. xx. Ex hac gente est etiam *Eminentissimus Fridericus* *Ludovici* fidelis ex
*Darmstadi*na: filius: cujus scutum dignitatibus *Ecclesiasticis* auctum meretur
peculiariter describi. Utitur Princeps hic scuto quadripetito: cujus prima & ultima
arcola *rubra* *sinis* *luteis* *argenteis* 3. 2. 1. exornantur, secunda vero & tertia *aurea* *agu-*
lam *nigram* defert, cujus pectori impressa *luna* *argentea* conspicitur. Huic scuto
aliud medium incumbit scutum, denuo quadripetitum, cujus prima & extrema arco-
la *rubra* *cruce* *argentea* impressa est, secunda & tertia integrum exhibet *Hassiacum*
supra descriptum clypeum. Ex his *crux* notat *Magnum prioratum Ordinis Joannic.*
Liha *ratislavensem Episcopatum*: aquila illis juncta *Ducatum Silesia* (pro more
Silesia Ducatum, quem alibi notavi, ut fere omnes etiam peculiaribus suis *duo*
soleant addere aquilam *Silesia*.) Huic toti scuto imponitur *petasus Cardinalis* cum
dependentibus ex more *loris*.

§. xxi. Ita descripta insignia gentilitia *Hassia* juvat audire à *Pœta* commen-
data, in memoria *Mauritii Landgrævi*.

Caruleam tripl. i fulgentem castide peltam,
 Et quae praeterea mystica signa vides;
 Haud frustra veteres usurpare Monarcha,
 Sub quorum imperio Catridos ora fuit.
 Nempe veluti sorti LEO pectore praestat, & VRI
 Pra reliquis magnum CORNUI robor habent.
 Viribus Hæstici sic consilioque Dynasta,
 Inter Teutonicos entiuere Duces.
 Testantur satis hoc pro Religione ducta
 Et patria, sortis qua subire animo.
 Nam nisi GUILLELMOS sortes, fortesque PHILIPPOS
 Donasset populo gratta dia suos;
 Hæstentus in tenebris Germania caeca sed. ret,
 Et premeret Tuscum libera colta puum.
 Hinc velut Alcides nunc inter SIDERA fulgent,
 Cangit & illorum pulchra CORONA caput.

CAPUT XXII.

Com. & Bar. de Mersberg.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Barones. Comites. Linea Carinthiaca.	2. Insignia.
	3. Mersberg. Besfort.
	4. Titulus.

§. I.

INeluta *Marsbergiorum* dynastatum stirps à pluribus seculis viguit. Genealogie ^{Familia,} vero quas Celebratissimi Viri Nic. Ritter *Sulius* & G. *Buecl. P. s. C. m. p. 136.* recensent, circa antiquiora plurimum differunt. Antiquissima occurrit memoria *Antoni* & *Waltheri* Dominorum de Mersberg 1085. A *Fridrico III.* Augusto 1488. dignitas *Liberi Baronis in Casparum* Marsbergum collata est. Lo nati praeter alios duo totidem linearum auctores *Ioannes Iacobus* & *Ioannes*. Ille iterum *Ioannem Iacobum* ge- ^{Barones,} nuit, patrem *Heronymum*, avum *Georgii* Comitis, qui ex *Dorothea* *Sufanna* *Gleichentis* ^{Comites,} Comite reliquit Illustrissimum *Ludovicum* *Fridericum* Comitem superstitem. *Ioannes* autem linea *Carinthiaca* lator *Franciscum* genuit genitorem *Petri*, quem parentem habuit *Ioachimus*, atque *Ioannis* *Fridericus*, quo gentus est *Julius* Comes, & isto atq- ^{Linea Carinthia,} *Sidonia* Principe *EGGENBERGIA* Illustrissimus *Ioannes* *Franciscus* Comes.

§. II. Insignia repræsentantur *Schmach. Wapenb. P. 1. p. 27.* Scutum est quadrifidum: areola prima & quarta carulea referente *tr. i aquas* vel aviculas expansas ^{Insignia,} aureas: secunda & tertia tessellis quatuor argenteis quinque interponit rubear. Sed ordo areolarum potius invertendus fuit, aquilis in secundam, tessellis in primum repositis locum. Imponuntur vero duæ galeæ coronatae, ex quarum priori *Sibmachus* protendit alas duas caruleas ternis aquilis autem insignitas: *pefferori* autem imponit hertnam *athiopis* tessellas leucanas veste referentis, & latera tortili ex argento & coeco caput redimiti. Verum istæ etiam galeæ transponende sunt. Lacinae alteri circumfunduntur caelestina & aurea, alteri argentea & rubra.

§. III. Tessellas *Marsbergiam* dynastiam designare exitimo. Aviculas *Besfort-* ^{Mersberg} *Marsberg* seu *Mersburg* arx est in monte ita in Sund 2012 Al. à. e. militari à *Pfifretatum* arce, qui *Pfifretentes* Comites omni illi tractu quondam imperarunt. *Be-* ^{Besfort.} *fort* autem itidem arx est *Sundgoia*, in continnis *Montpeliæ* *Jensis* Principatus & *Lotharingie*. De his *Christ. Ursinus* in *Chr. Basil. L. c. 18. tit. 1.* Von den Edel-
 leuten dieses Landes sem die Herren von Mersperg getrenet worden welches
 em ziemlich schleyß ist/ eme meilwegs hunder Pfert. mit fern von Züsel auf
 einem berg gelegen. Kaiser *Fridrich* der Dritte macht *Opera Caspari* zum
Freyherm/ und Mersperg zu einer Herrschafft anno 1488. Kaiser *Matthias*

gab ihm zu Lehen Besfort (welches an seine vordern pfände weiß a. kommen) Rosenfels, Nagelesör und Elbis gegen einer summa gelds / und zu dem Altnold zu Baisel liebe Conraden von Nierberg zuvor die herrschaft zu Lehen und Froberg. Nurn verrueter haben hat die Vetterreichliche Regierung in Obern-Elbis das jähloß Nierberg zu ihres Landstütsen Händen genehmigt, damit es nicht obliqendes schulden last halben in fremde Hände verändert würde. Sie sollen (als ihre vermuthung mit sich bringt) von den Parteien von Rupe oder Roche (sine raq veis binder Nierberg in Burgund) abdemmen sein. Porro cum ichqua Sundgora & Alana Austriae hanc etiam dynastiam potestatem Regis Gallie pace Monasteriensis transiere, & sub eaperunt. Olm in dynastie in matriculatur perii fuere, velut videre est in M. Zeder. Itin. Germ. P. 2 p. 27. & Job. Limn. lur. publ. T. 4. ad l. ad 4. 7. pag. 559. sed additur, eos eximi ab Austria, sine onere.

Titulus.

§. 1v. Titulus nunc alterius lineæ ille est: *Comes in Marsberg, Dominus in Besfort, Blanckenham & Cranichfeld.* Horum duorum Dominiorum jus est a *Dorothea Susanna* filia *Walrabi Com. Gleichentis* ex linea *Blanckenham* & *Nieder-Cranichfeld* possidet in *Hutzinga*. Titulum lineæ *Cranichham*, ex qua unus in Austria habitans in *Augusta aula magna* autoritate pollet, non vidi, an aliquid addatur a vitis *elogs de Marsberg & Besfort.*

CAPUT XXV.

Episcop. Monasteriensis, ut & Paderbornensis.

ARGUMENTUM.

1. Sententia Episcopi Christophori Bernardi.	11. Fundamenta Episcopi in causa Dorculien.
2. Episcopatus Monasteriensis. Civitas Monasterium.	14. Galen, Gaelen Khenam.
3. Dominus diocesis, Almsen.	15. Galea.
4. Horstmar.	16. Pedum, Gladius, Principatus dignitas, Titulus.
5. Ludinghausen.	17. Episcopi Ferdinands Fürstbergis Paderbornis scutum.
6. Ottenstein.	18. Paderbornia Crucis ratio.
7. Vechi.	19. Episcopatus Advocatus Com. Warburg, Haholt, Steppelberg.
8. Controversia de Com. Delmenhorst.	20. Com. Einmont.
9. Corvicia Abbatis.	21. Fürstberg. Familiorigo. Deductio.
10. Burggr. Stromberg. An in Palatinatu? Jus ob illum suffragi in comitis.	22. Galea Episcopi.
11. Quomodo ad Monasteriensis.	23. Titulus.
12. Boreulio seu Borkeloh. Successio. Contro-	

versia ex eiora. Dellum Pat.

§. I.

Scutum
Episc.
Christoph.
Bernardi.

Monasteriensium Præsulum insignia lustraturi ab initio considerabimus proximi Episcopi *Christophori Bernardi* clypeum, quo circa ultima vitæ tempora usus est: illud duabus perpendicularibus lineis in tres palos distinguebatur: primo & tertio denuo in binas regiones sectis, medio præter mediam parmulam duos alveolos referente, ut ita in universum regiones novem tuerint, media parmula cennumerata. Et quidem supremus & intimus laterculus medii pali *Monasteriensium* ipsium Episcopatum, prima primi & secunda tertii pali regio *Corvicensis* Abbatiam, tertia tertii & extrema primi *Strombergium* Burggraviatum, secunda primi & ultima tertii pali regio *Boreulohicam* dynastiam, demum media parmula *familiam Episcopi* propriam designabant.

Episcopatus
Monasteriensis.

§. 11. *Monasteriensis* Episcopatum designat alveolus *caeruleus*, quem tranfit fascia *aurea*. Paulo alter *Erpoldus Lindenbroc. Chron. Caroli M. f. 172* de *Ludgero* primo Episcopo. *Mian* findet beschrieben / daß er erstlich ein schwerd und Witschoffstab creus weiß zum wapen geführt, nachmahli in dem stift em rethweiß und gelbes wapen gegeben. Unde colligas: ex cocco, argento & auto

transit et-

transversim sectam esse parvam. Ceterum Episcopatus hic Westphalia latissimus
 Frisia utraque, Transsylvania, Geldria, Chiria, Marca, Westphaliae Ducatu, Minden-
 si & Osna-brugensi diocesisbus sepe cingitur. Tertia haec fuit Episcopalis Ecclesia,
 quam Carolus Magnus in mediterraneis Saxoniae, nunc Westphaliae, in *Mün-
 ningerode seu Munnigardesford* loco, qui postea ab inimicis ibi ab Hermanno I Episcopo
 (qui 1050. obiit) fundato monasterio *Monasterium* est nominatus, Metropolitani totius
 Westphaliae. Primus Episcopus fuit *Ludovicus Frigus*. Iulidregum Abbas Halbersta-
 diensis frater mortuus 809. Inter successores 1246. 1110 Comes *Leuthannus* primus
 electus est per clerum Episcopus, siquidem ad ipsius inque tempora Imperatores ibi
 astitit constituerant, ut P. Merjans *cat. Episc. Mon. yf.* loquitur. Ceterum cum li-
 bertate majori civitas *Monasterium* eo usque gavisita fuisset, 1661. ab hoc Episcopo in
 potestatem plenam redacta, & ejus rei memoriale nunc ad posteritatis memoriam
 imprellum est.

§. III. Ad hunc Episcopatum, praeter ea quae elypeus exhibet Dominia, alia ^{Dominia}
 etiam devoluta sunt ditioes & dynastia. Quartum aliquas enumerabimus, in pri- ^{ex ecclesiis.}
 mis *ex Hamelmanno de fam. emort.* Ex illis est *Abusen*. De quo ita dicitur autor: L. 1. *Abusen*.
 pag. 6. *Dominium in diocesi Monasteriensi, ubi est adhuc eius nominis civitas & arx ut-
 cunque munita. Anno Domini 1305. vivit Ortho Dominus de Abusen, qui unus ex fidei-
 jussoribus pro Simone Comite de Lippia, teste Cranzio in Metropoli lib. 8. cap. 52. &
 Erthbruno Erthmann in Chronico Osna-brugensi. Gebelinus Persona (olim Decanus Bi-
 lefeldiae, & deinde Monachus in Bodeken) sic scribit in suo Cosnodromio ante annos du-
 centos: Episcopus Monasteriensis per Comites de Tschelaburg & de Lippia destruxit ad
 injuriam Ioannis Domini de Abusen, Castellam Abusen & Despena. Arx illa Abusen fuit ha-
 bitus multorum Episcoporum Monasteriensium sedes, & dicitur ad illud Dominium per-
 tinuisse civitas Bucholt, & arx & oppidum Metpen. Fuit quoque anno 1306. quando E-
 piscopus Monasteriensis pugnavit cum Osna-brugensi, in castris Episcopi Monasteriensis
 cum multis Comitibus quidam Dominus de Abusen, teste Erthbruno Erthman in Chronico
 Osna-brugensi. Ortho Hojesensis Comes, Episcopus Monasteriensis, ad sic. hoc Dominium re-
 transulisse dicitur. Sed jam ille Ortho Hojesensis pluresque in eo loco Episcopi cum nobilibus
 Dominis de Abusen perierunt & transferunt, ita ut hic suam habuerint, verum quo
 transferunt igno-atur.*

§. IV. Sequatur Comitatus seu Dynastia *Horstmar*. De qua iterum *Hamelmann. Horstmar*
 L. 1. pag. 42. *Proprius Comitatus in Westphalia in diocesi Monasteriensi, & arx & oppi-
 dum Horstmar adhuc in vigore est & floret: Situm a Monasteriensi urbe ad tria milia-
 ria. Ultimus Comes Bernhardus, ut apparuit olim ante annos centum in templo civitatis
 Horstmariae fuit annotatus, sicut scribit Vernerus Rolevingius in laudibus antiquae Sa-
 xoniae, hoc est, Westphaliae, ubi ultimum ejus loci Comitum sic vocat, & adjungit, hunc
 fuisse virum talisque probitate spectabilem, cujus tanta fuerit virtus, ut ab omnibus ho-
 minibus quasi delicta habitus, & apud Arnoldum Abbatem Lubecensem in supplemento
 Chronici Schlarorum lib. 5. cap. 3. meminit nobilis viri Domini Bernhards de Horstemer.
 Existimantur multi senes, urbes, Coisfeldam, Borcken, Meelen & Bildeckecken civitates
 subjectas fuisse Comiti Horstmario, quod nos in medio relinquimus. Per se Horstmar jam
 in ditioe Monasteriensi praefectura est sita ampla, & ad eam quoque Comitatum per-
 tinere arx & praefectura Kuschelav, quae dicitur vulgo Comitibus Steinvordensibus oppi-
 dum, für enliche weuclucke Hovevorfennige/ enlichen weissen Walcken/ und
 enlichen blauen wunden. Sed haec sunt incerta.*

§. V. Succedat Dominium *Ludinghausen*. De quo ita *Hamelmann. L. 1. pag. 47.* ^{Luding-}
Oppidum & arx in diocesi Monasteriensi ad tria miliaria ab urbe Monasteriensi & tria ^{baufen.}
*miliaria ab urbe Hammone sita. Vernerus Rolevingius Carthusianus in laudibus anti-
 quae Saxoniae, hoc est, Westphaliae, refert inter Comitatus & Dominia veteris Westphaliae
 ante annos centum, & hanc etiam: Et Leoldus d. Northef in Chronico Comitum de
 Marck meminit Hermanni Domini de Ludinghausen. Existimant nonnulli hoc Domi-
 nium fuisse seculum abbatibus Virdensis & pertinuisse ad hoc Dominium, praefecturam &
 oppidum Dulinum. Im Episcopo & Capitulo Monasteriensi parit, wie das daran ge-
 kommen/ weiß ich nicht. Quod credo sic factum esse, aut Domini isti in sua familia
 dicerint esse vel d. fecerint, vel ex suo dominio ejecti sint.*

Ossen-
stein.

§. vi. Jam de *Ossenstein* eundem audiamus L. i. pag. 55. Est dominium in *Comitatu Salslandensi*, & castrum cum oppido ibi adhuc extat in *vicinia Comitatus Salslandensis*, quod olim *Henricus Comes a Solms* obtinuit, scribens se *Comitem in Solms* & *Primum in Ossenstein*, cui ademit castrum & oppidum cum tribus *Præfecturis* videlicet *Comes Hojensis*, *Episcopus Monasteriensis*. De hoc vide *Cranz. in Saxon. lib. 12. c. 25* & *tres præfectura ad hoc dominium pertinetes, ut Ossenstein & Ubelgumie*, in quibus, ut *ce primaria*, ceteræ *Comitem ad amissionem* iste præsul. Esi verò *opem Comitis* & *V. Regenslein*, & obsidiam in arcem ferrent: Tamen *Episcopus Orthon* continuavit *ditionem*, donec *istrum expugnavet*. Castrum *Ubelgumie* fuit contiguum oppido *Regenslein*, quod subsit huic dominio & plane eversum castrum illud est. Iterum, *Comes Henricus de Solms*, ex certis quibusdam sui istius *Domini* *benis* *vicini* *Salslandensis* & *unicam siltiam* *elocavit Comiti in Bentheim*, & ei assignavit *bona hereditaria*, que *eo Comitatu retinuerat*. Hæc *Erthwinus Erthwin* in *Chronico Osnaburgensi* habet: *Hujus Henrici* *arcem Ioannes Schiphhorx* *crustus Chronico Aldenburge* vocat *Ioannem*, quem *præf. Episcopus Monasteriensis Florentius de Veuelbruck* *horæ captivum* habuit.

Veche.

§. vii. Nunc de *Vechensi* comitatu idem qui consulatur metetur. L. i. pag. 76. *Oppidum & arx in dimidio inter Bremam & Osnaburgum* *urbes sitam*, in contiguo *oppidi & præfectura V. V. Ideshusen & Cloppenboreh* & in terminis *diæcesos Osnaburgensis & Comitatus Diepholdiam*: *Ibi fuit proprius Comitatus*, cuius *ius attulit ad suam Ecclesiam Episcopus Monasteriensis* pro certa pecunia, *nenpe Orthon Comes de Lippia*, teste *Cranz. lib. 8. Metrop. c. 31*. Alii dicunt *historici fuisse Orthonem Bentheimensem*. *duo præfectura Vechte* *substant 15. parochias*, & *sub una parochia* *sæpe comprehenduntur* *10. vel 12. parochie*, & *sunt in illa præfectura* *31. fructura nobilitum*, *die man Burchmeine* *nemmet*. *Huno Comes Aldenburgenfis* *habuit uxorem* *sicr Guillam siltiam* *Comitis Vechtenfis* *Luadnis* *ante annos 500*. *Dicitur ad Vechtensem Comitatum* *quoque pertinuisse aliqui* *7. pars Emeslandia*, *ut Niehaus præfectura cum oppido Hascuando & Aischendorff* & *ipsam urbem Emedam* *modo in orientali Phrysia sitam huic subsuisse* *ajunt*: *Et quæquam suam primus orientalis Phrysiæ Comes Fildricus* *initis certis cum Hamburgensibus conditionibus ad se transferret*, *tamen ejus filius Ezardus* *primus coactus est* *hujus civitatis nomine transgere cum Orthon (Hojense Comite) Episcopo Monasteriensis* *(quem bellatorem vocarunt)* *urbem eam nomine Comitatus Vechtenfis*, *quasi ei subesset*, *repetente*, *summam pecunie numerare*. *Vulgo in oppido Vechte* & *ejus præfectura dicitur* *ultima Comitatus Vechtenfis* *virgo dicta fuisse Muntio*, *Trualem Muntio*, *quam noluit* *cum quoquam inire matrimonium*, *sed calibem permanere voluisse* *tradunt seniores*, *quæquam autem inter de ea referant*. *Vulgo autem sic refertur*, *quod cum matrimonium cum ea incurreret causa molestus esset* *quidam Comes Diepholdianus*, & *cum illa hoc recusaret*, *tanquam inimicitia inter vicinos Comites orientem*, *ut res processerit ad bellum*, & *ita certaverit nobilis Domina de Vechte Muntio cum vicino Comite*. *Ideo veniens ad Episcopum & Capitulum Osnaburgense* *ab eis openpetit*, *ea conditione* *quod post mortem dominum suum* *ipsis assignare vellet*, *si jam in suum patrimonium susceperent eam*. *Sed illi postquam cum vicinis nolent controversiam habere*, *ideo illa recta transiens ad Monasterienses* *fertur dixisse*, *will Peter nicht/ Paul wird gerne* (quia vulgo dicitur *Petrus* *patroris Osnaburgensis Ecclesie*, & *deinde Paulus Monasteriensis*) & *sic transiit cum Monasteriensi*. *Quæquam ista subulosa* *cessant perit*, & *longe aliter de Comitatu & ejus ultimis hereditibus referant*: *ut se res habent*, *hoc certum est*, *ibi mutationem esse aliquam factam in Comitatu & Comitibus Vechtenfis non esse amplius in rerum natura*, *sed de jure ante aliquot secula*.

Contro-
versia de
Com. Del-
menhorst.

§. viii. Præter ista *Monasteriensis diæcesis etiam Delmenhorstium* *pluribus annis tenuit* *Henricus enim Archiepiscopus Bremensis & Monasteriensis* *Episcopus*, *cum Mauritius ex Oldenburgis Comes Delmenhorstianus non dederet turbas ceteræ*, *cum proximis civitatibus inito tædere 1481. Delmenhorstium obtinuit*, & *seq. anno Comitatem cepit*. *Unde Merilus in illo Episcopo: Dulmenhorst* (Delmenhorst dicitur volebat) *D. Pauli Ecclesie a hec. Hamelmannus de famul. emort. L. 1. p. 19. 20. dicit ereptum Jacobo Mauritiu filio & ejus tutori Gerhardo*. *Mantit viciom ditione Monasterientium Delmenhorstium*, *donec 1547. Antonius Oldenburgicus* *continua-*

Commissariorum Casateorum iussu vi reciperet: ob quod Oldenburgici, in Cameta Spretensi spoliis postulati, sed demum 1670. absoluti sunt.

§. ix. Redeamus vero ad Episcopale nostrum iterum: in quo proximum locum post Monasterientem Episcopatum dignitatis locum occupat, denotata laterculo *transverse secto ex auro & minio* (vid. *Sibmich. Wapenb. P. 1. p. 13.*) Abbatia Ord. Benedictini *Corbeiensis* seu *Corviciensis*, ita dicta ex nomine alterius *Corbera* seu *Corbie Francie*, fundata à Ludovico pio & eius conjuge Juditha 822. quo primus etiam Abbas *Adelardus*, antequam structura periretetur, decessit. Perax ea fuit virorum eruditione clarissimorum, qui olim canobiotum huius & eius fuerat. Ad hanc Abbatiam Principali dignitate præfulgentem spectat civitas *Hoxter* seu *Haxaria* ad *Virsurgim*, salvatamen ei libertate & domui *Bruntvicenti* advocata atque protectio. Qua de causa superioribus annis non sine gravi motu certatum est. Porro Administrator hujus Abbatie fuit *Christophorus Bernardus*, cujus hic clypeum spectamus.

§. x. Jam *Stromburgii* seu *Strombergii Burggraviatus* tessera occurrit, que est alveolus ex *argento & minio medius sectus, argento micriptis tribus arviculis nigris*. (confer *Sibmich. Wapenb. P. 2. pag. 7.* ubi apex adatur, *galeam* innitens octangula tabula cum typo feutatio.) *Stromburg* seu *Stromberg* arx, unde nomen huius *Burggraviatus*, non procul *Lupia fluvio* & opidis *Widenbrung* ac *Rheda* sita est. Unde habuit post *Freherum Linn. tur. publ. 4. 3. 87.* quando hunc titulum ascendit castrò antiquissimo in *Cynoto* (*auff dem Hundsrück*) inter *Simeriam* & *Crucenacum*, capiti amplissimæ præfecturæ, sub ditione *Palatina*. See *Tom. F. add. ad h. l. p. 240.* *Monasteriensis* Episcopo etiam tribuit, & refert, qua ratione ille 1633. qua in collatione feudorum sibi quoque titulus *Burggraviatus S. R. Imp. in Stromburg* cum dependentibus inde iuribus & regalibus concessus sit, *Burggraviatus* Impetum principali fulgeant dignitate, *jus novi suffragii* in comitis sibi tribui petent, atque obtinuerit, ut ad directorium *Moguntinum* ea causa deceterum fieret. Unde etiam in subscriptione recessus *Comitialis* de anno 1654. subscriptioni Episcopi additur *ob Burggraviatum Strombergium*.

§. xi. Qua ratione ad *Monasterienses* devenit hic *Burggraviatus*, ita *Harmelmannus* refert de *famil. emort. L. 1. p. 69.* ex *Erharto* in *thm. ann. Chron. Osnabrug.* Cum *Barchardus de Stromberge Burggraviatus* (quem *Chronicon Alieburgense* *Joannem* vocat) inciperet hinc inde prædari per *plures*, ceperunt Episcopus *Monasteriensis Florentius de Fveeluckhorve Dominus*, *Theoborus nobilis de Horne*, Episcopus *Osnaburgensis*, & *Paderbornensis Episcopus*, *Henricus Nobilis de Suerel* & *Comes de Marca Erckelertus*, & *urbs Susatum*, que *divina* variis ab eo senserat, cinere *arconikamg.* invadere, & cum ei opem vel ferrè vel in *Rheden* vicino *Domnio* eum sperere diceretur *Nicolaus Comes Tecklenburgicus*, cujus hic *Barchardus* sororius erat, adierunt & ipsum, ut *Burggraviatum* dimitteret, qui fugiens ad *Brunsvicenses* in *Grubenhagen*, ex cujus familia erat ipsius mater oriunda, ibi moritur relinquens unicam filiam, que *divinxit* in canobio *Harsbrock* ditionis *Osnaburgensis* & fuit ibi *Abbatissa*. Cum vero exi arcem ad se raperent *Monasterienses*, hoc alii non æquo animo tulere, & ideo postea de novo arcem *Stromberg* emiserunt Episcopus *Paderbornensis*, *urbs Susatum*, & *Comites Hoesenses* & *Markenses*. Sed *Monasteriensis* arcem & amplius *lominum* ea obtinuerunt pro more. Sed alii restantur, *Burggraviatum* à *Carolo IV.* proscriptum fuisse, unde *Monasteriensis* in proscriptum movetur, & ditionem 1372. occupatam sibi servaverit. (Cf. *St. angenb. Adesp. L. 10. c. 15. p. 298.* ita loquitur. *Stromberg* in *Westphalen*. *Nis ben Nays* ser *Carli* des *Bierden* zeiten der *Bras* zu *Stromberg* erlicher *verwirretun*; *halben* in die *acht* zeiten, ist diese seine *Braschaft* dem *stift Münster* zuverfemt worden. Item memorat *L. 10. c. 21. p. 319. b.* ultimum nomen fuisse *Barchardo* & filiam *Abbatissam*.)

§. xii. Succedit *symbolum* *Dominii Borculo* seu *Borckeloh*, quod est area *ru-* bea ornata *tribus vitellis* seu *132* *intinis* *rumis* *aureis*. De hoc in *Limburgo-Styrumio* etiam actum est clypeo. *L. 2. c. 53.* Habuit illud suos *Domnos*, quorum ultimus *Gerhardus* circa 1383. generum habuit *Bronchorstium* *Comitem*: ex his 1406. *Cobertus Bronchorstius* illud *voluntarie* Episcopo & *Duce* *Monasteriensis* feudo obtulit, & *inveitur*.

sibi conferri pallus est, ut releverit ab Episcopo & Diocesi Monasteriensis. Quae eadem demum continuata est investitura, quoad masculinam progeniem dicitur in choristorum; Ubi vero huiusmodi linea in *soloco* seu *Iusto* 1553. detecta, non illa, sed in hereditatem Diapholtingum & Limburgum de successione hinc orta sunt: sed *Episcopus Monasteriensis* ut teudum vacuum dynastiam sibi asseruit, & in Camera Imperialis presentavit, demum possessionem etiam occupavit. *Hamelmann. de fam. enri. I. pag. 10.* ita de ea re. *Ab Episcopo Bernardo Rasfeldico convocati barchinari abbas & ceteros Monasteriensis, quando quoque de Dominio Borchlo dissentirent Comes Limburgus Georgius de Limburg & Comes Rudolphus Diapholtingus, concluserunt tandem, ut iudicaretur Episcopo & Ecclesie Monasteriensi hoc Dominium. Interim uterque pro sua Comes retinet sibi in titulis nomen huius Domini, & uterque Comes hactenus cum illis assensibus ratione huius Domini certavit iure in Camera Imperiali.* Interventum tamen curia Gelbica, & superioritatem Domini suo Ducati adferens coram teudum dicari causam urit. Restitit Episcopus, nec eos iudices agnoscere voluit, teudum per procuratorem causam egit. Unde tandem utraque pars renunciavit uterioribus productionibus causam ut sententia diceretur conclusit. Pronunciatum itaque est 1613. contra Episcopum, qui querelam initio ad Ordines generales detulit, inde mandatis Camerae Spontensis, ubi causam agi postulabat, adversam partem ad omittendum in curia Geldnica actionem urit: cum nemo amplius ipsius causa ageret, processu contumaciae instituto 1615. Episcopus damnatur ad restitutionem Domini, damnorum & impensarum, quae summa 1622. taxata est 523995. floren. A huius sententiae 1616. immittitur in Dominium occupatum *Limburgus* Comes. Inde varia acta, & cum transactiones propositae locum non invenissent, non desierit Geldricus Episcopus urgere, ut etiam 1642. iura & praetensiones Monasterienses huius subicerentur. Demum Episcopus Christophorus Bernardus non solum perterriti Comites *Limburgus* ob contumaciam agere, & eos mandatis Camerae urgere, ut Dominium per formam attentatus occupatum restituerent, & a sententia Gelbicae curiae tanquam ab incompetente iudice lata desisterent. Ordines vero Comites vertabant, ne morem gererent, & datis ad Cameraam literis causae seriem exponebant. Demum Episcopus in Hollandos moturus hanc etiam huius Domini causam literis ad Ordines 15. Sept. 1665. scriptis istis verbis inseruit: *Und dann unsere Herrschafft Borcheloh/ so sie anno 1616. durch ihre waffen unrechtmässig occupirt/ saunt andern uns zuständige orten/ immerher mit gewalt und unrecht durch ihre macht vorenthalten bleibt. und über das/ nachdem ihnen nicht genug gewesen/ obgemeldt gewalttharige invasion uns anzuhim/ zu continuation unsers feindlichen gemüths uns mit execution der erwan anno 1613. 1615. und 1617. incompetent & nulliter in obgemeldt Borchelohischer zu Evener vor unsren süss rechtlich decidirter sachen außgebrochener Unrechtmischer urtheilen/ gar auß eine manßbrümgliche große summa gelds von 10000. gülden de dato Graffenhag den 17. Jun. 1664. schriftlich zu bedrauen.* Responderunt ad hoc ordines, sed mox armis actum, & ab Episcopo castrum *Borcheloh* oblidione captum. Demum 1666. mente April. *Clavis* conclusa pace sancita est Domini restitutio, sed ut ratione juris directi vel utilis Domini res in eo statu maneret, quo ante bellum fuerat: Episcopus vero cum capitulo, juri superioritatis (nullo tamen Imperii juri facto praesudicio) renunciaret.

Fundamenta Episcopi in causa Borchelohensi. §. XIII. Dignum porro est, ut qui alibi *Limburgio-Styrumorum* & *Geldrica curiae* rationes allegavimus, hic etiam Episcopi & Dioceseos fundamenta cum exceptionibus aliquibus ad verse partis adducamus: quae illa reperit:

1. *Fudalis natura* introducta oblatione Gisberti II. & quidem in investitura Gisberti III. 1477. diserte dicitur *veri feudi masculini.*

Exc. 1. Monasteriensium teuda ad utrumque sexum deferuntur; etiam vulgari regula de *feudis* Episcopus alibi hoc confirmant.

2. Privilegium teudorum Monasteriensium diserte habet ea verba *Sint datte nine sone/ sollen wy die gneder/ die man hat van unser kercken in manuet/ oder dienstmans gnet laten versallen/ vermiddels erflicher solgung ov de doctier als op de sone.* *Cont. Frid. Sand. de Feud. Geldr. Tract. I. tit. 3. c. 1. §. 7.*

3. Conditio Gisberti III. investitura adjecta nequit præjudicium afferre hereditibus Gisberti primi acquiritoris, unde investitura Friderici 1490. *Toe misen und misen stultes rechten man leu/entho al stulten rechten / als de von uns und misen Kerken to Wunnen to leben gaend, und sine vorfahren van uns und misen vorherren die toe leben outsanquen hadden.*

II. *Fedum apertum morte Justo Comitiss, qui improbis deceffit 1533. rediit ad dominum. Unde jam consolidatum utile cum directo Domino.*

Except. Non defecit tota Gisberti II. linea, superstitite *Irmgarda Limburgica.*

III. Unde 1579. post Mariæ Horentis viduæ Julu, quæ utrumque habuerat, mortem Monasterienses, qui hactenus *in petitorio* agebant in Camera Spirensi, dominium cum præfectura Liechtenvorde ut suo jure *os. apertum* coacti sunt, & illis *hominium* prælitum est.

Except. 1. Femina hæres omni remota tam Domini quam agnatorum contradictione in possessione omnium bonorum debet immitti, & in ea defendi, donec alio juris remedio evincatur. Tanto magis cum jus Domini non est liquidum. Agnoverant autem Monasterienses Irmgardam esse in possessione, eo ipso quod egerunt in petitorio, quæ his pendebat in Camera.

2. Mox post hoc Irmgarda & dem successores à Monasteriensibus redintegrationem possessionis petere, ut violenti erepta amica transactione redderentur. Cum nihil ita nec literis commendatus variorum proneretur, litem Monasteriensibus intentavit Justus, coram curia provinciali Geldricæ, ubi etiam loco citati Episcopi procurator cum sufficienti potestate comparuit; unde ibidem pronunciatum est contra Episcopatum.

IV. *Autoritas Camera Imperialis*, ad cujus sententiam provocat Episcopus in literis §. præced. allegatis.

Exc. Causam Geldricæ curiæ subjectam in ea agi oportuit.

V. *Perpetua juris conservatio*, cum & Episcopus sententiam Geldricam ab incompetenti judice latam adeoque nullius valoris agnosceret recusatet, & Camera Spirensis frequentibus mandatis adversus Limburgum ageret.

Except. Geldricæ curiæ debebatur cognitio, & sententia in rem judicatam abiit. Unde ad literas Episcopi ita Ordines 15. Sept. 1665. Nicht incompetentes & nulliter als ungestirte personen / sondern welche die parthenen beiderseits zum richter erkann / in der sache litem contestiret / und vermög der rechten cum renunciatione ulterioris productionis beschlessen hätten.

§. xiv. Superest media parmula *aurea* cum *tritus unciis utraque hamatis rubris*. Quæ tessera gentilis est familiaris equitibus & episcopalis. (cont. *Salmach. Wapenb.* P. 1. pag. 191.) *de Galen*. Cujus stirpis ramum esse puto, eorum quilibet nomine *de Galen* in Rhenana nobilitate gerunt in rubeo scuto tres uncas similes sed argenteos: (*Wapenb.* P. 1. p. 126. quæ mutatio colorum diterniculi species est.

Galen.

Galen
Rhenaniz

Galez.

§. xv. Hæc scuti dispositio *Christophoro Bernardo Galieno* propria fuit. Huic imponebantur galeæ coronatæ quatuor, nonnunquam quinque, mitra Episcopali superposita alia castide. Ceterum hæc mitra medium occupat locum tuis consuetis ornamentis conspicua: ad dextram ei assiluit *Galenæ* galea, quæ aliquando repræsentatur cum ala vel complicato alarum jugo uncas gentiles repræsentante, aliquando inter duas alas medium sustinens scutulum integrum Galeinam: *extrema* ad dextram, prius antequam *Corveia* accederet, erat ala cum *Strombergenti* typo, inde vidit tria pedes, quæ abbatum sunt, ex corona galeæ protensa, haud quæ pro *Corveia*: proxima mediæ ad sinistram est *Monasteriensis*, nam Episcopale scutulum comparet inter duo cornua: extrema repræsentabat in ala *Boreuidensis* globos vel vitellos: inde vidit duas alas, quarum alteri *Strombergium* alteri *Boreuidense* symbolum inscriptum erat. Alarum, & inscriptatum figuratum nec non lacinaram tincturam ex clypeo facile colligi autumo.

§. xvi. Huic scuto subiciebantur hinc *pedum Episcopale*, isthinc *Gladus*, Ecclesiæ & politiciæ potestatis indicio Episcopis similati. Memorat vero *Moxus in catal. Episc. Monast.* primum fuisse *Hermannum* ex Comitibus Cazenelebohgis Episcopum, qui Imperatorem in Italiam secutus ab eo obtinuerit, ut ipse & successores

Pedim.
Gladus

Princi-

Principes appellarentur, ac *potestate gladii secularis uterentur*. Porro titulus Episcopi qui huius insignibus respondebat, erat: *Episcopus Monasterii, Administrator Curia, Regere ac ius in Stronberg, S.R. Imp. Princeps & Dominus in Borekeloh.*

§. XVII. Episcopo Christophoro Bernardo 1678. vivis eximio fuerit tri- dem Coadjutor Reverendissimus *Erduandus B. a Furstenberg* Episcopus Paderbornus, Princeps literarum & pacis amore inclutus, quæ Episcopi propria elogia, com- pibus triumphis potiora habenda sunt. Hic cum prius scuto quadrilatero ex *Paderbornensi & Pirmonti* simbolo uti iussit, nunc duabus transversis & totidem per- pendicularibus lineis scutum in novem areolas distinguit: ita tamen ut mediana co- la tanquam peculiaris incubet, quæ est *Furstenbergia*, Episcopo gentili. *Paderbornensis* tellera occupat in capite & pede scuti mediam regionem: eam stipat in ter- ma ferie à dextris, in inferiori à sinistris talcia *Monasteriensis*: *Stronbergæ* simbolo alterum latus semper occupante. Gentili mediæ peltæ assunt, hinc crux *Fann- tana*, isthinc *Borekelohensis* vitæ seu numi.

§. XVIII. *Paderbornensis* tellera est in *rubea* area *crux anvea*. Rationem huius telleræ ita enarrat *Gobelinus Persona* vetus scriptor sub *Arnolpho Cæsare*, cit. *Hag. de jur. usq. c. 6. P. 1. n. 65. p. 240.* *He locus vris, omni nobilitate generis animique sem- per insignibus abun- dat, ut non esset dubium, quin patria civibus & civis patriæ con- gressus, & suis utrinque vicissim ornamento forent. Hic etiam locus est, in quo saxo de sive Marpesæ cantus ab extremo eo deducto, serro percussio fidei Christianæ sententiæ profuit, quæ ad aures sub armis verbi flatu excitata, in tantum exarsit incendium, quod non solum omnes Saxonum verum etiam plures Vandalarum seu Slavorum alia- rumque gentium longe sepositarum regiones ipsius non consumens sed illum inas flamma pervasit, non immerito per novum Apostolum, lingua serrea rebellium sanguine tincta in- dem Christi fortiter predicantem, signum triumphale, quo non solum terrena, imo & aerea potestates areantur, eructis videlicet rubentis effuges eidem loco insignium armo- rum præsumitur esse detectum.*

§. XIX. Hic Episcopus inter Brunsvicensem ducatum, Waldeccium, Marca- num & Lippensem Comitatum tere conclusus, fundatorem habuit pelt Saxonæ domitus *Cyrolum Magnum* circa 794. Primus vero ejus Episcopus fuit *Hadumarius* vel *Herimarus*, qui 804. mortuus est. Huic Episcopatu idem Augustus pro more eorum temporum *Advocatium* constituit *Witkinam Com. Svalenbergum & Waldeccium*, cuius posteri *advocatum* eam semper tenuere, usque ad alium *Witkindum* Comi- tem, qui 1137. cum *Friderico Barbarossa* Palestinam petiturus, cum ad sumus confi- ciendos egeret pecunia, eam Episcopo acceptis 300. marcis argenti remissis perhi- betur. Quod enim initio beneficium fuerat Episcopis, spiritali tantum curæ in- tentis, ut penes alios cura protectionis & politicorum negotiorum esset, illud eo seculo jam ceperat oneri esse vitis imperandi cupidis, & qui curas seculi jam non ab- ominabatur. Porro ad hanc diæcesin etiam spectat *Dominium* seu Comitatus *Wardburg* vel ut scribit *Hamelmann de famil. emort. L. 1. p. 81. Wardenburg*. Cæterum ita hic d. l. de eo narrat: *Crux in distione Padenbornensi fuit, olim proprius Comitatus, quem mortuo ultimo ejus Comite Dedicone ab Imp. Henrico II. imperat. Meinweres X. Episcopus Padenbornensis, sed cum haberet adversarium sibi (proximum Dedicone) Bernardum, ipsum pecunia, bonis & donis placavit, & illum ex Baronibus credito jure de Wardburg in Saxon. vide etiam *Crantz. L. 4. M. trop. c. 4. Meinweres* ille Com. Gelditus à Desterbant cognatus Augusti fuit, unde quequid voluit ab hoc impetravit. Idem Imperator Ecclesiæ Paderbornenti incendio afflictæ concessit 1011. comitatum*

Habolt morte ultimi Comitatus vacuatum: quem Episcopus Bernardo Comiti *Wop- pæ* dedit. Porro Comitibus de *Stoppelberg* extinctis circa 1320. Paderbornensis Lip- picius & Lippici Comites inter se ditiones partiti sunt. vid. *Paderb. Chron. l. 1. p.*

§. XX. Comitatus *Pirmontanus* designatur area *argentea*, cui *crux ancherata* vel saltem repandis extremitatibus pelta & anchorate similibus *rubea* interitur. Hunc Comitatum a castro *Pirmont*, quod à se conditum & a Petri nomine *Petrimont* seu *Pirmont* appellatum *Philippus* Archiepiscopus Colonienis *Witkindo* C. Svalenberg- gio feudo concesserat, dictum possedit *Inea* Svalenbergio. Waldecciorum, a qua cum extincta esset cum accepere *Spiegelbergii*. Quid deinceps de eo factum, audiamus

Hammann.

Hamelmann. de famil. emort. L. 3. p. 169. Qui ita: Huic (sc. Philippo ultimo ex Spieglbergii Pirmontu Comiti) successit Hermannus Simon C. Lupinus, qui ducta Virgula savoro Philippin uxorem sit possessor istius Comitatus, sed rousit ab hoc Comitatu exclusus Rembertus Episcopus Paderbornensis, qui hunc Comitatum ut suum feudum post demortuum ultimum masculum heredem ad se & suam diacelsin transferre voluit: sed mortuo illo successor Ioannes Com. Hoyoensis & subtrahit Hermannus Simonis, Paderbornensis præsul (qui erat etiam Episcopus Monasteriensis & Usurburgensis) petecit, ut consentiente capitulo majoris Ecclesie in unum aratur Hermannus Simon isto beneficio vel Comitatu, & fieret Ecclesie Paderbornensis & Vallis. P. p. cum recentuilet, Philippum filium Hermannii Simonis item 1583. improlem mortuum esse, & matris nomine Gleichios Comes ut veros heredes Comitatum occupasse, addit: Et licet eam arcem & Comitatum, ut suum feudum repeteret predictus Princeps Paderbornensis præsul Henricus Dux Saxoniae & cum illo Cathedralis Ecclesie capitulares, ac milite congerent ac eum Pirmont, copioso tamen auxilio illustrissimi Brunsvicensium Prætoris Ducis Philippi de Gubenberg & nobilium fratrum de Saldero inprimis Henrici & Eusebii retinuerunt arcem, & re infecta Paderbornenses ad ebisione arcis deservierunt. Inde ad Gleichioses delata est successio: his extinctis Waldeccen eam adieret. Nec vero sibi detuere Paderbornenses, sed Episcopus (qui idem Archiepiscopus erat Coloniensis) 1629. vi rem aggressus est. Variavit fortuna pro fortuna partium in imperio. Post varia acta 1668. omnino transactum est, Comitatu penes Waldeccios manente, Episcopatu autem asserta successione in casum deficientium masculorum. De qua re in e. de insign. P. Valdeccis.

§. xxi. Gentilis parvula Fürstenbergia est aurea inductis faseris duabus rubcis. Fürsten-
 conf. Wap. P. 2. p. 107. Familia hæc à Comitibus Sveciæ, qui simili nomine gaudent, brig-
 de qua superius c. 19. actum est, diversa, creditur, ipso scuto aliquo indicio, ex Olden- Familie
 burgiis comitibus descendisse, ut autoritate Collecti Paderbornæ. testatur Th. Huping. origo.
 de jur. insign. c. 13. n. 44. Idem perhibet Celebert. G. Buedlin. Germ. P. 5. p. 86. & in-
 tegrat Genealogiam stirpis necit à Reinharde Nob. Domino de Fürstenberg, qui præ-
 lio ad J. Velsisholz 1115. interfuerit. Cujus filius Fridericus calamitati Henrici Leonis
 quem sequebatur involutus est, à Philippo Archiepiscopo Coloniensi exciso castro
 Fürstenberg, unde Vaterlappam inter Werle & Nehen in Fürstenbergæ vicinia ædi-
 ficavit. Hujus demum filius Hermannus Fürstenbergæ in beneficio Archiepiscopi En-
 gelberti instauratam recuperavit, pater Friderici & Vinemari, atque adeo duarum li-
 nearum, ex quibus hæc 1596. defecit. In illa Friderici nepos Vinemarus iterum VVe-
 neinarum, Friderici atque Ludosum genuit, a quorum hoc Fürstenbergi in Helling-
 hofen descendunt, ab illo Fürstenbergum Livonia: iste vero Fridericus) abnepotem
 habuit Fridericum, quatuor Electorum Coloniensium Consiliarium, qui tibi & suis per Dedu-
 contractum antichristeos acquisivit Bilslein & Waldenbur: Lo nati Theodorus Episco-
 pus Paderbornensis, electus 1585. & mortuus 1618. atque Caspar, quinque Electorum Co-
 loniensium & Moguntin. Consiliarius intimus & Westphaliæ Archiatrapa: hujus ex
 filio Friderico nepotes sunt Vilhelmus Chorepiscopus Trevirensis, Ferdinandus Episco-
 pus Paderbornensis, cujus hic lustram scutum, atque illis maior, qui stemmatis
 propagator est, sed 1662. obiit, Fridericus, his titulis inclutus S. R. Imp. Liber Baro, Sa-
 trapa in Fredeburg, Advocatus hereditarius in Grafschafft, Dynasta in Bilslein, Walden-
 burg & Obernkirchen, &c.

§. xxii. Huic scuto Episcopus imponit galeas septem. Ex quibus medix pul- Galeæ
 vino imponit Episcopalem mitram suis instructam ornamentis: proxima ei ad dex- Episcopi
 tram iterum pulvinari imponit crucem erectam trabe ima oblongiori; qua apex est
 Paderbornis; ei iterum proxima est coronata, ex qua ala Szrombergensi simbolo pi-
 sta expanditur: prima ad dextram denuo coronata duobus ornatur erectis totius ob-
 longis aureis cocco tinctis: qui apex est Fürstenbergiæ. Wapenb. P. 2. pag. 107.
 Ex sinistro latere proxima est medix Episcopali titaræ galea Monasteriensis coronata,
 cui inter duo cornua incumbit scutulum Monasterientie. Hinc proxima iterum est
 coronata cum Pirmontino cimelio, hoc est, pileo orientali oblongo vel columna ex
 auto, impositis pennis pavonis, que summitatem exornent; pileum autem vel
 columnam

columnam transfadigit trabs crucis ancoratæ: Ultima galea coronata alam cum *Bar- culoculsi* testera sustinet.

Titulus

§. xxiii. Titulus demum ille est: *Episcopus Paderborne & Monsperii, Prægravius in Stronberg, S. R. Imperii Princeps, Comes in Pyrmont, Dominus in Berckelwe, Baro de Fürstenberg.*

CAPUT XXVI.

Com. & Principes Nassovii, & Principes Aransion.

ARGUMENTUM.

1. *Familia. Nasua, Theodosius, Philippus Solmensium fator, Ramus Gendricus, Successio. Insignis Geldrica.*
2. *Continuatio familia. Henricus dives.*
3. *Ramus Idemius, Adolphus Imperator. Linea. Wehadensis, Sarapontiana, Burgundica.*
4. *Dillenburgus Ramus, Fielstancensis Linea, Aransionensis, Dillenburgica.*
5. *Scutum Linea Sarapontana, Accessiones, Nassovia testera, Geldrica, Plinthidei, Arx Nassovia, Comitatus Burgundica.*
6. *Alvers seu Alers.*
7. *Sarverdensis Com, Coniunctio cum Marsio, Huius successio. Ipse Comitatus Sarverd, Successio. Liscum Leungius & D. Lotharingia.*
8. *Sarapontanus Com, Familia, Continuata per Nompelcardenses: Linea de Commerc, Successio ad Nassovios, De Sarebruche in Anglia.*
9. *Labr & Malberg. A Geroldseccis ad Sarverdanos, Nassovios.*
10. *Galea, Nassovia. Leo coronatus. Sarverdo-Marsia, Sarapontana.*
11. *Scutum auctius, Weihau, Mehrenberg. Galea plures.*
12. *Tituli. Dynastia ad hanc familiam spectantes.*
13. *Ramus Camelhobocensis scutum Nassovius, Camelhobocum, Franca, Diez.*
14. *Galea. Nassovia. Camelhobocensis, Diezensis.*
15. *Scutum Princ. Aransionensis.*
16. *Lam Caballonia seu Chalton. Linea de Arlay, Successio ad Nassovios.*
17. *Arjus aliquod in Comitatu Chaltonum?*
18. *Princ. Aransionis, Guichm. Courtes, 1. 2. u. In Aransionera jus Imperii, Antena an sinuola cornua?*
19. *Com. Genevensis, Familia, Successio ad Tharros, Ad Sabaudos, Prænsio Cabillonorum.*
20. *Galea.*
21. *Scutum Mauritius Principis, Moderni, Berseha, Vera, Bura.*
22. *Tituli.*
23. *Moderni, Linga, Tomerra, Pentheuria, Charney Com. Bura, Leerdam, Saumartensdyck, Helsen.*
24. *March, F'ers & F'istinga, Ex Boyceus, Ad Lurgundos, Aransionenses.*
25. *Anrcepia Buggay, P'acecom, P'esentius, Arlatum, Nofereih, Chasseaubelin, Ar p'uzh, Chasseaugyon.*
26. *Breda, Polanen, Dieft, Grimberg, S. F'it, Doestury, Gravna, Curb, Willem, East.*
27. *Prænsio in quadam jurafutua.*
28. *Scuta linearum Stgenensia, Diez, Lurgia, Hadamaria.*
29. *Ex Stgenensibus Principi, W'el'c'mi Mauritus.*
30. *Ex Dillenburgicis Linea Schlaumburgia.*
31. *Linea Diezensis.*
32. *Conjectura de aliis familiis ex Nassovia, Saynensi, Gorua, Homburgia, Kirchbergia.*

§. I.

Familia

Nasua.

Theodofus.

Philippus Solmensium fator.

Nulli præcipuarum Imperii nostri familiarum Illustrissima Nassoviorum gens (quam *Ioh. Textor* in chronico, & *Andr. Christianus* in oratione parentali Com Joannis lenioris tuisus describitur) splendore vel antiquitate cedit, multas haud dubie vincit. Eam, si etiam ad Nasuam Ducem Svevorum, qui cum fratre *Cimberio*, quem Cimbrorum seu Zimmericentium Comitum aliqui fingant autorem, in Gallias excurrerunt (Unde *Frischlinus*: *At Nassovium venit a ihne decus surgens Adolfo Casio & ultimo à Nissia, qui olim scentus Te fuit Arizotte Trento apud Casium*) recurrere nolumus (vid. *Christoph. Broxver. antiq. & annal. Toxar. L. 1. p. 113.*) uti à *Theodosio*, cui uxor *Nassiviana* Comitatum seculo Christiano septimo attulerit, deducere amant, integram hoc loco enumerare nostri non est instituti. Quosdam tamen præcere huius & amplissima arboris ramos notare necesse erit. *Eberhardo Nassovio*, qui seculo nono vixit, & parentem habuit alium *Eberhardum* cognomento *petentem*, tres assignant quatuor. Ex his *Philippus Solmensium* atreem ad cognominem suum extruxit,

Illustriss-

Illustriſſima & Solmenſis stirpis, cujus insignia L. 2. c. 89. consideravimus, fator. *Ioannes*, *Fridericus* & *Arnoldus* reliquis avitas ditiones retere. *Arnoldo* latus est *Waldmundus*, cujus abnepos fuit *Waldramus* sub *Ottone M. belli Dux*, cui emortualem annum scribunt fuille, qui ete Christiana post millenarium vigesimus numerabatur. *Waldramo* libeti fuere *Otto* & *Waldramus*, quorum ille à prima uxore *Adelheide* *Wichardi* filia *Geldrici*, à ſecunda *Sophia* *Wichmanni Zuephani* natus est, & iueſtituram *Horum Comitatum* accepit, anno 1079. Inter eius ex *Adelheide* poſteros, trinepotis filius *Rainoldus Rufus Geldrici* à *Ludovico* *Barato Imperatore* axioma *Ducale* impetrauit 1329. & duos reliquit filios *Rainaldum Cratum* atque *Floardum*. Hi partidialibus bellis inter ſe diu conſtictati ſunt, ille *Heckerſorum*, hic *Bronchorſtorum* factionibus adjuvus: *Victor* *Edvardus* fratrem toto decennio captivum detinuit ad mortem uſque ſuam. Demum ſtatri ſuperſtes *Rainaldus* e carcere dimiſſus paucos meſes ditiones rexit, & decedens dubiam reliquit ſucceſſionem. *Heckeria* factio ſovit ſorem natu majorem *Margaretam*, qua *Coloſi* *Comitis* *Leuensis*, dein *Ioannis* *Comitis* *Cluensis*, ultimo *Iohannis* *Catholoni* *Comitis* *Cluensis* uxor fuerat. Sed *Bronchorſtorum* ope, *Maria* alterius ſoreris filius *Willelmus Lux* *Salacenſis* ſucceſſit, & huic frater *Rainaldus*. Cum uterque prole careret, ſoror *Iorana* *Iohannis* *Arculet* uxor (cui frater mortens *Geldricum* tradiderat) ſucceſſionem ad generum ex *Maria* filia *Ioan-* Ramus Geldricus.
nem Egmondium & eius filium *Arnoldum* tranſiuit: cum eandem agnati *Rainaldi* in *Juliac* ſucceſſores *Duces* *Bergenſis* ſibi aſſerere conarentur. Verum armis *Arnoldus* jus avie vindicavit; demum à ſilio *Adolpho* in carcere detentus, & à *Carolo D. Burgundie* liberatus, hunc ſcripſit heredem. Succellit tamen *Adolphi* filius *Carolus Egmondianus* victorius multis clauſimius, qui cum *Burgundica* domo tranſegit, ut ſi ſobolem non ſuſciperet, ad *Carolum Imperatorem* omnes ditiones devoiverentur: ſed antequam moreretur, ipſo conſentiente *Willelmus* *Dux* *Juliaci*, *Cli-* Succellit.
vix & *Montium* 1558. ad *Ducatum* capellendum evocatus, verum cum quadriennio nequiquam potentiori obſtictatus eſſet, *Carolo V. Auguſto* ditionem cedere coactus eſt. Ex quo tempore *Geldria* cum reliquis provinciis *Belgicis* in *Hiſpanica* poteſtate permanſit, niſi quantum eius *Ordinum* *Federatorum* *Reipublice* acceliſit, & primam inter ſeptem *Federatas* provincias conſtituit. Porro refert *Textor* *Chiton*. *Nafſov.* p. 60. *Geldria* antiquum *deyva* taſſe in feuto aureo tres rubentes meſſile flores, Inſignia Geldrici.
inde verò mutatum & *Nafſovicum* *leonem* ſubſtitutum eſſe. In eo autem memoria labitur, quod *leonem* *argento* tingi perhibet, qui tamen ut *Nafſovicus* *auro* fulget. Deinceps à *Willelmo* *Juliacenſi* & *Geldrico* *Duce*, *Ducatus* *huius* unitis duo *leones* obvetſo ſitu iuncti ſunt, ut nimirum *Geldricus* ſeu *Nafſovicus* *Juliacenſem* in altera feuti parte aurea nigrum reſpiceret, qui *Ducatus* *etiam* divullis retenti inſignia *Geldrica* conſtituerunt, & nunc quoque conſtituunt. v. d. *Text.* p. 7. conf. de hiis etiam L. 1. c. 21. n. 13. & c. 38. n. 62. 69.

§. 11. *Waldramus*, qui *Otonis* *Geldrici* frater, ex *Roberto* nepos fuit *Waldramus*. Continua-
Conradi II. *Imperatoris* miles, *Roberti*, qui in *Palatina* *Friderici* *Barbaroſſe* auſpicio familia
exercitum duxit, & *Henrici* pater. Hoc natus eſt *Otto*, *Ottone* *Henricus* cognomen-
to *drives*, omnium, qui nunc ex hac gente ſuperant, communis pater. Porro hi. Henricus
hos habuit *Henrici* duos *Waldramum* & *Ottomem*: qui 1256. ita inter te partiti ſunt, ut drives.
Waldramo *Idſteinenſis* & *Weilburgenſis*, *Ottomem* *Dillenburgenſis* & *Beſtleimius* *Comitatus*
cederent: que partitio literis conſignata eſt, in quibus *Nafſovicus* *Comites* *Advo-*
cati *Rheni*, *Erbovoigte* deſi *Nhemis* nuncupantur (*Anſt.* *Christiani* orat. de ortu, vita
& obitu *Joan.* Sen. C. *Nafſov.* B. 2. b.) Ab hiis duæ lineæ *Idſteinenſis* ſeu *Velburgi-*
ca & *Catmelibocenſis* ſeu *Dillenburgica*.

§. 111. *Idſteinenſis* ſeu *Velburgica* lineæ (que dein à nova hereditate *Sarapont-* Ramus Id-
tana etiam dicta eſt,) autor *Waldramus* ſub *Rudolpho I.* *Imperatore* pratorio fuit Reinlus.
præſectus, & præter *Duternum* *Archiepiſcopum* *Trevirenſem* atque *Waldramum*, *Phi-*
lippum & *Emiconis* patrem, genuit *Adolphum*, qui *Auguſta* dignitate 1292. ornari meruit. *Adolphus*
neque niſi cum vita, prælio 1298. caſus, eam amiſit. Heredes non quidem axiomatis *Imperator*
Imperialis ſed avitarum ditionum habuit, *Rupertum*, *Bohemiz* *Regis* generum, & *Gerlacum*; hic (pater etiam *Gerlaci* *Archiepiſcopi* *Moguntini*) *Adolphum* & *Ioannem*:
Adolphus duorum *Archiepiſcoporum* *Moguntinorum* *Adolphi* & *Ioannis* pater ex

alio filio *Gerlaco Adolphum* genuit, iterum alius Archiepiscopi Moguntini *Albri* & *Joannis* patrem. Ex *Joanne* reliqua pars lineæ (à *Wobaden* & *Pflein* ceptæ) propagata est, ad *Iohannem Ludovicum* usque, qui 1605. vivis excessit, hereditas in partibus ex altera nempe *Wetliurgica* lineæ. Quam a successione, tanquam feudum capta & ad Dominum revoluta essent, *Moguntinus* excludere nequequam laboravit. Hæc in *Joanne Adolphi* fratre *Gerlaci* filio cepit, & a *Joanne Comitis* *Sarapontani* nupta novis diuionibus in Austria aucta est. *Joannis* filius *Philippus, Joannes* & *Ulricus* genuit, ab illo *Sarapontani* alii, filius & nepotes. Tum *Joannes* ab uxore *Anna* *Joanna* f. *Joannis* *C. Loena* & *Hemsberg* v, quæ 1450. obiit, successorem *Henricum* obtinuerat, sed filia *Elisabetha* eandem marito *Wilhelmo D. Julaci* & *Mentium* attulit. *Philippi* progenies nunc quoque durat; Ejus enim abnepos *Ludovicus*, qui agnato in *Wetliurgica* ditione successit, ex tribus filiis trium iterum linearum agens est. *Wilhelmus Ludovicus Sarapontum* nactus tres filios Comites Illustrissimos *Joannem Ludovicum, Gustavum Adolphum, & Valrabum* reliquit, quorum hic & ille, & alii, bello nupero castrivida atque filii, nunc quoque ditiones moderantur, & seles habent *Oetzle, Sarapont, & Sjonge*; alter *Joannes Idsteinæ* habitabat, & Illustrissimus *Georgium Angulium Saxeum* filium reliquit: *Ernestus Saxeus* *Wetliurgum* fortitus filium habuit *Federicum*, 1675. extinctum, qui filios genuit, qui nunc superant Illustrissimum Comites.

§. IV. Quod *Dilleburgicam* seu *Catmelibocensem* concernit lineam: in ea *Ottovius* filius *Henricus Ottonem* genuit & *Henricum*: quorum hic sator *Electores* *Brandani*, qui hoc seculo defecere. *Otto Brandani* nactus est, & filium *Joannem* habuit, qui ab uxore *Margarita Marcana* præfensionem in *Marcam* genti intulit: Illa de eo *Textor* allegat ex tapete veteri acui pietæ verba: *Interea de Marca juris nonnulli prætendebat. Quo verius usus est nunquam: is tandem aditus præsidis Joannis Com. de Cleris pro jure XIX. M. aureorum accepit.* Hujus filii *Adolphus* ab uxore *Gurtha Diezensis* Comitatum, *Engelbertus* à *Joanne* amplissimas in *Belgiis* ditiones adepti sunt. *Engelbertus* filium habuit *Joannem*, hic *Engelbertum* & *Johannem, Henricum* & *Wilhelmum* patrem, ille *Renati* primi ex *Joanne Aransonensis* Principis pater fuit; hic inter alios genuit *Wilhelmum* & *Johannem*; isti patruelis *Aransonensis* principatum transcripsit; & ab eo, qui nunc etiam Princeps est, descendit pronepos Serenissimus *Wilhelmus Henricus, Joanni* autem, à quibus novæ lineæ, quatuor hære filii, namque à *Joanne Saxonensis*, à *Georgio Dillenburgia*, ab *Ernesto Catimiro Diezensi* & à *Joanne Ludovico Hildovris* descendunt. His vero omnibus commune *Principum* nomen gratia imperiali accessit.

§. V. Ex his apparet, duos nunc etiam stirpis hujus superesse capitales ramos *Sarapontinum* & *Catmelibocensem*. Horum verò insignia differunt. Quod *Sarapontinum* tantum, qui prior est, concernit, non semper eadem scuti servata est dispositio. Primum unica areola contenti *leonem aureum* (sed corona destitutum) gestabant, *Nassovici* simbolo (de quo mox.) Inde leo *Sarapontinus* adiectus est (de quo §. 8.) ita ut uterque leo bis repereretur, scuto quadrifarium secto. Nova accessio facta est, Dominio *Mehrenburg* (vide §. 11.) parmule alii, quæ quadrantibus incumberet, inscripto. Hinc 1572. *Mehrenburgico* simbolo expuncto, ista dispositio sumta est, quæ conspicitur apud *Sibmisch. Wappenb.* P. 2. p. 14. & jam a nobis explicanda est. Porro scutum hoc quadrifarium est, imposita toti alia parmula superita. Area prima *caerulea* *leonem* continet *aureum, lingua & falcis rubris*, circa *leonem plinthibus* hastulas *Hæpingius* nuncupat, & nos de eorum significatione bellica differentem adduximus *Gelenium* P. 1. L. 5. f. 1. m. 2. §. 41.) *auris* spartalis. Hæc primaria & ipsius familie *Weyz* est, unde solum in omnibus *Nassovicis* scutis videre illud licet. Et quædam in familia antiquitus hoc insigne in usu fuisse, argumento est, quod idem datur *Geldica*, cont. *Clustler*. Fq. A. V. n. 58.) solum sicut *leonis* obverso & adiecta corona, atque omniis *plinthibus*, sed i primum discernitur accidentariam esse, si tumutato, ut respiciat alterum *leonem* *Juhacem*, cont. *supr.* §. 1. 2. Secunda differentia videtur accessisse, cum *Ducalis* dignitas addita esset. 3. Quæ *plinthibus* attingit, si conjecturis agendum foret, crediderim *Ottoneum*, à quo *Geldicus* ramus, primum genitum fuisse, adeoque pro seculi morte, solum sine mutatione scutum gentium

gentilitium retinuisse, *Walrum* autem discerniculi causa plinthidibus sparsile suum. Quod si ita habeat, *Geldrie* linea extincta plinthides has omitti mos exigebat: verum retenta sunt, ut aliis exemplis idem contigisse observavimus. P. 1. cap. 8. sed hodie primum usum non amplius obtinent, cum arce Nassovica nunc sint necessaria figura. Quod idem in lueleo, sed in vetis coloribus, etiam Solmenfes comites notet, L. 2. c. 89. vidimus. Ceterum uti familiae hoc emblemata precipuum est, ita ipse Comitatus Nassovius illo etiam designatur, nomen fortissimè à civitate & arce *Nissan*. Arx Nassovia. Quam arcem sub *Waltrab*, qui 942. vivit, conditam perhibet *Frider. V. Leberus pastor Mosbac. in MS. Geneal. Niss.* Prætereaque memorat circa 1125. Canonicos Wormatienses Dominis de proprietate montis, in qua arx edificata, controversiam movisse. Unde demum Nassovi coacti sunt circa 1138. ab Illino Archiepiscopo Treventensi, cui illius permutatione cederant, arcem montemque secundo accipere. De quo vid. *Brouwer. annal. Trevir. L. 14. num. 118. p. 64.* Porro in *Nissovia* utriusque lineæ adhuc commune jus servatur. Ceterum cum eadem plane insignia sint *Comitatus Burgundie*, inde fides aliqua fieri posset veteri (apud *Textor. Chron. Niss. p. 32.*) traditioni, de duobus fratribus, Comitibus *Lebarin*, quos Julius Cæsar ex Italia secum adduxerit, & alterum *Burgundie* Comitem, alterum præteritum districtus circa Confluentiam constituerit: nisi nimis multa essent, quæ prohibent, quo minus historię mediocriter peritus autem commento illi præbere posset. Ut jam non dicam, illud *Burgundie* Comitatus *877. par. f. 100.* (conf. *G. Hist. par. f. 100. des arm. voce Armes. p. 42.*) Id tamen crediderim, hanc insignium *Burgundicorum* & *Nassovicorum* convenientiam auctori occasionem commenti subministrasse.

§. vi. Alreta area non est nigra, inducta fascia aurea, uti *Sibmacherus* loc. cit. pingit: sed (ut rectius P. 2. p. 19.) aurea, inducta fascia nigra. Denotatur ista comitatus *Mersius* seu *Mersicus*, qui dein *Sarv* erdano conjunctus est. Unde quæ circa hunc dicenda, ad proximum numerum referimus.

§. vii. Tertius quadrans niger continet *aquilam bicipitem argenteam, rostro & cruribus aureis.* (in *Wapenb. P. 2. pag. 13.* pingitur aquila simplex.) Notatur Comitatus *Sarvverdensis* in Austrasia. Porro ad *Ludovicum Comitem Sarvverdensis*, qui circa 1246. floruisse legitur, familiam hanc referunt, ex qua *Fridericus Archiepiscopatum Coloniensem* ab anno 1370. tenuit, & tres ordine Augustos consecravit. *Catharina* vel *Walpurgis* heres Comitatus *Friderico Comiti Marfilia* nuptiis perhibetur, eique Comitatum attulisse 1408. à quo tempore *Sarv* erdanum & *Mertium* symbola conjuncta sunt. *Friderico* præter *Theodoricum* Archiepiscopum *Coloniensem* (qui *Albertum* & *Fridericum III.* Imperatores coronavit,) *Hornicum* & *Walrabum* Episcopos *Monasterienses*, dantur filii duo *Fridericus* & *Lannes*, quibus Comitatus suos distribuisse pater legitur. In illius progenie *Aicusius*, in hujus *Sarvverdanus* Comitatus inprimis hæsit. *Friderico* tamen etiam *Sarv* erdentem comitatum adversus *Rudolphum* Episcopum *Metensem* & *Carolum* *Lotharingæ* Ducem ope *Friderici* Archiepiscopi *Coloniensis* proavunculi retinuit. *Friderico* natus est *Vincentius* *Mertise* Comes, qui ex *Anna* *Palatina* *Fridericum* genuerat, sed cum hic ante patrem mortuus, filius vero ipsius *Bernardus* in Gallia pro *Carolo* *Egmondano* *Geldrie* Duce obfessus esset, Comitatum 1433. genero, ex filia vel nepte *Margareta*, *Wilhelmo* *Comiti* *Wiedano* tradidit. *Bernardus* tamen ex Gallia redux non *Wiedanos* sed agnatos *Sarvverdenses* successores declaravit, adeoque *Vincentio* 1470. mortuo ad hos successio delata est: sed inter hos etiam 1510. *Ioanne* ultimo detum. to hereditatem crevit *Anna* *Wiedensis* *Wilhelmo* & *Margareta* *Mortenti* nata, *Wilhelmi* *C. Nuenati* conjux. (confer de hoc *T. Schenck. annal. Jul. Clv. & Mort. P. 2. p. 345.*) Hi genere *Hermannum* & *Antonia* *Walpurgis*. Ille 158. mortuus 1705. Hæc primum *Philippi* *Montmorencii* Com. *Hornani*, quem *Dux Albanus* capite truncavit 1568. dein agnati *Adolphi* *Nuenati* uxore tandem prole cauit. It quod ex *Thuan. L. 12.4. p. 686.* disce, 1600. mortua heredem habuit, quem testamento instituerat, *Mauritium* *Nassovium*, qui adveñsus *Coloniensem* *Septemvirum*, seu potius sicut *Mertian. Niderl. Krüge* 3). L. 20. p. 104. memorat.) Ducem *Juliao* *Clivum*, qui tanquam teuch *Dominus*, ad te illud jam se prætereptendebat (unde *Mertise* fascie denum mentionem in *Palatinis*, *Neoburgicæ* lineæ, insignibus deprehendemus) armata manu hereditatem

ditatem crevit. Quod verò hæc Nassovia linea symbolum non modo Sarw erdana sed & *Morsian* tetvat, inde factum arbitror, quoniam cum semel coniuncta fuerint, Sarw erdana successione ad se delata, quæ jam coaluerant, sequenda fuerunt. Ipsum *Sarwerdensium* Comitatum quod concernit, ille in Joann. *Sarwerdensium* posteris manit, donec *Johannes Jacobus* 1527. morte sua masculotum ordinem transderet. Ei patruelis fuit *Catharina* Joannis Ludovici C. Nassovii uxor. Hæc genuit *Johannes Ludovicus* & *Joannes*, uterque exilibes & *Sarw*, atque *Catharina* *Comitis Lemingi* uxor. Masculi, qui ex Joannis Ludovici utroque conjugio procreati fuerant, extinctis agnati succedere: absque controversia quidem in *Sarapontana* ditione, *Sarwerdensium* verò controversiam tedebant *Lemingi* ob dictam *Catharinam*, unde lites orite, nec dum judicio plane terminatæ, sed intervenit *Lotharingus Dux*, qui tanquam feudum *Masculinum* sibi vindicavit Comitatum, & armis detinuit. In pace *Osnabrugensi* & *Monasteriensi* Comitibus Nassovius *Sarapontanus* obtinuit restitui omnes eorum Comitatus, &c. nominatim verò *Comitatus Sarapontanus* & *Sarwerdensium* integri cum omni causa; ut & *fortalium Homburg* cum terminatis bellis mobilibusque ibi reperitis, salvis utrinque respectivè tam ratione Anno 1529. 7. Jul. per sententiam adjudicatorum in reversio, quam aliis etiam de illatis damnis, competentibus juribus, actionibus, exceptionibus & beneficiis juris, juxta leges imperii determinando, nisi partes potius amica transactione rem compon. Salvo etiam jure, quod *Comites de Lemingen Daxburg* in dicto Comitatu *Sarwerdano* competere possit.

Ipsè comitatus Sarwerdensium.

Iis cum Leining. & Lotharing.

Sarapontanus C.

Familia.

Continuatæ per Mompeliardenses.

Linea de Commercy Successio ad Nassovios.

De Sarbruche in Anglia.

Linc & Malberg.

§. VIII. Quarta arca cyanea argenteis cruciculis sparsa (jisdem metalli leonum auro coronatus) inserta lingua sanguinea, continet, designando comitatu *Sarapontano* seu *Sarbruchen* (unde per errorem factum credo, quod cum *Hespung*, de jur. in sign. c. 6. §. 6. n. 896. p. 373. pro Nassovio accipit.) Ex *Sarapont.* P. 2. pag. 13. videmus cruciculas *brachiatis* pingui, & quod alibi vidi *ispiculatis*. Hic Comitatus Austriacæ *Friederici* contiguus olim suos peculiare habuit Comites; ex quibus *Friedericus* legitur 1126. vixisse, & ejus frater *Albertus Archiepiscopus Moguntinus* & *Cancellarius Lotharii Imperatoris* fuisse. *Friederico* natu *Agnes* *Friederici D. Sverie*, ejus filius *Friedericus Barbarossa* Augustus rebus gestis celeberrimus est, uxor, atque *Simon* Comes, ejus filius & nepos idem gessere nomen: Eorum verò filia & soror *Margareta* Comitatum marito *Amedeo Mompeliardensi*, *Domino Montisfalconis*, qui 1148. Jonvillanum in itinere ultramarino comitatus est, attulit. His parentibus editus est *Willelmus* 11. isto *Joannes I.* hoc *Joannes II.* & *Simon*. Ille 1366. Pincerna Francie fuit & *Sarapontanus* Comes, pater *Joanne*, quæ *Joanni Comiti Nassovio* nuplit: Hæc ex avia hereditate *Domini de Commercy* nos am emisit hincam, in qua *Robertus Sarbruchen* filius seu *Sarapontanus* *Joannam* Comitissam *Rocen* (de *Roucy*) & *Branne* uxorem habuit, unde uterque Comitatus hæc stirpi *Sarapontanæ* illatus est: Ejus verò lineæ hereditas demum per tres sorores *Philippam* *Carolo Silho Rupisguidoni* (de *Rechegon*) *Domino*, *Catharinam* *Antonio Rojen*si dynasta, *Gustelmann* *Robertum Marcano* *D. Balhonio* nuptas, in hæc familia transfusa est. Porro quod *Lotharingum* hereden *Sarapontanus* concernit, quæ *Joanni Nassovio* *Weilburgensi*, *Adolphi Augusti* nepoti nuplit, mater ex eo fuit *Philippi*, qui *Weilburgum* & *Sarapontem* simul iterum tenuit, sed in hujus filii *Joannes* hunc, *Philippus* illum Comitatum nactus est: Illius verò extincta posteritate mascula, hujus nepotes succedere. Iterum *Philippus* alterius *Philippi* filius & *Alberti* frater *Sarapontem* tenuit, sed cum prole mascula careret, pater *Ludovicus* successit: in hujus liberis *Willelmo Ludovico* *Sarapontanæ* ditones obtigere, & in ejus filii nunc quoque lupertant. Porro apud *Geliot. indic. armor.* voce *Seim* mentione italicis Angliæ familia de *Sarbruche*, ejus insignie gentilitium sit in arca *Crucula* cruciculis *brachiatis* atque *ispiculatis* aureis consigne leo argenteus aurea corona insignis, quod nullo mutato, nisi *cruciculatum* metallo, comitum *Sarapontanorum* vidimus fuisse symbolum; an exinde colligemus, ex secundogenitis veteri stirpi quandam in Angliam pervenisse, & isti familia dedisse originem? comestum in juvarent multa exempla.

§. IX. Quod toti imponitur scutulum linea perpendiculari iterum secatur, & quidem *Sibmaclerus* anteriorem partem auro tingit, inducta fascia argentea: alteram iterum

iterum auream describit eum leone nigro. Verum illud regule Heraldicæ non permittunt: nec reclusi albi areolam muno, faciam argento tingunt, quo *Leopoldus* designari perperam credunt: unde aliis fidem adhibere malis, qui laterculum *auro, fasciam non argento sed muno* tingunt, qua ratione etiam illustissima familia in leonibus eum pingitur: ut tamen *Malbergensis* leo dextram, *Lohrana* tatera lavam occupet, sicut quæ apud *Sibmacherum* est invertis. His duobus symbolis *Lohran* & *Malbergam* notari constat. Unde in Serenissimorum *Marchionum Badenorum* leuto eadem vidimus areas. L. 2. cap. 4. Porro accipio, *Malbergum* suos peculiare olim habuisse Comites, quos absque heredibus masculis extinctos dynastæ *Geroldsecken*, aut ut agnati proximi, aut obento alius modis leudo, aut matrimonio *Malbergicæ* Comitissæ & *Walteri* Dn. de *Hohen-Geroldseck* (qui *Monasterii Lore* fundator vivis excessit 1277.) exceperunt. Unde, quæ *Lohræ*, tatera rubra auream percurrens parmam, *Geroldseckenorum* etiam gentile signum est: Imo a Domino Domino demum inditum fuisse credibile est. A *Geroldseckenis* (in quibus post divisionem, qua 1277. inter fratres *Walterum* & duos *Henricos* instituta, *Waltero* & alteri *Henrico* *Lohranum* & *Malbergense* Dominia assignata sunt, peculiarem tulle lineam Dominorum de *Geroldseck* & *Lohra* refert, & eam in turpe tertiam confluit *Bernh. Herzog. Chron. Allat.* L. 5. p. 113. 120.) ad *Sarwerdianos* devoluta est successio, quod inde factum autumo, quia *Henrici Geroldsecken* filia *Alheidis* *Joanni Com. Sarwerdensi* & *Marstis* nupsit leono decimoquinto. Inde jus etiam horum dominorum ad *Nalloviam* gentem eadem ratione atque *Sarwerdiana* reliqua successio delatum est. vid. §. 7.

A Geroldsecken
et us ad
Sarwerdensios.

Nallovios

§. x. Scuto huic impostæ cernuntur tres deauratæ galeæ: Prima sustinet *leone* *Galeæ* *nem aureum coronatum* inter duo *caruleæ cornua*, *plinthidibus aureis confersa*. Hunc apicem adscribunt dono *Ruperti senioris Electoris Palatini*, qui matre *Nallovii* ipse *Nallovio* editus confanguineis *Adolfo* & *Joanni Gerlaci* nris *Palatino* leonem argumento singularis affectus donaverit. Vid. *Hayng. de Jur. infan. c. 6. §. 894. p. 373. & c. 8. §. 3. n. 268.* ubi ait leudo datum esse. Hæc ratio est, quod *Catunelhocensis* linea, quæ ab istis non descendit, apice hoc neutquam utitur. *Leons* coronam, linguam & tal- *Leo cor* *tonatus.* culas sanguine tingi perhibent, notandæ *Imperatoris Adolphi* cruentæ coronæ. Ita *Frid. Weber.* in *Msc. Geneal.* Von wegen dieser blutigen medertag König *Adolfen* sitzen inter den *Nassauischen Grafen* allem diese *Grafen* / so von seiner hinc hero geböhren/in ihrem waren schild (in hoc etratle videtur) einen gecrönten güldenem Löwen mit einer rothen cron/rothen zungen und rothen klauen an den poosten/die andere *Grafen* aber ohne eine cron. Antequam vero hoc leone uterentur *Nallovii*, galeam gentilitiam cuiusda *coeneæ*, cui tertium rosarum impostum esset, contegere solebant. *Melior* galea coronata sustinet cum collo caput aureum *lupi* (veluti *Chifflet.* Eq. A. V. n. 25. in descriptione insignium *Frid. Valerani C. Martii E. A. V.* vocat, *vertant*) nullo turvo, limbo, spiculis & annulis argenteis; quo insigni *Sarwerdiano-Marstis* Comitatus notatur. Extrema galea *Sarwerdiana* est (conf. *Sibmach. Wapenb.* P. 2. pag. 13.) superbiens *jugo alarum*, *Sarwerdiana.* quarum superiora argento candent, interior pars nigricat. Hoc jugum alarum ante *Sarwerdensem* successionem galeæ *Nallovicæ* solebant addere, sed quia spatium ita permittebat expansum. Addidere deinceps tertiam galeam *Mehrenbergicam*, de qua n. seq. quæ tamen aliquandiu *Sarwerdensi* locum tacere jussit est. *Valer. Galearum* primæ tinguntur auro & cyano, secundæ eodem metallo & nigro colore, tertiæ argento & atto colore.

Sarwerdiana
Martia.
Sarwerdiana.

§. xi. Hæc *Sarwerdianæ* lineæ parma assignatur à *Sibmachero*: & usurpatur à tota illa, usque ad annum 1656. quo nonnullæ iterum areæ insertæ sunt, & quæ eadem illa dispositione, quæ nunc communiter retinetur, in duæ transverse lineæ in tres partes illud distinguant. Caput ites areas continet *Sarwerdianam*, *Sarwerdensem* & *Marstis*: Pes scuti duas, *Malbergensem* & *Lohranam*. In media regione principem parvam *Nallovii* leone & plinthidibus insignem stipant, hinc a dextris in laterculum aureo duo parvi vel leones gradientes rubet, ut hinc in quadra *Ardis* decussis aureis, quem duodecim crucecula aureæ, angulis ternè adscriptæ, comitantur. *Leones* memorati hieroglyphicon sunt Comitatus *Teutonia*, conf. *Wapenb.* P. 2. pag. 7.) *Welfianus* de quo

Scutum
austus.

de quo

de quo tamen non constat mihi, quando familia illam acquisiverit. Deo f. 1. crucibus denotat Dominium *Mehrenbergi*. De hoc notandum ex *Textor. Chron.* p. 88. Joannis Comitis Nassovi Weilburgensis, qui Joannam Sarapontanensem in secundo thalamo habuit, primam conjugem heredem Dominii *Mehrenbergi & Gleiberg* fuisse. Nomen veroprius & familiae Textor nescit. Sed *annal. Trevir.* L. 17. n. 152. p. 224. in tabulis publicis non loannem solum sed *Gerlacum* eologium *Mehrenbergi* tribui perhibet. Scuto n. aucto, numerus, galea, dem auctus est: ut nunc quidem septem illi insistant. Medium locum *Nassovi* galea obtinet: hanc supant a dextris illa, quae jugum alarum, quas superius argenteum, inferius ater color tingit, complicatum sustinet, notando comitatus *Sarapontani* aureo orbe duorum pardorum imagine, qua d. ceor respici comitatum *Sarapontani* Sarapontanae galeae proxima est *Alatrisa*, & hinc, atque adeo à dextro latere *Mehrenbergica*, quae diademate tortili ex cocco & auro tecta sustinet quadrangularem decussis & cruciulis insignem, ejus extrema pennae ornantur. A dextro veniens caldidi adstat *Labrana*, hermam juvenilem sustinens rubro indutum, & caetera rubeo orientali pileo tectum, ut tamen vestis collare & pilei ora redacta auro splendat. Quae brachia debellant, cornua prodeunt aurea. Ultima a laevis est galea *Mehrenbergensis*, sustinens tabulam auream leone nigro insignem, & undique nigris plumis decoratam. Quae circumvolitant *phalerae*, utroque metallo, cyano, cocco & nigro colore tinguntur.

§. xiii. Titulus huic lineae peculiaris ille est, *Comites Nassovia, Sarapontani & Saverda, Domini Labra, Wisbada, Alstemi*, &c. Verum non modo illorum Dominiorum non omnium in scuto comparent symbola, sed plures in Familia Illustratum e potestate superant Dynastiae, quas scutum hoc non complectitur. 1. Comitatus *Mehrenbergicus*. 2. Dominium *Wisbadi* & 3. *Alstem*. Quae ex antiquo patrimonio gentis fuisse exitimo. 4. Dominium *Gleiberg*, quod cum *Mehrenbergico* allatum num. praecedenti vidimus. 5. Dominium *Wichea*. 6. Dominium *Burgschwalbach*. 7. Dominium *Sarapontani*. 8. Dominium *Kirchheim*. 9. Dominium *Stauff*. 10. Dominium *Homburg*. 11. Dominium *Ottweiler*. 12. Praefectura *Herzheim*. Quae posteriora Sarapontanae & Sarwardensis successione debentur: de prioribus quae dicam non habeo.

§. xiiii. Quod ad *Catimelbocensem* attinet scutum, qui ejus fuisse Comites & nunc sunt Principes, itidem qua. Imperito utuntur scuto: in ejus prima quidem *Nassovius* leo cum plinthibus conspicitur, de quo jam §. 6. diximus: nam illum in latereculum gentilem, haec linea cum priori communem habet. Secunda quadrata aurea continet *pardum* pedibus in praedam expantis *rubrum* cum *crona carulea*, & *linguam falcularum* & *linguae* exterae color est. Hic notat *Catimelbocensem* seu *Catimelbocum* comitatum: cujus jus familiae allatum est, cum *Henrici Landgravi* ex *herede Catimelbocensi* filia *Elisabetha* *Joanni C. Nassovio* nupsisset. Ince controversia inter *Hassos*, qui Henrici filio *Wilhelmo* in maternis aequae ac parentis bonis succedere volebant, atque *Chros* & *Nassovios*, qui ab uxoris *Catimelbocensis* ditiones sibi vindicabant, agitata est: in qua 1548. pro *Nassovio* (his vero *Chros* tantum jus etiam cesserant) pronunciatum apud *Sledan*. L. 21. pag. 642. Sed in *Passaviensi* transactione (*Sledan*. L. 24. p. 784.) recognitio caute decreta: atque demum iterum *Francofurti* ad *Menum* Principum arbitrorum prudentia res composita est. vid. *Thuan.* L. 19. p. 863.) Inde tituli & insignia *Halls* & *Nassovii* communia. *Catimelbocensis* penes *Hillos*, qui propter eum 600000. aureor. *Nassovii* sibi erunt, *Dietzenli* comitatu penes *Nassovios* remanentibus. Conf. quae supra §. 23. de *Halls* tenentur. n. 4. & §. notavimus, & *Textor. Chron. Nassov.* p. 109. 110. Porro in *Silesiorum* *Comitatus* legi 1462. *Georgio Podiebrado R. Bohemiae* & filius à *Frederico III. Imperatore* (cui auxilio fuerant, expectativam in comitatum *Catimelbocensem* datam esse. Nec tamen ex eo jus persequutus legi. Tertius latereculus *coccineus* *argenteam fusciam* continet, & *Wandensium* *Lucenburgii* comitatum significat. Hunc cum *Dynastis* *Wandensium* & *Diesbergae* 1347. obtinuit familia matrimonio *Ottone Com. Nassovii* & *Annae* *Gisberti C. Wandensis* filiae. Quartus autem *rubrus* retinet duos *leones* (vel *pardos*) *aureos*, *linguis* & *talculis caruleis*. Notari hoc latereculo *Dietzenli* comitatum,

dubio

dubio vacat. Qua vero ratione ad domum Nassovicam comitatus delatus sit, ista apud *Ioh. Textor. Chron. Nassov. p. 97.* lego: Nimirum Ottonis Comitis Nassovii ex Adelleide Viandensi nepotem *Altsium* duxisse *Itam* seu *Gutram* *Gerhard. Comitis Diezii* filiam & heredem: ex hac vero non suscepisse masculinam prolem, sed filiam duntaxat matris cognominem, quæ *Godfredo Baroni Epfheimensi* nupsit: Adolpho extincto, inter fratrem *Engelbertum* & generum *Godotieum* diceptatum esse de hereditate comitatus Diezii, quem ille (*Engelbertus*) titulo oppugnationis & immulsionis à fratre ad se delapsum esse contenderit. Inde Item dicitur ab Ottone Archiepiscopo Trevirensi 1120. & utrumque ad successorem simultaneam vocatos esse. Unde etiam nepoti *Godofredo Epfheimensi* titulum Comitis Diezii adscriptum lego. In transactione, qua controversia Catimelbocensis terminata est, conditio hæc etiam fuit, ut Comitatus ille Diezius (alibi tantum quartam eius partem ex parte vidi) Nassovis redderetur. Sed de his etiam plurius actum in teuto Histrico. c. 23. num. 6.

§. xiv. Huic scuto insunt tres galeæ auratæ, quarum primæ imponitur jugum complicatum alarum nigrarum, inscripto baltheo diagonali argenteo, quinque foliola aurea complectente; hæc *Nijozeman* *Frændens* dicam, non habeo. Malum vero istud. Media galea sustinet jugum expansum alarum nigrarum, in quarum utraque comparet parvis rubeus *Catimelbocensis* in sphæra aurea: Demum ultima castidi aliud jugum alarum complicatum imponitur, eique inscripti visunt parvi *Diezenses* aurei in rubeo circulo. Laciniæ circumvolant galeam primam cæruleæ & aureæ (quod indicio servit, illam Nassoviam esse) mediam rubeæ & aureæ, tertiam argenteæ & coccineæ. Aliam vero galeam Nassovio *Engelberto* tribuit *Chifflet. insign. Eq. A. V. n. 77.* quæ aureo virgatum tepimento coronetur, & cî apex impositus conspiciatur, binæ alæ pinnis commalle nigro & argento oblique dextrorsus secta. Num. 363 scuto Joannis Comitis Nassovi galea additur coronata auro, & apex alæ geminæ nigre obversa, singulæ virgeo tepimento aureo in medio præcinctæ. Tum *Sammarthani. L'etat. de L. Europ. T. 2. pag. 159.* quatuor describit galeas: quarum prima alam nigram simplicem, reliquæ iningle jugum expansum sit, tum quod in circulis peculiaribus *Cizenlebozium, Frændense, Diezense* & *Arum* alas exornent. An ita nunc gerant, certo asseverare nequeo: nec tamen exitumo.

§. xv. Hæc insignia fuere ex *Sibmachero*: quando vero lineæ *Catimelbocensis* ramis plures sunt, tingularum clypeus exhibere necessum est. Ex illis prima est Principum *Auracorum* seu *Aratisonensium*, qui eodem plane scuto cum reliquis gentilibus utuntur, nempe quod quadripartitum *Nassoviam, Catimelbocensem, Frændensem* & *Diezensem* (neque enim audiendus est *M. Gib. de Varen. R. d'arm. P. 1. pag. 148.* qui *Diezius* illos leones *Brusvicenses* interpretatur) symbola continet. Toti vero scuto, qua coeunt quadrantes, *Aracem* parvulam superimponunt: hæc iterum perpendiculariter & transversim secta quatuor laterculos continet, incubante his etiam quadrantibus novo scutulo.

§. xvi. Area parvula Nassovio clypeo imposita prima & quarta *coccinea*, baltheum desert *aureum*. Hoc insigne est familie *Cabillonensis* seu *de Challon. Stephanus Comes Burgundia*, qui ex ramo *Maislonensis* veterum *Burgundia* Comitatum ortus erat, & 1237. vivis excessit, ab uxore *Beatrice Guilelmi III. Comitis Cabillonensis* seu *Challoni* filia hunc comitatum dotalem accepit, sed eundem ille & filius *Joannes Hugoni Duci Burgundia* concesserunt, alia compensatione accepta & servato titulo. Joannes iste tres, quorum posteritas aliquandiu duravit, filios habuit, *Hugonem Comitem Palatinum Burgundia*, cujus neptis hereditatem *Philippo Longo R. Francia* marito attulit, *Joannem Cabillonensem Dominum Rupisfortis* (*Rochefort*) & ab uxore *Comitem Altsiodori* seu *Auxerre* atque *Joannem Cabillonensem Dn. Arlaum* seu *Arli* (*de Arlay*) *Joannes Rupisfortis* posteris accepit etiam Comitatus *Tonneræ*: ultima hujus *Margareta Cabillonensis Orliveri de Hufon* cubiculari *Caroli VII. R. Francia* uxor fuit, & ejus filius *Joannes Comitatum Tonneræ*, quem *Margareta* soror *Joanna Ludovico Principi Aratisonensi* vendiderat, 1455. redemit, atque ad posterum transmisit. Cum vero *Joannis* neptis *Luisa S. Antani Domina* nupierit *Claudio* vel *Emérico de Beau-*

de Beauvilliers, cuius posteritas hodie etiam durat: hac ex causa Cabillonensis nunc quoque in scuto Ducis de S. Aignan conspicitur, quod vidimus L. 1. c. 1. Quod vero Ioannem Du. Arlani seu Arlanum concernit, huius abnepos Ioannes de Arlanus Du. Arlans uxorem habuit *Rymundi Bauvis* seu Balzi (de Bauis) Principis Arausionensis filiam & heredem, à qua 1388. in possessionem Principatus venit: ab eo descendit Joanne, *Domini de Cuières, Viteau* atque de *Brignon, & Comites de L...* orti; Sed natus major *Ludovicus* cognomine *Bonus*, pater *Guilelmi*, & ab eo Princeps Arausionensis fuit. Hoc genuit *Philibertus Princeps & Comes* Henrici Com. Nassovii uxori. Ille copiarum Caroli V. ad Florentiam Dux, in eam rem oppetit; instituit herede filio fororis *Renato* Nassovio Comite, qui inde *Princeps Arausionensis* factus est, ea conditione, ut *nomen & arma Cabillonensis* seu *Chalonia* assumeret; Hic cum 1544. in Landresiana oblidione occumberet impolis, necrum heredem instituit patruelium *Vilhelmum Nassovium*, à quo admodum *Serenissimum Vilhelmum Henricum* Wilhelmum pronepotem, Principatus successorem continuam delapsus est. Observat vero *Tistor Chron. Nass. pag. 288.* cum *Philippus Vilhelmus Princeps Arausionis* Eleonoram Borboniam Condeam duceret, Regem Galliarum in asinus honorum Principatum Arausionis restituisse, cum renunciatione omnis juris, quod Francia in illum pretendere possit. Thuanus vero L. 136. pag. 192. hoc tantum memorat: gratiam ei tactam, ut in antiquum Arausionensis Principatus possessionem, à qua per hæc bella iudicatus fuerat, restitueretur.

Successio ad Nassovios.

An jus aliquod in Comitatu Chaloniae?

§. XVII. Observandum verò, Cabillonense hoc *δᾶγμα* à *Philiberto* Arausionis Principe & majoribus usurpatum, & ad Nassovios translatum, non ob jus quod preterenderent in ipsum *Cabillonensem Comitatum*, sed ut indicium esset familie. Nam *Joannes Comes Burgundie* 1377. *Comitatus Cabillonensem*, quem à matre habebat, & *Naxonensem* permutavit, uti §. precedenti observavimus, cum *Hugone Duce Burgundie*, accipiens ea, quæ Duci ultra *Atarim* in *Burgundie Comitatu* à *Lacerando Duce Bracionis* obtigerant. *Conf. Sammarthani. General. Franc. L. 38. c. 9. Andr. du Chêne. Histor. Burg. & in antiqu. des Villes. L. 6. c. 9. Lud. Collut. mem. de la Fr. conte.* Servatus tamen est titulus, vel potius in cognomen familie mutatus est. Unde quod in *Mirriensium imperitio* Carolo V. *Princeps Cabillonensis* (scriptura variat, cum imperitio scribitur vel typhothetæ vitium accessisse videatur, *Calm, Colm, Colin*, rectè *Chalton*) legitur in Rhenano circulo (conf. *Lim. Jur. publ. 1. 73. 30.*) non intelligendus est ipse Comitatus vel Principatus Cabillonensis, in quem *Philbertus* & majores nihil prætenferunt (uti quidem exinde vir quidam celeberrimus & de literis atque imperio eumque finibus optime meritus, Imperio jus aliquod in eo adhuc asserit.) sed vel *Principatus Arausionis*, vel alie in Burgundia possessiones, quas Cabillonensis tamen, unitè ille, tenuit, intelliguntur, principe eorum in matriculam relato. Sed eum vidimus in *paëtis Madrid. 1. 37.* quibus in favorem *Philberti Cabillonensis Principis Arausionensis* quædam disponuntur, quæque ei adempta erant, restitui jubentur Cabillonis nullam fieri mentionem; & diserte non Comes seu Princeps Cabillonis, Princeps de Chalton, sed *Philibert de Chalton, Princeps d'Orange, Philibertus Cabillonis Princeps Arausionis*, appellatur, ut vel sic appareat, nomen Cabillonis gentile habitum, nullo ad jus aliquod in Comitatu olim alienatum respectu.

Fr. Aragonia.

Guilelm. Courtois.

§. XVIII. Secundum & tertium locum occupat *area aurea* (*Sibmach. argenteam facit*) duo cornua venatoria cerulea, ligaminibus & ornatu rubentibus, continens. Hæc area designant ipsum Principatum *Arausionensem* seu *Auracum* ad Rhodanum, Aremontensem Comitatu & Vivaresio inclusum. Origo insignium ex æquæ vocatione & quidem ineptâ fati (adeoque ad illud genus referenda, de quo *P. 1. c. 1. diximus*) sic credimus *Notis idamo Histor. Provene. P. 2. p. 166.* qui ita: *Il faut paroitre, qu'il y avoit du temps de Charles Martel un Guillaume au Courtois, lequel avoit eu eût d'Orange tenue & occupée des Sarasins, auquel sont venus les Princes d'Orange, qui par le surnom du Courtois portent en leurs armes le cornet. Seire oportet, quod tempore Caroli Magni fuerit quidam Guilelmus Cortis Nasti, qui civitatem Arusionensem à Saracenoꝝ potestate eripuit; ab eo Princeps Arausionensis dicitur, qui ob agnomen Curtialis cornu insignibus gestant. Porro qui Guilelmi illius, quem Regis Arelatensis & Principis Arausionensis elogium sibi vindicant, fuerint successores,*

efflores, non legi. Id certum est, ab anno 1240. *Baufen* seu *Balzus* (de Baulx) Principatum parvum, sed jure Chentelari a *Provincia Comitibus*. Successionem Principum videre licet apud *Thuan. L. 3. p. 143.* Porro ultima ex hac gente inter Arafionenses (nam in Italia duobus adhuc supersuere.) *Maria hia Raymond* attulit hereditatem marito *Joanni Cabillonio Arleo*: De cuius posteris, & quomodo ad Nassovios delapsa sit successio, præcæ §. vidimus. Porro ex eodem *Thuan* discere licet, in fide Impetii olim hunc Principatum fuisse: unde *Celeberi. Contin. de fin. Imper. Germ. c. 25. p. 622. seq.* pluribus interit, quod ne nunc quidem ius in eum Imperio perierit. In Arau-
tionem ius
Imperii.

Habetur tamen Principatus, qui soli *Deo* obnoxius ut, & aliorum omnium legibus solutus: quod idem *Contingius* loco citato examinat. Cæterum quæ hæc in singulis Anbinan
singula
cornua?

laterculis bina pinguntur cornua, alio non nisi ungula video exprimi; quod & malleum, cum videam in id consentire Gallos (vid. post alios *Brantille jeu d'arm. p. 55.* & *Sammarthan. L'ait. de l'Europ. T. 2. p. 156.*) & Italos, ex quibus *Compvile del'arm.* in faml. Balz. p. 145. 147. prodit ea cornua *cerulea* vel *viridia* tuisse, & ab illis etiam esse gestata Balzus, qui Arafionem non tenuerant. Ipsi vero Balzu suæ familie symbolon his cornibus addebant, in patina *coccinea stellam sexdecimradiorum argenteam*.

§. XIX. Huic item scuto medio (*sur le tout au tout*) incumbit alia parmula *novem tessellis ex auro* (quo quinque tinguntur) & *crano* interpunctæ. Galli dicunt, *cing points d'or equispollez a quatre d'azur*. Notatur isto emblemate Comitatus *Genevensis*. Hujus Comitum *Robertum* lego vixisse 890. Ab eo continua serie descendunt reliqui Comes usque ad *Amedæum III.* qui quidem plurium filiorum (*Aymonis III. Amedæi IV. Joannis, Petri & Roberti*, qui *Papale* solium sub nomine *Clementis VII.* tenuit, & 1394. mortuus est) patet extitit, sed in his terminata est mascula progenies *Genevensium*. Fuerunt etiam *Amedæo* filie plures, sed ex illis *Maria Johanni Cabillonio Arleo*, & dem *Humberto VII. Domino Inocentis* nupta filium genuit *Humbertum VIII.* qui avunculo *Papæ* solus successit: Altera (ut de reliquis nihil dicamus) *Joanna Raymondæ Balero Principi Arafionensi* nupsit, unde hujus gener *Joannes Cabillonensis* etiam præten dit Comitatum, sed prævalentibus *Thorais*, nam *Wenceslaus Imp. Humberto VIII.* investituram contulit, carut præten sio successu. Dein ab *Humberto patris Odo* nactus est Comitatum, & *Sabaudia Comiti 1401. 5. Augusti* vendidit. Servatum tamen à *Cabillonis* hoc præten sionis symbolum in scuto gentilitio, atque ita simul ad *Nassovios* translatum adhuc servatur. De aliis huc spectantibus vide in scuto *Sabaudico L. 1. c. 82. n. 11. 12.* C. Gene-
vensis.
familia.
Successio
ad Tho-
reos.
Ad Sabau-
dos.
Præten sio
Cabillio-
norum.

§. XX. Huic scuto Arafionenses, tres galeas imponunt, quatum *prior* diademate tortili tecta sustinet jugum alarum coloribus *Cabillonensibus* antetertatum: phaleræ dependentes pinguntur *coccineæ* & *argenteæ*, cum analogia alterum metal- lum posceret. Ex *media* galea coronata sursum porriguntur *cornua ceruina aurea*, *Principatus Arafionensis* nota. Laciniæ huc etiam dantur *argenteæ* & *miniatæ*. *Vltimum* denuo tegit diadema tortile, sustinens jugum alarum *aureatum*, in quibus intra circulum *rubeum* duo *Diezenses leones*. Laciniæ sunt *aureæ* & *caruleæ*. Galeæ.

§. XXI. Aliam vidi dispositionem, qua *Mauritius Nassovius Princeps Arafionensis* uti solebat. Scutum enim quadrupertitum erat, & singuli quadrantes retium Maurii quadrupertiti. Primus & quartus ex *Cabillonis, Arafionensibus* & in medio scuto *Genevensibus* emblematis: Secundus & tertius ex *Nassovis, Cui. melibocis, Viandensibus, Diezensibus*. Toti impostum erat scutulum, quod faciem & scutum tutacem *Saxonum* complectebatur, quod more *Belgico* ob matrem suam *Annam Mariam Mauritii Flectoris & Ducis Saxoniæ* niam, assumpsit; hæc dubie ut ita se a fratribus distingueret. Qui fratri successit Princeps *Henricus Fridericus*, hujus filius, & qui nunc superest nepos, quam superius explicavimus, dispositionem servavit, auctam tamen duabus parmulis, quatum altera supra *Cabillonio-Arafionense* scutum lineæ, quæ *Nassovium* & *Catimelboecem* laterculum distinguit, altera intra illud lineæ, quæ *Viandensium* & *Diezense* *bozua* & separat, incumbit. *Prior* continet *faciem simplicem*, altera *faciem alterius principis utriusque aperiens*: prout in sigillo observari: Ex eo conjicio priorem faciem *argento*, parmam *atro colore* tingendam, quæ nota est *bozua*, & ex eo *Fera*. De quo titulo §. seq. dicam. Inferiorem parmulam in initio faciei *argento* *Bozua*
Vera.

- Bura.** tinctam velim, ut ita Comitatus *Buranus* designetur, cuius illud est signum apud *Chifflet*. Eq. A. V. n. 120. De titulo vero mox §. seq. & 23. agendum erit.
- Tituli.** §. xxii. Arausionensium illum titulum, cuius tamen pleraque in inscriptis expressa non sunt, legi: *Princeps Arausionensis, Comes Nassoie, Catimelboci, Dieze, Marchio Vica & Vellingae, Burgravius Antverpie, Vicecomes Viscontium Brada, Diefa, Grimberga, Arla seu Arlati, Nozcreti, Dominus Castellum, etc.* *Philippus* helmus Princeps Araulonis a Textore vocitatur. Princeps Mauritiu aliam in *Arausio* *Princeps Arausionis, Comes Nassoie, Catimelboci, Flandre, Dieze, Marchio Vica & Vellingae, Dominus S. Viti, Doesburgi, erit. Grava & ditionis Cuyck.* Accellit demum etiam titulus *Com. Arsisia* (de iute vide supra §. 7.)
- Moderni.** §. xxiii. Moderni Principis titulos multo prolixiores enarrat *Clebert Petrus Sammarthianus* *L'etat de L'Europ.* T. 2. p. 154. *Prince d'Orange, Comte de Nassau, Cazenelebogen, Flandre, Dieze, Lingon, Mawrs, de Tonnerre, Pontzeure, Charly, Borden, Leerdam, Arquis de la Vere & de Flessingues, Seigneur & Baron de Brada, de la Flandre Grava, & Pays de Cuyck, Dieft, Grimberges, Herffal, Gravendonek, Tarnijsten, Arca, Nofroy, Arqueil, Chasseaubelin, Chasseauguyon, Orbe, Crignon, Montfaucon, Reuvenant, les Baux, S. Vit, Daesbourg, Polanen, Füllenslud, Nierwaert, Yffelslein, S. Martindon, Geertruydenberg, Chassecaurenard, les hautes & basses Sevalves, Naeldyck, Graveland, Burgrave ou Viconte hereditaire d'Anvers, & de Besincon, Marschal hereditaire de Hollande, premier noble de Seelande, &c.* Horum omnium rationem non plane assequor, multorum tamen: de quibus aliqua subnectam, illis omnibus quæ in prioribus exposita sunt. De *Linga* comitatu *Westphalie* sequentia notare convenit. In *Tecklenburgicorum* Comitum potestate fuit, usque ad 1546. quo *Carolus V.* *Conrado* Comiti, quod contra se feudi Dominum militasset, *Linga* cum tota ditione ademit. Deinceps amicus ad *Fæderatos Ordines* devenit: hi 1597. memorantur *Thuan.* L. 119. p. 462. ut gratum animum erga bene meritam de se familiam testentur. ad faciendum tot ab ea acceptis iacturas compensationis potus titulo quam benefici loco in *Mauritium* contulerunt. Inde in pace *Hispano-Belgica* ann. 1648. ita constitutum est n. 50. *Resignat & renunciat pariter prefatus Dominus Rex omnibus & singulis juribus & præstationibus, tam proprietatis, cessionum, quam aliis, quas aliquo modo possidet præterinde super civitatem, Comitatum & Dominium Linga, super quatuor parochias, aliasque iure sibi spectantia, quemadmodum etiam super civitates & dominia Ercogernam & Cloppenburgum aliasque præensiones, in & contra quemcumque demum esse possent, ut reciter & de facto in perpetuum queant permanere apud dictum Dominum Principem Arisacum, ejus heredes & successores aut actionem hærentes, in omnino proprietatis jure, secundum licitas donationis & investituræ *Caroli V. Imp. de die 3. Nov. 1546. & imitam postea transactionem inter Comitem Buranum & C. Tecklenburgicorum de die 15. Mart. 1548. & novissime juxta cessionem ea super factam mense Novemb. 1578. quam predictus Dominus Rex, in quantum ipsum posset concernere, confirmavit & confirmat per presentem tractatum.* Porro si vera narrat *Zeller. de X. circ. Imper. Germ.* p. 794. hæc *Linga* 1649. vel 1650. *Monasteriensi* Episcopo vendita fuerit. Quod *Tonneræ* seu *Tornodori* Comitatum in *Gallia* concernit: hic in familiam *Cabillonensem* delatus est, cum *Guillemus Cabillonius Comes Auxerræ* 1292. à matertera *Agnareta* *Burgundica*, que in matrimonio *Caroli I. Regis Sicilia* vixerat, illum obtineret. Abnepcis *Guillemi Joannæ Johannis de la Baume* uxor 1440. jus suum in *Tonneræ* Comitatum *Ludovico Principi Arausionis* vendidit: sed ab hoc redemptum *Joannes de Hain.* *Joannæ* ex sorore nepos, suæ familiæ intulit, & ad posteros transmisit. *Pentheure* seu *Penticue* Comitatum in *Britannia*, ab uxore *Catharina Richardi Britannici* *Com. Stampentis* filia 1438. ducta accepit *Guillemus Cabillonius Arausionensis Princeps*: unde in *Madridensibus* factis ann. 1526. num. 37. bono *Philiberti Cabillonii* sanctiter, *Luxemburg* *encore restitué ce qu'il tenoit avant la guerre de la Comté de Pentheure*, 23. 47. & *Lambale, Moncontour, les ports & hâeres de Cronon & Entrenon & autres terres & droits en dependans, ainsi qu'il les possédoit avant la dite guerre.* Ejusdem *Guillemi* filio, *Philiberti* patri, *Joanni Principi Arausionensi* uxor secunda, ex qua *Philbertus*, *fratris Antonii Lucenburgici*, Comitatum de *Charny*, quem à matre *Antonia de Beauffremont* habebat, attulit. Verum eundem deinceps à Principe *Antonia* *Philippo Chabotto**

Chabotio donatum lego: in cuius posteris haecenus haet. *Burani* Comitatus in Ba. ^{Bura.}
 ravia ab *Elisabetha f. Joannis Burani C. Hochstratenis* allatus est marito *Gerhardo Co-*
mitti Culenburgo; hujus filia *Aleida* eundem, nec non *Leerdamsensem*, intulit in *Leerdam.*
Edmondanum Familiam, nupta *Viderico Edmondano*: Hujus nepos fuit *Maximilianus Eg-*
mondanus Burani, cuius satis celebrenomen est; Porro cum maucula is prole care-
 ret, ab *Anna* ejus filia uxore sua *Wilhelmo Nassovius Princeps Aravisionensis*, *Burani*,
Leerdam, Isselein & Szamvri. n. dyck obtinuit. Ex his *Leerdam* nec non *Samartens-*
dyck eadem via ad *Edmondanos* venerat. *Isseleina* autem teculo decimo quarto ma-
 trimonio *Ioannis Edmondani* atq; *Guidae Am. t. h. Isseleinae* Domina hunc genti obige-
 rat. (conf. *Burana & Isseleina* insignia *Edmondanus* juncta apud *Christf. Eq. A. V.*
 n. 120. & supra L. 1. c. 21. n. 8.) Porro patre *Wilhelmo* adhuc vivo filius ex *Anna Eg-*
mondana Philippus Wilhelmus Burani Comes gessit titulum.

§. xiv. De *Vera & Vlissingæ* Marchionatu nunc dicam. *Vera* seu *Campoveri* ^{March.}
 Valacrie in Scandia urbs, vetus familia *Borsfelis* unde hujus ^{Vera &} *Marchionatus* in-
 ditum, imo etiam ut in *Lud. Gucciard. deser. Belg. p. 35.* videre est, istius urbis scutum ^{Vlissing.}
 inter duas ex mari surgentes turrets, ex quibus singuli viri clavigeri prospectant, refert
 parmulam *Borsfeliorum*, patrimonium, & ab ea circa 1358. maxims cineta est. Accessit
 dein *Maximiani Imperatoris* tempore *Marchionatus* axioma: praeter varia ad
 mercaturam in primis facientia privilegia. In eadem etiam olim sedes *Archiepiscopi*
 & *Consiliarium Admiraltatis* totius *Belgii*, atque in hunc finem 1364. ad asservan-
 das machinas bellicas & reliquam elasticum apparatus ibi armamentarium ab *His-*
panis instructum est. Porro per *Annam Volsardi Borselii* 1486. extincti filiam, & *Phi-*
lippi Burgundi Dn. de Beures uxorem, ad hanc familiam possessio & *Vera & Vlissingæ*,
 quæ isti priori jungi solet, delata est. Demum cum *Philippi & Annæ* nepos *Maximilianus*
Vera Marchio extinctus eliet, contentu *Zelandiæ* ordinum *Marchionatum*
 hunc una cum *Vlissinga* emit *Princeps Aravisionensis Wilhelmus* 146000. floren. & 1581.
 inauguratus est, teste *Joh. de Laet. Resp. Belg. confeder. p. 127. 128. 129.* Postea apud *Thuan.*
 L. 89. p. 400. legitur *Marchionatus* hic praemium virtutis 1588. in *Mauritium* collatus,
 cuso ad rei memoriam argenteo numo, in cuius antica parte inscripta *Nassovius & Verensis*
familiarum calata erant inter se colligata, cum inscriptione: Nodus indissolubilis. Ve-
 rum non ita priorem titulum, quo ad *Nassovios* devenerat, extinctum exitimo, sed
 ab *Ordinibus* confirmatum. In primis vero hanc hereditatis portionem pater *Wil-*
helmus *Mauritio* peculiarem esse testamento voluit. Porro ob hunc *Marchionatum*
 titulus ascriptum ctedo illum, *Premier noble de Seelande.* Quod ob illo *Lud. Gucciard.*
deser. Belg. p. 358. creditur est: *Vera Marchio* ex antiquo quodam statuto eã gaudet pra-
 rogativa, ut solus ac sine ullo competitori in conventibus *Ordinum terræ*, suffragium fe-
 rat pro *Zelandica* omni nobilitate.

§. xv. *Burggravium Antverpiæ* ab *Engelberto* Comite *Nassovii* familia ^{Antverpiæ}
 illam perhibet *Textor. p. 102.* & permutacionis titulo a *Wilhelmo D. Juliacensi* ac ^{Burggrav.}
 quisitum, una cum *Diestra, Schemo & Scelhemio.* Quod *Viccomitatum Vefontinum*
 concernit, ille pars est *successionis Aravisionensis.* Huc spectant illa *Joh. Jac. Christf.*
Resont. P. 1. c. 60. p. 235. *Hugo & Joannes de Cabilone Dominus de Arlati* anno 1297. gra-
 viter inter se dissentunt pro *Viccomitatu & Majoria*, *juribus in civitate Bisfontina,*
quæ male praefecturam urbanam civitatis Bisfontinae vocant Nicol. Vignierus in Chron.
Burgundionum; cum sint jura quaedam particularia, a quibus (sicut etiam a Regalia)
cives Bisfontini, dum libet, lites suas ad Gubernatorum sententiam deducunt, & supremum
eorum judicium postulant. Illi Viccomitatus & Majoria jura datus Joannes de Cabil-
lone accepit ab Odone Domino Monti-ferandi, & ab Humberto Domino Claretanis in
montibus. Ab hoc Joanne Cabillorensi Arlati seu Arlii Donno descendit Philibertus
Princeps Aravisionensis, a quo totali successio ad Nassovios transmissa est, quod §. 16.
 vidimus: in ea ergo simul hunc *Viccomitatum Vefontinum* contineri non dubito.
 Eodem referimus titulum *Dominii Arlati seu Arlii*, quem a *Joanne Cabillorensi*
 jam gestatum vidimus: imò nomen erat, quo à reliquis tractibus *Joannes* distingueba-
 tur, & hanc novam ortus est. Itaque hoc etiam *Donnum* ad *Philbertum* devo-
 lutum, non ambigo. De *Noserecho* quod peculiariter monetem, non observavi, ad ^{Noserech.}
 eandem tamen *successionem* spectat, ut & *Cystrabellinum.* Hujus mentionem reperio
 Nann 3 in Ca-

in Cabillonenti familia, quod praefatorum Iugonis & Joannis Cabillonentium frater *Petrus* seu *Perrinus* Dynasta fuerit *Castriboni* seu de *Chastellu-Belin*. Quia vero hinc, quod liberis careret, successit frater germanus *Johannes C. Koffiofortis*, & titulus in hujus quoque posteris legitur, ignoro, qua ratione ad Arausionenses hinc transiit. Id vero constat, ex inducens inter Hispanos & Ordines 1609. conclusis, nam quia *Chastellu-Beloniensi* processum sub vitam *Wilhelmi* Princ. Arausionensis inter praemium concilium Mechliniense fuisse intentatum contra procuratorem Reg. Hispaniae. Et quidem in illo articulo promissum, intra annum terminandum cum verum id factum non esset, in artic. pacis *Hispano-Belgicae* anni 1648. num. 28. constituitur, ut si scus desistat ab omnibus & singulis bonis in praedicta causa postulatis: renunciet etiam omnibus actionibus & praetensionibus, quas praedictus situs in illa bona habere posset: ut resister atque de facto possint occupari inque liberam & plenum eam possessionem a Principe Arausionensi. Non minus ad successiorem Cabillonensem spectant *Arqueil*, cujus titulum gestavit *Henricus* Cabillonensis Joannis, qui Arausionensem heredem duxit, frater 1397. extinctus, nec non *Chastellanguon*, qui adnominari solitus est *Hugo* Cabillonius, *Ludovici* Boni Principis Arausionensis ex secundo matrimonio filius: cum enim *Henricus* & *Hugo* mascula prole caruerint, hereditatem apud Cabillonios mansisse existimo. Forte ex aliis enumeratis nonnulla pariter ad eandem Cabillonensem successiorem spectant, de quibus tamen certi aliquid asserere nequeo.

§. xxvi. Quod *Bredam* attinet, Baroniam *Brabantiae*, hanc a Duce *Brabantiae* Joanne 1351. *Joannes Polanus* emit: Ejus vero neptis *Ioanna*, cum *Engelberto C. Nissoviae* 1404. nupsisset, hanc successiorem domui intulit. Eodem spectant credo titulum *Polanen*, quia illius familia Joannam heredem *Bredae* fuisse legi. Addunt alii ad eandem allata *Diest*, *Grimberg* & *Marchion. Antwerpae* (forte Burggravatum dicere volebant) sed *Antverpiae* & *Diest* titulum (auctore *Textore*) aliunde arcessivimus. *Grimberg*, *Domini* partem *Naliovis* allatam ab *Adelheide* *Viandenti* (de qua §. 13) iterum perhibet *Textor*. *Lidem* debentur *Domina S. Viti & Doestburgi* seu *Duestbergae*. De *Gravia* & ditiveneula *Cuyck* illa scienda sunt. Quod *Maximilianus Egonolanius Bura* Comes opidum *Graviam* cum territorio *Cuyckano* a Duce *Brabantiae*, *Ordinibus* non invitis, pignori accepit, cum magnam pecuniam vni Duci mutuum dedisset. Per ejus filium ad *Arausionensem* Principem jus hoc delapsum est. Qua ratione tandem proprietatem *Naliovis* acceverit, artic. 49. pacis *Hispano-Belgicae* exprimitur istis verbis: *Dicitus Dominus Rex* (sc. *Hispaniae*) *resignat & renunciat omnibus praetensionibus de redimendo aut revindicando aliis que omnibus juribus & praetensionibus, quas possit habere aut praetendere aliquo modo super civitate Gravia, ditiveneula de Cuyck, illius appartenentis aut depend. atis, antiquo Baronatu Brabantia ante hac imperius retentis a defuncto Domino Principe Aurtico, cujus oppugnationis redemptio casita est, atque in proprietatem conversi, translatumque in utilitatem defuncti Domini Principis Maurimense Decembris 1611. per Dominos Ordines Generales uniti Belgii, tanquam supremam jurisdictionem habentes in jam antedictam civitatem Graviensem, ditiveneulam de Cuyck, juxta & secundum formam litterarum patentium ea super expeditarum, virtute ejus conversionis & cessionis dictus Dominus Princeps Aurticus in praesenti, heredes & successores ejus aut actionem habentes, in perpetuum gaudebunt plena & integra proprietate dictae civitatis & ditiveneulae Cuyck cum omnibus appartenentis & depend. atis. Willemstad* condidit & a suo nomine dicitur Princeps Arausionensis 1583. & tum opidum insule, in qua situm est, dominum anno seq. ab Ordinibus *Brabantiae* accepit.

§. xxvii. Admonent loca illa Arausionensium Principum titulis expressant praetensionem mentionem faciam, quam *Maria Lena Hunspergia* Joannis Comitis *Naliovi* in *Dillenburg* uxor genti suae intulit. Oo hanc enim *Naliovi* praetendunt quartam partem proventuum *Juliacensium*, doren. *Philippus* *Juliacensis* *Godefredo C. Lanenti* seu *Losio* nuptae, quae *Mariae* avia fuit, & partem quartam praeterea pro *Geldria* accepit. Cautam hanc egit *Magnus* ille *Hugo Grotius*, cujus extat consilium pro *Naliovis* Arausionensibus in causa *Juliacensi*. Exhibebimus vero sine tunda-
menta:

I. Dos *Philippæ*. Wilhelmi March. Juliacentis Godofredo Comiti Lænensi nupte assignata fuit 2200. floren. dein ob non solutas pensiones aucta ad 2250. Hanc cum ultris petere possunt Nassovii ob *Mariam Læensem Philippæ* neptem Joanni Nassovio nuptam, a qua illi descendunt.

II. Adolphi Dax Montanus cum Joanne Com. Lænensi, filio Godofredi & Philippæ Juliacentis, quia *Reginaldus* agnatus Dax Juliacentis liberis carebat, cui gradu propior erat, licet per famellas, quarum jus non eo tempore spectebatur, ac præterea latis in provincia potens, Joannes, adeoq. in potunda ditione ipsè hujus amicitia egebat, 1420. pactum inivit, quo Adolpho ita successio agnati desinebatur, ut solus quidem de Principatu investiretur, sed Joanni & heredibus quadrantem ditionum eorumque utilitatem concederet. Conditio impleta 1423. mortuo *Reinaldo*, ac Joannes quadrantem acceptum ad posteros *Wilhelmum Blancoheimum*, cum quo pactum fædus 1437. repetitum ac sacramento firmatum, Gerhardum & Wilhelmum II. transmisit: unde hi sæpe *Duces* aut *Domini in Lænico* appellati. Cum vero ultimus 1467. sine liberis mortuus esset, proavit *Philippa Vidensis* (æpiscopi) & *Maria Johannis C. Nassovii* uxor hereditatem potuit, & in hac dictum quadrantem. Juliacentes, quod proles mascula & heres feudalis defecisset, negant, & ab Imperatore hujus etiam quartæ partis investituram 1468. filio tamen jure cuiuslibet alterius obtinent. Sed Imperator 1470. referbit, ne investitura facta eis fraudi esset. Et postea 1476. visa pacti formula id confirmat: insuper si quod jus *Wilhelmi Blancoheimi* morte ad Imperium delapsium esset, id dono addens, atque concessionem revocans.

III. Cum post *Reinaldi* mortem *Gelbium* invasisset *Arnoldus Egmondanus*, ad quam etiam jus *Juliacentis* ac *Læensis* habebant: tandem *Gerhardus Juliacentis* jus suum 1473. Carolo D. Burgundie vendidit 80000. aureis Electoralibus, cujus summa quarta pars ex superiori conventionione Læenibus atque per hos Nassovios debetur.

Objectiones, quæ prætensioni opponuntur, illæ fere sunt:

1. Præscriptio.

Except. Bona fides defuit; sed sæpe interpellati heredes, ut jus Nassoviorum non ignorarent. Eadem interrupta 1471. & 1474. citatione, etiam si litis non sit secuta contestatio, culpa Juliacentium. Semel autem interrupta præscriptio sec. Jus Canonicum non iterum inchoari potest. Jure civili autem requiruntur 40. anni, qui à 1476. ad 1542. si demas *Engelberti* captivitatem, *Henrici* minoris nitatem, & bella, ac *Renati* absentiam, numerari nequeunt. 1544. ipsi Juliacentes respondendo ad libellum Nassov. item sunt contestati. Postea quoque, si veniantur quæ demi possunt, non remanebunt anni, qui sufficiant præscriptioni.

2. Pactum inter *Adolphum* & *Joannem* illicitum, quia de hereditate viventis fuerit.

Exc. Lex illa Jutis Civilis sola nitens præsumptione, non semper obligat, unde plura exempla inter illustres Germaniæ. Sed & postea cum *Blancoheimis* ea cessa sint, ex postfacto saltem coaluisset: adde etiam novum *Gerhardi* & *Wilhelmi* fædus.

3. Transactio fieri debet de jure dubio, hic vero jus *Adolphi* certum ante *Joannem*, ob femininam lineam non idoneum.

Except. Additiones illas sæpe, a terminis quod petebatur, jus validum fuit. Præterea fædus fuit, ut verba sonant, pacis publicæ & tuendorum civium ergo.

4. De divisione Ducatum, nisi *Cæsar* probaverit, invalidæ sunt pactiones.

Except. Sæpe in Germania Principatus diviti sunt. Nec hic agitur de divisione domini, sed jurisdictionis, administrationis & proventuum. Tum *Cæsaris* *FridERICI* confirmatio supplet consensus vicem. Et *Blancoheimi* possessione 50. annorum præscripsere.

5. Pacifices fuisse *Adolphus* & *Joannes* cum filiis, filiarum nulla mentione: quæ alia quoque à feudis jure arcetur.

Except. Cum patre descendentibus omnibus jus natum: filii testimonio tantum adhibiti. Nec jus percipiendorum fructuum feudum est.

6. Ab Imper. Friderico obtinuit consolidatoriam concessionem quartæ hujus partis Gethardus: & merito quarta pars reliquis accretescere debebat.

Except. Excepti Imperator saluum cujuscunque alterius jus: & deinde quoque concessionem revocavit.

7. Alii Willhelmi Blancoheimii propiores fuere heredes.

Except. Negando: & si tulerent, eorum silentio jus aliis suum non perit.

8. Multa interim acta inter Juliacenses & Nassovios, nec tamen facta hujusmodi mentio.

Except. Eanegotia cum hoc nihil habuere commune. Alibi Nassovii testati, quodanimum repetendi non abjecerunt.

Hæc fundamenta sunt. Porro initio Imperator 1471. 1472. Carolum Burgundum suo nomine cognoscere jussit, sed adversus hunc Juliacenses excepere, quod Nassovius ejus sit vassallus. 1474. ad se revocavit causam, & Trevirenti tradidit. Inde 1497. factus factum, ut amica transactione non forensi disceptatione res ageretur. 1502. & 1513. J. Cui Stoeheimii & Aquisgram frustra ob hoc convenire. 1507. ad alium convertum non comparuere Juliacenses. 1519. apud hos egere Carolus legatione controversia finiretur. 1543. *Renatus Nassovius*, ut cauta juxta promissum pacis legibus expediretur, non obtinet, sed Dux ad transactionem monetur: Unde res Bruxellas, dein 1544. Spiram transfertur. Inde alis incommodis Nassovii à persequendo jure detenti. Mauritius etiam 1611. adhuc quiete maluit. quam sua præsentione amicorum Principum causam gravare. Postea tamen proposuit. Porro ob hanc præsentionem non vidi quicquam ex Lanenti scuto assumtum vel gentili clypeo insertum esse.

§. xxviii. Ista de scuto Arausionensi: Cum vero supra n. 4. diximus, *Joanne* Willhelmi Principis Arausionensis fratre quatuor esse lineas, *Sigenensem, Dillenburghensem, Dieziam, Hadamariam.* Ex illa prima, secunda & quarta linea eodem jure utuntur scuto quadripartito ex Nassovio, Catimeliboensis, Viandensibus, & Dieziis symbolis, nulla quæ nisi quidem innotuerit accellione.

§. xxix. Ex Sigenensi ramo tamen prodit *Serenissimus Willhelmus Mauritius*, Henrici, à cujus fratre majori Joanne reliqua Sigenensis linea descendit, filius. Hic eodem scuto quod modo diximus quadripartito utitur, sed toti imponit novum scutum quadripartitum, ex leone coronato rubeo in solo argenteo, argenteo coronato in rubeo, duobus pardis seu leonibus gradientibus rubeis in auro, & tribus vitellis seu murmis Byzantinis aureis in cocco. Hic clypeus est Limburgio-Styrumum nam leo prior *Limburgiam* gentem, argenteus leo *Bronchorstiam*, duo pardis *Vindiam*, tres vitelli (quos alii rubeos fingunt, solumque aureum) *Borelocensem* dyabolum notant. Vide L. 2. c. 51. num. 9. & seq. Jus vero horum laterculorum est à *Cecilia Willhelmi Mauritii* matre *Maria Magdalena* Georgii Ernesti C. Limburgio-Styrumii filia, Henrico Nassovio 1646. nupta & 1653. extincta: quæ hereditatem paternam ad filium transmisit. Galeæ quoque clypeo imponuntur sex: prima *Nassovia*, secunda *Catimeliboensis*, tertia *Diezia*, quas in antecedentibus vidimus: sed adduntur deinceps ex *Limburgis* totidem galeæ novæ coronatæ (vid. L. 2. c. 51. n. 9.) videlicet ipsa *Limburgia*, ex qua ante caudam pavoninam exurgit leo rubeus: *Vitellia* cuius apex conitat duobus pedibus equinis rubeo & aurato sursum protentis: & *Bronchorstia*, quæ distinet duos pedes utinos (vel leoninos) argenteos, qui singulos globos stringunt argenteos. Lacinia sunt hinc caruleæ & aureæ, isthinc argenteæ & rubræ. Scuto subjicitur crux Joannitica argentea, & dependet ex fascia nigra, crux nigra argenteo limbo ambita. Titulus est: *Princeps Nassovia, Comes Catimeliboct, Viandæ, Dieziæ, Limburgi & Bronchorstii. Dominus in Belsheim, Styrum, Vitsch, Borekelohe, Liechtenord & Vindenberg, Hereditarius vexillifer (Erbaner-Herr) Ducatus Gellaria & Zutphania, Equestrum Ordinum Joannitici & Teutonici eques, Commendator in Gumburg & Schooten, Chibarcha legionis pedestris, & præfectus turmæ Helveticæ prætoriana militaria Ordinum federati Helvi.*

Ex Dillenburghensis linea Schaumburgicæ. §. xxx. Ex Dillenburghico *Schaumburgis* ramus prodit, autem *Adolpho* Ludovici Ientici filio, qui *Elisabetham Carolam*, Celebratissimi bello Ducis *Petri Christiani* filiam uxorem habuit, & ex ea non nisi trinita prole relicta proximis annis decessit.

decessit. Hic scuto Dillenburgio consiveto impostum parmulam *Holzspeltam*, quæ describitur *Fursi. Wapenb. P. 4. p. 7.* Ea vero quadruperta in primo & quarto laterculo *rubeo leonem* (vel argenteum, ut est in *Lurilio*, vel teste pictura transmissa) *aureum*, representat, quæ signonem militaris imperii, vel ut est in *Lurilio* clavum, falcu- listenet: in secundo & tertio *argenteo grypsium rubeum*, ungubus dextri pedis glo- bum caruleum vel potius pomum aureum prætendentem ostendit: toti iterum im- ponitur scutulum caruleum, in quo duos ramos mali sylvestris suo colore pictos & pomis ternis auratis ornatos, imposita corona conjungit ex meliore metallo. Ga- leas scuto huic imponi solitas non vidi. Credo tamen, quod Nailovis tribus consiv- etis tres etiam *Holzspeltæ* coronatæ jungantur: quarum primæ inter duas alas rubeas leo laterculi primi cum scipione insitit: secunda inter jugum alarum carulearum expansum sustinet ramum mali sylvestris, totus & pomis auratis exornatum: Super tertia iterum inter alas argenteas grypsus secundi alveoli visitur. Porro *Schaumburg*, unde, utpote ab habitatione, sine a in vulgari usu nomen, a *Wetterburgiis* Leiningiis orta est.

§. xxxi. Rami quoque *Diezensis* non vidi plena insignia, suis expressa colori- bus, sed tantum viduæ Principis scutum, quo propria Arantionenti medietati ex la- tere dextro marini symbolum pro more iungit, vasculum impressum. Erat vero illud femel ad perpendicularum, his transverse lectum. Arcolas primas quatuor conficie- bant tessera *Nassovii, Catimelboensis, Vranovis, Diezæ*: In quinta gradibus conspicietur *ceruus*: sextam permeabat *jasari*. Toti vero *cruce* insignita parmula incumbat. Crucem nescio cui origini tribuam, nisi sit indicium Commende ali- cujus Joannicæ. Nec de factæ quicquam dicere possum, cum tinctura ignota sit. Cervum quod atinet, eum *Spiegelbergium*, adeoque naturali colore representan- dum, laterculum autem argenteo pingendum esse (vid. *Wapenb. P. 2. pag. 15.*) non dubito. Porro habitus Comitatus Spiegelbergii, tuos peculiare Comites ab anti- quo, ex quibus Joannidatur uxor Ursula filia Henrici Comitis de Pyrmont, quæ ei istam artulile dicitur hereditatem. Tota maula progemes autem defecit 1557. cum Philippus p. raho ad Quintim sanum excedisset. Inde ad *Glauchensis* successio de- lata est, Walpurgi Spiegelbergia natos. Vide supra L. 2. c. 32. n. 3. Cum vero hos et- iam finivisset 1630. mors Joannis Ludovici Comitis, teudum Comitatus Spiegelber- gii feudi jure relapsum est ad *Brunsvicensis*. Sed audiamus de eo *Zeiler*. ita. Germ. P. 2. p. 25. in matricula imperii de *Spiegelbergis* ita loquentem. Spiegelberg. Anno 1612. von den Grafen von Oelrichen vertreten worden. Dana ob wol nach deß letzten Grafen von Spiegelberg und Pyrmont teet 1583. sich solcher Graf schafften als wegen Pyrmont mit Daderborn und wegen Spiegelberg und dem stecken Coppenbrück / mit Herzog Erich von Braunschweig mürhen er- hoben / so haben doch Graf Ditsch Ernt und Graf Hans Ludwiga von Oelrichen / die beyde noch 1607. g. lebet / als von Frauen Walpurgin Grafen zu Spie- gelberg und Pyrmont (im Westphälischen Cränse) aeböhren. solche güter be- kommen / auch folgender zeit den anschlag erstattet. Velihe Joh. Lezaetum in der Düsselischen Chronic. L. 5. cap. 78. Hameimann. in der Oldenburg. Chronic. P. 3f. 437. und Laur. Peccentlem in Theatr. Sax. c. 16. Quod hic tradit Zeilerus de ultimi Spiegelbergii morte, quæ 1583. contigerit, non accipiendum de extracta maula proge- nie, quæ iam 157. in Philippo defecerat: sed illo an. 1583. mortuus est *Philippus Comes Lippæ, Spiegelberge & Pyrmontis*, qui avunculo Philipo successerat. Ut ipse Zeilerus alibi de X. circul. Imp. pag. 877. de eate paulo tutius agit. Coppenbrügge ein schloß / hat vor jahren zur Grafschaft Spiegelberg an das Fürstenthum Calberg stoffend gehort / und ist mit Pyrmont zum Westphälischen Cränse gerechnet worden: daberumb der flus Lena / die Städte Eike, Erdaquim / Hameln und Münden / so alle Braunschweigisch sind. Als anno 157. den 12. Augusti Philippus der letzte Graf zu Spiegelberg und Pyrmont in der schlacht vor S. Quirin erköhren worden / und anno 1583. auch Graf Ditsch zur Wap- pel Spiegelberg und Pyrmont gestorben / hat Herzog Erich der jüngere von Braunschweig dieses hauss mid stecken Coppenbrücke das vornehmste in der gemeldten Grafschaft Spiegelberg alsobalden als Braunschweigisch lehen

emgenommen/ und nachmals den jüngern Grafen von Gleichen (des nachst-
 verstorbenen Graf Philippi) mütter schwester Sohn Hannu beheimet. Die sel-
 gends der letzte Graf zu Gleichen/ Piemont und Epiegelberg vor a. 1515
 Ludwig den 17. Jan. 1633. (debebat legi 1630.) auch verschied/ ut mit einer
 Erbschaft Herr Heinrich zuu Herzogen zu Braunschweig und Lunenburg
 Endam Herr Graf Ernst Camur zu Nassau, &c. beheimet werden. Die a. 1600
 Herr Wilhelm Friederich Graf zu Nassau/ Stadthalter und Capitain v. em. al.
 in Westfriesland, &c. mit allen Rechten und Herrlichkeiten durch die beko-
 mung von Herr Herzog Georg Wilhelm, &c. als requierenden Herrn des Kurfür-
 stenthums Calenberg, &c. beschehen/ hat. Galeas quas familiaribus addat hac linea
 nusquam vidi.

§. xxxii. Sunt & alia familia, quibus ortum suum in Nassovia quaerunt. Ita
 Conjectu- *Syngesim* deducere abiquamant à Friderico Friderici C. Nassovii filio Eberhardi m-
 ra de alio tre, Philippi autem conditoris *Solmensium* patris magno: qui *Syngam* condidit. In
 familia et Nassovia, insignibus hoc tantum observo, Saynensibus leonem vel potius pardum erectum te-
 Saynensib. presentanti, sed aureum in scuto coccineo. (vide peculiari capite de Sayn.) In eodem
 Goritia, Philippi Solmentium auctoris frater *Arnoldus* inter alios genuisse dicitur Ottonem,
 qui militiam secutus *Comitis Palatini Carinthiae* filiam duxit uxorem, & *Goritia* Co-
 mites proferevit. Scutum *Comitum Goritia* (Warrenb. P. 2. p. 20. cont. L. 1. c. 9. n. 67.
 in insign. Austr.) nonnihil istam sententiam confirmare videtur, id enim ex sinistro
 angulo diagonalter sectum, in posteriori quidem parte argentea duos tubos, bal-
 theos complectitur, in priori vero caerulea leonem aureum: quod symbolum est
 Hombur- *Nassovicum*. Ante hos quidam *Arnoldus Nassovius*, *Walrami* filius & frater, *Ludo-*
 gia. *vicum* genuisse perhibetur, à quo *Comites Homburgenses* in Austria descendunt. Ho-
 Kirchber- rum vero scutum vidisse non memini. De *Kirchbergis* aliqua conjectura allata est L. 1.
 gia. c. 46. num. 2.

CAPUT XXVII.

Domus Palatino-Bavarica.

ARGUMENTUM.

1. Familia origo. Ex Wittelsbachis. Otto Dux Bavarie.
2. Ludovicus Comitatus Palatini. Ludovicus Severus. Linea Palatina in Bavarica.
3. Linea Rudolphi. Eitelcolalis. Simmerensis. Bipontina. Veldentina. Neoburgica. Spanheimia.
4. Scuta varia utriusque lineae.
5. Scutum Friderici II. Elect. Scuta colligata. Aevi veterum.
6. Leo Palatinus. De origine. Leo in scuto visallorum Palatinorum.
7. Palatinatus. Amplitudo. Jura.
8. Falsis.
9. Palatinatus per plures familias vagatus. Leo ab Ardennatibus.
10. Rhombus Bavaricus. Origo. Numerus.
11. Bavarie Ducatus in pluribus famis.
12. Scutulum vacuum. Pomum Imperiale. Ordo persiculus.
13. Galea. Apex. Telamones.
14. Tituli.
15. Scutum lineae Simmerensis. Spanheimus Comitatus.
16. Jus Palatinum in Com. Spanheimio. Ex donatione. Ex hereditate Veldentina.
17. Apex. Tituli.
18. Neoburgica linea. Bavarica. Principatus Neoburgicus.
19. Ducatus Juliaci. Clivia. Montium.
20. Jus Neoburgicum in Ducatu ipsi.
21. Veldentinus Comitatus.
22. Com. Marcianus & Ravenberg.
23. G. Mars. Mauritius. Tituli. Tituli in situus. Jus Clivionum.
24. Leo Palatinus. Tituli.
25. Galea.
26. Linea Bipontina in senia veteriora.
27. Scutum modernum Bipontinum.
28. Jus Bipontinum in Juliaci - Clivionum successione.
29. Scutum lineae Spanheimis.
30. Dux Christianus II.
31. Rappolstein. Hohenack. Regium feudum. Ferckheim.
32. Galea.
33. Tituli.
34. Dux Joannis Caroli.
35. Abbatissa Quedinturgia.
36. Scutum lineae Veldentinae.
37. Linea Ludoviciana. Scutum Ludoviciana Bavarica. Leo Palatinus an avare? Tituli. Tituli.
38. Pomum Imperiale. Origo. Conjectura ad-heratus ad Bavaros.

39. Galea.	44. Comes de Wartenberg.
40. Maximilianus Ducis cheus.	45. Insignia, I scutis.
41. Coloniensis Electoris. I p. copi Frisingensis & Ratisponensis.	46. Wilhelmus D. Bavaria, C. Hollandia seu-tura.
42. Episcopus Frisingensis. Comit. Werdenfels.	47. Selvenium sentent. Eecard. Hutteg Bundschuch. Wirtsch. Altingun.
43. Episcop. Ratisponensis. Officiales.	48. De Scharenjuni sentia conjectura.

§. I.

Quam ab Augustissimo Carolo Marno vulgaris traditio, *Audrea Presb. Ratisponen-* Familia
Lugo.
sis, Ioh. Trithemi, Sebajt. Münteri, Hub. Thoma Leodii, Elia Kuefneri, Marq. Fre-
heri, Christoph. Gevvelati & aliorum iustitias munita, derivat, *Setenissima domus Pa-*
latina nulli alii Imperii nostri stirpe legitima, non semel *Imperiali diademate* (quod est
 ubi recusatit oblatum) & *regis coronis*, qua nunc quidem caret, præfulgida, à *Pa-*
latiis Imperatorum nomen sortita & multis integribus prærogativis & privilegijs
 pluribus seculis incluta, ex *Scheirensibus* & *Witelyschus* Comitibus intermediam ori- Ex Witely-
 ginem duxit. In his cum per injuriam temporum & scriptorum incuniam aliquo pach.
 tempore stirps intermorta videretur, restoruit virtute *Otonis*. Hic quintus eo no- Otro Dux
 mine, *mijor* dictus, *Fridrico Barbarosse* Imperatori a pugione & aquila fuit, & post Bavaria.
 plura obsequia & egregia officia præstita *Henrico Leone* proscripto iusto, illius benefi-
 cio *Bavaria Ducatum* nactus, avitum patrimonium hac ratione in familiam quati post-
 liminio rediit.

§. II. Filius *Ludovicus* cognomento *probus*, beatas illas *Palatinorum ad Rhenum* Ludovicus
 tertas, favore Imperatoris *Fridrici* huius nominis *secundi*, cui ipsum porcarum & fa-
 miliarum fuisse, apparet ex ipsius Augusti quadam super ejus obitu epistola ad filium Comitatus
 ejus *Otonem* scripta, anno 1215. nactus est, à quo etiam omne genus *metalli*, tam in Palatinus,
 auro & argento quam in alijs, in tertis *Palatinatus* & *Bavariae*, quod hactenus Imperii
 fuerat, anno 1219. in feudum recepit, & ex hoc tempore *Ludovicus* ipsiusque posterii
 se *Comites Palatinos Rheni* & *Duces Bavariae* &c. scribere. *Ludovicus* filium reliquit
Otonem, illustrem, hic *Ludovicum Severum*, commune in omnium, qui hodie quo- Ludovi-
 que superant, ex hac stirpe factorem, qui suo iustitio, potestate à reliquis *Electo-*
 accepta, *Rudolphum C. Habsburgicum* ad solum *Augustum* exivit. Ut adeo *Domus Au-*
striaca *Palatinæ* debeat incrementorum reliquorum prima fundamenta. Ex ejus fi- Lineæ Pa-
 liis, *Rudolfus* ejus, que *Bohemis Palatina*, *Ludovicus Augusti* à dignitate clarus, alterius, latina &
 que *Bavariae* nuncupatur, linearum autores existunt. Bavariae,

§. III. Inter *Rudolfi* posteros *Rupertus* ejus pronepos *Imperiale solum* consecen- Linea Ru-
 dit, & ex filio *Ludovico Barbatto* *Electores Palatinos* levit, qui superiori seculo in *Otto-*
ne Henrico ultimo ex hac linea *lectore* 1559. defecere; alter filius *Stephanus, Frideri-*
cus & *Ludovicum* nigrum genuit. Ille *Simmerensium* tamum, hic *Bipontinum* emilit. Electora-
 ad *Simmeranum* deinceps devolutus est, priori linea extincta, *Electo-* lis,
 per multa adhuc secula in seros nepotes dicit, supremus retum omnium arbiter fuit. Simme-
Bipontinum iterum patitur suas divisiones; Cum *Ludovicus* nigri filius *Alexander* pa- rentis,
 ter fuerit *Ludovici* & *Rupertis*: Hic *Feldentium* lineam ortus est, illius filius *Wolfgangus* Bipontina,
 ex filius *Philippo Ludovico, Neoburgicus* & *Sulzbacenses*, *Johanne Bipontino* & Veldenti-
Svevicis, Carolo Spauheimio seu *Bircenseldio* levit. na,
Neobur-
gica,
Spanhei-
mia.

§. IV. Inde mirum non est, gente in tot lineas divisa, insignium etiam disposi- Scuta va-
 tionem fuisse & esse non unam: ita considerabimus in *Rudolfina* domo 1. *Electoralis* ria utriusq;
 insignia. 2. *Simmerensis* Principis, qui ex *Electoralis* domo proxime ortus erat. 3. *Scutu-*
um Neoburgicum, quod *Sulzbacensis* linea etiam servat. 4. *Bipontinorum* & *Svevicæ* lineæ.
 lineæ. 5. *Bircenseldio* seu *Spauheimio*. 6. *Feldentium* clypeum. In domo *Ludovici-*
na solum succurrit scutum *Electoralis* & *Ducalis*, tum *Coloniensis* *Electoris*, de quo jam
 c. 8. actum est, nec non *Epitocopi Frisingensis* & *Ratisponensis*.

§. V. Si ab *Electoralis Palatino* emblemate ordiamur. Exhibet equidem *Chifflet*, Scutum
 in insign. Eq. A. V. n. 127. scutum *Fridrici II. Electoris* hunc in modum: *qua triper-*
titum. *Primus* & *quartus* quadrans *pullus* leone coronato aureo, *linguis* & *falcibus* *cece-*
neis impressis. *Secundus* & *tertius* uno supra *signati* rhombis *argenteis* & *caruleis*, *obli-*
que dextrorsum dispositis *exaratus*. *Impositum* *quadrantibus* *scutulum* *coeruleum* *sphaera*
mundi

mundi aurea impressum. Quantum tamen alibi videre licuit, solenne fere est, *Scutum* fuit, (cujus vetustissimum exemplum est in *Ruperto Praejuviori* 1399.) tria leonum *scuta* colligata: (*escuttes*) De quo aliquid dixi P. 1. c. 3. n. 77. Qui mos nunc quoque observatur. conf. *Wapenb.* P. 1. p. 3 & P. 3. p. 4. Scuti vero quadripartiti, quae *Claviger* tunc describit, vix reperietur exemplum, quo aliquis usus esset, excepto *Luceo* 2. *Palapetti* Praejuvioris filio, cuius dispositio placuit. Vetustiores ante *Rupertum* eiusdem signata minus tuere curiosi, unde saepius Palatinos Electores oblectare videlicet *rhombos*, dextraque nudum gladium vibrantes, in anteriori parte *chlamydis* sive vel etiam equi, leonem Palatinum, nonnunquam etiam castidi ipsorum insidentem *leonem*, *rhombos* vero *Barbaricos* tergo equi insperatos repraesentantes. Quo etiam insigni *Fridericus I. Victoriosus* quandoque usus est. Minores nam ex hac familia antiquitus nonnunquam etiam in triangulari scuto solum *leones*, neglectis *rhombis* *barbaricis* in insignibus exhibuisse repetiuntur.

§. VI. Quod ergo modeste Serenissimi Electoris attinet insignia, constantia tribus *scutis* colligatis. *Primum* nigrum est & *leonem* exhibet *aureum*, *sub* *lingua* *corona*, *lingua* & *scutulis*: quod ex *Chillettio* modo auditurus, nisi quod hic *scutum* minime tingere oblitus est. *Cauda* etiam simplex est, sed cum nodo in medio observavit vero *Leodius* in insignibus *Henrici C. Palatini Rheni & Da. in Laev.* qui *Da.* vixit, leonem sine corona cum duplici cauda. Notatur hoc *leone Palatino* *Leod. Hapting. de iure insign.* c. 6. P. 5. §. 2. pag. 338. (Quo & *Marq. Frehrius* inclinatur, mox *leonem* derivat, quia descendant ex *Palatinis* veteribus *Francorum*; Gentes autem & familias à Francis ortas, plerasque fuisse *leones*, originis docende gratia. Sed alibi c. 2. §. 10. n. 1018. *leonem* derivaverat ab insigni *Herculis XI. Germanorum Rheni* primaeque *Bojorum* auctoris. Ultram derivationem amplectaris, vereor, ut ostendi possit, tam veterem gentilitiorum *derivationem* fuisse ulum. De quo P. 1. c. 2. dictum est. Cur non arbitrium veterum, quibus fere praeter alios generose habitae imago placuit, unicam & hujus Palatini leonis, & quoties in aliorum parvis similis figura occurrit, eadem

agnoscere malimus, quam ad incertas & tabulis fere missas recurrere antiquitates? Ob hanc causam vero non raro amantur Palatini mansuetos alere *leones*, quorum *derivationem* *scutum* exornabat. Quando vero Palatina historiae alioquin insignis decus *Marq. Frecherus orig. Palat. P. 1. c. 13.* ex hoc *leone* colligit, *Nalovios*, *Solmenes*, *Saynenes*, *Wigensteimios*, *Leonsteimios* in clientela Palatina esse, collectione sua in vetustatis perhibeat, firmitatem desiderarim. Sunt enim famulae illustres hanc *Palatina* clypeis ostentant, in quos nihil juris Palatinatum. Nec tamen distiterit haec, etiam beneficio tributam insignium partem. Ita adhuc extant in archivo *Archib. & Comitum Nassavorum* literae revertales de an. 1353. quibus continentur: *Dass* *ihnen* *von Pfalzgraf Ruprecht dem ältern zu rechttem leben verheben worden / vwen hörner von der von Nassau waren auff dem helm zu führen / und darvnschen einen gülden Löwen, und sollen jederzeit die zween ältesten söhne von selbigen stamm solchen helm von der Pfalz wegen führen.* Sic etiam *Philippus* Elector Palatinus *Ludovico* Comiti in *Laxenburgem* insignia *Comitibus* *Laev* entementis anno 1488. concessit.

§. VII. *Palatinatus* hoc symbolo designatus, distinctus est, amoenissimis & fertillissimis, *Rheno* & *Nicro*, praeter alios, fluvius irriguus, vigore multorum praecipuum iurium, regalium & privilegiorum à Rom. Imperatoribus & Regibus *Comitibus* Palatinis ad conservandam ipsorum dignitatem & officium a multis saeculis concessorum, tum etiam ratione plurimum insignium feudorum, quorum vinculo multae Principum & Comitum familiae hunc Comitatus obstrictae sunt, per *Frincenim*, *Steviam*, *Alsatiam*, *Hassiam*, *Atogantium*, *Treverensem* & *Coloniensem* *Electorem* *et Ducatum Juliacensem* latissime te diffundens, nullisque certis limitibus & modis determinatus. Quod autem praecipua hujus Serenissimae familiae privilegia, iura & dignitates sublimes attinet, ut jam de notissimo illo jure *Prædialium*, de quo *Nivolo* & *pilo* ante paucos annos acriter pugnatum est. Item de jure *religionis*, cuius vigore *Domina* & *loca* Imperii à *Cruciatibus* oppignorata rehere & redimere illi licet, item de singulari illo privilegio, *deß* *Keßlerhandwercks* / quod te per *Allianam* *Franco-*

Franconiam, Sveviam & vicinia territoria longe lateque extendit, quodque in distri-
ctu Franconico Nobiles de *Zobel*, in Altiatico Nobiles de *Raisamhingen* subieci loco
ab Electoribus Palatinis recognoscunt, & alius quam plurimus taceam; Quantum est,
quod Serenissima hæc Domus inter Electores seculares, post Bohemice Regem
principem locum semper tenuit, & *Archid. ipse* atque alii quos prætulit? Quantum est,
quod ipsius Imperatoris, non alius quam hi ipsi *Iudices* constituti? Quantum est,
quod defuncto vel absente Imperatore *ab. Imperatio Imperii* ad ipsos devolvatur, quæ
omnia ipsis ratione hujus *Comitatus Palatini* competunt?

§. VIII. Quam longe lateque autem primi *Palatini Comites* jam olim impera-
verint, argumento sunt, tum plurimæ Ecclesiarum & Monasteriorum in Treviren-
si & Coloniaensi diœcesi ab ipsis institutæ fundationes eorumque donationes, tum
veteris hujus familiæ proptia & patrimonialia bona, quæ patrum ipsi adhuc possi-
dent, partim aliis Principibus, Comitibus & regulis beneficiario jure concesserunt:
nam quicquid fere est inter *Confluentes & Andernacum*, Comitatus de *Vinckenberg*, de
Wied, de *Sayn*, de *Manderfeld* & potissima Ducatus *Inhasensis* pars ab ipsis feudali
jure dependet. Quibus aliis Principes & Comites, pari fidelitatis jure ipsi obstricti
accedunt, cum Serenissimi hi Comites nihil præclatius duxerint, quam tot tanto-
rumque Illustrium clientum & vasallorum subditis se saltos & stipatos videre. Ho-
rum vero illum catalogum accipi: Ex *Principum* ordine agnati *Palatini* lineæ Neo-
burgicæ, Bipontinæ, Svevicæ (Princ. Adol. Joann. sed res controversa est,) Span-
heimicæ, utraque domus Hassiacæ, utraque Badensis, Nallovio Sigentensis. Ex *Co-*
mitibus Castellani, Cronbergi, Erpacentes, I Janovii, Henburgi, Læwensteini, Lei-
ningenses Hartenburgici & Westerburgici, Nallovii Sarapontani, Octingenles,
Rhingravii (Controversa hæc est, nec dum illum etiam *Saynenses & Witzgensteini*, *Sin-*
zendorfii, *Solmenses*, *Wiedani*, *Raugravii*, tum ratione Principatus *Simmerentis*
Schœmbergi, *Falkensteinii*, *Crauzi Schaufensteinii*. Ex *Baronum & Dominorum*
numero *Bræmser*, *Waldenburg*, *Limpurg*, *Metternich*, *Sickingen*. Cum *Dahlberg*
& *Hoheneck* controversia intercedit, & teuda pro aperta habentur.

§. IX. *Palatinatus* hic nono seculo in potestate tuit familiæ alicujus *Austrasicæ* Palatina-
seu *Mosellanicæ*. Ex hac *Hofmannus* primum constituit *Sigundfridum Electorem Pa-* tus per
latinum Rheni, *D. Lotharingicæ & Mosellanicæ*. Eundem alii *Ernsfridum* nominant (in plures
MSer. Biblioth. Palat.) ipsamque *Conradi Svevicæ & Lotharingicæ Ducis* ex filio *Otto-* familias
ne nepotem faciunt. Juxta alios ille *Sigundfridus* vel *Sigfridus* filius fuit *Godfridi*, ne- vagatus.
pos *Ricungi* Comitum *Ardenne*, agnatus *Godfridi & Giselonis*, tum *Ottonis*, *Frideri-*
corum duorum & *Theodoricæ Ducum Lotharingicæ superioris* & Comitum *Barti*, qui in his-
toria celebres fuerunt. Ipsum *Sigfridum* ab Abbate S. Maximini *Lucenburgerum* cas-
trum accepisse, & inde Comitum titulum geitasse lego. Max prater *Cunzundam Au-*
gustam *Henrici II. conjugem*, tum *Fridericum*, a quo dem tota *Limburgicæ & Lucen-*
burgicæ familia, & alios fratres, natus est *Henricus*, quem affinis Imperator 1002. *Bavaria*
Ducatu donavit: hujus vel filius vel ex fratre nepos fuit *Henricus II. Dux Bavaria*
& Comes *Palatinus & Dominus in Lacu*, qui anno 1093. Monasterium in Lacu prope
Andernacum in Trevirensi diœcesi de bonis suis patrimonialibus fundavit. Uxor
ipsius nomen *Adelherdis*. Et quidem hic, ut literæ fundationis docent, *frater* fuit. Et
sucecessit (vid. Leod. & Frier.) *Sigfridus*, cujus stirps in *Hermanno*, qui 1148. vixit, de-
fecit: Ex ea leguntur *Cuno*, *Fridericus*, *Godfridus* Palatini, & emortuales designantur
his anni 1050. 1078. 1126. *Godfrido* filius datur dictus ille lineæ ultimus *Hermannus C.*
Palat. Rheni. Hoc etiam tempore vixit alius *Henricus Comes Palatinus Rheni*, & *Stal-*
ecce supra *Bacharachum* suam sedem habuit, testibus literis oppignorationis anno
1147. quibus ad implendum peregrinationis sue propositum Comitibus de *Spanheim*
Henrico, *Alberto* & *Godfrido* pro certa marcarum summa aliquas villas pignoris
loco dedit. Eiusdem mentio fit in literis 1156. quibus *Fridericus I. Marchionatus*
Austriæ in Ducatum convertit, & a *Bavaria* separavit. Hinc *Conradum* *Fridericæ Imp.*
fratrem sucecessit, ejusque uxor *Irmenegar di* nomen fuisse varia documenta *Archivi*
Electoralis Palatini de annis 1155. 1161. 1163. docent. Ex quibus etiam docetur, jam tum
temporis *Conradum* hunc Comitum Palatinum *Rheni* fuisse, & non demum, quod alias
credidit 1170. ei Comitatum Palatinum feudo concessum fuisse. Uxorem ejus alii

Elisabetham vocant filiam Cunonis, qui Franconie Dux ab Irmgardii Henrici Palatini filia Principatum istum tenuit. Filius *Conradi* hujus Svevi *Conradus Palatinus*, qui *Bacharae* vel imposito castello *Stalcke* habitavit, 1198. fatis concessit, reliqua alii perhibent sorore vel potius ut in literis est 1189. filia *Agnete* seu *Clementia* nupsit *Henrico Saxoni* Henrici Leonis Celebrissimi & Potentissimi Germanie Palatini filio, qui *Palatinum* nactus 1196. & 1213. extinctus atque *Schenaugie* sepultus. Iste Henricus advocatiam Ecclesie & civitatis *Treverenfis*, quam hactenus *Conradus Palatinus* ad Rhenum gesserat, Archiepiscopo 1198. resignavit. Hujus hinc *Gertrudis Ottoni Wittelsbachio* Bavarie Duci nupsit. Nec tamen ab ea *Palatinum* familiae illatus est, sed jam 1215. *Ludovicus* Ottonis patens de Principatu investitus, qui se *Comitem Palatinum Rheni* scripsit, nec non ab Imperatore eo titulo mactatus est, quod metalla *Palatinatus* ipsi tanquam *Comiti Palatino* 1219. ab Imperatore in eundem concessa, & 1225. *Heidelbergi* cum castro ab Episcopo *Vormatensi* in eundem ipsi data, unde ibidem sedem fixit, eodemque anno monasterio *Schenaugensi* exemptionem a telonio & Umgeld in *Heidelberg* concessit. Ex eo tempore, quoniam unam gentem pervagatus erat, in hac acquievit *Palatinatus*, & in ea ad ultimum perseverare avert. Porro variis titulis ditiones *Palatinae* crevere, quorum symbolis, ad modum quidem aliarum stirpium, ista clypeum suum ornate neglexit. Ex praedictis vero, si quis ab origine *deriva* gentilitia arcescere velit, videtur, non rectius arcesse *Leonem*, quam ab *Ardeumensis*, quibus *Leones* fuisse, *Brabantiorum*, *Lucenburgensium*, *Limburgensium* Principum, qui primorum *Palatinorum* agnati fuisse creduntur, exempla satis probant. Certe haec conjectura, quam *Hepingii* paulo ante rejecta, probabilior esset, si quis cavere vellet.

Leo ab Ardeumensis.

Rhombi Bavarici.

Origo.

§. x. Altera parva rhombis argenteis & caruleis oblique dextrorsum dispositis exornatur (Lozengé d'argent & d'azur de 21. pieces mises en bande) alii scutum *rhombatum*, *virgatum* alii, nonnulli *saucos Bavaricos*, item *reticulatos* & *decussatos* rhombos vocitant. Nostri *Wecfel*. Originem quidam derivant à vetustis *Bavaris*, qui tempore gestarint 24. panes (*Wecfen*) in memoriam ejus, quod *Pfammetychus* *Aegyptius* (apud *Herod. Eut.*) cum pueri absque humanae vocis quam audirentis eunti clamaret *becha*, *Seythis* & *Phrygiis* *panem* otiginis adscripserit, quia in eorum lingua vox ista panem notet: honori autem participare voluisse *Rojos*. Ita quidem *Wolfgangus Lazius*, sed vix Poëtis digna est fabula. Et si hujus generis coniectura certandum esset, forte *Hepingius* audiendus fuerit, qui de *Jur. insign.* cap. 6. P. 5. §. 2. p. 339. colorum varietates *Luzobas* describi posse exultaret ex *Gen. 35. 38. 39.* *Welfero Bocarum* antiqui scriptore diligentissimo L. 2. p. 15. *Treherus* a *figulis* *coloratis* (*is d'w' & zw'is* vocant.) Gallorum derivat, qui Romam cepere, in quibus *Boetium* Ducem *Chrixum Silius* L. 4. recenset: quadris modice in rhombos compertis. Observat *Welferus* loco cit. quod *virgata sagula*, quae sint apud *Virgil.* laeve explicant *Grammaticus* *Interpres Servius*. Addens illa: *Persecoloria* appellaverit *Ticinus* 2. *Hist. flor. & Sidonius* L. 4. ep. 20. *Barbarus inferioris aevi scriptor* (*Sangallensis de vita Caeli M. sub finem L. 1.*) *Gallis* illis ad *Caroli* aetatem usque usos esse ostendit. Ex *Diodoro* L. 8. c. 9. *paret, fuisse in tessellatam prope speciem interstructa & coloribus variegata, ut si quem retum plagas & n. aculas pictis tabellis explere & solidare delectet, juniculi decussati virgaram vicem sint, sic futurarum vice in segmentatis vestimentis istis, quas si auratae lineae adornatum clauderent, omne enim Gallicum nomen auro aptissime delectabatur, vestes auro virgatae dicitur, quod de *Chrixo Silius* scripsit. Confer *Haping. de Jur. un. n. c. 6. P. 5. n. 680.* Ast de illo genere laterculorum, quod in rhombos areolas compertit, merito dubitat *Phil. Cluver. Germ. antiq. c. 16. pag. 138.* eo quod non videntur hoc fuisse texturae, nisi sagum ex segmentis confutum fuerit: quod etiam *Welferus* invenit. De numero tessellarum idem *Welferus* p. 16. *Rhombos* plerique *ter sesquos* esse servaverit, alii aliter construere. In causas ejus numeri, uti colorum utidem naturam & praesentiam, atque inde significatum subtilius inquirere, vercor frustra fieri, etiam si antiqua est numerorum superstitio, & benigni otiosus hac omni ad differendum materia. Certe non adeo accurate ille numerus observatur, ut non aliquando novendecim, tredecim, plures paucioresve pingantur.*

Numerus.

§. xi. Rhombisibus *Bavariam* Austria, Salisburgenti Archiepiscopatu, Tirolenti Comitatu, Svevia, Franconia, Bohemia inclutam notari, dubio vacat: & quidem *Vilfridus I. e.* vetustissimam Boicorum insignium partem hanc agnoscit: atque memorat, militem *Theracomachum* in præfco de *rebus belicis* libro (qui *notitia utriusque Imperii* subijunctus) hujus generis virgato sagulo ornatum viti. Et quidem *Bavaria*, vel si antiquum præplaceat nomen *Bojovra* a *Bois* & *Avaribus* composita voce.) *Vindelicis* & *Noticiantiqui* partem non exiguam complectitur: veteribus tamen quam nunc amphior fuit. Veteres Principes & Reges, qui domi vel toris celebres fuerunt, apud *Vitellium* & *Joannem Aventinum* videre est. Nobis non vacat, illos prolixius recensere. Sufficiat dixisse, quod *regnum Bojartorum Theophono*, quod contra te conspiraret, in monasterium detructo terminaverit, & ubi subiecit *Carolus M.* In hunc posteris *Bojaria* permansit ad *Ludovicum* usque *Arnoldi* Imp. filium. Inde Ducatum gessit *Arnoldus* cognomento *malus*, *Luipoldi* seu *Leopoldi* filius, quem tamen a *Ludovico Augusto* fratrem faciunt, & ejus in historia *Conradi I.* & *Henrici I.* quibus cum non semel ei res & bella, satis frequens mentio. *Arnoldum* excepit *Ottomus* Imp. gratia frater *Bertholdus*, qui 948. sine liberis decedit. Inde quod *Arnoldi* filii inconsulto seque *Bojariam* usurparent, illis rejectis eam concecit nati *Henrico* *Otto M.* *Augustus*, iste filio reliquit, hic iterum suo, quibus cum patre & avo idem nomen. Tertius ad Imperialem solium evectus, & demum *infortum* albo adscriptus est *Henricus II.* Hujus beneficio affinis *Henricus ex Mosellanicis* de quo §. 9. Ducatum nactus est, & post hunc *Henricus* *Conradi II.* *Augusti* filius, deimpe Imperator. Hic *Henricus* decessoris filio *Henrico* Principatum reliquit, & dein eundem ex necessu ipsius genero *Conrado I.* *Canonis D. I. Vormatia & Charintia*, sed dein ob res non optime ab hoc administratas, eo excludo, filio suo *Henrico*, qui inter Imperatores dein quarti agnomen gessit. Hic matri *Agneta*, dein *Ottomum Saxoni* provinciam regendam dedit, atque demum cum ille Imperatori se opponere non semel ausus esset, *Vitellio* *Electoris* *Marchionis* filio. In hujus familia *Bojaria* diutius mansit, & idem primus ad posteros eam transmittendū facultatem obtinuisse videtur, unde successere sibi *Vilfridus* & *Henricus* cognomento *niger*, huic iterum filius *Henricus superbus*, *Conradi III.* hostis, ac tandem ab eo ejectus *Bavaria*. Dignitatem huic ablatam suscepit *Leopoldus* *Austriæ* *Marchio*, & ad filium *Henricum* transtulit: uterque tamen armis *Vitelli III.* & *Henrici*, qui *Leo* agnominatus est, ob eam exercitii: Donec tandem *Fridericus Barbarossæ* lite in ira dirimeret, 1156. ut alteri *Orientalē* partem, que *Austria* nomen gerit, concederet, alteri *Henrico* *Leoni* *Occidentalem*, que *Bojaria* appellari pertexit, traderet. Sed idem hic *Leo* sæpe Imperatori rebellis, tanquam aitionibus exutus est omnibus. Inter has *Bojariam* seu *Bavariam* (quod jam §. i. dixi.) 1180. idem Imperator contulit *Ottomum Vitellifacho* ex *Scherrensibus*, tanquam legitimo & proximo veterum *Ducum* heredi. *Ottomus* filius fuit *Ludovicus*, qui plures dynastias avitis possessionibus adhecit, & quod §. 9. vidimus *Palatinatus* *Rheni* & *Pincipatum* primus ab Imperatore *Friderico II.* nactus est, pater *Ottomus*, cui etiam filia *Henrici* *Palatini* nuptierat; Ex his omnes qui deinceps fuerunt *Palatini* & *Bavariæ* *Duces* orti sunt.

§. xii. Tertia parmula, quæ imo loco inter duas interjacet, absque figura tantum rubet. Hoc veteris in ista domo motus fuit, antequam 1544. *Fridericus II. Carolus V.* autore ei pomum imperiale aureum intereret; cont. *Dan. Varr. Histor. Palat. p. 271.* Insigne hoc fuit dignitatis, qua *Archidux Imperii* *Electores* audiebat, eo vero *Electo* ratu ad domum *Bavariam* translato, & alio sub *Archiducis* *Juanis* *II.* titulo *pace* *Ojibrugensi* erecto, præfco illud scutulum vacuum resumere, quam nova figura uti præplacuit. Videtur quidem aliquando coronam, qua Imperator coronari solet, parmula inseriptam, e a forma, qua Illustrissimi Comites *Sinzendorfii*, thesaurarii sub *Palatino* hereditarii, nunc utuntur, vid. *Wapent. P. 5. pag. 3.* verum ipsius *Serenissimi* *Electoris* usus in moneta & sigillo aliud, illud videlicet quod jam occupari dicere, me docuit, videlicet coronam nunquam atctam esse. Hicce scutus *Serenissimus*, qui nunc est, *Ordope* *Electoris*, *Octovir penselcheldem* circumdat *Ordinis* *Anghcani* (de quo *P. 1. c. 7.*) insignis, cum inscriptione solita: *Hony soit qui mal y pense.*

§. xiii. Scutus his unica imponitur *galea*, eique ad versa fronte insidens *leo senarius*, vid. *Wapent. P. 3. pag. 4.* Quæ circumduunt *galeam* & scutula contingunt *lacinia*,

laciniæ, rubeo & atro colore tinguntur. Præter morem artis hoc fit, quod sine metallo sint *phaleræ*: sed rationem nullo autore adhuc didici. Telamones addi solent duo leones, vel ita ad verso situ *leopardos* dicere necesse fit.

Tituli. §. xiv. Respondet his insignibus titulus salemnis, qui ille est: Comes Palatinus Rhem (Pfalzgraf bey Rhein) S. Romani Imperii Elector & Archiduchatus, Dux Bavarie.

Scutum lineæ Simmerensis. §. xv. *Simmerensium* lineam proximam esse dixi Electorali, utpote ex Frederici V. fratre Ludovico Philippo ortam, nunc vero extinctam. Imo ipsa Electoralis moderna linea ea est, quæ *Simmerana* olim dicebatur. Hujus autor *Friedrichus* anno 1448. & 1455. quadripartito usus est scuto, ut primum & extremum quadrantem *leopardis* Palatinis, reliquos duos *rhombi Bavarici* implerent, toti nova impota partimula cum tessellis *Spanheimis*. Galeæ etiam imposuit leonem cum pavonis pennis inter duo cornua absque rhombis Bavaricis adversa fronte residentem; quæ ante vero pavoninæ pennæ, quæ ex Spanheimio apice aliciter videntur, omise sunt. Ex posteris Richardus iterum quadripartito usus est clypeo sed sine tessellis Spanheimi, qui etiam loco integri leonis capite tantum leonis sine corona pro apice usus est. Reliqui *Simmerenses* & nuper adhuc *Serenissimus Ludovicus Hærvicus* tria scuta ad modum Electoralis scuti colligata exhibuerunt. Quorum primum *Palatinum leonem*, alterum *Bavaricos rhombos*, tertium seu medium, ima tamen sede locatum, *tessellis* referebat, ex anno 1687. Symbolum hoc est *Spanheimi* comitatus, & quidem anterioris. Porro de Spanheimis Comitibus aliqua diximus L. 2. c. 4. in historia insignium Badensium.

Jus Palatinum in Comitatu Spanheimi. §. xvi. Quod jus Palatinum in Comitatu *Spanheimi* atinet, illud partim ex donatione est, partim ex hereditate. *Rupertus* Ruperti præjunioris postea Regis Romanorum filius anno 1392. in uxorem duxit *Simonis* & *Mariæ* Comitum *Spanheimii* & *Viandæ* unicam filiam *Elisabetham*, hac conditione, ut *Simone* & *Maria* parentibus defunctis, *Rupertus* cum conjuge in Comitatu *Spanheimi* & *Frandæ* eorumque appertinentias succederet. Sed cum hic *Rupertus* circa annum 1397. nulla tenore prole è vivis excessisset, res effectû caruit. Relicta vero vidua *Elisabetha*, consentiente patre *Simone*, propter favorem & officia ipsi à *Ruperto* Romanorum Rege præstita, quintam partem anterioris Comitatus *Spanheimi*, in qua *Cruzenacum* civitas sita, eidem anno 1435. donavit. Hanc donationem postea defuncto patre *Simone*, *Ludovico* prædicti *Ruperti* filio anno 1416. de novo confirmavit, eique possessionem hujus quintæ partis tradidit, atque hac ratione hæc quinta pars lineæ Electorali obvenit.

Ex hereditate Veldentia. Quamvis erga alibi proditum inveniatur, quod *Elisabetha* Palatina *Simonis* junctis C. *Spanheimi*, qui 1414. decessit, vidua, quam maritus *fr. Joannes*, ab isto prius expulsus, omnino ditionibus eicere tentabat, *Ludovicum* Palatinum invocaverit tutorem, atque ei partem Comitatus *Spanheimi* deinceps condonaverit, hanc *Elisabetham* non fuisse viduam sed filiam *Simonis* Com. *Spanheimi*. Tum quintam hanc partem non legati, quod nonnulli produnt, sed *denotio* inter vivos titulo domui Electorali obtigisse. Erroneam etiam esse illorum opinionem, qui timore expulsionis hanc donationem factam asserunt, cum hæc ultimæ donationis clarè testentur, hanc donationem fuisse factam cum consensu & beneplacito *Comitis Johannis* tanquam proximi agnati, hæc donationis causa adjuncta, quo nimirum ipsa *Elisabetha* & dictus *Comes Johannes* reliquis suis ditibus, sub tutela & præsidio Palatinorum, eo securius gaudere possent. Quod veto atinet reliquas duas quintas Comitatus, dicta *Elisabetha* anno 1416. defuncta, sæpeditus *Comes Johannes* totum Comitatum *Spanheimi*, excepta quinta Electorali parte, solus possedit. Hæc anno 1415. condito testamento *Bernhardum Marchionem Eadensem* & *Friedricum Comitem Veldentia* tanquam proximosecognatos, nam amita eius *Mechtilidis* Rudolpho Marchioni, *Loretta* Henrico C. *Veldentia* nuptæ fuerat, heredes dicti Comitatus pro equalibus partibus instituit, qui etiam *Johanne* anno 1437. defuncto, dictum Comitatum occuparunt. Hujus *Friedrici ultimi Veldentia* Comitis unicam filiam *Annam* cum *Stephano* Comes *Palat. Rhem*, *Ruperti* Rom. Regis filius secundo genitus in matrimonio haberet, defuncto dicto *Fredrico*, tum Comitatus *Veldentia* tum etiam quicquid *Fredricus* in Comitatu *Spanheimi* possederat, ad ipsam

Stephanum

Stephanum uxorio jure devoluta sunt, qui anno 1444. condito testamento *Fridericum* filium primogenitum heredem in partibus *Comitatus Spanheimii* & terris *Simmerensibus* scripsit, iussitque ut ipse & heredes gauderent titulo & insignibus *Comitatus Spanheimii*, *Ludovicus* vero secundogenitus *Comitatus Veldentini* cum terris *Bipontinis* possideret, & ea insignia atque titulum possideret. Ex quo tempore linea *Simmerensis*, cujus hic *Fridericus* autor fuit, his terris cum *Baldensibus* pari jure gaudia est. Donec superiori seculo Electoratu ad hanc lineam devoluto vigore pactorum 1560. *alterior Comitatus Spanheimii* pars Duci *Volfango* ex linea *Bipontina* obvenit. Cujus posteris *Spanheimii* & *Veldentii* titulus conjunctim usi sunt.

§. xvii. Insignibus imponitur galea, leonem *Palatinum* inter duo cornua rhombi *Bavaricis* picta ad versa fronte confidentem tuitiens. Obiectavi superiori seculo alterum conuuum thombis *Spanheimis* aureis atque caruleis pictum, coronæ vero leonis pavoninas pennas, quod supra etiam a *Frideric*o tactum vidimus, ex *Spanheimio* apice impositas fuisse. Titulus est: *Comes Palatinus, Dux Bavarie & Com. Spanheimii*, &c. Titulor.

§. xviii. *Neoburgica* linea succedit secutum, quod *Sulzbacensibus* commune esse jam monui. Idhodie (nam *Volfangus*, cum liberalitate *Ottonis* *Henrici* *Electoris Ducatus Neoburgici* obigit, quadripertito usus est scuto ex symbolis *Palatinis* & *Bavaricis*, media parmula imposita *Veldentiana*: quod imitatus est filius *Philippus Ludovicus*: sed & olim *Philippus* & *Otto Henricus* nondum Elector hac *divisio* usi erant, excepta parmula *Veldentina* qua non utebantur,) ter ad perpendicularum, transversim vero semel secatur. (coupé d'un party de trois) Imposita toti parmula *media* singulari. Area prima *Bavaricum* symbolum exhibet, & quidem ex *Palatinis* lineis omnibus non nisi hæc aliquid possidet, quod *Bar. area* est. Ita vero *Neoburgica* ditio ex *Bavatica* hereditate ita accessit: Cum *Georgius* dives ex *Landshutana* linea *Dux Bavarie*, generum ex unica filia *Elisabetha* *Hupertum* *Philippi* *Electoris Palatini* filium, omnium ditionum heredem testamento scripsisset, nec agnati ex *Monachensi* linea se excludi patenterent, bellum ortum erat gravissimum, & *Palatina* domui satis damnosum. Demum res composita, Imperator, à quo *Palatini* hac ex causa proscripti, reconciliatus, *Rupertum* autem liberis aliqua avite hereditatis nomine assignata, quæ in *Neoburgici* hujus rami potestate sunt. Ea dein *Otto Henricus*, *Rupertus* filius *Electoris* testamento ad *Volfangum* agnatum transtulit, cujus filius *Philippus Ludovicus* in eadem successit. Principatus Neoburgicus.

§. xix. Altera area aurea leonem nigrum teicti, lingua rubra, dentibus & falculis argenteis. Hæc *Sulzbacensem* Ducatum inter *Leodienses*, *Limburgios*, *Treventes*, *Juliaca* *Colonienses* & *Clivios* medium denotat. Qua ratione cum *Bergerum* *Principatu* demum & *Chveni* junctus sit, in *Brandeb.* & *Juliacensi* insign. diximus, L. 1. c. 13. & L. 2. c. 46. neque hic repetere integrum est. Proxima ecclesia titulo argenteo in corde impressa carbunculo radiato aureo, nodato, liliato & smaragdo in medio inscripto in totam aream protenso, ut *Chiffletus* insign. E. A. V. num. 41. verbis loquar, tulget. Nicht lilien ståbe. Ista designatur *Clivia*, *Geldria*, *Juliacentibus*, *Montanis*, *Coloniensibus* & *Westphalia* cincta. Sed de hac etiam, quod iatis esse visum, locis citatis dictum est. Sequitur pro Ducatu *Bergeri* seu *Montano*, *Clivus* atque *Colomenti* & *Monasteriensi* direcessibus circumdato, laterculus quartus argenteus exornatus leone rubro, cujus corona & falcula auro tinguntur, lingua carulea protenditur, cauda autem bifida in decussim transeunt. Sed de *Bergeri* historia non minus allegatis capitibus legere est, quæ huc alias spectarent. Clivia, Montium.

§. xx. Tres istos laterculos, quo jure in sua transtulerint insignia *Palatini*, imprimis veto qui *Neoburgica* domus tuii sint, nunc dupliciendum. Ante omnia ergo sciendum est, *Vilhelmo* Ducatum *Juliaci*, *Clivie* atque *Montium* (quorum huc illeque à matre, iste paternæ successions erat) domino & *Maria* *Austriaca* natos esse, *Carolum* *Fridericum*, *Johannem* *Vilhelmum*, *Mariam* *Liccoram*, *Annam*, *Margalenam* & *Sibylam*. Primus vivo adhuc patre morte sua spem suorum destituit; alter in fata concessit 1609. masculorum gentis ultimus. Ex tribus primogenita *Adolfo* *Frideric*o *Marchioni* *Brandenburgico* Duci *Borussie* nupit, *Anne* mater, à qua *Serenissima* domus *Brandenburgica* jus suum arcessit. Tertia *Johanni* *Comiti* *Palatino* elocata est, & *Bipontina* familia prætensionem attulit. Quarta ex *Carolo* *St. Burgo* non habuit

habuit liberos, sed pretensionem dein Neoburgicis cellisse dicitur. A fecunda vero *Anna Philippi Ludovici Com. Palatini*, Neoburgicorum Principis, uxore postea in posterum deducunt. Quod illis titulus natus: 1. *Privilegio*, quod ob *Marianam* 1546. Carolus V. Augustus Wilhelmo Duci concessit, ut deficientibus in decem t. eorum, & ex una vel pluribus nati heredes ad successionem vocarentur. Alia verba diplomatis huc transferre & re esse vident: So sein männlicher leibes erben von sein H. Wilhelms leib erböhren mehr vorhanden --- Auff sein H. Wilhelms eheliche tochter --- von einer oder mehr eheliche gebohrne leibes erben --- auff derselbigen männliche leibes erben. Calum hunc morte *Johannis* & *helmi* extulit, itaque ad successionem vocatam *Anna*, atque ejus filium *Wilhelmum*: Exclufa *Anna* Brandenburgica *Mariae Eleonoræ* filia, cum in eodem gradu masculinitatis in diplomate Imperiali diserta addatur mentio. 2. *Inventura seu majoratu*, & quod Imperialia feuda soleant tantum primogenito obtingere: quo jure *Magdalenæ* & *Sibyllæ* excludantur. 3. *Conditione dittonum*, quæ 1496. unitæ, anno 1559. ab Imp. confirmata, ut in perpetuum sint indissolubiles, & tantum seniori proximo obtingere possint: quod iterum excludendis minoribus & tribus urgetur, quas quidem Carolus V. instituerit omnes, sed servato gradus & ætatis discrimine. 4. *Pactis dotalibus & renunciatione fororum*. His titulis natus *Wilhelmus* Palatinus 1609. *Johanne* Wilhelmo avunculo extincto ilico in Comitatu *Marcano* & alibi possessionem arripuit. Alibi praveverit Brandenburgici. Quæ secuta sunt, alleg. c. 13. §. 11. enumeravimus. Hodie in Neoburgicorum potentate sunt *Juliacensis* & *Montanus* Ducatus, pactis cum Brandenburgica domo initis.

Veldentianus Comitatus.

§. xxxi. Quinxa area, quæ secundi ordinis prima est, *argentea leonem exultum lingua & falcis aureis* (aluminio tingunt) continet. Aliqui *coronam* etiam addunt: In *Wapenb.* P. 2. pag. 17. pingitur obverso vultu, tanquam leopardus, ubi etiam apex visitur, si quis hujus areæ ergo gestetur, nempe *caput Molossi aureum* cum *molto rubeo*. Notatur simbolo hoc Comitatus *Veldentianus*, à castro *Veldenz* Motelle ad sito denominatus. De antiquis Comitibus *Veldentianis* parum mihi conitat. Palatinis autem ille oblatas est, cum *Annae Frederici ultimi Comitis* filia, quæ ab avia *Loretæ Spanheimensi* ad illas ditiones etiam jus attulit, *Stephano* Com. Palatino moderorum Palatinorum communi parinupulset. vid. paulo ante §. 16.

C. Marcanus & Ravensberg.

§. xxxii. *Marcannum* Comitatum notat, quæ succedit, area *aurea* inducitur *fascia transversa*, triplici ductu est. data argento & minio: & altera iterum *argentea* triovis *rubris cantheris* insignis, *Ravenbergum*. De his etiam, quæ scire condat, ex L. 1. c. 13. & L. 2. c. 46. lector reperet, ne actum hic agam. Quo jure vero Palatinus, in symbolis hæc addant, modo audivimus: *Marcæ* eam ad *Chiviam*, *Ravenbergi* ad *Juliacensem* successionem spectat, quæ dein conjunctæ fuerunt. Hodie uterque Comitatus in potestate *Brandburgicorum* est. Porro cum *Gilb. Varen. R. d'arm. P. 3. p. 372.* *Adolpho Comiti Montano* ascribit tres hos cantherios, hunc ratione *Ravenbergiæ* eos gestasse oportet: non quod unquam illud ascripserit *Montanus*.

C. Moers.

§. xxxiii. Extremus laterculus est *aureus fasciam nigram* retetens. Hic Comitatum *Moers* seu *Mersium* notat, in confinio *Chivensium* & *Colonienfium* situm, cujus præcipuum castrum & munitio illud nomen gestat. Quæ ratione ad *Mersenses* Comites successio etiam *Saxæ* ordana translata sit, proximo cap. n. 6. 7. in historia insignium *Nisovicorum* diximus. In primis vero huc spectat, quod *Amalia Falpurgis Marsi ultimi Comitis*, extincta 1600. heredem quidem scripserit *Mauritium C. Nisovicorum*, sed *Dux Juliacensis* ad se tanquam Dominum recidit teudum contenderit. Allegabatur (conf. *Vern. Ischenmach. annal. Jul. Clv. P. 2. p. 344 & 372*) quod 1287. *Theodoricus* pater & 1294. *Theodoricus* filius *Theodoricus C. Clivensis* de Comitatu juramentum fidei tatis protulerit. Quod *Ludovicus Imp. 1317. & 1351. Johannes C. Clivensis* confirmavit, & hic de novo *Theodoricus* 1375. de Comitatu investivit. Allegatur porro investitura *Frederici C. Mersenses* 1375. ab *Adolfo C. Chivensi*. Inde *Mersenses* vicissim allegebant 1402. *litteras feudi ab Theodoricis à Joanne Comite 1361. datas* sed aliquamdiu occultatas. Has *Adolfus D. Chivæ* falsas & supposititias arguit. Inde controversia ad *Archiepiscopum Colonienfem* devoluta est 1411. sed aliquoties

Mauritius Nassov. heres institutus.

Jus Cliviorum.

aliquoties suspensa: demum *Wilhelmus Novariensis* seu *Neuenarius* ob conjugem certis pactis à Johanne & *Wilhelmo Ducibus Chvix* obtinuit *investituram* 1542. 1553. *Hermanno* filio 1578. extincto, *Chvix* denuo sibi apertum esse feudum contendit. At de novo *Walpurgis* & maritum ejus *Alolfum* 1584. *Wilhelmus* feudo donavit, ea conditione, ut post ejus mortem ad *Chvix* reverteretur. Cum *Alexander Tarnesius* *Parmentis*, quod *Adolfus* Ordinibus militaret, 1586. *Marsius* expugnasset, tacentibus *Chvix*, consensu Ordinum ille de capatus est. Relutit dein *Walpurgis* *Marsius* 1597. quam & *Admiralis* *Castille*, *Gubernator* *Belgi*, confirmavit. Mortua *Walpurgis* *Chvixenses* oppidum & ditionem integro anno occuparunt: sed prevaluit qui armis hereditatem crevit *Marsius*, & 1601. eos eiecit. *Arcolam* vero hanc *Nassovii* *Sarapontani* in feudo retinere, sed sine prætensione, quod sciam, in Comitatum.

§. xxiv. Toti imponitur scutulum *Palatinum* leone inigne: de quo nunc ^{I. eo Palatinus, Tituli,} hil peculiare monendum est. Scuto vero hunc respondent titulus: *Comes Palatinus Rheni, Bavariae, Juliaci, Chvix & Montium Dux, Comes & Elector Spanheimi, Marce, Ravensperge & Marsia, Dominus Ravensloze, &c.* *Psalsgraf* *ben Rheni in Wapern* / *zu Bültsch / Cleve und Berg* / *Herzog / Vras zu Weiden / Spanheim / der Mark / Ravensperg und Wors* / *Herr zu Ravensstem.*

§. xxv. Scuto incumbunt castides quinque: quarum media est *Palatina*, ^{co-Galea,} coronata cum leone coronato aureo, confidente inter cornua tessellata *Bavariae*. Phaleræ sunt ruberæ & nigræ. Quæ huic ad dextram adit, ex auro gryphum exorientem sine pedibus, vel aquilam expansis alis, aut ex aliorum sententia molossi alati ^{περὶ τὴν} cum millo rubeo refert, notando Ducatum *Juliacensem*. vid. L. i. c. 13. *Lacina* autæ & nigræ. Huic proxima atque ita *prima* galea est *Bavaria*, coronata, supra quam inter alas sed complicatas, rhombis *Bavariis* inignes, conidet leo *Palatinus* coronatus; circumvolant lacinæ argenteæ & cyaneæ. Ex sinistra *Palatinæ* castidi adit alia pro *Chvix* Ducatu & *Marcano* Comitatu, sustinens caput bubalum rubens, circulo argenteo trajecto per nares, cornibus argenteis vel aureis, corona aurea, ejus circulus ex argento & minio tessellatus conspicitur, redimitum. Phaleræ circumvolantes tinguntur auro & coeco. *Extrema* ad dextram coronata pavonina cauda insignis est, & ex ea phaleræ argenteæ & coeco infectæ dependent, designando Principatum *Montano*. *Telamonis* si qui adponuntur sunt duo leones, qui nonnunquam, ut in *Sibnachs* *Wapenb.* P. i. p. 4 repræsentantur prospectantes per castides.

§. xxvi. *Bipontina* linea non una dispositione ulla est. Autor ejus *Stephanus* 1417. ^{Lineæ Bipontinae insignis vetustiora,} leone coronato, ejus lateri scutum *Bavariæ* rhombos referens impressum erat, pro insigni usus est. Sequentibus annis quadripartitum scutum, symbola *Palatina* & *Bavariæ* bis repetens, cum parmula *Veldentina* in medio illorum, assumit; qui mos etiam à filio ipsius *Ludovico nigro* fuit observatus. Hujus filius *Alexander* nonnunquam simili usus est dispositione; alia vero *1714* *sentæ* *coloniae*, quorum dextrum leonem *Palatinum*, sinistrum *Bavariæ* rhombos, medium in una sede *Veldentium* leonem continuit. Scutis imposita est galea eique adverte fronte insidens leo coronatus inter cornua tessellata. Addita dein altera galea cum leone inter alas tessellatas. *Johannes primus* sæpius usus est quadripartito teuto cum parmula *Veldentiana*, aliquando etiam sine illa.

§. xxvii. Ab anno 1609. alia dispositione *Bipontini* utuntur, ut quatuor ^{Scutum modernum Bipontinum.} perpendiculares & una transversa lineæ scutum secent in decem areolas, seu bipartitum dicere malis, ut dein prior pars iterum quadripartita, symbola *Palatina* & *Bavariæ* bis repetat, imposita ejus medio parmula *Veldentiana*. Posterior pars sex areolis constat, quarum superiores sunt *Juliacensis*, *Chvixensis*, *Montana*, interiores *Marcana*, *Ravensperge* & *Marsialis*. Ad eundem modum & cetera lineæ sua symbola disponit. Rex tamen scutum gentilitium, quod regio clypeo teute media imponit, non nisi quadrifariam secat, & *Bavariæ*, *Juliacensi*, *Chvix* & *Montano* *bergianis*, quibus medius inservit *Palatinus* leo, replet; quod L. 2. c. 95. num. 12. videmus. Qui *Landsbergæ* habitaverat *Serenissimus* Princeps *Fridericus Ludovicus* non nihil dispositionem aliquando mutaverat: Cum enim in anteriori parte *Palatina* & *Bavariæ*, nec non in posterioris partis capite *Juliacensi*, *Chvix* & *Montana* in troglipica retinisset, in hujus

pede non nisi duas areolas *Mircanam* & *Ravenbergiam* (expuncta *Marsia*) retulit. *Veldentium* autem patrum medio seuto iniecit. Ex eo tamen vidi eundem cum priori Bipontina dispositionem, nisi quod nonnunquam *Veldentium* scutulum in eodem loco reponitur. *Galeæ* etiam eadem, quarum 25. enumeratæ sunt, seutum præcedunt. Titulum quod conceditur, eodem plane Bipontini priores usi sunt, quem n. 24. *Neoburgicus* adscriptimus: *Landsbergi* autem & *Svevica* linea *Marsio* titulo, quantum observavi, abstinere.

Jus Bipontinum in Julia. o. Clivensi successione.

§. xxviii. Unum adhuc de *Bipontinis* monendum, quo videlicet jure *Julia. Clivensi* *divisa* seuto suis præferant. Id ergo omne nititur privilegio, quod a *Carolo V.* diximus concessum *Wilhelmo D. Juliaci* & uxori ejus *Mane* nepti suæ. Cum enim horum filia tertia *Magdilena* nupsit *Joanni Comiti Palatino, Bipontinorum* patri, jus sibi morte *Johannis Wilhelmi* patrum contendunt in tertiam scudum partem, quia tres omnino sorores superflites *Carolium* privilegium ad successorem vocaverit, atque ita cum *Magdilena*, *Anna* & *Sibylla* reliquis duas partes sibi vindicare debuerint; nunc vero dimidium sibi debent, quia, postquam *Sibyllæ Burgovicæ* morte portio hujus reliquis forensibus accreverit. Hoc jus ut validum agnoscat, probant Imperatori & facultatem fuisse privilegii hujus concedendi, & voluntatem; ob quam non respiciendum sit, quid olim circa successorem observari conveverit, sed quid ipse in posterum indulserit; tum etiam legitimo modo illud in instantiam patris *Wilhelmi* concessum esse. Ob hoc 1590. *Eslingæ* inter *Philippum Ludovicum Neoburgicum* & *Johannem Bipontinum Palatinum* fratres duarum sororum maritos tractatum, ut quicquid eveniret, uxorum tuarum jura conjunctim transferentur. Unde 1609 in *Tremontensi* inter *Brandenburgicos* & *Neoburgicos* transactione, *Bipontinæ* & *Burgovicæ* jura sua integra servata sunt. Cum *Bipontina*, clausula (quis ex illis duobus successor esset) sibi præjudicium fieri conquereretur, eidem 1610. *Hale Szevorum* satisfactum est, eâ testificatione, quod nec in petitorio nec possessorio juri ejus quicquam detractum intelligatur. In illis, quæ deinceps acta sunt, *Bipontini* partem pene nullam tenere, qui bellis miserari nolebant; sed quamvis etiam tardius jus suum docuerint, id fraudi sibi esse non debere, monstrarunt.

Scutum lineæ Spanheimicæ.

§. xxix. Sequitur linea *Spanheimis* seu *Bircfeldis* à castro, quod habitatori prædium inservierat, quæ cepit in *Carolo*, & nunc in *Serenissimis* fratribus *Christiano* & *Johanne Carolo Palatinis* consistit. In hac linea *Carolus* ejus autor tribus nîs est si utriusque, quorum primum leonem *Palatinum*, alterum rhombos *Bavaricos*, medium quod imum erat *Veldentium* leonem referebat, omittis *Spanheimis* testellis. Inde tunc *Georgio Wilhelmo*, & nepoti *Carolo Ottoni* usui fuit seutum quadrupertitum, cuius primam & quartam aream *leo Palatinus* replet, secundam *rhombis Bavaricis*; in tertia testella *Spanheimicæ* gemitantur ex argento & minio. Toti imponitur patmula *Veldentium* leonem referens. In his *Spanheimicæ* imprimis merentur testella notari, quæ designant *ulteriorem Comitatum Spanheimicum*, quem cum domo *Badensis* communis jure linea hæc tegit. Unde nunc *Palatini Spanheimii* vocati amant. *Wals Spanheim*. De jure in Comitatum hunc §. 16. egimus. De *Badensium* titulo L. 2. c. 4. n. 5. *Galeæ* itidem duæ sunt, utraq; coronata, & quidem *Palatina* altera, altera *Bavarica*; quas n. 25. consideravimus.

Ducis Christiani II.

§. xxx. Patrius *Carolo Ottoni* extincto *Serenissimus Dux Christianus II.* Christiani I. filius successit, qui aliquot areolis insignia sua auxit, unde seuto nititur bipertito: dextrum latus quadrupertitum est, & ejus primus & quartus laterculus leone *Palatino* superbit, secundus & tertius *Bavaricis rhombis* exaratur. Sinistrum latus iterum in quadras secatur, quarum prima *Veldentium* leonem refert, secunda testellas *Spanheimicas*, tertia *argentea tria scutula coccinea*, quarta ejusdem metalli tria capita *aquilina* seu *corvina nigra* & *ulsi*, auro coronata, referunt.

Rappolstein. Hohenack.

§. xxxi. Ex his scutula *Rappolsteiniam*, capita *corvina* vel *aquilina Hohenackiam* dynastias notant. De his quod satis est peculiari actum est capite L. 2. c. 2. Vetustissimorum Comitum familiarum clausit 1673. Illustrissimus Comes *Joannes Iesbus*, relictis Illustrissimis filiabus *Catharina Azitha* & *Anna Dorothæa*, quarum illa relicto connubio *Sereniss. Palatino* juncta est. Unde eodem anno *Christianissimus Rex Frincis*, cum *Bisfacum* tenderet, & *Rupiville* hospitio usus esset, defuncti genero, regni tamquam non

uno nexu alias quoque juncto Principi, & de se optime merito, ditiones societationes, ^{Regium feudum.} quæ in Allata & Vogato lita sunt, & partim in Lotharingam protenduntur, novo feudo contulit, & in ejus verba subditorum fidem homagio obstrungi iussit. Quibus accessit Dominium *Berckheim* & ipsius villano territorio contiguum, quod olim sub Austria ditione, postmodum beneficium regio Duci *Montaufier* (qui hunc titulus suis acceperat) donatum, sed ab eo nuper Palatino nostro venditum est.

§. xxxiii. Galeæ sex clypeum premunt: quatum media dux coronata, ^{Galex.} *Palatina* & *Bavarica*, sustinent confidentes in gulos leones Palatinos, inter duo cornua, & duas alas, Bavaricis rhombis picta: has stipant hinc apex *Veldentinus*, caput molossi aureum cum lingua & nullo rubens, illinc *Spanheimus*, vellicet supra pileum tubum argento reductum, cauda pavonina interius herata. Prima ad dexam galea est *Rappolsteinia*, extrema ad sinistram *Hohenaceta*, utraque descripta L. 2. c. 72. num. 13. 14.

§. xxxiiii. Titulus respondet: *Comes Palatinus Rhens, Dux Bavarie, Comes Trulli Veldenti, Spanheimi, Rappolsteini & Hohenaceti, &c.* Cujus ratio ex superioribus evidens est.

§. xxxiv. Frater ejus Serenissimus Dux *Joannes Carolus* quadripartito clypeo ^{Ducis Joannis Trulli,} autitur ex *Palatino* & *Bavaro* (symbolo, media incubante parmula *Veldentina*, Galeæ autem imponitur dux, *Palatina* atque *Bavarica*. Titulus est: *Comes Palatinus Rhens, Dux Bavarie, Comes Veldenti & Spanheimi, &c.*

§. xxxv. Ad hanc lineam spectat serenissima *Anna Sophia* ^{Abbatissa Quedlinburgæ.} *Abbatissa Quedlinburgica*. Hunc clypeus placuit una perpendiculari & duabus tranversis in sex areolas distinctus: prima & quarta est *Palatino* leone insignis: secunda & tertia rhombis *Bavaricis*. Quintam ornat *leo Veldentinus*, extremam implent *Spanheimica tessella*. Hæc laterculus incumbit media parmula *rubra*, continens duos cultros *incisivos* (*Credensmesser*) decussatum locatos, lamina argenteis, auratis capulis. Ita designatur *Abbatissa Quedlinburgica*. Eam in Saxonia fundavit honoris sancti *Servatii Henricus* *inceps*, & niam *Marhildem* primam *Abbatidam* constituit. Principali autem dignitate fulget, & in Comitum jure testionis atque iustitragii trahitur. Ab anno 1539. Evangelica religio introducta est. Civitas *Quedlinburg* ad Bodefluv. sita, olim potens, & inter Hamiteaticas numerata, 1477. libertatem perdidit, postquam eam, quod *Abbatissa* immorigera fuisset, frater *Ernestus* Elector *Saxonie* (nam *Advocatus* & protector *Abbatæ* Elector ille est) devicit. Porro quam nos figuram recte cultros diximus. *Cyriae. Saengenb. Adelsb. P. 2. L. 12. c. 40. p. 329.* *limas* vocat. *Zwen sephen überreinander geschwendt.* Galeæ imponuntur clypeo tres, *Bavarica, Palatina, Spanheimica.*

§. xxxvi. Ordo Genealogie Palatinæ jam nos ducit ad clypeum lineæ, cui à ^{Scutum lineæ Veldentinae.} *Scutum Veldentino* Comitatu appellatio: in vulgus vero ea a loco habitationis, qui sepius *Lauterecca* & *Lüchsteinum* fuerunt, vocitari solebat. Huius auctor *Rupertus* triplici usus est scuto, *Palatino, Bavarico*, & inter hæc paulo interius *Veldentino*. Successores vero quadripartito uti sunt ex *Palatinis* atque *Bavaricis* laterculis, toti impolito *Veldentino*. Qui modus nunc quoque servatur. In *Wappenb. P. 1. p. 4.* *Veldentinum* scutulum non conspicitur. Galeæ imponuntur scuto dux, coronata, portus uti §. 29. Titulus est: *Comes Palatinus Rhens, Dux Bavarie, Comes Veldenti, &c.* *Veldentinum* nunc Comitatum præ aliis eximium possidet hæc lineæ: & quidem in *præf. Montasteriensis & Osna-brugensis* sancitum: *Princeps Leopoldus Ludovicus Comes Palatinus Rhens restituitur penitus in Comitatum Veldenz ad Mosellam tam in Ecclesiasticis quam politicis, contra hæcenus attentat, an eum, quo anno 1624. et ipse parens fuit, statum.* Jam vero antea 1646. ab Hispanis castrum illud *Veldenz*, & prius relictus, reddita erant. Idem Serenissimus Princeps superioribus annis cum Electore *Trevirensi* cetta de quibusdam in illo iuribus pacta inivit.

§. xxxvii. Vidimus ita qui ex *Rudolfina* stirpe prodierunt ramos. Nunc ^{Linea Ludoviciana,} transeamus ad *Ludovicianam*, seu que à *Ludovico Augusto* profusa est. In ea primum est *Electoralis* scutum. Hoc in *Wappenb. P. 3. p. 4.* ita representatur, ut primus & ^{Scutum Electoralis Bavarie.} quartus quadrans *leone* *Palatino*, secundus & tertius *rhombos Bavaricos* referat, scutuluni vero toti impolitur *coccineum pomum Imperiale* seu *crucigerum aureum*

continuar. Eadem, nisi quod parmulam mediam attinet, dispositio fuit in *Schematib. Wapenb.* P. 1. pag. 4. Et quidem quod Electoratus non *Duci Bavarie* sed *Comiti Palatino* adhaereat, *Marg. Trheberus*, cui cum *Christophoro Geuroldo* de ea materia deceptatio fuit, hoc etiam argumentum allegavit: *Quod Leonus Palatinus in dignitate eorum signibus gentilitatis ad dextram & honestior em partem potius collocavit, quam in armis alternantibus cervicali candidoque colore rhombis chryseum, inde ab obfesso Capitulo 1. 1. 4. noque & Christo Ducibus cognitum.* Verum & modernus Serenissimus Elector & Imperans ejus Maximilianus ordine inverso uti amarunt. Ita ut; prima & quarta area *Bavaricis* tessellis repletetur. In tertia & tertia *leo Palatinus* representaretur. Mutationem similem in *titulis* (nam lu etiam à *Friderico* in argumentum allegati) observavi, nam ante pacem conclusam *Maximiliano Electori* istum ordinem tributum vidi: *Comes Palatinus Rhemi, Dux superioris & inferioris Bavarie, &c. S. Rom. Imperii Archidapifer & Elector, &c.* Exin ille placuit, qui nunc quoque continuatur: *Superioris & inferioris Bavarie, nec non superioris Palatinatus Dux, Comes Palatinus Rhemi, S. Rom. Imperii Archidapifer & Elector, Landgravius Leuchtenbergae, &c.* In *Ober- und Nieder-Bayern/ auch der Obern-Pfalz Herzog / Pfalzgraf bey Rhein/ des h. Römischen Reichs Ertruchsess und Churfürst / Landgraf zu Leuchtenberg/ &c.*

Leo Palatinus ante rhombos Bavaricos:

Titul.

Pomum Imperiale.

Orispo & significatio.

§. XXXVIII. Porro in Electoralibus his insignibus præcipuam observationem meretur parmula media, *Electoralis* dignitatis index. Supra §. 12. memoravi, vetustiores Palatinos tertium scutulum gessisse non nisi eoque tinctum: Inde vero *Carolo V.* concedente 1544. *pomum* quod vocant *Imperiale* inferuit *Fridericus II. Dav. Parc. hist. Pal. p. 271. Cass. Leuch. & Dirnstein 2. Grundf. n. 75. f. 66.* idq. exemplo *Saxonis & Brandenburgicorum*, quorum ille gladios, hic sceptrum insignibus inferunt, quæ *Augusto* præferre solent. *Palatinus* autem in A. B. e. 22. *pomum* hoc præferre jubetur: un veteres etiam *Græci Imperatores* suos habuere *urd. 2. 25.* De *pomo* hoc *Imperiale* quod aliquando *mundum* (le monde) vocant, ita *Henricus Spelman Affilolog. pag. 38. Primus cum invenit benedictus Papa, & anno 1012. Henricus Imperator Romanorum in eodem documento dedit, ne mundo aliter imperaret, quia in iuste iusticia crucis auxilio dignus tueri videretur. Accepit Henricus Imp. statim missi Cluniacensi monasterio conferendum teste Glabro Rudolpho. Eadem allegat ex *Vignerio & Bzovio. Linn. Jur. publ. T. II. add. ad 2, 4, 28. p. 223. & ad Capitulationem Ces. Caroli I. art. 32. p. 329.* Vetusliorem vero originem alii querunt. *Isidor. 17. orig. 49.* qui ad *Augustum* refert *pomum* seu pilam seu globum Imperatorum: *Crucis* additam a *Constantino, Niceph. 10* teste probant, ut doceretur, orbem à *Christo* virtute crucis triumphatum esse. Non mihi tempero, quin adhibita verba *Godofr. Piterb. de mystico hujus pomi seu palle (ballen) ex Linn. Jure publ. 2, 4, 27.**

Aureus ille globus, pomum vel palla vocatur,

Vnde figuratum mundum gestare putatur.

Quando coronatur, palla ferenda datur.

Significat mundum, forma perhibere rotundum.

Intus habet plenum, terrestris pondere fundum,

Quem tenet arcum, palla ferenda manu.

Et paulo post:

Crux super est pomo, cæla super insidæno.

Suffice corde bono, rex, quæ tibi iusticia promo.

Tuque sedens throno, prospice quid sit homo.

Crux & palla simul pariter connexa tenentur,

Hæc magis, illa minus, per te reverenda videntur;

Hæc ferit, hæc sanat: hæc perit, illa manet.

Si mundana cupis pugno concludere regna,

Significata crucis tibi sunt reverenter habenda,

Servulus esto DEI, qui tu sceptræ regit.

conf. de ead. *ßßra* seu globo *Theod. Aspino. de jur. insign. c. 6. P. 4. §. l. n. 609. §. 77.* Porro inferuit hanc parmulam insignibus *Maximilianus*, cum ob susceptum a *Bohemis* regnum proscriptus esset *Fridericus V. Palatinus Elector, & ab Imperatore Ferdinan-*

Ferdinando II. in Comitibus Ratisponensibus 1623. ipsi Electoratus isti ablatus conferretur. Et quidem initio tantum ad vitam datus, potestas autem de eo postea dispo- Electora-
tus ad Ba-
varicos.
nendi Imperatori servata fuerat: deinceps vero 1626. totus Palatinatus superior & qua-
tuor prefecturas inferioris & Electoratus hereditarii jus priori beneficio addita sunt.
Pace denuo *Osnabrugensi* atque *Monasteriensi* eadem Electoralis dignitas, quam Ele-
ctores Palatini antehac habuerant, cum omnibus regalibus, officibus, praecedentibus, insignibus,
juribus quibuscunque ad hanc dignitatem spectantibus confirmata est, ut per *Maximilianum*
& totam lineam *Guthelminam*, quoad ea superius, permaneat. Unde jus illius
parmulae.

§. XXXIX. Huic scuto imminet galea duae coronatae; super priori leo aureus Galea
confidet, coccinea redimitus corona, inter duo cornua cartuleas ac argenteas rhombis
variegata; e quibus virga aurea prominent totius ornata: quo solo *Palatinus* Bava-
rorum apex, a reliquis Palatinis dilert. Lacinae hinc tufco colore, illinc rubeo tin-
guntur. Altera dependentibus phaleris argenteis & evaneis representat leonem au-
reum, confidentem inter duas alas Bavaricas testibus distinctas, ex quibus denuo pro-
minent foliola aurea. Inter has *Electoralis* intra vitum clypeum tegere, rubea ponti-
cimiris pelle facta, & globo Imperiali in summitate aucta. Telamonium vices sustinet
leones duo, sed leopardorum imitar vultibus obvertis.

§. XL. Ab hac dispositione teutum Serenissimi Ducis *Maximiliani* nihil abire Maximil.
Ducis cly-
peus.
existimo, nisi quod media parmula soli Electori propria est. Unde etiam titulos
praeter Electoralem communes reor.

§. XLI. Ex linea altera *Alberto* Maximiliani primi Electoris fratre facta fratrum Colonienf
Electoris.
uterque Ecclesiastica dignitate fulget. *Eminentissimus Maximilianus Henricus* Archi-
episcopus & Elector *Coloniensis* est; de cujus teutum c. 8. quod factus est egimus. Alter
Reverendissimus & Serenissimus Albertus Stephanus Episcopus est *Frisingensis* &
Ratisponensis. Hujus illud vidi scutum, ut primam & quartam areolam occuparet
testera *Frisingensis*, secundam & tertiam *Ratisponensis*. Tota inculberet parmula *Ba-
varicis* & *Palatinis* *divyuzan* quadripartita. Galeas non vidi, sed earum loco crucem
Episcopalem clypeo impositam, quam hinc mitra Episcopalis & juxta eam pedum,
illhinc tiara Ducalis gladio proxima stipabant. Titulus est: *Episcopus Frisingae & Ra-
tisponae superioris & inferioris Bavariae, nec non superioris Palatinatus Dux, Comes Pala-
tinnus Rheni, Landgravius Leuchtenberga, &c.*

§. XLII. *Frisingensis* Episcopatus testera est in latereulo argenteo caput *athiopis* Episcopatus
Frisingon-
sis.
nigrum, aurca corona coronatum, veste quae collum & humeros tegit coccinea.
Civitas *Frisinga* seu *Fruxinum* ad fluv. *Mosacum* (an der *Wosach*) in Bavaria sita
est. Primus ejus Episcopus *S. Corbinianus* circa 730. permittet virilis. E succellori-
bus fuit *Otto* Leopoldi Marchionis Austriae filius, qui 1130. accessit, & celebre nomen ad
posteritatem transmittit, historia scripta, quae adhuc *Vittonis Frisingensis* praescriptum titulu
gestat. Porro 13. praefecturas Episcopatus hinc sub se habet. Verum diu ecclesie territoriu
seculare angustis terminis includitur, Bavariae Ducatu circum: praetert vero ad illud
dynastia *Burckran*, nec non Comitatus *Werdenfels* inter Bavaricos & Tirolentes li-
mites, cum *Mittenwald*, *Partenkirchen* & *German*, quem Comitatum cum depen-
dentis Comes ab *Eschelech* & *Werdenfels* duxen attribuit, ut ex *Wigaleo* Hundio
refert *M. Zeiler*. itin. Germ. T. 1. p. 132. Reliqua bona Episcopatus sub alieno impo- Comit.
Werden-
fels.
sunt, duae videlicet prefecturae sub Ducatu Bavariae, octo autem sub dominatione
Austriaca, conf. *Limn. Jur. publ. T. 4. add. ad 4. 7. 0. 484.* utpote *Domina Entzersdorf*
& *Holzburg* ad ipsam supra Viennam, in *Carniola* *Domium Lackan* *Styria* *Rotenfels*,
alia in *Tirol*. Olim vero plura adhuc Episcopatus bona erant in *Stiria*, *Dalmatia*, *Sclavo-
nia*, *Marcia*, *Turissina*, quae nunc Turcae vel Venetis subsunt. Minutiores habuit E-
piscopus *Dapiferos* *Dynastas* & *Barones* de *Freunauerg*, *Marsillos* *Nobiles* de
Perckheim, dein de *Prenzenus*, *Camerarios* de *Waldsee*, cum *Domicellos* de *Randorf*,
Pincernas de *Reholfstorf*, tum *Judmannos*, demum equites de *Preysing* *Kopfsurg*.
Conf. *Buecln. Germ. T. 1. p. 47.*

§. XLIII. Quod *Ratisponensem* attinet Episcopatum, ille designatur in rubeo Ep. Ratis-
ponensis.
scuto, ab hoc *diagonali* argenteo. Primum *Buecln. Germ. T. 1. p. 46.* nominat *Pau-
lum* circa 470. vel 484. Inde *S. Lupum* Sclavorum Episcopum, qui *Christum*
Ratisponae

Ratiponæ prædicans martyrium hie 489. passus. Ex successoribus etiam *S. Fomera-*
nus fuit, Aquitanus & Martyr 652. nec non *S. Erhardus*. Justam tamen hanc et
 titur non nisi à Gambaldo seu Gaubaldo, quem Bonifacius Archiepiscopus M. *...*
 circa 739. constituit. Ex successoribus etiam fuit *Albertus M.* præceptor *...*
 quinaris, Dominus de Bolnhetten, ob eruditionem suo tempore clarus, qui *...*
 Porro ad hunc etiam Episcopum aliquæ spectant sub ditione Austriae. *...*
 sunt *Pincernæ* hereditarij Barones de *Pjecten*, *Marissalli* Comites de *Torring*, *Cam...*
ru Equites de *Stungelheim*, Dapiferi illustres familia *Nosthafus de Nereberg*, *Eucel...*
 vero Marefcallos vocat *ab Eca*, *Pincernas* de *Layning*.

Officialis.

Comites
de War-
tenberg.

§. XLIV. *Ferdinando* Bavarie Duce, qui Maximiliani Electoris patruus erat, &
 conjuge *Maria Pattenbeckia* nati sunt plures liberi, qui quod mater inæqualis timet,
 Comitum *Harsenbergorum* titulum nacti sunt. Ex quibus *Franciscus I Willhelmus*,
 piscopus *Ofnabrugensis*, *Verdenfis*, *Mindenfis*, *Ratiponenfis* & demum *Caten...*
 fuit, extinctus 1661. Ejus frater *Ernstus Benzone* natus est Illustrissimus *Albertus Fran-*
stus Canonicus *Ratiponenfis*; præter quem unus alius superest, qui in spem famæ
 adolefcit.

Insignia.

Titulu.

§. XLV. Hi Comites Illustrissimi utuntur *Bavarico* virgato scuto, eique impo-
 nunt *Palatinum* leonem coronatum; utroque familiaris symbolo in unum latercu-
 lum compacto. Clypeo militis *galica* coronata, cui inter alas *Bavaricas* virgatas & tcho-
 lis exterius ornatas ad versa fronte insidet leo *Palatinus* coronatus. Titulum viri:
Comes de Wartenberg & Hachenburg, Dominus in Wald.

W'ilhelmi
D. Bavarie
C. Hollan-
diz feu-
tum.

§. XLVI. Quod veteres clypeos attinet, *Ed. Biffans N. N. ad Vpton*, pag. 2 *Wil-*
helmo Bavarie Duci C. Hollandie scutum assignat quadratum distictum, in quo primus
 & quartus quadrans uno supra viginti rhombis argenteis & caeruleis oblique dextror-
 sum dispositis exaratur, secundus & tertius aureus leone coccineo intingitur. Obier-
 vandum hic, secundam & tertiam areolam *Hollandie* Comitatum designare, omni a-
 vandu in illagente fuit. Tum illud etiam memoratu dignum est: nihil symbolorum
Palatinorum conspici in hoc clypeo.

Scheiren-
sum feu-
tum.

§. XLVII. Antequam hinc abeamus, considerandum est scutum, quod *Schei-*
rensis *Palatinis* attribuitur in *Wapenb. P. 2. pag. 4.* Illud quadripartitum primo
 quadrante leonem *Palatinum*, secundo *Bavaricas* tessellas, tertio aureo calcamentis *ri-*
gri & corrigis rubicis cum voluti genis, quarto *caerulea fasciæ in totius sui cochlea-*
tam auream refert. Calcæus ille memorialis esse dicitur *Eckhardi* cognomento *Mit-*
dem Wundschuch ex *Scheinentium* profapia. Rationem nominis & symboli in
 reddidit *Lazius de migr. gent. L. 7. p. 290.* ab eo eventu, quod in *Asp. milit. in Eckhardi*
sub Godofredo Bulhonico (Bullhonce) in inopinata Saraceno in urbe sine ad al-
ceum erectum Christianos re subita collegisset, atque aciem restitisset. P. p. Constat *epi-*
dulum Kied, in Norico Ripensi, cui calcæum illum erectum insigniens insidit. Idem tere
refert ex Andr. Presbyteri Chron. Bav. p. 49. Th. Hasing. de jur. insign. c. 5. n. 24. p. 189.
 Ob futuram rei memoriam, quod *Jerusalem* ordine pedestri per *Eckardum C. de Schein*
Bavaria Ducem, modo vulgari Herzog Wundschuch dictum, recuperata fuit, factum
est, ut ipse & posteri ejus rubicis corrigis ligatum calcamentis genus, ut ante in exercitu,
ita & deinceps in armis deferrent. Vel ut ipsiusmet Andree Ruffini, verba sonant:
Eckardus Comes de Schein repetit Ducatum Bavarie, & ob hoc ter duxit Ungaros super
regnum Romanum. Tandem vitis pactis Ducatus ei fuit restitutus, sic ut ipse Eckardus cum
potentia suorum in subditum passus ad recuperationem sepulchri Demetrii d. h. et t. r. e-
rcisi. Cum autem exercitus in Constantinopolim venisset, consultum fuit, ut erant ce-
destri in terram sanctam venirent. Contigit tunc quod prædictus Eckardus peroravit
ad est culpocis tali genere calcamentorum, quod vulgare vocant ligatum calcæum cum
rubicis corrigis maderet, ob hoc ut exercitus multum notus esset. Et videlicet que no-
castra metabantur, in signum calcæus figebatur, ad quod signum exercitus qui in cur-
minum consuebat: ex quo factum est, ut calcæus in vexillo signaretur, sepulchrum ve Da-
mini sub hoc signo recuperaretur. Exinde caput nomen, ut modo vulgari Herzog Wund-
schuch vocaretur, & sic ob futuram rei memoriam, quod Jerusalem erant in terris tuis
recuperata, factum est, ut ipse & posteri sui hoc genus calcamenti in armis ferre de-
 berent. Quod de quatto laterculo dicam non habeo, nisi error timere tueri,
 & ille

Eccard.
Herzog
Wund-
schuch.

& ille argenteo, fasciæ autem cocco tingenda sint. Nam Laz. d.l. p. 291. memorat de Com. *Witelspachis* (hi *Schirensium* soboles) quod habebant arma ab *Ilfungus* Augustanis non multum dissimilia. Quod arguit, *Ilfunios* non solum a Comitibus descendisse, verum etiam originis esse *Schirentium*, cuius plerique alii sunt *Bavariae* Comites, de *Pogen*, ab *Hohenward*, à *Dachau*, à *Wolffratshausen* & ab *Abensperg*. Cæterum *scals* (ita tortuosam hanc fasciam appellat) in *Witelspaciensibus* rubra erat in albo campo: Cum *Ilfungus* duplicem talem gerant unam rubram & alteram nigram. Eundem deicentem *Ilfungorum* seu *Hohenriedensium* Comitum atque *Maringensium* Comitum à Palatinis *Witelspaciensibus* urget *Hapmg. de Iur. Insign. cap. 13. n. 46. pag. 755.* sed differt in rincturæ modo: Campus in *Witelspaciensium* armis rubens est, & sectio triangularis, (alia appellatio fasciæ tortuosæ) alba, quem in modum etiam pingitur in *Stemach. Wapenb. P. 2. p. 17.* conf. supra de *Ilfungus. L. 2. cap. 45.* Galea imponitur coronata, superbiens leone Palatino inter alas *Bojaticarum* in modum linguatas confidente.

Witelspach. Illungus.

§. XLVIII. Cæterum si, quid de his insignibus videatur, explicandum sit: vix mihi tempero, quin commentus annumerem. Dum *Schirensium* nomen in usu, *Palatina* & *Bavarica* divisa hæc non quadrabant: quamvis enim dicantur *Schirenses* dignitate ea claruisse, quod prætorio sp. palatio *Bavario* fuerint præfecti, ad hanc tamen leo *Palatinatus* (qui ea tempestate per alias vagabatur tamhas) index nihil spectabat; ubi vero *Otto* *Bavarius*, *Ludovicus* *Palatinatus* acceperant, *Witelspaciensia* symbola, & imprimis calceum illum *Eccardi* scuto inserta tunc, nemo dicit, quam qui ignorat, qua simplicitate illo seculo scuta fuerint formata. Et quidem tum *Schirensium* nomen, postquam *Otto* tertius *Schirensis* caprum in monasterium converterat, in desuetudinem abiit, & cum *Witelspachio* commutatum est; cum tamen illud prius his insignibus præscribatur. Patiat verò alios suo sensu circa hæc abundate.

De Schirensium scuro coniectura.

CAPUT XXVIII.

Com. & Domini de Pappenheim, Marecalli Imperii, nec non Com. & Domini de Rechberg.

ARGUMENTUM.

1. Familia.	6. Marecallatus tessera.
2. <i>Matthas Pappenheimus</i> liber. Origo ex <i>Calatinis</i> .	7. Officium.
3. Veteres ex ea. <i>Rechbergiorum</i> origo.	8. Functiones.
4. Amplior deductio. <i>Linca</i> , <i>Fiberbachia</i> , <i>Algovica</i> , <i>Greventhalensis</i> , <i>Trentlingensis</i> , <i>Alsbemia</i> . Quæ hodie superant.	9. <i>Pappenheimia</i> tessera.
5. Sententia.	10. Galea Prior.
	11. Altera.
	12. De <i>Sinlingensium</i> linea.
	13. Insignia hodierna.
	14. <i>Rechbergi</i> Comites, Barones.
	15. Insignia.

§. I.

Marecallorum à *Pappenheim* seu *Bappenheim* Illustrissima familia variis decoribus, imprimis *Marecallatus* hereditario munere, in imperio a pluribus sæculis claret. *Deß. H. Römischen Reichs Erbmarßhallen.*

§. II. Gentem suam descripsit prope 1495. *Matthaus Marecallus Pappenheimus* Doctor Juris & Canonicus, quod opus 1554. Augustæ Germanicè excutum est: illo titulo: *De origine & familia Illustrum Dominiarum de Calatin, qui hodie sunt Domini à Bappenheim S. R. Imperii Marecalli hereditarii liber, autore Nobili & Reverendo Viro Calatinis.* *D. Matthæo à Bappenheim & Fieberbach, &c. Marecallæo, I. F. Doctore & Cavenco Augustano.* Addantur illi verius:

De Calatin Dominos, prognatos Romuldarum stirpe, sub Augusto Teutoniciæ eræ videt.

Cæsaris hinc aule Marecalli nomine dicti:

Pramia virtutis talia signa ferunt.

Ex hoc ita *M. Cruf. annal. Svec. P. 2. L. 12. c. 17. p. 570. Deducit suam familiam à Pomponio Calatino: quorum unus vixit ante Christum 442. circiter L. Attilius Longus. S. 201. 5. Cond. 310. unus ex Viris. Omnes enim Attilios etiam Calatinos nominatos esse et qui consul ante Christum M. Attilius Glabrio dicatur, cum nominari 2. Flor. 8. Att. 1. Augusti deinde privignis Tiberio & Druso contra Germanos bellantibus, facile crederi esse, cum ipsis etiam Attilios & Calatinos mixtose: atque ita in Sindelicis & Rbat. 1. 1. mauffisse. Arcem non longe infra quam in Daubium Lycus insuat, ad ripam Danubii adificasse: quam Calatinum vocaverint: cuius nunc rudera videntur. Veteres enim talitos esse nomina sui adificis imponere. Alteram quoque arcem ibi condidisse Attiliam nunc Alrenburg dictam. Ambo sunt supra Neoburgum dimidiato millario in monte sita propter Danubium. Adificatas eas arbitratur aliquando ante quam Tiberius fleret Imperator Romanus, quando nondum fuerint cognita Vlna, Lauinga, Dillinga.*

Veteres et
ca

§. 111. Plenam antiquorum seculorum Genealogiam non vili, sed primis apud eundem *Crusium* occurrit *Ernestus Marefcalcus de Calatinis* circa 1160. qui *Eulthio Neuffensem* Batoniillam filiam *Bertholdi Com. Mauriflettenfis* ex *Berehta* seu *Agnethe Burgovia* conjugem habuit, & vel pater vel ex filio *Henrico*, marito *Annae Alberti* patrem *Dn. Biberbachii* natæ, avus fuit *Henrici*, qui *Ottonem Witelspachium*, *Philippi Imperatoris* cæde infamem, vindicta publica trucidavit. Eum *Lazius* vocat *Henricum II. Marefcallum de Biberbach*, datque fratres *Idalricum* ac *Hildebrandum Marefcallos de Rechberg*, *Sigfridum* Episcopum *Augustinum* & *Rudolphum Marefcallum à Calatinis* & *Pappenheim*. *Hennings T. 3. General. P. 1. p. 464. Viricum* alium addit Episcopum *Spirensis*, istum vero *Idalricum* seu *Vricum* factorem constituit *Rechbergorum*, *Marefcallorum* in *Reichen* seu *Reichenau*, *Hildebrandum* relique gentis *Rechberge* autorem, quæ nunc quoque *Comitem* & *Barones* numerat. Ceterum *Friderico II. Imp. mortuo Witelspachensis* (teste eodem *Cruf. P. 3. L. 2. c. 6. p. 72.*) ab exilio redierunt, & *Calatinos* ferro & igne persecuti sunt: & omnibus expulere bonis, quæ antehac *Neoburgi* & circum ab *Imp. Henrico VI. feudi nomine* possederant. Quot tempore hi nati sunt *Biberbachium* & *Trentschannum*. Vexati sunt & à *Lazaris* ex genere *Wite. 1. 1. chorum* ortis. Non tamen amittere *Marefcallatum* potuerit: sed hodie die *Eden von Pappenheim* vocantur. Gradum unum adjicit *Bucelinus, Ernestus* patrem assignans *Henricum I. qui 1131. claruerit.*

Rechber-
gorum
origo.

Amplior
deductio.

§. 1v. *Clariff. Rittershufius* erditur ab *Henrico*, qui 1278. decessit, maritus *Peten- iane Ulrici II. Com. Aichelbergii* ex *Gundelfingia* matre filia, & *Pitæe Stollensis* Bar. ex *Dilingensi* parente genita, quem *Eucelinus* nepotem constituit memorati supra *Rudolphi*. Ex hac geniti *Henricus* & *Hildebrandus*. Hæc autor est *lineæ Dominorum in Biberbach, Elgau & Reichen*: (Quorum Genealogiam *Bucelin* invenit *German. T. IV. p. 170.* Insignia etiam quadripartita facit, ut vario vellet *Pappenheimio*, areola secunda & tertia jungerentur castoribus singulis insignes: Ille atavus vel *Bucelino* ab- avus fuit *Hauptonis II. Marefcalli*, qui ex conjugibus *Corona de Rotenstem*, atque *Barbara de Rechberg*, quorum illa 1419. hæc 1460. ipse 1439. vel sec. *Crusium* 1436. decessit, pater fuit *Henrici* & *Conradi, Georgii* & *Sigismundi*. A primo linea *Algori* tota est, sed defecit 1639. morte *Maximiliani Landgrævi Stulingæ*, cuius unicus filius *Henricus Ludovicus* 1633. cum ferventius expugnationem arcis *Hohenstossensis* urgetet, globo tormenti ictus interierat. A *Conrado* linea *Græventhalensis* originem traxerat, sed 1575. in *Joachim* vel ejus filius defecit. *Georgius* factor fuit *lineæ Trentschannensis* seu *Treichlingensis*, quam celebriorem reddidit *Godofridus Henricus Comes à Pappenheim*, à *Bucelino* alter sui seculi *Alexander* & *Julius* cognominatus, qui 1437. eodem prælio cum *Gustavo Adolfo Svecorum rege* occubuit, relicto filio *Wolffo Adamo*, qui 1647. duello interemitus hanc etiam clausit. Superest ex *Sigismundi* linea *Alechheimensis*, itidem in aliquot ramos distincta. Et quidem *Sigismundi* nepotes *Thomas* & *Luipold* iterum duos emisere ramos, quorum ille in *pronepotibus* & *abnepotibus* exaruit: isto *Vitus Hippolytus*, hoc iterum *Georgius Philippus* natus est, communis omnium qui hodie superant pater, 1622. extinctus. Eo enim nati *Volfgangus Philippus* & *Luipoldus Christophorus*. Unde vocantur *lineæ die Wolff Philippische und Franz Christophorische*: illa Romana sacra professa, hæc in Evangelica contentione perseverante. *Wolfgangi* superant filii *Illustissimi Carolus Philippus Gustavus*, nunc fenuit

Algovica.

Græventhalensis.
Treichlingensis.

Alechheimia.

Qui hodie
superant.

senior Mareſcallus hereditarius, deſ. H. Römischen Reichs ältester Erbmarſchall/
& Comes regens, Marquardus Joannes Veltzangus, Ludovicus Fructicus, Joannes
Georgius, Francischi Christophori autem filius nem. Imperator Illustrissimus Veltzangus
Christophorus & Wilhelmus, nach ältester Reichs Erbmarſchall. III (Carolo Philip-
po Gustavo) titulus iste datur: S. Romani Imp. senior Mareſcallus hereditarius, Comes
in Pappenheim, Dn. in Rotenlieim, Calden & Bellenberg.

§. v. Familix ſecutum repræſentat Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 19. ut quadri-
dum ſit, & area prima & quarta Mareſcallatus & secunda & tertia gentilem teſeram
reſerat. Scutum

§. vi. Mareſcallatus inſigne eſt laterculus tranſverſe ſectus ſuperiori patte ni-
gra, inferiori argentea, impolitis coccineis duobus glutis, in decuſum trajectis. Mareſcal-
latus tel-
ſera.

§. vii. Dicuntur vero Mareſcalli imperii hereditarii. Nonnunquam utulum
illum vidi, Romani Imperii & Ducatus Svecie Mareſcalli. apud Cruf. P. 3. Annal. Svec.
L. 3. c. 8. p. 166. & alibi. Iterum apud eund. L. 3. c. 1. p. 142. 172. Hildebrandus utulum
ſumit Imperialis aula Mareſcallus, ita & L. 1. c. 12. p. 38. Henricus Bappenheimius Se-
cri Imperii & aula Caſareæ Mareſcallus. In A. B. cap. 27. num. 6. vocatur *ſicemare-
ſchallus*.

§. viii. De functione eorum in Imperio legendus eſt ex Sixto Somnero *Linn.* Functione.
tur. publ. T. 3. addit. ad 3. p. 177. ſeq. prolixè admodum: nec non in T. 1. L. 3. c. 7. Con-
troverſia autem inter hunc Mareſcallum Imperii & Mareſcallum aulicum aliquoties
exorta eſt. Id in primis obſervata dignum, ſeniorum Mareſcallum hujus familix munus
exercere, non autem illum, cujus pater vel avus exercuit, cum ſimpliciter ad ætatem
non vero linearum ſucceſſionem reſpiciatur. De quo aliquoties altercatum, ſed de in
familix ea de re tranſactio inita eſt. Vocatur vero Mareſcallus hic ad comitia, non
ut ſtatus, ſed ad functionem exercendam, apud eund. *Linn. tur. publ. T. 4. add. ad 9. 1.*
p. 404. Eum Sereniſſimi Electoris Saxoniæ eſſe vicarium ſeu ſubſtitutalem iptum
nomen & hæc gladiorum teſſera indicant. Exemplum Pappenheimi, qui ingredien-
ti Romæ Caſari Frederico III. 1452. enſem prætulit, videre eſt apud Cruf. P. 3. *an-
nal. Svec. L. 7. c. 10. p. 397.*

§. ix. Pappenheimia propria area, quæ ſecundum & tertium locum occupat, vario
velleræ caruleæ & argenteæ confutur, tripliæ ductu (de vair.) Cruf. *annal. Svec. P. 2. hennia*
L. 11. c. 10. p. 479. vocat inſignia Calatimorum ſex caſides, unam in uno ſcuti, duas in me-
dio, tres in ſupremo loco. Noſtri vocare ſolent Eiſenbütteln.

§. x. Clypeo imponuntur duæ galeæ, quantum prior coronata ſuſtinet lanceis
aureis in decuſum trajectis ſuſpenſa duo vexilla primum & quarti quadrantis ſymbolo pi-
eta, laciniis dependentibus argenteis & atris. Galeæ
prior.

§. xi. Altera galeæ laciniis argenteis (errorem eſſe puto in armoriali, quod alte-
rum metallum exprimitur, niſi ad apicem tincturam fiat reſpectus) & cæruleis ornata
repræſentat Athiopiffam coronatam, crinibus in ſaſticulum tortum collectis, ſine bra-
chiis, ſed auro indutam. Rationem qui querunt, conſulant ſæpe citatum Cruf. P. 3. *an-
nal. Svec. L. 3. c. 5. p. 151. 152.* Quod ſutor civis Lauinganus vicerit Mareſcallum ex
provocatione, unde meruerit civitati caput Athiopiffæ, Mareſcallorum pridem api-
cem, his data Athiopiffa.

Quando ſerum dormit ſutor vix tantulus hoſtem,

qui Lauingana civis in urbe fuit:

Officium memor & teſtis virtutis avitæ:

hos urbi chepeos Caſar & arma dedit.

videlicet caput Athiopiffæ ornatum corona & torque aureo. conf. Wapenb. P. 1. pag.
224. Aliam relationem ex Matthæo Pappenheimio ibidem addit: *Cum bellum adver-
ſum Hungaros monomachus decernendum eſſet, ab Imperatore Mareſcallum de Calati-
m certantini deſtinatū, jamq; ad id accinitum, ſed à S. Georgio monitum, ut ſutori Lauingane
provinciam hanc cederet, pariſſe. Unde cum hic victor extitit, agens petiſſe, ut Calati-
m Athiopiffam ſuper galea geſtarent. Quod Fr. Felix narrat. Condonemus vero anti-
quitati ea, quæ huic ſeculo noſtro ritum moverent: in primis cum addatur, Geot-
gium in rei hunc Mareſcallum pollicem ſuum manu detractum dediſſe, cujus partem
in auro adhuc conſervent Kaiſheimii, alteram vero partem in Pappenheim. Sed*

alibetiam vidimus, hermas muliebres non indignas habitas viris primaribus, ut ad
talia recurrere non sit necesse.

De Stūlin-
genſi-
nea,

§. xii. An alia linea alias tefferas junxerint, non equidem mihi eſt
babile tamen eſt, inprimis de *Landgravorum Stulingenſium* linea: de qua
vandum eſt, *Conrado* Mareſcallo Pappenheimo, qui tribus Auguſtis I. II. III.
Maximiliano II. & Rudolpho II. intervirit, a Maximiliano 1572. ſcripto præſentari
eſſe, ſi *Henricum Luſſum Comitem* contingeret ſine maſculis mori, *Landgraviæ*
Stulingenſem, cum *Dominio Heizen* & opidulo *Engenſi* (*Conrado*) teſto
dendum. Cum vero *Henricus* 1582. extinctus eſſet, *Conrado* renitebatur
C. Zolleranus, & *Petrus Baro Marſpergius*, qui *Margaretam Luſſiam* conjugem habe-
bat. Itaque *Conradus* filius *Cæſare* ſcripto propria autoritate arcem *Stulingen* &
opidum *Engen* occupavit, ſed hæc cauſa mandato *Cæſaris* à *Ludovico D. Warten-*
bergio 1591. captus atque *Tubingam* ductus eſt. Inde ſuum ſcripto, perfectum, ad
1594. *Cæſari* & Principibus *Ratiſponæ* exhibuit. Demum res compoſita. Hæc re-
cenſet *Zeller. Itin. Germ. P. 2. p. 344.* ex *M. Cruf. annal. Svecic. P. 3. L. 12. c. 28. p. 70.* &
c. 38. p. 827. *Fila* demum *Maximiliana*, *Conradi* nepus, *Maximiliana Maria* heredita-
tem marito *Friderico Rudolpho C. Fürſtenbergio* attulit.

Inſignia
hodie

§. xiii. Moderna diſpoſitio inſignium illa eſt, ut laterculis quatuor, quadri-
partim Mareſcallatus & Pappenheimias tefferas referentibus, imponatur caput ſu-
tarium aureum cum aquila expanſa imperiali nigra, cujus & toſtrum & pedes mimo
tinguntur, nec non ejusdem coloris imponitur diadema. Galeæ imponuntur duæ co-
ronatæ, altera cum duobus vexillis Mareſcallatus gladiis inſignitis, altera cum herma
Æthiopiſſæ, de qua num. 10. *Lacinias* vidi lineauo & nigro, iſthinc eodem me-
tallo & cæruleo colore tingi: neſcio vero an mendum ſubſeſſe dicam. Aliquan-
do una vidi contentos galea, ita ut *Æthiopiſſam* ſtipent duo illa Mareſcallatus
vexilla.

Rechber-
gii.

§. xiv. Vidimus §. 3. *Rechbergiorum* communem eſſe cum Pappenheimiis or-
tum; unde de his etiam pauca. Cæterum quamvis altiores titulos illi non atſecti-
rent, à pluribus tamen ſeculis illuſtriſſimas contraxere aſſinitates, cum familiis
Comitum & Dominorum Celeberrimorum *Holfenſteinis*, *Sultzis*, *Kirchbergis*, *Vering-*
genſibus, *Tubingenſibus*, *Liechtenbergis*, *Viemſpergiis*, *Arheimis*, *Zolleranis*, *Walden-*
burgis, *Polheimis*, *Werdenbergis*, *Meiſchis*, *Schwarzembergis*, *Archenſibus*, *Friſch-*
Montfortis, *Rotenburgis*, *Aſſermonſis*, *Staffelanis*, *Ortenburgis*, *Gravenecis* & alijs.
Imo *Fatus* de *Rechberg* *Amitam Teccenſem* Ducem duxit. Demum *Comitum*
axioma uni lineæ ab Imperatore hoc ſeculo acceſſit. Illa vero linea deſcendit, ſeſta-
petſite filia, quæ *Comiti Limburgio Styrumio* nupta eſt. Baronum vero linea
ſuperſtit.

Comites.

Barones.

Inſignia.

§. xv. Vetus inſigne ſemper fuit & hodie manet laterculus aureus inſignitus
duobus leonibus rubeis tergis obverſis, & caudis implicatis. vid. *Wapenb. P. 1. pag. 25.*
P. 4. p. 1. ubi vocantur *Comites de Rechberg & Rotenlæwen*. Nobiliſſimæ lineæ *Wap-*
penb. P. 1. pag. 110. clypeus aſſignatur argenteus. Apex eſt exurgens cærus aureus,
cornibus rubeis. Sed *Wapenb. P. 4. pag. 1.* adduntur duæ alix galeæ coronatæ, qua-
rum priori inſidet leo corona clauſa redimitus, ex altera proſpicit caput aquilinum
coronatum rubeum. Adduntur etiam duo vexilla decuſſatim poſt ſcutam locata ru-
bea, in quorum altero ovalis parmula argentea tres leones rubeos repræſentat: in
altera itidem comparet orbis perpendiculariter ſectus, cujus prior pars rubea dimi-
diam aquilam argenteam continet, poſterior falciis rubeis & argenteis exaratur. Ba-
rones autem veteri & ſimplici ſcuti atque apice utuntur.

CAPUT XXIX.
Barones in Polheim.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Antiquiores.
2. Baronum titulus in Wolfango renovatus.
3. Veteres possessiones.
4. Linea varsa. Wartenburgia. Laxendorfia. Steinhauſia. Rechbergia. Parzenſis. Leibnizia. Wartenburgia.
5. Linea Leibnizia.
6. Scutum. Polheimia teſſera.
7. Meſſchie ale. Familia.

8. Wartenburgia linea. Wolfgangus. Subdiſtinctiones.
9. Scutum. An Parz? Tozenbach.
10. Galea.
11. Linea Parzenſis.
12. Scutum. Euardian.
13. Galea.
14. Scutum. auctus.
15. Auid.
16. Galea.

§. I.

Quamvis de antiquissima inter Austrios & Styrios proceres gentis Polheimie origine nihil certi dici possit, eius tamen deductio ultra 600. annos indubia fide demonstrari potest, ab aliquo *Pilgrimo*, cujus nomen 1073. 1075. multis aliis illustribus prapronitur. *P. Fürst. in Chron. Ungar.* vetustiore aliquem *Ioannem Polheimium* allegat, qui uxorem duxerit *Aleani Godofredi D. Britannie* filiam. Pilgrini illius filius *Theodoricus* inter *Ottocari M. Styriae* ministros legitur 1108. *Henrico*, qui eius fratre *Vicario* natus est, 1126. *Ottocarus* Marchio teuam contulit. *Theodoricus III.* interfuit expeditioni *Andree R. Ungariae* & *Leopoldi D. Austriae* in *Palestinam* & *Aegyptum*, nec rediit. *Leopoldus* autem ludis *Equitibus Hieropolitans* 1235. interfuit. Ut jam alios praeteream.

§. II. Baronum titulus familiae antiquus, sed dein intermissus, & ob merita *Wolfgangi* renovatus est. Juvat acribere verba *Maximilian Imp.* ex diplomate dato *Lintii* 22. Febr. 1507. Die Herren von Polheim sind vor diesem schon zu Freyherren erhebt / gewürdiget / geadelt / gemacht / und in die gemeinſchaft der Freyherren genomon und gesezet worden / und aber durch lauge der jahre oder verſchriemng der brieff deshalb anſaangen / solcher titul in abuechmen kommen / und sich die bemelde von Polheim nicht gebraucht / haben wir demnach angeſehen / solches obbeneldren *Wolfgangen* ---- und ſeiner vorältern alt / erbar / adelich herkommen / und ihr annehme / getreue / vlechtig / willig / täglich und nünliche dienste / ſer dem *h. Reich* / und ſonderlich unſeren häuſern *Oesterreich* und *Burgund* mit gute reithere mit darurctumq. ſeines leibes / haab und güter ---- gethan bar / und täglich thut und thun maq. ---- und daher ihm und ſeinen erben obangeſageten Frey herlichen titul quädiglich wiedermit verneuert / und von ſondern quaden demelben auch auff die häuſer *Wartenburg* genant / ---- deſſelben ehelichen leibes erben für und für in ewigkeit unſers und deſ. *h. Reichs* Freyherren und freyen Fränken zu *Polheim* und *Wartenburg* &c.

§. III. Vidi etiam in domesticis monumentis designationem arcium & Dominiorum, quae in potestate Polheimiorum fuisse & sunt. ex qua de amplitudine eius potestatis judicare liceat. Ita vero enumerantur: *Wartenburg, Scherensein, Serſenbourg, Rechberg, Tozenbach, Steinhauſ, Rohr, Polheim zu Wels, Polheim zu Leibniz, Puchheim, Laxendorf, Penz, Waldenſ, zum Thurn, Wolfſeck, Luzelbar, Iernharting, Ortensschlag, Aggſtem, Wur. ung, Koblſpar, Hohenberg, Raſpach, Felanahl, Muſſelbach, Wmdern, Ort zu Traunſee, Tegenbach, Troſſenbach, Lichteneck, Pock. luſſ, Teuſch-A tenburg, Schſör- eck, Manneſtorf, Pinnungen.* Quibus accedunt opida & vici toti jus habentes, *Grieskirchen, Schwarzau, Tommelshin, Kennaten.*

§. IV. In varias lineas gens distincta est: omnium pater fuit *Albero III.* Capitaneus Austriae superioris, & *Friderici* Austriae adventus *Helam R. Ungariae* 1236. duxit bellieus. Eo nati inter alios *Albero IV.* *Henricus*, *Ortholphus*, *Philippus*, *Vicarius*.

Primus linea demum in alias filia est *Wartenburgium*, *Laxendorſiam*, *Steinhauſiam*, *Laxendorſiam*, *Steinhauſiam*.

sed terminata 1391. morte *Martini*, qui Abbas fuit in Cremsmünster. Tertio nepotes lineam claufere. *Plum* posteritas in filius terminata est, in quibus *Weicardus* inter Salisburgenses Episcopos celebre nomen habuit. *Henricus Reichenbergi* tanquam fuit, in quibus *Weicardus* Episcopus fuit Pallaviensis, qui Chronicon suorum tempore scripsit, quod in Bibliotheca Augustae servatur. Viennae: Eum terminavit 1171. in 1454. A solo *Philippo* (quem alii *Alberoni III.* ex fratre *Henrico* & *Jutha* *Wartenburgia* nepotem constituit, *Kudoltus I.* autem Comiliarium & adversus *Ottocarium* R. Bohemiae ducem bellicum habuit,) progenies durabilis fuit. Eo enim nati *Goatridus* & *Wernerus*, hoc autem *Weicardus* & *Pilgrinus*: inde totidem lineae à *Goatrido* & *Werneris* seu *Welfensibus* (in *Wels* & *Paris*) provinciae supra Anatum, à *Weicardo* *Leibnicensis* in *Styria*, à *Pilgrino* *Wartenburgica* in provincia supra Anatum: quarum ino insignia considerabimus.

Parzenfis.
Leibniz
Wartenburgia
Linea Leibniz.

§. v. Quod attinet lineam *Leibnicam*, quae iterum defecit, orta ea est, quae dixi, à *Wecardo*, qui *Catharina* filia *Friderici a Leibniz* ducta atem *Leibnicam* in *Styria* affecutus est, & ad posteros tranfmisit. Hanc inprimis ornavit virtus *Erhardi* qui Imperialis Consiliarius, Camerarius, interioris Austriae regens & Ferdinandus 1527. locumtenens, nec non 1530. *Styriae* ad Comitum Augustinae legatus fuit, & ex *Catharina* filia *Gaudenti C. a Metfch* liberos genuit, ac ex illis nepotes, sed in his & nominatim *Gaudenti* linea extincta est, herede *Ladislao à Kurring*, qui forte ipsius natus erat, atque *Reinperio* à *Gleuz*.

Scutum.
Polheimia
teffera.

§. vi. Haec, ut & reliquae lineae, initio usque est solo *Polheimio* avito simbolo, quod est palma octo rotis rubris & argenteis dexterioribus oblique exarata, (cotice vier rethe und vier weisse striche oder balcken nach der schrems auff einander.) *Albicubifistras* illas tenias vidi pingi, uti alibi notatum est, Germanis antiquis non plurimum illius sicuti discrimen observatum.

Metfchia
etc.

§. vii. Inde concessum est ab Imp. *Maximiliano* praefato *Erhardo*, ut cum 1497. mense Julio locer ejus mortuus esset, ipse & posteri bona & titulos ac insignia *Metfchia* usurparent, quae sunt tres a. a. caruleae in alveolo argenteo. conf. *Wapenb. P. 2.* pag. 13. Liberi tamen, ignotum qua causa, hoc beneficio non sunt utique bona *Metfchia* in fideum relata. Ceterum illa familia Comitum à *Metfch* seu *Metfch* seu *Amasia* vetus fuit, & 1171. aliquis *Laurentius Dominus Amatie* claruit. Inter posterum modo nomen *Advocati* de *Metfch*, modo *Domini*, demum *Comitis* ubi patrum. Gentem vero quod dixi clausit *Gaudentius*. Eadem autem *Metfchia* insignia 1613. Imperator *Matthias* Gundaccaro ex *Parzenfisibus* concessit.

Wartenburgia
linea
Wolfgangus.

§. viii. *Wartenburgia* linea à *Pilgrino* deducta, in primis ornata est virtute & meritis *Wolfgangi*, qui Caesarum *Friderici III.* & *Maximiliani* Consiliarius, aulae *Marcuscallus* & supremus Capitaneus inferioris Austriae, *Styriae*, *Carinthiae* & *Carniole* fuit: inde primus cubicularius *Philippi R.* Hispaniae. Ejusdem ministerio *Annam* *Butannicam* *Maximilianus* sibi despondit, quam postea *Carolus VIII.* *Franciae* Rex sibi rapuit. Inter *Eq. aurei velleris* etiam lectus est, vid. *Christi. inf. Eq. Eq. A. vell. n. 108.* & *Joannam f. Wolfardi Baronis Borselii* atque *Caroli* *Borboniae* uxorem meruit, & quod caput est, *Baronum* nomen in gente renovari ab Imperatore impetavit. Filius *Cyracus* item Imperialis Consiliarius, aulae Magister, Capitaneus provinciae Austriae supra Anatum & locumtenens Austriae fuit, & ex filis *Weicardo*, *Maximiliano*, *Casimiro* lineas profecit *Wartenburgiam*, *Schoffenstemiam*, quae in prima generatione defecit, & *Puehennam*.

Subdistinctiones.

Scutum.

§. ix. Hujus lineae scutum representatur *Wap. P. 1.* pag. 21. quadrifidum prima & quarta quadra *Polheimius* tenias deferente, secunda & tertia *rubra*, aquilam coronatam & ad perpendicularum auro & cyano divisam representante. Hanc testatur *Christi. inf. Eq. Eq. A. vell. n. 108.* quo & *Stomacherus* inclinat: sed domesticae gentis documenta, gratia *Perillustri Wolfgangi Caroli Polheimii* mihi communicata docuere, aquilam hanc designare *Tozenbach* seu *T. zenbach*. Quod ornamentum marito *Wicardo Polheimio Alberti Austriae Consilario* circa 1394. & eundem concessione *Alberti* attulit uxor *Dorothea à Tozenbach*. Ab hoc vero *Weicardo* non *Parzianae* *Wartenburgiae* domus descendit. Verum illi etiam lineae 1613. Imperator jus hujus testiferae largitus est.

An Parz?
Tozenbach.

§. x. Huic scuto imponuntur duæ galeæ coronatæ, quarum prior jugum alarum ^{Galeæ.} sustinet, iisdem tamen obliquis exaratum, quæ laterculum Polheimium distinxere. Alteri aquila Tozenbachia insitit. Laciniae circumvolant, hanc argenteæ & coccineæ, istam aureæ & cyanæ.

§. xi. A Godfrido linea *Parzensis* sita, ^{Linea Par-} zum *Stemhanis/Parz und Vüsel- burg. In ea in primis claudit *Martinus*, Imperatoris *Contharius* & inter *equites aurei velleris* lectus, de Maximiliano autem in bello Gallie & motibus Belgicis optime meritis. Filius ejus *Sigismundus Ludovicus*, e totidem filius *Andreas, Ludovicus & Sigismundus* tres lineas iterum dedit, in *Ottenschlag, Lechteneck, & Parz ac Stemhaus*, quarum hanc tamen *Sigismundi filius Georgius Kubertus* 1608. terminavit; primam autem *Andreas nepos Ciroolus* 1626. media vero adhuc superest.*

§. xii. Hæc linea etiam *Polheimis* solum tamen gessit, ^{Scutum} *Chiffletio* teste, cum n. 92. inter *Eq. A.P. Martini* insignia recensuit. Dem ut videre est in *Wapenb. P. 1. p. 21.* palma quadripartitiim divisi sunt, ut prima & quarta quadra *Polheimis* contineret tæniolas, secunda & tertia *nigra leonem* contineret *argenteum, rubeam linguam exferentem, auro coronatum aurca catena cello interta* Quod huius significationem attingit, in *Polheimis* documentis memoratur, *Maximilianum II. Imperatorem Paulo Martino Polheimio Sigismundi Ludovici filio & iratius diplomate 15. Dec. 1573.* ^{Eckardsau} scripto concessisse insignia *Eckardsavia*, ob matrem *Annam* filiam *Wilhelmi* ultimi Domini de *Eckardsau*, quæ ipsa leone hoc exprimitur. *Gibr. Bucelin. Germ. P. 3. p. 29.* ubi *Eckardsavia* familiam ab *Ottone*, qui supremus & hereditarius *Austriæ Camerarius* 1255. clauertit, deducit, scutum gentile adicit leone coronato insignitum. Sed nullum adest catenæ vestigium. Verum cum non raro illius sculptor aberraverit, in hoc etiam vix adeo certa illi fides tuerit.

§. xiii. Parmæ dux insitunt galeæ coronatæ, altera *Polheimia*, altera nisi fallor ^{Galeæ} *Eckardsavia*, sustinens emergentem leonem catenatum. Laciniae dependentes utrinque argenteo pinguntur, addito coloribus hinc rubeo, hinc nigro.

§. xiv. Aucta sunt insignia ex eo tempore, cum *Gua. Accaro Polheimio*, qui ^{Scutum} *Rudolfi II. Matthiæ & Ferdinandi II. Confiliarius, cubicularius, Consili aulici Assessor, & Cameræ Præfex* fuit, atque *Matthiæ* nomine 37. legationes obivit, Imperator 1613. concederet, ut *Tozenbachia* & *Metschna* symbola, ex duabus lineis *Wartenburgica* & *Leibnicia*, suæ etiam *parmæ* intereret. ^{Aliud.}

§. xv. Huc refero insignia *Polheimia* ex *Furfl. Wapenb. P. V. pag. 6.* quæ bipertita sunt. Dextra pars iterum quadripartita *Polheimis* tæniis & leonem *Eckardsavium* (catenæ vero nullum apparet indicium, quod incutæ sculptoris tribuo) componit. Posterior scuti pars non minus in quatuor laterculos dispescit, quorum primus & quartus aquilam *Tozenbachiam* continet, verum iterum sculptoris vitio omiſſa corona.) Secundus *argenteus tria capita* necio quorum animalium cærulea defert. Ego vero vix dubito, illa capita in *alio* commutanda esse, & qui in reliquis, ut vidimus, laterculis oſcitavit, sculptorem non diligentius alas illas inspexisse. Ita fuerint *Metschna* insignia. Tertius laterculus plus habet difficultatis, nam in eo rubeo conspicitur columna coronata argentea, & subter eam figura, quam vix exprellero, nisi quod rhombo perforato similis est. Cujus aræ significationem neutiquam capio. Nisi dixeris illam etiam columnam ad *Metschna* spectare: vidi enim alicubi *Metschnum* scutum, hinc alas, ex dextra autem parte columna illa insigne.

§. xvi. Scuto isti imponuntur quatuor galeæ coronatæ: ^{Galeæ} *Prima* sustinet alam *Polheimis* diagonalibus tæniis exaratum: *secunda* *leoni* argentei coronati, & collum millo revincti, qui scipionem vel trabem numeris gestans representatur: *Tertia* insitit aquila *Tozenbachia*: *Quarta* innuitur coronata argentea columna.

CAPUT XXX.

Rex Poloniae & Duces Silesiae.

ARGUMENTUM.

1. Regni origo Primi Principes.
2. Piastæ, Reges, Principes, Iterum reges, Jagello & posteri. Reges deinceps lecti, Moldermus Rex Joannes III.
3. Scutum Sigismundi III.
4. Aquila Polonorum insigne.
5. Ignorantia colorum in Gallia.
6. Lithuana tessera.
7. Lithuanae Principes, Uno cum Polonia.
8. Wasarum scutulum.
9. Suecica insignia conjuncta.
10. Controversia ob Sueciam & bella.
11. Præsentio Polonorum in Scetiam, cum Suecorum responsis. Fundamenta Suecorum adversus Polonos, cum horum responsis.
12. Historia, Bella, Indicia, Pax.
13. Hodiernum scutum ignotum.
14. Corona, Galea, Apex, Telamones.
15. Titulus Joannis Casimiri.
16. M. Ducatus Lithuanae, Russia, Borussia.
17. Mazovia.
18. Samogitia, Kiovia, Polbinia, Podolia, Podlachia, Polottia, Fstephia.

19. Pomerania.
20. Valachia.
21. Smolensium, Seretia, Cernichoria, Mitha, livia.
22. Livonia, Præsentio Polonorum in Estonia & Livoniam. Responsiones Scetiarum.
23. Scutula provinciarum regio elyæe circue, dca.
24. Provinciarum, Ducatus & Palatinatum ressera.
25. Silesiarum aquila.
26. Silesia provinciarum tessera.
27. An olim alia tinctura aquila?
28. Scutum Lignicam.
29. Galea.
30. Tituli.
31. Scutum Monstherbergium.
32. Silesia, Lignicia.
33. Glazius Comit.
34. Cursatæ, Familia.
35. Monstherberga fuita.
36. Sternberg.
37. Galea.
38. Tituli.

§. I.

Regni ori-
go.

Amplissimas *Sarmatiae* provincias Germania, Livonia, Russia, Tartaria, Moldavia, Valachia, Transsylvania & Hungaria inclusas Polonorum regnum comprehenditur. Originem illud suum ad *Lechum* refert, qui ex *Illyneo* cum *Czechis* *Eomanorum* autore, circa 550. novam sedem quaesiverit, & in Polonia reperit. Tum ex opere duodecim *Palatinis* seu *Vivivode*, qui uti fere numero ita factis & incedentibus non absumis vetustis Romanorum fuisse decemviris. Inde lectus venit Princeps *Cracus*, tum hujus filii *Cracus*, *Lechus* & eorum soror *Veneta*. Post hanc ad *Polonos* seditum. Inde lectus Princeps *Premislaus* seu *Lescus I.* post hunc *Lechus II.* cuius progenies defecit in *Poprelo* juniore, qui ob patrum necem à mutibus comitibus dicitur. Tum *Piastus* electus est, cujus stirps nuper demum detecit.

Piastæ
Reges.

§. II. Piasti abnepos *Mitisco* seu *Mitiscus* 965. religionem *Christianam* introduxit: ejusque filius *Boleslaus* cognomento *Chrobri* seu acer regum titulum. Quo jure vel cujus beneficio factum illud sit, Poloni & Germani scriptores non idem perhibent: quam litem meam non facio. Cont. Celeb. *Herm. Couring. de finib. Imp. Germ. c. 18.* Ei vero successere filius, nepos, pronepos, *Mitiscus*, *Casimirus*, *Boleslaus* *III.*, qui variis patris flagitis, & *Stanislao* *Cracovio* Episcopo cæto, à Pontifice dicitur devotus, exul in Hungaria 1081. seu 1082. interit. Ei successit frater *Vladislaus* *Sarmannus*, sed ut regio nomine abstineret, Impetii potius reverentia quam Potentis interdito. Unde posteri etiam Principes dici maluerunt. *Vladislaus* filius *Boleslaus* *III.* *Novus* seu distortus, cum quinque habuisset filios, provinciam divit, & plures esse ex opere Principes, ut tamen subinde unus autoritate vel potestate emmeret *Elislaus*. Demum 1295. *Premislaus* regium nomen à duobus seculis intermissum recepit. Quomodo Poloniae Rex imperavit ex Piastis *Casimirus* cognomento *Magnus*, & 1295. *Lithuanus* successorem habuit sorore sua natum *Ludovicum* ex *Andino* regem *Poloniam*. Post hunc regnum delatum est *Hedvigi* ejus filiae, datusque maritus *Lechus* *III.* Princeps, qui in baptismo *Vladislaus* nomen sumit. In ejus posteris duo seculi mansit ad *Sigismundum Augustum*, qui 1572. finem vivendæ dicit. Post eum lectus

Principes.

Iterum te-
ges.Jagello &
posteri.

Henr. VI

Henricus Valesius Gallia regis frater, qui tamen illo mortuo, ne fratrum amitteret, acquisivit regnum amittendum maluit. Cum abdicatus esset, electus est *Stephanus Bartholæus Transylvaniæ princeps*: & post hunc *Sigismundus Svecus*, post quem filii regnarunt *Flaslaus & Joannes Casimirus*: quorum uterque sine sobole, ille deceffit, hic regno se abdicavit: Unde 1669. lectus est Rex *Michael Thomas Korybut Wyszno wiczki*, e Ducibus *Wilmowiczis*, qui ex familia *Lithvanie* magnorum Ducum & *Jagellonicis* partu descendierunt. Hoc sine liberis extincto, successit est *Iustianus*, qui nunc gloriose regnat, *Sacrosanctissimus Joannes Sobieski*, pridem regni *Marecellus* & exercituum Imperator.

Reges
den. ep.
lecti.

Modernus
Rex Jean-
nes III.

§. III. Scutum regis Poloniæ, qui tum *Sigismundus III.* fuit, *Sibmacher*, ita exhibet *Wapenb.* P. 1. pag. 2. ut *Polonicum* dicitur primam & quartam, reliquas duas *Lithvanicum* occupet: Gentilis tellera constituitur parmulam mediam. Eadem dicitur *Svecus* duorum filiorum fuit, nisi quod æque ac patet nonnunquam *Svecica* symbola suis adjecte.

Scutum Si-
gism. III.

§. IV. *Polonicum* proprium symbolum est in area rubra aquila argentea, coronata, rostro & cruribus aureis, alis item ad pectus aureo vinculo colligatis. Ita *Chifflet. Inf. Eq. A. V.* n. 161. Unde errorem esse credo in *Sibmacher*, qui loco illius vinculi literam S auream innecit aquilæ. Nisi dixeris, quod haud opinor, *Sigismundam* nominis initiale aquilæ addidisse. Hujus aquilæ rationem ex eo repetunt communiter, quod circa 550. Lechus, cum extrueret *Gnesnam*, quondam Principis, nunc primi antistitis regiam, aquilarum candidarum nidum reperiret, nascentis imperii augurium. Ab hoc uero ajunt accepisse civitatem nomen, & adjutum regni hoc insigne. Ita *Thuan. L.* 56. p. 125. Unde principibus Polonis ab aquila expansis alis insigne etiam hodie manet.

Aquil. Po-
lonorum
insigne.

§. V. Observat *Cl. Fauchet de l'orig. de Cheval. c. 3. p. 26.* cum in Gallia mandatorum regis Caroli IX. ignes artificiales pararentur, la tunc tantandæ gratia ob electionem *Henrici Regis*, arma Polonica argenteo & nigro colore picta, quod colores regni seuti nescerentur: id vero aliquibus mali prælagi rem esse vitam; patuisse vero fecialium Gallorum ejus temporis impertium.

Ignorantia
colorum
in Gallia.

§. VI. Area secunda & tertia *Lithvaniam* notat: cujus dicitur est in initio *castrorum phraetis* eques argenteus strictum ensium dextra tenens, sicuti capulo *Hungarica* cruce aurea impressa, & cervicibus pendulo: insidens eno item argenteo, carulis phaleris auro clavatis instructo. Verba iterum sunt *Chifflet. Inf. E. I. V.* n. 294.

Lithvaniz
tellera.

§. VII. *Lithvanorum* principes à quodam Italo *Polemone* seu *Polemone* deducere amant: ex cujus posteris *Stendocus* 1232. baptismo suscepto a Pontifice regum nomen obtinuit, sed postea ad gentilitium relapsus est. Stupet hæc extrinsecta, *Stenes M. Dux Lithvanie* & *Smogitta* designatus est: quem circa 1332. *Le Lanus* Itabuli præfectus obruncavit, ejusque viduam duxit, atque principatum suscepit. Hæ septem filios reliquit singulis præfectos provincis. Ex his tertius *Ogrodus* pater *Iug. Montis* fuit, quem solo Polonico impositum §. 2. diximus. Porro inter regni & nuptiarum regiarum condiciones illa fuit, ut *Lithvania* cum annexis circumjunctis *Poloniæ* jungeretur, unumque cum ea corpus fieret. Quæ unio etiam cum *Jagellonicarum* stirps deficeret, permanit, & nunc quoque durat, ex æqua utraque gente.

Lithvaniz
principes

Unio cum
Polonia.

§. VIII. Hæc quadris, quæ regibus communes, media parmula imponitur, *Sigismundo* propria: quæ hinc duabus in balthei modum obliq. ductis secatur in tres partes *scaruleam, argenteam, & coccinam*, inscripta *merite aurea usrim, coccu ligata*. Quæ tellera gentilitia *Polonorum* est in *Svecia* ex qua familia reges *Sveciæ* & ex his *Sigismundus* ortum traxere. De hoc symbolo a. tum est *L. 2. c. 95.*

Walarum
scutulum.

§. IX. Porro cum *Sigismundus* hic Rex *Sveciæ*, sed et ab Ordinibus renunciatum, ejusque pater *Carolus* in solium evectus fuerit, *Sveciæ* & *Poloniæ* ille & nunc misicere: non uno modo, aliquando etiam *Svevicum* scutum ex *Sveciæ* coronis & *Gothicis* tiaribus, atque leone, media parmula *Walseni*, toti imponere solebant: aliquando ita miscebant, ut prima quadra *Poloniam*, secunda *Sveciam*, tertia *Lithvaniam*, quarta *Gothiam*, media *Walarum* gentem notaret.

Sveciæ
insignia
conjuncta.

§. X. Cum vero *Sigismundo*, qui patri *Joanni* 1502. in regno *Sveciæ* successerat, pridem *Poloniæ* Rex, ob varias causas 1559. *Comitus Stockolmenses* imperium

Contro-
versia ob
Sveciam
& bella.

abrogatum, & quia frater Joannes subterfugiebat, in *Carolus* patrum translatione fuerit, à quo ad *Gustavum Adolphum* filium, & ab hoc ad *Christianam* filiam, devolutum est, postquam amiratus *Carolus Gustavus Palatinus* successit, moderni proinde in hoc bella inter utramque gentem, Svecis regem suum & libertatem, Polonis tamen in propugnandis. Unde etiam Sveci, ut Poloni regni sui insignia tenerent, & ut facerent: hi vero cum jure illud etiam juris documentum dimittere volebant.

§. x. l. Locus hic invitat, ut more solito *Polonorum* illorum *Regnum* utaque præteritio *Sveciam* prætendebant. & *Sveccorum* vicissim fundamenta, quæ illis opponenda enarrem. Cæterum historiam præcipuam, ex qua ista petenda, legere licet in *Thuan. L. 115. 119. 121. & 131.* Edidit etiam peculiarem relationem *Jac. Tpotius* in *Helm. à S. Clemente.* Fuere autem istæ rationes *Polonorum*, quibus immutatum Sigismundum, adeoque præteritionis suæ iustitiam probare nitentur.

I. *Desita electione* delitit etiam statuum consuetudo & necessitas regum testamentum, quod electis fieri consueverit, legibus circumferibendi. Unde *Carolo, Erico & Joanni* nullæ præscriptæ. Ac ita præteritione prior sublata consuetudo.

Respondebant Sveci. Successio nec per se mutat nec mutavit in *Svecia* regandi conditiones, sed ad hoc opus esse expressis aut tacito consensu populi. *cont. Thuan. L. 115. p. 288.*

2. Lex ea vetus diserte in *hereditaria unione* adhuc vivo *Joanne* 1590. repetita est.

3. Adversus laudabile regnum *Gustavi & Joannis* opus non fuit multis præsidis, quæ arcepta forent, si quod illi iecus egissent: *Erici* hoc docet exemplum.

II. Inique adactus *Sigismundus*, quem pridem Sveci *Catholicum* noverant, à *Carolo* & Ordinibus ad *leges libertatis successiois suæ hereditariæ contrarias*, & nulli prius regum præscriptas inendas, de nullo præjudicio *Augustanæ* Confectioni tacendo, & diversæ religionis hominibus non adhibendis ad munia.

Resp. Svec. 1. Hoc ipso testamento *Gustavi M. & hereditaria unione* sancitum fuerat.

2. *Sigismundus* religionem Pontificiam professus vi testamenti incapax regnerat: cum vero benigna voluntate Statuum nihilominus admittus sit, in sibi æque iuræ religionis libertatem tervere potuerunt.

3. Jam olim Ordines, si quid in rege novo suspectum erat, novis conditionibus præscriptis mature sibi cavere soliti sunt. Quod hic quam maxime locum habet. Nec eadem prius necessitas, cum reges eandem profiterentur fidem.

III. *Ordines in regis jura involarunt*, comitia indicendo, leges conlendo, jurisdictionem sublata ad regem provocatione exercendo. In hoc instituto iniquè habitis interditi perseverarunt, multos regios deecerunt, regique consilis, dictis, tactis, armis oblitere, violatæ fidei rei. *Thuan. L. 115. p. 286.*

Resp. Svec. 1. Rex nulla idonea regni administrandi ordinatione relicta discessit (quam dein è portu misit formulam, multis modis imperfecta, inutilis, vitiosa tui) nullum Gubernatorem moribus regni necessarium instituens, *Carolo* Senatores æquali potestate adjungens, & Statibus adimens jura, quæ semper illis competuerant. *Althob. 5. p. 55. 56.*

2. Itaque necessitate coacti Ordines de regis reditu sibi nihil certi promittere potes, *Sudercopiam* indictis comitis republicam ordinarunt, fide regi integra *Carolum* autem pro rege præsidem regni esse voluerunt. Hæc *Arbezogivus* comitis repetita. *Alth. 5. p. 57. Cont. Thuan. L. 115. p. 286. 287. L. 119. p. 469.*

3. Ordinibus semper conveniendi libertas integra fuit, nec regis jura imminuit. Exempla etiam in *Germania & Polonia* haber.

4. Novæ constitutiones à *Carolo* non factæ, sed veteres revocatz in usum.

5. In *Svecia* præsentè etiam rege illa est *Comitiorum* autoritas, ut decreta eorum non regis nisi tacita sed Ordinum autoritate expediantur & promulgentur.

6. Inhibita non relatio sed appellatio ad regem, quoad ille nullo *Svecicis* consilio instructus in *Polonia* abesset, ne causæ ad peregrinum forum traherentur.

7. Regiis mandatis parendum non fuit, cum in iura non sua involavit, & eatenus nullum habuit imperium. *cont. Grov. I. B. & P. 1, 413.*

IV. *Carolus cum. f. ad Lubinam gessit*, in regni administrationem involavit, exclusis Senatoribus in se solum auctoritatem transferre conatus est, a rege populi animo abalienavit, adhibito imaginario consensu Ordinum, qui non interfuerunt, vel metus aut fraude in partes peetracti. *Thuan. L. 115. pag. 286. L. 119. pag. 468. L. 121. pag. 564.*

Resp. Svec. 1. Calumniose hæc Carolo obijciuntur, non minus ac alia quorum non convictus est. *cont. Thuan. L. 121. p. 565.*

2. Ipse Joannes Rex Carolum per huius absentiam protegem esse testamentum iussit. *Sundercopensia* comita idem ei munus detulere, & ut depositum reciperet 1597. *Arbogensia* impuleret.

3. Si regnandi avidus fuisset, prius delatum sceptrum acceptare poterat, vide *Typos*. apud *Thuan. L. 131. p. 983.*

4. Carolus non prius suscepit regnum, quam Joannes Sigismundi frater, in quem illud transferre ipse studebat, onus à se deprecaretur, & solemnem formulam cederet. *Thuan. L. 131. p. 986.*

V. Rex ubi in Sveciam satellitio è subditis collecto, tum honoris causa, tum ne Caroli injuriis obnoxius esset, munitus venit, tanquam *hegus Calmaris* portu portaque clausis habitus est: & post *Lincopiense* prælium, regis per induciatum specieem repentina irruptione oppressis, infelix ad conditiones iniquas vi coactus, quibus obligari non debuit; Unde Stockholmiam cum iturus esset, tempestate Calmariam reiectus, & alioqui in comitis ludibrio, utpote sine potestate, futurus, non tamen animo regni defendendi, in Poloniam rediit. *Cont. Thuan. L. 121. p. 566, 567.*

Respons. Svec. 1. Satellitio plura peregrinorum militum millia necessaria non fuere.

2. Non negatus regi, si à vi abstineret, suus honor & obedientia. Et omnia tentata media, ut res transigeretur amicè, rege non audiente conditiones.

3. Post victoriam etiam Carolus omni cultu eum profecutus est.

4. *Lincopienfes* conditiones nihil iniqui nec novi habuere.

5. Metus si quis adiit pactis, non iniustus fuit. Nec regibus ab his promissis restitutio conceditur.

6. Quæ de animo Caroli & subditorum in se Sigismundus suspicatus est, vana fuere.

7. Discessus causæ frustra tempestas prætextitur, & hoc quoque rege indignum fuit, quod ante Reipublicæ turbatæ constitutionem ex regno inicus proceribus discessit.

VI. In propria causa iudices esse non debuerit Sveci, nec homagio obstricti illo se vinculo liberare.

Resp. Svec. 1. In omni regno, ubi astricta imperantium potestas, iudicium universis Ordinibus debetur: arbitros non semper commoditas vel necessitas permittit.

2. Ipse Sigismundus arbitros, de quibus convenerat, licet sæpe rogatus vocare superfecit.

3. Svecorum homagii, juramento regis & pacto tanquam conditioni innixi, hoc violato obligatio desit.

VII. Saltem *Sigismundi liberi innoxii* præteriti non poterant. Nec iniqua conditione gravari Vladislaus.

Resp. Svec. 1. Succedere liberi parentibus in eo statu, in quo tempore mortis fuere, unde quæ amissa prius, etiam amissa sunt heredibus.

2. Nullibi liberi nisi in patrimonialibus regnis jus proprium habent, sed tantum à parentibus, adeoque post horum facta.

3. Jus feudale huc non trahendum.

4. Waldemaro & Magno regibus abdicatis Sveci jam olim noluere liberos succedere.

5. Vladislao certa conditione non iniqua, sed nixi à testamento Gustavi, oblata

corona, quam noluit accipere. Unde jure tota progenies Sigismundi *electoris* *Lincopienfibus* 1600. exclusa. Joannes autem ultro 1604. & 1606. celsit suo jure *Thuan. l. 131. pag. 986.*

Fundamen-
ta Sveco-
rum ad-
versus Po-
lonos,
cum ho-
rum re-
spōsis.

Fundamenta Svecorum, quibus factum tueretur, apud *Heft. Joh. Mich. de Cen- troverf. Sveco-Polon.* in primis illa sunt

I. Nisi reges faciant, quæ ante inaugurationem juramento promiserint, testes ordinibus Sveciæ temper sunt, vi & armis resistendi & obedientiam sibi præstandi: quæ non solum aliarum gentium ratio est, cum non temere credi possit, aliquid absolute imperio ejus se subjecturam fuisse, vel tolerare voluisse, quæ præ se utilitatem vel omnino non vel non præcipue putassent curaturum: verum etiam in Svecia exempla suppetunt *Ragvaldi, Severchri, Waldemari, Birgeri, Magni Sveci, Alberti Megapolitani, Erici Pomerani, Christiani, Johannis & Christiani II. Danonum, oppugnationum, castrorum, solio dejectorum, pulforum.* Recens etiam exemplum est *Erici.* Nec à Polonorum moribus hæc abluunt.

Respōd. Polon. 1. Mutata conditio regni, cum electivum regnum fietet hereditarium.

2. De exemplorum etiam justitia quæri potest.

3. Adversus imperantes subditorum vis semper injusta. Confer *Grot. de l. B. P. 1, 4, 1. seq.*

II. A Sigismundo, qui diu ante ad Ordines missis literis leges patrias sæpe agnoverat, & ad confirmandam obligationem ex *hereditaria unione* 1590. tenebatur, post multas tergiversationes ante coronationem *Ordinibus data fides & leges jurata.* cont. *Thuan. l. 109. p. 1407.*

Resp. Polon. Ad hoc quoque juramentum cum injuria coactus est Sigismundus, quod à decessoribus non exactum fuerat.

III. A *Rege adversus hoc juramentum multa designata*, cum religioni præjudicium faceret variis modis (ne plura auderet facultas & occasio tantum Principium religionem Pontificiam singulari zelo ardenti detuere. vid. *Michob. l. p. 12. 22. c. 5. p. 62.* adde de suscepto *A. F. ordine* dicam) Ordines & Carolum ab utriusque iurium suorum arcere vellet. vid. *Michob. l. p. 27. 28.* non ordinata republica discederet, ad se omnem potestatem traheret, vid. *Michob. 5. p. 64. 65.* Sudercopientia comitia & statuta impugnaret, ac ita hoc auderet, quod nec hec præfenti regi. Adde vitæ Caroli in duas structas, exercitum invadendæ Sveciæ in Finnonia sustentatum, proximos milites divexatos, & crudeliter habitos, Esthoniæ alienationem tentatam, Meis traditam Kexholmiam. conf. *Thuan. l. 115. p. 286. seq. l. 119. p. 468. seq.*

Resp. Polon. Alia calumniose affinguntur Sigismundo, aut suspitionibus vanis nituntur, aut jure regio facta sunt, sine vitio.

IV. *Ingressus in regnum hostilis*, 1594. Caroli sectatores proscripti, Finnones & Esthones in Sveciam evocati, conditiones rejectæ, Lincopentia pacta, quibus partim à conventionem recedenti ut altera resistere posset sancitum, iterum violata, discessus fugæ similis, quem Poloni etiam in Henrico Gallæ rege abdicacione ulsi sunt. Inde adhuc *Calmarie* relicto præsidium, à quo multa hostilia patrata facinora. *Thuan. l. 121. p. 566. 567.*

Resp. Polon. Sux securitati Rex quod prospexit, quod iniquis conditionibus teneri noluit, & deim periculo, quod Stocholmiæ à Carolo imminabat, se subduxit, nemo jure reprehenderit.

V. Regis decreto comitorum *tenecopensium & Stocholmiensium* ad redeundum, nisi regno exidire mallet, aut filium in Sveciam in religione Evangelica educandum mitti, vocati *contumacia*, & *annus* in Svecos *hostilis*, varia ratione captis eorum & deventis navibus, commerciis prohibitis, actionibus suscitatis, rebellionis cummeo rejecto, vicinis in eos concitatis, monstratus. *Thuan. l. 121. p. 573.*

Resp. Polon. 1. Illusoria regis evocatio, nullis missis navibus, sine milite, nulla securi adventus cautione interposita, & ut perpetuo ibi maneret. (Hanc conditionem à se appositam Sveci negant.)

2. Conditio filio præscripta iniqua.

3. Quæ acta, non hostis sed regis, suos ad obsequium reducitur, animum ostendunt.

VI. Regni iure in Carolum translati in posterum ejus legitima transmissio.

Res. Polon. Non jultior successorum, quam quem a Carolo accipere, titulum esse potest.

§. xii. Hæc utriusque partis fundamenta fuerunt. Quod historiam attinet. Historia. Cum ita regi renunciassent Sveci, arma utrinque publice sumta, & in primis in Livonia gestum est bellum, variante fortuna, dum Carolus viveret, qui se tamen ad pacem bella. obrulerat. Thuan. L. 138. p. 1247. 1248. Sub Gustavo Adolpho lino 1618. de indueris in Induciz: biennium convenit: Inde 1621. Rega cum multis aliis in Livonia ab eodem, dem quod reliquum fuerat 1625. capta sunt, ac in Borussia anno seq. arma translata. Ferebat tamdiu, altero in alterum culpam pacis non coallescente, bellum, donec 1629. in sexennium, medias partes suas interponentibus Gallo, Anglo & Brandeburgico induce conclusit: Has 1635. in 26. annos Vaclavus & Christina produxere. Cum vero 1655. novum bellum (de causis cont. synopticam relationem Spreng. Polon. Novantig. p. 121. seq.) exarsisset inter Carolum Gustavum Sveciæ & Johannem Casimirum Poloniæ reges, renovata omnium litium memoria. Magnis bellum illud viribus & animis gestum, usque ad annum 1660. quo pax in monasterio Olivensi ad Dantiscum feliciter conclusa est, & finita præsentio. In primis postquam Joannes Casimirus vita excedens in Polonia terminaverit illam & ad arum progenem.

§. xiii. Quæ moderni Potentissimi regis ejusque decessoris gentilia arma fuerint vel sint, mihi non satis cognitum, haud dubie vero eundem locum parmulae medicæ occupabunt. Hodiernum scutum ignotum.

§. xiv. Scuto regio imponitur corona, quæ regibus jam in usu est, clausa: vel si galea uti lubet, aperta sine clathris, simili corona clausa ornata. Apicis loco in usu est apud Chifflet. n. 161. Aquila exortica scutariæ similis: Ex galea desiliunt lacinie argento & cocco insignes. Atlantes Sammarthianus est de la Polog. c. 1. p. 502. tribuit duos leones: & papilionem regium seu tentorium cocco cum aquilulis argenteis consutum: interius vellere mutis Pontici sartum. Corona. Galea. Apex. Telamones.

§. xv. Titulum Poloniæ regis Joannis Casimiri idem Sammarthian. p. 500. ita describit: Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prusiiæ, Mazoviæ, Samogithiæ, Kiovia, Volhviæ, Podoliæ, Podlachæ, Poloniæ, Vitepsii, Pomeraniæ, Livoniæ, Curlandiæ, Valachiæ, Smolenski, Severiæ, Cernichoviæ, Michaloviæ. Additur dein titulus Svecicus. Titulus Joannis Casimiri.

§. xvi. De Polonia & Lithvaniâ dictum est. Quod Magni Ducis titulum concernit, Thuanii conjectura non displicet L. 76. p. 1227. Lithvaniæ Principes Magni Ducis titulum usurpabant, non ab Imperatoribus concessum, sed ut Moscorum Principes plurimum Ducum ditionibus in unum coallescentibus hanc prærogativam sui prævati autoritate sumserunt, ita & Lithvanos Duces fecisse vero simile sit. Russiam à majoribus sæpe impugnatam, sæpe victam, tandem Casimirus M. in provinciam redegit. Borussia Equites Teutonici, à Duce Mazoviæ exciti, occuparunt: inde cum regibus Poloniæ gravia gessere bella: Denum nobiles & civitates Borussia, quod tyrannicè haberi crederent, magno Magistro Ordinis fidelitatis juramentum renunciarunt, & se in Casimiri regis dedere clientelam: sed 1466. ita tractatum est, ut regi superior Borussia cederet, inferior beneficio regis ab equitibus teneretur. Transactioni huic Fredericus D. Saxonie Magister creatus stare & Poloniæ sacramentum dicere noluit, ast ob hoc fugere coactus est: cum ejus successor Albertus Brandenburgicus idem repugnasset, jamque armis cogi prospiceret, nec ab Imperio auxilia nasceretur, Borussia partem ordini prius cessam pseudo à Rege accepit, quam nunc quoque successores tenent. De titulo ita ille Albertus 1426. apud Hortled. de caus. bell. Germ. 1. c. 1. p. 1955. Haben sich auch dieselbige Königl. Mai. in Polenlang vor unsern jetzen Herren und Erbblizen in Preussen geschrieben. Cont. supra L. 1. c. 13. n. 7. M. Ducatus Lithvaniæ. Russiæ. Borussia.

§. xvii. Mazovia, inter Borussia, Poloniam, Russiam & Lithvaniam sita, non mentis sortita dicitur à Maslao, qui eius principatum invito Meislao rege obtinuit, seu rebellionem seu Imperiali potestate. Filius vero Casimirus Maslao à suis suspensio eum recuperavit. In Boleslai Crivoviti libetis Maslao post Lesli mortem cum Cuj. 12. Mazoviz.

Casimirus nactus est. Ejus filius *Conradus* verum Mazoviam Dux rexit et ad posterum transmisit. In hunc *Ziemomislus* seu *Ziemovitus* se Casimiro Regi tumulavit, et in ipsa provinciam regno uniri passus est. Demum 1462. morte *Hadolai* Ducis *Ploccensis* & *Belzenfis*, & 1526. morte ultimorum *Joannis* atque *Stanisli* reliquit, et per viam ad regem omnino rediere. *Magazine Wapenb. P. 2. pag. 3.* tribuitur scutum album cum aquila argentea, pectore auream semilunam trinitatam deterrere, et in apice e coronata galea exsurgit.

Samogitia §. XVIII. *Samogitia* ab antiquo Lithvanie annumerata, cum eadem Polonia accessit. Eam ad cultiorem modum Sigismundus Rex revocare cepit circa 1520. qui prius per sylvas dispersi, vicatim habitare inciperent. *Kiozia*, caput eorum, et ad Borythienem & frequens emporium, Ducatus caput est, quem & *Volliniam* & *Podoliam*, *Podlachiam* cum Lithvania Polonus accessisse autumo, & ex *Thuan. L. 56. p. 128. Polotiam* & *Vitepsiam* eidem annumeravero. Caterum hanc a *M. 1579.* *Stephanus* recepit conf. *Thuan. L. 36. p. 326. & L. 69. p. 501.* Ubi quibusdam dicitur, ruerit Polonia, enumeratur in hunc sententiam: *Ea antiquitus suos Duces habuit, & A. C. 980. vel ut Russie annales putant annos à conditu mundi 6488. Re. h. a. c. 1011. paruit, qui ab Vladimir Magno obnegatam in matrimonium filiam bello & citius in perium vitamque ac duos filios amisit. Ab eo tempore Russi Principes eam tenuerunt, donec eorum extincti stirpe Lithvanis, ut quaedam alia Russi aditiones, erant. Dum at Lithone Polonie Rege electo, cum Andreas ejus F. Polotie dominatum accepisset, creta, & inde usque ad annum 1563. in fide regum Polonie permansit, quo a *Joanne* Magno, Duce captus fuit.*

Pomerania. §. XIX. *Pomerania*, quæ in titulis Regis legitur, non illa est, quam sub eo nomine Duces ab aliquot seculis rexere, & quæ pace *Oinabrugia* inter Svecos & Bran lebatur, quæ Electorem divisa est, Imperii nostro tempore haud dubie portio, sed quæ antea Pomeraniæ, quæ sub nomine *Pomeraniæ* seu *Pomerellie Palatinatum* Regia iurata constituit, nec non feudum *Buzovense* & *Lauenburgium*, quod 1526. Sigismundus Rex Barnimio Duci contulit. Olim equidem Svanthoruss Pomeranus Meissnæ Poloniæ auspicio victus, & licet denuo restitisset se submittere coactus tamen, inter ejus posteros, qui ulteriorem Pomeraniam tenerant, frequentia bella adversus Polonos gessere: aliqui ex illis sua Cruciferis legarunt: qui etiam 1311. magnam partem Borussie sue adjungere: iterum 1295. Mešovini morte tota progeniem ultimum Pomeraniæ Ducum extincta, Poloni istius hereditatem, quam etiam cretio in Pomeraniam Ducum, ut patet, sibi vindicare nitentur, vindicantur. Ut autem quid Pomeraniæ penes Polonos est, vel ab hoc Mešovino vel cum *Benedicta* convenuerunt.

Walachia. §. XX. *Walachiam* quod concernit, *Sigismundus Rex* superiori seculo Valachia victa, *Bogdanum* *Waiwodam* sibi jurare coegit. Hoc seculo *Simeonius* de *Constantiniano* *Waiwodam* *Walachia* infeliciter adversus *Tomiam* a *Fureis* sustinutum restituere tentavit. Cladem ultra *Vysnovecius* & *Korecius* *Tomia* pressipino & in fuga occiso, *Michalsonem* præpotuerunt. Iterum 1620. bellum *Walachicum* pro *Constantiano* *Waiwoda* fortius quam felicis gestum. Nec vero potuit *Turcarum* imperio provincia subtrahi aut vindicari.

Smolenscum. §. XXI. *Smolenscum* à multo tempore Eridos pomum fuit inter *Moscicos* & *Polonos*. Superioris seculi principio illud cepit *Moscus* *Basilius*: hoc nostro seculo recepit post bienni obsidionem *Sigismundus III.* sed iterum in potestatem *Moscorum* illud devenit. Quod *Servertim* & *Cernichoviam* atinet, *Joannes* *Sialich* seculo decimo quinto ademerat *Alexandro* *Poloniæ* regi: verum *Vladislaus* *Sigismundi* successoris fortissimi virtuti regnum illa recepta debet. *Michaloviam* seu utriusque *Michaloviam*, quam innuit *Samarthanus* vel ab illo relatus titulus, ignoto quodam vis enim *Michlovia* è duodecim *Borussie* Principibus unus sit, cui *Sua* *Michaloviam* tribui video: non tamen capio, cur illius præ aliis peculiaris mentio in titulo fieret. An *Michloviam* notari dicemus, quam *Vitepsie* Ducatus ascribunt? Nihil denique hoc possum.

Livonia. §. XXII. Superfunt ex titulo duo nomina *Livonia* & *Curlandia*. Et quidem generali notione *Livonia* *Esthonia*, *Letitiam* & *Curlandiam* complectens, cum inter Germanis

Germanis innouisset, postea introducta religione Christiana sub Imperatoris Germanici fide Archiepiscopo Rigenti, & qui libertate a Iostuili Magistro sibi arte parata 1513. Principibus impem annuuntari cepit, Magno Magistro Ordinis Livonici, inter quos continuè tunc contentiones fuisse paruit. Mutationi tandem Motus occasione dedit, cum 1557. ob negatum tributum & alias ut causabatur induciaret conditiones non seruat, bello provinciam adoretur, & ab Imperio frustra auxilia expectarentur: (ob quod imperio jus suum permisit concedit Celeb. *Herm. Conring. de Imp. Germ. c. 29. p. 828. 839.*) unde ali alibi auxilia querere coacti sunt. *Revalia* Svecis se permisit, *Ustulensis* & *Caroniensis* Episcopus Danis, reliqua *Polonis*. Hi *Gothardo Ketlero*, qui Magn. Magister Ordinis fuerat, *Carlantiæ* & *Semgalliam* eundi jure à corona tenendam tribuerunt, cetera ut alias provincias imperii sui habituri. (conf. Historiam ex *Chytr. eo* apud *Thuan. L. 21. p. 954. scilicet 99.*) Quamvis vero *Esthoniam*, utpote que ad Svecorum auxilia contugerat, in potestate non habuerint, & reliqua etiam Livoniæ à Svecis erepta amiserint, univertam tamen *Lithoniam* sibi deberi prætendunt. Videamus utriusque partis fundamenta.

Prætentendunt *Poloni*.

I. In *Esthoniam*. Quod *Revalia* subiecta Magistro Ordinis Livonici non haberit potestatem, se à reliquo corpore separandi, unde jus à Magistro cessum *Polonis* illam etiam complectitur. Cumque *Mofci* pacem faceret 1581. univertam *Livoniam* atque ita in hac *Esthoniam* quoque *Polonis* concessit. conf. *Thuan. L. 76. p. 800.* Sed & *Sigismundus Sveciæ* Rex eam prætentionem *Rep.* donavit. Quæ conditio electionis fuerat. *Thuan. L. 88. p. 352.*

Prætentio
Polono-
rum in E-
sthoniam
& Livonia-
m.

Resp. Svec. (vid. *Hæc. Joh. Mithob. Controv. Svec. Polon. c. 2.*) 1. *Revalia*, cum *Harria* & *Wiria* se 1561. Svecis permisit apud *Thuan. L. 26. p. 1195. 1196.* quod non modo alias omnibus licuit, sed & hic factum eodem jure, quo reliqua *Livonia* inconfulto Imperatore, supremo magistratu, *Poloniæ* accessit.

Respon-
siones Svecorum.

2. *Revalensium* deditio pluribus mensibus ante facta, quam *Polonis* se permitteret reliqua *Livonia*.

3. A Magistro *Livoniæ* etiam requisito nulla obtineri potuerit auxilia: sed nec à *Polonis* certa sperari poterant, qui postea quoque *Esthoniam* reliquam & *Leticiam* ab hoste miserè vexari passi sunt: pacem autem ab illo & restitutionem provincie sine Svecis non impetraturi fuerant. Postea quoque avertius *Mofcos* bellum ob hæc gerendum fuit. vid. *Thuan. L. 96. p. 722. L. 130. p. 899.*

4. Reliqua *Esthonia*, quæ liberare *Poloni* neglexerant, & pleraque ante *Mofcorum* invasionem nunquam in *Polonorum* venerant possessionem, bello iusto *Mofcis* extorsit *Joannes Rex Sveciæ* 1581. qui non alia conditione in belli societatem venit, & diu hostis impetum solus sustinuit. vid. *Thuan. L. 76. p. 803.* Obvertunt vero *Poloni*. Quod *Stephanus* ab invasione *Joannem*, qui arma in *Mofcos* vertenda in ipsam verterat *Livoniam*, dehortatus sit. vid. *Thuan. L. 73. p. 667. 673.*

5. *Stephanus* durante bello, in *Esthoniam* nullius juris sui mentionem fecit: potius de *Vesenbergæ* & *Tolsbergæ* receptus gratulatus est. Conf. *Thuan. L. 76. p. 801. 802. 803.*

6. *Livoniæ* tutela à *Carolo V. Ferdinando I. & Maximiliano II.* commendata *Svecis*, tandem etiam illi facta est potestas vicini Principis patrocinium ambiendi. *Thuan. L. 88. p. 358.*

7. Ut maxime jus fuisset *Polonis* in *Esthoniam*, bello tamen à *Mofcis* erepta, & à *Svecis* recuperata, his cedunt, conf. *Grot. l. 2. c. p. 3, 6, 7.* talem quousque impense redderunt. Adde & prætentionem dotis. apud *Thuan. L. 76. p. 802.*

8. *Mofci* quod amiserant non iterum pace cedere potuerit *Polonis*.

9. Ipse *Sigismundus* de adjungenda *Poloniæ* provincia sepe compellatus, regno carere quam conditionem mire maluit. *Thuan. L. 88. p. 353. 357. 358.*

10. Si tandem consensisse detur, pactio avertius leges regni & avi testamentum nullius esse potest valoris. Et juramento se obligavit, ne faceret. *Thuan. L. 88. p. 357.* Et causa hæc quoque addenda foret aliis, ob quas regno exutus est.

II. In reliquam *Livoniam*; Quod hæc *Sigismundo Augusto* regi, & *Rep. Poloniæ* se subiecit, deserta ab Imperio, vid. *Thuan. L. 28. p. 333. L. 95. p. 711.*

Resp.

Resp. Sveci. Conf. *Mitob.* d. l. c. 3. pag. 42. 1. In *Livonia* summa vi adortus est Svecos Sigismundus Rex abdicatus: itaque provinciam hostiliter occupare sine belli potuere Sveci, quod in primis 1621. & 1625. factum. De causis Svecicæ iustitiæ agitur.

2. Quæcumque in bello solemniter occupantur, victoris dominio gentium recedunt. Conf. *Græ. de l. B. & P.* 3, 6, 2. His vero obvettunt Poloni, Svecorum auctus regem vivum arma nihil acquirere regno suo potuisse.

Cæterum pactis in sexennium induciis 1629. in *Livonia* utrique in id tempus parti relicta sunt, quæ tenebant, nisi quod Curlandiam restitueret Sveci iussu Cont. *M. teran. Nederl. Histor.* l. 46. p. 644 Idem tere tenot fuit induciarum 1635. in 26. annos protensarum. Tandem 1663. in Olivensi pace prædicti inimici accepisse apparet. Ita enim ea decretum art. 4. vid. *Loecen. Hist. Svec.* p. 905. *Serenissimo in Re & status Ordinesque regni Poloniæ, Magnique Ducatus Lithvania, a modo & in præteritum cedant et hujus pacificationis Serenissimo Regi Svecicæ, jusque successorum in eum regnoque Svecicæ, omnem illam Livoniam trans Danaviam, quam Svecicæ hæcætas per tempus induciarum tenuit & possedit, ut & partes eis Danavias omnes, & insulam Rönön in mari sitam, quas per idem tempus induciarum Svecicæ tenuit & possedit, nec non quæquid juris Legibus & Republicæ Poloniæ in Esthoniæ & Oesthoniæ hæcætas nullo modo competere poterat. Atque hæc quidem omnia & singula, cum omnibus suis pertinentiis, terris, sribus & maribus, urbibus, arcibus, propugnaculis, bonis & præventibus, nec non juribus, iurisdictionibus, regalibus & superioritatibus, tam in Ecclesiasticis, quam in politicis, nullis penitus exceptis, in plenum Dominium & proprietatem regum regniome Svecicæ transferunt; Ordinesque & subditos in illa Livonia quique recessitibus partibus, omni erga Regem & Republicam Poloniam obedientiæ vinculo & fidelitatis sacramento exsolvant, nihil unquam in eos ac dictam Livoniam jusque pertinentias postea præterfuri. Cis Danaviam autem Serenissimi Reges regnamque Svecicæ non ulterius, quam habentus, fines sue possessionis in Curlandia aut Semigallia promoveant, aut seruantes à suis à Illustrissimis Curlandicæ Ducibus exigant, aut ullam jus lignandi, aliudve quodvis in Curlandia aut Semigallia præterendant. Commissarii ut vero ad declarandos & dicta in modis ab utraque parte factos, ab utrinque deputabuntur, & commissio hæc intra quatuor septuaginta à subscripto tractatu inchoetur, & intra duas expedietur. Item art. 5. Pars Livoniæ eaque Australis, quæ ante hæc & per hæc belli & temporibus induciarum sub ditioe fuit regni Poloniæ Magnique Ducatus Lithvania, nempe Dnieburgum, Resian, Luticæ, Marienburgæ et cetera omnia loca, quæ per Commissarios ad id utraque deputatis, & possessionis per tempus induciarum fuisse in venientibus, cum omnibus suis pertinentiis, territorii, urbibus, pagis, sribus & præventibus, telonibusque jurius divitiarumque & utili Dominio remaneant in possessione Serenissimorum Regum ac regni Poloniæ Magnique Ducatus Lithvania, nec Serenissimi Reges regniome Svecicæ nisi partem Livoniæ, ut ab altera diverfam, neque in Ducatus Civiliandicæ Semigallicæque & districtum Piltensem, vel respectu Livoniæ Septentrionalis, vel quovis alio prætextu, nullam unquam partem præterant aut præterendere poterunt. Cum vero Magnus Dux Moschovici non modo dictam Livoniam Polonicam, sed etiam partem Svecicæ occupatis armis nunc teneat, ita convenit est, ut si Respublica Polonica aliquid ex Livonia Svecicæ quocumque tempore à Moschovici, armis, tractatibus aut aliter receperit, teneatur totum id Svecicæ utroque præterant non imputatis belli expensis restituere: eodem modo & rictissim, si in quamvis parte aliquid ex Livonia Polonica quocumque tempore à Moschovici, armis, tractatibus, aut aliter receperit, teneatur totum illud Poloniæ & Magni Ducatus Lithvania utroque præterant non imputatis belli expensis, restituere. Titulis & insignibus Livoniæ tum Svecicæ & Majestatis Svecicæ jusque successorum Reges Svecicæ ratione Septentrionalis Livoniæ quæ in Ducatus, tum Sacra Regia Majestatis Poloniæ & Magni Ducatus Lithvania ratione Australis Livoniæ sub titulo Ducatus promiscue utentur.*

§. xxxii. Alcubi vidi Sigismundi III. teutum cum scutulis regnorum. Principatum & Palatinatum dupliciter ordine illi circumscriptis, quæ hic enumerantur prout ea picta vidi, de fide pictoris, an nunquam in coloribus assignandis aberat. Cuius aliquot ipse exempla notavi (ponitorem me neutiquam interponens. M. S. Curium quadripartitum erat ex Poloniæ aquila & Lithvanicæ equite. Et imponabatur medium

Scutula
provincia-
rum regio
clypeo
circum-
data.

du
pa
la
ar
in
re
v
P.
la
le
L
n
c
l
c
l
l

diunt aliud feutum ex *Sveviae* & *Gothiae* tessellis quadripartitum, cum *VVasarum* media parmula. Hinc feuto torque aut velleris circumdato & corona redimito 46. feutura adhiuntur. In suprema regione feuto majori imponitur feutum rubrum cum argentea aquila coronata, Poloniae vero simbolo. A dextera proxime sunt parmulae, in duos circulos seu ordines distributae & catenis aureis conjunctae; Exterior referebat illos titulos *Poloniae majoris*, *Sveviae*, *Duc. zur Mas*, *Poloniae*, *Duc. Sradiae*, *Razvillorum Duc. Olykae*, *Palatinatus Crugiae*, *Palatinatus Sradiae*, *Palatinatus Lublini*, *Palatinatus Kiorniae*, *Palatinatus Trocensis*, *Dobruinae*. Interior circulus continet feutura *VVasarum* gentile, *Duc. Moscoria*, *Livoniae*, *Palatinatus Sandonariae*, *D. Zatoria*, *Palatinatus Lancetiae*, *Palatinatus Minscensis*, *Palatinatus Plocensis*, *Palatinatus Polocensis*, *Palatinatus Podlachiae*. Ex sinistra parte exterior ordo ille est *Poloniae minoris*, *Magia D. Lubraniae*, *Duc. Russiae*, *Duc. Borussiae*, *Duc. Pomoraniae*, *Duc. Silesiae*, *Palatinatus Chelmenensis*, *Palatinatus Mjoskavensis*, *Livoniae*, (quod nomen duobus datur feutulis) *Vilcomarcensis*, *Palatinatus Podlachiae*. Interea vero has parmulas exhibet Regni Gothici, *Duc. Smogitiae*, *Duc. Slupzensis*, *Palat. Belzensis*, *Palat. Breskensis*, *Palat. Novogrodenensis*, *Palat. Ravaensis*, *Poloniae regionis*, *Palat. Smolensensis*, *Palat. Breskensis*. Intimum locum obtinebat extremas duas series iungens pelta *Molaviae*. Ex his ad Svecicam successione spectant elypei *Svevicus*, *Gothis* & *Walarum*. Ad *Poloniam majorem* referuntur *Palatinatus Calisiae*, *Lencetiae*, *Breskensis* (ita enim credo legendum loco *Breskensis*) *Sradiae*, quae inter Ducatus collocatur, & tanquam *Palatinatus* repetitur, *Ravae*. Ad *minorem Poloniam* spectant *Sandonariae* (ita enim legendum est, non *Sandonaria*) & *Lublini* *Palatinatus*, *Zatoria* *Ducatus*. Ad *Lithvaniam* spectat *Trocensis* & *Breskensis* *Palatinatus*. *Russiae rubrae* connumerantur *Podoliae*, *Kiorniae*, *Volliniae*, *Belzensis*, *Chelmenensis* *Palatinatus* & *Satrapiae*, *Olykae* *Duc.* *Russiae albae* autem *Novogrodenensis*, *Minscensis*, *Polocensis*, *Smolensensis*, *Moscoria* & *Moskavensis* *Ducatus*, *Mazoviae*, quam duplici nomine *Ducatus zur Mas*, & *Moscoria* expressam vidi, quod forte ob aliquot Ducum illorum lineas factum est, ubi complectitur *Plocensem* *Palatinatum*, *Podlachiam*, terram *Dobruinensem*, eodem spectat *Livonensis* *Castellanatus* & territorium. Nec tamen satis video, cur duae *Livoniae* tesserae ostendantur.

§. xxiv. Insignia illa sunt: in serie dextra externa *Poloniae majoris*, aquila auto coronata argentea in minio, *Sveviae* tres corona aurea in caruleo, *Duc. zur Mas* aquila argentea in minio, *Podoliae* in caruleo sol aureus quindecim radius, qui singuli in stellis terminantur, fulgurans, *Sradiae Duc.* in aureo elypteo a dextris aquila media nigra, cui a sinistris tergo adhaeret erectus utriusque, corona capitibus impendente, *Razvillorum Ducatus Olykae* in auto aquila nigra, pectore deferens parmam quadripartitam, in qua areolam primam tria cornua venatoria ornant, rebus parum non agnoscere potui symbola, *Calisiae* in feuto tessellato auro & nigro caput adversum bubali rubei, annulo argenteo pernae trajecto, & detuper incumbente corona aurea, *Sradiaensis* *Palatinatus* iterum utrius erectus tergo adherens aquila dimidia, sed rubrae & quidem ex sinistro latere locatae in parma argentea, *Lublini* in caruleo gradiens cervus suo colore pictus collari revinctus: *Kiorniae* in caruleo eques dextram versus convertus, & in *Livonia* utrius erectus, utriusque incumbente detuper corona aurea, *Trocensis* *Palatinatus* in minio pars manium cum duabus turribus utrinque & in medio porta ex argento, *Dobruinae* in nigro facies triplex *Geryonis* coronata auro. In interiori ambitu dextro: *VVasarum* parma gentilis transverse secta ex cyano, argento & coeco, incumbente fasciculo spicarum utrinque revincto aureo, *Moscoria* & *Moskavie* in nigro aquila argentea auto coronata, *Livoniae* in cyano gryphus aureus, (*Cyano* *Spingemb. Adell.* P. 2. L. 12. c. 34. p. 317. b. *Livoniae* tribuit in area carulea gryphum aureum alis coeco infectis, *Sandonariae* pelta bipartita hinc coecinea, illinc ternis aureis & nigris fasciis exarata, *Zatoriae* in argento aquila rubra, *Lancetiae* in carulea gradiens agnus paschalis retrospiciens ex argento cum vexillo candido, rubra cruce insignito, *Minscensis* *Palatinatus* in rubeo eques cataphractus gladio minans, equo albo insidens, elypteo argenteo inscripta cruce coecinea, *Plocensis* in argento aquila nigra, *Polocensis* in caruleo eques cataphractus, ensem evaginatum gestans & feutum cruce rubra insignis, equo argentato insidens, *Podlachiae* in auto ad dextram properrans eques cataphractus gladio minans, ad sinistram respiciens aquila nigra. In

ordine sinistro exteriori *Peloniae minoris* in mimio aquila argentea, auro coronata (nullam differentiam a majori observo, quam quod hujus aquila levam, ut dicitur dextram respicit, quod tamen a phantasia pictoris proficere potuit) *M. Duc. Poloniae minoris*, in caruleo eques cataphractus argenteus gladio nimax, crucem nimiam a dupplicem scuto argentato imprellam gestans, invidens equo argentato, tenens in sinistro quo instructu equi nec non ephippio & dependente stragulo coecineis. *Bohemiae Duc.* in caruleo leo aureus coronatus, *Boruffiae Duc.* in argento aquila nigra e cuspide protenditur brachium armatum gladio mimitans, *Duc. Pomeraniae* in caruleo plus rubeus, *Silesiae Duc.* in auro aquila nigra, inscripta pectori semiluna & cruce illa argentea, *Chebmensis Palatinatus* in scuto argenteo inter tres arbores gradens elephas naturali colore, *Mosaboko* in mimio eques cataphractus cum gladio evaginato, clypeo cruce nigra inscripta, sella rubea, equo argentato. *Levensis* prius symbolum est in caelestino scuto angelus argentatus, dextra argenteum, sinistra aureum tenens tenentem tanquam iter faciens, alterum idem cum Ducali Siradiensi, nisi quod clypeo pro auro est argenteus, *Vilcomariae* in mimio angelus argentatus dextra sequentem aureum tenens, *Valachiae* in argento leo niger, auro coronatus, e cornibus ex auro stella ad cervicem ejus, sub sinistro anteriori pede luna falcata. In ordine exteriori multi sunt scuta *Gothiae*, cum leone rubeo super fluvium saliente, *Duc. Samogitiae* autem cum icone erecto sulco, *Duc. Slupensis* aureum cum grypho rubeo, *Elzels Palat.* rubeum cum equo alato argenteo, *Palat. Breslensis* aureum cum erecto urso fulco, cujus tergo adheret sinistras aspiciens dimidia aquila atra, *Novogradensis Palat.* caruleum insignitum equite, cataphracto gladio & clypeo argenteo cruce rubea inscripta, ephippio rubeo, quo equus candidus sternitur, *Ravens Palat.* rubeum cum aquila argentata, *Smolensensis Palat.* argenteum cum vexillo diagonaliter locato rubeo inscripta quadra aurea, ex lancea aurea dependente: *Breslensis* caruleum cum equite cataphracto, qui gladium evaginatum vibrat, scutum gerit rubea cruce ornatum, & insidet stragulo rubeo, quo equus argenteus sternitur. Infimum *Moldaviae* tentaculum caruleum refert caput bubali adversum aureum, stella inter cornua micante e eodem metallo, & appollitis è lateribus hinc lunula illhinc rosa argenteis.

Silesiorum aquila.

§. xxv. Haec de Polonicis insignibus & titulis. Antequam vero caput hoc claudam, de *Silesiae* etiam insignibus agendum. Cum enim ejus Principes a *Bohemis* dislaum genus referant, qui *Boleslai Crivoviti* filius à fratribus Principatu pulvis & cum à Frederico Imperatore reduceretur mortuus est, filii quidem Silesiam solam retinuerunt, sed simul tesseram Polonicam, illius seculi more coloribus variatam. Ita *Schickfus*. Chron. Siles. 2. 1. p. 6. *Schlesische Fürsten* sich von den Polen quante parnt, auch den weissen Adler/ welchen sie ins gemein von den Polnischen nemen/ thren vorsehen/ ererbet/ an farben und abwechselung der Adler und anderen geändert / danur sie je nichts gemeines mit den Polen haben mochten. Quod ultimum hoc attinet, aliquid ad mutationem contulisse Polonorum opinor, nescio quam sit mum sit, nam etiam ipsi Silesii Principes haudquaquam ex mutuo odio aquilas suas variaverunt. Potius ex more seculi id factum est, quo fratres & agnati certis discerniculis (quorum apud nos genus est, colorum variatio P. 1. c. 8.) tesseras distinguere solebant. Unde quae nunc Principatum habentur insignia, forte potius Principum fuerunt, qui inter se distinctione illa usi, demum Ducatibus symbola sua retulerunt. De colore aquilarum ita etiam *C. Spangenberg*. P. 2. L. 12. c. 34. p. 316. b. Die Adler haben weisse Adler geführt / bis auff's 1337. Jahr / da sie den Polen in wider schwarze oder andere farb Adler angenommen. De quo mox etiam n. 27.

Silesiae provinciarum tesserae.

§. xxvi. Propria *Silesiae* partia aurea est, imprellam aquila nigra coronata, ad dexteram pectore semilunam & hinc impressam cruciculam, argenteae coloris. Ita *Wap.* P. 1. pag. 5. *Sagynensis* Principatus datur ibidem similis aquila, nisi quod coronae etiam crucicula; In quem modum ibidem pingitur *Croscensis*. At in scuto *Elektoratus Silesiensis* aquila substernitur area argentea, & pectoris lunula additur crucicula; in eodem *Ligernidosensis* seu *Carnovix* aquila in partula argentea expante pectore eam venatorium inscribitur, quod in *Wapenb.* d. I. non comparat. *Olechno* aquila eorum ibidem nigra scuto auro inscribitur, & pectore lunulam argenteam dextram *Tschibinensis* Principatus datur in caruleo clypeo aquila coronata aurea. Quae etiam in

Ratiborii scuti bipertiti parte priori conspicitur, sed sine corona. Tantum *Oppavienfi* seu *Troppazio* Ducatum datur palma solum ex argento & cocco bipertita, quali etiam distinctione pars ulterior *Ratiboria* peltæ, sed ordine inverso tingitur. Singulis hinc scutis in citato armoriali nostro apices dantur, *Silesia* duo cornua aurea, ex quibus utrinque quina vexilla protenduntur hinc duo aurea, tria rubea, isthinc duo rubea, tria aurea: *Crescienfi* duo cornua, nigrum & aureum, & inter ea hinc tria aurea, isthinc tria nigra vexilla, *Saganensi* aquila consistens, semilunam argenteam deferens pectore, *Legnerdensi* duo cornua venatoria obverta, quibus tertium incumbit, *Oelsensi* cauda pavonina, in qua aquila scutaria expansa apparet, *Teschensi* aquila scutaria, *Ratiborio*, jugum alarum, quarum alterius interiora cartulea pennis aureis, alterius argentea rubecis ornantur, *Troppazienfi* inter cornua argenteum & coccineum sex vexilla, terna in dextram locata cocco, in levam totidem argento picta. Galeæ autem omnes præter *Saganensem* coronantur. Lacinus utuntur *Silesia*, *Crosna*, *Oelsa*, *Saganum atris & aureis*, *Carnovia argenteis & fuscis*, *Teschena* aureis & cyaneis, *Oppavia* argenteis & rubeis, *Ratiboria* hinc cartuleis & aureis, isthinc argenteis & nigris.

§. xxvii. Ex civitatum *Ratiboriae* & *Oelsæ* scutis, quæ videre licet *Wapenb.* An olim P. i. pag. 222. dubium alicui esse possit, annon aliquando quidam horum Principum aquilam argenteam in solo rubeo, quæ Polonorum est, retinuerint: cum enim ex Principum suorum scutis dono civitates aliquid accipere soleant, *Ratiboria* anteriori bipertiti clypei regione dimidiam talem aquilam, *Oelsa* integram, quæ pedibus schedam argenteam gestet, ostentat. An olim alia tinctura aquilæ?

§. xxviii. *Silesiorum* Ducum duo in primis scuta aliquot areolis constantia in *Sibmachero* conspiciuntur P. i. p. 6. quæ jam lustrabimus. *Ligniciorum* & *Briegensium* Ducum, (qui in *Piatcorum* Principum ultimo Georgio Wilhelmo 1675. defecere), quod est, quadripartitum prima & quarta quadra aurea aquilam expansam nigram, quæ semilunam pectori impressam gerit, repræsentat: secunda autem & tertia tessellata est ex argento & minio. (Der Lignitsche Schwadwaegel.) Si consiendi sit libertas, aquilam illam nigram ab *Vratislaviensibus* Ducibus gestatam exultimo, nam talis in civitate *Vratislavia* secundo latereulo *Wapenb.* P. i. p. 222. conspicitur. Ex *Vratislaviensibus* autem orti *Lignici* sunt. *Teslitas* Boleslaus calvus forte assumpsit, cum enim *Jaueræ* civitati in eod. *Wapenb.* l. c. tribuantur humiles tessellæ, haud dubie Principis donum, *Svidnicæ* & *Jaueranæ* hinc illas tessellas etiam in usum fuisse oportet: ea vero cum *Lignicis* ab illo Boleslao descendit. In *Sibmachero* superaddidit parmula mediâ lineâ diagonaliter dextro angulo bipertita, & argento atque cocco tincta: hanc vero suam non agnoscunt *Silesiæ* Principes.

§. xxix. Scuto huic cassides imponuntur tres. *Medium* exornant pennæ pavoninæ duplici ordine in orbem dispositæ, ambientes phœnxam auream cum aquila scutaria ex oriente. *Anteriori* insidet aquila nigra oblique locata cum semiluna argentea in pectore: quæ *Silesiæ* est. Has duas galeas circumvolant lacinæ nigræ & aureæ. *Extrema*, ex qua dependent phalæx ex cocco & argento, imponitur globulus aureus sustinens scutulum tessellatum *Lignicum*. Galeæ

§. xxx. *Titulus* non uno modo usurpabatur, sed prout Principatus alii aliis assignati fuerit. Tres fratres nostra ætate ita usurpabant: *Georgius Dux Silesiæ, Lignicis & Briegæ*. (in *Schlesien zur Lignitz und Brieg*.) *Ludovicus Dux Silesiæ, Lignicis, Briegæ & Goldbergæ*. *Christianus D. Silesiæ, Lignici, Briegæ & Pohlitzæ*. Tituli

§. xxxi. *Monsterbergi* palma apud eundem *Sibmacher. Wapenb.* P. i. pag. 6. item quadripartita est: *Primus* latereculus bipertitus ex auro & argento aquilam continet item bipertitam in auro nigram, in argento rubeam, pectori impressa semiluna argentea. Hoc dæyx est *Monsterbergis* Principatus, quod a Boleslao seu Bulcone ridiculo D. *Monsterbergi* Boleslao Calvi *Lignici* nepote vel eius patre Boleslao seu Bulcone assumptum reor. Inde Ducatui adhæsit: unde nunc in *Auerspergi* Principis, quem Imperator illo titulo ornavit, clypeo conspicitur apud *Furfi. Wapenb.* P. 3. pag. 5. Scutum Monsterbergiur.

§. xxxii. Alter latereculus totam *Silesiam* aquilam sine mutatione repræsentat. Sive ob familiam *Silesiam*, ex qua Ducum etiam iteramus descendit: seu quod Silesia,

- Lignicia.** *Oels* designatur totius symbolo : quamvis supra diximus, illi Ducatui eam a pulam dari, sed sine corona & crucicula. Tertia areola *Lignicia testis*o compie tota, una suspicatus sum §. 28. a Boleslao Calvo assumtas, unde ad *Monsterbergum* etiam delapsæ sunt, licet in Lignicium Principatum nulla quod sciam fuerit pertinentio.
- Glazius Comit.** §. xxxiii. Ultimam areolam *rubeam duo balthei sinistri auræ* distinguit, quæ *Glazensis* seu *Clasensis* Comitatus nota est: Hunc 1326. *Boleslaus Monasterbergus* Joanni R. Bohemiarum vendidit, quod ei primum in Silesiam potestatis primum transiit. Iterum Carolus IV. Comitatum ipsi ad dies vite reddidit, sed ut coronæ Bohemicæ subderetur. Inde 1462. *Victorinum & Henricos* duos *Georgii Regis Bohemiarum filios Fredericus III.* Imperator, quem à Vicenitibus obsequium liberaverant, quantum ad dominium *Comitis Glazii* (cujus dominium *Georgii mater Anna Vartemburgensis* militia iam intulerat) & *Duces Monsterbergi* creavit : unde Comitatus ille in familia mansit aliquandiu : sed post varias mutationes 1579. in regiam possessionem rediit.
- Constanz.** §. xxxiv. Scutulum medium *Constadense* transverse secatur, inferiori parte argentea, superiori nigra, per quam ejusdem metalli dux transiit falcata. Nota hæc est familia *Podiebradia* seu *Cunsladia*, quam ab antiquis Comitibus *Bernecens* & *Niddanis* deducere amant. Ex illis sub Rege *Wenceslao* & *Ottocaro* celebris fuit *Leo* seu *Bozko C. Bernecius & Burgravius Zaanyus* fundator monasterii *Soraviciensis* in *Moravia*. *Fo* natus *Geohardus Cunsliadum* condidit, unde filius *Smlow* avito titulo electo *Constadium* assumpsit. Ejus nepos *Esco* ab uxore *Rotenbergia Podiebradum* natus est. Ejus vero pronepos imprimis celebris fuit *Georgius*, qui 1458. Rex electus est, quod axiomata etiam licet à multis impugnatum ad vitam finem retinuit. Ex hac hinc familia familia orta est *Ducum*, quorum ultimus *Carolus Fredericus* 1647. vita excessit.
- Monsterbergæ facta.** §. xxxv. In hac gente *Monsterbergam* *Henrico* & fratribus à *Friderico Imperarii* nomine concessam modo diximus. 1489. Rex *Matthias* ipsi illum Principatum & *Frankensiam* eripuit: sed recepere illo mortuo. 1495. *Osfensis* Ducatus & c. 27. 14. qui extinctis *Ducibus* ex *Pialta* gente ad regem redierant, à Rege *Vladislao* filio concessi, sed ut *Podiebradium* regi cederent. *Henricus II.* Dux *Monsterberg* & *Frankensiam* oppugnavit *Duci Lignicio* *Friderico II.* Ab eodem 1550. redempt *Carolus IV. Dux*, ab hoc iterum *Dux Joannes*. Demum vero ob debita graviora ad *Maximilianum II.* Imperatorem uxorque Principatus devoluit, ipsi Ordibus ad hoc liberatè pretium representantibus. *Oels* tamen in potestate gentis mansit, atque beneactio Imperatoris filiae ultimi *Caroli* *Friderici Elisabethæ Mariæ* concessa est, quæ marito *Sylvio Nimrodo D. VVittenbergio* attulit, atque ab his parentibus filii habent : & *O. S. Silesiam* aquilam totum *Wittenbergio* clypeo imponunt.
- Sternberg.** §. xxxvi. In eodem scuto *Wittenbergio* *Silelio* inter duos inferiores quadrantes vidi insertum laterculum, *tricipiti colli insistentem stellam* representantem. Laterculo *cyaneum* colorem *stellæ auream* convenire existimo : ut notetur Dominium *Sternberg*, ex *Wapensb.* P. 1. pag. 32. Nam *Catharina Wenceslao de Bercha* & *Duba*, judicis provincialis *Moravia*, filia Dominium illud in *Moravia* marito *Carolo D. Monsterbergio* attulit.
- Galez.** §. xxxvii. Huic scuto impositæ tres *galezæ*. *Mediæ* sustentabat jugum alatum expansum aureis, nigris, rubeis, aut eis, nigris & argenteis baltheis exaratum : quod ex colore judico apicem esse *Monsterbergium*, dependentibus hinc utroque metallo, rubeo & nigro colore pictis: Forte *Cunsladius* in eisdem later apex. *Anterior* *galezæ*, est *phaletæ* rubæ & argenteæ, caudas duas pavoninas, quibus singule hinc et inde & ejusdem tincturæ (videlicet rubæ & argenteæ) inscriptæ: *posterior* in cauda pavonina in auro aquilam *Silesiam* monstrabant; *Lacina* circumus olivæ atræ & aureæ.
- Tituli.** §. xxxviii. Titulus *Ducum* fuit : *Dux Monsterbergæ in Silesia, O. S. Silesia, Dominus in Sternberg, Luschnitz & Mezibor. Herkog zu Münsterberg in Schlesien / zu Dels / Graf zu Blas / Herr auf Sternberg / Jaischnowitz & Mezibor.* *Meczboria* bona a *Leslinskio* emit *Carolus II.*

CAPUT XXXI.

Bar. Rauber.

ARGUMENTUM.

1. Familia.
2. Lacus deductio.
3. Possessiones in Austria.

4. Scutum.
5. Rauber, Planckenstein.
6. Galea.
7. Circnitz. Lacus naturae miraculeum.

§. I.

Generosa *Baronum Rauberorum* familia originaria est ex *Carniola*. Ex ea *Gabr. Bucelin. Germ. T. 3. p. 185.* primum exprimit *Matthaeum Rauber* cognomento *Engelschalk*, qui claruerit 1378. Hoc genui *Stephanus* alias *Engelschalk* & *Leonardus* *Margareta* de *Planckenstein* maritus. Hoc nati *Thereminus*, *Gysler*, *Nicolaus*, *Joannes*, *Adamus*, quibus omnibus sobolem adferunt. Ex illis idem *Joannes* titulum liberi *Baronis* tribuit, nec non reliquorum filijs. *Nicolaus* natus est *Christophorus Episcopus Lavacensis*, & administrator *Seccovientis*, qui 1536. decessit.

§. II. De illis ita *Vossig. Lacus de migr. gent. L. 6. p. 204.* *Domini Engelschalli, Rauber cognomento, Carni, & Comitum Arckenburgensium Castellii*, à *latrocinijs* quibus *Dominis suis operam locabant*, nomen adepti, qui *habe possident apud Carlsbyn arcem.* Quod nominis rationem attingit, viderit unde conjecturam probet auctor, mihi vero non sit simile, nomen alicuius quod dedecori esset. Recentet vero post *Stephanum*, qui beneficio Comitum *Arckenburgensium* *Ortenburgensium* *Telach* possederit circa 1379. *Joannem*. 1389. *Matthaeum*. 1400. *Joannem* & *Jacobum*, qui *Circnitz* possederunt 1431. *Leonhardum* & *Nicolaium* à *Maximiliano I. Barone* *subsellis* acceptum, quorum ille *Casparis Mareicalem* egerit, hic ex *Mertpergeni herode* *Alfata* *Juditha* genuerit *Vollgangium Theodoricum*, qui illo tempore eantem *Kayfersberg* in *Styria* supra *Leubnam* opidum tenuerit. In se allegit *Gregorium* ex linea, quae dignitatem *Baronum* non habuerit, tum *Joannem*, *Jacobum*, *Andream* & *Eberhardum*, qui in *Carinthia* *Carlsin* atque in *Austria* *Petronellam* possederunt.

§. III. Familia haec ex *Carniola* in *Austriam* sub *Maximiliano I.* transit, atque *ibidem* *Petternell*, *Planckenstein* & *Krumau* am *Kamp* hujusmodi jure obtinuit. Possessiones in Austria.

§. IV. Insignia exhibet *Fursh. Wapent. P. 5. p. 17.* Et quidem quadrupertitum est scutum. In prima area, cui extrema consonat, argentea, vititur dimidius bubalus feurus (*Büffel ochs* oder *ur. ochs*) niger, auribus (ex quibus flammæ prorumpentes apparent) & lingua rubeis, cornibus auratis et eodem metallo per nares trajecto annulo. Secundum & tertium laterculum rubeum, tunc baltheus sinister nigratum & argenteatum tessellarum duplici ordine variegatus. Scutum

§. V. *Gentilis* testera est bubalus: *Baltheus* notat familiam de *Planckenstein*, cuius heres *Margareta* in matrimonio *Leonardi Rauber* secundo decimo vixit.

§. VI. *Galea* duc insunt coronata, ex quarum priori exurgit bubali *deser* à posteriori protenditur jugum compositum alarum tessellato baltheo exaratarum. *Laciniae* sunt argenteae, hinc nigro isthinc rubeo colore reflexae.

§. VII. In *tirolis* vidimus mentionem *Circnitz* seu *Circonitz*, à quo nomen *Circnitzii* est *Circoniceni* lacui, naturae miraculo: quod ita describit *Georg. Fournier. Geogr. ovib. Notit. L. II. c. 15.* *Tribus minutis a fonte Laubach amno, in pago Zirknitz lacus est, qui quotannis aquis descendente ex abdito venientibus cum ingenti copia piscium exundat, appetente astate exarscit: sic ut quo in loco sunt piscatus, in eo pessime sentem jaccere, quae post congelationem pisci scari: magna tamen quae videri videntur generant nihil.* *M. Zeiler. im. Germ. P. 2. c. 15. p. 1-6.* ita describit: *Dasselbst Jahr alle Jahr/ umb das ende des Herbsts das Wasser auß den löchern gähling herfür kommet/ sehr viel Fisch mit sich bringt/ und das ganze Feld überfluthenmet. So bald aber der sommer herbey näher / sich das Wasser wieder verheret/ und der boden trucken wird/ der gestalt/ daß/ wo man das er neulich gesicht/ und deckt über zwey ehlen lang und einen/ so auß den hölen der berge lebendiq herfür kommen/ gefangen/ man jagend säen/ erndten/ und so man will/ auch jagen kan.* Lacus naturae miraculeum.

CAPUT XXXII.
Com. à Sayn & Wüngenstein.

ARGUMENTUM.

<p>1. <i>Familia. Ex Nassoviis et edita orta.</i>
 2. <i>Altra ex Spanheimis. Diploma de divisione Comitatum inter Godofredum & Henricum fratres. Saynstranius.</i>
 3. <i>Scutum Sayniorum Comitum.</i>
 4. <i>Leo Saynius. Origo. Spanheimia tessella omissa.</i>
 5. <i>Controversia cum Elect. Trevirensi. Controversia filiarum Ernesti com patris.</i>
 6. <i>Hachenburg.</i>
 7. <i>Homburg.</i></p> | <p>8. <i>Maysberg.</i>
 9. <i>Fresburg.</i>
 10. <i>Sireh.</i>
 11. <i>Galea.</i>
 12. <i>Tessera Manderstheido & Sarvino scuto inserta.</i>
 13. <i>Ramus Homburgio-Wüngensteinus.</i>
 14. <i>Scutum lucæ Georgii.</i>
 15. <i>Wüngenstein.</i>
 16. <i>Linca Wilhelmi.</i>
 17. <i>Galea.</i>
 18. <i>Linca Ludovici jun. Lauterburg. Lehr & Cluttenberg. Horstein.</i></p> |
|---|--|

§. I.

Familia.

Ex Nassoviis creditur orta.

Comitatus *Saynensis* in Westphalico circulo, qua ille Rhenano confinis est, situs, *Hachenburg, Altenkirchen* & alia comprehendit: nec unquam tam diu paruit. Traditionem siuequamur, prima stirps Comitum ex *Nassovis*, quorum comitum conditiones, orta fuerit. Ita *Textor* Nassoviorum scriptor *Federicum* appellat, a cuius fratre *Eberhardo*, ejusq; filio *Eberhardo* cognomento *potente* seu *magnifico* reliquam *Nassoviam*, qua nunc quoque rerum feliciter potitur, gentem derivat, ipsum vero perhibet seculo nono in Hispania adversus Mauros bellum gessisse, & arcem *Syn* condidisse, atque ex *Sigeberti* filia *Waltheri de Byland* seu *Ethans* genuisse *Walthernum* reliquorum Comitum conditorem. Quos hic posteros habuerit, non legi. Si tamen aliqua scriptoris torneamentorum sit autoritas, illi recensentur comparasse in *hans* *Magdeburgicis* 935. *Gubhardus*, *Rotenburgicus* 942. *Svevicus* 1019. *Trevirensis*, *Eisenbardus*, 1209. *Coloniensis* *Gebhardus*. Ex ea descendisse oportet *brunensis* *Archiepiscopum* *Coloniensem*, qui 1205. loco *Adolfi* *Montani* depositi electus, quod *Ottoni* *Imperatoris* studeret, à *Philippo* *Augusto* bis captus, demum dimissus & 1208. mortuus est: Ille fratres habuit, *Eberhardum*, *Gerlacum* praepositum *Sevelingensis* & *Henricum* *Comitem*, quo *Henricus II.* cognomento *Magnus* natus est, qui 1247. *mari* *ultimus* *familiam* *terminavit*.

Altera ex Spanheimis.

Diploma de divisione Comitatum inter Godofredum & Henricum fratres.

§. II. Sorore *Henrici I.* & *Ioanne C. Spanheimio* natus est alius *Iohannes Henricus C. Spanheimis* & *Godofredi* pater, qui à *Palatino* *Electore* 1273. Comes *Saynensis* investitus est, novæ stirpis conditor. Ceterum opere preteritum esse reor, ut exhibeam instrumentum divisionis hereditariæ inter *Godofredum* illum *Saynensem* & *Henricum Spanheimium* *Comitem*, quod ita sonat. Wir *Godofried* *Grave* in *Sayn* thum männiglichem / so diesen brieff sehen werden / künde und zuwissen / als sich geschien uns an einem / und unsern geliebten bruder *Henrichen* / an andern theil / unser erbbschafft theilung halben freit erhalten / und derselbige *Henrich* auß seinem guten willen / contents und mit gegebenem irenem angeleht / das irer was wir über all solche theilung der erbbschafft verordnen wurden / für irer und fast zu halten / inhalb darüber fernere ungerichter brieffen / dem irer in meynung all solchen freit und meingkeiten / so erwachsen künden vorzubauen / sagen und verordnen wir / das gemelder unser bruder *Henrich* em haben solle die *Gravschafft* *Spanheim* mit iren schlössern vestinigen / mit irer treuen / sehen leuten / dientsen und leuten allermaßen / wie unser vatter *Godham* *Grave* zu *Spanheim* dieselbe besitet und em hat. Darneben alle güter / welche uns und unserm bruder obgenannt durch absterben westand guter gedächtniß / Altherden *Grävinnen* zu *Spanheim* berühren / an irer seiten *Rheins* die gelegen / ermelder *Henrich* allen haben soll / irer das denff *Winnig* / *Winnig* / und die advocatiam von *Zyore* mit iren antworten und gefallen. Darauff dann wir mit hand und halm verzeipen / als ob ab

aber unser vatter tödtlich abachen / oder seine erbshafft resigniren wurd /
 sollen wir innerhalb Jahres frist von taag unsers vatters absterbens oder sei-
 ner resignation ermelten unsern bruder vrentzen auß unsern gütern / wel-
 che ihme am besten gelegen verweisen / fünfzig marc Colmbisch jährlicher ren-
 then / nach unser und seiner freunde rath zuempfangen / welche fünfzig
 marc renthen wir oder unsere erben wieder taufen moegen mit fünfshundert
 marken / und in solcher die halbscheid all solcher frist fündert marc bezah-
 len werden / soll die halbscheid derselben fünfshundert marc an uns frei wie-
 derumb kommen. Wir halten uns aber bevor die Graffschafft Sayn mit ih-
 ren schlossen / vestungen / getreuen leben leuten / diensten / und anderen ihren
 zugehörigen an der seiten des Rheins / da das schloss Sayn gelegen ist. Es
 sollen auch alle güter / welche nach absterben unser baater verlaud Wechtel-
 den / Bräunnen zu Sayn / an uns benden nach todt unsers vatters fallen wer-
 den / auch alle diensten und leuten frei oder eagen mit den angehörigen her-
 lichkeiten der schlosser Sayn / Hachenburg / Welterberg / Weybracht und
 Hofstem / wo dieselbe auch hinfommen werden / von dieser oder der andern
 seiten Rheins / unser sein und bleiben. Ingleichen sagen und bezeugen wir /
 daß die angehörige getreue diensten und leute der schlösser Spangem / Dille /
 Starckenberg und Ellenbach ermeltem unsem vatter jero zugehörig / un-
 serem bruder dienen sollen / sie bleiben gleichwo sie wollen. Wollen auch zum
 andern / daß unsere kinder / welche ehelich gehalten werden / die seyen männ-
 oder weiblichen geschlechts ohne enige molestation oder widerwärtigkeit / der-
 wegen emer dem andern zuzuzügen / all solcher güter erfreuet sein sollen. Zu
 urkund und gegengüß dieser dingken haben wir unser / unsers vatters / und
 unsers vettern Walam von Spangem / Canonichen zu Colln / Gerhard Gra-
 fen von Niewenar / Johans Herrn zu Wildenburg / und Hermans von Müll-
 lenarcken sigeln an diesem brist rith hanagen. Geschrieben zu Sayne / im
 jahr unsers HERRN / tausent / zweyhundert / vier und siebenzig / am tag des
 heiligen Vincentii. Ita videmus, Goothedo non sui Sanyensis Comitatum &
 titulum retentum, Spanheimio solo penes Henricum manente, quod licet à mo-
 ribus nostri seculi valde abluat, ita ista veritate non inficiens sit. Porro hoc Go-
 dofredo & Jura Homburgii nati Joannes & Engelbertus diverlos emiere ramos : hic
 Homburgium, qui Witzgensteinia successione deinceps auget, ille Sanyensem, in illo-
 rum Comitatu, qui usque ad 1606. quo masculorum ultimus Henricus tatis concessit,
 comitatu præfuit: à quibus matrimonio Annæ Elisabethæ & Wilhelmi C. Witzgen-
 steinii ad hunc ratham successio delapta est.

Sanyensis
tamus.

§. III. Qui ex illa gente Sanyensi ultimi fuere, scuto usi sunt, quale apud Seb-
 macher. Wapenb. P. 1. pag. 17. describitur, ut quadrilateræ areæ media alia parmula
 incumbat. Hæc descriptio primum merito locum hic occupabit.

Scutum
Sanyensis
Comitatus.

§. IV. Media hæc parmula rubra, leonem adverso vultu seu leopardum aureum Leo Sany-
 repræsentat cauda bifurcata, (Löw mit ganzem angeicht und doppelt gespaltene
 nen schweiff) quod vetus dicitur est Sanyente. De ejus origine nihil certi habeo.
 Textor ut & MS. Salmonia produunt, Fridericus tunc conditorem, ei materna insignia
 appendisse. Mater autem ei assignatur Rosina Blanca Ludovici Ducis de Argeben (seu
 Angaben) filia, cui ex coloneum hunc convenisse erendum est. Uti vero igno-
 tissimus hic Ducatus, & tota relatio non immerito suspecta est, ita nihil licetere
 audeo. Si tamen certum sit, Nallovios & Sanyenses agnatos fuisse, rerum harum peri-
 tionibus dispiciendum relinquo, an leonem Sanyentes communem cum Nallovio
 habuerint, colore parvæ, qui diterniculi modus superioribus seculis obtinuit, im-
 mutato & vultu suo converso. De eo etiam dubitari posset, quod tactum sit, quod
 Sanyenti Comitatu à Spanheimiam stirpem, quod modo diximus, translato, hæc
 ascititium symbolum gentili suo prætulere, Sanyenti leone in locum tessellatum
 Spanheimiarum substituto. Huic tamen dubio latissimè facile, si morem antiquio-
 rem cogitemus: quo non admodum insolens fuit, siu cessionis causa tesseras avitas
 plane immutari aut emitti. Ita Ortenburgios etiam Comites ex Spanheimis ortos
 suo loco dicemus; sed in horum quoque patina non magis quam Sanyenti
 vestigium

Origo.

Spanheim-
inæ tessell-
æ omnia.

vestigium tessellarum Spanheimiarum apparet. Ita Leo Hassineus in Brabantini Ducum successit, Norimbergensis in vicem quadratum Zollerniarum, traxes & tertium Saxonicum Alcamorum veteris familie tesseras obliteravit in feudo Lautenburgo.

Controversia cum
EL TIEUR.

§. v. Comitatum ex originaria gente in Spanheimiam delapsum vidimus. Haec ad Henricum itaque duravit ~~ante~~ extinctum 1656. Post hunc viri et Comitatus ad Archiepiscopatum *Teutensium* tanquam caducus devolvi, eo maxime quia feudi natura, & Engelberti, ex quo Wirgenstein, facta renunciazione, perhibebatur, ob diu intermissam investituram 1452. ex gratia *Gerhardi Comitis* novam concessam esse, quae agnatos non comprehendat: & Anna Elitibetha *Hermanni* filiae obstat poterat, quod a patruo semel exclusa perpetuo excluderetur. His vero opponeretur (conf. *Gründlicher Bericht in Sachen Herms zu Crusten zu Sayn und Wirgenstein gegen Joh. Ehrh. von und das Erbgut zu Rier*) feudi *Saynensis* natura terminare successione capax, quod & *Ulrichus* & *Baldwinus* Archiepiscoporum investituram heredum lanissimo nomine vrentes, & exemplum comitatus ad Spanheimios devoluti demonstrarent. Unde licet alia ex parte etiam *Friedrichus Elector Palatinus*, qui iam 1602. quaedam occupaverat, & a subditis iuramentum exegerat, ut post mortem Henrici nullum alium agnoscerent Dominum, *Ludovico* Wirgensteinio Comiti aule suae praefecto investituram concessisset successio tamen ad hujus filium *Annae Elisabethae Saynensis maritum*, hujusque filium *Henricum* delatum est. Huic successit filius *Ludovicus*, & fratri 1656. mortuo sorores *Christiana* & *Joanna*. His patruus, interque eos *Christianus*, & reliquis cessione finita, controversiam moverunt, investiturae Palatinae & praerogativae mascululorum quoad superessent ante femellas inmixti. Verum cum alia quam *Saynensis* mate ex *Henrico* geniti essent, successione eos prohibuere neptes, ex renunciazione *Engelberti* monstrantes, nullam hujus posteris succedendi jus competere, quoad ex *Joannis Saynae* progenie quaequam superesset: ex hac vero ab avia ipse descendebant, non vero avi, quem *Christianus* patrem communem habebat, jure intebantur. Vicit etiam harum causa, & licet pro majori natu, ut succederet jus aliquod primogeniturae feudali titulo & investituris antiquis, quibus feudum *Saynense* pro indiviso possideri jubetur, allegaretur, sed his argumentis, quibus primogenitura non sufficere probabatur, opponeretur alia, sorores duae succedere, altera *Illustrissimo Salentino Archiepiscopo C. Mariae* & altera *Serenissimis Joanni Landgravo Hesse, dem Joanni Georgio Duce Saxoniae* nupta. Illi *Hachenburg*, huic *Altenkirchen* attributa. Illa praeter *Wahlstadium* reliquit *Maximilianum*, quo 1674. mortuo nova de successione contentio quae pactis iterum terminata est. Haec ex secundo thoro floridam utriusque uxoris *Balem* suscepit, eique *Serenissima Saxonica* domus novum hoc ditionum debet incrementum.

Hachenburg.

§. vi. Ad hunc Comitatum spectat *Hachenburg*, quod *Colonienfis Elector* 1666. tanquam feudum vacuum sibi addidit: jus vero suum tunc sunt virgines *Ernestinae*, scripto cujus ille titulus: *Informatio iuris & facti, Weyenland Joh. Graf Crusten zu Sayn und Wirgenstein des ästern nachgelassene beyde Sräntlein Tochter Ernestina und Johanna zu dem schloß / stad und am Hachenburg mit allen pertinentien gegen Ehrh. Colm. so es 1656. unter dem vorwandt eines Erbtentens und heimgefallenen manns leben gewaltthätiger weise emgerogen & beverchtiget sind.* Verum postea in pace *Omabrug*, & *Monaster*, restitutum iurata, his verbis: *Vidua Domini Ernesti C. Saynensis restituitur in exampoll. sponem archiepiscopi & praefecturae Hachenburg cum pertinentiis, ut & pagi Bendorf, in qua sunt ante divisionem salvo tamen jure eiusdem.*

Homburg.

§. vii. *Areola* prima quadripartita parvae *rubeae castrum* dicitur, & *Arpentium* continet: Haec dynastia notatur *Homburgica*, quam *Inta Homburgica* *Georgias Comiti Sayno* attribuitur memoratur. Unde horum filii *Joannes* & *Engelbertus* in divisione 1271. instituta eam partiti sunt, ut uterque ad posteros medietatem dynastiae transmitteret. Quae ratione ~~est~~ utriusque etiam ramo fuit commune.

Maynberg.

§. viii. Qui proximus illi est *larculus ardentis clavem rubeam* perpendiculum *laci* situ locatam continet, quae tessera est dynastiae *Maynberg* seu *Manzberg* inter Meum

Merim & Trevirim sitæ. Hanc ex patrimonio familie *Sircana* fuisse videtur: ex qua per Elisabetham Arnoldi Dn. de Sirek filiam Gerhardi C. Saynenfis conjugem ad hanc gentem delata est. Demum ea *Dorothea Catharina Adolphi C. Saynenfis* filia, cum *Carolo Ludovico C. Salz. nsem* maritum habuit, in compensationem data est, cum Hermannii filia *Anna Elisabetha* in Comitatum *Saynenf.* sola succederet. Unde nunc quoque Sulzus parere videtur, sub Lotharingorum & Trevirantium imperio.

§. ix. In pede scuti prior arca *nigra diagonalem sinistram baltheum argenteum* Freisburg. continet, *tribus capitibus aprugis nigris* impressum: notando Dominio *Freisburg.* Hoc olim peculiare dynastis creditur habuisse, de quibus tamen certiora non constant. Ab illis vel matrimonio vel testamento a *Saynis* pervenire oportet: Ceterum cum reliquis Saynenfibus bonis ad *Ernesti* filias hoc quoque delatum est.

§. x. Arcola ultima *aurea diagonali dextero utraque rubeo* exaratur, illi vero impressæ *tres conchæ marie argenteæ* Stich. conspiciuntur. Telesera hæc omnino familie *Sircana* est, uti etiam in *Sibmich. Wapenb.* P. 2. pag. 14. videre licet. Cum vero ad *Sircanos* dyndallia *Mouclar* spectaverit, in Trevisis nulla Lotharingiam respiciunt sita, hæc quoque eodem symbolo exprimitur. Ceterum eadem qua *Stanzberg* occasione ad Saynenfes & ab illis ad Sulzos devenit.

§. xi. Huic scuto insunt galeæ tres, quarum *media* coronata ex auro pileum Galez orientale acuminatum & superiori parte nonnihil inflexum (unde aliquibus *corvus* videtur representare sustinet, *Saynenfem* apicem. Alieubi videas ejus oram minime redactam. Lacinae vero auro & cocco fulgent. *Anteriorem* eandem castrum argenteum *ditroyov* premit, phaletis illo metallo & minime tinctis, *Homburgio* notando. Ex *leva* exurgit candidum caput equinum cum collo, cui clavis *Mannbergia* inprimatur, & ornatus laciniarum isdem tincturis constat.

§. xii. Diximus duas filias *Ernesti Erneftinam & lothnam* jus paternum maritis Teffleræ attulisse à domo *Manderfcheidia* & *Saxonica*. Unde L. 1. cap. 59. n. 19. vidimus, quod *Maximilianus Manderfcheidus* Comes quadripertitam partem ex *tefferis Sayna,* Mander-
cheid. o. &
Saxonico
scuto in-
lectæ. *Witgensteinia, Homburgia* gentili scuto impetuerit. Ob eandem causam scuto suo *Saxonico* Serenissimi liberi Ducis Joannis Georgii & Joannæ Saynenfis quatuor easdem *Saynam, Witgensteiniam, Freisburgiam* atque *Homburgiam* iniecit, quod capite *Saxonico* insignibus destinato vidimus.

§. xiii. Fuit hoc eorum, quod *Saynenfis* stirps usurpavit ex Joanne prognata. Ramus
Hombur-
gii. Wit-
genst. Huic fratrem *Engelbertum* tunc §. 2. diximus, qui *Homburgum & Valendar* 1294. in partitione fraterna, quam *Adolphus Imperator* confirmavit, nactus est, cum pro se & posteris *Saynenfi* Comitatu renunciasset. Unde non *Comites Saynenfes*, sed *Engelbertus Saynenfis Dominus Homburgi & Valendaræ* dictus est. Eius nepos *Silentinus Elisabetham Witgensteiniam* heredem hujus Comitatus duxit, novus Comitum *Witgensteiniorum* factor per filium *Lothnam*. Joannis abnepos fuit *Ludovicus junior* *Witgenst.* Hujus tres filii *Georgius, Wilhelmus & Ludovicus* totidem lineas dedere. Quarum nunc consideranda sunt scuta.

§. xiv. Ex *Saynenfibus* descendunt, quibus parent *Berleburg, Homburg & Neumgen.* Scutum
lineæ Geog-
gii. Horum in moneta illam vidi dispositionem, ut scutum quadripertitum, in partem media leonem seu leopardum *Saynenfem*, in secunda arcola castrum *Homburgium*, in tertia baltheum sinistram capitibus aprugis exaratum *Freisburgia* dynastia, in prima vero & quarta argentea duos palos nigros *Witgensteinium* *Sayna* contineret. Alibi in moneta observatum est Comitum *Georgii Wilhelmi* scutum quatuor laterculorum, quorum primus *Saynam*, secundus *Homburgiam*, tertius *Freisburgum*, quartus *Witgenstein* continet. *Homburgiam* tefferam ex jure gestant *Engelberti*, cui medietas Domini addita: *Saynenfem* vero (quem tamen leonem in hæc linea non adversa facie, qui leopardorum litus est, sed prospectante pingendum, atque ita distinguendum alii volunt,) & *Freisburgiam* ob præventionem, quam sibi in successione Saynenfis familie asserunt, cui a Saynenfibus successibus *Engelberti* renunciatio obtenditur, & præventioni contradicitur.

§. xv. Nigri pali *Witgensteinium* Comitatum designant, *Hassia* conterminum & à castro *Witgenstich*, quod circa 780. constructum ajunt, denominatum. Huic Witgen-
stein.

præfuisse dicuntur ab antiquo Comitibus. eo ut *Dilichius Chron. Hass.* petlibet p. 88. 89. Pipino Magistro Palatii Francici cum Waldentemius & Reichenbaccenibus tradidit: quorum mascula progenies defecit in *Fridrico 1160. Elisabethæ* patre, quæ *2. n. n. Sigenfi* Domino Homburgi Comitatum istum attulit, a quo ad posterum propagatus est, & nunc quoque illis patet.

Linea §. xvi. *Wilhelmi* linea est, quæ & *Ernestum* dedit, Sagensem ex matre legitime, & ejus ex eodem patre fratres. Dispositio scuti quadripartita illa est, ut patet: laterculus *Sagensem* leonem, secundus *Witgenstemios* palios, tertius *Homburgum* castrum *δίστατον*, quartus baltheum aprugnis capitibus insignitum *Freiburgum* referant.

Galeæ. §. xvii. Huic scuto imponunt galeas tres, quarum prior coronata sustinet pileum orientalem inflexum, vel aliorum sensu, cornu, ex auro, Sagensem apicem, media contacta est pileolo lato nigro, ora reducta argentea, cui insunt plumæ tria: thioæ duæ nigrae interpositæ tribus argenteis, pro *Witgenstemio*: tertia sustinet *Homburgum* castrum: Lacina circumfunduntur primæ aureæ & coccineæ, mediæ nigrae & argenteæ, ultimæ argenteæ & rubrae.

Linea Ludovicijun §. xviii. Superest linea *Ludovicijunioris*, cujus filius *Joannes* apud Electorem Brandenburgicum gratia & meritis pollens, ejusdemque in Marchia, Principatu Mindenfi atque Comitatu Ravensburgio locumtenens, *Honsteinæ* successione aliquid nactus est, unde scuti luculentæ accessiones. Hoc enim, quo ista jam utitur linea, in sex areolas duabus transversis & una perpendiculari, toti incumbente ana parvula, secatur. Ex his medium illud scutulum *Sagense* leopardum; dexter vero in scutiimo laterculus *Freiburgum* baltheum representant. Tum areola secunda seu capitæ sinistra *Homburgum* turrim refert. Reliqua ad *Honsteinam* successione spectant: nam areola prima *rubra leonem* continet *aureum*, sanguineam linguam & falcules extendentem, tertia, sive quæ subius hanc est, quaternis fasciis rubris & totidem aureis exaratur. Quæ pro symbolo *Lauterburgio* usurpantur. Quarta vero area argentea nigrum cervum complectitur *Labranam* & *Clettenbergiam* testem, ultima demum (quæ isti subiecit) tessellis argenteis & nigris impletur, *Honsteinæ* Comitatus notando. De his *Honsteinis* symbolis actum in scuto Brunsvicensi L. 2. c. 9. n. 13. 14. & porro agitur in *Schwarzenburgio* & *Stoibergio*. Ceterum *Labi* & *Clettenberg* in pace Otinabrugensi irrevocabiliter penes Episcopatum Halberstadensem manere iusta, adeoque familiæ Electorali Brandenburgicæ addita sunt: unde Electoris gratia Joanni Comiti seuda illa attributa, quæ nunc quoque illustrissimi nunc tenent. Mirum vero subit, quinar, quod *Witgenstemii* pali omnino hic omitti sunt: Nec galeas quot quasve scuto ita descripto imponere soleant, videre mihi contigit.

Lauterburg. Lohr & Clettenberg. Honstein.

CAPUT XXXIII.

Dom. de Schanburg.

ARGUMENTUM.

1. Origo ex Bohemia Duc.
2. Ulterior deductio. Lineæ.

3. Scutum.
4. Apex.
5. Inter Ordines Imperii.
6. Tituli.

§. I.

Origo ex Bohemiz Duc. Illustrissimi *Schanburgii* in Voilandia dynastæ originem referunt ad veteres *Saxoniae* Duces seu Principes. (Quamvis *Zeller. itin. Germ.* P. 2. L. 4. p. 65. iam Cæsar Magnæ ævo eos floruisse referat.) Ex his *Fratislaus*, qui apud *Henning. Hist. Genev.* T. 4. P. 2. p. 258. ex Ducibus vigesimus secundus numeratur, & primus ab *Henrico IV. Rex* declaratus est 1087. ex Svarana seu Sventochna sorore Boleslai audacis R. Poloniæ, quæ ipsocum coronata est, præter alios genuit *Wladislaus* Ducem vigesimum octavum, patrem non solum *Wladislas*, qui secundus *Rex Bohemie* a *Francia* *Barbarossa* constitutus est, verum etiam *Theobaldus*, qui à tratre missus in auxilium Augusto contra Mediolanenses in Italia perit. Hoc natus est *Theobaldus II.* qui condidit

acent

arcem *Schenburg*. Hujus filius tunc *Theobaldus III.* nepos *Theobaldus II.* Bohemix provincialis iudex, (*Vandersteter*) pronepos *Hermannus*, qui tenax stirpis propagator 1300. mortuus est.

§. II. Celeb. *Rittershulius* orditur leticam à *1. to Guthe* Burggravix *Leitnicensis* Ulteric ded. d. o. conjuge: patre *Friederici* ad *Aussick* 1420. et tñ, avo *Friederici*, qui 1481. mortuus est. (Hinc veto *Buccelinus*, qui in aliis etiam à *Rittershulio* discrepat, parentes assignat *Wolfgangum* & *Cunigundam* *Ortenburgiam*.) *Friederico Ernestus* natus est, hoc alius *Ernestus*, qui 1534. mortuus ex *Amalia* *Leitnicensi* tenuit *Georgium*, *Hugonem*, *Wolfgangum*, hincatam *Glauchensis*, *Waldenburgix* & *Pennicenis* factores. Hoche iterum tres hinc sunt, in *Liechyslein*, *Hartenstein* & *Waldenburg* Illustrissimi *Otto Albertus* cum Lincz filio *Ottone Ludovico* & nepotibus, in *Glauch* Illustrissimus *Godefridus Ernestus* filius *Wolfgangi Ernesti*, & in *Pennick* 1657. defuncti *Wolfgangi Henrici* filii Illustrissimi *Samuel Henricus* & *Wolfgangus Henricus*.

§. III. Scuto utuntur *baltheis* *vinis* *rubeis* & *argenteis* exarato. Eos *dextros* pin- Scutum git *Schmach*. *Wapenb.* P. 1. pag. 31. quocum tacere malim. Viditamen in picturis etiam *sinistros* repretentatos.

§. IX. Exigalea coronata expanditur *juzum* *alarum* *scutario* *typo* impreffarum. Apex. *Laciniæ* sunt *rubeæ* & *argenteæ*.

§. V. Numerantur hi dynasta inter *Ordines Imperii*, tributo illis in *scamno* *Co-* Interordi- nes Imp- petii. *mitum* *Heterozix* suffragio, & loco in *Circulo Saxonico* superiori. *Conf. M. Zeiler. de X. circ. Imp.* p. 298.

§. VI. Titulus est: *Dominus de Schenburg, Dn. in Glaucha & Waldenburg.* Etne- Tituli *sto* autem *Rittershulius* illum tribuit titulum: *Dominus de Schenburg in Hartenstein, Glaucha, Waldenburg, Liechtenstein & Hohenstein ad Adam, Lohmen & Vieheln.* In illorum potestate etiam est *Pennick* ad *Muldam* *Schneebergicum*, quondam *Leitnickiorum*, ex quibus *Hugonis* ultimi filia *Amalia*, quod audiimus, *Ernesti* uxor fuerat: cum autem familia extincta recedisset ad *Saxones*, accepi *Mauritium Electorem* *Schenburgis* illud reddidisse, *Hohenstema* ab ipis recepta.

CAPUT XXXIV.

Com. de Schwarzenburg.

ARGUMENTUM.

1. Familia. *Guntherus Imperator. Ex quatuor Comit. Imperii.*
2. Scutum.
3. *Arnsbau, Sondershausen. Schwarzenburg. Familia origo.*
4. *Honsteme tessera.*
5. *Qua quisvis dynastiis tribuenda?*

6. *Honstema familia & successio.*
7. *Furca & pecten. Dignitas Archiepiscopalis.*
8. *Diploma Imperiale.*
9. *Galea.*
10. *Talamones.*
11. *Scutina juxta posita.*
12. *Titulus.*
13. *Conjectura de Helarungis.*

§. I.

Illustrissimi *Comites Schwarzenburgici* seu *Schwarzenburgici* non eo solum, quod Familia *lex* eorum gentis *Guntherus* ad *Augustam* dignitatem 1349. eligi meruit, (quem nuper, de re literaria universum & in primis de pietatis studio, nec non hac stirpe, cui Guntherus Imperator infervit, præclare meritis *D. Abscherus Frisibius* digno commentario posteritatis memorix iterum commendavit) sed etiam quod peculiari elogio in *quatuor Comitibus* Ex qua- tuo Com. Imperii. *imperii* quorum reliqui *Circius Calerensis* & *Sabaudus* Principali dignitate dein ornati, illi duo etiam pridem esse defuerunt, numerentur, præ multis aliis stirpibus celebres habentur. *Linn. var. Publ.* 4. §. 88. de iisdem memorat, quod conservatores sint *privilegiu de ordinibus in Bohemiam non exocanais*.

§. II. Eorum insignia depicta extant *Wapenb.* P. 1. pag. 14. in quibus nisi fal- Scutum. *lor* ad hunc diem nihil mutatum. Porto scutum bipertitum est in *duabus* *Schwarzenburgica*, quæ dextram, & *Honstemiæ*, quæ lavam occupant; vel si malis quadrupertitum dicere, mediante cruce *aureæ* & *cyaneis* *laniis* *exarata*. Hujus etiam mysterium non capio.

Aroslat.

§. III. Pars anterior in quadrantes secatur: quorum primus & quartus *aurum* & *nit* *aliqua parte adhaerente* representant. Illo symbolo *desert*, hoc *Sondershusium* *nastiam* notari existimo. Quod de *Sondershusio* testatur *Cyr. Spangenberg. Quidam. P. 1. L. 12. c. 35. p. 319. b.* His incumbit scutulum *caruleum leonem aurum coronatum* deferens. *Tb. Hapting. de jur. infam. P. 6. c. 6. n. 915. pag. 376.* Leonem averfa cervice perhibet, de quo dubito. Hoc gentilitium in signe est, & Comitatus amplissimum *Thuringia* nota. Genus originem referunt ad *Witikindum* cognomento *rotum*, qui 779. à Carolo M. captus, cumque baptismum reciperet *Ludovici* nomine in *Thuringia* & *Andegavensium* Comes creatus sit: Patrem cum ajunt fuisse *Witikindi* & *Walgerti*, qui in baptismo *Caroli* & *Ludovici* nomen assumerint. Hoc genitos ad *Junges* Comites, qui 1630. morte *Johannis Ludovici* ultimi defecere. *Witikindum* autem vel *Carolum* conditorem *Schwarzburgie* castris & gentis constituitur. Si traditum fides, exemplum hoc fuerit fractum, qui iisdem *desert* servatis, tantum colores immutarunt: *Gleichiorum* enim leo in *caruleo* clypeo *argenteo* fulget. Quicquid vero de illa origine sit, certe affinitates in familia reperire licet, non nisi illustres, & tequenter ex domibus Principum quaritas.

Schwarzburg.

Familia origo.

Honslein teilec.

§. IV. Altera pars *Honslein* defert symbola, & quidem iterum quadripartita est: laterculus primus & quartus *testellis argenteis & rubeis* fertur, secundus & tertius superioris sui parte *cerulea leonem gradientem aurum*, inferiori *aurca hinc fascias caruleas*, vel siudem *Wapenb.* P. 1. pag. 24. & P. 3. p. 15. sequamur, quæ hic *ex* diximus, *ecce* tingenda fuerint, quod etiam in *Brunsvicenti* scuro docuimus, & intra ex diplomate imperiali certum esse patebit. Unde etiam liquet, quaternas pingendas esse fascias. Hæc incumbit medium scutulum *argenteum* ornatum *ceruleo* vel potius *nigro*.

Quæ quibus dynastis tribu cadz?

§. V. Hæc ad successionem *Honslein* spectare dubium non est: quæ vero *desert* quibus dynastiis applicanda, non omnibus æque expeditum. Cervum *Honslein* inscribit *Wap.* P. 3. p. 15. sed pro *rubeo* *nigrum*, qualis etiam in *Brunsvicenti* scuto visitur: quod cum sit, patet, quod sculptor noster erraverit. Si omnino *rubecum* esse vellemus, *Spiegelbergiorum* Comitum tale fuisse ex *Wapenb.* P. 2. p. 15. dico. Sed quid *Spiegelberg* ad *Honslein* ? *Testellas* vicissim *Honslein* Comitatum attribui, & abhi vidi & *Wapenb.* P. 2. pag. 14. verum P. 3. pag. 15. retractata prior sententia, illo hieroglyphico *Lohta* designatur. *Leonem* cum fasciis *Clettenbergensi* dynastia tribuit *Wapenb.* P. 2. pag. 24. Sed *Lauterburgem* *Wapenb.* P. 3. p. 15. Verumenimvero ut ex his dubis extricare me, certiora edocuit *Brunsvicentiam* excellentissimus *Archivarius Joh. Henricus Hofmannus*, quando ex indubis documentis, sepulchralibus monumentis & sigillis docuit: *Honslein* designari *testellis*, *Lauterburgam* seu *Lauterbergam* *leone* & fasciis, *Clettenbergiam* cervo, ut superius L. 2. c. 9. cum *Brunsvicentium* evolverem clypeum pluribus deduxi.

Honslein familia & successio.

§. VI. Porro quod *Honslein* gentem per antiquam concernit, eam derivare amant à *Ludovico C. de Linderbeck & Bilstein*, cui uxor fuerit *Juta* filia *Ludovici* *Barbati* *Landgravi* *Thuringie*: huic filium dant *Berengarium*, conditorem *Honslein*. *Berengarii* filius *Ludovicus Dn. Lahr* nuncupatur, sed non nisi filiam genuit *Adelheidem*, quæ cum marito *Voldemanno C. Lauterburgio* 1127. monasterium ingressa est: alter filius *Berengarii Conradus* avus fuit *Eligeri* primi *Honslein* Comitis: eius pronepos *Theodoricus* 11. dicitur *Clettenberg* suis adiecit circa 1260. Ultimus matium familiam *Ernestus* 11. clausit. Cum vero defuncto hoc 1593. ditiones occupasset *Henricus Julius D. Brunsvicensis*, *Episcopus Halberstadensis*, *Schwarzburgici* & *Stolbergici* jus sibi illis vindicavit. Idque ex eo successionis mutue pacto, de quo *Joh. Linn. Jur. P. 1. T. IV. add. a. l. 4. 8. 176. p. 628.* memorat, quod de certis civitatibus & pagis inter familias *Schwarzburgicam*, *Honslein* & *Stolbergensem* initium, & a feudum *Domini* adprobatum fuerit. De quo in cap. de *Stolbergie* insignibus potissimum agitur. Porro cum in pacificatione *Osnabrugensi* *Halberstadus* *Episcopus* *Electio* *Brandenburgico* æquivalentiæ nomine attributus sit, diserte etiam cautum est: ut Comitatus *Honslein* pro ea parte, quæ secundum est *Episcopatus Halberstadensis* consuetudine in *dynastiis* seu *profecturis*, *Lohra* & *Clettenberg* & quibusdam episcopis una cum eo pertinetibus

mentibus bonis & juribus, porro quoque penes ipsum Episcopatum irrevocabiliter permaneat, non obstante neq. vigore habente ulla contr. a. litione, quæ à quoquam in contrarium moveri possit. §. Cum etiam. Atque ita familia Schwarzburgica & Stolbergica subtrahatæ sint hæc dynastia, ob quod tamen æquivalentem satisfactionem urere Comites Schwarzburgici & Stolbergii in Comitibus Ratisponensibus 1654. nec non in modernis tandem petitionibus repetere. Verum quod dixi, de his interius occasione Stolbergiorum prolixius dufferetur.

§. VII. Pedem securi argenteum occupat furca (Stren-gabel) & peßten seu ^{Furca & peßten.} rastrum mino uncta: quæ à Schwarzburgicis Lautenbergicis agnatis suis, qui superiori seculo in Philippo defecere, altera Illustrissimorum Comitum, qui superant, linea accepit. Ajunt designari, quod Comites hi Imperii stabulo fuerint præfecti seu archippocomi (Reichs-stallmeister.) Neque enim insolens est nostris, dignitatum etiam notas inferere scutis.

§. VIII. Operæ pretium videtur, huc inferere partem diplomatis, quo Schwarzburgica insignia enunciantur, & illis atque Stolbergicis Comitibus Honsteinia insignia conceduntur. Ita vero sonat diplomata: Wir Rudolph der Andere / von Gottes gnaden / erwählter Römischer Kaysler / zu allen zeiten Nidher des Reichs / in Bermanen / zu Hungarn / Böhem / Dalmatien / Croatien und Slavonien König / Ersherrzog zu Oesterreich / etc. bekennen öffentlich / daß uns die Wohlgebohrne unsere und des Reichs liebe getrene / Wilhelm und Albrecht gebrüdere / auch Ginther / für sich selbst / und dann an statt seiner gebrüdere / Rurthom Heinrichen / Hans Ginthern und Christiam Ginthern / aller der vier Grafen des Reichs / Grafen zu Schwarzburg / Herren zu Arnstadt / Sondershausen und Leutenberg / und samt ihnen die auch Wohlgebohrne / unsere und des Reichs liebe getrene / Wolff Ernst / Jehann Heinrich / Andrew Georg und Christovh / gebrüdere und vettera / Grafen zu Stolberg und Bermgeroda / unterthänigst zu erkennen geben / welcher manen auff wunsend Graf Ernsts des erst lebenden / des frammes und namens zu Honsteyn / nach ihm anno der weniggen zahl drey und neunzig erstolten todlichen abgang desselben Graf und herrschafft / an sie / die benannte Grafen zu Schwarzburg und das Gräfliche hauß Stolberg / erblich gefallen und kommen / und uns dabero demütiglich anerkennen und gebenhen / die weil solch erst anareqter vermann und abgestorben Gräflich Honsteinischer namen / titul / schild und helm / uns / als regierendem Römischen Kaysler / erlediat und eröffnet / daß wir dasselbige ihnen / deren Grafen zu Schwarzburg / so auch denen zu Stolberg / als nachbesehrenten / und wie angehöret / in den Honsteinischen Graf und herrschaffen Succellorn und erben / auß besunderen gnaden / zuverleihen / und mit dem Gräflichen Schwarzburg- und Stolbergischen namen / und wapen zu wirren / auch künfftig also zu führen und zu gebrauchen / zu bewilligen und zu vergönnen gnädigst geruchen : derhalben wir angesehen solch der Grafen zu Schwarzburg und Stolberg sämtlich unterthanig ziemliche bitte / auch die getrene / gehorsame / nistliche und wolerwünsliche dienne / so nicht allein ihre vorältern / unsern löblichen vortahren am Reich / Römischen Kaysern und Königen zu krieges- und friedens-zeiten / sondern ne / die beyde Gräfliche häuser / uns selbst in mannsaltzige wege gedorsarlich bewiesen / und bißhero zu thun / nicht weniger unterthänigst erbetig seyn / auch wol thun moegen und sollen. Und darüber mit wolbedachtem nuntz / gutem ratz und rechten wissen gnädigst darem bewilliget / auch einem jeglichen Gräflichen abschlecht / nentlich den Grafen zu Schwarzburg eines / desselichen den Grafen zu Stolberg em besunderes privilegium darüber verfertigen und erledigen lassen. Und so viel demnach die Grafen zu Schwarzburg belanget / haben wir den obgenannten Wilhelm / Albrecht / Ginthern / Rurthom Heinrichen / Hans Ginthern und Christiam Ginthern / gebrudern / der vier Grafen des Reichs / Grafen zu Schwarzburg / so wol ihren ehelichen leibes erben / und derselben erbens erben / Grafen und Gräfin / und uns gemein iren ganzen Gräflichen hauß / samt und sonders in ewigkeit geberthener massen / nicht alleine Gräflichen

Hönsteinischen verledigten namen und titul/ nemlich/ das sie sich von nun an
 zu und neben ihrem alten hergebrachten gewöhnlichen titul/ der erbt von
 des Reichs/ Grafen zu Schwarzburg/ Herren zu Reinhadt/ Zondelshausen
 und Leutenberg/ auch Grafen zu Hönstem/ Herren zu Zobra und Hötter-
 berg schreiben und nennen sollen/ gnädiglich verleihen/ sondern noch darzu
 ihr ur-altes Erältscher erbtes wappen mit dem Hönsteinischen an sich
 unirt/ vermehret/ gezieret und verbeitert/ und dasselbe also nachfolgender
 stalt zu führen und zu gebrauchen/ gegönnet und erlauber: Nämlich ein
 schild/ dadurch gehet durch auß vom gelben und blauen schrenck weise ab-
 theilten balken/ ein crems zu des schildes linden seiten/nachdem am rind
 das Hönsteinische wappen quartirt/ also das das innere außere und das obere
 innere quartier schach-weise in roth und weiß angesetzt. Die übrigen wren
 in mitte nach der zwerg in zwey/ deren das innere wieder in acht stück in
 unterschieden/ als die erzt/dritte/ fünfte und siebende roth/ die andern zw-
 und obertheil ganz roth/darinnen über und fürlich ein gelber Löw mit über
 sich geschwungenen schwanz/ roth außgeschlagener zungen/ und für sich ge-
 worffenen pranken zum raub geschickt. Dann ferner in mitte dieser quar-
 tierung des schildes ein kleines weißes schild/ darinnen für sich ein schwarzer
 hirsch mit doppelten gestirn von sechs/ ob der seiten dreye/ und oben so viel en-
 den/ zum lauff gestellt/ erdhebet/ (welches nun alles/ wie gehöret/ verhan-
 die Grafen zu Hönstem geführt haben:) Das andere und vordere theil des
 schildes ist auch gleicher weise quartirt/ und darinnen ihr/ der Grafen zu
 Schwarzburg/ anererbte-uralt- Erältsches wappen begriffen/ wie auch in
 grund des schildes unter beiden zusammen gesüßten Schwarzburauben und
 Hönsteinischen wappen/ in einem besondern weißen feld/ der gelb behen re-
 chen/ und darob die rotte gabel/ alles ungefaß benegest. Über den schild ge-
 hen drey gegeneinander gekehrte/offene und gekrönte Hoch thurners helm
 herfür/ und stehet auf dem äußern oder linden zwischen einem doppelten
 hirsch gestirn von sechs/ als unten dreu und oben so viel zinken/ deren das
 außere roth und innere gestirn weiß ist/ über sich ein außgebreiteter blaug-
 spiegelter pfauen-schwanz: auß der mittlen oder andern thurners helm aber/
 über und für sich in vorder mede eines gekrönten löwen mit außgebreiteten
 pranken/ roth außgeschlagener zungen/ auß dessen eren über sich auch ein auß-
 gebreiteter blaug-spiegelter pfauen schwanz/ mit einem gelben rechen/ und
 dann auß den vordern oder dritten helm/ zwischen zweien reiben drei fac-
 stirn/ jedes von sechs/ als unten dreu und oben so viel enden eintramen der
 auffrechten und einwärts gekehrter außgebreiteter schwarzer adler zum lauff
 geschickt: allermassen solch unirt/ vermehret/ gezieret und verbeitert Erälts
 wappen in mitte dieses inners Käyserlichen briefs gemahlet/ und mit farben
 eigentlicher außgeschrieben zu sehen ist. Verleihen und geben derowegen nach-
 mahls vielbesagtem Erältschen hauß Schwarzburg selbe gnade und frey-
 heit/ gönnen und erlauben ihnen auch ewiglich den verledigten Hönsteinischen
 Hönsteinischen namen und titul/ so wol der verstandener manen wannen
 gesüßte wappen schild und helm also anzunehmen und zu gebrauchen/ als
 auß Königscher Käyserlicher macht/ vollkommenheit/ hiermit verständlich und
 in krafft dieses briefs/ und meinen und wollen/ das nun für daß hin/ obgen-
 de Wilhelm/ Albrecht/ auch Günther/ Arthur/ Heinrich/ Hans Günther/ und
 Christian Günther/ gebrüder und vettern/ Grafen zu Schwarzburg/ der
 ihren ihre eheliche leibes erben/ und derselben erbes erben/ Grafen und Grafen
 mehr vorbesagten und ob wechheitigen Erältschen Hönsteinischen namen und
 wappen/schild und helm/ zu und neben den ihren in allen und jedlichen e-
 rlichen/ rechtlichen/ rittlichen sachen und geschäften/ zu thunen und zu
 emt/ in stämmen streiten/ kämpffen/ thurnen/ geschehen gesesten/ vaterwe-
 len/ feldzügen/ vamenen/ geuelen/ außschlägen/ in regeln verhanden be-
 rufen/ müssen gemahlden/ gezeigen auß der mittlen/ und sonst an allen orten und enden/
 nach ihren ehren/ nothdurfft/ willen und wolgefallen/ in ewigkeit gebrauchen
 und

 un
 ho
 zu
 gl
 al
 g
 n
 P
 q
 v
 e
 r
 f
 l

und geniesßen sollen und mögen/als andere Grafliche Geschlechter solches alles haben/ sich deß zugebrauchen und geniesßen / auch vor diesem die Grafen zu Honstem (als viel ihren namen / titul und wapen / schild und helm belanget/) geniesßen und gebraucht haben / von recht oder gewonheit wegen/ von aller männiglich unverändert.

§. ix. Galea coronata clypeum hunc premit tres : *media Schwarzzenburg-*^{Galea.}
gicum leonem exhibet confidentem vel juxta diploma imperiale potius *desperus* leonis, pedibus anterioribus extensis, fronte ad versa, coronam & super eam pavoninas pennas capite gestantem : quæ circumvolitant lacinae auro & atro colore tinguntur : quales etiam circa *anterior*em galeam sunt : supra quam inter duo tubæ cornua cervina aquila nigra apparet, *Arnstadtina* & *Sondershufi* symbola : *Leva* galea iterum inter duo cornua cervina, alterum argenteum, coccineum alterum, caudam pavoninam monstrat, laciniis indein cocco & argento pictis. *Honstemio* laterculo hæc castis respondet. Et quidem Ernestus I. Honstemius duas galeas utramque coronatam gestabat, alteri cornua alteri caudam istam imponens.

§. x. *Telamones* scuto adduntur vir & læmnea sive vestres nudi, obscæna foliis ^{Telamones.}
velati, & fronde capita redimiti : manu uterque gerit vexillum, ex rubro & argenteo bipertitum.

§. xi. In aureis numis circa crucem vidi representari quatuor scutula, cornua, ^{Scutula}
aquilam, cervum & tessellas, quæ in scuto reperiuntur, representantia : & in media ^{juxta}
cruce aliud cum leone Schwarzburgico : Galeis autem adjiciuntur turca & ^{posita.}
rastrum.

§. xii. Titulus, quo nunc uti consuevere, ille est : *Quatuor Comitum Imperii*, ^{Tituli.}
Comes in Schwarzburg & Honstem, Dominus in Arnstadt, Sondershausen, Leutenberg,
Lohra & Clettenberg, &c. Der vier Grafen des Reichs/ Graf zu Schwarzburg
und Honstem/ Herr zu Arnstadt / Sondershausen / Leutenberg / Lohra und
Clettenberg. De titulo quatuor Comitum S. R. Imp. contini potest supra laudatus
Celeberr. D. *Frischmann* *supplem. Speditio-Befehlens* voce Schwarzburg, nec non
pecul. discursu, in volum. i. *Var. exercit. jur. publ.* n. 11.

§. xiii. Quærit etiam posset, annon Heldringi veteres cum Schwarzburgi- ^{Conjectura}
cis eiusdem fuerint gentis ob convenientiam insignium : Balthæus enim Heldringus ^{de Hel-}
inductus areæ discernentium esse potuisset. Sed nihil de hinc.

CAPUT XXXV.

Com. de Sulz.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Nobles Sulzæ *Asiatia*. Comitum
successio.
2. Scutum.
3. Sulz. *Asiatia* loci nominis.
4. Brandis.

§. Galea.

6. Medium scutulum.
7. Titulus. *Kletgova Landgraviatus*. Thün-
gen. *Monlar*. *Manzberg*.
8. *Judex Rotzola*.
9. Titulus *vetustior*.

§. I.

Superiorum Comitum Illustrissimorum (alia equitum hoc nomine in *Asiatia* familia ^{Familia.}
est, cuius insignia à *Sibmich*. *Wapentb.* P. 1. pag. 196. referuntur bipertita, videlicet ^{Nobles}
ex cyano & auro, quorum illi stella & luna bicornis cornibus deorum vertis ex eodem ^{Sulzæ Al-}
metallo infertuntur) familia apud Doctul. *Gibr. Buchl. Germ. T. II. p. 269.* refertur ad ^{latæ.}
Arvicum (quod nomen imprimis huic stirpi familiare fuit, circa 910. celebrem. Inde
aliorum mentio fit, sed dubia serie generationum. Ex illis sunt *Arvicus* Abbas divitis
Aug. 938. *Arvicus* Fabriciensis 974. *Arvicus* Episcopus *Argentincnsis* 1006. mortui.
Certior deductio est ab *Hermann* cognomento *jamre*, qui gratia plurimum apud ^{Comitum}
Rudolphum Imp. valuit: quo natus *A. vertus*, hoc *Hermannus*, *Heimanno* *Herman-*
nus *II.* pater *Rudolphi* primi *Kletgova Landgravi*: quo editus post alios *Arvicus*, qui ^{successio.}
ab uxore *Verena Brandisiam* hereditatem acquisivit. Hic denuo patertur *Rudolphus*
Ioanni

Joannis Ludovici, hic Alveici, hic Caroli Ludovici, cui nupsit Dorothea Catharina Saxonensis. Ipsi parentes fuere Alveici & Caroli Ludovici Fratris, a quibus ducit hinc.

Scutum

§. II. Insignia describuntur à *Sibmach. Wapenb.* P. 1. pag. 16. Equidem sunt quadripartita. Prima area & quarta tranverſe argento & coeco distinguuntur, ut in cuspidibus rubris ascendentibus, in caput scuti argenteum. Secunda & tertia utraque continet titionem nigram sed ardentem, diagonaliter seu in balthei modum locatum.

Sulz.

Alia loca
ejus no-
minis.

§. III. Prior tessera *Sulzium* designat Comitatum non procul *Scaphusia*. Alia ejus nominis loca plura sunt, & ab hoc Comitatu Sulzio distinguenda: ita *Sulz* locum prope *Gebwiler* in Rubeaque ditione in *superiori Alsatia*, in *inferiori Alsatia* duo ejusdem nominis reperuntur, alterum prope *Molsheimium*, alterum *Fleckensteiner* inter *Hagenoam* & *Weissenburgum*: aliud in *Wirttembergico* agro ad *Nertum* non procul *Tubingâ*, aliud in *Thuringia* ad *Illmam*.

Brandis.

§. IV. *Titio* notat allusione ad nomen evidenti Dominium *Brandis* in *ITA* 2. *via. conf. Wapenb.* P. 2. p. 32. Hoc familiarè obigit matrimonio *Ferrea*, *Ulrici* *D.* de *Brandis* natæ, & *Alveici C. Sulzii* 1477. Integrum illorum Dominorum non videtur neologiam. Tres ex ea gente Episcopi notantur, *Henricus* & *Margoldus Constantensis*, ille 1383. hic 1387; mortui & *Oribeo Curcensis* 1491. defunctus. Ditiones *Rhatas* sine contemmine. vid. *Zeller. itin. Germ.* P. 2. p. 348. In primis inter eas est dynastia *Filidis dulcis* seu *Faduz* in *Esthionibus* (conf. *Stumpf. Chron. Helvet.* L. 10. cap. 30.) necnon *Schellenberg*, quæ à Sulziis emere Comites *Emisi* seu *Altemsi* (*Hohenemsi*). Præterea Dominium *Blumeneck*, quod Sulzii vendidere canobio *Weingartenti*. De *Bus Brandis* etiam actum est supra c. 5.

Galcz.

§. V. *Galcz* scuto insitunt duæ coronatæ: prior *Sulziis* cum tiara Episcopali iisdem cuspidibus argenteis & rubeis distincta, lacinis etiam similis tincturæ: posterior *Brandisia*, cum erecto titione nigro ardente. Phaleræ sunt nigrae & argenteæ.

Medium
scutum.

§. VI. Hinc scuto quadripartito, quod in moneta vidijam additur *medium scutum*, cuius tamen figuram satis discernere non potui, unde neque hic exprimeret: Videtur tamen tres mergites referre.

Titulus.

Kletgavia

§. VII. Titulus est: *Comes in Sulz, Landgravius Kletgavia, Dominus in Thungen, Monlar & Mûnzburg* seu potius *Mainzberg*, *S. P. Imp. hereditarius aulicus iudex (Erbhofrichter) Rotwiltæ. Kletgavia* seu *pagus Lathovici* à *Scaphusia* juxta *Rhenum* ad quatuor miliaria versus *Waldshut* in potentibus ad finem nigre silvæ, sed tertibus, licet nec in eum nec ex eo ullus fluvius fluat. *Landgraviatus* titulo cluit (sed principali tamen dignitate non insigniti. Conf. *Linn. Jur. Publ.* 4, 1, 79. Unde etiam notat, eos aliquando simpliciter se Comites *Kleggavia* dixisse, & ob hoc etiam Comitatus Sulzii nomen præponere.) Ob eum Comites Sulzii sunt et *Figurini*. Conf. *Zeller. Itin. Germ.* P. 2. p. 406. Ubi addit, alias vocari Comitatum *Thungen* & *Balm*. Verum

Thungen.

Thungen ad *Zoilerios* delatum oportet, qui quæ imperio debentur ejus nomine solvunt. Porro ditionem hanc obtinere Sulzii matrimonio *Rudolphi Cemis*, cum filiam *Joannis Habspurgii*, iuxta hinc & ultimam *Landgraviæ Clergonæ*, duxisset. De *Thungen* diximus. *Monlar* in potestate familiæ *Sireanæ* fuit, nec non *Munzberg* in continuis *Trevitorum* & *Lotharingerum* sita. Ea vero dominia postea matrimonio *Lilabæthæ Sireanæ* & *Gerhardi C. Saxonii* ad familiam *Saxinam* devenere. Denique cum *Henricus* ultimus 1606. mortuus esset, & alterius fratris *Hermani* filia succederet sola in Comitatu *Saxonis*, alterius fratris *Adolphi* filia *Carolo Ludovico C. Sulzio* nuptæ seu ejus liberis hæc dominia concessa sunt.

Judex

Rotwiltæ.

§. VIII. Dignitas *Judicis Rotwiltensis* ex eo est, quia cum *Contado III Rotwiltæ* 1146. vel 1147. *Cæsareum* *Judicium* aulicum institueret, quod *Jus Rotwiltæ* in *Arcontico, Austriaco* & *Rhenano* circulis (in quibus tamen plures status jurisdictioni ejus exempti sunt) dedit, prætidem seu prætorem *Judicii* Comitem constituit *Sulzium*, quod officium hæctenus potestis semper ab Imperatore feudo accepere. Conf. *Zell. Itin. Germ.* P. 2. p. 474.

Titulus
vetustior.

§. IX. Vetustiotem titulum vidi: *Comes de Sulz, Blumeneck & Vaduz, Dominus in Schellenberg, Kletgavia Landgravius*, &c. Postquam autem 1611. *Rudolphus* *Comes Vaduzi* bona, ut vidimus §. 4. vendidit, in titulis ommissa reor.

CAPUT XXXVI.

Pincerna & Dn. de Tautenberg.

ARGUMENTUM.

1. *Familia. De Vargila. Rami. Thuringicus. Belgicus.*

2. *Insignia ex Chiffetto.*
3. *Fursio.*
4. *In matricula.*
5. *Pincernarum titulus.*

§. I.

INeluta Pincernarum & Dominorum de Tautenberg seu Tautenburg gens Thuringi. Familia. Ita, quam 1590. à Bartholomæo Clamorino peculiari tractatu descriptam accepi, Romanæ originis esse perhibetur, & olim de Vargila seu Vargila seu de Saleck titulum gessit. De Vargi. Prima memoria est Alberti pincernæ, qui uxorem habuit Odalum seu Arthamham 14 *Friederici Burggraviæ Alsini*, quo natus dicitur *Wilhelmus*, supremus aulae Henrici IV. præfectus 1042. Inter posteros plurimi claruere armis & alia virtute clari viri. Inprimis *Ioannes Tautenburgus* Georgi Saxoniae Ducis in Frisia vicarius fuit, & duos Rami. Thuringicus. Belgicus. reliquit filios, totidem ramorum *Thuringet* & *Belgici* autores, *Ioannem* atque *Georgium*. *Illius* pronepos totam familiam morte sua 1640. clausit *Christianus*, cujus Dominia *Tautenburg* & *Frauenbrunn* ad Saxonicam domum relapta, nunc etiam à Duce Saxonico Mauritio possidentur. *Georgius*, qui *Episcopus aurei velleris* 1531. ascitus est, *Frisiam*q; & dein *Greningam* rexit, pater fuit præter alios *Friederici* Episcopi Ultrae-ctini, qui 1580. seu 1582. decessit, & *Ioannis*, quo genus est *Ioannes Belgica* hujus lineæ marium extremus 1615. à sicariis occisus, cujus ex sorore *Levina* nepos *Adrianus de Manzelact* pincernæ & Domini de Tautenburg titulum assumpsit.

§. II. *Insignia Chiffet. Insign. Aur. Vell. n. 181.* Ita describit: *Scutum denis diagonalibus tamolis ex argenteo & cyano exaratum. Galea auro coronata. Apex binæ promulgedes dorsis obversis sicut modo tenentur. Lacinae vereteæ et cyaneæ.* Insignia ex Chiffetto

§. III. In *Fursio. Wapentb. P. 3. p. 44.* canis quatuor tantum pinguntur ætuleæ in argenteo clypeo, & quidem pro dextris *sinistra*, cum loco cornuum, seu ut Chiffetius vocat promulgedum, ex coronata galea protenditur *jugum alarum* canis scutatis exaratarum. Fursio.

§. IV. Recensentur inter Ordines Imperii in *matricula* apud *M. Zeil. Itin. Germ. In matricula.* P. 2. p. 26. Sed quod *Domus Saxonica* eos cum onere *exemerit*.

§. V. *Pincernarum* (*Eshenten*) nomen dicitur ex munere esse, quod vel apud Imperatorem seu potius Francorum aut Thuringorum Reges gesserint. Ex *Peccerstein. Limb. Jur. Publ. T. II. add. ad 4. 7. p. 558.* Pincerna tum titulus.

CAPUT XXXVII.

Com. de Taxis seu Tassit.

ARGUMENTUM.

1. *Autores. Zazzera. Lopez de Haro. Chiffet.*
2. *Puteana inscriptio.*
3. *Origo. Ex Turrianis.*
4. *Lamertius Turrianus gentis autor.*
5. *Deditio stirpis. Lineæ ex Simone. Comes.*
6. *Lineæ ex Antonio & Gadiete.*
7. *Scuti augmenta. Taxis.*
8. *Discrimina naturalium.*

9. *Discrimina um lineæ Com. de Villamediana.*
10. *Scutum Marchionum de Pauli Paluæ de Allertoni. Gonsredi. Mariti.*
11. *Antonius M. de Paul majores.*
12. *Scutum Antonii, Simonis, Neuhausi. Casarelli.*
13. *Corona. Diadema tortile. Cauda pavonina. Cornu venatorum. Te. amones. Symbolum.*
14. *Scutum hodiernum Comitum.*

§. I.

POST *Franciscum Zazzeram* Neapolitanum, & *Ajensum Lopez de Haro* Hispani- Autores. Zazzera. Lopez de Haro. num, qui ptolixè illustrarunt illusterrimam *Tassiorum* seu *Taxiorum* familiam, Lopez de Haro.

Chifflet. ejusdem decora Nobiliss. *Julius Chiffletius* justo commentario (titulo *les Marquis d'honneur de la Maison de Tassis* edit. Antverp. 1645.) explicuit, ex quo pleraque huc transtuli.

Puteoni infcriptio. §. 11. Meretur vero ante omnia huc adscribi infcriptio stylo Celeb. *Teatam* concepta, ut præfigeretur portæ facili sepulchralis hujus domus in civitate Bergomasensi, quod quæ de ea dicenda sunt compendio tere exhibeat. Ita autem sonat: *Teatam* Bergomasensium originem, virtutem, gloriam lege, quisquis magna aut capis aut miraris. *Origo* Bergomasensium ab antiquo illustri fuit: virtus una urbe claudi nefcia, gloriam tota Burgomasia peperit. Sic nati, cæcæ, *melchiti*, *Austria* familie annis jam ducentis incorrupta sibi & civitati vixerunt, apud *Cæsares* eursorum magistri: quod munus & inveniendo suis curaverunt, & administrando magis meruerunt: honores item alios regæ & sigi: nunc legati ad Principes exteros, nunc à consiliis status & belli, nunc provinciis præfecti, Comeses, Marchiones, ac liberi Barones Imperii. Sed ista origine, virtute, gloria, viros mori, hæc monumentum indicat.

Ori-go. §. 111. Quod originem gentis attinet, omittimus conjecturas de *Taxi* R. Hungarorum, qui 949. copiis suis Italiam invavit, & decem medios numerum a Berengario R. Italiae accepit, atque forte aliquem suorum post se reliquit gentis memoriam. Sed certioribus acquisicimus documentis, quibus ea ex *Turrianis*, (Mediolanensis hi aliquandiu imperarunt) deducitur. Quod horum attinet originem attinet, de ea L. 2. c. 102. de Comitibus *Turris* seu de *Thurn* actum est. Hic sufficit notare quod *Guido Turrianus* (qui 1311. mortuus est) feudo *Mediolanum* ab Imperatore tenuit, de genuerit *Franciscum*, Henrico VII. adversum, qua causa gens deinde oppressa est, *Simonem*, *Nardinum*, *Ansuratum*, *Guidetum* & *Lamoratum*, quorum ultimus hujus gentis novæ stirpis & nominis autor.

Lamoratus Turrianus gentis autor. §. IV. *Lamoratus Turrianus* Mediolanensi ditione excedere adversæ partis potentia coactus ad *Bergomasenses* migravit, & in *valle Cornelia* sedem fixit, ubi montis vicinus est *Taxus* (*Tasso* seu *Taz*) qui animalibus ejus nominis imprimis abundat, que raro aliquando insignium esse solet, ut vidimus Part. gen. c. 2. p. 116, quotum venatione *Lamoratus* otium fallere solebat. Inde nomen & leuti figuram orta qui credunt, non rectius arbitrari videntur. Ejus in *valle Cornelia* sepulti hoc Epitaphium *Zazzera* habet: *D. O. M. Ex antiqua & nobili familia de Turrianis ortus Lamoratus Tassis occupatus, fortuna parens, invictæ animo, belli indefessus, pacis amator, præstatam vitam, hic in Domino resurrecturus expectat.* Nec indigna est quæ legatur, & sua proloppaia eleganti descripta apud *Chifflet*. P. 1. c. 4. p. 52.

NATVS ego *Insulrum* elaro de sanguine, nomen
Cui VRRIS (elypei præsea figura) dedit:
 Cum patre & agnatis laribus depulsus avitis
 Tentavi antiquas reparare domos:
 Sed frustra, Henrico sceptrum moderante *Quiritum*,
 Hostem qui nummis juvit & auxiliis.
 Cumque suas passim jaçarent ambo cruore
 Natorum & nostro tingere velle manus;
 Me tandem in montem *TAXVM* cum stirpe recepi,
 Hospitiumque mihi *Bergoma* terra fuit.
 Ipse locus, nomenque juzi, nomenque ferarum,
TAXI cognomen mox peperere mihi.
 Id fuit in numero fratrum discriminen, & hoc me
 Distingui passim nomine fama tulit.
 Hinc nati dicti sunt *TASSI*, horumque nepotes
 Iussi fortune symbola ferre mea:
 Dum risi, dixi, hanc turriti in vertice scuti
 Signate, & gentino flore notate genus;
 Ejusdem porro fati adversus, in ipsâ
 Aucti: à me elypei cuspide ferre notam.
 Et quoniam solco venatu avertere curas,
 Iactura ut liceat non meminisse mea;

Si sapitis, TAXI, toties quem dextera fixit,

Continua ante uenios forma superies erit.

§. v. Lamorato natus est *Franciscus*, hoc *Franciscus II.* pater *Rogeri*, quem omnes hujus gentis communem patrem agnoscunt. Hic ad *Fridericum III.* Imperatorem in Germaniam se contulit, ejus tactus cubicularius & rei venatoriae praefectus, qui primus gradus sui dignitatis, qua dein non uno modo apud familiam Austriae Taxisi gavini sunt. Rogero nati *Franciscus*, *Simon*, *Antonius* & *Gabriel*. *Melior* senior ob nepotem dictus, in aula *FridERICI* patri successit; reliqui totum lineatum fuere autores. *Simon* filios habuit *Franciscum* junioem, *Rogeri* & *Joannem*; *Francisco* Maximilianus in primum metitorum propriorum & patri contulit teudo magistrum veteriorum seu *Postarum* quas vocant in omnibus ditionibus suis, quas possideret, & quas demceps acquiriturus eilet. Inde perpetuus aule comes fuit apud Maximilianum I. nec non Philippum & Carolum, filiam atque nepotem, demum mortuus est 1518. A filiis autem duo rami prodire. *Joannes* illum ex se dedit, qui est *Baronum de Rotenfels*, qui *Postarum* praefecti *Augusti*. *Rogero* autem nati sunt *Joh. Baptista*, *Matthaeus*, *David* & *Simon*; Ex illis *David* in *Tiroli* manit, & Tridenti sedem fixit, tum à Maximiliano praefectus est castello S. Felicis Veronae, caeterum heri sui amore omnia sua perdidit, unde filius *Rogerus* 1540. à *Carolo V.* praefectus *Postarum* donatus est, Venetis sede assignata; eo natus *Ferdinandus* paternae functioni successit, & *Ostiarum* denuo successorem reliquit. Caeteri tres fratres 1518. à *Carolo V.* privilegium acceperunt, ut in ipsius & materis regnis tanquam inquilini omnibus juribus fruerentur civium. Ex reliquis *Matthaeus* *Postarum* Magister in Hispania tantum filius reliquit, *Simon* *Postarum* generans praefectus *Mediolani Antonium* genuit *Marchionem Pauli*, à quo illa linea. *Johannes Baptista* autem praeter *Joannem Baptista* Commendatorem Ord. S. Jacobi & *Philippi II.* Oratorem ad Regem Franciae, atque *Rogeri* Decanum Antverpientem genuit *Raymundum* in aula *Philippi II.* gratiosum (patrem *Philippi Archiepiscopi Granatensis*, *Petri* Eq. S. Jacobi, celeberrimo bello *Ducis*, atque *Johannis* 1603. primi *Comitis de Villamediana* creati, qui pacem inter Hispanos & Anglos sanxit, & filium *Joannem II.* Comitem reliquit sed à *Carolo V.*) atque *Leonardum*; Hic gratia *Philippi II.* & *III.* floruit, quam fide praerulerat, nec non *L. Baro Imperii* à *Rudolpho* inter cubicularios allectus est: mortuus 1612. filium reliquit *Lamoratum* primum Comitem, iterum *Matthaei* Imperat. Camerarium; nec non postquam praefectum hereditarium, cui successit filius *Leonardus Comes* pater Illustrissimi *Lamorati* *Claudi* *Francisci* Magni Veredarum hereditarij per Germaniam, Belgium, & ca. v. Illustrissimorum Comitum, qui nunc etiam clarent.

§. vi. Hi posterii fuere *Simonis*, quod vero reliquos fratres ejus attinet, *Antonium* & *Gabrielem*, illo *Matthaeus* natus est, patet *Ferdinandus*, *Philippi* & *Josephi* *Baronum*; *Gabriel* autem *Josephum* & *Ludovicum* filios habuit, quorum hujus posteritas detecta videtur; à *Josepho* vero linea *Baronum* descendit, *Dennorum de Tschebenbeuren*, qui postea praefecti hereditarij sunt in anterioribus ditionibus Archiducibus.

§. vii. Quod attinet insignia, memoratus *Comitatus* P. 1. c. 2. illam mutationem, quae successively facta sic, recenset. Primo *Turritiam* tulle testera, turrem postquam duo scepra hata decussatum locantur. Inde postquam ex illa stirpe ramus *Tassiorum* exiit, (ut superius feculis intolens non tantummodis natu plane aliis uti testis, quod vel regia Francica domus testari poteit,) secuto hos utos *transverse scuto*, in cujus capite haud dubie argenteo turris avita tuberec, comitatus utrinque latis, indicio sceperorum olim uitorum: in pede autem leui caruleo gradientem pictum fuisse *Taxum* seu *melum* ex argenteo. Ubi vero in Austracorum ditiones migrarunt, loco *Turriam* capius, superiorem seu partem auro tinxere, eique intersperare *Maximilianus* gratia *aquilam orientem simplicem*, *Regis Romani* notam; sed à *Carolo V.* 1534. *aquilam bicristem imperialem nigram diadematam*. Quae etiam facies est seu *Taxiorum* in *Wappenb. P. 1. pag. 39.* Eadem est figura seu, quod *Clussetius* suis *Taxis* adscribit, nullis aliis areolis auctum. De ipsa animalis specie memorat *Christet*, aliquibus dubitatum fuisse, nec decise, qui maluit, ut *neprens* vel *porcellus lanatus* agnoscat quae *melis*. Ut ita *Mediolanensis* origo hoc etiam simbolo denotaretur. Sicuti *S. Ambrosius* autor est, *Mediolanum* inde fuisse dictum, quod aper

media parte lanatus in urbis fundamentis tetatur repertus, & *Ist. lor. in Ori7.* Saem in medio lanceam inventam esse: nec non *Sidon. Apollin. L. 7. p. 17.*

*Rura paludicole tenuis populosa Ravenna,
& que Langero de sue nomen habent.*

Ex male formata autem suis imagine taxum natum, quales retrores hinc inde etiam observare in proclivi est. De *taxo* autem mea sententia nomen familiae nos ducenta te vix finit.

Discerni- §. VIII. *Discernicula* à gente hac usurpata esse, apud *Chiffletium* non vidi, quod ex eo in primis est, quia plerique in diversis regiones fecerere, ubi discerniculorum usus non tolet necessarius haberi, nisi quod attinet *naturales*. Nam P. 3. c. 14. 15. 16. p. 206. & seq. *Philippo Taxio* filio naturali *Johannis Taxii C. de Villameana* *Abati de Hitero* in Navarra tribuit scutum *Taxium*, stella decem radiorum *argentea* meli tatarica subposita; alii *Philippo Equiti S. Jacobi* loco stellæ *lunulam* tribuit *argenteam*: Prioris autem *Philippi fratris toxani* dat scutum *Taxium* *linea diagonali sinistra* tractum, qui alias modis solemnis est, quo notantur natalium defectus.

Discerni- §. IX. In linea *Comitum de Villameana* soli *Petro* Eq. S. Jacobi tribuit scutum auctius, quadripartitum videlicet ex *Tallio* simbolo & *Acugno*, quod assumit, tertie discernendi causa propter matrem *Catharinam de Acugna* seu *Acugna*: constantis novem cuneis seu triangulis minutis, cum limbo quinque scutis Lusitanis ornato.

Seutum §. X. Solum *Marchionum de Paul* *Chiffletius* scutum plenus tribuit, quatuor videlicet arcularum; ex quibus prima *Taxiorum* seu *Tassiorum* gentilis est: Secundus laterculus, qui designat familiam *Paluzziorum de Albertoni*, in cephalo aureo, quem sustinet fasciola carulea, refert leonem gradientem rubrum coronatum: laterculus e drubeo, tribus cantheriis aureis impresso. Tertia quadra familiae *Gotifredii*, tuba continet leonem vario vellere indutum, capite, juba, corona, lingua & faucibus aureis, quibus arseptum tenet librum privilegiorum clausum, & ligatum, purpureum, quinque clavis aureis in decussim dispositis munitum, exteriori superficie argentea *tranche d'argent.* Extrema arca *Mattheorum* tesseram exhibet, tessellata argento & cyano, baltheo dextro aureo toti incumbente, cum cephalo scutario aureo aquilam Imperii simplicem continente.

Antonii §. XI. Hoc scutum, quod fuit *Antonii II. M. de Paul*, avos & avias ejus exhibet, quos huc annotare necesse est:

Antonius de Tassis M. de Paul.	{ Paul. Maria Paluzzi Albertoni. Paul. toni. }	Simon de Tassis M. de Paul.	{ Lavinia f. Pauli Gotifredi. Jacobus Paluzzi Albertoni. Victoria Matthæi. }
Antonius de Tassis M. de Paul.		Simon de Tassis M. de Paul.	
Antonius de Tassis M. de Paul.		Simon de Tassis M. de Paul.	

Ex his facile colligere est, quos designet scutum. Gentem de *Paluzzi* commendat *Chiffletius* ab illustri antiquitate, & quod ex ea descendit *Ludovica Paluzzi*, quæ 1533. defuncta sit in opinione sanctitatis, quamvis canonisationem ob defectum decumentorum familia nondum obtinuerit.

Seutum Antonii §. XII. Ex eadem linea *Antonio* equiti *Aleantæ* *Antonii* modo dicti patris *Chifflet.* *Tassiorum* scutum tribuit, sed cum limbo numis byzantinis decem impresso. *Simon* ejus fratri *Antonii* parenti quadriduum scutum assignatur: in cuius primo laterculo *Tassii* sunt symbola, in secundo *Gotifredia*, in tertio *Neuhausia*, in quarto *Catfarella*. Rationes iterum sunt ex progenologica tabula:

Simon de Tassis M. de Paul.	{ Paul. Lavinia Gotifredi. }	Antonius de Tassis M. de Paul.	{ Simon Turrianus de Tassis. Magdalena de Neuhaufen, Pompejus Gotifredi. Victoria Catarelli. }
Simon de Tassis M. de Paul.		Antonius de Tassis M. de Paul.	
Simon de Tassis M. de Paul.		Antonius de Tassis M. de Paul.	

De *Gotifredia* tessera nihil porro dicendum, quando ea §. 3. explicata est. *Neuhausia* constar argento induceto baltheo tessellato triplici ductu tessellis coccineis & auris. Ea *Karstæ* vel *Com. Goritensis* in Foro *Julii* est familia, quæ eadem existimatur cum stirpe *Baronum de Tische* *nembel.* *conf. L. 1. c. 93. n. 2. 3. & L. 2. c. 59. n. 9.* *Neuhausia* hic error ex Germanici nostri idiomatis insecta à *Zazzera* & post illum *Chiffletio* commissus, cum *Magdalena Neuhausia* dicitur de *Renais* seu de *Renaujen*, quod tenet *Castelnovo* seu *Chasteauneuf*. Hoc vero non significaret vocula *Renais* sed *Neuhausa*.

Neubaus. Quod *Casarellus* attinet Romanos, eorum scutum *Silv. Petri* sancta ita enunciat: *aureus leo in parvula bipertita dextero sem. j. & in sinistro laevo quaternis pinnule trigona, coccinea am. e. que, cum cephalo scutario aureo, in quo expanditur aquila nigra simplex.* Demum *Anthonio* prius *Matthioni* de *Paul* eodem autore clypeus datur ex *Tassia* & *Neubaus*, tessera quadripartitus.

§. XIII. Quod jam attinet *apicem* huius scuti *Tassis* debitum, in *Schmach. Wa-* Corona,
Diadema
totale.
Cauda pavonina,
Cornu venatorum.
penb. l. c. præter coronam galea *d. ad. mate tortu* ex auro & caruleo tegitur, quod etiam imago *Lamorati* apud *Chiffletium* agnoscit. Supra coronam eminet *cau l. pavonina*, (quam quidem *Chiffletius* in orbem ngurat) & ei imprimitur *cornu venatorum aureum* (in *Wapenb.* perpetam *mezum* pingitur, *cocco ligatum*: Sunt qui illud denotande dignitati, qua *vere d. riorum p. a. s. r. i. t. i. m.* servite credunt. Vetus à *Fr. Zizera* refelluntur, qua *Lamoratus* *Turrianus* jam cornu hoc *apici* impotuerit: *Onde orarono molti, in credere che i signori di questa famiglia le vestito il cornetto, come padroni della posse; porche avanti che fossero Corrucci Maggiori le portarono sopra le loro arme, come quello che significa valore, i. Dominio delle valle del Cornello, nella medesima guisa che il Tasso per la montagna del Tasso. Vnde multi errant, credentes, quod huius familia proceres cornu *apici* impetrarint, tanquam *veredat* *orum p. a. s. r. i. t. i. m.* *et*; quam loquidem priusquam *curforum Maggiori* constitueretur, arma hoc *tumbo* ornabant, significando dominio *valle Cornello*, eodem *nono* *p. a. s. r. i. t. i. m.* *taxis animal montem Tasso* designat. His quod opponam non habeo. *Lacina* una in *Schmach. aureæ* & *caelestina*. Telamones.
Telamones scutum tenent duo *leones*, quos *Chifflet.* in *le. a. c. i. t. o. s.* putat, quia *Comitum* Telamones.
Falsissimæ scutum *leonem* continuit, quorum *hereditas* ad *Turrianos* delata est per *Taciti* *Comitis* filias *Turrianas* nuptas; *ut* ita *tessera*, que *scuto* non *infecta* fuerat, *sal-* Symbolum.
tem circa *scutum* adhuc *compareret*. *Symbolum* familiare est: *PERPETUA FIDE* lum.
quam *incorruptam* *Aultriacæ* *domui* *utra* *duo* *secunda* *ter* *arunt*, *eius* *rei* *testimonium* à *Philippo* *II.* & *aliis* *nati* *honorificum*.*

§. XIV. Ita de *scuto* *Taxiorum*, prout apud *Chiffletium* illud extat. Ab eo tem- Scutum
hodiernum
Comitum
pote ornando decori illustriusimorum *Comitum* argenteum *auctus* est *numerus*, unde *quadripartito* *clypeo* nunc *utuntur*, in *cujus* *quadra* *prima* & *ultima* *argentea* *ante* *duo* *sepera* *carulea*, *no. is* & *lilis* *aureis* *ornata*, *turris* *Turrianorum* *rubea* *comparat*, in *secunda* & *tertia* *aurea*, *teorubens* *corona*. *Inguæ* *ac* *labeulis* *et* *guleis*, *Falsissima* *Comitatus* *iudicium*: unde etiam præter *elogium* *S. R. Imperii* *Comitum* *Taxiorum* *de* *Tassis*, *Comites* *Falsissima* *seu* *Fallis* *Saxina* *indigetantur*. *Teti* *imponitur* *parmula* *carulea* *cum* *taxo* *argenteo*. *Ex* *galea* *coronata* *proteriditur* *explicata* *cauda* *pavonina* *oculis* *suïs* *resplendens*, *impresso* *cornu* *venatorio* *aureo*, *cocco* *ligato*. *Lacina* *circum-* Episcopi.
volvunt *argenteæ* & *coccinæ*: *scutum* *vero* *tenent* *duo* *leones* *autem* *linguis* *sanguineis*.

CAPUT XXXVIII.

Episcopus Tridenti.

ARGUMENTUM.

1. Tridentum. Episcopi.
2. Scutum.
3. Episcopatus bona. *Pacta* *curia* *Austriacis*, *Im-*
4. *mediæ*. *Officiales*. *Quereis*.
5. *Capitulum*.
6. *Famil. de* *Albertis*.
7. *Apex*.
8. *Apex* *famil. Albertis*. *Significatio*.

§. I.

Tridentum urbs antiqua ad *Athesin* in *confiniis* *fere* *Germaniæ* & *Italiæ* *sita*, *no-* Tridentum.
tribus *Episcopatus* *caput* *est*. *De* *Episcopis* *prohæ* *scripsisse* *Leonem* *Pyrsum* *testa-*
tur *Celeb. Eucl. Germ. T. 1. 48.* qui etiam eosdem *enunciat*, *neq* *non* *illustriusimus*
Comes *Franciscus* *Adamus* *Brandisus* *Diref. Adlers* *Ehrenfr. p. 1.* *Primus* *allegatur*
Iovinus, *quem* *45.* *post* *ascensionem* *Domini* *anno* *H. r. m. oras* *S. Marci* *discipulus* &
Aquilienfis *Episcopus* *Ecclesiæ* *huic* *præfuit*. *Post* *eum* *alii* *annalites* *enumerantur* Episcopi.

Uuuu 3 usque

usque ad *Vigilium* Romanum nobilem, qui sub Honorio Imperatore & Constantino Majoribus Claudiano & Majoriano in has oras venit, & ab Abundantio Aquilano in *Tridentina* commillam Episcopum suscepit, multoque studio idololatram extirpavit. Eandem in valle *Rendens*, cum Saturni ædem destrueret, ab incolis gentilibus usque. Ultimi Episcopi fuere tres ordine *Madruzi*, quorum duo Cardinales, *St. Innocentius Franciscus* Archidux *Austriacus*, *Ernestus Adelbertus C. Harrachius* Cardinales, *St. Innocentius mundus Alphonsus C. de Thun* Episcopus *Brixientis*, & qui nunc titulum gerit *Reverendissimus & Cellissimus Franciscus S. R. Imp. Eques de Albertis*.

Scutum. §. II. Scutum *Tridentinum* argenteum est impressum aquila nigra, cum rostrum & pedes auro cotufcant, quæ etiam circolorum soliatorum in alitinctura est, tota vero aquila rubeis flammulis vel sanguineis guttis spargitur, qui etiam lingue protense color est. conf. *Wapenb. P. I. pag. 12.*

Episcopatus bona. §. III. Hic Episcopatus non unius Principis liberalitate crevit. Prætaus Comes *Brandisius* testatur, *Theodosium Augustum* post susceptum 358. baptismum donavit *valles Legeriam & Pristinam*. A *Carolo M.* donatum esse urbem *Reiff* & *Domum Inducariam*: sed à *Conrado* civitatem *Bolzmann* seu *Boizen*. Postea non unam calamitatem diæcesis sentit; postquam vero *Serenissima Austriaca* Domus *Tiroli* obtinuit, Episcopatus omnia restituit. Inde *Albertus Ortenburgius* Episcopus 1365. *Albertum* & *Leopoldum* Duces *Austriæ* tanquam *Tirolentes* Comites tempore hereditatis suæ diæceses *Advocatos* agnovit, & eos suæ etiam assitentis certos reddidit.

Pacta cum Austriacis. Alia quoque pacta inita sub *Fridetico IV. Maximiliano* & *Ferdinando I.* Constitutum etiam 1511. ut Episcopatus nomine legati in provincialibus *Tirolesibus* dictis comparent, ubi de pace, salute & defensione patriæ ageretur, nec non ut eius nomine certa quota solveretur, vicissim Domus *Austriaca*, quod diæcesis debet, apta solveret. Qua de causâ recessus Comitiorum *Augustanorum* 1548. legendus est. Hæc vero non impediunt, quo minus Episcopatus, cui securitas ab *Austriaca* protectione major est, immediatate sua gaudeat, iuque in Comitibus loco & suffragio fruatur. Officiales. Officiales ejus recenset *Bucelinus*, quod *pancernæ hereditarii* sint *Comites de Thun, Marefcalli* *Barones de Firmian*. De quælibet Episcopatus adversus *Archiducem* *Claudiam*, jus suum ultra quam par videatur extendentem, ad impetium delatis legatur *Ioh. Limn. Jur. publ. T. II. add. ad 47. p. 486. seq.*

Capitulum. §. IV. Capitulum constat nobilibus, qui ex utroque latere avorum fidem facere queant, & literatis, qui quinquennium literis operam dederint. Ejus scutum *Brandisius* Comes representat templi structura insignie.

Familia Albertis. §. V. Moderni Episcopi clypeus quatuor laterculis constat: ex quibus primus & ultimus Episcopalem aquilam deserit: reliqui duo testera Episcopati genua repetunt, quæ nobilissimæ familia de *Albertis* a *Ferdinando I. Imp. 1550.* cum extinctione nobilitatis à quatuor avis paternis & maternis de novo concessa est. Constat vero ea areola, quam trabs seu fascia angustior aurea seu crocea transversa permeat, interiori parte areolæ ternis iterum palis rubeis & viridibus distincta, superiori cartulea aquilam argenteam alis & pedibus aureis expanfis, rostroque eadem aureo hiante, ac lingua rubea exetra, ad dexteram clypei circumferentiam spectantem.

Apex. §. VI. Scuto imponitur mitra Episcopalis argentea auro, unioibus & gemmis instructa, adjectis hinc gladio potestatis temporalis indicio inde pedo Episcopali.

Apex fam. Albertis. §. VII. Apicem Episcopalem alium non vidi: quod vero Episcopi gentem aspicere conecit: galea tegitur diademate tortili ex auro, argento, cæco & viridi colore, dependentibus lacinis s. phaleris hinc rubeis & aureis isthinc argenteis & celestis. Imponitur vero arbor laurus cum foliis & fructibus nativi coloris. Testera autem *And. Hieroglyphicum* observant: aquilæ pectus candidum denotare candorem sincerumque animum familiæ, alas vero eximum scientiarum splendorem & menta, ob qua merito ad accipiendam laureæ coronam in altam laurum nitatur evolare.

CAPUT XXXIX.

Com. Waldeccie.

ARGUMENTUM.

1. Com. Waldeccie & Svalenbergae. Advocati Paderborn. Burgraviu Magdeburg.
2. Continuatio. Advocata Paderborn. alienata. Svalenbergenses. Hereditas ad quos. Svalenberg duplex.
3. Waldeccu reliqui Comites.
4. Continuatio. Lanee hodierna.
5. Scutum Com. Georgii Fridrici.
6. Siella Waldeccia.
7. Comitatus. Titulus Dei gratia. Feudalis obstrillio Controversia indente Transactio.
8. Com. Pyrmont. Pyrmont ad Rheinum. Pyrmont tanquam Petrimont. Comitatus ad Spiegelbergios. Ad Gleichenses.
9. Ad Waldeccios. Controversia cum Paderborn. Transactio.
10. Glechia. leo. Dominium Thonna.
11. Com. Culenburgus Successio.
12. Controversia de superioritate Culenburgi.

13. Praepositura Halberstadia. Prioratus Joannicus.
14. Dom. Werth. Controversia cum Episcopo Monasteriensis.
15. Dom. Wutem.
16. Controversia de ejus superioritate.
17. Pp. aut. Familia. Successio. Controversia ut eo.
18. Galea.
19. Scutum Com. Christiani Ludovici.
20. Galea.
21. Præsentio in Rappolsteiniam successione.
22. Tituli.
23. Kinsweiler, Engelsdorf, Frechem & Barchum. In Manderfeldia. Controversia cum sibiabus Hohenzolleravia. Sententia Atechlinia. Sententia Camera de Kerpen & Castellburg.
24. Controversia cum Pallantini de Marlamet.
25. Successio famulina in feuda Juliacensia.

§. I.

Waldeccensium Comitum Illustrissimorum familia vetustate aut splendore vario nulli stirpi sui ordinis concedit: Eam derivare amant ex *Witikingo*, quem *Svalenbergia* Comitum Carolus M. 780. *Paderbornensis* à se fundatæ Ecclesiæ seculi ejus morte *advocatum*, hoc est, defensionem & civilium causarum administratorem (de quo dignitate & more ejus seculi, *advocatos* sive protectores Episcopatus contra infidèles instituenti *Alb. Stad. ad ann. 798. Stumpfius L. 5. c. 3. alii*. Quam *Cujacius* maximam dignitatem fuisse perhibet, & inter summa regalia tetert, tit. de Pac. tenend. f. alleg. deduct. Fiscal. pro Waldecc.) dedit. Ut *Dix. Chir. Chron. Sax. L. 12. in fin. Pideris. Chron. Lipp. P. 2. p. 242.* & post hos plures attulerunt. Hic legitur *Witikingus* Comes de *Svalenberg* & *Waldeck* unus è primoribus *Westphalia* in *annal. rer. Franc. ann. 777.* Posterius etiam promiscuè illa servarunt nomina, donec itemmate divisio Comitum de *Waldeck* pro morte avi, ramorum alter de *Svalenberg*, alter de *Waldeck* nomen retinuit. In specie *Witikingo* huic nomen assignant *Adelbertum*, qui *Ludovici pii* miles fuerit 830. & postea hujus nli *Lotharii*, ex cujus partibus in prælio *Alfissio* *Jorentis* occubuerit 841. Huic nomen assignant *Conradum*, quem anno 900. *Burgraviu Magdeburgensem* constitutum ajunt: *Conrado* dicitur successisse in Comitatu filius *Wilhelmus*, *Conradi* Ducis Francorum miles, nec non *Hentici* aucupis in *Hunnos* atque *Vandalos*, sub quo etiam 938. *Judis* *Magdeburgicis* equestribus interfuisse fertur. *Wilhelmo* filius datus *Otto*, quem *Rittershusius* dicit 998. sub *Otone* unum quatuor *militum imperii* constitutum Eundem patrem facit *Witikingi II.* & *Conradi*, quem *Magdeburgicum Burgraviu* 1028. sub *Henrico IV.* fuisse tradit, à quo nova *Burgraviu* progenies, quæ in ejus abnepote *1115.* *Manfredo* terminata sit.

§. II. *Witikingus II.* qui Comitibus *Mindensibus* interfuit sub *Conrado Salico* 1030. & uxorem habuit *Adelgundam de Pleffe* sororem *Imli* *Episcop. Paderbornensis* *Rittershusio* dicitur successisse *Gantherum Archiepiscopum Magdeburgicum* 1077. cujus tamen in catalogo *Archiepiscoporum* locus non est, sed eo tempore sedem tenuit *Vernerus*, qui 1078. vel 1080. perit, & *Ottone* stirpis propagatorem. *Ottoni*, qui *Henrico IV.* 1072. adversus *Rudolphum D. Sveciæ* *Anti* *Cætarem* aditit, filios dant *Henricum* (qui tamen *Præfere* *Witikingi II.* filius) *Palerbornæ*, initio controversiæ cum *Henrico C.* de *Aslow* electione, dein hoc *Magdeburgentem* sedem nactò

quieta

Com:
Waldec-
cie & Sva-
lenbergæ.
Advocati
Paderborn

Burgr.
Magde-
burg.

Continua-
tio.

quæta administratione Episcopum à 1084. ad 1126. atque *Witkindum III.* qui Henrico V. adhæsit, & pugna ad sylvam Guelficam seu *Welfshof* 1115. formæ decessit. Cum uxore Ludrida C. Arnsbergia hortante cognato *Bernardo Episcopo Paderbornensi* monasterium *Marienmünster* circa atem Alenburg 1128. extruxit & c. 1137. Lotharium Imperatorem, alias etiam ejus comes & bene de eo meritis, ad suam comitatus est, sed 1138. extincti corpus ad sepulturam in Saxoniam rediit, eodemque mortuus est. Huic *Rittershusius* filios dat *Henricum, Witkindum IV., Rudolphum* (qui alius *Adolfus* & *Witkindi V.* frater, Responsionibus *Cranz.* 1180. interluit, & decreto subscriptis) *Witkindum* notat 1130. sub Lothario Imperatoris Goslariæ interfuisse, quod alii patri ipsius tribuunt. *Fulquino* denuo dat natus *Henricum, Hermannum* (qui post graves inimicitias cum Episcopo Paderbornensi *Beneditino* monasterium ingressus est) *Witkindum IV. & Fulquinum*. Ex *Hermannus* expeditioni militari Henrici VI. interit. *Witkindus* autem IV. iterum (patruo connumerato) cum ipso illo *Herinanno* & *Henrico* fratribus *Indene*, *Barbarossæ* (cujus auspiciis pugnavit etiam prius ab *Henrico Leone* captus fuerat *Cranz. L. 7. Metrop. c. 9.*) comes in *Palæstinam* ivit, & Imperatore extincto cum *Ludovico Thuringiæ Landgravio* in reditu 1190. inortuus est. Hic fratrum suorum consensu 1187. vel 1189. ut sumtus itineris sacri comitteret, acceptis 300. maris auripuri *advocatum Paderbornensem* (quæ præter protectionem etiam imperium & jurisdictionem notabat) eâ addita conditione, ut in perpetuum sui & patris *Vulquini* & avi *Witkindi* in anniversariis depositionum diebus haberent memoriam, *Bernardo* Episcopo cognato suo cessit. cont. *Cranz. L. 7. Metrop. c. 28.* Idem 1184. de *Pyrmontano* castro ab *Archiepiscopo Colonienſi*, quem in occupanda *Welfsala* adjuverat, hoc vero castrum cum pagis *Desdorf* & *Lovenhausen* sibi servaverat (*MS. Chron. & P. nec. Præfati*) investitus est. Ei filios dat *Witkindum* Canonicum, *Adolphum* (qui *Præfati* ejus frater) *Godschaleum*, & totidem ramorum autotes *Fulquinum, Hermannum, Henricum*. Ex his hic *Sternbergenses* dicitur seville Comes, quorum ultimus *Conradus* 1399. defecit. Ex *Wernero Pyrmontano* descendunt, de quibus n. 8. *Fulquino*, qui cum *Adolpho* fratre monasterium *Neze* 1218. ab inunc conditorium definitorem est, condiderat, & 1228. obiit, pater fuit præter *Witkindum Episcopum Osnabrucensem* 1202. extinctum, *Godfridi* & *Adolphi*. Item *Svalenbergensium* fatorem faciunt, qui in aliquot ramos divisi. Ultimum *Rittershusius* ait fuisse *Henricum*, qui *Ottone Comite Waldeckio* bona sua cesserit, quod 1346. per donationem inter vivos factam, & in illa familia in unum iterum corpus consolidata, *Præfati* *Chronol. MS.* *Waldeckio* non perhibet. At quamvis *Henricus* ille *Comes de Svalenberg* omnia sua bona ad *Wald* & feudalia præfente *Theodorico Abb. Corveienti* in arce *Waldeck* in *sigla N. m. Dom.* Anno 1356. suo conſanguineo *Ottone C. Waldeckio* & suis heredibus, qui per lineam masculinam veluti a stirpe nativo sui Comitatus *Svalenberg* dignoscuntur originaliter descendisse, addidit. Verum *Witkindo* vita defuncto *Baldwinus Paderbornensis* & *Comites Lippiaci Otto & Bernardus*, qui dimidium Comitatus *Svalenbergensis* ab *Abb. Corveienti* in feudum recognoscerebant, *Comitis Henrici* quartam apprehenderunt, & ille cum præfatis comitibus totum comitatum post multas transacta transactione in tres partes direxit, ut Episcopatus *Paderbornensis* unam, & *Comites* duas tertias tenerent, anno 1358. in die *Antonii*, excludo *Comite Ottone Waldeckio*, ad quem jure successiois & cessionis erat devoluta una quarta. Porro ille *Comes C. de Svalenberg* possederat non solum quartam castrum in Comitatu *Svalenberg*, sed etiam pro parte castrum *Svalenberg* in *tatrapia Eisenbergensi* Comitatus *Waldeckii*. Erant enim diversa castra & diversæ lineæ sed unius familie. Idem *Chronol.* confirmavit omnes donationes per antecessores & vasallos monasterio *S. Mariæ prope Svalenberg* factas 1354. *Ludovicus* autem *C. de Svalenberg* filia *Alheid* nupta *Comiti C. Lippia*, qui feudum *Svalenbergense* ab *Abbate Corveienti* possidens assumit *pro insigni* stellam *Svalenbergiam* octangulam cum *Waldeckis* communem, cuius figura sita *hirundine*, ad differentiam alterius lineæ. Porro alterius castrum *Svalenbergense* sita *in Eisenbergia* præfectura *Waldeckiorum*, cum certissimis vestigiis antiquæ fossæ & valli non procul a pago *Svalenfeld* adhuc extant.

§. III. Ab *Adolpho* (qui *Wilhelmi* Hollandi Augusti aule præfectus & ejus au- ^{Waldeccæ}
toritatis fuit, ut in electione illi potissima debuerit *Asopus Castellanus*, quod *Richar-* ^{reliqui}
do Anglo prælati sunt reliqui *Waldeccenses* propagati, sine alia t. t. h. i. m. u. t. a. t. i. o. n. e. : eo ^{Comites.}
vetò nati *Adolphus Episcopus Leodunus*, *Goufridus Episcopus Mundenis* & *Otto III.* Mem-
matis propagator. Huic quem 1305. Adelepti nobiles occiderunt, filios ex *Sophia*
Halliaca assignat *Rittershusius Henricum*, *Georgicum Episcopum Monachum*, *Adolphum*
Canoncum, *Ludovicum Episcopum Bremensem*, *Ottonem*, & *Everhardum*. Verum *Godof-*
redus Mundenis ita bis occurrit, & vel hic vel inter *Adolphi* filios expungendus est.
Henricus *Ludovico Imperatori* fidelem operam præstitit pro adipiscendo regno Ro-
mano 1313. & 1320. unde ei 1200. marcas argenti ex telonio *Quindendorff* dedit. De
eo porro *Chronicon Dan.* *Tralleri Waldece*. ita: *Hic Ludovicus Imperator etiam ab*
sola in imperium merita Consulibus, senatum populumque imperialis in his & ora Trimon-
ensis Comiti Henrico defendendos commisit, premiter, ne invidiosus, ut ipse in iuribus &
servitorum præstationibus nomine regio parerent, eorumque imperii penecrent, debita-
que cum obediencia obtemperarent A. C. 1323. Quo tempore etiam ab Imperatore Ludovico
in Episcopatu Osnabrugensi & Monasterio Comiti Waldecco suo iudicio in Iudæos
pro solvendis annuis contributionibus, præstantis imperii servitio, concessa fuit, quæ
ius in Iudæos solis Electoribus competebar. 1x A. S. l. l. c. 9. unde dictus fuit memorandus
Princeps. Cranz. L. 9. Metrop. c. 5. Ejus ex *Adelheide Clivia* (post *Theodoricam* &
Henricum *Colonienis* *Canonicos*) filius *Otto IV.* matrem in gratia *Caroli IV.* Impera-
toris floruit, qui ipsi 1600. marcas argenti pro auxilio contra Imperatoris & Imperii
hostes latis constituit. Huic cum natus esset ex *Mechilde Lunaburgica*, (cui patris
successor *Wilhelmus Brunsvicensis* 130000. marcas argenti solvete condemnatus,
cumque tenet in banamum imperii declaratus est.) filius *Henricus VI.* seu *ferrens*
dictus, hic *Wenceslaus*, qui. in 1378. Aquæ grano redeuntem in arcem *Waldece* honorificè
exceperat gratia non minori servitus, & ab eo de Comitatu suo *Waldeccenti*, nisi sibi
nen *berisshaffen / jrenen jüblen / zöllen / gerichten / benülche nüd offentliche*
frey *Grasen zu præstentur* aliisque dignitatibus tunc investitus. Quæ iterum la-
ctum 1421. die *Mercurii* post *Lutarem* mandato *Sigismundi Imperatoris* per *Adolphi*
C. Nassovium ejus commilitarium.

§. IV. *Henrico* terreo daonati ex *Elisabetha Bergensi* filii *Henricus* & *Adolfus*, ^{Continua-}
duorum tantorum auctores, quorum hic, *Landgravius*, in *Adolphe* nepote *Ottone* 1495. ^{to.}
defecit. Cui *Ottoni* 1467. seu 1435. *Ludovicus Landgravius II.* junior pacifici filius
pro ipso & matris hereditibus confirmaverat 100. aureos annuos (quæ soluto 1495.
morte *Ottonis* cessavit) ob resignationem Comitatum *Ziegenhainensis* & *Niddar-*
ava enim *Ottonis*, quæ *Adolpho* 1381. nupserat, siquæ natu maior fuerat filia *Comitis*
Ziegenhayni, qui absque liberis matris mortuus fuerat, cum *Landgravo* minor
filia nupserat, sed conjugium illud *Halliaca Genealogie* non agnoscit, & venditione
Halls *Comitatus* istos acquisitos narrat. *Henricus* *Adolphi* fratrem iterum *Vol-*
radi pater est, quo genti *Philippus I.* & *II.* *Ille* *Waldeccensi* in lineam ex se dedit, quæ
1598. in *Wilhelmo Ernesto* *Tubingæ* studii operam navante sed extincto defecit,
transmissa ad agnatos hereditate, imprimis proavæ *Margaretæ* & *Otiliæ*, quæ *Ezar-*
di *Ostii* filia marito tertiam partem paternæ successione attulit. *Philippus* autem
Secundus pridem fratre vivo monasterium destinatus, & 1624. mortuus, *Maximilia-*
no (à quo etiam 1495. 29. Aug. præsentibus *Landgravis* duobus *Wilhelmis* *regalia*
Comitatus recognovit) & *Carolo V.* *Imperatoribus* interviit, unde ille 1483. 100. au-
reos *Rhenanos* ad vitæ finem ei assignavit, hic etiam nec non *Philippus R.* *Hispaniæ*,
Electores *Mogunrinus*, *Colonienis*, *Saxonicus*, *brandenburgicus*, *Duces* *Brunsvi-*
centis, *Megapolitanus*, *Juhacensis*, stipendium militare (*Wannfeld*) eidem
constituerunt. Fuit etiam militæ in *Westphalia* *Dux* & *Comitatus Ravensburgici* *Vica-*
rius. Eo nati *Georgius*, qui *Parisi* mortuus, *Franciscus Monasteriensium*, *Osnabrugens-*
ium & *Mundenium* *Episcopus*, quem *Anabaptistæ* execraverunt in urbe *Monasterio*
turbantes, unde eam labor in auxilio cepit 1535. & genus propagator *Philippus III.* qui
1539. mortuus ex *Adelheide* *Holenti* & *Anna* *Clivia* *Ducissa*, quam autoritate *Maxi-*
milianii *Imperatoris* & parentum consensu duxit, multam sustulit prolem. In filis
Volrado & *Ioanne* pro duæ iterum lineæ cepere *Hessenbergæ* & *Waldungenis*: hanc vero

*Ioannis filius, Bernardi Episcopi Osnabrugentis frater, Franciscus 1597. clausus 1714. inter præfides Colloqui Ratisponensis fuit, & ex Anastasia Seibitz denuo numerosam prolem habuit. Ex filius Iosias, qui 1788. mortuus est, pater est duarum, quæ nunc etiam superant, linearum *Sjæbergia* & *Waldau*, cum enim ex Maria Barbientis fustulisset *Christianum* & *Völadum*, ab his terre die quoque progenies. Christianus in præcipua Augusti nostri Ferdinandi II. floruit, & inaurata clave inter Camerarios ejus splenduit, cumque moretetur 1631. in *Elisabetha Naisovia* reliquit post filias plures *Philippum* atque *Joannem*, quorum hic in *Landau* habitans 1668. sine prole mortuus est, ille Cluharcha Cæsareus 1640. in prælium ad Thabor vitam amisit, pater ex Anna Catharina Wittenstemia *Christiana Ludovici* atque *Leze*, quorum hic post alias militares expeditiones 1669. in pugna *Candia* Breisvicentium copiarum Dux spiritum protulit (ejus digna elogia à *Joh. Christophoro Rümetsch* Rectore Spirensi consignata extant, ille vero postea ex *suz. ex Anna Elisabetha Rappolsteina* filios plures novæ gentis suæ spei genuit. Ex ultima linea *Völadus*, qui 1640. decessit, ex Anna Jacobi M. Badensis atque Elisabethæ Culenburgicæ filia reliquit *Philippum Theodorum* atque *Georgium Fridricum*, quorum hic, illo 1645. & ejus filio *Henrico Völado* 1664. extinctis, jam etiam 1678. amissum unico qui superfuera filio *Carolo Gustavo*, lineam suam solus constituit, & militibus pluribus expeditionibus, quibus cum summo imperio præfuit, inclauit.*

§. v. Cum duas audivimus superesse lineas, utriusque scutum ut lustremus, exigit ordo. Illusterrimus Comes *Georgius Fridricus* scutum duabus perpendicularibus lineis, & totidem transversis in novem. connumerato medio scutulo, laterculos præstitit. Ex his media parmula *auræ scilicet octo radiorum* (unde corrigendus liber armor. *Silmach. P. 1. p. 15.* qui sex tantum designat) ostentat.

§. vi. *Stella nigra* monstri instar videri potest, cum lucis potius quam tenebrarum color conveniat cælesti luminari. Verum enim verò alibi etiam notatum, à naturæ consuetudine fecialium libertatem sæpissime abire. In hoc verò colore hieroglyphicum etiam quarit Doctissimus *Æg. Gelenius de Col. Agripp. magnit. L. 2. l. 4. par. 1.* Alii populi scutum gerebant nigrum, & ferale tinctum colore, quasi infernum mœtorem aspectum: eandem feralem umbram, cum aliorum, tum compositis ad terrorem ejus *Waldeckensium Comitum atrata sua stella representare videtur*. Cæterum stellam gentis antiquum fuisse *Ægyptiæ* apparet: cum alias *Svalenbergiam* & *Sternbergiam* imitas etiam sed alius coloris stellis fuisse appareat.

§. vii. Notari *Waldeckum Comitatum* indubium est: hic *Hassia, Paderbotten* si Episcopatu & *Colonien*si diœcesi, *Marcano Comitatu* & *Lippin*en. civitatibus, cum *Westphaliæ* annumeratus, nunc in *superiori Rhenano circulo* legitur, iatis amplius, cupidus & nobilitate frequens, tum metallis & aliis quæ humanis usibus necessaria dives est. Eum supremo semper jure tenuere Comites, unde formula illa *DEI GRATIA COMITIBUS GNADEN* à 700. annis usi sunt: ita in pacto (*Wurfrieden*) de castris *Burstenec* inito & juramento firmato illa verba legere est: *Nos DEI GRATIA HENRICUS LANDGRAVIUS HASSIÆ, & nos eadem gratia HENRICUS COMES IN WALDECK & NESSAUS filius ejus confitemur*. Eadem formula adhuc *Philippus II.* usus est, ut videre etiam *Chron. MS. Waldeck. Præfati*. De investitura *Henrico ferreo* concessa §. 3. vidimus. Exin negari nequit, quod *Henrici ferrei filius Henricus*, & nepotes *Ferdinandus Henrici atque Otto Adolphi filius* 1211. & 1238. *Ludovico Landgravo Hassiæ Comitatum* jam contulerint, quem ab eo in fœdulo hereditario fœdulo (*Erbmann lehen*) receperunt, principum patrocinio & defensione gavisi, & si Comitum maculam progeniem ement contingeret, Comitatum ipsis concedentes (conf. *litteras feudales & reverentia Act. Publ. London. P. 4. p. 401. 402. 403. 404.*) unde *Hassiaci* apud *Hispanos*, *l. 1. c. 13. n. 120.* cum *Wilhelmo Landgraviis* a *Maximiliano* investiretur, hoc etiam scutum additum reliquis perhibent. Inde verò conquesti sunt Comites, quod *Hassia* omnimodam subjectionem feudalem hanc obligationem commutare præceperat. Propter quod 1549. a sacrali Imperii in Camera Spirensi Domui *Hassiacæ* de *Waldeck* processus intentatus est, ut in possessione omnium dignitatum atque annuatim, quæ Imperii Comitibus debentur, conservarentur. Unde adhuc 1612. & 1619. ab Imperatoribus *Matthiæ* & *Ferdinando* regalia Comitatus cum appertinentiis, utpote,

gleit-straßen / zoll / Frey Grafen zu pralentiren / salz-brunnen / bergzwerck /
 münzen / &c. recognoverunt. Hoc imprimis feculo de novolis ea agitata est inter
Mauritium Landgravium & Christianum atque Volradium Comites 1621. (conf. acta
 allegata p. 388. seqq. Imprimis extat publicis typis detecta deductio in continenti,
 so in favore der *Herren Grafen von Waldeck an dem Kaiserl. Cammer-
 gericht zu Speyer* 1619. ex parte fiscalis in puncto exemptionis contra *Hessen* über-
 geben worden / ubi late deducitur, quam pleno jure ab antiquo semper Comites
 Waldeccii omni illa libertate & prerogativa ununt, qua fruuntur alii Comites Im-
 perii, in multis etiam Principibus æquat) occasione controversiarum, que Corbaco
 & Comitibus intercedebant. Porro scriptis & tractatum est: demum 1655. inter Land-
 gravium Willhelmum atque duos illos Comites tractatus *transactio* facta 1647. à Land-
 gravia vidua, nec non à Landgravio Georgio deinceps confirmata est, que in *instru-
 mento pacis Osnabruckensis* rata esse & plenissimum ac perpetuum robur obtinere, o-
 mnesque tum *Hællæ* Principes tum Waldeccii Comites obstringere jubetur: qua
 abolita exemptionis prætenione & inane Comibus omnimoda dignitate Com-
 itibus impetiri, que nulli unquam obligata fuit, nec non seditiosæ ac seditiosæ in im-
 perio, atque circulo integris (sicuti semper regalia & cetera specialia ad dominium
 supremum pertinentia ad Imperatorem & Imperio in hunc usque diem recognoscere
 soliti sunt) feudalis obligatio oblationis seu comitatum ea obstrictum servatur. Por-
 rò Comitibus Imperator *Matthias* 1613. privilegium de non appellando infra 400.
 aureos à judicio provinciali Waldeccio: *Ferdinandus II.* autem, ut non tantum *Ge-
 neroli Wölgebohrne*, sed *Illestes Hæch und Wölgebohrne* interiberentur, tym-
 panoque uterentur, æres, concessit.

Contro-
 versia inde
 nata.

Transactio

§. VIII. Prima areola juxta *Siomacherum aurea*, sed usu familie, quod pictura
 monstrant, *argentea cruceis rubeam* continet, cuius extrema utrinque repanda ab
 ancotata figura patum differunt. Fa *Pyrmontanum* designat Comitatum a castro
 non procul Hammela sito actum, in Westphalia, atque adeo distinctum à dynastia
Pyrmonta in Rhenanis partibus, que penes *Walpottios Baschenheimos* est, & ejus ra-
 tione 1654. subscripsit *Ratibone Joannes Lutharius Baro de Waldpott in Basenheim,
 Dn. in Pyrmont & Zevensb.* Licet *M. Zeiler. de circulo T. 9. circ. Westphal. p. 760.* huic
 etiam Comitatu illam subscriptionem tribuat, sed per errorem eandem dynastiam
 notati non dubito nomine Baronum *Pyrmontanorum* in inlicitatatum apud *Linnæ Tur.
 Publ. IV. 7.* hæc idem addit. *T. 4. p. 559.* ea de Pyrmontio Comitatu interpretari ma-
 luerit. Nec non *Zeiler. Itin. Germ. P. 2. p. 27.* cum tamen Pyrmontium Comitatum
 p. 25. cum Spiegelbergio prius complexus esset. Quod vero Comitatum (hunc enim
 titulum alterum Pyrmontium non sibi arrogavit) concecit, accidit, quas sanitatis
 servandæ aut recuperandæ gratia ex distitis etiam locis quamplurimum misere & us
 valetudinem firmare solent, satis celebrem, §. 2. diximus: *Pyrmontanos* Comites ex
Wernero deduci, qui seculo duodecimo *Witkindi C. Svalenbergi* & *Waldeccii* ni-
 filius fuit. *Crantz* vero *Saxon. L. 2. c. 22.* aliam assignat originem: *Comites de Pyrmont
 Gallie generis nobiles fuisse, & idem esse, ac si de ignito monte dicerentur.* Longe plus
 ex vero trahere viderit alia etymologia: quod videlicet *Philippus Archiepiscopus
 Colonienfis* tempore *Fridrici Barbarossæ*, cum aliodium aliquod *Udisdorp* ca-
 strum cum omnibus pertinentiis emisset, & ad tuitionem Ducatus *Westphaliæ* ca-
 strum ædificasset, illud *B. Petro* dedit, adeoque *Petri montem* vel *thaleto* com-
 muni *Pyrmontem* dixit; porro idem *Philippus* 1184. 4. Non. April. *Witkindo C.
 Svalenbergio* illud seuda concessit, quod in territorio *Svalenbergiorum* situm esset.
 Cæterum à *Wernero* illo *Witkindi* filio reliquos *Pyrmontanos* deducit *Rittersha-
 sius* ad *Henricum* usque, qui 1385. vixit, atque patet licet *Joannis, Henrici* atque
Mauritii, in quibus in sæcula progenies defecerit, & *Ursula* nuptæ *Joanni C. Spiegelber-
 gio, Joannis* filio, *Fridrici* nepoti, *Joanne* natus *Mauritii*, atque *Fridricus*, quorum
 hoc natus *Philippus*, qui 1557. ad Quintum sanato cecidit, *Ursula* *Hermannii Simonis C.
 Lippæ* uxor, hos duos *Mauritii* hæretos perpetam alienat *Ursula* *Philippus* *Georgii C. Gle-
 chenlis* conjux, & *Maria* *Abd. Etlendientis. Ursula* natus *Philippus* *C. Lippæ* & *Pyrmont-
 anus*, sed 1583. cælebs mortuus, *Ursula* *Philippus* *Ernstus, Jo. Ludovicus* & *Geo-
 rgus C. Gleichen, Spiegelbergæ* & *Pyrmontu.* De his rebus & successione *Pyrmontana* ita

Com. Pyr-
 mont.

Pyrmont
 ad Rhe-
 num.

Pyrmont
 tanquam
 Petrimont

Comitat.
 ad Spiegel-
 bergios.

Ad Gle-
 chenlis.

Himmelmann de famil. emortuis L. 3. pag. 169. *Et nomen Gallicum ut Trionne fuit aliquando Abbas Corbeicensis Bodo Comes in Pyrmont. Ultimus ejus Comitatus maritus heres fuit Philippus filius Fridrici, nepos Philippi, &c.* (supra avum Joannem: ex his eadhulio diximus, cum quo etiam Henninges dicit) qui in bello ad *Quintmann* 1552. perierat, heros excellens, in die Laurentii, & est Camerae sepultus in S. templo. *Ita successit Hermannus Simon Comes Lippensis, qui ducta Vesula sorore Philippi in uxorem, et possessor istius Comitatus: sed voluit ab hoc Comitatu exclusum Rembertus Episcopus Paderbornensis, qui hunc Comitatum ut suum feudum post demortuum ultimum maritum heredem ad se & suam diocesis transferre voluit. Sed mortuo illo successor Joannes C. Hoyneus & Sobrinus Hermannis Simonis, ut Paderbornensis praesul (qui erat etiam Episcopus Monasteriensis & Osnabrugensis) effecit, ut consentiente capitulo majoris Ecclesiae inauguraretur Hermannus Simon ipso beneficio vel Comitatu, & fieret Ecclesiae Paderbornensis vassallus. Hic Hermannus Simon genuit filium unicum Philippum nomine, qui cum Archiepiscopo Bremensi, Henrico D. Saxoniae Angravaria, Vissulae, Administratore Electoriarum Osnabrugensis & Paderbornensis, Coloniam proficisceretur in itinere captus, rotare, & mox moritur, anno Dom. 1583. Per ejus mortem mater territa, statim diabolis & pia matrona incidens in agnitudinem mox quoque extinguitur, cujus diuina mater ex sorore Valpurgi, vidua Georgii Comitis a Gleichen Domini in Thoma, & sui praedicti Georgii & Valpurgis tres fratres Philippus Ernestus, Johannes Ludovicus & Georgius junior, armata manu, ut veri heredes, nomine matris arcem Pyrmontanam occupant & occupant. Et licet eam arcem & Comitatum ut suum feudum repetere praedictus Princeps Paderbornensis praesul Henricus D. Saxoniae & cum illo Capitulares Cathedralis Ecclesiae, ac milite cingerent arcem Pyrmont, copioso tamen auxilio Illustrissimi Principis Brunsvicensium Ducis Philippi de Grubenhagen & nobilitum fratrum de Salden 1619. Henricus & Burchardi retinuerunt arcem, & re infecta Paderbornensis ab obsequio arcis discesserunt. Arx illa est eleganter munita & extructa per Hermannum Simonem C. Lippensem.*

Ad Waldeccios.

§. ix. Ita intelleximus, quo jure ad Gleichios Comitatus ille devenit, unde etiam in *Gleichens* scuto Wapenib. P. 1. pag. 17. *Spiegelbergio* cervo, *Pyrmont* in aetruo quadrifaria sectione jungitur, imposito medio scutulo *Gleichio*. Iterum nec in hac gente Comitatus diu h'uit, ut pote quae in *Joanne Ludovico* 1630. defecit. Porro Joannis Ludovici illius testamento 1619. Comitatum hunc hereditarium & proprium cum onere 1625. quiete obtinuerunt VValdeccii & in his Christianus, alijque etiam pagos & villas ad Comitatum Pyrmontensem spectantes à Brunsvicensi di. no. 1625. feudo accepit. Caeterum, quia quaedam bona hujus Comitatus *Episcopus Paderbornensis* praetendebat esse feudalia capituli, his in Camera pependit ab anno 1582. sed tamen ad probationem vel conclusionem perventum non est. Cum ergo VValdeccii Comitatum nati essent, Ferdinandus Elector Coloniensis & Episcopus Paderbornensis à 1629. ad 1630. per decem menses arcem aeri oblatione cinxit & globis igneis vexavit, tandem dirutam dilaceratamque occupavit, omnemque jurisdictionem tam Ecclesiasticam quam secularem sibi asseruit. Unde novus in Camera processus super litigiosa possessione. Et Comites obnuete mandati de non offendendo & non turbando. In conventu etiam Hectorsali 1630. Episcopo & Capitulo advocatio militum mandata est. Demum *Georgius D. Lunenburgicus* Dux inferioris Saxoniae nomine *VValdecciorum* possessionem recuperavit, sed Dux Caroleus Göt. arcem Caritatis nomine occupavit; ita Paderbornenses iterum nati sunt possessionem. Verum anno 1646. cum *Königsmarckius* Svecorum Generalis arcem obsidit ad dedicationem adeptus, possessio Comitum renovata, & pastores August. Confessionis restituti, & eadem possessio in tractatu pacis confirmata fuit, licet instrumto pacis dilerte non intererent, attestato de hoc concessio. Iterum 1650. delegati in oppido Leuden Paderborn. conditionis conveniunt, demum partibus citatis usque pro & contra auditis, nuntiatam VValdeccenibus Comitibus possessionem. Comitatus Pyrmont cum omnibus suis, salvo tamen Paderbornensium jure petitori, secundum instrumentum pacis confirmarunt. Demum omnes controversiae illae 1668. hunc in modum cum interno Episcopo *Paderbornensi* compolita sunt, ut Comites VValdeccenices totum Comitatum Pyrmontanum, prout hodie conspicitur, jure proprietatis plenitimo & sine ulla recogni

Controversia cum Paderborn

recognitione feudali possideant, eodem utantur, traantur, suffragium & sessionem ejus nomine in conventibus circularibus & Imperii obtineant, ceteraque omnia jura, nullo excepto, habeant, atque exerceant: quod si vero contingat, stirpem eorum masculinam penitus extinguere, constitutum est, ut idem ille Comitatus integer, qualis nunc est, ad Episcopatum Paderbornensem, post extinctionem 20000. imperialium filibus VValdeccenibus factam, devolvatur, ut tamen donec solutio fiat filia hæc in possessione relinquatur.

§. x. Tertia areola *carulea leonem argenteum*, auro coronatum, lingua coccinea protensa representat: qui *Gleichen* Comitum tamare ¹⁶⁷⁴ tuit: unde idem in *Hohenloerorum* jam feudo etiam viuit, ob aliquam eorum successione. Cum vero VValkeccii præter expectativam in *Spiegelbergam* a Brunsvicensibus, etiam 1621. à Saxoniæ Ducibus dynastiæ *Thonnenfis* obtinuerunt. Pincerna Tautenbergio sine liberis masculis extincto, Philippus Comes VValdeccius tunc, fratris & agnatorum nomine de Domino hoc à Friderico VWilhelmo D. Saxoniæ 31. Decembris 1640. investitus: & investitura 1646. renovata est. Porro Thonniam ex antiquo Gleichenium patrimonio fuisse argumentum est, quod seculo undecimo *Leithanus* Comes Gleichenius jam dicatur *Dn. de Thonna*. Cæterum cum Thonnæ dynastiæ peculiaris sorte tellera non fuerit, illi notandæ Gleichenium signum alium est.

§. xi. Secunda areola Pythonia & Gleichen Thonnenfi intercepta aurea ter repetita ex immo figuram refert, quam *Columellarium* esse existimo, cum basi & episthlo & medio quoque earundem crassiori. Aliquando tamen calicum specie pingi figuram vidi. Notari *Culenburgiam* dubium non est. conf. *Wapenb.* P. 2 p. 35. Gentem originariam quod concernit, eam à *Sigoberto, Ducis Aquitanie* rno, Dieterici C. Hollandiæ fratre *VValgero* derivant, cujus nepotes *Nicricus* Feusterbanus Comites continuaverit, frater vero *Gerbrandus*, qui 927. obiit, *Dn. de Baschem & Zalem* fuerit. Hujus trinepotem *Rudolphum* ajunt conditorem esse *Culenburgi*. Cum ergo filia ejus *Aleida* nupta *Joanni Bismano*, antequam patri natus nasceretur, marito *Dominiim Baschemien* *Bnyfichem* dotis loco attulerit, qui genuit esse patri, *Hubertus, Culenburgi Dominiim* nuncupatus est, & ex Anna *Dn. de Zalem* genuit *Joannem* patrem *Huberti*, quem ajunt avie inigmia credo paronomatice esse *Zupis*, *Secolumna* (*Seulen*) sibi vendicasse, solo apice Berlinghenfi servato. Hujus filius *Hubertus* Culenburgum liberam antea Baroniam, ut te firmaret ad versus VWilhelmum Hollandum Imperatorem & Florentium C. Hollandiæ, Reinaldo C. Gellinæ obtulit, ut ab eo in feudum reciperet 1280. Hæc tamia detecit in Gasparo, qui 1524. mortuus, præter *Elisabetham Hochstratz* *Demnam* & *Joannis* *Lucenburgii* uxorem *Laalam* uxorem sed sterilem, reliquit *Annam* *Joannis de Palant* uxorem *Culenburgi Dominiim*. Ita ex his *Pallantii* descenderunt reliqui *Culenburgii Dominiim* & Comites quorum ultimus *Florentius* mortuus 1639. sororis suæ *Elisabethæ* ex hæcbo *Marchione* *Badenti* nepotem *Philippum Theodoricum* heredem constituit, quo & filio ejus 1665. extincto ad fratrem & patruum successio delata est, qui ob hæc latere alio isto utitur.

§. xii. Hi *Culenburgii* dynasti vel comites ab omni tempore, sicuti olim *Theodoricus* *Elizæ* *Græii* filius à *Carolo Martello* Comes *Civitas* creatus, libertum *Tentebantium* comitatum (à matre, avo an conjugè: dubium est tenerat, & post eum *Boysichemii* suas ditiones, in possessione supremi juris in *Dominiim* suum fuerant usque ad *Conventum Provinciale* *Arnheimi* 1658. habuimus, quo jus eorum in dubium revocari cepit. Objiciebat VValdeccenibus *ipsum* oblationem in feudum & recognitionem. 2. exercitium *Geldriæ* superioritatis activum & passivum. 3. limitum inclusionem. Nempe *Hubertum III.* *Dn. ac Boysichem* 1280. consensu agnatorum castrum & civitatem *Culenburgiam* ob metum imminentes belli 120. hbis denar. Holland. vendidisse *Reinaldo* C. *Geldriæ*. & ab eo pignori accepisse bona ejus apud *Lanxmonde* & *Lanxmere*. Inde castrum *Huberto* & success. ribus secundum jus *Zutamentè* feudo datum: à quo tempore Comites à Ducibus *Geldriæ* omnia illa bona continue recognoverunt cum omni jurisdictione & pertinentis. Datum etiam *Geldris* jus aperturæ (zu einem essen hanß gemadt) ut tempore belli *Dux* uteretur civitate, quam in pace restitueret: & quidem feudum esse signum. *Sed reponcans Waldeccen*: hodiernum castrum *Culenburgium*, quod in *Boreali* parte *Leccæ*

sium, cum 1280. feudo offerretur Culenburga, nondum extitisse, sed demum in solo libero (auff einer von alten Wismarischen Lehen frey gemachten Burgen lände) 1377. extractum, cum jam vetus in oblatione contentum castrum in bello corruiſſet 1377. ab Alberto Bavaro C. Hollandiæ destructum: unde hinc aſtri in nulla recognitione fiat mentio: tum ista oblatione non centendam predictionem territorialem & superioritatem translatam. Vicissim probantur *Feudalia* allodialitatem & superioritatem Culenburgiam. 1. *Origine* ex Dominis libertina Comitatus Teisterbantici. 2. *Exercitio*. Habitos enim Comites immediata mentia Imperii: & 1431. à Sigisfrundo Imperatore ad Comita Norimbergensia citatos comparuisse. Esse etiam in matricula. Habuisse exercitium 1. assignandi mandata juris & ordinationes. 2. collectandi. 3. aggratiani. 4. privilegia concedendi. 5. occupandi bona vacantia. 6. confiscandi. 7. itauendi de sepulturis. 8. nundinarum. 9. vectigalium. 10. venationis. 11. piscationis. 12. iudictionis tertiorum & operarum. 13. feudorum. 3. *Prescriptione*.

Præpositura Halberstadia.

§. XIIII. Areolam quartam *caeruleam* expansa *aquila argentea* ornat, quam referam explicari audio *præpositura cathedrali Halberstadensi* designanda, qua Illustrissimus Comes fruitur: nec non sextam areolam, quæ altero latere V Valdeciam itellam stipat, & *cyanea cruce argenteam* extremis rem nonnihil *repandis* in *anchorata* formam continet, notam esse *Ordinis Joannitici*, cujus per Saxoniam & Vandaliam idem Prior est. Porro quæ de *præpositura Halberstadiensi* pacificè *Officiarius*, quæ Episcopatus Brandenburgicæ domui assignatus est, constituta sint, in eadem videre est. De cruce Ordinis minor, quod laterculo inferatur *caeruleo*, cum alioqui argentea in rubeo & plana quidem militiam illam Joanniticam notare solet.

Prioratus Joanniticus.

Dom. Wurtzb.

§. XV. Areola septima, quæ pedis prima est *argentea leonem nigrum* continet, cujus *corona & lingua rubent*. Hunc sed sine corona *Wapenb. P. 2. pag. 3.* quadrycrita dispositione Culenburgis *dyuzan* jungit. Designatur dynastia *Wurtz* prope Vetaliam sita. Hoc dominium olim tenuere Domini de *Lalau*, à quibus successio delata est ad *Culenburgios*, per Lalanium filium Huberto IV. Culenburgi nuptam, quæ 1369. investita est, ab his ad *Palantios*, tum *Waldceenses*: ac ita ter extinctis intra trecentos annos lineis masculinis ut feudum promiscuum transit ad eos, qui ex semelhis prognati erant. Et adhuc à *Christophoro Bernardo* Episcopo Monasteriensi 1664. investitura collata est *Henrico Volrat'ho Comiti Waldecio*. Inde 1665. cum Comes *Georgius Fridericus* in bello Episcopi adversus Ordines Belgicos secutus esset arma *Hollandiæ-Brunsvicensia*, ut horum exercituum ductor, controversia ei cum Episcopo nata est, qui investituram contere tergiversabatur, & occupationem castri montari credebat, ut Comes prælidium ei tuendo excitis Calcario militibus recuperet. Inde varia disputabantur. Inprimis vero Comes præter qualitatem feudalem, qua dynastia Episcopatu obstricta esset, nullam aliam Episcopo superioritatem concedebat, quod ab immemorali tempore Comites de Culenburg *omnes superioritatis territorialis actus* in districtu *VVurtzheni* exercuerint: nec admittebat, Baroniam hanc in districtu Monasteriensi sitam, potius ab ipso territorio Monasteriensi separari, tum esse corpus aserebat. Quamobrem causa ad Imperialem senatum delata est, *V Valdecis* in possessione manentibus.

Controversia cum Ep. Monasteriensi

Dom. Wurtzm.

§. XV. Quæ proxima est iterum *caerulea cruce argenteam* refert, sed à margine sequentis extremis iisque partum inflexis. Hæc symbolum est *Witthemii* Domini, quod alias solet designare in parmula *argentea cruce striata caerulea*. Ita enim id exhibet in scuto *Henr. Witthemii Dni. de Berſe. Eq. A. V. Chiffet. insgn. Eq. A. V. n. 97.* & post eum *Stev. de Pezrasan. Et.* Ipsum dominium, quod non uno modo scribitur in vetustis chartis *Wiethem, Wittum, Wittenheim, Wiefen, Weifen*, in potestate fuit tami, qui ex *Joanne II. Ducis Brabantini* filio naturali *Joanne dicto de Corſſear Dni de Witthem* descendit: cum enim alter ejus filius *Henricus Dominus Battersheimii* esset, alter *Joannes Dominus de Witthem* fuit, quod transmisit ad filium *Henricum*, quo natus *Fridericus* 1466. *VVitthemium* vendidit *Theodorico Pallantio*, quo natus *Joannes* natus est, qui Culenburgiam heredem duxit, unde cum reliquis Culenburgicæ successione partis hæc quoque dynastia ad *V Valdecios* delata est.

sua nihil secuto analogon servec, forte eius iudicium est; quod supra diximus *Præsentissimum* seruatum apicem *Zwylens* secuto alicto.

Scutum
C. Christi-
ani Lu-
dovici &
florum.

§. xix. Illustrissimus Comes *Christianus Ludovicus* scutum proprium quod ad eum an-
pingi solet ex *Pirmon*tiis & *Glechio-Tomer*sis suis teluris impedita media parrula & a-
decenli: Galeæ tres imponuntur, media *Waldeck*a, anterior *Pirmon*tiis, & posterior
*Glechio-Tomer*sis: Nunc vero propter filios clypeus parti sectione cum his, quæ
modo consideravimus, in novem atecolas, connumerata media parrula, distincta.
Ex illis medium locum *Waldeck*a stella occupat, primum & ultimum crux repartita
*Pirmon*tiis: secundam & octavam quadram *argenteas ternas peltæ rubæ* exornant, ter-
tiam & septimam *argenteas ternas corvinæ & aquilinae & quarta nigra* aureis linguis & co-
tonis: Quarta autem & sexta *argenteæ plumbæ* carulis *sparsæ* ollesant in angulæ *leo-
nem rubcum coronatum*.

Galz.

§. xx. Huic clypeo incumbunt *galæe* quinque; media *Waldeck*a, supra alarum
expanso constans, huic à dextris proxima *Pirmon*tiis, eius apex est columna seu pi-
leus orientalis acuminatus ex auro, impositis corona & pennis pavonis, traula-
gente figuræ trabe rubæ crucis scutariae, quæ aliis scæptum dicitur: Proxima ad sin-
istram est *Rappol*teim, prima ad dextram *Hohen*decka, ultima ad levam *Gerold*decka:
quas L. 2. 72. n. 13. 14. 15. vidimus. *Lactine* autem sunt circa *Waldeck*iam at. & aureæ,
circa *Pirmon*tiam aureæ & coccinæ, circa *Rappol*teimiam & *Gerold*deckiam argen-
tæ & rubæ, circa *Hohen*deckiam argenteæ & fuscæ.

Præsentio
in Rappol-
steiniam
succesio-
nem.

§. xxi. Rationes laterculorum *Rappol*teim, *Hohen*decki & *Gerold*decki repe-
tuntur ab *Anna Elisabetha Georgii Friderici* ex *Rappol*teim maribus penultima ni-
lia, quam Illustrissimus Comes *Christianus Ludovicus* 1688. matrimonio duxit, &
1676. numerosa ac florenti sobole ex ea reliqua, morte amisit. Ob quam præsentio
successionem simultaneam cum matris partuclus *Ioannis Jacobi* ultimi *Rappol*teim
Comitis *filibus*, in allodialia, feuda merè hereditaria & promiscua seu tamnis
æque ac maribus conferri solita: qualia sint quæ olim *Austriacis* fuerint, nec non
Basilensis & *Argentoratensis*. In cuius iuris confirmationem adducitur, hæc dicta
feuda iam à tribus seculis & ultra per parta specialia inter Dominos feudi ac tum
temporis existentes vasallos *Virtum* ac *Brunonem* Dominos *Rappol*teimios, acce-
dente insuper supremi tum temporis istorum feudorum Domini directi Imperatoris
nimirum *Caroli IV.* speciali confirmatione & autoritate, ex masculinis tamnis seu
promiscua effecta sint: ita quidem ut post defunctos istos fratres absque prole ma-
scula legitima succederent feminæ earum quæ liberi & heredes in omnium: quæ
causa *Herz*clauda *Virtis* filia plene successerit patri, non attenda existentia patris & vi-
truelum. Ita simili modo succedere non patris sed ex iure maritum parte in *Ter-
nam Elisabetham*, cuius patruus *Ioannes Isaacus* in se suscepit ejus truelam honoris
& administrationem totius paternæ hereditatis, quæ in huius neptis hæ-
re patris dotalibus à se confectis & subscriptis de iure successione eidem competente
certam provisionem expresserit. Accedit quod feudum *Ramburg*ensis Episcopii con-
sistens in decimis vinearum ad *Reichen*weiler opidum in terris imperii ac tertio
Mompelcardensis, pridem masculinum, nova gratia predicto Comiti *Christiano
Ludovico* collatum sit, cuius ut pro utraque linea terminata concederetur mitamur
successu caruerant. Huic præsentioni Serenissimus *Christianus Comes Palatinus Rheni-
ni*, qui conjugem habet Comitis *Ioannis Jacobi* prælati filiam maiorem natu, contra-
dit, & obvertit, non solum uxorem tuam eiusque sororem, utpote ultimum de-
functi filius alterâ ex fratre nepte, quo gradu *Anna Elisabetha Waldeck*a re-
motior fuerit, propiores parenti solas succedere, huic autem non nisi post illam
sine liberis mortem in quibusdam successione debent: verum etiam nova gra-
tia *Christianissimi Francæ Regis*, in quem non solum Austriacorum seu *Germani*
sed etiam supremum Dominum & superioritas Landgraviatus superioris & inferioris
Alsatiæ, pace Monasteriensis translatum sit, sibionnes liberi ditiones seu loca ex-
tatas & sacramenta attributa esse.

Tituli.

§. xxii. Superest ut titulos exhibeamus: Illustrissimus *Georgius Ludovicus*
salutatur *Comes Waldeckæ, Pirmon*tiis & *Culenburgi*, L. *Ear. in Thonn*is, *Pavoni*, *Vit-
shem*, *VVerth* & *VWildenburg*, Dominus in *Landen*, *Leden*, *Kins*wecker, *Knoll* fort, *Fre-
chem*, *Bachum*, *Dalem*, &c. *Præpositus Cathedralis Hærecylian*, *Ordinis Equitum
Joannites*,

Joannitici Eques & Commendator in Lagova, Federati belgii Generalis campi Marefcal-
lus & Governator Maftrichu feu Maftrajedi. Illuftriffimus vero Com. Chriftianus
Ludovicus illouitur titulo: Comes in Faldeck & Pirmont, Dominus in Thonna, Cafir.
Majest. & Imperialis in A Confiliarius Generalis vixit, prafidus & leg. pediftrus Chlifar-
cha. Nunc Rappolfheim quoque tituli huius adjucentur.

§. xxiij. In titulo vidimus nomina dynaftiarum *Kinsveller*, *Engelsdorf*, *Fre-
chem* feu *Freehem* & *Bachum* in Juliacenti Ducatu litatarum, de quarum jure iidem ali-
qua dicenda funt. *Theodoricus C. Mandelcheidi* & *Margareta Sombrovia*, *Dn. Kerpen-
fis*, filius alter *Francifcus*, ex *Anna C. Ifenburgia*, ducta patre contentiente, eaque con-
ditione ut liberi bonorum paternorum maternorumque heredes eflent, genuerat *Eric-
cam*, dein *Philippo Nyffovio*, & *Elifabetham* *Lorentio C. Culenburgio* nuptas, & ante pa-
trem 1549. decesserat; Pater vero ne bona familiz ad alios transferretur, 1551. testa-
mentum a Carolo V. confirmatum condidit, quo *majus* inter filios & deicenden-
tes fancebatur, ad fupertifitem filium *Theodoricum* hereditate Dominotum transfimis-
fa, & neptibus ex *Francifco* non nisi 20000. talentorum constitutus. Cum ergo *Theodo-
ricus* (medius dictus) patri ex hoc testamento contra pacta dotalia patris & tractus fuce-
ciffet, exclusis neptibus ex fratre, harum mater *Anna* coram fenata fummo Lucen-
burgio pro filiabus portionem hereditariam quaerivit. continuarunt dein litem generi,
Nyffovius & *Culenburgius*, fed motibus Belgicis in pertecutione juris impediti funt. *Cu-
lenburgio* & *Elifabetha Mandelcheidia* nata est *Elifabetha Culenburgia*, ad quam adeo
jure fpectabat arx & Dynaftia *Beris* in Lotharingia, arx & dynaftia *Berfurg* in Lucen-
burgio, arx & dynaftia *Tiffirdingen* in Lucenburgio, *Domus de Fize* in eodẽ, *Domus de
Felfperg*, Dynaftia *S. Ioannisberg*, Dynaftia *Kinsveller*, *Engelsdorf*, *Freehem*, *Bachum*,
Wildenburg, *Dahlem*. Ea *Jacobo M. Badenfi* 1584. nupit, duarum filiarum ex eo, dein
Carolo C. Zollerano, quatuor ex ifto, & demum *Joanni Ludovico Faroni ab Hohenfize*,
unius filii mater, *Chriftophori Ludovici Hohenfaxis* litem reafumit, & 1618. *M. Chluz*
fententiam obtinuit, qua *Theodotici* heredes ad dimidiam partem bonorum *Theo-
dotici* fenioris, *Francifco* filio ejusque filiabus debitam, juxta divisionem 1541. Sleide
initam refitueundam condemnabantur. Cum post hanc fententiam *Solradus Comes
Waldecke*, cui *Anna Jacobi* & *Elifabetha* major filia, matre contentiente, nupferat,
reficereet, *Hohenfaxium* dynaftias *Kerpen* & *Cafenburg*, *Comiti Marcano* abjudica-
tas, in eum iterum translaturum, fe conatibus oppo fit. *Elifabetha* vero (que 1606.
filiabus primi matrimonii dynaftias Juliacentes *Kinsveller*, *Engelsdorf*, *Freehem* &
Bachum proprietarie & irrevocabiliter ceferat, ex jure Juliacenti, quo rupto thoto li-
beris primi matrimonii bona ita acquifita intelliguntur, ut matri de illis difponendi
nullum fuperfit arbitrium,) mortua 1620. testamento *Zolleranas* filias & *Hohenfa-
xium* filium univerfales heredes instituit, exclusis tertio marito, quod credebatur, per-
fervatione, filiabus ex primo matrimonio *Badenfibus*: inde nova *Hohenfizio* extincto
adverfus *Zolleranas* controvertia. Ac ita *Johann C. Faldeckius* fape tenata via
concordie, cum nihil obtinuillet, 1626. in curia *Lucenburgia*, quam eo Ducatu majos
hereditatis pars fita erat, litem intentavit, pofitulus ex hereditate foetus duos fe-
ptunces, unum ex capite uxoris, alterum ex capite *Jacobæ* ejus fororis, que motiens
eam heredem dixerat, & ex *Chriftophori Ludovici Hohenfaxis* hereditate ridem
duos femiffes. Opponebant fitæ *Zollerane*, *Duciffa Arifchorana* & fofores. 1. *Pla-
mentum maternum* 1609. conditum, quo *Badenfes* filias, quod in religione Evange-
lica fe educari paffæ eflent, neque ad revocationem *Cæfaris*, & matris admonitio-
nem ad Pontificiam rediffent, hærefeos titulo excluserat: cur addebatur, quod in
Hispanicis ditionibus nemo fuccedere queat, nisi *Catholice* religioni addictus, fi
quam maxime sine testamento materno fuiffet. 2. Quod quatuor portiones *Juliacen-
fes* filiabus primi matrimonii conceiffe funt, atque ita ita legitimas portiones jam ac-
ceperint. Inde his fape quidem interrupta, fed fubinde refumta, & a *C. Georgio Fr-
derico* continuata est. *Exheredationi maternæ* obvertebatur, quod ex caufis par-
tim falffis, partim infuficientibus, univerffis autem nullis, nulliter facta fit: nec non
quod testatum, in quo facta eflæ pretendatur, apertiffimo vitio nullitatis laboret.
1. Quidem, quod contra legem conventionis matrimonialis inter eam & *Jacobum Mar-
chuonem Badenfem* initæ factura fit. 2. Quod in eo, contra quam l. hæc confultiffimæ.

Kinsveller.
Engels-
dorf
Freehem
& Bachu.
Lus Mandel-
cheidia.

Contro-
vertia cum
filia usque
henzoller-
anus.

C. de Testam. cautum est, actus dorsalis notari, qui in testamentis non auctorizatus est, neque à testatrice neque à testibus subscritus sit. 3. Quod bona, super quibus testamentum hoc dispositum, ut maximam partem sint feudalia, in quibus tum temporis cum hoc testamentum condeditur anno videlicet 1609 non erat permissum. 4. Quod secundum jus Lucenburgense tempore supradicti testamenti conditi conjux post mortem alterius superstes in præjudicium liberorum primi matrimonii nequidem de bonis propriis, neque inter vivos (nisi ex causa legitime permissa atque accedente auctoritate iudicis) neque per testamentum disponere potuerit. 5. Quod similiter tum temporis non licuit, uni ex liberis plus relinquere quam aliis, quod tamen in hoc testamento factum est: secundum quod non tantum in suprema curia Mechliniensi ita fuerit iudicatum, verum etiam paucis abhinc annis idem decisum in hac curia in causa Læwenstein-Rochefort contra Crecinghen ecc. Addebatur nullitas cause, quæ tunc *religio Lutherana*: cum tamen ipse Jacobus & Elisabetha huic primum religioni fuissent addicti, & filias in ea baptisari curaverint: licet vero deinceps à Pistorio seducti ad Pontificios transierint, filix tamen inantes relicta sub curâ agnatorum secundum legum dispositionem educatae sunt in ea demum professione, & Anna *quodammodo* marito, matre consentiente, nupta. Præterea mater post conditum illud testamentum filias primi matrimonii omni materna benevolentia iterum complexa est, animi placati testimonio. Sed & *pacti religiose* repugnat talis exhereditatio; necnon in iudiciis 1609. inter Regem Hispaniæ atq; Ordines Baraviæ pactis, secutatisq; demum *pacem*, quibus bona Protestantium à confiscatione exempta & statutum, ne cui sua religio fraudi esset. Quod ad *Dynastias Juliacenses* attinet, in legitimam imputari nequeunt, cum sint tanquam præcipuum aliquod liberorum primi matrimonii ex lege municipalis, & quidem à matre cessâ, donatione quadam remunerato-

Sententia
Mechliniensi

ria & sic per dispositionem inter vivos, nec relicta titulo institutionis. His argumentis causa acta, & nuper adhuc illa sententia 1678. 28. Maj. Mechliniæ publicata est *Le Roy adjuge au dit appellant* (hic est Comes Georgius Fridericus Waldeceus contra Mariam Cleophen Hohenzollernam Duc. Arschotanam) *deux septièmes en la succession de Dame Elisabeth Comtesse de Culenbourg, & deux sixièmes en celle du Baron Christophe Louis de Hohenhausen, avec fruits & levées à liquider devant Curies*. Quia etiam sententia reconventio quæ sita à parte adversa rejecta, & sententia Luxemburgici senatus confirmata est. Porro his hæc concernit Dynastias *Neuerburg, Berburg, Zolvern, Tiffordingen, Berris, Velzberg*. Quod alia attinet, 1657. in *Comitiis Senecæ* etiam pronunciatum, ut Anna Waldeccia cum sorore Jacobea, cum liberibus & ita inter ex secundo & tertio thoro in portiones pares, dimidum Dominium *Kerpen & Castelburg*, admitterentur.

Sententia
Cameracensis
de Kerpen

Contra-
versia cum
Palatinis
de Maria-
mes.

Successio
fæminina
in feuda
Juliacensi

§. xxiv. Ob eandem Dynastias *Kinsweiler, Engelsdorf, Frechem & Bachum*, his intercedit Waldeceis cum *Palatinis de Marimæ*, vetum adversus eos non tantum in possessorio res evicta est, verum etiam plena victoria speratur, quod ostendere confidunt illi, hos à primo acquirente non descendere.

§. xxv. In *feuda Juliacensi masculina*, quorum in superioribus mentio, gratiosa concessione Ducis Neoburgici partis in eorum deficientium masculinorum, tamen Juliacensis etiam V. Valdeceis succedendi jus attributum est.

Serius transmissa vel elaborata.

CAPUT XL.

Episc. Augustanus, & familia Freybergia.

ARGUMENTUM.

1. *Scutum Episcopi.*
2. *Episcopi Augustani, Diacefos augmenta.*
3. *Officiales, Advocati.*
4. *Tessera Freybergia.*
5. *Genus origo ex Cruxio.*
6. *Alia gentes ex eodem.*
7. *Ex Lazio.*
8. *Ex Buelino, Familia ex Curiatis, Freibur-*

9. *Linca in Sieslingen & Eisenberg, Domini in Sieslingen & Oepfingen.*
10. *Linca linearum diversarum, Carinthia, Alchazia, Bavaria alterius, Eisenbergia.*
11. *Linca Karorum Sieslinge sive, Oepfingen.*
12. *Inter ordines imperii ob Sieslingen, Dominum Steudingen, Ad Wirtenbergios.*
13. *Episcopalis apex.*

§. I.

Reverendissimi & Celsissimi *Ioannis Christophori Freybergii*, Episcopi Augustani, scutum quadripartitum est; primo & quarto laterculo ex *cocco* & *argento* *bispartito*, secundo & tertio transverse secto, ita ut *caput argenti fulgeat*, inferiori *medietati carulis*, inscribantur tres *globi* seu *numi* *byzantini* ex *auro*.

§. II. Quod Augustanum attinet in Svevis Episcopatus, ab *Angusta Fendelico* Episcopi celeberrima urbe dictum: primum inter præfules numerant (vid. *Cisp. Brunsb.* Augustani de Ep. Germ. c. 8.) *Sosimum Hilarum*, cuius filia *Asp.* fuit, fratrem. Is enim dicitur a *Narcisso*, qui ex Hispania venerat, indito nomine *Dionysius* baptizatus, & ad prædicandum Evangelium incensus fuisse, quod biennio facere perrexit, inde cum suis à *Gajo tyranno* sub *Diocletiano* circa 300. trucidatus. Inter posteros leguntur *Sinbertus* ex *Lotharingia* Ducibus *Caroli M.* sorore editus, pridem *Alamonicus* Abbas, in cuius gratiam Episcopatum *Carolus* auxit, *Widarius* seu *Widoverus* Helvetiorum Apostolus habitus, *Fricus* ex Comitibus *Kyburgis* & *Dillingensibus*, *Henricus C.* à *Giesenhansen*, qui heres suæ gentis Comitatum avitum diœcesi adiecit. *Hermannus* iterum Comes *Kyburgis* & *Dillingensis*, qui civitatem & arcem *Dillingensem* Episcopatu dedit, nec non comitatum *Wittelsburgensem* & omnes terre pagos, usque ad *Werdeam* Svevicam litos. *Wolfgangus à Roth*, qui Episcopatu multas dedit arces, plures in *Marchionatu Burgovio* emit.

§. III. *Officiales* Episcopatus enumerat *Gabr. Encl. Germ. T. 1. p. 13.* *Marschallos* de *Obernorf*, hisque extinctis *Dynastis* de *Pannarsen*: *Dapiteros* equites de *Kalenshal* ex familia *Marschallos* de *Dornberg* & post horum obitum *Equites* de *Stadion*: *Pincernas* equites de *Wald* & his mortuis nobiles de *Weller*: *Camerarios* olim nobiles de *Wilenburg*, postea de *Hoheneck*. *Advocati* olim tuere *Comites* de *Advocti*, *Balzhausen* & *Schwabeck*: cum vero *Hardovicus* Episcopus *Schwabeckis* extinctis *Fridericum Barbarossam* & ejus filios *Advocatos* & patronos Episcopatus constitisset, à *Guelphis*, qui ad se quam hos *Svevia* *Duces* hoc jus potius pertinere cantabantur, plurima ferre coactus est.

§. IV. Quod ad reliquos duos laterculos attinet, continent illi *tesseram Freybergiam* Episcopo familiarem, nempe quod diximus, laterculum transverse sectum ex *ar-* *Freybergia* *gento* & *cyano*, interiptis *caelestinæ* *patti* *tribus* *globis* *tinuis* *Byzantinis* *aureis*, quos ab aliis *doctis* vel *poma* *apffel* dictos vult.

§. V. De hac gente audiamus *Mart. Cruxium Annl. Sveic. P. 2. L. 6. c. 7. p. 190.* *Genus origo ex Cruxio.* Anno 1030. reperio vixisse *Domnum Thomam* de *Freiberg*, equitem *zuratum*: cuius uxor fuerit *Margareta*, *Gundelshingensis* *Baronissa*. Est autem nobilis *Freybergiorum* familia *Svevica* perantiqua: cuius plura genera vidi ante biennium, in libro quodam illorum *genealogico*. *Unum* *Eisenbergensium* & *Steudlingensium* (inter quos hic *Thamas*) alterum *Krechemensium*, *Anzeibergensium*, *Welsbergensium*: tertium *Bavariam* & *Alchaziam* incolentium. *Quidam* *Mactinga* habitant in *Rhotenthala*. *Alia*

bergam arcem vendidit, & cum duobus filiis in Sveciam (in das Pothal) concele-
 rit, comparatis ibi bonis, quæ nunc in potestate cænobiorum *Oschhusen* & *Hegbach*
 supersunt. Inter filios *Damiani*, *Bucelinus* *Thomis* posteritatem dat in quartam gene-
 rationem; *Henrico* vero ænepotem *Thomam* assignat *Freibergium* circa 1030. *Marg-*
aretæ *Gunde* singulæ maritum, *Burcardi* patrem. avum *Helmici*, proavum *Gastaris*, quo
 genti *Adam* & *Christophorus*: *Adam* filius datur *Otho*, matris *Connuile* *Kirchber-*
gæ, nepos *Godsfredus* circa 1209. quo genti *Eberhardus* & *Esbo*, ab hoc aut *latus* in *Freiburgi*
Astata *Freibergios*, qui novem globos aureos retinuerunt. (In *Wavensb. P. 2. pag. 132. Astatæ.*
Freiburgu inter *Allatos* recenitentur, sed is sex tantum globi in cælestino scuto, cuius
 caput argento candet, tribuuntur. Ita etiam in *bornb. Hist. 209. Chron. Hist. L. 6. p. 170.*
 Die von *Freiburg* in *Elsas* haben beschriben schuld oben wenz
 und unten blau in dem untern blauen feld sechs weisse knigeln / auff dem helm
 einen schwahnen haß / dadurdh vvo gelbe irenen / darinnen junff weisse
 strausz seden. Diese sind zu *Freiburg* haufig genihen worden 1206, 1283. Vi-
 demus tamen hic globos altero metallo tinetes.) Ab *Eberhardo* deducit reliquos
Freibergios ab *Achylsten* ad hoc usque tempus. *Cristophoro*, quem *Admirat-*
 trem audivimus, & *Cæcilie* *Marecallæ* de *Pappenhenn*, filii dantur *Eberhardi* duo, *Lineæ in*
 quorum uni *Barbara* *Dn. in Hohensteinsungen* 1196. alteri *Leonora* de *Stinuxores* assi- *Achyl-*
 gnantur. *Eberhardo* & *Leonora* & natus filius *Bertholdus*, hinc *Bertholdus* & *Conradus*, *164.*
 ex quibus *Conradus* ex *Ad. Altheide* de *Lœwenfels* herede verum *Conradum* genuit, qui
 quinque eques, & quidem ter *Hierosolymis* creatus dicitur, tum *Bertholdum* &
Conradum, ex quibus illius posteritas superiori seculo videtur defecisse. Sed ex *Con-*
rado hucusque propagati sunt *Barones* de *Freiberg*. Quod vero *Bertholdum* attinet
Bertholdi filium: eo *Conradus* natus est, cui ob vigilantiam aunt tributus *Stellus*: ejus
 filius fuit *Conradus* in *Muotingen*, pater *Conradi* & *Georgii*, quorum illi *Clara* *Mantue-*
rin ab *Afchau* illam hereditatem attulit: uterque vero posteritatem longam re- *Muotin-*
 liquit. *Afchau.*

§. ix. Demum quod lineam attinet *Steislingensem* & *Eschenbergiam* ab *Eberhardo* & *Barbara* *Dn. de Hohensteinsungen* deductam, incipit ea à filio eorum *Georgio* circa
 1209. Hujus filius *Henricus* ex *Ertruda* de *Scharfstein* herede *Domini* de *Angelberg*
 cognomento *Mazensij* suscepit *Burcardum* & *Henricum* cognomento *Stubenrauch*:
Burcardus suscepit *Fridericum* *loaxmem* in *Hohen* *1196*, patrem *Burcardi*, quo &
Coradula pincerna *Baron.* de *VVinterstetten* nati *Henricus* & *Burcardus*, ex quibus hu-
 jus pronepotes lineam terminarunt. illius vero posteritas late diffusa superest. *Hen-*
ricus cognomento *Stubenrauch* (ratio agnominis videri potest apud *Crus. annal.*
Sveci. P. 1. l. 3. p. 189.) genuit *Fridericum*, hinc *Henricum*, à quo tenentur. Ex his est
Ludovicus seu *Luz* à *Freiberg* *Dominus* in *Ospingen* & *instingen*, qui obiit 1323. maritus *Dn. in Ta-*
Ferdinandus, hoc *Georgius* *Ludovicus* *Baro* de *Wutlingen* & *Oespingen*, qui deceffit 1623. *gen.*
 èntis *Dominiis* *Staufneck* in *Wirttembergio* agro & *Orlach* in *Lotharingia*, nec non
Joannes *Blicardus*.

§. x. In *Sibm. Wavensb.* illa *Freibergiorum* extant insignia. Prima inter *Covin-*
thios p. 45. qui gestant in scuto aureo ex monticulo tricolori argenteo exurgentem leo- *Scuta li-*
 nem nigrum, qui ramum truncatum argenteum incurvatum prioribus gestat pedibus, *tearum &*
 qualis etiam ex coronata galea exurgit. Dubitari possent, an huius eandem stirpem re- *vestiarum.*
 ferendis sint, cum nihil avertit et reneant, nisi *Bucelinus* lineæ *Afchavienii* & *Cantabrig.*
Muotingeni tribueret hoc etiam symb. lum. Scutum enim pingit quadripetiturum,
 ut in primo & quarto laterculo *Freiberg* insignia compareant, sed insignita novem
 globis, in secundo & tertio leo hinc exurgens conspicitur: Totidemum imponit
 mediam partem armatam tribus stellis interque eas luna cornibus deorsum, & erlis.
 Cujus significationem non capio. Dein pag. 78. refert, inter *Pavatos* *Freibergios* in *Afchavie.*
Afchau usos scuto quadripetito, cuius prima & quarta quadra transverse lecta supe-
 riori argento candet, inferiori autem cerulea tres stellæ aureæ fulgent: cuius sym-
 bsterii ratio §. 8. explicata est. In secundo & tertio laterculo emittitur (*Afchavienii*)
 monticulus est tricoloris aureus: quod hæc, ut famulæ *Afchavie* tulle dixerunt *Wa-*
 pensb. P. 2. p. 58. Huic scuto imponuntur dux gal. a. coronatæ, priori fastigiata decem
 plumis

plumis struthioniciis argenteis quadruplici serie locatis. Secundæ insit aquila expansa coronata, et potius vultur volaturiens (P. 2. pag. 58.) ex argento. Tercæ etiam hinc argenteæ & ceteræ, ut hinc cineræ & aureæ. P. 84. iterum *Freiberg* inter alios varicos recensentur, sed cum tribus tantum stellis: Tum plumæ struthioniciæ quæ diimpositæ sunt in serie duplici assidue. Demum pag. 112. recensentur *Wippenberg* in *Tyrol* ex Sveciis quorum illud *Wapp* est, quod modo vidimus in *Wapp* principalibus. Apud constat quinque struthioniciis plumis argenteis coronatæ galæe impositis.

Favæ
alteras.Eisenber-
giz.Lineæ Ba-
ronum Ju-
stingeni.

Orpington.

§. XI. Quod demum attinet lineam *Instingensem*, ei inter Barones p. 30. datur scutum quadrupertitum: in cuius prima & quarta quadra *Freiberg* tenetur cum tribus globis apparet. Secunda *carulea* tenetur *balthicum* dextrum ex uno detractato argenteo. Tertia *aurea* *balthicum* continet linea diagonali ex nigro & argento bipertitum. Hæc bipertitus b. l. h. notat *Oespingen*, quod ex *Wappenb.* P. 2. pag. 99. videre est: ubi apex additur consistens duobus cornibus ad modum leati lectis. Hæc causa secundam lateralem pro *Instingen*si dynastia usurpati non debito. *Gales* impetuntur duæ, prior coronata cum plumis struthioniciis quinque argenteis: altera sustinet caput cygni argenteum, cuius collum linea transversa aurea perforat, utrinque sustinens bacillum, ex eodem metallo coronatum & penam pennis inflexatam. Lacinie sunt utrinque *caruleæ* & argenteæ.

Interordi-
nes impe-
rit oblu-
stingen.Dn. Steis-
lingen.
Ad Wir-
tenbergiosEpiscopa-
lis apex.

§. XII. Huic lineæ locus inter Ordines Imperii est, præter dynastia *Instingen*, quam qua ratione accepertint, non memini legisse. *Wapp* matricula *Imperii* recensetur. vid. *M. Zeller. Itin. Germ.* P. 2. c. 1. p. 2. & ex *eccl. Ann.* Hæc causa omniæ 1654. Communitas subscripsit: *Wegen der Inhaber der herrschafft Zuntzen in Schwaben/ Albrecht Ernst/ Freyherr von Freyberg von Eufenberg. Käyserl. auch Könniglichen/ auch in Hungarn und Böhmen Königs/ und Churfürstl. rathliche Rath und V. Ammer.* Altera etiam dynastia genus *Steinbergen* an der *Steig* non proci *Instingen* in matricula imperii sunt, ut rati testata *Zelleris*. Verum ad *Wittenbergicum* Ducem deinceps delapsi est. De quo in *Op. Annal. Svec.* P. 3. L. 12. c. 28. p. 780. *Mortuo sub initium hujus anni 1582. dno. reno I. anerat. o de Freyberg absque liberis & collateralibus heredibus: qui fuerat casibus Præncis Wittenbergis, Steinsingenis illius dno Ludovico cessit, ut legitimo suo Dno. no. Ad d. Zellerus transactum esse cum aliquibus, qui præsentationem habuerunt.*

§. XIII. Illa occasione Episcopalis scuti de *Freiberg* sufficit *Poitou* illi pro præter mutam *Episcopalem* argenteam auro ornata & pulverata impositam, insunt duæ galæe coronatæ, quarum prior *Episcopalis* sustinet tabulam duodecim anglorum, ex minio & argento h. etiam, cuius unguis admoventur angulis lingule penne pavoninæ decoratæ. Altera *Freiberg* sustinet quinque erectas struthioniciis plumas argenteas retrosum reflexas. Tum scuto decussatim subpantant, pro more hinc *gladius* temporalis petebat index, illi hinc pedum. Lacinie sunt hinc argenteæ & rubræ, illi hinc ex dem metallo & cristalline.

CAPUT XLI.

Baron. ab Eck.

ARGUMENTUM.

1. *Familia. Lineæ.*

2. *Scutum.*
3. *Explicatio. Reichentzug.*
4. *Galæa.*

§. I.

Familia.

Lineæ.

Scutum

Illustis familia *Baronum ab Eck* à *Clariss. Euerlino Germ. T. III. p. 27.* deducitur à *Isaeco ab Eck* circa 1150. Cujus nepos *Georgius ab Eck* filios habuit *Leonardum* & *Joannem*. *Io. pium* & *Franciscum Iosephum Liberos Barones ab Eck*, a quibus eodem lineæ, quæ denominationis distinctæ sunt, prodire.

§. II. Scutum apud *Sibmach. Wappenb.* P. 1. pag. 23. pingitur quadrupertitum. In prima

prima & extrema quadra bipertita ex cocco & argento apparet lunula cornibus sursum versis eadem partitione seu affecta & contrarius coloribus tincta. Aicola secunda & tertia argentea lupum continet caeruleum, ejusdem coloris corona ornatum. Media incumbit parmula bipertita, priori latere nigro, quod transeat fascia argentea, posteriori ex argento & nigro confusata.

§. 111. Horum laterculorum rationes explicare nequeo, ut ne quidem satis discetnam, prima an media sit gentilis testata. Lupus similis in *Telzerorum* clypeo, uti vidimus L. 2. c. 109. notavit familiam *Reichenburg*, nisi quod ille lupus aurea corona ornatur. Verum quæ Eckius cum *Reichenburgiis* sit conjunctio, conjectura non assequor.

§. 1v. Galeæ sunt tres coronatæ: Prior jugum alarum explicatum sustinet, scilicet, portionem & lunulas primi laterculi continentium. *Media* gryphem exorientem, cuius corpus tessellis argenteis & atris ornatur, alæ nigre tateam argenteam referunt. *Extrema* in fide lupus scutarius. *Lacine* sunt circa primam galeam coccinea, circa mediam nigra, circa ultimam cyanea, omnes argento reflexæ.

CAPUT XLII.

Episcopus Eichstettensis.

ARGUMENTUM.

1. Episcopi scutum.
2. Episcopatus spe.
3. Vasalli, Officiales.
4. Eichstettensium pacifica indolis. *Hirschbergium Comitatus.*

5. *Lus præcedente.*
6. *Familia Schenckiorum de Castel.*
7. *Schenck de Landeck.*
8. Galeæ.
9. *Fauna Insi.*
10. *Tribus.*

§. I.

Reverendissimi & Cellissimi *Eichstettensium* Episcopi *Azarguardi*, hoc tempore Plenipotentarii Cæsarei in Comitibus Ratisponensibus, scutum quadripartitum est: arca prima & quarta argentea singula iuga cornuum cerutorum rubeorum cum adherente erant parte exhibet: secunda & tertia eadem in argento exhibent bimos gradientes leones rubeos auro coronatos. Toti imponitur parmula ovali forma cum suis ornamentis, rubea exhibens pedum Episcopale argenteum.

§. 11. Media parmula est testera ipsius Episcopatus *Eichstettensis* seu *Aichstettensium* seu veteri nomine *Aureatensis* (à civitate ab Attila olim evicta,) connumerati circulo Franconico, sed *Sveviae* & superiori *Palatinatus* conterminum. Eum ad preces *Schryggeri* Comitibus *de Hirsperg*, magnam sui comitatus partem ad hoc contribuentis, circa 745. (unde in *Metropolitana Archiepiscopatu Moguntina* hic primus fuit Episcopus) ad *Almoniam* feu *Altimolam*, fluvium *Noricundam* *Bonitacius* Archiepiscopus *Moguntinus*, & primus Episcopum eius contulit ex torore *Bonna* nepotem *Ytilbaldum*, cuius pater *Richardus* Anglorum Rex fuisse perhibetur. E successoribus *Gebhardus Comes Carverensis* 1035. Pontifex creatus est, & sub nomine *Victoris II.* biennio sedi *Romanae* præfuit.

§. 111. Porro licet amplitudine sua plures alios Germaniæ Episcopatus non æquet, satis tamen amplus ille etiam est, & pluribus vassallis nobilibus potens. A quo etiam Principes & Comites feuda recognoscunt. Catalogum equestrium familiarum, quæ ab hac sede beneficiis fruite sunt 1479. sub *Titulato de Reichenau* confectum *Celeb. P. G. Bucelin. Germ. P. 1. p. 17.* recenset 135 ex quibus aliquot illustres sunt Comites. Idem *Officiales* hujus diæceseos illos enumerat: quod fuerint *Atarescalli* hæreditarii olim equites de *Kattenheim*, nunc *Durneri*: *Camerani* olim equites ab *Otingen*, dein de *Schaumberg*: *Dapseri* quondam equites de *Mur*, hinc *Licouradi*: *Pmeerna* Nobiles ab *Arberg* postea equites ab *Erb*.

§. 1v. Elogium paucis aliis Episcopatibus Germaniæ commune huic attribuit *Cassar. Brusch. in epist. in Catal. Episc. Ayllett.* cum de Alberto II. Episcopo sermonem fecisset: *Pacis, ut ceteri fere omnes antecessores studiosissimus, qua insigni pietate longe excellit*

excellit Episcopatus iste Aureatensis omnes alios, quos habet uniuersa Germania. Solent Aureatenses & Aichstadiam conseruanda pacis & tranquillitatis publice semper conantes & studiosi, nunquam arma sumisse, nunquam bella gessisse, aut ullius inquitum autoritate leguntur. Elogium sane omni aliorum potentia aut opulentia, & mille triumphis vel palmis, non æquiparandum sed longissime præponendum, & sicuti omnes qui Christi nomen profiterentur, ita in primis illis uis dignum, qui Ecclesie hæc bella, arma, sanguinem horret) Præfides atque Præfules audire amant. Unde quicquid castorum & locorum in diocesi est, vel aliorum pietate vel cunctione atque pacificis modis, ad eam deuenit: ut hinc inde idem Bruchius in syllabo eo monuit. In primis sicuti Schwiggerus *Hirsbergus Comes* primus autor fuerat hujus ordinandi Episcopatus, ita ultimus ejus gentis *Gibhardus*, qui ut & Episcopus Contraudus eodem anno mortui 1304. auitam arcem ac totum Comitatum *Hirsbergensem* cum ecclesia donauit: de qua donatione illi apud Bruchium extant uetus, seculum tuum, ciuitalia condonari oportet, & poeti rudi, & uerfus ultimi sensu redolentes:

*Montem cervorum clarum castrumque decorum
Et res Conrado Gibhardus ego tibi trado,
Quas Villebaldi nec suscipias patrie amici,
Aeternam ut requiem mihi is impetret atque salutem.*

Lit. præcedent.

§. v. De hęc præcedentia inter hunc & *Spremsen* Episcopatum conf. *Litt. Jur. publ. T. I. add ad 4, 7. p. 252.* Jam etiam olim cum *Vormatten*si litere interuenisse Conrado Episcopo modo memorato in Comitibus Norimbergensibus sub Alberto I. sed ostensis diplomaibus uiculis Aichstadiensem, eodem Bruchio teste didici.

Familia Schenckiorum de Castell.

§. vi. Duo cornua singula quinis dactylis ramosa notant illustrem familiam *Schenckiorum de Oberbeuern & Castell*: quæ à 600. fere annis claruit, & quidem quinto ab hoc seculo *Baronum* titulo ab Augustis ornata, ille uero, qui lapsa temporis (uti majores nostri titulorum minus studiose erant, quod infinitis exemplis doceri potest) neglectus erat, nuper admodum à *Leopoldo* Imperatore renovatus est. Integram familiarum deductionem nondum uidi, partem aliquam à seculo decimo quinto Germaniæ suæ *Part. III. p. 173.* inseruit Doctissimus *Bucelinus*. Ubi uidere est tres in primis lineas ortas in filius *Ioannis Vdalrici*, qui circa 1300. claruit: ab Ulrico eam quæ denuo in duos ramos distincta est, alteram à *Jacobo Christophoro*, & uerbum à . . . istam, ex qua ortus est Illustrissimus Episcopus.

Schenck de Landeck.

§. vii. Duo leones rubei designant familiam *Schenckiorum de Landeck*, ex qua *Kunigunda* *Udalrico Schenckio de Castell*, qui circa 1480. uixit, nupta fuit, & ex eo *Joannem Udalricum* genuit, quem diximus fuisse plurimum linearum autorem. Hęc familia inter equestres *Sueuicæ* sub nomine *Schencken von Buren & Landeck* reletur in *Wapenb. P. 2. pag. 86.* sed corona leonibus non imposita conspicitur, quod à sculptore neglectum esse potest.

Galeæ.

§. viii. Huic scuto insunt quatuor galeæ, quarum primam ornant cornua ceruina, gentilis *Schenckiorum* apex: secundam *stara Episcopalis* auro & gemmis ornata & pulvillo rubeo imposita premit: è tertia coronata protenditur brachium cocco indutum, manu pedum Episcopale argenteum sursum protendens, apex Eucharisticus: è quarta coronata exurgit herma uirilis rubeo amictu, ora collaris reducta argentea: quod cimierion est *Landeckiorum* pincetatum. Laciniæ autem sunt ex argento & cocco.

Pedum. insis.

§. ix. Subjiciuntur scuto *pedum Episcopale* & *ensis* decussatim locata, indicandæ potestati Ecclesiasticæ & seculari, more reliquorum Episcoporum, ex quibus cura Episcopali dignitate omnia jura politica ab Augustis conceila sunt. Spectatum Bruchius de *Erkenwald* octauo Episcopo, qui 902. mortuus est, testatur, jus eundem monetæ à *Ludouico III.* Imperatore consecutum esse.

Titulus.

§. x. Titulus simplex est, sicuti symbolum ipsum quod Episcopatum notat. *S. R. Imperii Princeps & Episcopus Etschstadiensis.*

CAPUT XLIII.

Baro de Gruenthal.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Deductio. Linea.

2. Scutum antiquum.

3. Aedus temporis.

4. Recentius à Rudolpho II.

5. Diploma Imperiale.

6. Nota.

7. Titulus.

§. I.

Illustis Gruenthaliorum familia (quam aliqui ex Bavaria arcessunt) à G. Bucelin. ^{Familia}
 Germ. P. 3. p. 68. refertur ad quendam *Colmannum*, sed longe antiquior est gentis
 memoria. Quam Perillustis Baro *Carolus* communicavit, Genealogia incipit à
Vickero de Gruenthal dicto prope Cappellam, patre *Wickheri* (circa 1197.) ^{Deductio.} *Henrici*,
Hochprandi, *Calchochi*, *Grimoldi*, *Irmgardis*, *Leacatis*, & *Bertholdi*, quo geniti
Henricus dictus de Capella 1343. *Wilbaldus* eques, *Leutwinus* Gruenthal dictus de
 Capella miles, qui obiit 1271. hoc geniti *Conradus*, *Ulricus* (qui dececit 1282.) & *Ru-*
gerus dictus de Capella extinctus 1271. pater *Philippi*, *Wenceslai*, *Rugeri* jun. *Jodo-*
ci, *Sigismundi*, & *Fidrici de Gruenthal dicti. Nicolaus* her. genitoris iterum Cunigundis
 monialis in *Nidermünster*, *Golfvini*, *Ulrici* jun. *Philippi* jun. *Weneri*, *Georgii*, *Hen-*
rici & *Vrici de Gruenthal* in *Gebelkhoven* militis 1367. qui filium habuit *Nicolaum* de-
 functum 1397. Hic *Wilbaldum* jun. qui vixit 1489. hic iterum *Andream Gruenthaler*
 in *Allendorf*, qui obiit 1479. Hunc parentem habuerunt *Georgius*, *Sigismundus*, *Col-*
mannus in *Luzelburg*, *Casaris* *Camerarius*, pater *Georgii*, *Wolfgangi*, *Erasmi*, *Ste-*
phani atque alterius *Wolfgangi* in *Kremseck*, qui dececit 1576. *Consiliarius* *Caesareus*
 & *Provincialis* *Austriæ* superioris. Hoc geniti ex *Anna Fenecklin* *Adam* *Heltricus* in
Kremseck, *Julius* in *Dietach* (qui obiit 1605. sine Joanne *Adamo* 1602. anno) *Philip-*
pūs *Jacobus* in *Zeidler*: alit ex *Frydri. Köllenecker* in *Saxonia* & *Ottiforf*, *Wolfgangus*
Nicolaus, *Andreas* *Aleffor* *Cameræ*, *Joannes* *Dietmarus* in *Rorwilling* & *Stautimul*,
Jacobus in *Burgersdorf* & *Vogtlatt*, *Erhardus* in *Aehleuten*, *Joannes* in *Dauslingen*.
 Ex his plerique reliquere sobolem. Præcipue vero linea fuit *Philippi Jacobi*, & ^{Linea}
Wolfgangi Nicolai. Ille rei annonariæ præfectus (*Nämberl. General-Providant*
Commillarius) genuit præter *Joannem* *Adamum*, *Joannem* *Andream* *Consil.* *Cæ-*
sar. & *Georgium*, imprimis *Wolfgangum Dietmarum* in *Dietach* & *Ottiforf*, qui 1655.
 extinctus est, pater Perillustrium *Baronum* *Philippi*, qui in *Austriam* redit, *Dietmari*
 qui in *Mansteldike* comitatu confedit, *Caroli* & *Ludovici*. *Wolfgangus Nicolaus* autem
Cæsareus *Consiliarius* & *Senatus* *Imperialis* aulici *Aleffor* idem numerotam sobo-
 lem reliquit.

§. II. Scutum familiae antiquissimum fuit aureum, inscripto pede aquilino nigro
 abscisso, vulneris carne cruenta, & ossis medio extante argenteo. Et imponeba-
 tur cassis coronata, ex qua iterum protendebatur pes aquila. Laciniæ aureæ & nigrae
 sunt. Hæc pictura extat in monasterio *Nidermünster* *Ratisponæ*, in quo moniales
 fuerant *Irmengardis* & *Leugardis* *Gruenthalæ* sorores. Unde 1666. *Abbatissa*
Maria hujus rei testimonium *Gruenthalis* concessit.

§. III. Ex eo testera nonnihil immutata, ut videre est in *Schmach. Wapenb. P. I.* ^{Medii}
 p. 37. ut in scuto argenteo ex tribus collaribus aureis exurgeret sulco indutus amictu ror-
 eris aquilinum sanguine stillans pede aurato super humeros gestans. Apex fuit
 ex coronata galea protensum brachium, rubeo indutum, ora reducta aurea, crus &
 pedem volucris tenens. Laciniæ argenteæ sunt & rubrae.

§. IV. Demum à *Rudolpho I. Augusto* concessum est 1603. scutum quadriparti-
 tum, in quo laterculum primum & quartum aureum ornat crus aquilinum nigrum a-
 vitum; in secundo autem & tertio argenteo conspicitur e margine scuti prodians brach-
 ium curvatum, rubeo amictu, ora reducta argentea, manu carni coloris. Galeæ cly-
 peum premunt duæ: Prior coronat, ex qua dependent laciniæ nigrae & aureæ cum
 aquilino cruce sursum protensio: Posterior sustinet hermam virilem, veite & pileolo

lato rubeo, utriusque ora reducta argentea. Phaleræ sunt argenteæ & coccineæ. Ita conspicitur apud *Sibmach. Wapenb.* P. 1. pag. 33.

Diploma
Imperiale.

§. v. Operæ pretium est. ut hic exhibeamus partem diplomatis Augusti, quod modo allegavimus: Wir Rudolff der Andere/te. Wann wir nun gültlich angesehen / wahrgenommen / und betracht / das ir alt adelich und rittermässig herkommen und geschlechten / darinnen sich unsere getreuen leben / Julius / Wolff Nielas / Jacob / Erhard und Hans Joachim / gebrüder / dann auch / res brüder / wensland Philipp Jacoben Grüenthalers nachgelassene söhne / Wolff Dietmar / Hans Andreas und Georg Grüenthaler / und ihre vorältern / als fürnehme land / leut des Ritterstands unsers Erzhertzogthums Ob der Ens / von unverdencklicher zeit her befinden / auch die angenehme / getreue / nützliche und erspriesslichen dienste / so ihre vorältern und sie gedachten unsern vorfahren / und dem löblichen hauff Österreich über die hundert iahr / sonderlich aber Willibald Grüenthaler / wensland Kämpfer / Friderichen / Barbarossa genannt / als desselben / Feldmarschall und Obrichter / in die dazwischen iahr künig / dann wensland Andraean von Grüenthal sohn Colman / Kämpfer / Friderichen dem Dritten / zu her / und als cämmerling / bis an sein end / nicht weniær auch Wolfgang / als ernanntes Colmans sohn / wensland dem Durchleuchtigsten Fürsten / Herrn Ferdinanden / Römischen Kämpfer / unsern lieben Herrn Vden. von jugend auf so wol auf raffen als stätten / hoflagern / wie auch verchiednen 1527. jahre auf den raffen mit Gabriel Grafen von Dreiburg / als ermeldestes Kämpfer Ferdinanden legaten nach Burgund / Preband und Engeland / hernach als gegen händler bey dem Wusthomb am Obder Ens / auch in anticipir / und anbringung grosser summa gelds / desgleichen dem Bohaimischen bezug / werck und müngsachen / auch in andern von Ihrer Majestät und Lieb ihne anbefohlen und anvertrauten ansehnlichen handlungen / geschäften und commissionen / So dann / als obermeldestes Kämpfer Ferdinandi / so wol Kämpfer Maximilian / beeder hochlöbl. gedächtniß / rath über 31. iahr lang / zugleich auch sie / die obgenannten Grüenthaler gebrüder / uns und unserm löblichen hauff Österreich / insonderheit Julius / dem Durchleuchtigsten Fürsten / Herrn Philippen / Königen zu Hispanien / te. unserem fremdlichen leben vettern / schwagern und brüder / noch anno 1566. in ihrer Lieb Königreichen Neapelis und Apulia / als Jendrich über ein Hochteutsches fändelm krieges volck wider den Türcken / wie auch jüngst verstorbenen 91. jahrs / als unser landobawt Ob der Ens bestellter hauptmann über ein fändelm Hochteutsches krieges volck / wie auch Wolff Nielas beede in verrichtungen unterhöblicher commissionen / und dann Jacob und Erhardt / alle die Grüenthaler gebrüder / in diesen offenen krieg und feldzügen / wider gemener Christenheit Erbfeind dem Türcken / denen Jacob von anno 93. bis daber alle iahr und ohne besoldung als ein Rittersmann / wie auch Erhard verstorbenen 94. jahrs / bey eroberung der haupt vestung Bran / und unsern Österreichischen land leuten zu roß / zu unserm gnädigsten begehren und wolgefallen unverdrossentlich erzeigt und bewiesen / noch räthlichen thun / und künfftig samt ihren vettern zu erzeigen sich gehorff / must erbieuten / auch wol thun mögen und sollen. So haben wir demnach mit wolbedachten muth / guten rath / und rechten willen / bevolmten Julansen / Wolff Nielas / Jacob / Erhard / Hans Joachim / Wolff Dietmaren / Hans Andraean und Georgen / Grüenthalern / gebrüder / vettern / ihr zuvor habend ir alt adelich / rittermässig wappen und klammet nachfolgender massen verändert / vermehret / gezieret und gebessert / und selches ihnen / ihren ehelichen leibes erben und derselben erbens erben / man / und frauen / personen / künfftig ewiglich also zu führen und zu gebrauchen anständig geönnet und erlarbt: Nämlichen ein angetreten schuld / dessen hinter unter und verder ober / vedungen gelb oder goldfarb / in jeder derselben anwarts erscheinet ein schwarzer abgehauener adlers fuß mit unter sich gelackten flancn und obenauffgehenden bam. (als ihr vorig wappen.) Die andern

Galeæ,

§. 11. Galeæ tres sunt coronatæ: quarum *prima* columna cum laurea insistit; *ex media* inter duo cornua, quorum dexteri superior pars argento, inferior nigræ, sinistra superior pars auro inferior cyano tinguntur, exurgit leo coronatus armatus, utrumque falcibus prehensens cornu. In *sinistra* galea comparat herma auro et cyano bipertito. Lacinæ dependent hinc nigræ & aureæ, illinc argenteæ & rubentes.

Fascia Au-
striaca.

§. 11. *Fasciam Austriacam* gratiæ mnemonicæ esse, dubitari non potest. *Ca- lumniam* cum laurea corolla & fascias ex atro ac auro gentilem tesseram exitimo. De reliquis non satis mihi constat.

Holfaticæ
loca.

§. 14. *Holfaticæ* linea quam Celeberrimi parentis in Holfaticam domum merita plurimum exornarunt, substituit in Perillultribus Baronibus *Ioanne Henrico, Frederico Christiano & Ioanne Adolpho Kielmannis de Kielmauseck*.

Scutum.

§. v. Scuto hiericam ab Augusto nostro 1679. aucti sunt quadripartito: Et quidem laterculus primus atque quartus bipertitus hinc iterum *fasciam Austriacam*, hinc in *argento columnam auream coronatam*, ex qua vitis *nubis* suspensa *corolla laurea viridis* conspicitur, continet. In secunda quadra aurea *colliculo viridi* insitit *juvencus nudus*, laurea caput redimitus & pubem contactus, sinistra lateri admodum, dextra *claviam* humero impositam gestans. In tertio cartuleo visuntur *tria truncula* seu *cunci* ex auro, cuspidibus deorsum versis. Tori incumbit scutululum medium *aureum ter nigro fasciatum*.

Galeæ

§. vi. Huic paræ imponuntur duæ galeæ coronatæ, quarum *prima* sustinet columnam scutariam cum laurea: *ex altera* inter expansas alas dextram cartuleam fasciâ aureâ, sinistram auream caelestinâ exaratas, puberentem exurgentem nudam clavigeri juvenis, laurea coronatæ lauri folis sub umbilico revincti, imaginem videas. *Lacina* è dextra galea exterius dependent ruberæ & argenteæ, è sinistra cyanæ & aureæ, interius ex utraque nigræ & aureæ.

Diploma
Impenale.

§. v 11. Ut vero rectius hæc intelligantur, addimus diploma Augusti nostri *Leopoldi 1679. 8. Maji* Laxenburgi dati, quantum eius huc spectat. Uud in wehrer gezeugniß/ glauben und gedächtniß/ solcher unserer anaden und erhebung in den alten freyherrn-stand haben wir ihnen/ den ebbenaunden, freyherrn von Kielmauseck/ mit allem ihr bißher geübtes adelich und rituelich warden quädiglich confirmiret/ sondern auch nachfolgender gestalt noch mit namennunden und mehr andern süssen verbeßert / und der andern in unßem Erbherochthum Oesterreich anßässig und wohnhaftẽn Gm deren von Kielmauseck wapen (doch ihnen ohne nachtheil/) fast gleichförmig gemacht / und wann auch ihren ehelichen leibes-erben und derselben erbens-erben künfturo ein slich zu nunden und zu gebrauchẽ quädigst erlanbet/ zugelassen und verordnet/ als mit namen ist ein quartier schild/ jede quartier oder veldung wiederum also abgetheilet/ daß der hinter- und vordere oben veldungen hinterer oder linker nach der länge/ von unten biß oben geschẽdene halbe theil roth oder rubin farb / in welchem nach gestalt unßers Oesterreichischen wapens in mitte nach zweich eine breite weisse strassen/ beede vordere theil aber weiß- oder silbertarb/ in welchem sich weder ein gelb oder goldfarbe gerad über sich stehende teufel auf welchen oben auf ein königliche güldene kron / und unterhalb fast in dem unteren ein mit rothen banden zusammen geknüppter grüner leibcher kranz hanget/ vorder unterer aber blau- oder laßurfarb/ in welchem drey gelb oder goldfarbe spieß/ als oben zwen neben emander / und dunten drey an gels wone einer/ hinter obere aber/ gelb oder goldfarb / worinn auf einem grünen hüdel eine ganz nackte junge manns person / mit kurzen braunen haaren und bart/ auf dem kopff und unter dem hantß umb den leib einen grünen leibcher kranz/ den linken arm in die hüß spreitend/ in der rechten aber einen selben zurück über die achsel haltend : in mitte des quartierẽ schilde ein gels oder goldfarbes herr schüdel / wodurch über zweich in gleicher abtheilung geben drey schwarze balden: auf dem schüdel zwen blau angelegene / am die her vergoldte/ einwärts gegenemander gestellte/ offene adeliche rümmen helm mit anhangenden güldenen fesseln und kleudien / deren der zur linken mit blau-

und

und gelben/der zur rechten roth und weissen/ und jedweder einwärts schwarz und gelben helmdecken/ und einer gelb oder goldfarben römischen kron gezieret/aus dem hindern erscheinet die im schild beschriebene nackende manngestalt/bis an die hirschen/und grünen kranz/ weissen vrenen mit den sächsen einwärts gefehrten adlers schlägeln/ deren der lincke gelb oder goldfarb/ wodurch in mitten über zweig ein blau oder laurgrün/ der rechte aber blan oder laurfarb/ wodurch eine gelb oder goldfarbe strahlen geuet/ auf dem vordern helm auß der fron die im schild beschriebene gekronte gelb oder goldfarbe scule/ mit anhangenden grünen lorbeer kranz/ Also dann solch conhitum vernicht und verbessertes Freyherrliches waven in dieses unfers libell weiß geschriebenen briefs sechsten blatz eriter seiten gemahlet/ und mit farben eigentlicher entworfen und außgetrichen ist.

§. VIII. Ante hanc concessionem paulo alia dispositio erat, ut in Fürst. Wap. ^{verus} P. 3. p. 153. in nobilitate Holstiaica videre est. Nam parva quadrupetata in primo ^{d. p. 100.} quarto laterculo rubeo columnam argenteam cum laurea et corona tenebat, in secundo laterculo aureo nudus claviger conspiciebatur, in tertio tria triangula fed petula apparebant. Unde videre est, non nisi primum laterculum nonnulli conhitum vernicht und verbessertes Freyherrliches waven in dieses unfers libell weiß geschriebenen briefs sechsten blatz eriter seiten gemahlet/ und mit farben eigentlicher entworfen und außgetrichen ist.

CAPUT XLV.

Com.de Leiningen & Dagsburg.

ARGUMENTUM.

1. Dux familia Leininge.
2. Leiningenses vetere Linea Landgraviorum. Fixingia, Dagsburgia, Hartenburgia & Falckenburgia.
3. S. Anna. Terra Leiningia. Ponticuli ratio.
4. Dagsburgum. Comes, Successio.
5. Affermontium. Familia, Successio, Controversia.
6. Galia.
7. Westenburgia.

§. I.

A Leiningensibus ditionibus, quæ in Palatinatus & Episcopatus Wormatiensis atque Spirienis confinibus sitæ sunt, duæ illusterrimæ familie nomen sortuntur, quæ Dagsburgio & Westenburgio discernuntur agnominæ. Dux familia Leininge.

§. II. Quæ origina familia fuit, haud dubie ex antiquissimis in hac Rhenana ora stirpibus cœnitur. Ex ea leguntur in ludis equestribus Magdeburgicis Westprechtus 938. Constantiensibus 948. Fredericus, Trevuentibus 1019. Schaffaricus, Gœtingensibus 1119. Emico, Tigurinis 1165. Emico II. Coloniensibus 1179. Hsio. Ut de posterioribus non dicam. Inprimis plures ex ea Episcopi fuerunt; numerantur Spirinenses ex his comitibus Episcopi S. gfricus 1127. qui 1147. detunctus, Guntherus 1148. fundator Maulbronnæ, 1156. mortuus, Henricus 1245. 1272. extinctus, Emico à 1314. ad 1328. Heribolitani duo fratres Hezelinus à 1130. ad 1131. & Emericus inde ad 1147. Augustanus Emericus à 1064. ad 1277. Bambergensis Bertholdus (alius Leopoldus) à 1257. ad 1285. Imo Ioffridus seu Godofridus (cum quo nomine, attenta Lotharingorum prononciatione, idem nomen puro, quod aliquoties in hac familia legitur Senaifardus) 1395. Archiepiscopus Alzoguntinus electus est, cui tamen Pontifex Joannem Naisovium oppotuit. Dicitur vero inprimis in duos ramos stirpis distincta, in filius Frederici, Frederico & Ioffrido, quorum illi Leiningia ditiones cœsere, hinc a matre Dagsburgia, Dagsburgum. Illius linea detecit in abnepotibus Hsione II. Landgravio Leiningio, cui Elisabetha Bavarie Dux conjux fuit, & Frederico, qui 1448. cælebs mortuus est; horum vero sotor Reinhardo Domino à Westenburgio elocata successione videtur. Ioffredus vero genuit Fredericum seu Frizmannum, & Emiconem I. Illi tribuitur uxor Comitissa à Rixingen, quæ heres unius Saanenensis fami, penes quem Rixecuria seu Rixenga in Lotharingia finibus fuerat, hanc hereditatem attulit. in Ch. lico etiam lego. cum maritum fuisse Mariæ Cyst. Home, vidæ Rudolphi I. Lotharingia Ducis. ac hoc privigni nomine illum rexisse Ducat. Cæterum ipsius progenies in quantam duravit generationem.

Demum *Humo C. Leiningia* & *Rixingia* genuit *Walpurgim* & *Elsabetkam*. *Elahanni de Hohenfels, Dn. de Reipoltz kirch*, (male ali de Rappoltheim,) hæc *Emico I. Dux in Falckenstemo Dn. de Oberstein* nupta est, mater *Humanis*, qui *Burbaran Dux in* genuit, *Simoni VVeckero C. Bipontino*, & post hunc *Ioanni Jacobo C. Eberstano* educatum. Ex illo genita *Amalia*, quæ marito *Philippo C. Leiningio* & *Vestiburgio* præter alias præteritiones *Rixingam* etiam attulit. Emico autem *Friderici* frater reliquos *Dagsburgios* profecit. In cujus posteris *Emico IX.* ex filio *Ioanne Philippo* & *Emicone X.* tam *Hartenburgum* & *Dagsburgium* seu *Falckenburgium* ex se dedit, ex quorum hoc novus *furculus Heidesheimus* ortus est.

Dagsburgia.
Hartenburgia & Falckenburgia.
Scutum

Tessera Leiningia.

§. III. Hæc familia originaria *Leiningensis* scuto utitur quadripertito. Prima & quarta ætola cerulea tres argenteos vulvures seu aquilas, imminente de lupet fasciola rubra seu ponticulo (lambel) desert. Notatur ipsa familia hoc symbolo. Sed quæ fasciolaratio sit, nec ipsa quidem familia satis callet. Inde aliqua allegantur, quæ honori stirpis potius efficerent quam prodesse. Si conjecturæ locus sit, ex artis more crederiderim inter *Friderici* filios *Fridericum* & *Ioffridum*, à quibus duas lineas egressas dixi, ita constitutum esse, ut major natu avitam partem simplicem gestaret, minor vero natu frater discerniculum hoc assumeret. Ex illis enim, quæ P. I. c. 8. adducta sunt, exemplis satis patet, Germanis veteribus, imprimis in cis Rhenana ora seu Gallica morem illum discerniculorum per lacinias non tunc ignotum. Cum vero ratio assumti discerniculi temporis lapsu oblivioni traderetur, quamvis de hæc tunc in linea jus armorum planorum ad alteram delapsum esset lineam, retenta est distinctio nota, etiam sine necessitate, quod sæpius alias etiam factum esse alicui monstravimus.

Ponticuli ratio.

Dagsburgum.

§. IV. Laterculus secundus & tertius *Dagsburgiam* tesseram continet, quæ est in argenteo alveolo, quem limbus rubens circumdat, leo niger, toti superinductis octo sceptris aureis liliatis in cruce & decussim dispositis. conf. *Wapenb.* P. 2. pag. 7. Notari *Dagsburgium* comitatum à castro *Alfatia* in *Vogalo* sito dictum, dubium non est. Cæterum ex convenientia & nominis & insignium sunt, qui ejusdem originis *Liechtenbergios* & *Dagsburgios* veteres fuisse autumant: nam alterum castrum à *die alterum* à luce appellationem sortitum est, & *Dagsburgicus* clypeus non nitec, tris illis liliatis à *Liechtenbergico* differt. conf. insign. *Hanov. L. 2. c. 41. n. 11. Eernb. H. 12. in Chr. Alfat. L. 5. p. 2.* ex liliatis sceptris etiam conjecturam facit, teudum tunc *Francicum*. Sed malim ego in illis rationem discerniculi quæri. Cæterum *Dagsburgiam* gentem quod attinet, eam vidi ab *Hugone Hugeshovii* conditore derivari, quæ in *Alfatia* Comitatus filius, atque *Gerhardi C. Metensis*, à quo tota *Lotharingica* familia descendit, nec non *Guntzami*, *Habsburgiorum* & ex his *Austriacorum* lateris frater fuisse perhibetur. Hoc *Hugone Hugonem* genitum ajunt, patrem non solum *Erudonis Episcopi Tullensis*, qui dein sub nomine *Leonis IX. Pontifex Romanus* fuit, sed & *Hugonis II.* qui *Hadovidem Hugonis Capeti Regis* filiam uxorem habuit. His genitus *Albertus*, quo & *Ermelinde Lucenburgica* nati *Hugo III.* & *Luitgardis*, quorum illum *Leone* decessisse, hanc heredem *Godfrido Lotharingo* nuptiis perhibent. Ita & finita sunt progenies, quod tamen cum reliqua *Historia* non convenit. Siquidem *Friderico Leiningio*, de quo §. 2. secunda uxor datur *Ioanna Dagsburgica*: unde ab aliquo immore natu vel *Hugonis I.* filio, qualis legitur *Gerhardus Adelhaidis Svecicæ* maritus, vel *Alberti*, qualis memoratur aliquis *Henricus*, ramum superiusse oportet, cuius heres *Friderico* dotalem dynastiam *Dagsburgiam* attulit: ex quo tempore in potestate familia ad nosque permansit.

Comites.

Successio.

Asperimontium.

Familia

§. V. Toti imponitur scutulum medium rubrum cruce argentea impressum. Quo *Asperimontium* Donium non præcui Metis situm denotatur. vid. *Wapenb.* P. 2. p. 34. *Fürst. Wapenb.* P. 1. pag. 23. Cæterum fuit *Asperimontiana* familia satis eorum, de qua etiam *L. 3. c. 1. egimus*. conf. *P. Anseum. Pal. de l'Honn. P. 5. p. 287. C. 1. 1. 1.* qui originem ejus refert ad *Gobertum*, qui 1136. vixit, *Hadovidis* & *Godfredi II. Cæsarionis* seu *Joigny* maritum. Ex hoc matrimonio reliqua stirps prodit, in qua *Leone I. Episcopus Virodunensis* & postea *Metensis* fuit, & 1245. mortuus est: alius *Henricus* item *Episcopus Virodunensis* fuit, & 1245. mortuus est. *Godofredus IV. Dominus Asperimontium* in primis gratus apud *Carolus IV.* fuit, & ab eo præter alia jura *Domus* lux potestatem

statem 1357. diplomate scripto impetravit, ignobiles nisi alterius servi essent in nobilium & equitum Ordinem cooptandi, notarios erandi & spurios legitimi. Hujus nepos *Godefredus V.* per filiam *Joannam Brunorum* suum genero *Joanni Dn. d' Autel* seu de *Elser*, unde natus est *Hubertus Dn. de Autel & de Aspermont*, pater *Anne*, que *Emico III. Comiti Leiningensi* dotale *Donatum Aspermontis* attulit. Ceterum alii *Aspermontani* collateralis lineæ deinceps controversiam Leiningis moverunt: quod *Godefredus V.* prater *Joannam* illam *Joanni* alterano nuptam filium habuerit *Gobertum III. Aspermontanum Dn. de Busaucy* & Principem *de Amblise*: à quo reliqui *Principes de Amblise* usque ad *Joannem II. Principum* illorum ultimum, qui cum *Carolo V.* secutus nolem operam in bello navasset 1527. diplomate obtinuit investituram *Baronatus Aspermontis*, sed sine prole relicta decessit. Inde ex alia lineâ *Dominorum de Seris* *Joannes I.* prætendit ad se agnati illius sui jus devolutum: Verum caruit prole, unde ex fratre *Carolo Dn. de Nantueil* nepos *Claudius* testamento patris præteritionem sibi arrogavit, sed hic etiam destitutus fuit sobole. Inde hujus fratre *Josafone* natus *Carolus III. Comes Aspermontis* titulum sumit, pater *Maria Luisa* deinceps *Ducis Lotharingicæ*. Alius etiam ramus est *Comitum Reckheimensium & Lindenjum Aspermontana* gentis, cui nuper jus sententia *Curiæ Francicæ* in *Comitatum Aspermontis* obtentum *Gallici* agnati concessere.

§ v. Galeæ hoc scutum premunt tres: prior *Leingia* est, quæ sustinet arbori-rem viridem *Holsulis* argenteis exornatam: media *Dagsburgia* expandit alas duas nigras corculis argenteis impectas (*Wapenb. P. 2. p. 7.*) sinistra *Aspermontana*, quæ (*Wapenb. P. 2. pag. 34.*) coronata sexangulam tabulam sustinet rubeam, argentea cruce notatam, singulis angulis totidem globulis & penis pavonis ornatam. Alibi vidi mediam *Leingiam*, sinistram *Dagsburgiam*, dexteram *Aspermontanam*, quæ coronata inter duo cornua aquilinum caput coronatum sustinet. Laciniæ dependent ex prima argenteæ & cæruleæ, ex media aureæ & rubeæ, ex ultima argenteæ & rubeæ.

§. vii. Altera familia origine est *Westerburgia*, a castro in *Westerwald* sito nomen habens, & ipsa quoque antiquitate & gentis splendore cum quavis alia contendere valet. Unde *Hermanno* bilinguo *Saxoniz Ducis* ante plura sæcula uxor datur *Hildegardis Westerburgia*. Hujus vero scutum, cujus medius laterculus mihi ignotus est, hic explicare nequeo, sed pluribus de eo doceri expecto.

CAPUT XLVI.

Com. & Bar. de Metternich, Winnaberg & Beilstein.

ARGUMENTUM.

1. Familia. Linea. *Burscheidia*.

2. Scutum.

3. *Winnenberga-Beilsteinia* lineæ.4. Familia *Winnenbergua*. *Philippi Baronis* & *Jerai*.

5. Inter proceres imperii.

6. Duo rami hujus lineæ. *Electo* *Carolo Henrico Moguntinus*.

7. Galea.

8. Familia *Alfieri* dicit. *Metternich* in *Metternich* & *Wolf* dicit. *Metternich* in *Grachs*.

§. I.

ILLUSTIS *Metternichia* stirps in *Rhenana* nobilitate jam à multo tempore floruit. Ejus hodiernum quinque supersunt lineæ, duæ in *Alsacia*, *Metternich* de *Müllens-arek* & de *Nilberg* dicti, una in *Lotharingia* *Metternich* de *Rodendorf*, alia in *Lucemburgo* *Metternich* de *Burscheid* seu de *Dodenburg* & demum *Metternich* de *Winnenberg* & *Beilstein*. Harum duarum, quas ultimas enumeravi, communem patrem vidi *Carolus* (filium *Joannis*, nepotem alius *Joannis*) qui *Emundum* genuit, & *Theodorium*: illo & *Amalia* *Kollbia* de *Fettelhofen* natus est *Joannes*, pater inter alios *Lotharii*, qui *Treverensum Archiepiscopus & Elector* fuit, & 1623. extinctus est, atque *Joannes Dieterici*, hoc natus *Joannes Reinhardus* præpositus *Moguntinus* & *Archiducis Leopoldi Willhelmi* Administrator in *Episcopatu Halberstadio*. Cuius alius *Chorepiscopus Trevirensis*, *Emericus* præpositus *Trevirensis*, & pridem *Cæsarearum legionum*

trium Colonellus, nec non *Wilhelmus & Lotharius*, duorum ramorum *Bertheim & Winneberg* capita. *Theodoricus Emunditrater* Dominus de *Bertheim & Zavel*, pater *Gothardum* Dominorum de *Zavel* propagatorem, reliquit *Stephanum*, qui continuati Domini de *Bertheim*, nam pater fuit *Theodoricus*, hic *Joannis Gerharti* filii, quos habuit *Lotharium* *Friedericum* Episcopum *Spirensis*, & dein Archiepiscopum *Moguntinum* atq; Episcopum *Vormatiensem*, cujus scutum L. i. c. 64. explicavit, & *Petillstrem* *Völsgangum* *Henricum* Baronem de *Metternich in Burscheid*, Antz *Margaretæ Schanbornæ* maritum.

Scutum

§. II. Genti commune scutum est *argenteum* tribus *conchis* marinis *nigris* insignis (*meer-muscheln* oder *Muschernschalen*) vid. *Sibmach. Wapenb.* P. I. pag. 127. Clypeo imponitur *galea* coronata, ex qua prominat *caput* cum *colis* *eyent* *caudis* *rostris* nigricante. Lacinia vero dependet *nigra & argentea*.

Winnenberga-Bertheim-liniaz

§. III. Linca *Winnbergio-Bertheim* leuto utitur *quadripertito*, in cuius prima & quarta areola *rubra* *baltheus cochleatus* pingitur *caeruleus*, comitibus utriusque *tonis cruciulis auris*: In secunda & tertia iterum *coccinea* representantur *in* *venatoria argentea*. Toti demum imponitur scutulum ipsum *Metternichum* familiare.

Familia Winnenbergia.

§. IV. Scutum majus dynastias *Winnbergiam* seu *Winnbergam & Bertheimiam* designat. vid. *Wap.* P. I. p. 25. Hæc parvæ familiæ, cujus fragmentum quatuor graduum *Henning. Theatr. geneal.* T. 3 P. 1. p. 352. recenset: plenam vero deductionem nusquam ego vidi. Ea demum decessit hoc seculo, atque quantum mihi constat, ad Electorem *Trevirensis* delapsa sunt feuda, qui ea huic stirpi contulit. Ut vero gentis decor patefeat, huc transfero tabulam progenologicam *Philippi junioris L. Bar. Winnbergi & Bertheimii* Consilii Palatini & Burggravi Alzeientis, cujus uxor *Joanna* *Henrici C. Ottenburgici* conjux fuit

Philippi Baronis Ottenburgici

Philippus L. Baro de Winnenberg & Bertheim.	Philippus L. Baro de Winnenberg & Bertheim.	Conradus Bar. in Winnenberg.	Joannes Baro in Winnenberg.	Joannes L. Baro in Winnenberg & Bertheim.
			Itmgardis Vogtin in Hunoldstein.	Itmgardis f. Howardi de Htern Dn. de Asperrmont. Joannes Vogt Dn. in Hunoldstein.
Ursula Com. in Rietberg.	Barbara C. de Manderscheid.	Margareta C. de Matca.	Joannes C. de Manderscheid.	Theodoricus C. de Manderscheid.
			Margareta C. de Matca.	Elisabetha Dn. de Sleiden. Eberhardus Com. de Marca in Arenberg. Margareta Dn. de Bechout. Contadus Com. Hoje & Rietbergæ.
Ursula Com. in Rietberg.	Anna Com. Saynæ.	Otto C. in Rietberg.	Joannes Com. in Rietberg.	Jacobea seu Gertrudis Com. in Neuenaer.
			Margareta C. Lippie.	Bernardus C. Lippie. Anna C. Schauenburgæ.
Ursula Com. in Rietberg.	Anna Com. Saynæ.	Anna Com. Saynæ.	Gerhardus Com. Saynæ.	Gerhardus C. Saynæ. Elisabetha Dn. in Sirek.
			Joanna C. Wiedæ.	Joannes C. de Wied, Dn. in Runckel. Elisabetha Com. Nassovæ.

Inter proceres Imperii

§. v. His dynastiis in *matricula Imperii* locus est. vid. *M. Zeller. Ann. Germ. P. 2. p. 22.* & ex eo *Linn.* Connumerantur vero, licet *Trevirensis* directi circumscriptione *matricula Imperii* & *Comitum Saxo-Vestphalicorum* scanno. Earum ratione ante etiam illustri genti nunc in dietis circularibus & imperialibus locus est, & subtenentur *Comitibus* 1654. *Lotharius L. Baro de Metternich, Winnberg & Bertheim*, *Dominus Völsger & Kainzberg*, *Senatus Imperialis* aulici *Senator & Cæsareus Camerarius & Colonellus*, *Trevirensis Consiliarius intimus*, *Provincialis curia Majster & Sacerdos* *Compen.*

Confluentius pro se & reliquis Dominis de Winnaberg & Beilstein, nec non *Philippus Emericus L. Baro de Metternich, Winnaberg & Beilstein, Dominus in Berburg & Kunigsruart.*

§. vi. Porro hæc linea iterum duos, quod §. i. dixi, ramos habet ex duobus fratribus *Lothario* prædicto & ejus fratre *Philipino*: ille in *Winnaberg*, hic in *Beilstein*. Hic Burggravius Egranus, Colonellus Hispanus & Senatus aulici Imperialis bellici *Aleffor*, pater fuit de iuncti Eminentissimi Electoris *Caroli Electoris*, qui hæc caula Winnabergio-Beilsteiniam partem Electorali feuto mediam imposuit, & Illustrissimi jam Comitis dignitate aucti *Philippi Emerici* prædicti, qui Camerarius Imperatoris, Colonellus & Burggravius Egra est, trium filiorum pater. *Lotharius*, qui 1663. detunctus est, modesti Perillustri dynastæ Winnabergu genitor fuit.

§. vii. Linea hæc *Winnaberg & Beilstein* utitur duabus galeis, priori videlicet coronata *Metternichia* cum collo cygni; ex altera autem exungit apex *Winnabergus* caput capricorni cum collo ex nigro & argento bipertitum. Læmine utriusque cassidis sunt argenteæ & atræ. Has duas galeas etiam præfatus Elector Moguntinus reliquis galeis adiecit.

§. viii. Aliæ familiæ etiam Metternichio nomine utuntur, ab hac plane diversæ: alii vocantur *Alster* dicti *Metternich in Metternich* (zu Metternich.) Alii *Bar. Wolfi Mettermich in Gracht* (zur Gracht) quæ iporum dynastia est. Illi *Inhaeses*, quod audio, tuuntur tellera leonis rubri in argento: Metternichio autem nomine utuntur à domicilio in pago Metternichio Colonienfis diæcesis: Sed *Wolfis* in usu est scutum transverse sectum, in ejus capite caruleo apparet lambella seu fasciola trifida (aliquando pontem Tiberinum vocant) argentea: in pede argenteo lupus naturalis colore pictus gradiens. Cassis imponitur diadematæ tortili caelestino & argenteo, quæ etiam tinctura est laciniarum, connecta, ex quo exurgit *Wolfs* lupi scutarii. Dicuntur vero originarii esse ex *Hassa*, ubi adhuc supersunt, qui hoc deigmatæ utantur, dicti *Wolfi de Haenslein*.

CAPUT XLVII.

Archiepiscopus & Elector Moguntinus.

ARGUMENTUM.

1. Elector Carolus Henricus ex Metternichis.	3. Galea.
<i>Anselmus Franciscus ex Ingelheimis.</i>	4. Scutum Electoris moderni.
2. Scutum illius.	5. Galea.
	6. Ingelheimia familia.
	7. Electoris tabula prognologica.

§. I.

DUM in operis hujus impressione typographica præla sudarent, post excusum caput 64. Libri primi, *Moguntinae sedis* dicatum, bis iterum eadem alios accepit præfules: Cum enim, ejus ibi scutum lustravimus, Eminentissimus *Dama-nus Hartardus* ex *Leyano* 1678. satis conceitisset, ei *Carolus Henricus* ex *Metternichis*, & huic quoque vivis intra annum vertentem excusio, adhuc 1679. menis Novembri *Anselmus Franciscus* successus est, Eminentissimi Electores & Archiepiscopi *Moguntini*, quorum jam scuta lustranda sunt.

§. ii. Quod Eminentissimum *Carolus Henricum* attinet, clypeo usus est quadripertito ex *Moguntino* & *Formaticeni* symbolo, loco prædicto L. i. cap. 64. satis explicatis. His veto quadris imponebatur aliud scutulum quadripertitum: cujus prima & quarta areola rubea continet baltheum cochleatum caruleum, quem utrinque comitantur ternæ cruciculae autæ: secundus & tertius laterculus item rubeus continebat terna cornua venatoria ex argento. Media vero alia hitorum areolis imponebatur parmula argentea cum tribus conchylis seu conchis marinis nigis. Ex his baltheus cochleatus *Winnabergium*, cornua *Beilstein*,

nium, & conchæ Metternichium sunt $\delta\alpha\gamma\mu\alpha$, de quibus proximo capite egimus.

Galeæ. §. III. Galeæ erant quinque, quarum *mediam Archiepiscopalis mitra, præstantiora Moguntina & clavis Veromaticensis tabulæ sexangulæ intercepta, extrema Metternichius cygnus ex corona nascens, & caput cum collo capricorni Finckelbergius apex ornabant.*

Scutum Electoris modernum. §. IV. Eminentissimus, qui nunc feliciter sedem tenet, *Anselmus Fraximus* scuto utitur quadripertito, cujus primam & extremam arcem iterum *Moguntina* rota insignit; secunda & tertia *nigra* ornatur *cruce tessellata duplici tessellarum arcearum & coccinearum tractu.*

Galeæ. §. V. Galeæ scuto tres imponuntur, media cum mitra *Archiepiscopali* palatari imposta, anterior tectâ pileolo electorali rubeo, cujus ora reducta velere pontifici muris splendet, sustinet rotam *Moguntinam*. *Extrema* ornatur jugo expanso aliarum nigrarum, cruce tessellata scutaria exornatarum.

Ingelheimia familia. §. VI. Crux illa tessellata, quæ in *Sibmach. Wapenb.* P. 1. pag. 124. minio & argento pingitur (ubi etiam corona galeæ imponitur), & loco jugi unica tantum ala pingitur, aliter quam domesticæ picturæ, quas tecutus sum, terunt; notat *Generosam familiam de Ingelheim* in Rhenana nobilitate a pluribus seculis illustrem. *Integram genealogiam ejus non vidi, reperio vero in ludis Equestribus Constantinensi. 948. nomen Henrici de Ingelheim, in Figurino 1165. Martini de Ingelheim equitis, nec non Barbaræ Ingelheimæ viduæ Theodorici de Cronberg. In Notenbergensi 1197. Joannis de Ingelheim, qui proximi ludi Wormatiensis præfectus destinabatur & dein fuit, nec non Anastasie virginis Ingelheimæ. Hodie præter Electorem non nisi duo stirpis hujus superant, illustres Joannes Lucas Canonicus Moguntinus, & Franciscus Adolfus Dietericus, ille Philippo Wilhelmo Pro-Chiharcha, hic Philippo Ludovico præfecto Miltenburgio nati, qui patrum habuere Mattheum Godofredum Decanum Moguntinum, 1679. extinctum, & avum Godofredum Electoris patrum magnam.*

Electoris tabula progenologica. §. VII. Electoris proavi & aviæ 64. huc ascribi merentur, quos ista tabula exhibet:

ANSEL-
MUS
FRAN-
CISCUS
FRIDE-
RICUS ab
Ingel-
heim Elector &
Archie-
piscopus Mo-
guntinus

Marfil. Godofr. de Ingel- heim.	Marfilus de Ingel- heim.	Joannes ab Ingelheim.	Jacobus ab Ingelheim.	Joannes ab Ingelheim Liques.
		Elisabet. de Keißenberg.	Dorothea Brendelin de Lomb.	Elisabetha Wolfin de Soanheim. Georgin. Brendel ab Iomburg. Elisabetha de Eltern.
Georg. Joannes de Ingel- heim.	Amalia de Fle- ckenstein.	Frideric. de Fleckenstein.	Nicolaus de Fleckenstein.	Joannes de Fleckenstein. Margareta de Rathsamhausen.
		Margareta de Drath.	Marg. Grenten-Rein. Christophor. de Drath.	Elisabetha Greiffenclau de Vollclama de Voilr. Anna de Elter. (rath.) de Drath.
Amalia Langwertin de Sim- mern.	Johan. Georg Lang- wertin de Sim- mern.	Langwertin de Simmern.	Langwertin de Simmern.	Langwert de Simmern.
		Schad de Oitheim.	Schad de Oitheim.	Blickin de Liechtenberg. Meyn de Meyde Lambsheim.
Eva de Schirn- born.	Joan. de Schirn- born.	Juditha de Muderpach.	Joan. d. Schirnborn.	Gilbertus de Scheenboin. Anna de Scharpfenstein.
		Frideric. Sturmfe-der de Oppenweiler.	Elisab. Prederin de Hoentstein.	Joannes Preder de Hoentstein. de Winnenberg.
Wolff Frideric. Sturmfe- der de Oppen- weiler.	Agnes Cam. de Worms diest. de Dalberg.	Agnes de Flersheim.	Georg. Cam. de Worms. D. Dalberg.	Wolff. Camer. Dalberg. Gertraud Greiffenclauin de Vol-
		Petrus Nagel de Dürmstein.	Marg. de Heppenheim D. de Saal.	Schw. cickard de Sickingen. (rath.) Margareta de Hohenberg.
Elisabet- tha Nag- elin de Dürm- stein.	Cathar. Crazin de Schar- fenstein.	Philippus Craz de Scharfenstein.	Philippus Craz de Scharfenstein.	Henricus Craz de Scharpfenstein. Margareta de Sctem.
		Anna de Schenenburg.	Elisab. Weilerin de Nickenich.	Adam de Schenenberg. Gurha de Walbun. Philippus de Schauenburg. Elisabetha von der Leven. Herman. Weiler de Nickenich.

CAPUT XLVIII.

Com. de Ortenburg veteris prosapia, & Com. de Ortenburg
in Carinthia.

A R G U M E N T U M.

1. Familia hystoria. 2. Elogia ex Aventino, Werdenseimo, Spangenbergio. 3. Veteres Comites. Arnulfus Comes Parisiensis. 4. Hartvicus Archiepisc. Salisburg. Comitatus Spanheimus. 5. Continuatio familiae. 6. Ramus Ducum Carinthia & Comitum Ortenburgorum in Carinthia. 7. Bavarius ramus, Variabona, Palla hereditaria. 8. Baltheus gentilis. 9. Insignis aucta. Spanheimia tessella. Ala Ortenburgica. Ortenburgum Carinthia ad Gabr. Salamancam translatum. 10. Scutum Ducum Carinthia. 11. Comitum Ortenburgi Carinthia. 12. Cilensium Comitum. Saaneck. Com. Sternberg. 13. Scutum linea Bavavica. 14. Carmine explicatum scutum. 15. Titul. Ortenburg. Antiquor prosapia, Neu-	16. Inter status Imperii. Controversia cum Bavaria. 17. Titulus Deigratia. Comites Principes. 18. Titulus C. Christiani, Seldena. Nende. Alumbio ven. 19. Hereditas C. ab Huld. C. Marach. Alie accessiones. 20. Veteris familiae possessiones & rajas. 21. Pallas hodierni. 22. Palatinus Bavaria. 23. Ortenburgum Carinthia translatum ad Cilenses. Inde Austria. 24. Comitatus Ortenburg concessus Gabrielis de Salamancas. 25. Familia nova illorum Comitum. Ortenburg ad Vidmannes. 26. Gabrielis & posterorum scutum. 27. Ortenburg. Grati Imperialis. Privilegium Palatinum. 28. Galea. 29. Vidmannorum insignia. 30. Scutum & Galea.

§. I.

Familia
hystoria.

Illustissima Ortenburgiorum in Bavaria Comitum familia nulli facile antiquitate prosapia, meritorum gloria, & quibus successu temporis gravitas est postulationum amplitudine concedit. Eam integram *M. Gall.* 1641. descripsit, & historiam ita ad. r. a. r. ut typis idonea sit, & non genitorum annorum tenem complectatur. Illustissimus vero Comes *Christianus* de gente sua bene merens integram arborem Monachiam in ca. di curavit, additis ubique insignibus: à quo & ita tabula & historia manuerunt: & aliq. alia documenta gratiose communicata sunt, ex quibus de hac quam alius tamis p. to. huius agere licet.

Elogia ex
Aventino.

§. II. *Ioh. Avent.* L. 7. *Annal. Bojer.* hoc elogium tribuit: *Fjus* (nimirum *Hentici*, qui *Dei gratia* se *Comitem Ardenbergensem* dixit 1236.) *posteri aunc & eius ter. no. men servant, & in Bojaria omnium Bojorum nobilissim secundum regulam censentur: et autem ab Angelberto nobilissimo Charionum legato deducti. Ioh. Geon. a Werdenseim Canon. Augst. & Eichstett.* ita de gente sentit: *Illustres Comites Ortenburgi in Bojaria aborigines esse, & ex eam Carinthiam migrasse, Domicilium novum contulisse, illud ex arto & perantiquo in Bojis castro denominasse, ab hoc rationibus & con. tribus conjecturis adductis plane sentio. Certe Spangenberg. Adelsb. L. 1. c. 15. Ardenburg oder Ortenburg in Wänern sind die ältesten und edelsten Herren nach den Herzogen / und hat diese Verwandtschaft zwischen der Donau / der / Am und Salz: Man schreibt ihnen den Hoch- und Wolgeböhren Herrn Darmund / weil sich ihre ankunfft von alten Herzogen zu Karnden her erredet. Porro gentem hunc ederebit *V. Regul. Hund. P. 2.* ut & *Hennings Theatr. geneal. V. 3. P. 1 p. 246.* & seq.*

Werdenseim.

Spangenbergio.

§. III. Primum omnium video allegari *Ortleben Com. Ortenburgum* quatuor ca 740. praelio maxime parti nobilitatis Bojaricae & Svevicae intausto ad. te. et. pro libertate patriae adversus Carolum Martellum cecidit: cum ex praecipuis proceribus Bojariae tum fuisse appareat. Inde *Rapatonis C. Ortenburgi* mentio in vetusto libro in Wurzelhub Carolo M. circa 821. Post eum *Rapato II. Ludovico Pio,*

Veteres
Comites.

Pio,

Pio 100. prædia Episcopo Pallaienti dono dedit, quam donationem manu Augusti confirmatam in tabulatio istius Ecclesiæ servari legi. Inde mentio fit *Arnoldi* seu *Arnoldi*, qui sub Carolo simplice circa finem sæculi noni *Com. S. Pirsensis* & præfectus Palatii Francici fuisse perhibetur. Ita in libro Lutetie 1555. edito, titulo *Carolo* *Henry II.* legitur: *Antoine Arnoulphus ou Arnoul de Ortenberg, C. de Paris, du temps du Roy Charles le simple fils de Louys le Begue 894. ou plus tost l'an 900. Et portoit de guentles à la bande breteffee d'or cojoyée de six fleurs de lys de mesme.* Quod veto aliquæ conjecturæ Franciæ linear inferunt Arnolphum hunc, & Hugonis Capeti patrum vel agnatum volunt, peritis Historiæ Franciæ, postquam tota illa Capetina origo luci clarissimæ expolitæ est, ægre persuadebitur: sed & vetus familia hujus in Bojjs splendor, quem priores adducti Comites probant, non minus illis, quam ista externa deductio, honorificus est.

§. iv. Certior demum & non interruptis gradibus continuata deductio familiar est à *Fridericò C. Spahnheimio* & *Ortenburgio Hartvici*, qui *Saloburgensis Archiepiscopus* à 989. vel 991. ad 1025. vel 1023. diæcesin rexit, & *Sauclorum* diptychis deinceps inscriptus est, fratre vel juxta alios ex fratre nepote. Quando veto *Comes Spahnheimus* vocatur, creditur *Arnolphus* supra dictus in Francia potens comitatum istum *Spahnheimensem* obtinuisse. Ita de eare *Lubricus* apud præfatum *M. Gallum*: *Qui ob fidem atque industriam eidem Comitatum Spahnheimensem Gallie tum regno à Harentem donaverit, cuiusmodi arx quedam ab Arnolphonib. hanc dubie condita, possit etiamnum cognomen immortalis celebritatis atque splendoris justificatione retinet.* *Lazius vero L. 3. de migr. gent. p. 96.* originem *Spahnheimorum* Comitum refert ad *Hugonem Guilelmi C. Auricie* ex Carolidis filium, *Ludovicum* primi *Hassie* & *Thuringie Landgravi* fratrem, qui ex Comitissa *Sponheimi* genuerit *Vigandum* Comitum *Sponheimi*, reliquorum deinceps fatorem. Alibi vidi *Fridericum* fratrem assignari *Hemicam*, & ab illo reliquos deduci, quorum postea hereditatem *Serenissime* Domus *Palatina* & *Badensis* creverit.

§. v. Quicquid vero hujus sit; *Fridericum* istum primum in *Carinthiam* migrasse apparet, ubi *Richardum* filium *Henrici Ducis Carinthie* de stirpe Comitum de *Muerthal* duxit, & amplum doti consecutus territorium, *Spital* opido patenti vicum & arcem *Ortenburgicam* ad perpetuam Danubiane Rhenensisque dominationis memoriam (ut *M. Galli* verba habent) extruxit. Iuta *Lazius* ducibus *Carinthie* annumerat, verum à *Lothario* Imperatore, qui *Erbonis* Palatii *Ratisponensis* partes tutabatur, à ducatu prohibitus est, contentus Comitatu *Lantiano*. Alii vero filio *Fridericum Sefridum* ab uxore alia *Richardi* ultimi *Comitis* filium Comitatum obtinuisse arbitrantur. Sed & *Fridericum* datur frater *Sigwardus* *Comes Spahnheimus* & *Ortenburgicus*, ex quo *Henninges* reliquos *Ortenburgios* deducere mavult. *Fridericum* autem nati *Engelbertus*, *Laurentius* & *Sefridus*, *Luigberto Engelbertus II.* qui etiam *Isrie Marchio* & ex *Hedwige Henrici de Eppenstem Ducis Carinthie* filia (no. mortua) gener fuit: eo nati *Henricus*, *Engelbertus*, *Hartvicius*, *Bernardus*, *Sefridus*. *Henricus* ab avo adoptatus gentis hujus primus fuit *Dux Carinthie*, sed prole caruit, *Hartvicius* à 1086. ad 1100. vel 1101. *Archiepiscopus* fuit *Mordburgicus*, *Bernardus* *Comes de Striebssee* in *Palæstina* 1147. defunctus est, à *Rittershuno* autem frater Comitum *Lavantium* atque *Spahnheimorum* constituitur: *Sifridus* *Comes Lubiani* seu *Liebnarvici* castrum est ad *Salzani* illius nominis reliquos Comites propagavit, qui in ejus pronepote *Bernardo* 1229. defecere, & ditto ad *Bavaros* delata est. *Engelbertus* fratri in ducatu *Carinthie* continuante Imperatore *Conrado III.* 1142. successit, & ultimus *Lavantium* Comitatus titulum usurpasse dicitur, pater *Vrici*, *Engelberti*, *Rapatonis* & *Hartvici*: ex quibus *Engelbertus* *Marchio Isrie* & *Cranzburgi* fuit, mortuus 1190. *Hartvicius* *Episcopus Ratisponensis*, duo reliqui duarum linearum *Carinthie* & *Bavariæ* esse auctores.

§. vi. In ramo *Carinthio* *Vrico* Duce natus est præter *Henricum* & *Wernorum*, *Hermannus* *Dux* seu *Archidux Carinthie*, iterum pater non solum *Vrici*, qui tradito fratri Principatu 1252. decessit, alterius *Vrici* *Episcopi Gurcensis*, & *Guilelmi* *Comitis*, sed inprimis etiam *Bernardi* atque *Hermann*: ille *Dux Carinthie* reliquit præter

Arnulfus
Com. Pa-
tensis.Hartvicius
Archiep.
Salzburg.Comita.
Spahnheimus.Continua-
tio familiæRamus
Ducum Ca-
rinthie &
Com. Or-
tenburg &
Carinthie

Henricum Episcopum Chumini lacus seu Chiemsee & *Philippum Archiepiscopum Salisburgensem*, qui demum etiam *Carinthiam* administravit, *Vlricum* ultimum *Carinthiae* ex hac stirpe Ducem, 1269. mortuum, qui prius Ducatum sine ex pacto sine testamento avunculo suo Regi Bohemiae *Ottocaro* à morte occupandum tradidit. *Hermannus* autem *Bernardi* frater ceteros *Ortenburgios* in *Carnisf.* vit, quod necesse in anepote ejus *Fredrico C. in Ortenburg & Sternberg*, qui anno quem iuxta, erat filio 1420. mactulos sui rami claudit, cum prius cum *Cilegensibus* pactum mutuae successiois 1377. iniisset, quod etiam *Seismundus* Imperator confirmavit; ob quod sine *Augustus* locorum suum *Hermannum* juniorem *Cilia Comitem* in ditiones *Ortenburgicas* immisit, qui juxta alios *Catharinam* *Fredrici* foretem dicitur matrem vel aviam habuisse.

Bavaricus
famus.

§. VII. Quod demum *Bavariam* lineam concernit, ea autores habet *Rapatonem* seu *Raboldum* Ulrici D. *Carinthiae* fratrem, *Marchionem* *Crayburgi* & *Comitem* *Ortenburgi* in *Bavaria*, & *Elisabetham* *Sulzbacensium* *Comitem* ejus uxorem; quorum ille 1199. hae 1205. fatis coaccessit. His nati sunt *Rapato M. Crayburgus*, & post mortem *Otonis Wittelspachii Comes Palatinus Bavarie*: quod beneficium *Otonis IV. Augusti* perhibetur fuisse, atque *Henricus C. Ortenburgius*. *Rapato* iterum genuit *Henricum M. Crayburgium* & *Rapatonem C. Palatinum*: Hoc 1249. mortuo, cum filii *Wilhelmus* & *Hermannus* virilem aetatem non attigissent, ejus ex illa *Elisabetha* gener *Hermannus* seu *Hartmannus C. Werdenburgius*, quod eum patris uxori *Henricus* in adenda hereditate foeti impediret, omnia castella sua in *Bavaria* *Otoni* *Duci* *Bavarie* vendidit. *Henricus* *Rapatonis* frater *Ortenburgius* *Comes* praeter alios filios reliquit *Rapatonem Comitem in Ortenburg & Murach*, *Marcellum Bavaricum*, patrem *Henrici*, cujus filii improles fuere, atque *Abramum*. Hoc *Henricus* natus est, qui *Georgium* genuit, *Abramum* & *Attilam* seu *Asel* totidem linearum autores: tres nepotes *Abram* *Vetonica* uxor *Wolfgangi* *Dni. de Waldsee* *Matecalli* hereditatem Austriae, & *Attile* *Margareta* *Henrico* *Nothast* *de Werenberg* nupta suas terminant: *Georgius* praeter alios *Henricum* genuit, hic alium *Henricum*, patrem *Sebastiani*, atque *Georgium*, qui filios habuit sed non nepotes; *Sebastianus* denuo trium linearum factor fuit, ex *Christophoro*, *Vlrico* atque *Wilhelmo*. *Wilhelmus* posteritas defecit in filio *Fredrico* & *Sebastiano*, quorum ille ad *Carmagnolam* 1544. hic ad *Senas* cecidit: *Christophorus* *Joachimum* suscepit, qui sub baro mortalitatis ordine filium *Antonium* & nepetam *Fredricam* posthumum 1473. extulit, & 1600. extinctus est, adoptato ex agnatis *Ulricis Casimiro*. *Vlricus* pater fuit *Alexandri* & *Caroli*: hujus filii sine libertate, ille *Joannem* & *Vlricum* suscepit: prioris nepos *Fredricus Casimirus*, *Joachimum* adoptivus filius, 1658. lineam claudit: *Vlricus* genuit *Georgium*, in cuius hlo & nepote *Matthiam* *Christiano* & *Georgio Reinhardi* filio *Georgio Philippo* tota haec familia exstitit, & spes futurorum residet. Porro 1565. *Joannes*, *Joachimus* & *Vlricus* *Comites* inter septem *Domus* suae non uno casu, in primis familiarum hereditatibus ad alios translatis, attrita servatione, unionem hereditariam & certa familiae pacta inveterae, quae *Maximilianus II.* *Augustus* sua auctoritate confirmavit. Porro temperate milu non possum, quin ex literis, quibus illa complexi sunt, quaedam huc transferam, pietatem & prudentiam illa fortuna dignam experientia: So haben wir auf anwünschung des Dreymüßigen Allmächtigen Gottes / und in hoffnung seines Göttlichen gnadenreichen segens / mit vorbegehendem wolbedachtem rath verständiget gelehren leute uns nachfolgender erbstaten / ordnung und gelehen uneres geschlechts mit emander verziehen / dergleichen schmahlerung uneres namens und stammens / soviel an uns / und GOTT der JEHEU quade darzu verleihet / zavorkommen / daneben auch bey uneren erben und nachkommen absteigender leuten / gute zucht / erbarkeit / einwärsich weesen in forersamkeit / und die unmordmigen / so sich bey denen jeraen / beschwunden können / bei und wieder / auch erwan unrer denen wolgeböhrnen leuten / an leuten zerrung / pracht und anderen überflus / mit verderbung und ungeraten / und vielen ganz beschwerlich erzeugen / bey uneren erben und erbens erben so viel an uns ist / anzustellen. Und hiermit bekennen wir hiemit un erben emang / dieser ordnung öffentlich / daß wir die erhaltung unerer absteigenden erben

Varizli-
ncez.

Pasta he-
reditaria.

und unseres Namens vornemlich der Göttlichen Allmächtigkeit zuschreiben wissen / daß ohne dieselbe und ihren himmlischen segnen nichts bestehen oder beharlich erhalten werden mag. Wir bitten auch auß Ehrlichem eifer und hertzen / die Heilige unheilbare Dreymaligkeit wolle diese unsere menschliche ordnung und vorrichtung samt unsern nachkommen und erben denen Grafen und Grafinnen zu Ortenburg / mit reichen gnaden jederzeit Vaterlich und gnädiglich bedencken und segenen. Und dieweil wir berührte unsere hier entverleibte statuta allem für solche mittel halten / zudenen uns Gott der Herr selbst anleitung gegeben: So heißen wir allermaßen / dem dieses Libell zu lesen oder zu hören vorkommt / werde überflüssig darauß verschien / daß wir der Göttlichen Allmächtigkeit und ihrem willen darinnen nicht vorgreifen / noch dem gewalt Gottes / mit menschlicher vernunft / gedanken / umb oder einzäumen wollen / sondern wir wissen haben es auch an anderen mit Christlichen mißtheden erfahren daß menschliche gedanken wider den rath Gottes nichts vermögen. Wir bitten aber unsern geliebten Herrn und Vater im himmel / daß Er der Aoriga und Auctor unsers iud imperii eben und erbens eben glück und heils zeitlich und ewig seyn und bleiben wolle. Ermahnien auch dieselbe unsere absteigende eben und iore erbens eben ernstlich / daß sie nach uns in gleichen justitias treten / und das hantwück ihrer weisheit jederzeit eutig und allen bey der Göttlichen Dreymaligkeit mit Christlichem glauben und gebet suchen wollen / so wird unser bittum erzeugte fürtrachtigkeit ihnen und ihren leibes eben zu heil / gutem und ruhm gedeuen mögen. So dann unter den uralten ansehnlichen geschlechtern im Heil. Reich / bey ihrem vielen löblichen herkommen / dazu wider gemeine Kämpfliche und andere vechtel mit nichten ist / solche natura, dispositiones und ordnungen aufzurichten / dadurch die geschlechter bey vernöglichem ansehen und guten wurden langwierig conserviret werden mögen. Hierumb / und auß diesen allen jetzt erzehlten bewegniß / und dazu der sondern ursachen wenden uns und unsern nachkommen fried / ruh / einigkeit und gleichen guten verstand zu vilangen und zu perpetuiren / haben wir für uns selbst und unsere jedes eben und nachkommen / mit zeitigen guten / vorbedachten rath / freyes ungezwungenes gemüths und willens / mit keiner söcht / irung / zwang oder unverständ. vernunft / und sonst aller anderer geschicklichkeit halber von rechts und gerechtigkeit wegen wolthum / auch von allen unsern ligenen und fahrenden haab und gütern / vermög der rechten / unsers freyen willens und gefallens / wol disponiren könten und möchten / &c.

§. VIII. Quod insignia gentis concernit, primis tribuitur in scuto rubeo *Balthicus* *thems* diagona^{is} dexter utrinque alternam pinnatus argenteus. Quam tessellam fa- ^{gentius.} miliarem credere licet, vel symbolum Comitatus Ortenburgensis in Bavaria. Talem ab Arnoldo C. Parisiensi, sed aureum & comitarum sex hinc ex eodem metallo, gestatum §. 3. vidimus. Sed superioribus seculis non infrequens fuit metalla com- mutare.

§. IX. Inde *Friderico* & fratribus video tribui scutum bipertitum, ex latere ^{insignia} dextro apparentibus *tessellis*, quas *argento* & *minio* tingendas arbitror: sinistra autem ^{scuta.} medietate iterum transverse secta, ita ut superior pars *familiaris* *Balthicum* *pinnatum* referat, inferior contineat ex *angulis* *scuti* *argentei*: *inferioribus* *in* *supremum* *capitis* *marginem* *lineis* *nonnihil* *curvatis* *ductum* *triangulum* (Feciales suis terminis vocita- reus *trabeam* *scutariam* seu *chlamydem* *argenteam* *super* *tunicam* *intextam* *rubeam*) *rubeum*, *in* *scutis* *alio* *tribus*, *que* *in* *argento* *rubent*, *in* *minio*. (Nostra lingua: Im dreinsichtig gestunt, auch winkelmäßig in einander geschrenkten und mit gleichen farben umbgewechselten feld zwv rotthe und eine weisse füs- ge.) *Tesselle* notant *sponsionem* *Comitatum*, quod aliorum in *Palatino* & *Badeni* *scuto* *vidimus*. *Alx* *he*, si quid coniectura valeo, *Ortenburgum* in *Carinthia* notant; unde *St. Gall.* *Hartvico* *Salzburgentium* *Archipresbiteri* *illam* *tessellam* *primum* *tribuit*, *quo* *autore* *frater* *Fridericus* *in* *Carinthiam* *venit*, *&* *Ortenburgum* *condidit*: *de* *quo*

quo ita W. Laz. L. 6. de migr. gent. pag. 184. *Fridericus filius Rapatonis primi Prælati Crayburgensis & Comitum Ortenburgensis in Bavaria ex profapia Landgravorum in Tevennyng, & Comitum Neuburgensium Varnbaccensiumque descendens, primus ab Henrico I. ac qui ea tempestate præfiderunt Patri vechis Aquilejensibus præfulsionique Saloburgen- bus Carinthiæ Ducibus ditionem castraque in Carnis adeptus, in memoriam autem apud Bajoarios castra paulo infra Spital opidum arcem in colle Arzenburg ædificavit. In quo tamen priora, quæ de epus prolapia dicuntur, examen aliquod sustinere possent. Cæterum audivimus Ortenburgiam illam successione deinceps ad Cilejensibus translatam, à quibus ad Austriacos delapsa est, ex quibus Maximilianus I. comitatum Joannem C. Ortenburgio ex Bavaria linea ob metita de se promiserat, quod tamen non impletum est, Joanne in prælio ad Basileam 1499. occiso, sed postea Ferdinandus primus eum concessit Gabrieli de Salamanca, novæ deinceps, quod postea vidimus, ita- pis fati. Bavaricus tamen ramus istis etiam aliis uti perierit, quod ex illis detentis datur, ad quos Ortenburg Carinthiæ spectaverat, atque adeo jus tibi aliquod in ad iustitiam se crediderit, nisi infelicitas temporum obstitisset. Unde cum quod diximus Comitatus Gabrieli concederetur, superflites in Bavaria Comites diamna ex maximo conniventia in consecrandis familiæ feudis orta penitentes, a Carolo V Imperatore & Comitatus restitutionem & insignium novæ familiæ concessorum revocationem quaesiverant, quæsi: Herr Gabriel hat sich nicht alien in unsere erblichen namens der Grafen zu Ortenburg / so unsere vorältern vor etlich hundert jahren ohne dergleichen änderung von männiglich / sondern auch unser und unierer vorältern wapens und clemodien / biß an uns erblich hergebracht angenapt. Unde Ferdinandus literis datis ad regimina Austria, Tirolis & Carinthiæ 1532. plene informari petiit, qua ratione comitatus ad domum suam delapsus esset, & quibus fundamentis Comitum horum petito niteretur, sed à suis confirmatur, omni jure Gabrieli pro arbitrio suo ditionem, quæ in Domus potestate jam diu fuisset, tradidisse demum respondit. Porro hoc ipsum argumento est, aliis illis *Ortenburgum Carinthiæ* notari, quia Cilejensibus illa etiam usurpatæ, quibus in Ortenburgum Bavariæ nulla fuit præsentio.*

Ortenburgum Carinthiæ ad Gabr. Salamancam translatum

Scutum Ducum Carinthiæ

§. x. Qui fecuti sunt ex hac stirpe *Carinthiæ Duces*: hujus Ducatus adjecte symbolum. Hoel. l. c. 9. n. 68. vidimus constare parma bipartita, cujus prior pars *aurea tres gradientes leones nigros, posterior* (aliquando situs variatur) *rubea figuram argenteam* continet. In scuto tabulæ Ortenburgicæ insculptis ita representatur, ut quadrupertita prima areola baltheum gentilem, secunda leones, tertia alas Ortenburgicas, quarta fasciam referant. Merito tamen dubitari potest, utrum facta illa Ducibus ex hac stirpe convenire potuerit, cum ea ab Austriacis accepisse videatur, postquam illa domus Ducatu potita est.

Com. Ortenburgi Carinthiæ

§. xi. Reliquis *Ortenburgicis in Carinthia* Comitibus scutum idem quadrupertitum tribuitur, quo nunc etiam gens utitur, ut primam & extremam aream baltheus, reliquis alæ exornent.

Cilejensium Comitum

§. xii. Addimus, quia illis etiam *Ortenburgica* tribuuntur, Comitum *Cilejensium* scutum, quod æri incisum vidi quadrupertitum, ita ut secundam quadram *baltheus*, & extremam alæ *Ortenburgicorum* impleant, prima iterum quadrupertita esset, ex *Cilejensi* veteti tessela, tertiã *tria bovina capita nigra* ornarent. Horum capitum explicationem conjectura non assequor. In propriæ vero quadrupertitæ Cilejensium parmæ prima & ultima areola *carulea ternæ fulgent stellæ aureæ sex rariorum*: secundæ & tertiæ *argenteis* inducuntur *una fascia rubra*: quod L. l. c. 9. n. 71. monui. Fascias credo familiare esse symbolum Dominorum de *Saoneck* seu *Siam* seu *Saoneck*, ex quibus *Cilejenses Comites*, demum *Principes* creati, orti sunt, sicut etiam in tabulâ Ortenburgicâ Cathariæ marito Ulrico Du. de *Saoneck* tale scutum fasciatum apponitur. Quod vero stellas attinet, non dubito illis notari Comitatum *Sternbergium in Carinthia*, quem a *Walthero* Comite Ortenburgici in *Carinthia* Comites emere, quod certum est, licet non satis de emtore constat: aliqui enim ad tribuunt *Meinardo I.* alii filio eius *Meinardo II.* alii demum *Ottone II.* De prioribus comitibus *Sternbergiis* ita *Lazius L. 6. de migr. gent. p. 181.* *Comites à Sternberg, Maian & Treven cognati, uno ejusdem stemmatis cum comitibus de Haunburg, Ejanenberg & Cilejensibus,*

Saoneck.

C. Sternberg.

Calejensibus, ab Officio Carinthia canobio usque Vallicum dominati sunt: quo tractu vix-
 ne adhuc castris Sternberg existunt. Addit deum ultimum Calejensem Comitum
 cum Austris successione reliquit, uxori certum tractum designasse, quæ nubens
 postea Visobitio (Witowitz) Bohemo, cuius ille opera in bellis fuerat usus, Sternbergi
 nomen assensu Frederici III. Imperatoris obtento in aliam familiam intulerit, quæ ad-
 huc in Bohemis celebris habeatur: quò videlicet venditis prædis agrisque apud Car-
 nos transfugerint successores. Addit tunc Sternbergentium Comitum insignia
 tres stellas aureas in caligino clypeo, veluti & Cilentium. Ex quibus unam stellam
 in similis coloris campo Fredericus novæ illi Sternbergentium prosapie conce-
 serit, qua adhuc ipsius tempore usâ sit familia. Quod etiam videre est in Sibmach.
 Wapenb. P. 1. pag. 32. ubi stella insitit monticulis intercepti argenteo. Idem Lacus
 p. 180. Comitibus Starchantis & Haymburgis, quos videm cum Pfannenbergis atque
 Aliensibus facit ejusdem prosapie, tribuit tres stellas aureas in rubro clypeo. Porro
 Fredericus Carinthiæ ex Ortenburgis hinc ultimus, interdu (teste sæpius me-
 morato M. Gallo) tollit tribus illis stellis in solo carulo, galææ affixæ duabus aliis usus
 est, reliquis tesseris Ortenburgicis omittis: quod docent literæ 138. 1399. Unde eo
 clarius est, has stellas Sternbergiam certo esse tesseram, quod alias dubius conjece-
 ram, & ab Ortenburgis ad Calejenses delapsam, faciensque avitis additam fuisse. Ul-
 rico Comiti Calejenti vidi tributos tres clypeos, ex quibus unus cum aliis Ortenburgi-
 cis fuit.

§. xiii. Bavaria linea, quam solum superesse suprajam diximus, eodem ad-
 huc utitur leuto quadripartito, cuius §. ii. mentio facta est, quod visitur simili modo
 pictum apud Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 15. Et vero inponuntur tres coronæ ga-
 lææ: Prima gentilis est, & ut habet domesticæ traditio a mille annis usitata, nisi quod
 olim veteri more clausâ representabatur: sustinet autem jugum alarum nigratum
 complicatum, & foliis aureis sparium. Laciniæ etiam sunt aureæ & atræ. Alæ
 insitit pavo naturali colore pictus caudam in orbem extendens, laciniis, sicut etiam
 è tertia caudæ, dependentibus argenteis & coecineis: Hunc, si liceat conjecturis
 agere, Ortenburgico Comitatu Carinthia tributum, nec non tertia caudæ apicem,
 qui est inter argenteam & rubeam alas stella aurea: quo spectatur Sternbergium co-
 mitatum designari ex proximis patere potest. Unde apparet sollicitos Ortenbur-
 gicos majores fuisse, ut alterius agnatæ lineæ tesseræ æque ac proprias servarent, li-
 cet infeliciores in eo fuerint, quod exciderint successione.

Scutum
lineæ Ba-
varicæ.

§. xiv. Hæc insignia ita poetice illustravit Fredericus Stock Neumurensis:

Cur hæc exornant mororum insignia pinna?
 Cur aquilis pavo stellaque juncta fuit?
 Quatuor illustres virtutum ostendere formas,
 quas cernis credo quatuor esse notas.
 Regia nam res est populòs defendere jure:
 hinc ala volucrum regis inesse solent.
 Astriferoque venit felix prudentia caudæ,
 aurea quo vultus vertere stella jubet.
 Commonstrant urbis valida fera prælia pinna,
 duræque propatris ferre pericula focis.
 Dejicit expansas diræna modestia pennas,
 pavoni nigros enim monet esse pedes.
 Sic virtute genis surgit virtuteque crescit
 antiquum, virtus sic facit una genus.

Carmine
explica-
tum scu-
tum.

§. xv. Quod titulum concernit, simpliciter sere uti consuevit: S. R. Imperii an- Titulu-
 tiquioris prosapie Comites, in & de Ortenburg: Desß ältern geschlechtes Grafen zu Orten-
 Orten-
 burg.
 Quod ipsum nomen Ortenburg atinet, non tantum aliquando scri-
 ptura variat, & Ortenberg communiter in vetustioribus scripturis legitur, sed etiam
 quidam exinde discrimen inter Comitatum Bavaricum & Carinthiacum constituere
 voluere, tanquam hinc Ortenburg, illi Ortenberg nomen esset. Quo argumento Co-
 mitem Ultricum, à se comitatum Ortenburgicum quærentem, Fredericus III. Impera-
 tor dimisisse dicitur, Ihr seyd em Graf von Ortenberg, so sind diese Grafen
 gewesen

gewefen Grafen von Ortenburg. Hodie vero illud nomen Ortenberg pene in desuetudinem abit. Quod vero vocantur *antiquioris profapia*, fit hoc dicitur, quia causa ab illis, qui à *Gabriele de Salamanea* deicendebant, quocum nova familia crearet. Postquam enim in eo frustra faere, quod revocandum nomen Ortenburg de antiquo eo arcendum Gabrielem, petierant, ita non aliud expeditis medium ab illis, qui separandi supererat, quam ista veteris stirpis mentione expressa. Quod vero non ita, quam aliquis dixere Comites in *New-Ortenburg*, sicuti Georgius vocatur *Ortenburg* *Neuen-Ortenberg* 1399. id alium sentum habet, quia Georgio in arce nova *Ortenburgica* sedes fuit. Cum duæ in Comitatu arces fuissent *Ortenburgicae*, vetus & nova.

§. xv. Aliquando diserta mentio addi solet, quod *S. R. Imperii Comites* sint, ut ita eorum dignitas *immediata* exprimat. Domus quidem *Bavarica* comitatum hunc *eximere* & vasallus suis ascribere tentavit. Memorat etiam *Hennones Theatr. Gen. T. 3. P. 1. p. 249.* Georgium Comitem *Ortenburgium* cum fratre *Azelo* in eaq. civitate duclum a tutoribus *Friderici* ejusque filii *Henrici Ducum Bavarie*, coactumque ut se vasallos eorum agnoscerent. Controversia apud posteros in *Camera* continuata & scriptis tractata, quæ publice excusa sunt. Sed apud eundem *Hennones* p. 253.

Joachimus Comes Ortenburgius declaratus est imperii Comes, qui immediate ab Imperatore feudum *Ortenburgium* accipere debeat, quod in *Camera Spen* pronuntiatum 1773. 24. Mart. Unde Comitum horum semper inter alios imperii Ordines in *matricula* mentio fit. *Conf. Linn. Jur. publ. T. II. add. ad 4. 7. p. 152.* Quæcuncta etiam in *comitis* subscribere solent, & adhuc 1654. *Ratisponensi* recessu subscriptum legitur *Friderici Casimiri* nomen.

§. xvii. Huc spectat, quod olim *DEI gratia* se Comites nuncupare solebant, quod pluribus diplomatum exemplis in præfata historia *M. Gaili* demonstrari potest. Sicuti adhuc 1307. in donatione, qua *Henricus Comes canobium Alderipachi* erantavit, *Joh. Henrich von Ortes gnaden Graf von Ortenberch*. Primus vero omisit eam formulam, cellæ dignitatis indicem, modestia in *Jactis Christophorus* Comes, qui 1551. mortuus est. Quam imo *Comites Principes* seu *Gesfürtere Grafen* aliquando dicti sunt, quod sententia definitivæ verbis *Gallus de Alamo II.* circa 1450. demonstrat. Idem elogium tribuitur *Georgio tertio* Comiti in literis judicariis deposita quædam apud *Bernaueros* concernentibus, præfide *Thoma Siegenheimer*, *Alteoboribus Stephano de Clofen* in *Arnsdorf*, *Andrea Schwarzenheimer*, *Georgio Matshalck*, *Wilhelmo Mautter*, *Georgio Warzenstörter* anno 1465.

§. xviii. Auctus deinceps titulus, qui nunc ab Illustrissimo Comite *Christiano* ille usurpatur, *Antiquioris profapia Comes in Ortenburg*, *Domus in Seldenu*, *Neydeck & Eggelheim*, &c. *Bavaricus Electoralis Consiliarius secretus & Camerarius & Ducatus Superioris Palatinatus Prædux*. Hæc elegia personalia sunt. Quod vero *Seldenu* attinet, dynastia ea dotalis fuit *Ulrico I. Comiti* ab uxore *Veronica* filia *Joannis Baronis* ab *Aichberg*, *Dn. in Hals, Mos & Saldenau* ductæ 1500. Quod *Neydeck* attinet, illud familia debet *Christophoro* Comiti. Cum enim *Joannes Holub* eam à *Georgio de Traun* doctentibus literis emisset, demum *Friderici Holub Dn. de Matighoven & Neydeck* filia unica *Anna* nupsit, præfato Comiti *Christophoro*, cumque 1525. testamento unicum pene suorum bonorum heredem reliquit. Ipsa vero dynastia *Matighoven* à *Ludovico* divite *Bavarie* Duce *Joanni Holub de Stoekach* equiti *Bohemio* supradicto, *Friderici* parentis, ob hanc in servit. a. in primis navatam operam in prælio *Giengen* 1463. feudo concessa erat: cumq; ob masculorum defectum relapsa esset ad *Bavatos*, iterum tamen *Christophorus* a Duce *Wilhelmo* eam masculus ius posteris certa prius numerata pecunia 1548. ut proprietarius impetravit.

§. xix. Præter hæc titulo expressa alia quoque in potestatem familie veteris. Quorum aliqua enumerabo. *Henricus F.* Comes uxorem habuit *Agneta* thiam *Arami Comitis ab Hals*, quæ post mortem patris Comitatum eum tanquam heres occupare nitentur, moto propterea bello, quod per *Joannem Burgraveum Norumburgensem* & *Joannem Landgravium Leuchtenbergensem* compositione hæc ratione, ut *Parisolus* 2000. librarum numer. *Ratisponentium* Comiti *Leopoldo* ducis ultimo adhuc superstiti Comitatus maneret 1350. Eo vero defuncto cum *Joanne Leuchtenbergensi Ortenburgio* nomine uxorio adit hereditatem, & in sortem accepit

Titulus *C. Christiani*, *Seldenu*, *Neydeck*, *Matighoven*, *Neudeck*, *Mattighoven*.

Hereditas *C. ab Hals*.

accepit Lenberg, Baumgarten, Thann, Harbach, Gauchhoven & Curtum in Moringen cum decimis 1379. Sed idem Henricus eodem anno Sambach & Gauchhoven seu Gauhoven Ottoni Electori Brandenburgico atque Friderico Bavariae Duci cum beneficio relictionis vendidit. Rapato Comes Ortenburgus 1272. 1285. omnia sua bona intra Danubium & sylvam Bohemicam comitatumque *Murach*, quem pater Henricus obrunuerat ab uxore Rixa Com. I. Iohennburgici, Ludovico Bavariae Duci vendidit. Nec non *seidum wexliserum*, vulgo *sabritzen* & officium *Marstalle* iocero suo Alberto Comiti de Hals, cuius filiam *Conzgun* uxorem habebat, consensu Ducum inferioris Bavariae Ottonis, Stephani & Ludovici tradidit. Cujus cessionis literae scriptae sunt 1293. Vicissim Altamo Ortenburgio Comiti, *straubing* & *ramsfels* 1416. cum conditione de redimendo intra sexennium; ob hanc redemtionem ei bellum cum Joanne C. Leuchtenbergio intercessit: Denique quod post illi parum tuta esset 1433. easdem vendidit Henrico Bavariae Duci. Posthac cum Sebastianus Comes Ortenburgi duxisset *Mariam* filiam *Johannis Dn. de Rorbach* in Austria, qui *Neuburg ad Oennum*, quam dynastiam cum arcibus *Wernstein*, *Frauenhaus* & *Naunfels* ab Imperatore emerat, à Friderico III. 1463. Comes imperii creatus erat, iocero mortuo ille militari manu comitatum occupavit, sed a Caesareis copis in castro *Neuburg* obfessus, tandem acceptis aliquot millibus aureorum cessit, & Augusto reconciliatus est, cujus literae de eo datae leguntur 1473.

C. Murach

Aliz accep-
tiones.

§. xx. Ex his apparet, Comitum horum amplas admodum fuisse possessiones, quorum tamen, ut sunt familiarium vices, plures variis causis ad alios translatæ sunt, uti ex parte vidimus. De aliquibus, & eorum vetustis nominibus ita Aventinus L. 7. Annal. Boic. *Artenburgum* arx est inferioris *Vindictæ* inter confluentes *Oeni* & *Danubii* sita. Pleinung vero crevit, haud procul in ripa *Histeri* in vicum abiit, translata ad tertium ferme lapidem *Vilzhofium*. Illic quondam *Quantanorum Colonia Romana* insignis, vixilla nunc sunt, nomen servantes. *Nimzen*, *Carnodunum* (*Oranburg*) arx opidum in ora *Noricorum Oeno* alluitur inter *Medanum* atque *Nassiburgum olim Hochodunum* atque *Carnodunum* civitates *Vindellicorum* cubat. *Völs*, *Laz*, L. 7. de migr. gent. pag. 291. ita enumerat ditiones: *Predia* apud *Bojaros Kraunburg*, *Mattichoven*, *Maurkirchen*, *Gern*, *Ortenburg* infra *Vilzhoven* & multa alia cum opida tum castra in *Neukircherland*, *Rottall* & *Vilezall*: apud *Carnos* vero habuere *seuda*, à Principibus quidem *Austria*, *Artenburg*, *Spittal*, *Kellerberg*, *Steyerberg*, *Sumereck*, *I. indroft*, *Hohenperg*, *Vaessenstain*, *Neissenfels*, *Veyneck*: & à *Zarino* surio usque ad *Culpam* *stuzum* per *Carniolam*, *Oberstain*, *Falkensdorf*, *Zobelberg*, *Satmansdorf*, *Polun*, *Orneck*, *Reiffnitz*, *Stain*, *Valdenburg*, *Liebeckh*, *Altenburg*, *Gravenwerd*: & à *Silzburgeris* *prafule*, *S. Rudbertum*, *Tressen*, *VWinklarn*, *Lynden*, *Preysch*, *Tuchant*, *Ansfere*, *Lonstatt*, *Syrbau*, *Vleyn* & alia pleraque. Ibidem eorum *vasallos* describit in *Carinthia*, familias quarum aliqua nunc etiam illusterrimo splendore fulgent. *Liebenberger*, *Kellerberger*, *Smernecker*, *Wexelberger*, *Paradeser*, *Kevenhuller*, *Gilzenberger*, *Schlofberger*, *Leysbacher*, *Debinscher*, *Keuttscher*, *Mottmizer*, *Steyerberger*, *Schniacher*, *Fleischberger*, *Alkersperger*, *Zobelberger*, *Goriacher*, *Lichtenberger*, *Strassberger*, *Kuenberger*, *Kotenstayer*, *Paraderger*, *Gutenzwer*, *Moenenberger*, *Hartenberger*, *Dietrißstayer*, *Talhamer*, *Kuslinger*, *Lucer*, *Völger*, *Straller*, *Gejzer*, *Risenberger*, *Feytzer*, *Rauber*, *Gradiser*, *Tobtacher*, *Rosenberger*, *Verdnstayer* & *Alceur*, qui *Dapiferi* *comitus hereditarii*, in *vocant*, *suavant*. Atque hos omnes cum nobiles tum oppida castraque superius enumerata beneficio *Carinthia* *Ducum* ac *postea Austriae Principum* possidebant. Iterum: *Quondam* totum tractum *Neukircherland* in *Bavaria* possidebant, conaueruntque *Vilzhovium*, & *Lanaueram* ad *erfus* *episcopis* *Bogenfes* in *ulteriori*

Veteres fami-
liae pos-
siones &
vasalla

Danubii ripam tenebant. Hoc paucis castris cum castro Ortenburgo eo tractu possident, transmigrautesque ultra Oenum procul Scheringa & Rieda Mattichoviam & alia multa beneficio Ducum Bojarie tenent.

Vasalli ho-
dieni.

§. XXI. Quamvis autem pro ratione vicissitudinis, quæ res humanas totas & cum sepe novas turpes inlublime terat, veterum fortunas attingit, plurimam et data sit veterum ditionum amplitudo, supersunt tamen illæ, quæ gentis splendorem satis tuentur, & vasallorum bene magnus numerus cum exornat. A Comite Prutenico Casimiro adhuc feuda suo recognovere ab anno 1628. Illa sunt decore & nobilitate inclutæ familiarum Bar. Hohenfeld, Pelechow, Meisenbeck, Bar. Pirchingen, Episcop. Chomsee, Eszvarum, Com. Tattenbach, Dachsburg, Rauer in Hackenbach, Com. Lurzer, Paer, Eisenreich, Hoberck, Rehlinger in Goldenstein & Radeck, Paulsdorf, Rutz in Grack & Schölnach, Tenzler in Rambsberg, Schachner in Tötenow, Treibach, Prunzenau, Aetzanger, C. Töring, B. Baumgarten, Abbas S. Saluatoris, Schleich in Harbach, Mayrhofer, Perlach, Pirching, B. d. Taufkirchen, Leuprechtling, B. Tannberg, Fuchs in Kochhoven & Seldenburg, & in Purgel, B. Donnersberg, Hohlring, Kernbaum, Kraus, Mandel in Deutenhofen, Scheibl, Seibelsdorf, Lerchenfeld, Riederer a Paar in Eckerstein, Edelweck à Schanau.

Palatinat.
Bavariæ.

§. XXII. Audivimus §. 7. Palatinatum Bavarie etiam aliquandiu in gente hac fuisse, quæ dignitas longe maxima fuit. Ita de eo Aventinus L. 7. Annal. Boic. *Qui tum summus honor secundum præsidem erat, dignitate ceteros antecederat, curarum operam & curam prædiorum Cesaræanorum, siveque procuratorem præstans Imperatori. Præfectura tamen hujusmodi & sicut vocabantur Lantgraves & Palatini gratiosus, omnis sublata est, Majestate tum Imperatoria domesticis seditionibus in ordinem redacta, privati quique peculatores proxima suis prædæ regia atque ararii publici recingunt, ac militare, quod Fanenlehen nuncupant, occuparunt. Censuræ quoque quem et iustum unum-versi quotannis persolabant, & Königsteueram vocabant, antiquatus, atque oblitere obrutus est, adeo ut ne obulus quidem nunc ad Imperatorem jure ordinario redeat, nisi immunes, & ut autumant, liberos extra ordinem tributo overare velit.* Porro ex sequentibus Aventini verbis colligere video, illi præfecturæ annexa fuisse Meising, Pleinting, Dachspurg, Reichenberg, Rottenburg, Giesbach, Marquardstein.

Ortenbur-
gum Ca-
santhæ
translarum
ad Cile-
jenses.

§. XXIII. Audivimus Ortenburgicis Comitibus in Carinthia extinctis, præteritis agnatis ex Bavarica linea, illas ditiones Comitibus Cilejensibus collatas esse, quæ inter quatuor Imperii Comites numerantur, & ex quibus Sigismundus Imperator Hermannum II. locerum suum ad *Præfecturam* sublimitatem evertit, & comitem Siger in Slavonia & Dominio *Schackenthorn* in confiniis Styriæ donavit. Titulus translatus ad eos Comitatus Ortenburgici in diplomate Sigismundi Imperatoris 1433. dato duplex allegatur, feudi ad Imperium recitio, & pacta mutua hereditaria: *Wann nun die Graffschafft zu Ortenburg mit allen seinen herrschafftten, schloß fern/stätten/nunen und zugehörtingen von uns und dem H. Rom. Reich in leben rühret / von todes wegen des wolgebornen Frederichs Grafen zu Ortenburg sel. ledig worden ist / und wann wir des gute kundschafft und unterweysung haben / daß der wolgeborne Herman Graf zu Cün und in Seer/ unser lieber Schwäher in solcher eumgung mit dem vorigen Frederichem geweseu ist / daß er die Graffschafft in Ortenburg bislich erbet / und nachfolget nach solchen herkommen / als sie dann beedersens ihr Graffschafft und herrschafft vor langen ziten gegeneinander verschrieben und vermacht haben etc.* Eandem vero idem Hermannus, cum *Friderico & Virco* Comitibus, si quidem absque hereditibus masculis decederent, 1433. Ortenburgicæ illa bona *Alberto Duci Austriae*, et in favore illam successionem obtinuerint, legarunt, *Wir sehen dazu an die armen gnade / gunst / hülf und forderung / so uns von dem löblichen hant Deterreich / unser gnädigen herrschafft / vielsältig erzeigt sein.* Iterum *Fridericus* cum filio *Virco* 1443. *Duces Austriae* heredes dixere bonorum suorum, *Comitatus Cileje, Ortenburgi, Sternberge* & reliquarum dynastiarum: ut tamen filias si quæ essent elocare tenerentur Austriaci. Ita demum tactum, ut 1456. caso a *Corvino Ulrico* *Fridericus Augustus* hereditatem cerneret.

Inde Au-
strios.

§. xxiv. Friderici pronepos *Ferdinandus*, quod diximus §. 9. Et 15. *Gabriel Salama*
mance Hispano Baroni in Freyenstein & Carlsbach 1524. Comitatum *Ortenburgium* in
 feudum concessit. Diploma feudale ita sonat. Wir *Ferdinand von Osterreich*
 gnaden/Prins in *Spanien*/ Erzhertzog zu *Osterreich*/ Herzog zu *Bur-*
gund/Steier/Craun und Kärnten / bekennen für uns/ unsere erben und
 nachkommen/ öffentlich mit diesem brief/ und thum kundt allermänniglich/
 als wir in kurz verwichener zeit unser Fürstenthum *Osterreich* / *Steier*/
Kärnten und Craun/ und andere land/ Grafschafft/ herzschafft und gebiete
 / so von werland dem *Ulterdurchleuchtigsten Fürsten und Herrn* / *Herrn*
Marimilian/ *Römischen Käysern* / und *Erzhertzogen zu Osterreich*/ unsern
 lieben Herrn und *Älthern*/ hochlöblichsten gedächtniß/ auf uns ererbte sein/
 eingenommen und zu regieren unterfangen haben wir unter andern befindend/
 wie die *Grafschafft Ortenburg* mit etlichen andern herzschafft/ schlössern/
 ämtern und gericht/ in unserm Erzhertzogthum *Kärnten* gelegen/ so durch
 absterben der manns personen namens und stammens der *Grasen von Eitz*/
 an unser hant *Osterreich* kommen / darnach zertheilt / nemlich/ schlöß und
 herzschafft *Sternberg*; nem. die *Ämter Zwenz/ Fensitz und Starckawon* und
Stein bey Trarburg / mit derselben zu und emgehörungen/ erblich vergeben
 und verkauft/ und die hernach bestimmten herzschafft/ schlöß/ ämter und ge-
 richt / als *Goldenstein/ Putersberg/ Falkenstein/ Brunnburg* / gericht und
 amt *Grastirchen/ Wejenslein/ Freysach/ Hiennersberg/ Wiers* und *Wiser*/
 ämter mit ihren zugehörungen/ und etweliche summa gelds etlichen son-
 dern personen/ auf ablösung pfand und pflag weis anzuhaben und zu gemein-
 sen/ verschrieben und verpfändt worden sein/ daß wir demnach damit gedach-
 ter *Grafschafft Ortenburg* / und die andern obgemeldten herzschafft/ an un-
 sere erben und hant *Osterreich* / zu erben und gut wiederumb zusammen ge-
 bracht/ und davon gedienet werden moge/ und der *Edl*/ unser lieber getreuer
Gabriel Salamanca / *Freyherr zu Freyenstein und Carlsberg* / unser rath/
 schatzmeister/ general und hauptmann zu der *Dienstadt* / seiner getreuen fleiß-
 igen dients/ die er vor allen andern/ unsern treulichen rathen/ von unser ju-
 gend auf bey unser person/ in unsern mercklichen grossen sachen und zugehö-
 re/ und sonderlich in erinnerung derselben / unserer erbliehen Fürstenthum
 und landen/ mit aufrichtung und surschung guter ordnung/ zu mehrung und
 zusammenhaltung unsers *Canmerguts* gethan / und sich in solchen unsern
 diensten kein gefährlicher seines leibs verhindern laßen / sondern allwegen
 uns/ unsern landen und leuten zu ehren und nutz nach allem seinem vermögen/
 als unser getreuer rath und diener gehandelt hat/ als wol billich ist einestrich-
 che ehrliche belohnung und ergheliche solches alles empfangen/ dadurch ander
 unser diener uns / unsern hant *Osterreich* und dergleichen mit lieb und
 treuen zu dienen anzuhängen/ gutes und böses mit uns zugewaren/ und ehn
 all entsetzen und schenen beizustehen und zu dienen gerichtet werden/ den obge-
 meldten *Gabriel von Salamanca* / der aus sonder lieb zu uns tragent / und
 sein eigen geld und zeitlich vermögen in einer summa / in unsern erbliehen
 Fürstenthumen possess und ämter gekauft und überkommen/ und sich dadurch
 unsern landessen gemacht hat/ nicht allein mit unserm willen / sondern zeit-
 gen rath unser treulichen rathen und landteut / die zu dieser zeit bey uns an
 unsern hof gewest/ und zum theil vor beschluß und datum dieses briefs mit
 namen benannt sein/ auch eigener bewegnis und rechten willen / und auß
 sondern gnaden wolbedachtlich unsere *Grafschafft Ortenburg* mit samt den
 markt und markt zu *Spittal* / der herzschafft *Obtraburg* und markt *Obertra-*
burg / und der dastelbit/ auch den zu *Wautner* zu *Waldern* und an der markt
 unter dem *Creisberg* / mit den ämtern *Penderf* und *Someregg* / und aller
 ihrer zugehörung/ gegeben und zugestelt / und ihm zugelassen/ macht/ ge-
 walt und erlaubnis gegeben haben / daß derselb von *Salamanca* die obbe-
 stimmten verkauffen und verpfändt sitz/ herzschafft/ schlöß/ ämter und
 gericht mit ihren zugehörungen / leuten und gütern mit der zeit an sich
 fauffen/

kauffen/und umb die pfandschilling/ darauf gefest / wie wir selbst thum
 macht haben/und thum könten und mögen/ an sich lösen und brin ten. und so
 es sein gelegenheit wird/ daß so er auß bemelten stücken an sich löst/ andern
 umb dieselbe summa wiederumb versetzen mag/und demnach die obgenelt
 sere Graffschafft Ortenburg/ mit allem dem / so von alter daren und dar
 gehört hat/ auch der nachfolgenden herrschafften / schloßer/ ämter und gerich
 ten / als nemlich Unser schloß Ortenburg/ mit den zweyen fischwend an der
 Mühlstetter-see / die eine am eingang/ die andere am außgang demelben see :
 Item / die fischwend auf der Traa von der meelbrücken unter Sarenburg
 biß an der Willacher fischwend : item / markt und manth von Sprall / mit e
 die ämter Weissenstem / Fresach / Someregg / Hiennerberg / Brund dem
 Müßig und Weyer / Starkawen / Jentrus und Zweng : item / das schloß und
 herrschafft Sternberg : item / die herrschafft schloß und markt Obertrabung
 mit samt der manth daselbst/ auch den zu Mautten in Burelern/ und an der
 Mauth unter dem Cransberg : item / die herrschafften und schloßer Golden
 stein und Puttersberg samt dem Kasthal : item / mehr schloß und herrschafft
 Falsenstein/ mit samt dem land-gericht darzu gehörig/ auch der manth und
 aufschlag zu Wellach : item / gericht und amt zu Wroßfuchsbenn : Item / herr
 schafft und schloß Gauenburg mit samt den zweyen Stubenberger- und Kre
 sacher-ämter in Weithal und in der gegend/ und dann das schloß Sten bey
 Obertrabung samt aller obgenelster herrschafften / leuten und gütern/ und al
 ler und jeglicher Obrigkeit / bergwerken/ von weiß metall die seyen / ierd im
 bau und weßen / oder werden noch künfftig erfinden / gewaltsam verrecht
 ten/ eigenschafften der leut/ geistlich- und weltlichen lebensschafften der Natter
 und peit-lehen/ der edlen auch burgern und anderer inuerthanen/ so in genelt
 ter Graffschafft Ortenburg und den bestimmten herrschafften / gericht und
 ämtern geseßen seyn / und von altersher daren und darzu gehört haben/
 und gemeinlich mit allen andern ämtern/ land-gerichten/ höfen und meern-
 gericht und allen andern zu- und engehörungen/ ehren/nutzen / böhen
 und unbesezten/ renten/zinsen/ gütern/ robaten/ frondiensten/ wie die gewes
 sen und genemt/ auch allen steuern/ manthen/ zollen/ zwingern/ pennen/ vni
 sen/ fahren/ höhen- und meern gericht und wälden und hölsern/ wüdrainen/
 gejanden/ wassern/ wasserflüssen/ mühlen/ fischunzen/ wevern/ wein- und
 bawm gärten/ tackn/ auch stüht/ häusern/ gütern/ reichten / und gemein
 lich mit allem dem / so von recht und gewonheit wegen/ erblich kämlich/ oder
 in andere weg je in gedachte Graffschafft Ortenburg/ und vorbezeichnete herr
 schafft/ gericht und ämter gehört haben / und noch gehören sollen und mö
 gen. Wie dann durch absterben gedachter manns- personnen/ namens und
 stammens/ Grafen zu Cilli/ solches alles und jedes/ nichts außgenommen. zu
 berg und thal/ besichetes und unbesichetes / gesundens oder ungesundens an
 gedacht Unser hauß Oesterreich erblich löhnen/ und in andere weg von alter in
 Unser cammer gezozen und gebracht worden ist/ zu Unserm und des kaisers Oest
 reich-lehen gemacht/ und mit samt den vorn/ in der jetzt gemelten Graffschafft
 Ortenburg/ und den genannten herrschafften/ gericht und ämtern über das
 blut zu richten/ gedachten von Salamanca zu rechten mann leben/ quädlich
 verleben haben/ auch gefest und geordnet / daß die herrschafften / schloß/ äm
 ter/ gericht und güter / die von altersher zu genannter Graffschafft Orien
 burg gehört haben/ mit aller ihrer zuehörnung/ wie obsteht/ nichts daren
 außgenommen/ ierd und hinfuro und in ewigkeit/ der benannten Graffschafft
 Ortenburg incorporiret und eingeleibet / mit gutem titel dafür geacht ver
 standen und gehalten seyn/ und aller der freyheit und quaden/ so die benannte
 Graffschafft Ortenburg hat/ gemeissen sollen. Wissentlich in krafft des breues/
 also/ daß der gemelte von Salamanca und seine eheliche leibes erben und der
 selben erbens erben/ manns personnen/ solches alles von Uns und Unsern er
 ben und nachkommen/ und dem bemelten Unserm hauß Oesterreich / so erst
 das fahlen kommt/ zu leben empfaben / und die stück und güter / so er ierd
 quädlich

nur seiner handschrift/ an diesem brieff zu ende gestellt/ bekandt und bereut.
Der geben ist in des heiligen Reichs Stadt Nürnberg/ den zehenden tag des
monats Martii, nach Christi gebuer fünfzehnhundert / und in vier und zwanzig-
stigen Jahr. Quid pro sui juris conseruatione vel recuperatione egerim hac
causa pro familia agnati in Bavaria, supra monitum est: sed prevaluit iunctura
concellio.

Familia
nova illo-
rum Com-
mitum.

§. xxv. *Gabriel* ille ortu Hispanus *Consalvi* filius, *Francisci* nepos, *Consalvi*
pronepos, *Ioannis Friderici* abnepos ex duabus conjugibus *Elisabetha Kuerfina*, &
Elisabetha March. Badenst affinitate plures illustres domos sibi iunxit: ex priori præ-
ter alios *Ferdinandum*, ex altera *Ernestum* suscepit, quorum uterque sobolem habuit,
sed demum mascula progenies circa 1640. in *Georgio* Comite detecta: atque ita re-
lapsæ sunt ad *Austraciæ* diuitones, sed eadem deinceps pretio addite sunt diuitibus
fratribus *Widmannis* ex Veneta Nobilitate, qui aliqui *S. Paternionem* plurimamque
alia castra & latifundia in illis oris possidebant.

Orten-
burg ad
Widman-
nos.
Gabriels
& poste-
torum scu-
tum.

§. xxvi. Quod *Gabriels* & posterorum attinet scutum, & præsentatur in *Silmach.*
Wapenb. P. 1. pag. 15. & *Fursi.* *Wapenb.* P. 5. pag. 6. sub nomine *Salamancæ*. Et qui-
dem clypeus quadrupes in primo & quarto laterculo tesseram *Ortenburgiam*,
videlicet triangulari sectioni impositas tres alas continet (vidi tamen alicubi colores
inversos, ut duæ argenteæ, una tæbea essent.) Secundum & tertium alveolum *rubrum*
percurrit *fascia argentea*, quam superius *tertia* inferius *linea* comitantur *auræ aquia*
vel *alaudæ* expansæ. His incumbit *parmula media* iterum triangulo vel cuspidæ
ascendente in tres regiones distincta, in quarum duabus superioribus *auris* in gulis
leones aduersi rubei (juxta aliquos coronati) locantur: inferior *carulea* *lilium* conti-
net *argenteum*.

Orten-
burg.
Gratia Im-
perialis.
Privile-
gium Pala-
tinum.

§. xxvii. *Alz*, quod supra monui, Comitatum in *Carinthia* notant, & ex Impe-
riali gratia sunt alicui. *Fasciæ* & *aquilarum* rationem non assequi, nisi dicas esse
gratiæ documentum, & ex *veteri* & *novi Austriaci* synbolo compositum; uti in pri-
mis *Gabriel* ille fauenticissimo ulus est *Ferdinando*, & ante *Ortenburgiam* bona, 1521 in
Austria jam *Friyzenstæ* & *Cirspach* acquisiverat. Eundem & posteros *Carolus V.*
Comites Palatinos creauit, & *Comites Palatinos* alios creandi potestate instituit 1524.
eo addito, ut privilegium successorum posthac non egeret confirmatione cont.
Linn. Jur. publ. III, 18, 45. P. 4, 48. quod jus eos exercuisse, exemplis sibi censuræ
tradit *M. Zeller. itin. Germ.* P. 2. p. 366. *Media* *parma gentilis* & ex *Hispama* *aurata*
esse videtur.

Galcz.

§. xxviii. Scuto suo hi *Ortenburgii Gabriels* & impenebant *galeas tres coro-
natas*, quarum duæ *extreme* *lingule* jugum alarum sustinent complicatum cum ty-
po, illa (dextra) primi & quarti. hæc secundi & tertii laterculi: ex *media* vero exiit
leo aduersus tuberosauro coronatus. *Lacinie* circūvolitant primam *argentea* &
rubra, secundam & tertiam *coccinea* & *auræ*.

Widman-
norum
insignia.

§. xxix. Hac familia iterum nostrorum patrum memoria extincta cum Co-
mitatus *Ortenburgicus* in *Carinthia*, quod diximus, concessus esset *Widmannis* no-
bilitati Venetæ adscriptis: hi scutum idem assumere, nisi quod *mediæ* *parmule*
gentilis loco, suam substituere, quamvis enim *Simmarth. Pejs. de l'Ital.* p. 462. *Chri-
stophoro Widmannio Cardinali* istam eam *Salamancarum* allignet: in hoc tamen
erratum est.

Scutum &
galcz.

§. xxx. Potto horum *Ortenburgo-Widmannorum* clypeum exhibet *P. Iulij.*
Wapenb. P. 5. pag. 10. & *Puller. ur. & par. ff. des arm.* p. 439. Et quidem, quod docu-
pavimus dicere, is plane easdem quadras continet, quas §. 8. vidimus. (Cum enim
Paillot laterculi primi *argentum* in *aurum* mutat, minimum secundi *alveoli* in *argen-
tum*, *argentum* *fasciæ* in *minium*, *aurum* vero *aquilarum*, quas ex quinque tenas facit,
in *nigrum* colorem, *argentea* est, extero facile condonandum,) sed *mediam* *parmula*
bipartitam imponit, dextro latere *auræ* cum *lilio caruleo*, sinistro *caruleo* cum *lilio*, &
nuta sed *faciæ humana* *picta* *auræ*: In hujus *parmule* colore iterum variat *parma* nam to-
tam *cyano* tingit, *lilium* vero & *lunam* *argenteo*, verum *Fursio* *malim* *fidem* *ambete*.)
quod dicitur *Widmannorum* esse ex eo suspicor. *Galeas* imponit quatuor *oculatis*
duas adhuc jungit, omnes coronatas. *Prima ad dextram* est ea, quæ *ale* *typum*
laterculi

laterculi primi, extrema ad levam quæ laterculi secundi figuram inscribit: *secundæ* leonem adversum coronatum ex galea exturgentem sustinet: quæ cassides sunt §. 28. descriptæ: *Tertius* quatuor sustinet illustrihonicas plumas cartuleam, auteam, rubream, argenteam, cujus non capio significationem. *Dua* lateri clypei junctæ galeæ singulas alas iterum ostendant, quarum alteri aure et lilium, alteri cyaneæ luna mediis feculis impressa apparet. Lacinae juxta regulam sunt ex auro & cyano.

CAPUT XLIX.

Principes & Com. Ojfrisiae.

ARGUMENTUM.

1. <i>Familie origo. Greisilani. Ultricus Comes. Ezardus Mænus. Evangelicæ religio. Primogenitura. Linea Belgica. Ojfrisia. Rietberga.</i>	6. <i>Gææ.</i>
2. <i>Scutum ex Sibmacherò. Rietberg. Domus Brocmeria. Comes Rietberga.</i>	7. <i>Lineæ Belgicæ scutum. Ulæ.</i>
3. <i>Successio ad Lippien. Frisios.</i>	8. <i>Rietberga linea.</i>
4. <i>Frisia harpyia. Stella Nordane. Frisia Comites. Principes.</i>	9. <i>Principum scutum. Frisia. Rietberga.</i>
5. <i>Efens. Stedesdorf. Wirmund. Quomodo ad Frisios. Transactio Bernmana. Libertas</i>	10. <i>Dominiatrans Ladana & Reideria. Manslænt.</i>
	11. <i>Jevern. Controversia de Domiva.</i>
	12. <i>E. en. Stedesdorf. Wirmund.</i>
	13. <i>Ticini: Principum. Comitum.</i>
	14. <i>Reverni Ultrici annulus signatorius. Locus in comitu. Cognatio cana. us illustribus.</i>

§. I.

Illustissima Comitum *Frisiæ Orientalis* seu *Ojfrisiæ* familia, cujus linea, uti pestmo- familie
 Idum dicitur in *Principum Imperii* evecta est, talligim, originem debet *Capitaneis* origo
 & *Dominiis* in *Grethsil*, qui *Srefens* à plerisque, ac quam recte nescire se dicit *Ubo* Greisilani.
Emmus rer. *Frisicæ* lib. 14. p. 211. nominati fuerunt, ex quorum perantiqua & principe
 inter Frisios familia *Edzardus* seculo post Christum natum decimo tertio genuit
 cum uxore *Dodi*, filia insignis *Kenonis Brocmerii*, qui *Oldeburgi* in *Brocmeria* in arce
 bene munita, cujus tuderæ adhuc exstant, sedem habuit, & non solum omnem *Broc-*
meriam ac *Auricanum* agnum possedit, sed etiam amplissimæ opes per *Amasiam*
 ditionem habuit, seque *Brokæ Marienhoræ* & *Aurichoræ* Rectorem & Dominum
 vocavit, *Utricum Greisilvanum*, qui in bello contra *Wimodos*, ultra *Vilurgin* flu-
 minem habitans, propter concinnatam ab ipsi, uti annales dicunt, agnatæ *Srefensii*
 familie *Idsingæ* *Euvæardi* Capitanei *Nordani* mortem, merito, pugnan-do tortiter,
 non inglorius anno 1373. decessit. Protulit porro & hæcæ matrimonium, *Imelonem*
 & *Harocum Grecianum*, nec non *Ennonem Nordanum*, qui & *Grethsilanus* dictus, fratres
 germanos *Srefensios* (idem *Ubo Emmus* lib. *hisor.* 17. p. 246. & *l. br.* 19. p. 289.) quo-
 rum ultimis *Enno* summa virtute & autoritate heros, moriens reliquit filios *Ezard-*
um & *Utricum*, quorum ille *Rektor* & *perpetuus iudex* à Frisii electus, postquam
Brocmeriam & alias etiam ditiones jure successione, belli & matrimonii sui jure fe-
 cerat, mense Septembri 1441. improbis mortuus est. Hic, numerum *Utricus*, non so-
 lum fratri, cujus & pari jure socius & victor in bellis gessit, anno Christi 1454. non
 solum in regimine & omnibus juribus ut hæres successit, verum etiam assumta *Focco-*
nis Lehyani nepte & *Neonis* filia *Thori* in matrimonium, mitaque cum proximori-
 bus aliis agnatis sive cognatis transactione, intellectum *Frisicæ* nobilitatis odum &
 vulnus satisfactionum evigilum, miranda admodum prudentiâ solidavit & delevit. Ne-
 mo enim in universa *Frisia*, *Utrico*, opibus, honore, gratiâ & prudentiâ, par, nullus-
 que erat, cui ille, si voluisset, se potuisset submittere. vid. *Emm. lib. histor.* 25. p. 372.
 Et cum jam antea quoque præter alias has ditiones, civitatem atque *Emdanam* &
Lierortanam nec non universam *Mormeriam* & *Rehrtum*, quæ etiam pars *Frisiæ Ori-*
entalis habebat, vid. *Emm. in d. ser. Fris. Orient. il. Chorææ circa initium*, optimo jure
 domini & imperii tenebat, anno 1454. ab Imperatore *Frdrico*, præ via recognitione
 feudali, una cum conjugæ & posteris, in quos hæcæ dignitas perpetuo jure simili col-
 lata, *Comes Frisicæ Orientalis* creatus & cum regalibus imperii investitus. Hoc *Utrico*

- natus est *Edzardus*, qui ob res in patria & alibi præclare gestas *Magnus*, in ore rebusante *Jobon. Enn. Hist. lib. 54. p. 845.* omnium Frisiorum à tempore Regum *Canuti* & *Haroldi*, nec ulli Comitum titulo suo virtute ac gloria secundum iure meritoque dignatus, Protectorque *Grævængensis*, & primus fuit, qui abjecto Papilino, hauritis ex *Lutetia* literis, *Lucus Evangelice* salutem præmittis, ipsius Contellionem nomen dedit, & postea in regrum fere Comitatum exemplo suo ad veram fidem & religionem perduxit, quam etiam ipsius posteri regentes illibatam & *Avoussiana* invariata Proteccionem Principum Confessionis conformem sanctæ in præteritis usque tempus laudabiliter conservarunt. Instituit etiam *Edzardus* jus *primogeniture*, & quod unus ex decem dentibus in imperium solummodo succedere debeat, qui tamen reliquis totum in industria & virtute quæsiturus pecunia ex æquo & bono satisfacere teneatur, quod ipsum jus etiam deinceps accedente confirmatione *Carolæ* inviolabiliter observatum & novis pactioibus firmè firmatum est. Reliquit *Edzardus* post se filios *Lodovicum II.* & *Johannem*, in quibus scinduntur lineæ: quorum hic pronuba *Regina* & gubernatrice Belgii *Maria* anno 1539. præterite ac nuptias cohonestante *Friderico* Palatino Electore duxit filiam *Dorotheam Maximilianæ Imperatoris*, atque per hoc matrimonium sator tuit *Dominorum de Durbuy*, quibus *Falesburgum, Dalem* & gubernatio *Ducatus Limburgi* Falesburgo finitimi, administranda etiam commissa sunt. Ille vero ut primogenitus vivens, patri in regimine iure feudi ex pacto & providentia majorum constituti successit, & in medio ætatis robore Emde 1548. Calend. Octobr. decessit, relinquens ex uxore *Anna Oldenburgica* filios *Lazarum*, *Christophorum*, & *Johannem*, totidemque filias *Elisabetham*, *Annam* & *Heilviam*. *Edzardus* iterum est *Ennonis III.* pater atque *Johannis*, à quorum illo *Ossifrice* modum, hic *Rietbergica* linea. Diximus *Edzardum* genuisse *Ennonem* tertium ejusque fratrem, nimirum ex conjugè *Catharina Guskavi Regis Sveciæ* filia, cum quo anno 1588. in his *Calendis Octobris* *Stocckholmiæ* matrimonium contraxit, & plures etiam alios hereros utriusque sexus præter prænommatos duos genuit, quorum tamen masculini qui fuerunt generis, absque liberis, partim in bello Hungarico contra *Turtas*, partim etiam alibi vitam cum morte commutarerunt, & sexus muliebri in Electoris Palatinæ & aliarum Principum commatque impetii familiarum matrimonia transiit.
- §. II. Scutum Frisicæ Comitum in *Silmach. Wapenb. P. 1. pag. 17. & Tur. P. 4. pag. 5.* à summo tripertitum representatur, cum duæ perpendicularares illud in tres partes secant. Primus rubens *antram aequalam* continet, quo notatur Comitatus *Rietbergicus* in *Westphalia*, vel in simul, ut alii volunt, insignia domus *Freemontæ*. Hæ Comitatus *Rietbergicus* suos habuit Comites, quorum ultima *Alberca Onon* Comitum *Hoje* (al. *Henrico*) nuplit. His parentibus geniti *Henricus*, *Conradus*, *Johannes*: hic *Episcopus Verdensis*, hic tamen unus *Hesensis* propagator, iste vero *Rietbergiorum* novus sator. Differunt tamen auctores circa hanc Genealogiam, & aliam archiepius *Riettershusius* suis tabulis inserunt. *Conrado Johannes*, hoc *Otto* natus est, *Ottomus* atque *Johannis* pater; de his audiamus *Hume man. de famil. emort. lib. 3. p. 171. Johannes* cum aliquando fratrem *Ottomum* Comitem in *Ritherg* ex arce & Comitatu *Rietbergico* excederet, ut incertis sedibus hinc inde vagaretur, & tandem in obsidione & castro *Retholi* ante urbem *Metensem* moreretur, nunquam reversus ad suum comitatum, sed innum & hic in arce ea obsiditur & capitur anno 1558. atque ita captus nuanquam redit ad hunc ipsum suum comitatum, sed quoque moritur in peregrinis locis. Nam cum Comitatem *Lippientem* lacerissimè, hic eum aggressus *Rietbergam* auxilio *Episcopi Palatini* obsedit. Demum circulus *Westphalicus* intercedit, *Rietbergia* abice te jussu *Lippienti*, ac arce occupata, *Joanne* autem, ob fractam pacem ad perpetuum carceres condemnato, unde etiam *Colonia* in custodia decessit. *Fiderit. Chron. 1. p. 2. p. 62. seq. 1. bbo Enn. lib. Hist. 60 p. 960.*
- §. III. *Joannihue* nate non nisi duæ filiæ *Armgardis* & *Waldpuris*, illi nuptio agnato *Erico Comiti Hoje* nuplit, dem *Simon Com. Lipp. æ* qui duo mariti & *Erici* comitatus, unde in *Lippie* scuto *Silmach. Wapenb. P. 1. pag. 17.* alius medius *Rietbergicam* telleram detet. Cum vero ex neutro marito proles suscepta et et, *Armgardi* sotori 1584. successit *Waldpuris*, atque adeo marito *Ennon III. C. Lipp. æ*

jus Comiticatus attulit. Ea nata Sabina Catharinae & Agnes, illa totum patruo, hac Cunaeccaro Principi Liechtensteinio nupta. Ille ab uxore sua Rietbergicum Comitatum obtinuit, & ad posterum transmisit, penes quos nunc etiam est.

§. 17. Medius palus niger est a pulchra expiniam auream capite virgineo corona 10 (Chifflet. Eq. A. V. n. 224. Harpyia vocat) cum quatuor auris stellis sex radiorum, 10 dactylis in summo, totidem in imo laterculo, quae Nordicum ab Idingia familia acceptum Dominum denotant. De hac figura ita Eruditionibus A. G. Gelen. d. Colon. Agripp. m. g. n. l. 2. f. 2. p. 133. Brukeri olim usi harpyia seu scie cum humano capite, ut gerunt hodie Principes Orientalis Frisiae. Caterum Harpyia, ipsa Frima Orientalis, & Circulationum Gretifilanorum insigne, designatur simbolo, quarum illa cum in varias dynastias distincta, libertate sua gauderet, sed inter horum Dominos frequentes essent contentiones perpetuaeque dissidia, factiones, tumultus, imo contumacia in ipsum imperium studia, Ultricus, quod §. 1. tenet, propter singularem suam in sedandis turbis, facienda concordia, & redacendo rebellum populo in obsequium, impentam, virtutem atque industriam: (quam ipsam tamen causam moralem licet *libro Ennio Ludovico* nimio amore pristinae patriae libertatis quadamtenus imminuere velle videatur, in ipso tenore primae invellitur) Caesarea, veluti documento omni probatione majore, clarissimi verbus periphrase legitur, Comes epus a Friderico III. 1454. creatus & a speciali proclamatus est; titulo tamen Comitis Ostfrisiae, quo à Caesare maectatus erat, declinandae invidiae causa, abstinuit, contentum se dicere *Comitem in Norden, Emden, Greetzuel, Aurick & Berum Ostfrisiae*, quo in negotio summo opere laudatur à Magno *Forstnero in not. ad Tacit. lib. 1. annal.* quipsum deturperum Augusto Caesare comparat. Sed deinceps titulus qualis datus erat, omni jure, & absque ulla controversia per contradictionem, in praesens asque tempus non tantum usurpatus, sed etiam auctus est. Nostra memoria novum accessit à vioma, cum *Vitici*, qui ex Ennone tertio ejusque secunda conjugis Anna Duce Holstiae & Slesvici natus fuit, & primogenito fratri Comiti *Rudolpho*, in arce Berumana infeliciter occiso, successit, filii *Enno Ludovici* 1634. & deinde 1662. *Gorgius Christianus*, Principum dignitate ornata, quae nunc haeret in hujus posthumo Serenissimo Principe *Christiano Eberhardo*, qui sub tutela Serenissimae matris *Christinae Charlotte Ducis Wurttembergiae & Teutoniae* in speim domus & subditorum adolevit, & ab Imperatore gloriosissimo Leopoldo nostro, unanimi omnium scitu imperii consensu, anno 1685. in durantiibus adhuc *Comitis Responsionibus*, ad sessionem & votum Principum admittus est, cui & posteris felix imperium, & fortunatam tranquillitatem boni praecantur.

§. V. Palus tertius quadripertitus est: cum prima & quarta arcola (Chifflet. or. dinem invertit) *carulea* sit *geminis appictis pinnata* eade *ex aulis auris, hastis in decussim in sjectis*: Secunda autem & tertia aurea contineat *in sum perperentem nigrum, numella aurea, lingua & oculis argenteis* impressum: His symbolis designantur Dominia *Esens, Stedesdorf & Vitmund*. Porro Dominus de Liens ultimus, *Balthasar*, vit in quietus, 1540. mortuus est, adeoque ei successit fororis Annae maritus *Orto Comes de Rietberg*, cum foror Armgardis prole caruisset, unde ab hujus nepte *Walpurgi* hereditas ad *Frisios*. Sed & pridem jus aliquod in *Esens & Witmund* praetendebant *Frisii*, atque vidua Ennonis II. *Anna Gildburga* de ea Dominorum translatione coram Imperatore ejusque Commissariis, nec non in publicis imperii Comitibus multasane conquesta erat, & desuper ad formulam seuus Ostfrisiae, in qua *Esens* tanquam pars feudi recenseretur, provocaverat. Caterum absque ullo effectu: hinc jus sine re ac frustra fuisse, obstante potentia domus Purgundicae, quae in possessione domum directi, devicto Carolo Geldrorum Duce, tibi à *Balthasare Esensi* ejusque forore & idororis filio Comite nimirum *Johanne Rietbergico*, obvencus erat, eamque è manibus sibi eripi non patiebatur, restatur *Vit. Emm. lib. hist. eccl. p. 956.* ceu etiam constat, Rietbergici captivi illas in possessione rerum omnium *Harlingarum* patri successisse. Idem *Emm. pag. 960.* Quae possessio & plenum dynastiarum *Esens, Stedesdorf & Vitmund* veluti *Harlingae* Dominum demum per matrimonium *Ennonem III.* cum prima conjugis *Walpurgi*, & deinde inter epus liberos *Sabinum Catharinam & Agnetem*, earundemque parentem sepius memoratum *Ennonem III.* subsequitam *Berumannam* juratam transactionem & renuntiationem, quae postea in diversis Viennensibus à

Frifa Haeyia. Stelle Nordanz.

Frifa Comitatus.

Principes.

Esens.

Stedesdorf. Witmund

Quomodo ad Frisios.

Transactio Berumana

Caesare confirmatis pactionibus, ab utriusque successoribus sancte renovata & denud stabilita sunt, ad Domum Regentem Ostfriscam itrevocabiliter transit. Quae cum renovatio feudi iuxta leges moresque feudales petenda est, eam quidem etiam ab Imperatore iuxta contenta primæ in investitura Liticianæ, nec non quoque a Rege Hispaniarum & Provincia Batavica, Geldro, Zutphana, veluti ducibus & principibus Geldræ, ex formula veteri expetere tenetur, onera tamen Imperii ex parte non solvuntur, sed sunt iste dynastiæ à tempore plusquam immemorabili ab hinc prorsus exemptæ. Plane uti etiam nihil contribunt ad ararium Ostfriscæ comitatus, vulgò *Colligium*, quod Emda frequentatur, neque appellatur à Cancellaria *Eschen*, ad quam alias à iudicium interiorum Harlinganorum sententius provocatur, ad iustitiam Principis Ostfriscæ superiora, puta Cancellariam quatenus talem, vel etiam à *Dagshof gericht*, sed coguntur gravari appellare ad *Principum* ipsum, qui deinde per Consiliarios causam cognoscit, & salvo secundum rerum exigentiam beneficio revisionis, restitutionisque in integrum, nec non transmissio: actorum, rem totam absque ulla ulteriori per invocationem ad alia suprema iudicia sive Imperii, sive Hispano-Geldrica absolvit, & per ministros suos Harlinganos exequitur.

Libertas
Eschenum

§. vi. Huic clypeo imponuntur tres galeæ coronatæ: quarum media *Frisiam* designans duos sustinet *fasciculos plumarios nigros*, vel iuxta alios *argenteos*, inter quos comparat *lilium aurum*: *Chifflet*. Eq. A. V. insign. 338. ita eloquitur. *Penna terminalis argentea, tergis obversa, in medio lilium aurum pede mutilo (supra pedem) & duo simili respino sustentatum*. Quod erroneum puto. Laciniæ nigrae sunt & antica. Puer galea *Rietbergica* exornatur aquila ex oriente aurea rubens alis phaletis dependentibus ejusdem tincturæ. Extrema galea duo vexilla aurea sustinet, quæ stant ex utroque liliū: Laciniæ dependent iterum aureæ & cyanæ. Qui apex respouidet dominiis reliquis.

Galeæ

§. vii. Quod attinet lineam *Belgicam Dominorum in Durbur*, de qua §. i. *Jan-nis* 1555. inter equites aurei velleris relati scutum describit *Chifflet*. *insign. A. V. n. 214.* quod fuerit à summo bipertitum, dextero latere *Frisiæ* symbolum referente, sinistro autem *cyano & immo oblique dextrorsum bipertito, & geminis aureis leonibus impressis, capite scutario aureo, aquila erumpente nigra auro coronata picto*, quod interpretatur *Vken*: cujus vero rationem reddere ignoro: nisi quod verisimile sit, quod in magna herois *Focconis Leonis Lebrant*, unde etiam *Vesburgum* in Reidetia nomen habet, indigitare voluerit. Apicem etiam assignat *aureum leonem, lingua coccinea, sequentem in medio duorum proboscidem* (ita autor ille vocare solet, quæ cornu veteris sunt bubula) quæ oblique dextrorsum auro & furvo sunt tincta. Laciniæ quoque auro & nigro pingit.

Lineæ
Belgicæ
scutum.

§. viii. *Rietbergicam* lineam superstitem illa parma uti existimo, quæ ex armo-riali nostro §. 2. & seq. descripta est.

Uken.

§. ix. Quod vero *Principes* attinet, vidi eos nunc eminentiori & cum galea principali fastigio conveniente corona, ornato clypeo uti, qui una perpendicularis et duabus transversis lineis, in sex areolas dispescitur, quarum prima continet *Flatpium Ostfriscam & Circensianam*, cum quatuor stellis coruscantibus *Adolpho-Nordano*, ut *Ostfriscam & Circensianam*, cum quatuor stellis coruscantibus, & in specie *irre-*quibus antea. Secunda aquilam rubram, in alis & capite tribus auratis coronis spectabilem, quæ tessera, insignia *Rietberge* & *Brocmeræ* cum pertinentis prillimis denotantur.

Rietbergi-
ca linea.

Principum
scutum.

Frisia.
Rietbergæ.

§. x. Tertia *argentea fasciam continet coccineam, sex rhombulis argenteis & aureis impressis, comitibus tribus celestibus lunis transversis*. Notari hæc tessera putantur comitia *trans Ladana & Reiderana. Ober-Ledingen und Reiderland*, & imprimis *Man-schlacht* quali *Wahnen* id est, *Wahnden-geschlecht*, quod etiam cum reliquis prænomina ad *Cirektenios* seu *Gretsilanos* Capitaneos, & in specie *irre-*cum, ante Comitatum, optimo jure pervenit, & hodie in præfectura *Gretsilana* in pago, cui *Man-schlacht* nomen, rudera arcis adhuc videri possunt.

Dominia
trans La-
dana &
Reidera.
Man-
schlacht.

Jevern.

§. xi. Quarta area *carulea leonem* repræsentat *argenteum, cuius eus inserta corona aurea, sed inversa*. Hoc dicitur esse volunt domini *Jeversani*, quod à ipsam una cum vicina huic regione *Stadt- & Budadinger-land*, nec non alius, partim hereditate expressis, partim in investitura prima Ostfriscæ contentus limitibus, his ditionibus

ditionibus Ulrico in feudum concessum fuit, meminitque desuper *Ulbo Emmius hist. Frisiae lib. 53. circa finem.* certæ eiusdem transactionis inter *Fruonem Ostfrisiae & Artonum Oldenburgi Comitem*, tenentem anno M D XXIX. interponentibus seise Rege Danicæ Christiano & Florentio Comite Lignuidano iuræ, diciturque ex hoc capite adhuc processum in aula Imperiali, ratione Domini *Levran*, quod alias nunc Princeps Anhaltinus iure hereditario Oldenburgico sibi obvencit obtinet, (unde L. i. c. 5. n. 26. Leonem hunc sed sine corona collo infetta in scuto Anhaltino-Servestano vidimus) indecivum pendere.

§. xii. Quinta demonstrat utrum *Esfensem*, de quo supra §. 5. cuius dominium *Stedesdorfium*, quod quondam Wibetus Capitaneus possedit, pars, & hodie pagus non incelebris est; Sextative ultima, *non pignori in vicem juncti*, vel decussatum locata (superius n. 5. vexilla ex Sibmachero & Cimilieto vocabantur, sed tragacile debere certioribus autoribus didici,) veluti in imagine dynastie *Witmundanae* continet.

§. xiii. Titulus est: *Princeps Frisia Orientalis, Comes Rietbergæ, Dominus in Esens, Stedesdorf & Witmund, &c.* Comitum vero quorum adhuc duo ex Ulrici tertio genito filio, Edzardo Ferdinando eiusque coniuge Anna Dorothea C. de Crechingen & Puttingen, quæ aulam suam in civitate Nordana fovet, bono publico in salutem & perennitatem Domus Ostfriciæ superiorem, Illustrissimi Edzardus Wilhelmus & Fredericus Ulricus, nunc peregrinationem Gallicam meditantibus ille, *Comes & Dominus Ostfrisiae & Rietbergæ, Dominus in Esens, Stedesdorf & Witmund, &c.* Atque ita quidem iste titulus in aula Imperiali & ab aliis quoque domui regenti Ostfriciæ tribuitur: quamvis compertum habeam Principes & Comites ipsos, qui ab Ulrico tertio descendunt, titulo *Rietbergico* ipso, necio tamen ob quam causam, hactenus in suis inscriptionibus & titulis abstinuisse. Illustrissimorum Rietbergæ Comitum, qui Joannis nepotes superiunt, idem plane cum istis titulus est.

§. xiv. Notati etiam porro circa hanc tamquam antiquissimam meretur, quod *Præci primi*, Comitum Frisii Orientalis, *annulus pignatorius*, qui ultra ducentos et amplius annos deperditus fuit, ante paucos annos post natum modernum Principem Ostfriciæ, *Christianum Eberhardum*, à rustico quodam, non procul a loco, ubi quondam arx *Iplengen* steterat, agrum aratro vertente, reperiens invenit, quod ipsum multi pro felici augurio interpretantur. 2. Quod familia hæc Ostfriciæ in *Principum de Fursenberg*, lineæ Heiligenbergianæ, ita tamen ut Domui Ostfriciæ, jus prædicæ bis, absque ulla interruptione, Domui Fursenbergicæ autem tertia decum vice, quemadmodum etiam in præsentibus Comitibus Ratilponensibus, tempore introductionis & in aliis actibus observatum, & in posterum quoque secundum tenorem desuper anno 1667. initæ conventionis sanctè observabitur, competere debeat. 3. Quod domus principalis Ostfriciæ, cum Imperatorum & plerorumque Regum *Europæorum*, nec non *Electorum, Principum & præcipuorum Comitum Imperii* familiaris, vel affinitate vel consanguinitate & cognatione junctæ sit, uti facillime ex inductione, si opus præteris longitudo admitteret, in continenti demonstrari posset.

CAPUT I.

Barones de Reck.

ARGUMENTUM.

1. <i>Familia.</i>	4. <i>Schrum.</i>
2. <i>Lineæ in Reck. In Heessen. In Steinfurth. In Witten. In Stockhausen.</i>	5. <i>Comites de Volmerstein.</i>
3. <i>Episcopus Livon. Paderbornæ. Bar. in Schaf-</i>	6. <i>Hereditaria Reckos. Heessen & Steinfurt.</i>
	7. <i>De Volmersteinus Hamemannus.</i>
	8. <i>Caesææ hodiernæ una.</i>

§. I.

Illustris *Baronum de Reck (von der Recke)* familia in *Marcano Comitatu* jam olim in *Familia* inter equestris claruit; in plures tamen divisa est lineas, quas destitutis plena genealogia non possum omnes enumerare.

Lineæ.
In Reck.

§. II. Inprimis gentem illustravit matrimonium *Godofredi* seu *G. J. von der Reck* & *Agnæ* in *D. Volmensteinæ*, de qua deinceps dicemus. His nati *Ioannes*, & *Philippus* successit in domo *Reck* & pago *Hecken*, *Godhardus* qui reliqua proxima bona in partibus est, pater plurium linearum, *Theodoricus* qui in materna successit bona, inprimis

In Heessen

dynastias *Heessen* & *Steinfurt* in *Dreue*. Hoc ex *Kettlerin* in *Allen* nati *G. J. Du. 1000*, & *Adrianus* Canonicus *Monasteriensis*, ab illis duæ lineæ in *Heessen* & *Steinfurt* in priori linea illa fuit successio: *Gerd* ex *Sophia* de *Mortien* in *Nortkirchen* gentem *Dietericum*, hic ex *Sophia* de *Leiden* in *Iagenbecke*, *Gerhardus* equitem *lanette* *Acti*, (in obliuione *Monasteriensis* 1333. bellici consilia senatorem clarum) hic ex *Anna* de *Asbecke* in *Asbecke* *Ioannem*, patrem ex *Ferngardi* *Schenckinck* in *Beuren*, *Ioannis*, cui ex *Elberta* *Kettler* in *Hoveltatt* natus *Godardus*, maritus *Margaretæ* de *Beuren*, & de *Hedwigis* de *Aschebroeck* ex *Domo* *Mahlenberg*. Hunc patrem hanc & Perillustres *Bernardus Dietericus*, qui illa communicavit, & in cupis matrimonio vivit

In Stein-
furt.

Clara Margareta Eugenia agnata ex domo *Cutll*. Quod vero lineam concernit *Steinfurtiam*, in ea *Dietericus* ex *Margareta* de *Langen* in *Stockum* genuit *Ioannem*, hic ex *Joanna* de *Merlen* in *Milendunck* *Ioannem*, patrem ex *Margareta* de *Aldenbockum* in *Wyffel*, *Ioannis*, genitoris ex *Anna* agnata ex linea de *Heessen* *Ioannis*, quo & *Elsabetha* agnata in *Recke*, iterum *Ioannes* natus, & hoc atque *Mechilde* de *Gahlen* in *Ermelinhove* Perillustres *Ioannes Dietericus* coniux *Sophiæ Elisabethæ* de *Ascheberg* in *Venne*, *Hangen* & *Geist*. Ex *Steinfurtis* etiam descendunt linea *Reck* in *Witten*, & *Reck* in *Stockhausen*, quorum illam ornat hoc tempore Perillustres *Mordio von der Reck* Electoralis in *Chyria* Consiliarius.

In Witten.
In Stock-
hausen.

Ep. Livon.

§. III. Ex eadem familia claruere superiori seculo *Ioannes* Episcopus & Princeps *Livoniæ*: Nostro vero *Theodoricus Adolphus* Baro ex domo *Cutll* patris supradictæ *Clare Margarete Eugeniæ*, qui post mortem 1650. *Ferdinandi Archiepiscopi* *Coloniensis* in *Paderbornia* Episcopatu successit electus est, cui illa elegia

Paderbor-
na.

Celeb. *Gabr. Bucel. Germ. T. 1. p. 21.* admittitur: *Nobilitate generis, singulari eruditione, autoritate, rerum gerendarum dexteritate & ante omnia cetera omnium virtutum laude celebratissimus*. Sic & in aula *Ferdinandi II.* Imperatoris claruit ex *Steinfurtis*

B. in Schar-
fenegg.

Ioannes de Reck, Baro de Scharfenegg, *Cæsari* à cubiculariis & consiliis Imperio auctus, quem senatum etiam præses rexit.

Scutum.

§. IV. Scutum exhibetur apud *Sibmach. Wapenb. P. 1. pag. 30.* quadripartitum: ita ut primus & quartus laterculus æruleus contineat fasciam argenteam & rubrum *sa distinctam*: In secundo & tertio quia trante argenteo insunt tria folia rubra vocantur *eleeblat* seu trifolium) ex globulo medio aureo prodeuntia. Huic imponitur fascia coronata, cui insistit figura secundi & tertii laterculi, cincta hinc ala cartulea quam fascia palis distincta percurrit, isthinc cornu argenteum. Laciniæ sunt argenteæ, dextra parte rubeo colore, sinistra cyaneo reflexæ.

Comites
de Vol-
menstein.

§. V. Fascia palis exarata gentile symbolum est: sed folia secundi & tertii quadrantis à vetustis Comitibus Imperii de *Volmenstein*, quæ arx in *Mitcan* Comitatus præfectura *Wetter* sita est, derivantur. Hi Comites pluribus feudis imperii ornati fuerant, in quibus terre 20. nobiles domus & castra erant. Sicuti etiam *Adolphus* *Com. Marcani* consanguinei fuere teste *Stangenfoll. L. 3. ann. Circ. VII. ff. l. f. 257.* Ubi memorat, *Fridericum Barbarossam Augustum* civitatem *Lunen* erectam *Henrico* *Com. Majestatis* damnato, donasse *Dieterico C. de Volmenstein* ob fideliam ad *Alexandriam* præstita obsequia, qui dein eam consanguineo *Adolpho C. Marcano* vendidit: Idem Comites *Balleriam* & *Commendam Mulheim* *Ordini Teutonico* legarunt. Uti idem refert *Stangenfoll. L. 3. f. 373.*

Hereditas
ad Reckios

§. VI. Hujus familie ultimo mare *Ioanne* circa 1415. extincto, hereditas eius ad forem *Agnæ* de *Molura* est, quæ nuplit ut §. 2. vidimus *Godofredo von der Reck* equiti & dynastæ *Marcano*, non procul epido *Camen*, eique attulit præter alia hereditaria bona duo *Domina Heessen* & *Steinfurt* in Episcopatu *Monasterienli* curæ suo & mixto imperio. Filius *Dietericus von der Reck* ob fideliam bello præstita obsequia à *Sigismundo Imp. 1433.* nova gratia de omnibus *Cæsaricis* & imperii terris masculinis maternæ stirpis inuestitus, & *Volmensteinis* insignibus auctus est. Unde postes-

Heessen &
Steinfurt.

tores

fortes istarum dynastiarum & posterit eorum tanquam *casalli imperii* & ex veterum Comitum sanguine merito Barones imperii estimantur.

§. VII. Horum Comitum vel ut vocat *Domnorum de Volmenstem* etiam mentionem facit Cl. *Hanselman. de Jam. mori. L. 2. pag. 180.* In verbis: *Proprium Domini in amplissimo Comitatu de Marckia, & jam oppidum cum collegio castro ejus nominis est situm in parochia Witter (Lenolus de North in Chronico Marckenfium Comitum meminit Domnorum de Volmenstene) & postquam utrimus Dominus Theodorus discessit vel controversiam haberet cum Duce Carcni, qui erat & est Comes de Marckia propter terminos & alia bona, & tunc bellum ejus coortum propter urbem Susatum & ejus jus inter Colonensem Praesulem Theodorum natum Comitem in Moris & inter Ducem Cluvensem Joannem ejusque filium Adolphum, sicut a partibus principalibus Theodorus ultimus Dominus in Volmenstem, & tandem in ipso bello cecidit, & tunc Dominum atque oppidum in usus Principis patriae, sed Theodori utrimusque Dominus heredes majulorum at relicta unica filia N. quam duxit Dominus in Heysen prope Hammonem urbem, & cum ea obtinuit nonnulla bona, quae partim in Monasterio obtinebat is Dominus Theodoricus & sui antecessores: Verum in hoc munio omnia vergunt ad interitum. Haec ex superiori relatione ab ipsis Baronibus submittata facile ubi discrepant corrigi possunt.*

§. VIII. Praefato feudo quadripartito nunc duas galeas imponere solent, ex quarum priori protenditur jugum expansionum alarum caerulearum fascia scutaria ex araturum: altera sustinet inter duo cornua solia globulo adhaerentia ex clypeo repetita.

CAPUT LI. Com. Stolberge.

ARGUMENTUM.

1. Stolberge. Familia. Titulus Dei gratia.	11. Marckia.
2. Scutum Com. Ludovici ex Sibmachero.	12. Stolberg. De origine traditio. Eoto. Linea hodierna.
3. Koenigstein. A Munzenbergis ad Falkensteinos. Ad Eppsteinos. Ad Stolbergios. Moguntini occupant.	13. Galea.
4. Fundamenta praetensionis Stolbergica in Koenigstein. Moguntinorum.	14. Dispositio feudi sine Vertheimo laterculo. Armonien Agimon.
5. Com. Rupfortius seu Rochefort. ad Marcanos. Ad Eppsteinos. Ad Stolbergios. Ad Luvensteinos. Stolbergiorum praetensio.	15. Diploma Caroli I. de insignibus Stolbergio-Koenigsteinio-Eppsteinis.
6. Com. Wertheimus. Ad Stolbergios. Ad Luvensteinos.	16. Galea.
7. Eppstein. Familia. Successio.	17. Scutum auctum. Tori moderna dispositio.
8. Breuberg.	18. Honstema. seu Stolbergium. Unio hereditaria. Lohr. Cleenberg. Historia. Dominia in pace Brandenburgica concessa. Petiti iustissimè.
9. Munzenberg.	19. Galea.
10. Werningerode. Comes piscationum praefati.	20. Titulus.

§. I.

Stolberge à chalybe *(vondenstraf gruben)* ut Joach. Beust. in orat. de vit. Johannis Schneidewini celeberrimi Cui ubi nati existimat, dictum oppidum & castrum in Hercynia sylva, auf dem Harz caput est comitatus, qui inde nomen gerit, & Thuringiae continis Honstemiae ac Mansfeldio comitatibus includitur. Familia autem in cuius potestate est, si enim ad traditiones fabulosas ascendere nolimus, haud dubie ex Getmania antiquissimis est, & in eis numeratur, ex quibus praefati Saxones suos Ethnarchas soliti sunt eligere, sequenti tempore communi cum aliquibus aliis imperii Comitibus titulo, nos DEI gratia, frequenter usi sunt, quod literis in archivo athenis testari possunt.

§. II. Illustrissima hujus stirpis scutum, quod superiori seculo Comiti Ludovico, (qui gentis suae fidus Carolo V. Ferdinando I. & Maximiliano II. à consiliis arcibus interivit,

De Volmenstem
Hamelmanni.

Galea hodierna
dux.

Stolberge.

Familia.

Titulus Dei gratia

Scutum C. Ludovici veteris Sibmachero.

inferuit, multisque legationibus, orator insignis & doctissimus inclauit, in usum suum repræsentatur in *Sibm. Wapenb.* P. 2. pag. 14. Porro duabus perpendicularibus & totidem transversis lineis in octo areolas secatur, quibus media parvula hereditaria incumbit.

§. III. Que ordinis prima est, *aurum* fulget, & *leone* continet *nigrum*. Ita in Comitatus seu Dominium *Königstein*, à castro quod altero malati Franconie nostro distat. Dynastiam hanc *Münzenberg* olim in potestate habuere. Legibus 1220. vixit *Vricus* *Dux de Münzenberg*, qui filium *Vricum juniores* & quinque filias (Alibi tantum trium mentionem feci, reliquarum ignarus, sed & alia ex his corrigivelm) genuit, quæ Illustribus elocatae sunt matrimonius ex domibus *Falkensteinia*, *Hanovria*, *Weinsbergia*, *Schanbergia*, *Pappenheimia*. Ulrico sine liberis mortuo, ejus forori succedere, & se coheredes atque conminos dixere. Inde vero miles *Engelhardus* de *Wernsberg* & frater *Conradus* 1256. iterum duo *Engelhardi* de *Wernsberg* 1270. tum *Agnes* vidua *Conradi* de *Schanberg* Ulrici foror 1272. (filius *Conradus* *Dux de Schanberg* confirmavit 1282.) inde *Henricus* & *Hildebrandus* *Marschallus* de *Pappenheim* *Heldbruggis*, que fororum una fuit, nepotes 1286. & *Adelheidis* eidem fororum una, cum filio *Vrico* *C. Hanovria* (servata tamen sexta parte) 1288. partes & jura sua *Falkensteinis* filius *Philippi*, *Philippo* & *Wernero*, vendiderunt & cesserunt: nempe in *Münzenberg*, *Assenheim*, *Hym*, *Königstein* & *Lobenhausen*. Ut ita *Falkensteinii* excepta sexta parte plene successerint *Münzenbergis* istis. Inde etiam *Falkensteinii* in *Wernero* Archiepiscopo *Trevirensi* terminata est, super illius quinque iterum filiabus, quæ maritos habuere *Comites de Sion*, *Virkberg*, *Solms*, *Eppstein* & *Isenmurg*. Itaque 1419. *Buzbaci* congregati istarum mariti, eam partitionem instituerunt, ut tertiam partem *Godofredus* & *Eberhardus* *Eppsteinii* soli, reliquas duas tertias ceteri *Gerhardus* *C. Synensis*, *Rupertus* *C. Virnenburgensis*, *Bernardus* & *Johannes* *C. Solmsis*, & *Dietericus* *Comes Isenburgis* simul haberent. In portione *Eppsteiniorum* civitas *Buzbach*, *Grünungen*, *Ziegenberg*, *Cransberg*, *dimid. Münzenberg*, *dimid. Eodham*, *Loben*, *Königstein*, *relictio in Hofheim*, & *dimid. arx Wibel* numerabantur. Addita divitibus illa conditio, ne qua pars aliquid hujus hereditatis alienaret sub pena peritum. Porro *Godofredi* illius *Eppsteinii* ex *Lucardi* *Falkensteinia* filius *Eberhardus* primus hujus familiae titulum *Comitis* obtinuit. Pronepotes ejus fuerunt, qui stirpis extremi *Eberhardus*, *Georgius*, *Philippus*, horumque foror *Anna* *Botonis* *Com. Stolbergi* uxor. Cum ergo *Eberhardus* 1535. sine liberis extinctus esset, ad *Annam*, que 1521. in *Comit. Wermariensis* ab *Imperatore* consensu *Electorum* avitum jus trahi succedenda de se obtinuerat, hereditatis jus delatum est, invidius quia *Eberhardus* ita etiam testamentum, quod *Carolus* *V.* confirmavit, sanxerat. Ita *Königsteini* possessionem accepit *Ludovicus* filius, ad annum usque 1574. quo mortuus est. Ad eo ad 1581. gavisus est possessione frater ejus *Christophorus*. Hoc 1581. mortuo, cum successissent ex parte nepotes *Ludovicus* *Georgius* & *Christophorus*, hos *Electores* *Moguntinus* deiecit, ex parte *Christophorus* allegans, quam in casum *Christophori* sine liberis mortuus sibi concesserat *Maximilianus* *II. Augustus*. Accessit dein transactio cum *Comitibus* 1600. qua tamen deinceps hi obstringi non crederent, qua transigerint ignorant es proprii juris, minores, atque ultra dimidium lati. Facta sunt hunc in finem *Stolbergische* documenta. Iterumque 1663. deductio *des* *Gräflichen* *Stolbergischen* *erbrechts* *Wapenb.* nullitatem veterum tam procellis instituti quam transactionis, de *Christophori* & *Königsteini* *Belangend*. Hactenus veto in potestate *Moguntinorum* *Königsteinia* superest.

§. IV. *Fundamenta prætensionis* suæ in *Comitatu* *Stolbergi* varia allegant: compendio ea exhibet argumentum deductioni prætaxatæ præfixum, quod hinc transibero. I. *Vetus origo vana*, quia feuda imperialia per *Münzenbergam* filiam *Falkensteinis* & per *Falkensteiniam* *Eppsteinis* obtigerint, atque adeo origine & natura, vel pacto seu concessione aut saltem consuetudine & observantia sint tenuita. Adhuc, *Falkensteinis* & *Eppsteinis* non ex gratia vel errore & ignorantia alia causa sed ob competens jus hereditarium de his imperialibus feudis in ethos *Declare* etiam conantur. *R. Sigismundi* heras feudales, quod illis vetus natura tendarum confirmata non veto alterata sit, nec alterari potuerit. II. *Casum in iuribus*, in quo

quo 1521. Annæ Eppleinæ liberi omnes vocati ad successorem, ut tamen semper non nisi unus masculus succedat & regat: qui modus succedendi iuribus, natura seuque regalis & Kœnigstemmæ locis observantur congruat: quia iura regalia sunt individua, ideoque unum tantum successorem & regentem admittant, præ aliis autem succedat primogenitus. Addunt: Kœnigstemmæ seu imperialis non esse nova feuda. Itaque post mortem Eberhardi Comitum successorem debitam fuisse Annæ, & post hanc ejus filio primogenito, qui tamen renunciat in iuribus, & in testamento Eberhardi consensit. Omnes vero Annæ hæredes utriusque sexus ad successorem vocatos esse, licet non nisi unus subinde masculus succedat & regat. III. *Com. Eberhardi testamentum*, quod Stolbergi & ceteris causis & utilitatibus acceptavit, licet etiam sine illo jure successoris instructum. Lo veto testamento contineri substitutiones fideicommissarias: adeoque Comiti Christophoro substitutos hodiernos, & simul omnes gravatos. IV. *Littera imperialis* 1548. a Carolo V. Imp. Stolbergis concessa. V. *Cæsareæ litteræ confirmatorie & protectorie*. VI. *Annæ Stolbergiæ Kœnigstemmæ renuntiatio* 1499. ita facta, ut successio in eam masculis stirpis deficientis reservaretur. VII. *Ferdinandi I. d. decretum* 1562. Porro addunt Stolbergi, sibi feudum etiam inferiora seu ab inferioribus Dominis dependentia debent. Ex illis fundamentis colligunt, feuda non fuisse aperta, adeoque præ Moguntinos non potuisse occupare Kœnigstemmæ Comitatu, in nec Stolbergios dejecte: ad eam restitutionem Moguntinos etiam urgeri reciproca obligatione & fide vasallæ debita, nec non Dei mandato & comminationibus. Si veto etiam aperta feuda fuissent, debuissent Stolbergis ante alios concedi: tum alioquin etiam in Comitatu bona multa esse, quæ etiam si feuda aperta, non potuerint occupari. Sed nec Moguntinis juris sui desunt fundamenta: 1. Quod morte Christophori *feuda aperta* fuerint imperio, in quæ Danieli Archiepiscopo 1575. a Maximiliano II. Imperatore data sit *expectativa*. 2. Quod per *commissionem* 1582. ab Imp. Rudolpho II. decreta Moguntini immisso. 3. Quod secuta *Cæsareæ investitura*. 4. Quod 1590. *transfertur* de universa causa cum Moguntinis Stolbergi, certam etiam pro præsentione pecunie partem pacti. Vidi allegari etiam *5. præscriptionem*. 6. *Debita* Comitum Ludovici & Christophori, à creditoribus in Moguntinos translata, &c. Porro armis restituit Comites Sveciæ Rex 1631. sed Cæsareis copis 1635. iterum cedere coacti sunt.

Moguntinorum.

§. v. Proxima area aenea aquilam desert tubæam totis, pedibus, & unguibus cæruleis. Ita notatur Comitatus *Rupisfortius* seu *Rochfort*, (noster *Ruffsfort*) in *Ardenna*. Fuere autem olim Comites illi præ aliis celebres. Ex quibus *Joannes Rupisfortius* filius Theodorici uxorem habuit Itabellam f. Joannis C. Lothensis, Dominæ *d'Agimont*: Theodorico fratri ejus datur uxor de Molenbaix, cujus ex filio . . . & Felicitate filia Lamberti Dn. de Doupie & de Hissial nepos tuit Joannes Dn. de Rochefort & d'Agimont, maritus filæ Dn. d'Aurel seu de Utern Marefcalli Lucenburghii: his nata *Agnès* heres, uxor *Everhardi Marci Dn. Stolbergæ*, qui 1440. decessit. His geniti Eberhardus, Joannes & *Ludovicus*, hoc Luerhardus, Engelbertus, Ludovicus, Philippus & *Lusfa*, quæ *Philippo* & *Agimont* Dn. *Kœnigstemmæ* nupta *Rupisfortium* successorem ei attulit, & ejus filia *Anna* iterum suo marito *Stolbergio*; Ab his parentibus Comitatum habuit *Ludovicus*, & ab hujus nona *Anna* obtinuerunt eundem *Læwenfleinum*, ut vidimus L. t. c. 56. n. 10. (ubi tamen vidimus, quod alia testera Comitatum hunc designent.) Porro contra dunt *Stolbergi* eorum in *Rupisfortia* bona successioni, eo quod Ludovicus ista ad filias transferendo contra pacta familiæ egerit, nec alienare bona stirpi jam affixa potuerit: unde desuper in Camera his pendet.

C. Rupisfortius seu Rochefort

Ad Marcinos. Ad Eppstemnos. Ad Stolbergios. Ad Læwenfleinios. Stolbergium præsentio.

§. vi. Tertius laterculus trans eise secatur, parte superiori *aurea aquilam nigram dimidiam* continente: inferiori *cyneus tres resas argenteas auro gemmatis*, vel *aureas Vertheimium* in Franconia Comitatum notari hoc emblemate, L. t. c. 56. ubi de *Læwenfleinis* insignibus actum est. docui, & quidem quod *Ludovicus Stolbergius*, cujus hic consideramus scutum, illa testera nihil aliud acquiritur, inter quas demum omne jus ad minimam natu Annam devolutum est, a qua tunc etiam *Læwenfleinii* Comites ditiones illas tenent. Unde post Ludovicum nemo alius *Stolbergius* hac testera usus est.

C. Vertheimius.

Ad Stolbergios.

Ad Læwenfleinios.

- Epplein.**
Familia §. VII. In secundo ordine prima area *ternis cantheriis coccineis* & *argenteis* exaratur: Denotando domnio *Epplein*. Proceres hujus familiae ex antiquioribus Germaniae computati sunt, & ex his *quatuor Electores Moguntini* numerantur, & *quintus ex Falckensteinis*, matre *Eppleiniana* natus. Primus ex illis *Sigfridus* ex Abbate *Fuldensi* Archiepiscopali sedi adnotes 1084. factis concessit. Cum familiae tunc decimo quinto in duas lineas distincta esset, prior in *Godofredo* (qui dimidiam partem *Eppleiniae* dynastiae 1492. *Wilhelmo Landgravo Hassiae* vendiderat) 1520. altera *Moguntina* 1535. in *Eberhardo* Annæ tratre terminata est: Hanc hereditatis iure *Jus Stolbergii* attulisse diximus n. 3. De hoc *Domnio* & *Moguntinorum* fundamentis cont. *Klock. P. 2. confil. 45.*
- Breuberg.** §. VIII. Ejus quæ sinistra mediæ parvæ contigua est area *argento* tingitur, & *duabus coccineis fasciis* exornatur, designando *Domnio Breubergio*. Hoc *Wernigerodensi* Comitatu diu junctum, quomodo ad *Stolbergios* delapsum, sed inde iterum ad *Læwensteinios* relapsum sit, ex n. 6. & L. 1. c. 56. constat. Lis tamen inter eos ad huc de eo pendet: unde quamvis nunc non amplius fasciæ illæ *Breubergian* in scuto appareant, titulus tamen inferere non cessant *Stolbergii*, quod n. 20. apparebit.
- Munzenberg.** §. IX. In ultimo ordine prima area transverse secatur, & *auræ* & *cocco* tingitur. Notatur hac sectione *Munzenbergium* dominium. Cujus jus ad *Falckensteinios* ab his ad *Eppleinios* delapsum ex n. 3. meminimus. Et alibi etiam eandem testem in *Hanoviorum* & *Solmenisium* Comitum scutis vidimus, ad quos pars etiam hereditatis spectavit.
- Wernigerode.** §. X. Laterculus qui proximus est *argenteus*, *pisces duos rubeos* (*truttas ferretiles*) vocat *Spangens*. *Wessl. P. 2. L. 12. c. 36. p. 328.* quæ phrasis etiam est impetratis diplomatis,) capitibus & caudis invicem obversos continet, ut designetur *Wernigerodensis* Comitatus, *Brunsvicensibus*, *Halberstadiensibus* & *Rheinheimis* aitionibus inclusus *Theod. Hapting. de jur. insign. c. 6. P. 6. n. 9. 18. p. 376.* ex *Hamelmanno* idèo gestati pisces adscribit, quia *Wernigerodenses* Comites, ab Imperatore *pesceationem* iuratum præpositi. Comitatu ad *Stolbergios* venisse 1329. alicubi legi: in *Genealogia* autem *Stolbergia*, quædam *Wernigerodensis* in *Botonis* Comitibus *Stolbergii*, qui 1400. vixit, conjugio vixisse narratur.
- Marcæ.** §. XI. Area ultima *aurea* continet *fasciam triplici tessellarum argento & minio* pictarum ductu exaratam. Hæc notat *Marcæ* Comitatum. Ex hæc familia tunc *Luisa Marcæ* *Rupifortii* Comissa, quæ *Philippo Eppleinio* nupta *Annæ* *Botonis* *Stolbergii* conjugem aliquoties jam memoratam genuit. Huic origini notanda tanta ista servit. Forte idèo assumpta, quia *Luisa* illa unius rami ultimata, aut cura quod fasciam aliqua in *Marcæ* Comitatum prætenione.
- Stolberg.** §. XII. Supere media parvula, quæ *aurea* *cervum gradientem nigrum*, cuius cotrua singula sex dactylis fruticosa sunt, repræsentat, ipsi *Stolbergio* Comitatu designando. Ex *Henningesio*, *Dressero*, *Peccensteinio*, *Theod. Hapting. de jur. insign. c. 6. P. 6. 916. pag. 376.* rationem illam allegat: *Fuisse quendam Ortonem de Columna nobilem Romanum, qui militans Iustino juniori Imperatori circa A. C. 566. in Hærcynia Syria cepit cervum nigrum in montibus Stolbergiis, quod non Imperatori misit, cum admiratione eum suscepisse, & ut equi modi coloris cervum in clypeo gutaret, ipsi concessit, addita insuper Hærcynia sylva in hereditatem possidenda, ubi Stolbergæ arx, (ut habet MS. Chronicon Thuringiæ) jam adificata erat, A. C. 530. Alii mutatis parum circumstantiis ista dubia quævis apud me fide referunt: salvis & Syria Chersiscorum Comitum de Stolberg antiquitus ferarum fertillissima, jam per usum pene promissuum præcæta incivium sterillissima. Hujus majorem partem Iustinianus Cæsar Germaniam peragrans, seu beneficio Ortoni de Columna Venatori suo equi strenuo in monte Stolberg prope Rodaerode ubi arx præcæta & familiaris pridem jacuit, jam desolata, cervum nigrum, ante hæc non visum, capienti, eundemque Cæsari offerenti vivum, contulit. Verum enim vero penes quem non omnis antiquitas sine examine suscipitur, de traditione istius veritate non unam dubitandi reperiet causam, si qui Germaniæ status in Imperatoribus fuerit, vel leviter expenditur: quicquid vero sit, tessera jam famularis esse non insignibus tantum, sed & quod vulgo apparet, monetis cervum suum Stolbergii imprimunt. Ipsam familiam hic enarrare necesse non est. Communis patet eorum qui*

qui ab aliquo tempore vixit, fuit *Boto* Locus auratus, qui *Palestinam* 1493. comes ^{Boto.} Eberhardi Ducis *Wittenbergici* inuilit, sed *zalem* reperit, ut conspecta facie h. diet-
na teste *B. Luther.* (T. 9. A. 1. b. f. 37.) dixerit *Er nehme sein Land in Zentschland da-
für/das solt ihm lieber sein.* Idem dem ditones 30. annis feliciter tenuit, automate
& virtute insignis, 1537. mortuus. Hi *Anna Eppsteinia* 13. peperit liberos, & jus, de quo
superius, attulit: inter filios *Ludovicus*, cuius n. 2. & seq. vidimus seutum, mates non
reliquit, dux verolineæ prognata sunt. ex *Wolffango*, in eius nepote *Wolffango Georgio*
1631. extincta, & ex *Henrico*, qui prius fuerat *Decanus Coloniensis*, *Electore* tuturus si
ab *Augustana Confessione* recederet: *He Ludovicum Georgium* & *Christophorum* teli-
quit, illum patrem *Henrici Volrathi*, qui in exilio *Francofurti* vixit, & 1631. deceffit si-
ne mare; hunc genitorem *Henrici Ernesti* & *Joannis Martini*, a quibus due lineæ su-
per sunt, nempe *Illuftissimi Comites. Ernestus* & *Ludovicus Christianus* primi, & *Chri-
stophorus Ludovicus* atque *Fridericus Wilhelmus* alterius filii, quibus in *Ilseburg*, *Gen-
dern Ortenberg*, & *Stolberg* sedes.

Lineæ
hodiernæ.

§. xiii. Scuto huic imposuit *Ludovicus* tres galeas; quarum media *Stolber-
gis* inter duas candentes plumas *Struthionicas* caudam pavoninam sustinet, lacinus ^{Galeæ.}
aureis & nigris: anterior *Eppsteinio-Kœnigsheimi* (cont. *Wapenb.* P. 2. pag. 14. 15.) te-
guntur pileolo lato rubeo, cuius ora reducta vellere muris pontici candent. imposito fasci-
culo pavoninarum pennarum globulo aureo inerratam: Lacinæ sunt argento
& cocco tinctæ. Que ad *levam* est coronam etiam sustinet, ex qua exurgit *Werthei-
mia aquila* (alibi male *gryphus* vocatur) coronata aurea cum vexillis *Beubergis*. Pha-
leræ dependent ex auro & cocco.

§. xiv. Hoc seutum fuit *Ludovici Comitis*, postquam *Wertheimium* Comita-
tum obtinisset, prius enim illa utebatur dispositione, qua nunc etiam à familia, sed <sup>Dispositio
seu sine
Werthei-
mio later-
culo.</sup>
additis *Honsteinis* tesseris, servatur. Nempe seutum trant. esse sed caput continebat
tres areolas, primam *Stolbergiam*, huic contiguam *Kammsheimiam*, & demum *Rupffor-
tiam*: Reliqua clypei pars inferior sed superiori amplior in tres palos distinguitur,
quorum primus pisces *Wernigerodenses* refert, secundam transverse sectus *Eppstei-
nios* caurhenos & *Altenenbergam* sectionem continet, tertius iterum in duas regio-
nes divisus superiori areola *Maresnam* fasciam ostendat, inferior *auris aureis* & *ru-
beis fasciis* exaratur. Ita designari debet *Argemund*, forte scriptura accurationi *Argi-
mont*, quod Dominum ab *Itabella* *Loffensi* allatum est *Rupffortis*, quod n. 5. vidimus, <sup>Argimont
seu Agi-
mont.</sup>
obseruari vero ipsas istas fascias *L. Leuenfem* *L. Loffii* Comitatum vel tamquam designasse,
uti nunc quoque in *Coloniensis Archiepiscopi* scutulis comparat, numero tamen fasci-
arum rubearum una immutato, quod pictorum negligentia tribui potest. Subit etiam
de hoc cogitatio, annon fasciæ in *Ludovici* seuto n. 8. notatæ huic *Argimontio* potius
quam *Breubergæ* tribuendæ sint, & chalcoglyptes in metallo assignando erraverit.
Ast pro *Breubergæ* apicis vexillum pugnat.

§. xv. Hanc partem *Stolbergio-Kampsteinio-Frosliniam* describit accuratius <sup>Diploma
Caroli V.
de insigni-
bus Stol-
bergio-
Kamp-
steinio-
Frosliniam</sup>
diploma *Caroli V. Augusti* 1548. 17. *Man Augustæ* *Vindelicorum* *Wolffango*, *Ludo-
vico* & *fratribus* *Comitibus Stolbergis* concessum, cuius ad illustrationem superio-
rum partem huic transferre vitium est: *Wann Uns nun die Edlen Unser und
des Reichs liebe getreuen Wolffgang/ Vndwig und deren gewunder/ Grafen
zu Stolberg/ Kamstein und Kattibensfort vorbracht / daß ihnen über ihre
Grafschafften Stolberg und Wernigeroda / so sie von ihren vor älttern erer-
bet/ durch Werliche schutung und gnade etliche andere Graf und Herrschaff-
ten/ als nemlichen Kainstein/ Ewstein/ Maresberga/ Kattibensfort/ Mares
und Argimont / ferherd ankerbet und zugetanden. deren wapen / titel und
namen sie etliche geweracht / und die alle doch an Unser gnädigste vergünst-
igung zu gebrauchen in vuleus waren / und Uns darauf demitlich anqueruf-
sen und geben / daß Wir ihnen solche titel / namen / wapen und klemd samt
und neben ihren alten erblichen wapen / titel und namen zu führen und zu ge-
brauche / zu gennet und zu erlanben / und ihnen dieselben zu conherren / zu
bestätten / und von neuem zu geben und zu verleihen / quädlich gemeret.
Das haben Wir angethen welsch ihr demitliche flehliche bitte / auch das alt adeliche
herkommen des geschlechts der Grafen von Stolberg / und darzu die stäte lieb*

und neigung/ auch getreue/ mürliche und erspriechliche dienste/ so ihre vordern und sie werland Unsern vorsahren/ Römischen Kaysern und Römischen königlichen gedächtniß/ auch Uns und dem zeitigen Reich bißhero mit darvornung ihrer leib und güter/ in manchfältige wege/ williglich gethan und bewirkt haben/ und sich hiñfuro zu thun gheriamlich und willig erbiten/ auch thun mögen und sollen: Und darumb mit wolbedachten muth/ gutem arb und rechter wissen den obgenanten Wölffgängen/ Ludwigen und deren gebornen/ Grafen zu Stolberg/ Romgenen und Rutschendorf/ zu ihren alten anererben wapen/ klemodien/ titel und namen aller obberührten Graf- und Herrschafften titel/ namen/ wapen und klemode nachfolgender weise mit und bewillender zu führen und zu gebrauchten geqommet/ erlanbet/ confirmet. bestätet und von neuem gnädiglichen verlichen und gegeben / mit namen einen schild in mitten überzweg einzwen / und jedes theil nach der länge in drey theil gethelet/ im oben vordern ihre anerechte Stolbergische wapen / nemlich in einem gelben oder goldfarben selde / für sich ein schwarzer hirsch von zwölffenden/ mit aufschlagender zunge zumganze geschickt / in mitten das Romgenische wapen in einer gelben feldung/ für sich aufrechts ein schwarzer löw mit rother aufschlagender zungen und zu rück aufgeworffenen schwanz / seine vordere gerade prandten gegen dem oben ecke der feldungen / und die gelunde nachwarts haltende/ und das hinter obertheil auch qew / daren ein rother adler mit einem kopff für sich geteher/ mit blauen oder lafurfarben schnabel / rüben und flauen/ rother aufgeschlagener zungen und aufgelassenen flügeln / so die Grafen von Rutschendorf geführt haben. Das vordere untertheil des schilts weiß oder silberfarb / darinn aufrechts zwo rechte ferellen / mit man und schwanz gegen emander gebogen / so der Grafschafft Wernigerode wapen. Das mitteltheil des schilts überzweg gethelet / in unteru der herrschafft Münsenberg wapen/ nemlich ein schild nach der zweg in zwey theil abgethelet/ das unter gelb/ das ober roth/ und in oben theil der herrschafft Egypten wapen/ nemlich ein schild swarweiß in sechs theil abgethelet/ das unter dritte und fünffte roth/ und die andern drey theil weiß / und das hinter untertheil des schilts auch in zwey / deren unter in zehen gleiche theil alles nach zweg abgethelet/ das unter roth/ oder gelb/ und also nachemander von diesen zween farben abgewechselt/ so die von Liqumont / und das obertheil auch gelb / in mitten derselben von dem vorder in das hintertheil gehet eine straffen auch nach der länge in drey/ und der ein jedes nach der zweg in acht gleiche theil / von roth und weißten farben/ nemlich das vorder unter und ober beyde roth- und das mittel weiß/ und also fünfwärts nachemander schachtesweise abgewechselt so die von Marc geführt haben/ welche samt allen andern obererlehten Graf und Herrschafften/ aussershalb Stolberg und Wernigerode/ von ihrer mütter auf sie erblich kommen und erwachsen fern / auf dem schilde drey Lorner helm/ der vorder mit gelb und schwarzer helmdecke/ darauff ein gelbe oder goldfarbe Königliche crone/ darauff erscheinende zwischen zweyen weißen straffen/ jedern ein gespiegelter pfauschwanz seiner natürlichen farben und gealt / der mittel mit rother und weißer helmdecken / darauff ein rother breiter hut fern aufgestülpt/ der stülz von hermelin / auf dem hut eine gelbe runde knuel/ darauff erscheinend auch ein gespiegelter pfauschwanz von farben wie auf dem vorder helm/ und der hinter Lorners helm mit gelber und rother helmdecken bedeckt / auf dem helm auch eine gelbe oder goldfarbe Königliche crone/ darauff stehend ein rother adler mit einem kopff / blauen schnabel und rüben/ roth-aufschlagender zungen und aufgelassenen flügeln/ auchmanien wie im oben hintertheil des schilts geschickt / und darn solche wapen und klemod in mitte dieses Unsern kayserslichen breffs gemahlet/ und mit farben eigentlich aufgeschriben ist / [/] Wönnen und erlanben ihnen dieselben obbenannter massen/ samt den dreien Lorners helmen und helms klemodien / darauff auchnamen und titel berührter Graf und Herrschafften zu führen und zu gebrauchen: Confirmet/ bestätet / verlichen und geben ihnen das alles von Röm.

Röm. Käyserl. macht/vollkommenheit/wissenschaft in krafft dieses brieffe/ und meynen/setzen und wollen/das man hinfuro an die obgenannten Woltgang/Ludwig/und deren gebriuder/Wraten in Stolberg/ Rommstein und Nussfort / ihre eheliche leibes-erben / und derselben erbens erben für und für in ewigkeit die obberühre wäyen vorbeimmter maßßen / samt den dreuen Torners-helmen und helm-klemedern darauf/ nun hinfuro an zu ewigen zeiten führen/te.

§. xvi. Ita audivimus huic quoque clypeo tres dari galeas, quarum *prime* coronatæ dependentibus laciniis atris aureis imponitur inter duas Æthiopicas plumas argenteas cauda pavonina: *Mediæ* tegitur lato pileolo rubeo, ora reducta hermionica, imposito globo auro, ex quo cauda pavonina apparet, phaleris argenteis & rubeis: *Extremæ* coronatæ insitit aquila rubea rostro & pedibus cartuleis, vultu circumvolitantibus rubeis & aureis. Prima est Stolbergia, secunda Eppsteinio-Kœnigsteina, tertia Rupfortia.

§. xvii. Deinceps actus est numerus ætolarum, *Honsteiniis* adjectis symbolis, quorum c. 34 hujus libri in *Schwarzburgico* clypeo fecimus mentionem, unde ista jam in usu est dispositio: ut *dextram* scuti bipartiti partem *Stolbergia* *divisa* *2*, *lævam* *Honsteiniis* occupent. Illa areas octo triplici serie exhibent, in prima serie *Stolbergus* cervus, leo *Königsteinus*, aquila *Rupfortia*. In secunda pisces *Wernigerodenses*, cantherii *Eppsteinenses*, falcia tessellata *Marcana*, in pede scuti due tantum sunt quadræ, piscium laterculo in hanc etiam regionem protensis, representantes sectionem *Munzenbergicam*, atque falcias *Montanas*. Lævam partem occupant *Honsteiniis* insignia, quæ quadripartita sunt. Primus & quartus laterculus *tessellatus argenteo* & *nigro* tinctis repletur, secundus nova sectione distinctus, superiori parte *rubea leonem grahentem auream*, inferiori aurea duas falcias coecineas refert, seu potius *quaternis auri & cocci fasciis*, ut est in imperiali diplomate, exaratur (in *Wapenb.* P. 1. pag. 14. tit. Schwarzburg. pro rubeo cartuleus color falso substituitur,) quod in tertio quadrante pro mote repetitur. In media parmula *argentea* graditur *cervus rubeus*, seu potius ipso docente imperiali diplomate *neque* cornuum utroque sex dactylis fruticoso. In his explicandis nonnulli laborant. Verum L. 2. cap. 9. ubi de Brunsvicensi actum est scuto, ex documentis in libris monstratum est, quid quovis symbolo designetur, quod etiam c. 34. in consideratione Schwarzburgici scuti repetimus, allato *diplomate à Rudolpho II. Stellerum*, non minus quam *Schwarzburgicis* concessio, quod hic quoque repetendum, nisi lectori ad paginam 709. 710. recurrere facile esset.

§. xviii. De ipsis *Honsteiniis*, Illustrissima pridem familia, repetere nolumus, quæ citatis locis consignata sunt. Hujus loci illud potius est, ut titulum *Stolbergensis* familie, quo sibi jus in hereditatem *Honsteiniam* cum *Schwarzburgicis* commune asserit, hic explicemus. De eo aliquot pagellæ typis 1671. impressæ extant: *Kürse jedoch beständige deduction der Herren Grafen in Schwarzburg und Stolberg/te.* wegen der beyden *Honsteiniischen* herischaffen *Lehre* und *Cleitenberg*. Ubi tractatur 1433. inter Domos tres *Schwarzburgicam*, *Stolbergicam* & *Honsteiniam* *confraternitatem* hereditariam initum esse, ut unus masculus deficientibus reliquis in bona hujus federati inserra succederent, & apud Dominos feudi conjunctim agerent. *Honsteiniis* in hanc unionem intulere arcem & dynastiam *Lehræ* cum duobus opidulis *Ellrich* & *Plücheroda*, nec in *Dominum Cleitenberg* cum pagis & dependentiis. His pactis firmandis subditi *Honsteini* in eventum sacramento fidei *Schwarzburgicis* & *Stolbergicis* oblitiscere, nec non consensum suum impertiti sunt feudorum *Dominum*: sicuti quod attinet *Lehræ* & dicta opidula *Landgrævis Fredericus* mox ab *Dominio* unionem hanc approbavit & confirmavit, quod etiam à *Vitelmo D. Saxoniae* 1461. *Georgio* 1468. 1518. 1570. *D. H. urico* 1540. atque *Electo-ribus Mauritio* & *Augusto* repetitur. Sed 1577. *Augustus* Elector dynastiam *Lehræ* cum pertinentiis *Capitulo Cathedrali Halberstadiensi* sede vacante concessit, permutatione aliorum *Mansfeldiorum* bonorum: conditione tamen expressa, ne hic contractus Comitibus *Schwarzburgicis* & *Stolbergicis* damnum esset, & ut *Capitulum* a futuro Archiepiscopo his investituram obtineat. Quod *Cleitenbergicam* attinet, *Cleitenberg* feudum

feudum Halberstadium, simultanea investitura Comitibus his unitis ab Episcopis Gebhardo 1459. Ernesto 1494. Alberto 1516. Sigismundo 1557. & sic vacante a capulo continuata est, donec 1579. Julius Brunsvicensis postularetur, qui requiritus Comites Schwarzenburgicus & Stolbergus simultaneam investituram negavit, & post non nisi Ernestum Honsstemium solum feudo mactare voluit, qui ob formulam investituræ mutratam eam acceptare tenuit, nihil tamen effecit, & durante hac controversia 1593. extinctus est. Cum ergo casus unionis extitisset, Schwarzenburgicus & Stolbergus possessionem dynastiarum duram adire, subditis in fidem acceptis, sed eodem anno à Duce Henrico Lupo, ob impetratum ab Episcopatu feudi jus manu armata depulsi sunt. Ob hoc Comites Duci super litigiola possessionelitem in Camera intenderunt, pro quibus pronunciatum 1625. excoertio mandata & revitio denegata est 1618. 1619. 1620. partitione imperata. Unde Fredericus Vrbicus Dux ad amicum compositionem se obtulit, quæ ob motus bellicos secuta non est. inde 1625. à Cesareis copus arcus Lebra & Clettenberg occupavit, & dem ab Imperatore totus Honsstemius Comitatus Christophoro Simoni B. de Thun pro 60000. florenorum in antichresin concessus est. Nec tamen minus Comitibus 1597. ab Imperatore libertates fodinarum metallicarum, protectio in penalis, viarum seu conductuum iura & alia regalia in Comitatu Honsstemio, una cum titulo, insignibus & nomine Com. Honsstemiorum collata, & hæcenus subinde renovata sunt, ut ad omnia Comitia tanquam Comites Honsstemii vocarentur, quod adhuc 1640. factum est. Post hæc 1634. transactione facta Fredericus Vrbicus Dux dynastiam Lohtanam reddidit, sed Clettenbergiam cum opidulo Etrich ad dies vite retinendam pãdus est. Unde ejus morte secuta, 1635. hæc etiam à successoribus redidit, atque adeo Comites in plenam possessionem juris sui collocati sunt, in fide denuo susceptis subditis, cancellaria instituta Bleicherodæ & multo in reparationem variorum sumtu facta. Decenter etiam insinuata hac transactione ab Halberstadiensibus actuale investituram requisivere. Ast 1636. Johannes Ricardus Metternichus Moguntinus præpositus & vicarius Halberstadius utramque dynastiam nomine Episcopali occupavit: contiadixere Schwarzenburgus & Stolbergus, & jus protestandi referre conati, querelis ad Imperatorem, ad Archiducem Leopoldum Wilhelmum tanquam Episcopum, & in Conventu Imperii Ratisponensii 1636. ad Collegium Electoralium delatis, à quo causæ eorum intercessione adjuta. Obstitere desideris bellis ætempora: demum pace Oïni abrugia Domui Electorali Brandenburgicæ hæc Domini satisfactio loci data sunt illis verbis: Cum etiam Comitatus Honsstemii pro parte qua feudum est Episcopatus Halberstadiensis, consistens in duabus dynastiis scilicet Electoris Lohtani & Clettenberg & quibusdam oppidis, una cum eo pertinentiis in his & partibus, post ultimo defunctum Comitem hujus familia, eidem Episcopatu applicitus atque à Domino Archiduce Leopoldo Guilielmo, tanquam Episcopi Halberstadiensis, hæcenus possessus fuerit, hunc eundem Comitatum porro quoque penes istum Episcopatum irrevocabiliter permanere placuit, adeo ut Domino Electori tanquam hæreditario possessori dicti Episcopatus Halberstadiensis de memorato comitatu disponendi liberè facultas esse debeat, non obstante nec exigore habente ulla contraditione: que a quoquam in contrarium moveri possit. Cum ita excederint Comites his dynastiis hæc pacificatio- ne communis salutis causa facta, inter restituendos referri petere, & 1634. in Comitis Ratisponensibus in eorum indiculum in publica dictatura relati sunt, a partem hujus damni sui sarturam petentes & adhuc sperantes.

Historia.

Domini in pace Brandenburgico concessa.

Petitio satisfactio.

Galæ.

§. xix. Scuto isti tres etiam hodie incumbunt galæ, omnes coronatæ. Media tecta pileolo rubeo, cujus ora pontuci muris vellere retegitur, inter duas e. r. r. cervina argenteum & rubeum pavonnam caudam globulo aureo impositam refert, atque adeo Honsstemium & Episcopatum Kænigsteinum (vid. Tab. P. 2. p. 14. 15. a. que cum coniungit. Anterior Stolbergia coronata inter duas isticonicas argenteas plumas n. e. diam pavonnam caudam sustinet: extremam coronaram Rusp. v. r. m. en. da. ne. rum pavonina ornat, impressam ferens aquilam feuturam. Lacinae sunt hinc atque, isthinc rubæ, utrinque auro reflexæ, circa mediam tamen sunt argenteæ & coccinæ.

Titul.

§. xx. Titulus hæc insignia ille illustrat: Com. Stolbergæ, Kænigsteina, Fuzis-

fortii, (Rochefort,) *Vernigeroda & Honstein, Dn. in Eppstein, Stünzenberg, Brenberg, Aymunt, Lohra & Clattenberg.*

CAPUT LII.
Com. de Wolfstein.

ARGUMENTUM.

1. Familia, Barones, Comes.	3. In Bucelino scutum alienum.
2. Scutum, Galea.	4. Titulus.
	5. Inter proceres imperii.

§. I.

Illustrem Wolfsteiniorum gentem Bucelin. P. 4. Germ. pag. 317. ad Ehrnpertum seu ^{Familia} Ehrnprechtum refert, qui 1080. ludis Augustanis interfuerit: ante quem alius *Wilhelmus* praefentia sua Brunvicentia torneamenta 996. ornauerat. Ehrnperto nati *Henricus, Ehrnbertus, Wolfgang*: a quorum hoc gens continuata. Et quidem eius filius *Theodoricus Wolfhardum* genuit, patrem praeter alios *Gundelmanni & Engelhardi*, a quibus linea: sed prior in tertia generatione defecit. *Engelhardus* filium habuit *Vernerum*, hic *Engelhardum* genitorem *Godofridi & Alberti*. Hic qui 1356. obiit, posteritatem habuit, in ptonepotibus terminatam: ille (*Godofridus*) alium *Godofridum* genuit, hic ex *Wipurgi Comitissa de Kirchberg & Wilhelmo Eretruda Com. de Weissenborn* conjugem, patrem *Fridrici*, quo natus *Henricus*, hoc autem praeter alios *Engelhardus*, militia celebris sed caelebs, & *Wilhelmus* Magdalenz de Waldau maritus, a quo Amplissimus *Rittershusius* tabulam suam orsus est: hic *Godofredum* reliquit, iste *Godofredum* junctorem, hic *Albertum*, qui *Wilhelmi* patet est: quem superiori seculo patrem habuere *Adamus, Godofredus* Canonicus Bambergenfis & Augustanus, *Ioannes* atque *Bernardus* primi in gente tua Baronum titulo ornati. Ad ^{Barones} dit de Bernardo Bucelinus: Anno Chr. 1561. caelebs decessit, memorabile plerumque familiae non diu superstitis post status mutationem futurae. At gens haec incluta, tunc quoque per Dei gratiam superest. Cum *Adami* filius *Ioannes Andreas* (qui Bucelino *Wolfgangus Andreas* dicitur, & 1585. mortuus est) *Iohannem Adamum* reliquerit, hic iterum ^{Comes} *Georgium Albertum* atque *Ioannem Fridericum*, qui morte sua 1650. reliquit *Albertum Fridericum* nunc gratia Augusti nostri Illustrissimo *Comitis* axiomate ornatum.

§. II. Scutum gentile apud *Sibmach. Wapentb. P. 1. pag. 19.* simplex est, ^{Scutum, Galea,} aureum duobus leonibus gradientibus coccineis insignit. Galea vero dux incumbunt, prior coronata sustinet inter expanfas alas duas nigras foliis aureis sparsas leonem exorientem coronatum aureum: Ex altera protenditur cum collo caput lupi nigrum, aureo ore ouiculam nigram portantis, nullo reuinctum aureo. *Lacina* etiam extra analogiam tinctur. scutariae sunt aureae & atrae. In hoc vero gentili simbolo etiam aucta dignitate nihil immutatum est.

§. III. Ex hoc apparet, scutum, quod *Bucelinus* genti tribuit, tribus fasciis ^{In Bucelia, scutum alienum, Titulus,} exaratum, per errorem ei assignatum esse.

§. IV. Titulus habet: *Comes in Wolfstein, Dominus in Obern-Sulzburg & Pyrenbaum.* Quod *Sulzburg* attinet, forte est ex matrimonio *Werneri Wolfsteinii* & *Margaretæ de Sulzburg*, circa finem seculi decimi tertii, vel quarti initium.

§. V. Inter Imperii proceres sunt, & connumerantur *Bavarico circulo.* vid. ^{Inter proceres imperii.} *Zeidler. de x. circ. T. 4. p. 215.*

CAPUT LIII.

Com. de Isenburg & Bidingen.

A R G U M E N T U M.

1. *Varia loca nominis Isenburg seu Eisenburg. Veteres Comites.*
2. *Origo gentis Isenburgis ad Rhinam.*
3. *Deductio lineae inferioris Isenburgicae seu Grensaviae. Salentinus Elector. Ernestus.*
4. *Bidingenses. Linea prior Grensaviae.*
5. *Continuatio Bidingensium. Dietericus Archi-*

episc. Moguntinus. Linea Kelferstacensis. Eisenheim. Iterum Offenbachia. Bidingensium.

6. *Scutum. Apex.*
7. *Annoio concessus leo. Hardecius.*
8. *Linea inferioris Isenburgicae cunctum.*
9. *Isenburgum iuncto & titulis Wiedensium.*
10. *Tutulus. Isenburg infer. Successio. Agrariorum praesentio.*
11. *Bidingen. Superior Comitatus.*

§. I.

Varia loca
nominis
Isenburg.
seu Eisen-
burg.

IN Germania nostra plures sunt Comitatus, Dominia, arces, quibus ferrei montis vel castri, *Isenburg, Isenburg, Eisenburg, Eisenberg* (qui veterum chartarum plures lustravit, invenit talium nominum inscriptionem variam, nec illud à superiorum te- culorum orthographiæ minus curiosorum more abhorreere,) appellatio fuit. In *Osterlandia* Comitatus *Isenburgus* seu *Eisenbergus* fuit, quem 1395. Wilhelmus Mar- chio Misniae comparatè dicitur, & cuius nunc etiam symbolum in Saxonicis ely- peo visitur, unde de eo egimus in comm. de Sax. insign. l. 1. n. 27. Aliud *Isenburgum ad Rubram* in Westphalia situm est, quod ex Marciano Altenacensi tamquam *Elbertardus* filius Adolphi C. Altenacensis atque frater *Engelberti* Comitis Montium una cum cas- tris *Lippe* & *Nienburg* tenuerat, & ad filium aut ex Arnolde filio nepotem *Fridericum* transmisit, qui more ejus seculi, quo a ditioribus quisque suis cognominari sole- bant, dictus est Comes *Isenburgus*, sed ob agnatum Engelbertum Archiepiscopum Coloniensem trucidatum supplicio 1227. perit, unde dirutus in pœnam castri auxilio Colonienfium agnati Marciani ditiorum majorem partem occuparunt, sed quod ex illo *Fridericus* & *Margareta* Limburgia *Theodoricus* & *Fridericus* filii super- eissent, his auxilio avunculi Limburgensis pars hereditatis paternæ recuperata, & 1243. transactio instituta est, illi vero à *Limburgo ad Larnam* demum nomine Comitum Limburgentium, *Isenburgensium*, nec non tota, quæ avunculi tenebant, cum Leone Limburgio commutata, autores *Styruntorum*, qui nunc etiam superant. (de quare egimus superius L. 2. c. 51. n. 5. seq.) Aliud castrum est ad *Rubeaquon* seu *Ruffach* in Altiâ *Isenburg* seu *Eisenburg* à *Dagoberto* conditum, caput sedes Episcoporum Argentorarentium, sed dirutum. *Isenberga* quoque in *Waldecensibus* est, unde Comitum aliqua linea denominatur, & in ea arce sedes vidua est. Sed & in *Svevia* *Eisenberga* est, à qua *Freibergiorum* una linea denominatur *Eisenberga* (supra c. 40. n. 6. 9.) Inprimis vero celebris est Comitatus *Isenburgus* seu *Isenburgus* à castro familiari non procul *Rhenovita* dictus, cuius Dominos & eorum insignia hic considerabimus. Porro non uno modo nomen hoc olim scriptum esse argumento est subscriptio diplomatis apud *Nicol. Serar. Rerum Azoenit.* cui anno 1135. *Regenoldus* & *Cerlactus de Isenburg* subscripserunt. In libro torneamentorum, pag. 23 referitur *Magdeburgensis* ludis 938. interfuisse *Joannes* Comes in *Eysenburg*. In toinam *Brunsvic.* pag. 996. *Arnoldus Dn. in Eisenburg*, quem ob hanc tituli variationem regenti Comitum putant fuisse filium vel fratrem.

Veteres
Comites.

Origo
gentis.

§ 11. Quæ pleratumque Illustrissimarum familiarum fata fuerunt, ut & docu- menta pleraque antiquiora variis casibus perierint, & præsertim minus cunctis in sua po- genie notanda fuerint, eadem hujus etiam fors est, unde postquam seriem non nisi ad *Henricum Isenburgum Comitem*, qui à 1240. usque ad 1286. floruit, deducere habebimus licuit. Ex hujus autem hand dubie majoribus fuit *Helfo Comes & Dn. de Isenburg*, qui 1140. vixit, & conjugem habuit filiam *Ludovicæ senioris Comitis in Ardenis, Do- mini Fesalia, Bopartia, Coarsani & Lanfemii*. Hujus alius *Ludovicus junior*, qui cum uxore *Gutha de Borneburg* in cœnobium *Præmonstratense*, quod fundaverat, huc

quæde

quade Gottes dictum, ingressus & 1185. mortuus est, Iſenburgicis ditiones tradidit: qui magna ex parte illas. *Nicolaus* vel *Catimelbocensibus* veniendete. Heilone autē natus dicitur *Arnoldus* Episcopus *Ursperctinus* 1107. & *Ioannes Com. & Dominus de Iſenburꝝ* 1183. *Irngardus* *Catimelbocensis* maritus. Hinc video hinc assignari *Fridrichū, Engelberthū & Brunonem* Episcopos *Ursperctenses*, *Dietericum* Episcopum *Monasterium*, & *Lotharium* *praepositum* *Coloniensem ad S. Cuthberti*, cum *Fridrichi* filium *Dietericum* nominari, qui *Henrici* supra memorati pater fuerit. Verum enim vero *Fridericus* ille cum hactenus, quod §. superiori nominimus ad *Mirenam* familiam spectat, & alterus *Iſenburꝝ ad Ruram* tunc Comes, gente atque sanguine a nostris distans, & quod alibi deduximus, *Limburchorum*, *Styruntorum* tator. *Henrici* veto trater creditur fuisse *Arnoldus* Comes, qui inter Electores & Archiepiscopos *Treuerenses* relictus, & 1259. excellit.

Iſenburgii ad Ruram.

§. 111. *Henrico* creditur uxor fuisse ex *Limburchorum ad Lanum* gente. Eo vero nati sunt *Gerlacus*, *Ludovicus* & *Eberhardus*. Ex his *Ludovicus* Badingensis rami tator indubie est, ab *Eberhardo* reliqua linea dicta de *Neder-Iſenburꝝ*, quam tamen alii à *Gerlaco* derivant, sed de ingraduum assignatione video non nihil variari. Hic dabo ab illustissima familia submittitaram, isto ordine, ut *Eberhardo* genitus sit *Salentinus* maritus *Margaretæ C. Solmenis*, qui fratrem habuit *Gerlacum* maritum *Judithæ Eppſheimæ*, & filium *Salentinum II.* cui ad *Adelheide* filia *Liberhardi* Dn. de *Grenſau* seu *Grenzau* agnata nuptud Dominum obtigit. *Salentinus II.* natus *Salentinus* Canonicus *Mogunt.* 1229. & praepositus *Coloniensis* 1472. extinctus, & *Gerlacus*, ex *Hildegardi* filia *Arnoldi* Dn. de *Direk* pater *Salentini*, quo & *Margareta* f. *Bernardi C. Solmenis* nati *Salentinus Comes Iſenburꝝ & Dn. in Iohannisberg*, prope *Lucenburgum*, *Hypothecarius* *Dominus* opidi *Namun*, qui uxorem habuit *Elſabethe* f. *Henrici Dn. de Hreſſen* seu *Hunoldſten* atque *Gerlacus Dominus in Grenſau*, qui successit ex *Anaſtaſia* Com. de *Mers*, praeter *Joannem Electorem Treuerensem*, qui ab *Alberto* *Brandeburgio* plurimum vexatus 1566. deceſſit, *Gerlacum*, & *Henricum* successorem: Hic iterum ex *Margareta* *Wethenna* *Salentinum, Antonium*, & *Joannem Caronicum*: Ex his *Antonio* 1577. improle ex *Antonia* *Penelope* *Brederodia* mortuo, *Salentinus*, qui *Archiepiscopus Coloniensis* & *Episcopus Paderbornius* fuerat, nuptam cum *Comitatus* regimine commutavit, & ex *Antonia* *Wilhelma* *Lignesia* *Arenbergia* suscepit *Ernestum*, qui Comes *Iſenburꝝ & Dn. Grenſau*, *Hispania* *Camerarius* & *Conſiliarius* *Status & belli*, *Campi* *Mareſcallus*, & *Eques* *Aurifer* velleſſi 1664. nullis ex *Carolina* *Pr. Arenbergia* & *Maria* *Anna* *Holenzollerana* relictiſ libris deceſſens suam clauſit lineam.

De ditione hinc inferioris Iſenburgicae l. Grenſau.

Salentinus Elector.

Ernestus.

§. 112. Quod ad *Ludovicum* attinet, cujus linea superior *Iſenburgica* vel *Badingensis* dicta est: is *Helvzigem Badingensem* ex parte hereditem uxorem habuit, & adhuc 1302. vixit. Habuit filios *Henricum*, cui *Lita* de *Hohentels* uxor, *Ludovicum* praepositum *Wezlarientem*, *Wilhelmum* successorem sed a *Waldæ*, *Fridericum* & *Lotharium* seu *Lutherum* antea *Ecclesiasticum*, sed dem *Henricus* *Munzenbergiae* maritum. Hic in suis 1321. numeravit *Budingem*, *Eckartshausen*, *Flosbach*, tertiam partem in *Wosferborn*, die gericht *Silſinhausen*, *Bredenau*, *Silſinbach*, *Nauenred*, *Erbach*, quae omnia sua & quidem teuda vocat, tertiam partem in *Seelbold*, *Erbachtheil am Landgericht*, partem in *Eſſelbach*, *Cleeburg* gericht a *med. Grenſau* cum appertinentiis, *Filſnar*, &c. 1324. una cum *Trumbergio* a *Godofredo* Dn. de *Bruneck* emit ejus partem in *Burger* *av. ſtu* *Grinhufino*, nec non 1335. a *Trimbergus* *Burſtem* & *Henſham*. Eo nati *Henricus* & *Philippus*, quorum hunc pater parochiae *Budingensis* praesentavit 1324. sed patri & iratri rebellis tactus est: res transacta 1337. eiſe concessa *Grenſavia*. Eo natus *Eberhardus* Dn. in *Grenſau*, qui 1371. cum patruo & patrueli pactus est, ut agnati *Gerlacus Iſenburgii* *Dominus* hereditatem armis occuparent: & posthac nihil *Iſenburgiorum* honorum *Principi* conquam vendere liceret. Eo atque *Mechtilde* *C. Marcana* nati *Philippus*, *Mechtildis* conux *Joannis C. Nassoviae* & *Adelheidis* uxor *Salentini C. Iſenburgii*. Illo mortuo *Dieterus* Comes *Iſenburgicus* transigen: cum *Abbates* *Matthiae* *Trevis* feudi *Dominio* *Filmariam* obtinet, *Grenſavia* autem ad *Iſenburgii* inferioris *Comites* delabitur.

Lines prior Grae 1412.

sieben gelber oder goldfarber linden-blätter abwärts gefehet. Quibus verbis etiam apud ex describitur, videlicet jugum expansum alatum nigratum, quarum lingue septenis foliis tiliæ aureis spargitur. Laciniæ sunt argenteæ & atræ.

§. vii. Diximus Comes Antonii scutum novo auctâ esse decore, imposito nimirum ^{Antonio concellus lico.} fasciis gentilibus parmula *cœrulea leone aureo*, cuius lingua & falcule rubent, insignita: hinc etiam aduersus galeæ insidet inter alia ramibz foliis sparsis. *Lacina* etiam hinc atræ & argenteæ, isthinc aureæ & cælestinae circumtunduntur. Ita verba habent diplomatis: Dieses nachgeschriebene wapen und kleynodt / so weyland Eam / Grafens Antoni / vorältern die Craven von der Hardeck außsetret und gebanet haben / und durch absterben denselben außdachtz männlichen stammens uns und dem Reich heint gefallen ist / nemlich ein blauer oder laur / farber schilt / darinnen für sich außrechts ein gelber oder goldfarber löw mit außschlagender rother zungen und klauen / außgeroffenen brust / stute vor der rechte prantzen gegen der vordern liberat den schiltz und die lunde abwärts haltend in mitte d. 5. bestimmeten tores alten Ysenburgischen wapens / und dann auß dem helm zwischen beeden nügeln außrechts auch einen gelben oder goldfarben löwen mit außgeschlaener rothen zunge und rothen klauen. Porro audimus ab *Hardecis* esse hinc leonem, et nos in Antoni majoribus numerari. Fateor autem me non habere, quod de hac re dicam, qui nec *Hardecis* in avis Antoni iuxta genealogias hætenus visas deprehendo, nec facis discerno, an idem sint *Hardecis* Austriaci, quorum iam insignia & titulus isto tempore in Præscheneckia familia fuerat. vid. supra c. 22. an alii qui sic vocantur, von der Hardeck. Porro linea *Antonii* Kestelspanien in ejus filijs terminata, hoc quoque symbolum desinit. ^{Hardecis.}

§. viii. Quod inferioris *Ysenburgi* lineam atinet, illi video tribui in *argento duas fascias rubeas*, quales etiam sunt in *Sibmachi* Wapenb. P. 1. pag. 17. in laterculo primo & quarto *Ysenburgio*, & quidem tales ab illa familia diutius geitatas non dubito: quod aliqui errore factum existimant, ego vero suspicor, ex more superiorum seculorum soliti factum, quo pluries duo fratres distinguendis hinc colores figurarum soliti sunt mutare. Relatum accepi, cum *Ernestus* istius lineæ ultimus *Budingem* aliquando accessisset, vidissetque insignia fasciarum nigrarum, agnovisse suorum *paries*, & de eo meditatam, ut has suas mutaret: quod factum esse ex eo video, quando *Christ. inf. Eq. A. V. n. 373*. Ernesti scutum & bricem argento & nigro pingit, sicuti supra descriptimus. In *Sibmacher* autem tuberculis ta cui in quadrupetto scuto, opponuntur binæ fasciæ nigræ aut in ducte laterculorum secundi & tertii. Ita etiam duas imponit galeas, utramque iugo expanso alatum ornatum, quarum subinde prior argenteo duas fascias rubeas, altera aurea nigras continet. *Lacina* sunt hinc atræ & argenteæ, isthinc nigræ & atræ. Forte dixeris *Grensfaviam* altero simbolo notari.

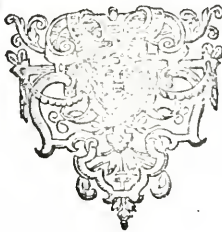
§. ix. In *Wriedensi* scuto L. 1. c. 99. n. 2. §. vidimus itidem *fascias rubeas Ysenburgias*, de quibus illud prioribus addendum est. Joannem C. *Ysenburgi* ex *Budingensi* bus 1376. cum *Wilhelmo* Com. *Wiedensi* de agnati *Getlacii* *Ysenburgi* hereditate ad hunc. ^{Ysenburg in luto & titulis Wiedensium.} quam unde jus *Wiedensibus* fuerit nondum competi, ita pactum esse, ut filius *Wilhelmi* *Getlacii* *Joannis* filiam *Agnetem* duceret, & istam tibi vindicaret: ob quod in castro familiarum *Ysenburg* portio sua est *Wiedensibus*, & 1452. *Getlacius* & *Agnes* renunciat univ. *dynastia* *Budingem* & reliqua successioni *Joannis*.

§. x. Titulus simplex est: *Comites de Ysenburg & Budingem*. *Ysenburgi* nomen notat ipsum Comitatum, à castro illo gentili denominatum, qui annumeratur *creculo inferiori* *Rhenano* seu Electorali. Porro extincto 1664. *Ernesto* sine liberis agnati confestim misere, qui possessionem apprehenderent, sed perire, ab Electoralibus *Trevirensi* & *Palatino* proprio nomine, & ab *Abb. Fuldeni* nomine *Baronis de Waldersdorf*, qui pridem feudorum *Fuldensium* expectati, am obtinuerat, eam jam occupatam; unde *Ysenburgi* querelas suas detulere, nec tamen responsa categorica obtinere, hætenus veto tumultibus bellicis a persequenda præsentione, agnatione nixa, impediti de futuro successu melius spectant. ^{Agno. rum præ. tendis.}

Budingem.
Superior
Comitatus

§. XI. Budingæ titulo simul reliquas ditiones ab ista linea vario jure accepit. Ita comprehendi non dubito, quas nomine Ober Etsenburg appellare solebat. In Comitatus est in superiori Rhenano circulo, & Comitatus in *anno 1776*. Ita in matricula apud *Zeller. itin. Germ. P. 2. p. 12. 22.* legitur Ober Etsenburg und Bidingen. Non quod in his ditionibus aliud hujus nominis castrum sit, respectu alterius superius Henburgum dictum, sed eo sensu, ut intelligantur provincie superiores gentis Henburgicæ. Sicuti simili modo nonnunquam Liechtenbergicæ & conterminæ ditiones vocantur superior Comitatus Hanoicus, seu potius familia Hanoicæ. Porro audivimus *Budingam* ab *H. l. v. g.* allatam esse familiæ. Scendum vero præter *Helvigem* tres adhuc fuisse illas Budingenses, electas in tamis *Brauneciam, Brubergeriam, Trumbergeriam*: quæ adeo hereditatem simul cum Henburgicis adiere. Deinceps vero paulatim vario jure & non uno contractu ad Henburgios reliquæ etiam portiones delatæ sunt. Ipsos *Budingenses* dynastas quod concernit, in tornicam *Magdeburg. 934.* mentio fit *Margaretæ* viduæ *Dietrici Dn. de Buningen*, in *Trevirensi 1019. Volfgangi Dn. de Budingen.* 1209. in *Wormaticum Antonii Dn. de Budingen.* Ita & 1195. *Hartmannus Dn. de Budingen* cœnobium *Conradus* condidit: Justam vero genealogiam non vidi. *Helvigis* Budingentis heres in illo usâ est insignito mulieris figura, longa veste, & dextræ accipitem impositum gerentis. Quod tamen non tam dignum familiare esse reor, quam ex consuetudine illius seculi, quo ab illis, qui frequenter antiqua monumenta spectarunt, accepi, tam nunc nobiles & illustres tamias eo habitu suam sigillis impressisse imaginem,

FINIS LIBRI TERTII.

INDEX PRIMUS

Familiarum quarum integra scuta explicantur, assignato numero libri, capitis & paginae, nec non tabulae aenea in qua reperiuntur, una cum correctionibus & emendationibus necessariis.

A Bensperg Com. II, 100, 543. Tab. XXIV.
 Agullon Duc. Famil. Vignrod. II, 66, 505. T. b. XX.
 Albx Dux fam. Toler. I, 28, 371. tab. XIII
 Alberta fam. Duc. de Luyas & de Chaunes I, 1, 1. tab. 1.
 Albretaba Donx'es qua Reg. Navarra. I, 2, 3. tab. 1.
 Albuquerque Duc. fam. Cueva. II, 17, 413. tab. IV. & XVI.
 Aldenburg. Com. III, 12, 616. tab. XXVII.
 Alenfon. Dux. fam. Fr. no. I, 24, 112. tab. VI
 Alcantara March. fam. Ofor. I, 68, 277. tab. XI.
 Althann Com. II, 1, 377. tab. XV.
 Andinus Dux. fam. Franc. I, 24, 112. tab. VI.
 Anglia Regn. I, 29. tab. 1.
 Anhalt Princ. I, 5, 33. tab. 1.
 Araufonius Princ. (Orange.) III, 26, 657. tab. XXIX.
 Arcos Dux. famil. Pont II, 1, 283. tab. XI.
 Arenberg. princ. I, 4, 23. tab. I. (Ad n. 3. p. 24. adde. Familia refertur ad Walterium de Ligne, qui 1280. vixit, & ejus nepos Joannes Dn. de Ligne Eustachium heredem Baldanfonii duxit. Joannis pronepos Antonius 1502. Comitum Fauquenberz emit: ejus filius Jacobus 1549. Comes, pronepos Lamoralus 1602. ab Archiduce Alberto Princeps de Ligne creatus est. Antonii patruus Wilhelmus Arenbergiorum fator est.)
 Argentensis Episc. III, 19, 626. tab. XXVIII.
 Arpajon Dux. II, 2, 377. tab. XV.
 Arquien M. famil. la Grange. III, 20, 628. tab. XXVIII.
 Artexia Com. fam. Franc. I, 24, 118. tab. VI.
 Afcania fam. I, 5, 25. tab. I. (p. 37. 434. d. na. adde vel duodecim.)
 Aspan. Bar. II, 3, 379. tab. XV.
 Aspermoix. C. de Reckham. III, 1, 577. tab. XXVI.
 Astorga March. fam. Oforio. I, 68, 277. tab. XI.
 Astetina Dom. I, 6, 39. tab. I.
 Avalos I, 7, 41. tab. I.
 Augullanus Episc. III, 40, 729. tab. XXXII.
 Aumontii Dux. I, 3, 41. tab. I.
 Aureliani Dux. fam. Franc. I, 24, 118. tab. VI.
 Auriav. Doris.
 Austriae Domus. I, 9, 42. tab. II. (p. 43. ubi dicitur, a quibus Imperialis rostrum & crux coecingit, adde sepius vero auro tulg. ut. p. 35. ad num. 42. Ad verba: Duces detecere. Anticeps adhuc quatio est, num Albertus Tirolis Comes successit Meraniae Duci postea-

moan vero id potiorib. argumentis d. M. in huius secundo Goritiae Comate sit statuendum? In utramque partem argumenta speciosa sunt, quae Vir illustri & de patria optime meritis subministravit: quibus probe expectatis vicalid colligas, quom non obicitur argumentis apparere, Tirolensis Comitibus & Meraniae Ducis separatatos fuisse Principatus, qui post ejusdem Ottonis obitum paulatim coalescent, possessibus dimisso Meraniae Ducum (utpote alieno) & retento Tirolis Comitatu (quippe proprio suo) à castro Tirol (cuius nomen certus assignatus distrius Capitano Athefino. vulgo dem. and. Faustmann an der Esch und Burgrafen zu Grotz/ immediate patens) derivato titulo contentis: quo hodie comprehenditur, quicquid iis in partibus olim Goritensium, Meraniensium seu Meraniorum atque Tirolensium fuit Principum divisum, non tam ex vulgari loquendo: ut, quam quod omnium ditionis anno 1507. Maximiliano Caesare, & in unam tandem provinciam redactae sunt. P. 56. ad em. I. 6. 42. ad verba *Totius Tirolis Domus*. Ab illustri Viri rostrum: Procedunt haec omnia eo sensu, quo Tirolensis comitatus anno 1284. iungebatur, cuius temporis hic argument. o. sit: nam ab anno 1272. quo Manihardus junior ejusque frater Albertus paterna inter se dividerent bona, Tirolensis ditionis non adhuc reputabatur sed Goritensis, quod à propugnaculo ad oram Vallis Pusterle usque Postthal adu. M. P. adberclausen Carinthiam versus protenditur: donec anno 1507. post obitum Leonardi postlemi Goritiae Comitibus, uti ante insinuatam, & ab ipso autore f. 63. & 67. de Goritia quoque notatur sub Maximiliano Imp. coalescere: Tellis est Nigul. I. bund. V. an. Chamund. f. 75. Eodem modo etiam intelligendam ac explicandam venit, quando legitur à Margareta cognomento Mantuffina Comarum Tirolensem anno 1367. Rudolfo, Alberto & Leopoldo Austriae fratrib. dono datum esse: etenim & tunc pars illa, quae Alberto Goritensi in divisione obvenit, non denotatur: si autem Comitatum in recere ori sumamus & continuatione, qualis nempe nunc est, non exigua sine pars dicitur Manihardo, nam terra & Domina Mantuffa Carinthiam versus, eorum Comitibus Goritiae puerant, vi recetis provincialis ann. 1511. tunc demum Tirolis accesserit: vide pag. 1511. jährlige Zuehlfchard.

Index Primus.

libellum anfang: ibi, auch die von Vräläten/ Adel und Stätten und gerichteten bemeldter unfer Fürstl. Gräflichkeit Türol mit samt den unterthanen und leuten in der Gräflichkeit uns auch dem Ruffsthal 2c. p. 61. n. 63. Alface Landgraviatus superior notatur bartheo cum coronis, sed inferior baltheo retentato, quæ hic non distincti. vid. Beruh. Chron. Chron. All. L. 3. pr. & ipse aliqua in tavi L. 3. c. 19. P. 63. §. 68. l. 8. à fin. alteram ateam, lege *auream.*)

Baden March II, 4, 380. Tab. III.
Bala Siciliana March. Fam. Mendoza, I, 63, 254. Tab. X.

Bamberg. Episc. II, 5, 387. tab. XXV.
Barby Com. III, 2, 180. tab. XXVI.
Bavarico-Palatina Domus. III, 2, 7, 666. tab. XXX
Beauvillers f. Bellovillerii D. de S. Aignan. I, 10, 68. tab. III.

Bemelberg. Bar. II, 7, 394. tab. XV.
Bentheim Com. II, 11, 70. tab. III.
Beringen Com. fam. Afsan I, 5, 35. tab. I.
Berry Dux. fam. Franc. III, 2, 7, 666. tab. VI.
Berthuna Dom. Duc. de Sully, Berthune, Charrots. II, 6, 391. tab. XV.

Borgia Duc. Gandia I, 12, 74. tab. III.
Boynsburg Bar. II, 7, 394. tab. XV.
ex Brabant. C. de Walheim, & Dn. de Wittem. III, 3, 582. tab. XXVI.

Bracciani Dux. fam. Ursina. II, 10, 6, 557. tab. XXIV.

Bragantia Dux. fam. Pottingall. I, 72, 283. tab. XII.

Brancacci. D. de Villars. III, 4, 581. tab. XXVI.
Brandenburg. Elect. & March. I, 13, 74. tab. III.
(Ad p. 75. n. 44. post verba: *usurpatam vid.*

Adde: ex conventione de super mitturam: et utramque lineam mense Oct. 1650. quo etiam septem galæ sumtæ. Post verba: *etæneo pingitur laterculo.* Id vero per errorem, nam esse debet argentea in initio, quales etiam laciniæ scutum tegunt. Hæc tessera Cameracensis demum aserta est 1660.)

Brandis Com. III, 5, 584. tab. XXVI.
Brederode. Com. & Dom. II, 8, 395. tab. XV.
Briffac Dux. fam. Coffe. II, 15, 421. tab. XV.
Britannia M. Reges. I, 3, 9. tab. I.
Brixinens. Episc. III, 6, 585. tab. XXVI.

Bronchorst C. Anholt. III, 7, 587. tab. XXVI.
Brunsvici Duces. II, 9, 397. tab. III. sed accuratior, tab. XV.

Budes C. Gutbrun. I, 14, 98. tab. III.
Bullion Dux. fam. Turris. I, 9, 351. tab. XIV.
Burnonville Duc. II, 10, 410. tab. XV.
Burgundia Dux. Fam. Franc. I, 24, 119. tab. VI.

Cambout D. de Coislin. II, 11, 412. tab. XV.
Cannete March. fam. Mendoz. I, 63, 254. tab. X.

Cardona Dux. fam. Cordub. II, 14, 419. tab. XVI
Castellæ Com. II, 12, 411. tab. IV.
Cerdz. D. Medina Celi. I, 15, 99. tab. IV.
Chabor. Dux de Rohan. I, 7, 316. tab. XII.
Chaunes Dux. fam. Albert. I, 12, 2. tab. I.

Chateaucneuf. March. fam. Senneterre. II, 8, 7, 530. tab. XXII.

Choteul. Dux. I, 16, 100. tab. IV. (Ad p. 111. J. consilie memorati patet fuit Rex. et d. J. avus Rogerius, proavus Reynardus I. qui 1084. vixit.)

Chollon t. ch. Com. I, 4, 7, 212. tab. VIII.

Clivix Duc. II, 4, 6, 469. tab. XVIII.

Colonix Archiep. & Elect. III, 2, 579. tab. IV. & XXVI.

Clam Bar. II, 13, 415. tab. XVI.

Coislin Dux. fam. Cambout. II, 11, 412. tab. XV.

Columnia Dom. I, 17, 100. tab. IV. (Ad p. 111. J. delphus de Mugnos dicit nomen Columnium à fratribus duobus Carno & Varro filis Meræ qui castrum extruxerunt, & n. c. u. mediæ ære columnam collocaverunt, à eua castello & familiæ nomen. Coniuntur tam familia in duabus lineis. 1. Comitibus Neapolitani Laurentii Columnæ D. Palenii ejusque fratris Philippi Principis de Taurino & Sonnino. 2. Ducis Carbonaria & prince Palæstrinæ Julii Cæsaris. Nomen tertium Ducum de Gallicaræ & Zagarola 1660. in Pompejo de fecit.)

Concin. Com. & Bar. I, 18, 121. tab. IV. (Ad p. 102. n. 4. post *sinistrum* adde *argentum*.)

Condeus princ. fam. Franc. II, 24, 117. tab. VI.

Conty. punc. fam. Franc. I, 24, 118. tab. VI.

Coramix Com. fam. Mendoza. I, 63, 254. tab. X.

Cordubensis Dom. II, 14, 415. tab. XVI. (Ad p. 104. emortalis Consilii Cordub. D. Sente designatur 1606. sed 1578. mortuus est. Verum 1606. obit fororis ejus Beatricis ex I. rnanando de Angrefofa & Cardona filius Antonius.)

Coffe. D. de Briffac. II, 15, 421. tab. XV.
Cregua Domus. II, 6, 322. tab. IV.

Criechingen C. & Bar. III, 9, 696. tab. XVI.

Cronberg Com. I, 19, 102. tab. IV. (Ad p. 102. n. 2. 170. rubra *fasciam refert auream* lege *aurea fasciam refert rubeam.*)

Croviaca feu Croja Dom. III, 10, 397. tab. IV.

Cruffol D. Utex. I, 20, 105. tab. IV. (Ad p. 105. n. 3. post *quaternus* adde, *vel f. e. quaternus*.)

Cueva D. Albuquerque. II, 17, 428. tab. IV. & XVI.

Curienf. Episcop. II, 11, 600. tab. XXVI.

Dania Rex. III, 12, 602. tab. V. & XXVII.
Davalos. I, 7, 41. tab. I.

Damm Com. III, 12, 617. tab. V.

Dauvet des Marcs. II, 18, 429. tab. XVI.

Degenberg. II, 19, 430. tab. XVI. (Ad p. 105. n. 3. loco verborum: in *quorum uno*. &c. Legasit. t. c. t. familiam Sigismundo 1602. Possortu ubi sunt: Barones in Degenberg. Domini Schwa. z. ch. & Greyllent. in. heredit. 11. 20. lz Magistri Erbbesmenten Bavaria.)

Delfinus. fam. Franc. I, 24, 117. tab. V.

Dhona Burggr. II, 20, 430. tab. V.

Dietrichheim. II, 21, 432. tab. V. (Ad p. 105. n. 3. post: *12va tres plumas struthionis ad argenteas*, lege *aureas*, cum *impre. 2. argenteas*.)

Doia. II, 22, 436. tab. VI.

Index Primus.

Dotzi Bar. III, 14, 619. Tab. XXVIII.
 Durfort D. Duras. III, 15, 619. tab. XXVIII.

ECK Bar. III, 41, 732. Tab. V.
 Egmond Com. I, 21, 106. tab. V.
 Eichstett Episc. III, 42, 733. tab. XXXII.
 Ebrauf Dux. I, 58, 237. tab. IX.
 Emsf. Hohenems. III, 16, 619. tab. XXVIII.
 Engoulesme Dux. I, 24, 112. tab. VI.
 Erpach Com. II, 23, 437. tab. V.
 Escalonx Dux. fam. Pachet. I, 69, 277. tabul. XI.
 Espéron Dux. fam. Nogaret. I, 66, 272. tab. XI.
 Estampes Dom. III, 17, 620. tab. XXVIII.
 Estenles. I, 6, 59. tab. I.
 Estrees Dux. II, 2, 442. tab. XVI.
 Evreux Com. fam. Franc. I, 24, 112. tab. VI.

FArnesii D. Parmæ. I, 22, 107. tab. V. (Ex his vixit principio seculi undecimi Paponius Farnesius, cuius filius Bartholomeus Aldobrandinus Farnesius, alius Rainutus, gentem propagavit. Rainutus VI. suscepit duarum linearum auctores Petrum Ludovicum Pontificis Pauli III. patrem, à quo Parmenses, & Bartholomeum, à quo Ducis Latetæ, quam lineam 1662. clausit Hieronymus Farnesius.)
 Ferix Duc. fam. Cordub. II, 14, 417. 420. tab. XVI.
 la Ferté Dux. fam. Senneterre. II, 87, 530. tabul. XXII.
 Fleckenstein Bar. I, 23, 102. tab. V.
 Florentiæ Magn. Dux. fam. Medic. I, 62, 251. tab. X.
 Foix D. de Renda. II, 25, 443. tab. XVI.
 Franciæ Regn. I, 24, 109. tab. VI.
 Frauenberg. II, 26, 446. tab. XVI.
 Fraunhofen f. Fronhofen. II, 27, 448. tab. XVI.
 Freundsberg teu Fronsberg. II, 28, 448. tab. XVII.
 (p. 449. n. 5. in duteis lege in duteis.)
 Frias Dux. fam. Velsco. I, 95, 372. tab. XIV.
 Fridland Dux. II, 108, 564.
 Frisia. vid. Ostfisia.
 Fusing. Episc. III, 27, 679. tab. XXX.
 Fuchs de Fuchsberg Com. III, 18, 621. tab. XXVIII.
 Fuggei Com. I, 25, 127. tab. VI.
 Fülltenberg Princ. & Com. III, 19, 622. tab. XXVIII.

GAndix Dux. fam. Borgia. I, 12, 74. tab. III.
 G ymnann Bar. I, 26, 128. tab. VI.
 Gera Bar. II, 29, 449. tab. XVII.
 Geysersberg Com. I, 27, 129. tab. VII.
 Gienger. Bar. 50, 450. tab. XVII. (p. 450. l. ult. - inferiori. argentea lege aurea.)
 Gileis Bar. II, 31, 451. tab. XVII.
 Giron. Dux Orlunx. I, 28, 129. tab. VII.
 Gleichen Com. II, 32, 451. tab. XVII. (p. 453. n. 4. Crucis Pyrmontanæ arcem ex Sibma-

chero trado. eam vero à Comitibus N'al. decies argento vidi tingi.)
 Gondy D. de Rais. II, 33, 453. tab. XVII. (ad §. 1. Familiam pluribus deducit Lugon. Gammurin. geneal. Turc. & Umbi. Reterontui ad Fortem Gondii circa 1299. cuius filius Bellicofus Gondii circa 140. claruit. Postea adde p. 454. l. 2. post fratrem addo: 1676. mortuum. Lm. 4. post Lesfigueres adde, ad quem ita hereditas translata.)
 Gonzage D. Mantua. I, 29, 130. t. b. VII.
 Gorrevod D. de Pontdevaux. II, 34, 454. tab. XVII.
 Grammontan. Dux. I, 30, 140. tab. VII.
 Grancey Com. fam. Rouxel. II, 76, 517. tab. XXI.
 la Grange M. Arquiens. III, 20, 628. tabul. XXVIII.
 Graveneck Com. & Bar. II, 35, 455. tab. XVII.
 Greiffenclau de Volraths. III, 21, 630. tab. XXVIII.
 Greiffen Bar. II, 36, 456. tab. XVII. (sub fin. §. 2. adde: detecisse familia dicitur 1659. in Rudolphi.)
 Grimaldi princ. de Monaco. II, 37, 456. tabul. XVII. (Familiam peculiari libro descripsit Carolus Venasque.)
 Grenthal Bar. III, 43, 735. tab. xxxiii.
 Guebriant Com. fam. Budes. I, 14, 92. tabul. III.
 Guelfica domus. II, 39, 397. tab. III & XV.
 Guevare Com. Ognate. I, 31, 142. tab. VII.
 Guldenlow Com. III, 12, 615. tab. XXVII.
 Gumpenberg. II, 38, 459. tab. XVII.
 Gutenstein. II, 39, 459. tab. XVII. (Familiam descripsit Bohuslaus Balbinus Jesuita.)
 Guzmanna domus. I, 32, 142. tab. VII.

HAG Com. II, 26, 446. tab. XVI.
 Hager ab Alentitieg. II, 40, 460. tab. XVIII.
 Hanovix Com. II, 41, 460. tab. XVIII. (p. 461. n. 8. coccineo pileo rubro dele rubro.)
 Harcourt Princ. Dom. Lotharing. I, 58, 237. tab. IX.
 Hardeck Com. III, 12, 631. tab. XXVIII.
 Harlei de Chanvalon. I, 33, 143. tab. VII.
 Harrach Com. I, 24, 145. tab. VII.
 Hassix Landgr. III, 23, 634. tab. XXIX.
 Hayray Dux. famil. Croj. III, 10, 597. tab. IV.
 Haym Bar. II, 42, 464. tab. XVIII. (Adde: Familia derivanda est à Benedicto ab Haym Imper. Ludovici Bavari Duce militari. A quo circa 1350. brachium armatum clava aurea accepit feuto inferendum. N. pos Henricus in Styria co. fed. t. Christophorus Calareus Consiliarius Cameræ. loco prioris nominis Haymer, b Haym nomenclari cepit, & 1571. mortuus est. Andreas à Bucelon nominatus Benedicti fuit pronepos.)

Index Primus.

- Helfenstein Com. I, 35, 145. Tab. XXVII.
 Henriquez famil. I, 30, 147. Tab. xxvii.
 Herberstein Com. & Bar. I, 7, 148. tab. xxvii.
 Herbpolis Episc. I, 64, 257. II, 53, 307. tab. XI.
 & XV.
 Hispaniarum Rex. I, 32, 159. tab. II. & IV.
 Hochstratz Com. fam. Lalan. II, 49, 482. tab.
 XVIII.
 Hofkuch Com. & Bar. I, 49, 205. tab. VIII.
 Hofman. Bar. I, 40, 206. tab. VIII.
 Hohberg Com & Bar. II, 43, 464. tab. XVIII.
 Hoheneims vide Ems.
 Hohenfeld Com. & Bar. I, 41, 206. tab. VIII.
 Hohenlohe Com. I, 42, 207. tab. IX.
 Hohenwaldeck Com. II, 53, 493. tab. XIX.
 Hofstaz Dux. II, 12, 614. b. tab. V.
 Hospitali D. de Vitry. II, 44, 467. tab. XIX.
 (Add. Francisci & Joannis, qui 1314. vivere,
 pater fuit Fredericus de Gallicia Comes de
 Hospitali in regno Neapolitano: Joannis fi-
 lius Renatus 1356. ex Neapoli in Franciam
 concessit, ac ibi arbilitariis u. praefectus fuit,
 ac posterus reliquit nomen Hospital. Ex hoc
 aliqua conjectura de Andina & Aragonia tes-
 teri esse potest.)
 Hoyos Com. I, 49, 208. tab. VIII.
Llung Bar. H, 45, 468. tab. XVIII.
 Imperator. I, 9, 42, 43. tab. II.
 Infantado Dux. Fam. Mendoza. I, 63, 253.
 tab. X.
 Juliaco-Clivii. II, 46, 469. tab. XIII.
KHevenhüller Com. & Bar. II, 47, 473.
 tab. XIII.
 Khünburg Com. & Bar. I, 44, 209. tab. VIII.
 Khuon de Belasy. Com. I, 45, 210. tab. IX.
 Kietmansceck Com. & Bar. III, 44, 737. tab.
 XXXII.
 Kirchberg Burggr. I, 46, 210. tab. VIII.
 Koenigseck Com. II, 48, 475. tab. XVIII. (Ad
 §. 2. add. Duo linearum autores Comites
 Johannes Georgius & Hugo uterque 1666.
 extincti sunt.)
 Kollonitsch Com. I, 47, 212. tab. VIII.
 Künseck seu Koenigseck. II, 48, 475. tab. XVIII.
 Kuoßstein. I, 48, 212. tab. VIII.
Lalania Dom. II, 49, 482. tab. XIII.
 Lamberg Com. & Bar. I, 49, 213. tab. VIII.
 Lauenburg Sax. vid. Sax. Angr.
 Lannoa Domus. II, 50, 483. tab. XIII. (p. 485.
 n. 6. sub fin. ita lege, cum Carolo eadem tes-
 fera usus est. n. 269. Horatius Princ. Sulmon-
 nensis Caroli frater, mortuus 1597. relicto
 filio Philippo II. qui motiens 1600. Philip-
 pum III. reliquit 1604. infelici casu extin-
 ctum. Quae ratione feuda Sulmonae & Vena-
 stri ad regem Hispaniae reciderent, qui 1609. ne-
 poti Pontificis Marco Antonio Borghelio
 Sulmonae contulit, quam nunc nepos Jo-
 hannes Baptista possidet. Venstrum autem
 Marchio Ambrosius Spinola obtinuit, sed do-
 mu Perettanae vendidit.)
 Leining. Dagsburg. Com. III, 45, 739. tab.
 XXXIII.
 Lesdiguières Dux. fam. Crequy II, 16, 422.
 tab. IV.
 Leuchtenberg Ländgr. I, 50, 214. tab. IX.
 Lewa famil. Duc. de Ventadour. I, 51, 215.
 tab. IX.
 Leyen. Mogunt. Elect. I, 64, 263. tab. XI. Elect.
 Trevir. I, 91, 357, 360. tab. XIV.
 Leyßeri Baron. I, 52, 216. tab. IX.
 Limburgi Duces & Comites Styrumii. II, 51,
 485. tab. XIX. (p. 426. n. 5. *maxor telionis*
delezel quod abundat. (p. 428. n. 9. *uolens*
leombus, ad *Je zel pardo rubens.* ibid. n. 11.
pro Aubaltinum lege Aubaltinum.)
 Limpurg pincern. I, 53, 217. tab. IX.
 Lippia Com. I, 54, 220. tab. IX. (p. 221. nam 3.
 aliqui etiam Svalenbergum item cum ecclesia
 diis punitur. p. 222. n. 5. sub fin. De his pleniora
 & certiora p. 222. n. 5. sub fin. p. 222.)
 Löbl Bar. I, 55, 223. tab. IX.
 Löwentstein Com. I, 56, 224. tab. IX.
 Longavilla Duc. fam. Franc. I, 24, 118. tab. VI.
 Losentsein Com. I, 57, 227. tab. IX.
 Lotharingea Domus. I, 58, 228. tab. IX.
 Lubecens. Episc. Dom. Hofst. III, 12, 614. b.
 tab. XXVII.
 Lusitana vid. Portugal.
 Luynes Dux. fam. Albert. I, 1, 1. tab. I.
MAgdeburg Archiepisc. proleg. 25. tab.
 Praehn.
 Manderscheid Com. I, 59, 242. tab. X. (p. 245.
 n. 14. *adtingnat au eos adde zel argentei.* n.
 19. *pro Frenschburg lege Frenschburgum.*
 p. 246. n. 20. sub fin. Adde. Appreciuntur
 duarum galearum, quarum prior coronata
 caudae pavoninae interit sphaeram cum in Leone
 Blanckenheimio, altera exurgente cyclo
 Daunio superbit.)
 Mansfeld Com. I, 60, 246. tab. X. (A Inam 1.
 In Burchardi IV. Du. in Querfort & Bur-
 gravi Magdeburgici filius hinc & dicitur fuisse:
 A Gebhardo nobiles Domini d. Querfort
 continuati, à Burchardo V. qui 1129. mor-
 tuus, Mansfeldii: nam eius filius Burchardus
 Burggrav. Magdeburgus Sophiam Comitatus
 Mansfeldici heredem duxerat. Ad n. 7.
 Nobiles Domini de Patliz à hinc in Marchia
 & Prignizia superfluit, Marchie Marchia
 hereditarii.)
 Mantua Duces. Gonzag. Com. I, 29, 130.
 tab. VII.
 Maquedæ Dux. fam. Velasco. I, 95, 372. tab.
 XIV.
 Marelli Com. fam. Dauvet II, 10, 429. tab. XVI.
 Marignon C. de Thoreny. II, 52, 492. tab. X.
 Mauny March. fam. Luitamps. III, 17, 620.
 tab. xxviii.
 Maxellay seu Meischeltrayn Com. II, 53, 483.
 tab. XIV.
 Meckau Com. II, 54, 494. tab. XIV. (A 18. 2.
 Melchioris pater, Cardinalis n. 11. h. 205
 de Meckau Domum Ostrau b. honorat. in dis-
 tantem inhabitavit.)
 Mecklenburg f. Megapol. Duc. I, 61, 243. tab. X.
 Meckau

Index Primus.

- Medicea Domus M. Di. Florent. I, 62, 251. tab. X.
 (Ad n. 1. Familiam præ aliis accuratius descripsit Franciscus de Zaccaria. Auctore Lip-pus seu Philippus Medicus, qui primus Flo-rentiæ confedit, & 1258. mortuus est, pater quatuor filiorum. A primo Clarissimo de-scendunt superflites Marchiones de Mari-gnano, ex qua linea etiam fuit Pius IV. Papa. A secundo Galvano piurimi hodie superflites derivantur. Tertius Eberhardus fuit modernos Magnos Duces; A quarto Riv-cio Principes de Ottajano facti sunt, ex quibus Papa Leo XI. 1605. mortuus est.)
- Mediæ Celi. Fam. Cerdan. I, 15, 99. tab. IV.
 Mediæ Sidoniæ Dux. fam. Gulman. I, 32, 142. tab. VII.
- Melphit. princ. fam. Doria. II, 22, 456. tab. XVI.
- Mendoza Domus. I, 63, 257. tab. X. (Ad n. 1. Ultra Petrum, qui ad Alubarota 1284. occi-dit, viginti gradibus ascendunt ad auctorem stirpis Lopezium f. Lupum Biscainorum seu Cantabrorum Capitaneum, cujus filius For-tunius Lopez Zaria C. Cantabrix fuit. For-tunii trinepotis Lopezii Sanchez Dn. in Lo-dio filius Ennecus Lopez nomen Mendozae primus assumpsit, in ejus trinepotis Didaci Hui tadi Mendozae pronepotibus linea in di-versum abivere, ab altero Didaco illis de-scendentibus, quos tabula nostra A exhibet, ab altero fratre Joanne Dominis in Mendibil, de quibus tab. B. à tertio Ferdinando Men-doziis Portugallur.
- Meisburg Administ. proleg. 26. tab. prælim.
 Metternich. Com. & Bar. III, 46, 741. tab. XXXIII.
 Elect. Mogunt. I, 64, 262. III, 47, 743. tab. XI.
 Mirandulæ princ. fam. Pici. I, 70, 279. tab. XI.
 Misnia Burggr. I, 81, 321. tab. XIII.
 Modenæ duc. ex E. Renf. I, 66, 39. tab. I.
 Morsberg Com. III, 24, 641. tab. XXXV.
 Moguntinus Archiep. & Elect. I, 64, 256. tab. XI.
 III, 47, 743. tab. XXXIII. (p. 264. n. 15. dele coronata ex mentione galæ Leyanz.)
- Molart. Com. & Bar. II, 55, 494. tab. XIX. (p. 495. n. 5. post *avro* *impitur* adde: *sicut etiam tur-ris quadrifecunda & tertia.*)
- Monaco princ. fam. Grimoldi. II, 37, 457. tab. XVII.
- Monasteriens. Episc. III, 25, 642. tab. XXXV.
 Montaufier dux. fam. S. Maure. II, 77, 517. tab. XXI.
- Montbazon dux. fam. Rohan. I, 79, 313. tab. XII.
 Montfort Com. II, 52, 695. tab. XIX.
 Montmorenciæ domus. I, 65, 268. f. q. tab. XI.
- Montpescerii duc. famil. Franc. I, 24, 118. tab. VI.
- Mortemar dux. fam. Rochechouart. I, 77, 358. tab. XII.
- N**assovix Princ. & Com. III, 26, 650. tab. XXXV.
 Navarra Reg. Ex fam. Albrert. I, 2, 5. tab. I.
 Naumburg. Administ. proleg. 27. tab. prælim.
 Nellenburg Com. II, 57, 498. tab. XIX.
- Neut. ill. n. de Villeroy. II, 58, 499. tab. XX.
 Neuhaufs Bar. aliquot stipes. II, 59, 500. tab. XIX. (Ad 5. 7. Bohemica Neuhaufioi um-talia cum Joachimi Cancellarii nepote Jo-i-chino Ulrico defecit 1604. bona vero per matrimonium ad domum Slavata deven-ere.)
- Neydeck Bar. II, 60, 501. tab. XIX. (p. 501. n. 3. *tricus monti adde argenteo.*)
- Noailles dux. II, 61, 502. tab. XX.
 Normontier dux. fam. Tremoll. I, 90, 356. tab. XIV.
- Nogaret duc. Espeinson. I, 66, 271. tab. XI.
 (p. 272. n. 10. ad verba: *venio inter affinita-tes* *Loxus*. Correctio intra reperietur L. 2. c. 25. n. 2. p. 474.)
- O**eld Bar. II, 62, 502. Tab. XX.
 Otingx Com. & Princ. I, 67, 274. tab. XI.
 Oldenburg Com. II, 12, 615. tab. IV.
 Oppersdorf Com. II, 63, 503. tab. XX.
 Osbeck. I. elect. Trevir. I, 91, 360. tab. XIV.
 Ortenburg Com. veter. profap. III, 48, 746. Sa-laman. vide. 75 Widmanni. 758. tab. XXXIII.
 Osnabrug Episc. II, 9, 408.
 Ostrom. I, 62, 26. tab. XI. (Ad n. 1. Petri Oforii ducis de Aguiar atavus fuit *Alvurus* Ofo-rius. Dn. d. Villalobos.)
- Oitruiz Princ. & Com. III, 49, 759. tab. XXXIII.
- P**achca fam. I, 69, 277. Tab. XI.
 Paderborn. Episc. III, 25, 648. tab. XXXV.
 Palatino-Bavarica domus. III, 27, 666. tab. XXV.
 Pally Com. II, 64, 504. tab. XX.
 Pappenheim Com. & Dom. III, 28, 681. tab. XXXI.
 Parix Duc. fam. Fainctie. I, 22, 107. tab. V.
 Pici D. Mirandulæ. I, 70, 279. tab. XI.
 Plessis Lueneurt duc. II, 65, 504. tab. XX.
 Plessis Rochellus duc. II, 66, 505. tab. XX. (du Ch. sine peculiari libro gentem descripsit, eamque d. ducit à Francisci in n. 1. memorati tituli patre Guilelmo Dn. in Breux & Verrouhere, qui 1201. vivit, & patrum Laurentium habuit, à quo Plessis in Cypro.)
- Polheim Bar. III, 20, 685. tab. XXXI.
 Polonia Regn. III, 30, 688. tab. XXXI.
 Pontdevaux dux. fam. Corveo. I, 34, 454. tab. XVII.
- Pontii D. Arcos. I, 71, 280. tab. XI.
 Portugallur reg. I, 72, 282. tab. XII.
 Potting. Com. & Bar. II, 67, 506. tab. XV.
 Potier. D. de Tresmes. II, 73, 297. tab. XII.
 Prag. Bar. II, 62, 506. tab. XX.
 Priego Com. Fam. Mendoza. I, 65, 254. tab. X.
 Priefing. Bar. II, 69, 507. tab. XX.
- Promiz Com. I, 74, 299. tab. XII. (p. 299. n. 6. pro *Augusto nostro* lege *Ferdinando Tertio Augusto*. in margine pro *Leopoldo* lege *Ferdinanda Tertio*.)
- Puchheim Com. & Bar. II, 70, 507. tab. XX.
- Q**uedlinburg Abb. III, 27, 677. tab. XXX.

Index Primus.

- R**anzov Com. I. 75. 302. Tab. XII.
 Rappich Bar. II, 71, 508. tab. xvi.
 Rappolstein Com. II, 71, 509. tab. xxi.
 Ratipon. Episc. III, 27, 677. tab. xxx.
 Rauber Bar. III, 31, 701. tab. xxxii.
 Reck Biron III, 30, 763. tab. xxxiii.
 Reckheim Com. Famil. Aspermont. III, 31, 577. tab. xvi.
 Reder seu Ræder Bar. duæ familiæ. II, 73, 515. tab. xxi.
 Rendan Dux. fam. Fox. II, 25, 443. tab. xvi.
 Retz Dux. fam. Gondy. II, 33, 453. tab. xvii.
 Rheni & Sylv. Com. I, 76, 306. tab. xii.
 Rieci f. Ritz. II, 91, 535.
 Richeheu Dux. fam. Pleffis. II, 66, 505. tab. xx.
 Rietberg Com. III, 49, 761. tab. xxxiii.
 Rochehouart D. de Mottemar. I, 77, 308. tab. xii.
 Rochefoucaut seu Rupifulcaud. Duc. I, 78, 310. tab. xii.
 Rochevignon Dux. fam. Pleffis. II, 65, 504. tab. xx.
 Roggendorf. II, 74, 515. tab. xvi.
 Rohanca domus. I, 79, 312. tab. xii.
 Rosenbergr Princ. II, 106, 558. Comitès 559. tab. xxiv.
 Rosmadec March. I, 80, 317. tab. xii.
 Rothal Com. II, 75, 516. tab. xxi.
 Rouxel Com. de Grancey. II, 76, 517. tab. xxi. (p. 517. n. 2. *gallinaces adde rubens.*)
 Ruthenifcu Reussen de Plauen. I, 81, 318. tabul. xxi.
 Rye M. de Varambon. I, 82, 322. tab. xii. (Ex hæc familia vixit Hubertus de Rye Dn. de Belmeux, qui 1363. mortuus est. Julius Chiffletius eam scripto deduxit. Defecit autem circa 1647. in Ferdinando de Rye & la Palu M. de Varambon, cujus bona & titulos exsorore Joanna nepos Ferdinandus de Poiffiers, C. de S. Valier, nunc possidet.)
Sabaudica domus. I, 83, 327. tab. xii.
 Sainsheim II, 85, 526, 527. tab. xxi.
 S. Aignan Dux. famil. Beauvilliers. I, 10, 68. tab. iii.
 S. Maure. Dux de Montausier. II, 77, 517. tab. xxi.
 S. Simon Dux. II, 85, 526. tab. xii.
 Salmx Com. in Lotharing. I, 84, 342. in Neuburg 344. in Reiferfcheid 345. tabul. xii.
 Salmx Princ. I, 76, 306. tab. xii.
 Sauer de Kofach Com. & Bar. II, 78, 520. tab. xxi. (p. 520. num. 2. pro P. 3. p. 16. lege P. 4. p. 16. & pro P. 5. lege P. 3. Iterum num. 3. annulum aurum. adde, *vel rubicum. nam vidi picturas differre.* P. 521. n. 6. *ex eodem metallo adde vel rubicum.*)
 Saxon. Angrix Duc. seu Lauenburg. I, 5, 25. tab. I.
 Saxonica domus Elect. & Ducal. *Proleg. & Tab. pralim.* (Add. ad fin. Titulos ex more in reliquo opere confecto addimus Serenissimæ familiæ consuetudo, quæ sunt: Serenissimi *Electoris*, Dux *Saxonie*, *Juliaci*, *Clivix* & *Montium*, *S. Rom. Imperii* *Archimarscallus* & *Elect.*, *Landgravius* *Thuringiæ*, *Marchio* *Misnæ*, *nece utriusque* *Lusatix*, *Burggravius* *Mantiburgi*, *Comes* *Marcæ* & *Ravenbergæ*, *Dominus* *in* *Ravenstein*. Serenissimi *Ducis* *Augusti*: *Postulatus* *Administrator* *Prætorius* & *Archidicef.* *Magdeburgicæ*, *Dux* *Saxonie*, *Juliaci*, *Clivix* & *Montium*, *Landgravius* *Thuringiæ*, *Marchio* *Misnæ*, & *utriusque* *Lusatix*, *Comes* *Marcæ*, *Ravenbergæ* & *Barbix*, *Dominus* *in* *Ravenstein*. Serenissimi *Ducis* *Christiani*: *Dux* *Saxonie*, *Juliaci*, *Clivix* & *Montium*, *Postulatus* *Administrator* *Ducefcof.* *Mercburgicæ*, *Landgravius* *Thuringiæ*, *Marchio* *Misnæ* *nee* *non* *utriusque* *Lusatix*, *Comes* *Marcæ* & *Ravenbergæ*, *Dominus* *in* *Ravenstein*. Serenissimi *Ducis* *Manuæ*: *Dux* *Saxonie*, *Juliaci*, *Clivix* & *Montium*, *Postulatus* *Administrator* *Ducefcof.* *Nanburgicæ*, *Landgravius* *Thuringiæ*, *Marchio* *Misnæ* & *utriusque* *Lusatix*, *Princeps* *Comes* *Hennebergæ*, *Comes* *Marcæ* & *Ravenbergæ*, *Dominus* *in* *Ravenstein*. *Locumtenens* (*Statthalter*) *Ballivus* *Thuringiæ*. Totius *Serenissimæ* *Lineæ* *Ernestinæ*: *Dux* *Saxonie*, *Juliaci*, *Clivix* & *Montium*, *Landgravius* *Thuringiæ*, *Marchio* *Misnæ*, *Princeps* *Comes* *Hennebergæ*, *Comes* *Marcæ* & *Ravenbergæ*, *Dominus* *in* *Ravenstein*. In ea vero Serenissimi *Duces* *Frazerius* *Augustinus*, *Joannes* *Georgius* & *Joannes* *Wolfgangus* ex Hennacensibus quidam interierunt in hunc modum: *Duces* *Saxonie*, *Juliaci*, *Clivix* & *Montium*, *Landgravius* *Thuringiæ*, *Marchio* *Misnæ*, *principes* *Comites* *Hennebergæ*, *Comit.* *Saynz*, *Witgensteina*, *Marcæ* & *Ravenbergæ*, *Dn.* *in* *Ravenstein*. Sed ex Serenissim. *Duce* *Fridericus* ex Gothani adit sub finem: *Dominus* *in* *Ravenstein* & *Thonna*. *Rationes* *singularum* *differentiarum* *ex* *ipsa* *tractatione* *p.* *telescunt.*)
 Sayn Com. III, 32, 702. tab. xxxv.
 Schallenberg Com. II, 79, 521. tab. xxi.
 Schaumburg Com. & Princ. I, 86, 347. tab. xii.
 Scherfenberg Dom. II, 80, 522. tab. xxi.
 Schiter Bar. II, 81, 524. tab. xxi.
 Schneidbeck Dn. de Schankrechen. II, 82, 524. tab. xxi.
 Schenborn Bar. II, 83, 525. tab. xxi. *Elect.* *Mogunt.* I, 64, 256. tab. xi.
 Schenburg Dom. III, 33, 706. tab. xxxii.
 Schraitzenbach Bar. II, 84, 526. tab. xxi.
 Schwarzenberg princ. & Com. II, 85, 526. seq. tab. xxi.
 Schwarzenburg Com. III, 34, 707. tab. xxxii. (Add. *Lineæ* *familia* *Lohram* & *C.* *etiam* *burgini* *amiserit*, *Honsteinæ* *alioque* *successionis*)

Index Primus.

fionis partes, non contumendam tamen partem comitatus, & in ea Kelb. am. atque Heringiam communi cum Stolbergis jure possidet.)
 Seemann. Bar. II, 26, 529. tab. xxxii.
 Segorbix Ducum. Cor. lib. II, 4, 419. tab. xvi.
 Semeteire. D. de la Fert. II, 2, 530. tab. xxxi.
 Silesix Duc. III, 30, 693. tab. xxxi.
 Sinterdorf Com. I, 88, 550. t. b. xvii. (p. 531. n. 4. post *capite autem adde rubeo. n. 6.* Quaternas fascias aureas & rubreas exalimo ciliâ comitatu *Reineck*, unde linea nomen v. l. *Wapenb.* 2. p. 7. Vidimus hanc teilermetiam in scuto Hansico. Ita cadit mea conjectura de anse Curbaro apici imponendo, & manet omnino cyrenus Reineccius.)
 Soissons Com. fam. Franc. I, 2, 4118. tab. vi.
 Solms Com. II, 87, 512. tab. xxxiii.
 Sondernorf Bar. II, 90, 534. tab. xxxiii. (p. 535. Intera in spexi in Silmach, *Wapenb.* 1. p. 51. sub nomine *Sunderdorf* accutatus representatam apicem (in scuto etiam loco limborum baltheorum argenteorum & rubeorum, argento duo balthei interibuntur) videlicet, priorib. duob. cornib. adpunctum in interiori & exteriori margine quateina se operata. Posteriora cornua media fecantur ex nullo & argento, & non struthionis sed pavonis quaternis pennis utrique margini admotis exornantur.)
 Sprinzenstem Com. I, 91, 535. tab. xxxiii.
 Stahrenberg Com. II, 92, 536. tab. xxxiii.
 Stampenbus domus. V. Est. imp. II, 1, 7, 620. xxxvii.
 Steger de Lindendorf Bar. II, 93, 539. tab. xxxiii.
 Stolberg Com. III, 51, 765. tab. xxxvii. (Add. n. 28. Comitatus hujus Honsteinii insignem adhuc portionem possidet illustriſſime familiaria Stolbergia & Schwarzburgia: Ut quidem ipsam arcem Honstein atque præfecturam Stolbergii soli, Kelbra & Heringen utraque Domus in communione.)
 Steirn de Schwarzzenau Bar. II, 94, 539. tab. xxxiii.
 Stubenberg Bar. I, 87, 349. tab. xviii.
 Styrum Com. Limburg. II, 51, 485. tab. xiv.
 Svevia regnum. I, 95, 540. tab. xxxvii.
 Sully Dux. fam. Bethune. II, 6, 371. tab. xv.
 Sulmonæ princ. fam. Lanno. II, 57, 483. tab. xxxviii.
 Sulz Com. III, 35, 711. tab. xxxviii.
Tautenberg Dom. III, 36, 713. tab. xxxiii.
 Taxis seu Tassis Com. III, 37, 713. t. b. xxxviii.
 Teuffel Bar. II, 96, 546. tab. xxxviii.
 Teuffelnbach Bar. II, 97, 547. tab. xxxviii.
 Thanhausen Com. & Bar. II, 99, 548. tab. xxxiv.
 Tharndorf Bar. II, 93, 547. tab. xxxiv.
 Thorigny Com. fam. Maignon. II, 52, 492. tab. xiv.
 Thourus Dux. fam. Treinoll. II, 90, 533. tab. xiv.
 Thurn vid. Turrian.
 Toletana domus. I, 82, 351. tab. xiiii. (Adn. 1. Laurentius Minutius in hist. Comnenæ, refert

Petrum Comnenum Isaac. Comneni Scilicet a Florentibus & Imp. Constantinopolitanis filium, cujus patris etiam mortuus in Catalogum venit, & ab Alfonso VI. Com. tenuit. Com. creatum duxit Nimerian. Aſtor. & Namer. & Lam. & ex ea quinque gentes libere. & quibus domus Toletana oritur. Sed Augustus de Molina & alii autores Hispani. etantur Petrum filium quinque filiorum patrem non suale Graecum, sed dictum Petrum Curti. 1021. Toledo patentes habuit. *Com. n. 2.* 1. p. 2. 1. C. de Carrion & Matiam Fernandez de Toledo filiam Telli. G. n. 1027. de Toledo. cujus Marit. avus G. n. 1027. Roden. & Arduz de filius & Com. sancti. Castellani Camerarius prius nomen Toletanum asseruit, ortus ex Ath. magdo Visigothorum circa 530. rege. Testatus est ille Petrus 1060.)
 Traun Com. II, 100, 548. tab. xxxiv.
 Trautson bar. Com. I, 101, 549. tab. xxxiv.
 Trautson Com. I, 89, 352. tab. xiiii. (p. 352. n. 2. 1. p. 2. lege P. 1. & n. 7. lege *divino litera. n. 1.* *caſſis pulvulo nigro impoſitus frumonicus nigras pinnas argenteas. seu minus & argento variegato, perulo exhibet.*)
 Tramoſia domus. I, 97, 351. tab. xiv. (Integro opte eam deſcripſere Sammarthini.)
 Trames Dux. fam. Potier. I, 73, 297. t. b. xxi.
 Treſvir. Archiep. & Eleſt. I, 91, 357. tab. xiv.
 Tridanti Episc. III, 38, 717. tab. xxxii.
 Truchieſ. W. adpug. C. II, 107, 560. tab. xxv.
 Tuchenouſ. Domini. I, 92, 361. tab. xiv.
 Tubinga Com. II, 56, 495. tab. xix.
 Turadomus. I, 93, 361. t. b. xiv. (p. 362. n. 2. pro *l. perſito*, lege *quadriperſito*.)
 Turmanicu de Thuin Com. II, 102, 351. tab. xxxv.
 Turzon Bar. & Com. I, 94, 372.
Valencay March. fam. Estamp. III, 17, 620. t. b. xxviii.
 Vaumbon March. fam. Rye. I, 82, 322. tab. xiiii.
 Velasco domus. I, 95, 372. tab. xiv. (p. 372. n. 1. ut ex eo fiat, adde *Duces de Fris.* Porro deſcendit hæc domus ex Joanne Sauch. 2. de Velasco, qui 1115. vixit, & per cujus filium Didicum ac nepotem Sanctium ea propagata est. Joan. Lavanna vult Sanctium Sanchez de Velasco Sancti nepotem qui 1207. vixit primum a Ferdinando IV. Castellano C. nestabilis dignitatem obtinuisse.)
 Vendosme Dux. fam. Franc. I, 24, 119. tab. vi.
 Ventadour Dux. Dom. L. vis. I, 51, 217. tab. xv.
 Vermandois Dux. fam. Franc. I, 24, 119. tab. vi.
 Vignerod Duc. Aiguillon II, 66, 355. tab. xv.
 Vill. Duc. fam. Biam. 25. III, 4, 583. tab. xxxv.
 Villeroy Duc. fam. Nauville. II, 58, 499. tab. xx.

Index Primus.

Vintler de Platich Bar. I, 56, 373. tab. xiv.
 Ungnad Com. de W. fl. n. wolf. II, 103, 555.
 tab. xxiv.
 Volckersdorf. I, 97, 374. tab. xvi. (p. 375. n. 3.
 pro *ant. lege agris canus pontice mu-
 ra.*)
 Volckrah Com. & Bar. II, 104, 556. tab.
 xxiv.
 Urbini Duc. I, 98, 375. tab. xiv.
 Urfenbeck. Com. & Bar. II, 105, 557. tab.
 xxiv.
 Urfina domus. II, 106, 557. tab. xxiv.
 Urfiz Dux. Famil. Crustbl. I, 20, 105. tab. iv.

WAldeck Com. III, 29, 719. tab. xxxiv.
 Waldburg. vid. Truchfels. II, 107, 560.
 tab. xxv.
 Wallenstein Com. II, 108, 564. tab. xxiv.
 Weiffenw. off. vid. Ungnad. tab. xxiv.
 Welz Baron. II, 109, 566. tab. xxv.
 Wërtheim Com. I, 56, 224. tab. ix.
 Wied Com. I, 99, 376. tab. xiv.
 Winterstetten pincern. II, 107, 564. tab. xxv.

Wirbm Com. II, 110, 567. tab. xxv.
 Windischgraz Com. & Bar. II, 111, 568.
 tab. xxv.
 Wirsenstein Com. III, 33, 706. tab. xxxi.
 Wittem. III, 33, 582. tab. xxxi.
 Wolkenstein Com. II, 112, 569. tab. xxvi.
 Wolfstein Com. III, 52, 773. tab. xxxv.
 Wurmpbrand Bar. II, 113, 570. tab. xxv.

YSenburg & Buding. Com. III, 33, 774. tab.
 xxxiv.

ZAni Com. II, 114, 571. 572. tab. xxv.
 Zelcking Dom. II, 115, 573. tab. xxv.
 Zinzendorf Com. & Bar. II, 116, 574. tab.
 xxv.
 Zollern Princ. & Com. II, 117, 574. tab. xxv.
 (p. 575. n. 7. De Comitatu Schwabecio:
 ita lege, dicemus occasione Alieffeldorum
 insignium suo loco.)
 Zunigarum domus. I, 100, 376.

INDEX SECUNDUS

Familiarum, Principatum, Dominiorum, quorum tessere & insignia
 hoc opere exhibentur.

ABensberg. 549.
 Achaia 339.
 Acigne 120.
 Acunna 277. 278. 716.
 Adrichum 397.
 Ackerl. 548.
 Agour 422.
 Aguyar 372.
 Aigmont seu Agimont: 769
 Aigremont 100.
 Ailly 22.
 Albert. 1.
 Albertis 718.
 Albrechtsheim 379.
 Albrct. 4. 120. 122. in Nogaret. 273. Mantuan.
 131. 139. Lignef. 24. Croj. 599. in Ryenf.
 323.
 Aldobrandino 143.
 Akenon 118. in Mantuan. 131. 132. in Croj.
 599.
 Alfet 346.
 Algarbia 189.
 Algezira 189.
 Alleman. 120.
 Alpen Dom. 73.
 Allatic Landgr. Cr. infer. 627
 Altcmbs. vide Ems.
 Amboise 355. 144.
 Amerthal 414.
 Anafina prov. f. Austria supra Anaf. 65.
 Anckenstein 350. 532.
 Andalusie R. 186.

Andni 118. in Lotharing. 229. 230. Henri-
 quez 148. in Cordub. 419. 421. in Coste.
 422. Hospital 467. Urfin. 558.
 Anduse 216.
 Angermann 544.
 Angetmunda 79.
 Angliz regn. 10.
 Angresola 421.
 Angria 591. in African. 26. in Sabaud. 328 330.
 an in Saxon. Proleg. 18. 19.
 Anguillara 552.
 Anhalt princ. 33.
 Antichamp. 120.
 Antiochia 340.
 Antwerp March. 180. 199.
 Apcher 106.
 Apchon 110.
 Apelvoisin 519.
 Aquino 41.
 Aragonie Regn. 165. in Lotharing. 229. 231.
 Albrct. 5. 7. 112. Mantuan. 130. 136. Co-
 man. 143. Henriquez. 148. Avalos. 41.
 Borgia 74. in Arpaion. 579. in Cordub.
 418. 419. 421. in Coste 422. Hospital 467.
 in Urfin. 575. in Pontis 280. Rohan 319.
 Nogaret 272. Urfin 552.
 Arzufion (L'Orange) 638.
 Arceliers 119.
 Arculeji 106. in Burnonvill. 411.
 Arenberg. Princ. 23.
 Argentines. Episc. 626.
 Argenton 120.

Armagnac

Index Secundus.

Armagnac 5. 7. 122
 Armenia 328. 319
 Arnspurg com. 591.
 Arnstatt 708.
 Arnstein 247.
 Arpajon 379.
 Artaud 424.
 Artesia 118. 131. 133. 196.
 Arvernia 363. Delphin. Arvern. 364
 Afcania Com. 35.
 Afchau 731.
 Afpan 379.
 Afperg 497.
 Afpermont Com. & Dom. 579. 740
 Aftra 141.
 Atclini 39. 579
 Avalos 41.
 Aubigny 119.
 Avellaneda 376.
 Aufenstein 474.
 Auguftæ Duc. 328.
 Auguftæ Epifc. 729.
 Aulnoy 298.
 Aumont 42.
 Aura feu Aulan 141.
 Aurelian. f. Orleans 118. in Tremoll 355. 336.
 Aulia. vid. Doria.
 Auftria Archiduc. 53. 176. in Farnes. 103.
 Herberstein 155.
 Auftria vetus 53.
 Ayerua 165. 182

BAden Com. 67.
 Baden March. 382.
 Badenweiler 383.
 Baer 588.
 Baillet 298.
 Balears 182.
 Ballenftett 35.
 Balzo feu Baux. in Burnonvill. 412. Rohan. 317.
 Egmond 107. Aumont 42.
 Bamberg, Epifc. 387.
 Barbanton 24.
 Barby Com. 581. *Proleg.* 26.
 Barcinon, Com. 165.
 Barri Duc. 229. 231. in Mantuan. 130. 136. in
 Croj. 598
 Bart 90.
 Batenburg 588.
 Bavarix Duc. 670. 673. 677. in Svev. 544. in
 Læwenftein 225. in Hirlay 144. in Bur-
 nonvill. 412.
 Baugé feu Beugey 339.
 Bazan. 376.
 Bearn 5. 122. 273. 445.
 Beaufort Turcne 371.
 Beaujeu 118.
 Beaumanoir 318.
 Beaumont 20. 311.
 Beauvart 119.
 Beauvau 99.
 Beauvilliers 69.
 du Bec Ciefpin 458.

Bedbur 346.
 Befort 641.
 Begue Vilaines 99.
 Beulftein 742.
 Belafy. vide Khuon.
 Bekhtenf. Bar. 155. 182.
 Belzenf. Pal. 698.
 Bemelberg feu Bzmelberg 394.
 Bentheim Com. 70.
 Berchtelsgaden 598.
 Bergen Duc. 75. 471.
 Beringen 355.
 Bernburg 37.
 Berneck 55. 503
 Berry 118.
 Bertrand 120.
 Bethune 392. 120. in Choifeul 100.
 Bettingen Com. 244.
 Bickenbach 442.
 Bidaure 417.
 Bigorre 7.
 Bipontum Com. 461.
 Bilcaia 202.
 Bifch Com. 463.
 Blanchefort 422.
 Blanckenberg Com. 406.
 Blanckenheim 243.
 Boctozel 426.
 Bohemix Regn³ 49.
 Bonne 422.
 Bononix Com. 362.
 Borbon feu Bourbon. 118. in Arpajoniis 379.
 Coffe 422. Gondy 454. Maignon 492.
 Roſmadec 318. Tremoil. 532. Potier 298.
 Rochechouart 309. Beauvillier 68.
 Borckelohe 428. 645. 664
 Borgia 74.
 Bornholm inf. 613.
 Borſelia 659.
 Boruſix Duc. 79. 693. 698.
 Bothnia 544.
 Boucan 508.
 Bourdeaux Pappaulin 172.
 Bournonville 410.
 le Bourſier 519.
 Boutersheim 582.
 Boyneburg 394.
 Brabantia 178. in Mantuan. 131. 138.
 Wittem & Walheim 582. in Corre-
 vod 455.
 Bragantix Duc. 283.
 Brancas 583.
 Brandenburg March. 78.
 Brandis. in Rhzt. & in Tirol 585. 712
 Brederode 396.
 Brem. Archiep. 544.
 Brenx Com. *Proleg.* 19. inde. in Aſcan. 27.
 Breſcienuſis ſPal. 698.
 Breſſia 338.
 Breſtenſis Pal. 698.
 Breuberg 225. 441. 768
 Brezé 144.

Index Secundus.

- Belgiojz Landgr. 380.
 Britannorum veterum reges 9.
 Britannia, in rohan 33. 314. in Cimac. 24.
 Croy. 599. in Cofle 422. in Rochecheuart
 310. pratenf. Hifp. 204
 Brixia Epifc. 586.
 Brocmeria 760.
 Bronhorft Com. 588. in Limburg 482.
 Naffov. 664
 Bruchhaufen Com. vetus & nov. 402.
 Brunfvici Duc. 398.
 Budes 98. 120
 Budiffina 31. *Proleg.* 15.
 Budiz 247.
 Bucil 458
 Buillon duc. 364. 592. 594
 Bura 660.
 Burgovia March. 60.
 Burgundia 54. 176. 119. in Gorrevod 455.
 Lanno 485. Farnel. 102. in Mantuan. 131.
 139. Beauvilliers 68.
 Burgundia Comit. 196. 197. 136. 338. 655.
 Bulering 470.
 Bournonville feu Bournonville 410.
 Bufen 564.
 Buflon 99.
 Buttingen 597.

Cabrera 148.
 Caffarelli 716.
 Cajania 544.
 Califa 697.
 Cambout 413.
 Camin. Epifc. vel princ. 91. 95. 598.
 Candie 120.
 Carafa 143.
 Cardenas 372.
 Cardona 418.
 Carelia 545.
 Carency 392. 119.
 Carinthia 63. 165. 750
 Carniola 55. 191.
 Carnovia 88. 698
 Cafubia 83. 84
 Cafteila Norica 414.
 Cafteil Com. 414.
 Cafteil. Schencken 734.
 Caftelele 550.
 Caftilia regn. 162. in Cerdan. 99. Albret 57.
 in Portug. 222. 283. Giron. 130. Guzman.
 142. 143. in Herberft. 155. in Badenf. 385.
 Cordub. 417. 418. 419. 421. Noga-
 ret 272
 Caffro 283. 182
 Carelnburg 409
 Catimeliboc. feu Cazenlebogen com. 636. 656
 Cauchie 443.
 Cerda 99. in Cordub. 418.
 Chaalon Epifc. 119.
 Chablais 328.
 Chabot 42. 316
 Chalengon 120. 371
 Chalton in Araufion. 657. in Beauvilliers 68.
 Chapelle 318
 Chalteaubrient 99. 110. 519.
 Chalteaundun 119
 la Chaffe 468.
 Chelm 698.
 Choifeul 100.
 Cibo 279.
 Cileix com. 64. 750.
 Cimbria 605
 Cifinero 130.
 Ciam 415.
 Clermont 69.
 Cletterberg 405. 706. 708. 771.
 Clivix. *Proleg.* 8. 80. 470. 673. in Mant. 131. 135.
 Coitivy 355.
 Colombo 283.
 Colonienf. Archep. 589. Arch. pr. f. Cilia 73.
 Column. 100. in Lanno. 485. in Gouze. 140.
 in Guzman. 143. in Bronchorft 588.
 Comares 420
 Cominges 141.
 Comps 425.
 Concin com. & Bar. 102.
 Concordia 280.
 Conde 118.
 Conftantinopolit. Imp. 130. 135
 Conty 118.
 Corbau 511. 531. 532
 Cordubæ regn. 126. famul. 416.
 Corfica 188.
 Corveia Abb. 645.
 Coffa Neapol. 421.
 Coffe 421.
 Couvran 99.
 Cranichfeld 321.
 Craon 355. 356. 599
 Crayenftain 470.
 Crequy 422.
 Creutzen 633.
 Cricchingen com. 596.
 Croatia regn. 52.
 Cronberg 103. 264
 Cronenburg 244
 Crofnae duc. 88. 658
 Croy 598. in Harlay 144. in Ligneft. 24
 Cruffol 105.
 Cueva 428. 120.
 Culenburg com. 725.
 Cunftad 700.
 Curienf. Epifc. 601
 Cyprus. 328. 329. 330

Dachftul Bar. 109.
 Dagsburg com. 740
 Dailly 2.
 Dalcarlia 544.
 Dalmatia R. 51.
 Danix R. 603. in Svec. 544
 Davalos. 41.
 Daun Eifelix 618. 244
 Dauvet 429.
 Degenberg 430.
 Delfinus 117.

Index Secundus.

- Delmenhorst 611. b. com. 644
 Dernbach 389.
 Dhona 431.
 Diepholt Com. 402.
 Dietmaria 611. 612
 Dietrichstein 432.
 Diez Com. 635. 656.
 van Dorr. 526.
 Doria 437.
 Dotzi Bar. 619.
 Drachenfels 588.
 Dreux 119.
 Drongeln 470.
 Duisfort de Duras 619.
 van der Duyn 397.
 Duyfant 119.
 Dyck 346.
Eberstein in Badenf. 383.
 Eberstein Brunsvic. 399.
 Eberstein Pomeran. 400.
 Eboracensis Dux 22.
 Eck Bar. i 732.
 Eckardsau 687.
 Egmond 106. in Burnonvill 411.
 Eichstett Episc. 733.
 Eisenberg Com. ptoleg. 29.
 Elshout 470.
 Ems Com. 610.
 Engelsburg 322.
 Engoulesme 118.
 Eppstein 639. 768
 Erpach 441.
 Efcars 309.
 Efcars 221. 761. 763.
 Espinay 99.
 Estain 119.
 Estampes 621.
 Estenes 30. 579.
 Esthonia 545. 595
 Estourville 68.
 Estrac 273.
 Estrees 443.
 Euxcux 5. 6. 112. 315. 273. 122.
 Exerica 165. 182.
Falkenburg 396.
 Falkenstein 352. 245.
 Falkenstein 575.
 Farnesii 108.
 Favrot 120.
 Fayen Beauvoisis 120.
 Femera inf. 613.
 Ferretum seu Phirt 63.
 Ferroc inf. 613.
 la Ferté Hubert 68.
 Figueroa 416. 418.
 Finckenstein 435.
 Finlandia 544. Orient. & Occid. 545.
 Flandria 179. in Gorrevod 455. in Choiseul
 100. Croj 599
 Fleckenstein Bar. 109.
 Florentia civit. 253.
 Foix s. 6. 444. 173 165. 122
 Fossigny seu Foucigny 340.
 Franchimout Mudi. 593.
 Francie R. 112. in Angl. R. scut. 10. Tremol.
 353. 356. Rohan. 313. Nogaret 272. Har-
 lay 144. in Cerdan. 99.
 Franckenstein Dom. 640.
 Francoua Duc. 261. 382. conf. 218
 Frauenberg 447.
 Fraunhofen seu Fronhoven 443.
 Frauenberg Svev. 448.
 Freiburg seu Friburg Com. 624.
 Freishurg 245. 705. Proleg. 23.
 Freyberg 729.
 Fridberg. Com. 564.
 Friesland Duc. 566.
 Fritia seu Westfritia 189. Ostfritia 761.
 Iuising Episc. 679.
 Fronsberg seu Freundspurg 449. 494
 Fuchs de Luchsberg 621.
 Fuggert Com. 127.
 Furttenberg Princ. & Com. 624.
 Furtenberg Bar. 649.
Galen. 647.
 Gallot. 105.
 Garcia R. 182.
 Gans de Padliz 248.
 Garleben 79.
 Gehmen 348. 488.
 Geiler 460.
 Geldria Duc. 193. 194. 651. in Lotharing. 229.
 222. Egmond 106. in Burnonvill. 412
 Genev. in Sabaud. 328. 331. Naillov. Arauf. 659.
 in Ryens. 323.
 Gentian. 119.
 Gera 450.
 Geroldseck 104. in Bad. 384.
 Geroldseck ad Vogesum 513. 728
 Gestreit 544.
 Gex 340.
 Geyer s. de Geyersberg Com. 129.
 Gibraltar 189.
 Gienger 450.
 Gienna 182.
 Gileiss 451.
 Giron 129.
 Glaz Com. 612. 700
 Gleichen Com. 455. in Hohenloh 208. in
 Waldeck 725.
 Gomegnes 147.
 Gony 454
 Gonzage 130. in Cusman. 143.
 Gortix Com. 63. 665
 Gorrevod 454.
 Gothia R. 542. 605. 605
 Goutiedy 716.
 Gotlandia inf. 607.
 Goudheven 470.
 Gourdou-genouilliac 105.
 Goyon 492. 493
 Gradner 562.
 Grammont 141.
 Granata regn. 175.
 la Grange Arquiens 629. ibid. alia fam. nom.
 la Grange.

Index Secundus.

- Graveneck 455.
 Greifenclau de Voltrath 630.
 Greifneck 520.
 Greyfieu 456.
 Grimaldi 458.
 Græninga 201.
 Grænlindia 613.
 Groote 397.
 Grünthal Bar. 735.
 Guevara 142.
 Guipuscoa 202.
 Guldenlow 615.
 Gumpenberg 459.
 Gundelfingen 146. 128.
 Gutenhag 156.
 Gutenstein 459.
 Guzkovia 90.
 Guzman 142. in Hentiquez 148. in Cordub. 417.
Habsburg Com. 60.
 Hackenbuech 346.
 Hag Com. 447. Alud Hag 156.
 Hager 460.
 Halberflatt Episc. 87. 406. præpositura. 727.
 Hallermund 408.
 Hals Com. 215.
 Hannonia 197. 198.
 Hanoviz Com. 461.
 Harcourt 509.
 Hardeck Com. 632.
 Hardeck 777.
 Harlay 144.
 Harrach Com. 145.
 Hattia Landgr. 638.
 Haveskercke Roffe 347.
 La Haye 519.
 Haym Bar. 464.
 Heclckhuysen 470.
 Heiligenberg Com. 625.
 Heldrungen 247. 711.
 Helfenstein Com. 146. in Fugger. 128.
 Helfenstein Dominium. 73.
 Helsingia. 544.
 Henci 249.
 Henneberg Princ. & Com. proleg. 22. 23.
 Henriquez 148. in Cordub. 418. Zunig. 376.
 Ofonii 277. Pachec 277. Portug. 283.
 Herberstein Com. & Bar. 149.
 Herbispolis Episc. 261.
 Herrenberg 497.
 Hesbeen 470.
 Heufda ibid.
 Hibernia Regn. 15.
 Hierosolymorum regn. prætenf. 240. Hispan. 184. in Sabaud. 312. in Lotharing. 229. 231.
 Mantuan. 131. Urfin. 558. in Badenf. 356.
 Tremoll. 356. Urbin. 375. Avalos 41.
 Hildesheim Episc. 594.
 Hirschfeld Abb. & Princ. 634.
 Hælzler 550.
 Hofkirch Com. 205.
 Hofmann. Bar. 206.
 Hohberg. 466.
 Hohenack 513. 676. 712.
 Hohenberg C. Svec. 67.
 Hohenberg 55.
 Hohenems Com. 620.
 Hohenfeld Com. & Bar. 206.
 Hohenlohe Com. 207.
 Hohenwaldeck 493.
 Hohenzollern Com. 29. 57.
 Hoja Com. 73. 400.
 Hollandia Com. 198. in Bavar. 680.
 Hollenburg 435.
 Hofatia 607.
 Holzspfel 665.
 Homburg Com. 400.
 Homburg Dom. in Sayn 704. Proleg. 28.
 Homburg Dom. 1245.
 Honstein Com. 405. 706. 708. 771.
 Hopfenbach seu Hoppenbach 361.
 Horn Com. 595.
 Hospital 468. 120.
 Howard 14. 15.
 Hoym 464.
 Hoyos 209.
 Hungar. 46. 47. in Hispan. 181. in Lotharing. 229. 230. in Urbin. 375. Avalos 41. Urbin. 558.
 Hufson 68.
Jæn 182.
 Jarlsberg 615.
 Jarwigen 615.
 Idsing 761.
 Jegerndorf Duc. 88. 698
 Jemtia 544.
 Jevern 38. 615. 762
 Illung 468.
 Imperium 43. in Tremol. 356. Urbin. 558. O. i. entale 130. 135
 Ingelheim 744.
 Ingria 545.
 Jochei 536.
 Joyeuse 236. 583.
 Jellstein 107.
 Isenburg inter. 376.
 Isenburg Buding. 638.
 Islandia 610. 611
 Ister 639. 640
 Julbach 538.
 Juliacum. proleg. 10. 75. 470. 673. Lotharing. 229. 231. Egmond. 106.
 Justingen Dom. 731. 732
 Juthia 605.
Kellerberg 474.
 Kerpen 244.
 Kexholmia 545.
 Khevenhüller 473.
 Khünburg Com. 209.
 Khuon de Blasfy Com. 210.
 Kielmanseck Com. & Bar. 737.
 Kiovia. 694. 697.
 Kirburg 307.

Index Secundus.

- Kirchberg Burggr. 211. aliquot alic. famil. ibid.
 Kirchberg Com. 128.
 Kirchberg Syr. 550.
 Kisleck 564.
 Kniphauten 38.
 Koenigseck 482.
 Koenigstein Com. 766.
 Kollontsch Com. 212.
 Koflach 520.
 Kranichberg 213.
 Kuofflein Com. 112.
 Kyburg Com. 62.
Lahr 324. 654. 708
 Lahr in Brunsvic. 405. 706. 771.
 Lamberg Com. & Bar. 213.
 Lancicia 697.
 Landeck 734.
 Landsberg March. Proleg. 15.
 Lanes 519.
 Langenburg 208.
 Langerac 397.
 Langres Episcop. 119
 Lanuza 165.
 Laon Episc. 119.
 Lapiz 511. 531. 352.
 Lappia 544.
 Lara 372.
 Laval 270. Tremoll. 353. 354
 Lauenroda 409.
 Lauterburg 405. 706. 708
 Leberberg 621.
 Legionis Regn. 162. in Giron 130. Guzman 142. 143. in Cerdan. 99. in Pont. 280. Colomb. 283. Nogaret 272. in Badent. 385. in Cordub. 418. 419. 421. Lannoï 485.
 Leiningen Com. 740.
 Leisnick 305.
 Lemos 283.
 Lenoxii 22.
 Lentzburg 67.
 Leodiens. Episc. 592.
 Leon vid. Pontii.
 Leuchtenberg Landgr. 215. 595. 678
 Levis feu Levia famil. 216. in Cruisfol 105.
 Leyana fam. 360. 263
 Liechtenberg 462.
 Lignes 24.
 Lignicii Duc. 699.
 Limburg Duc. 191. 486. Limburg ad Lainam 486. 488. 72. 664.
 Limpurg pinc. 212. 219
 Limpurg ad Lanum 219. 220
 Lippiz Com. 221.
 Lippia Proleg. 15.
 Lithvaniz M. Duc. 689. 693
 Liva 698.
 Livonia 694. 697
 Loëbl Baron. 224.
 Loëwenstein Com. 224.
 Lombardia 130. 132.
 Longueville 118. in Ra2 454.
 Longvy 323.
 Lofentlein 228. 55.
 Lofent. Com. feu de Lzn. 593.
 Lotharingæ Duc. 229. 233. (infer. Lotharing. 191.) in Potier 298. Rohan. 313. in Croj. 598. 599
 Lubecens. Episc. 614. b.
 Lublin 697.
 Lucenburg D. 191. 192. 486. in S. baud. 328. Tremoll. 356. Egnond 107. in Barnonvill. 412.
 Gorrevod 455. Chabot 317. Potier 292. Aumont 42. Maufealli Trevir. 357. Croj 598.
 Luders Abb. 627.
 Lunenburg Duc. 399.
 Lusatia sup. & infer. Proleg. 14. 15. 151.
 Lufignan 328. 298. 316
 Lusitania vid. Portugal.
 du Lys 119.
Machland 613.
 Magdeburg Archiep. nunc Duc. 76. Proleg. 25. Burggrav. Proleg. 17. 632
 Madeleine 428.
 Mahberg 384. 654.
 Maille 42.
 Mainland 15.
 Majorica 182. 186.
 Malberg 345.
 Malgold 102.
 Mallinger 546.
 Malmanduria f. Malmedy Abb. 627.
 Mansdorf 474.
 Manderscheid Com. 243.
 Manschlicht 762.
 Maniquez 372. 373.
 Mantua 130. 131.
 Manuel. 416. 425.
 Marca Com. 86. 472. 674. in Saxon. Proleg. 21. in Arenberg 21. 24. in Loëwenst. 226. 227. in Mant. 131. 138. in Harlay 144. in Stolberg 768.
 Marchand. 519.
 Matignon 493.
 Mathai 716.
 Maubec 423.
 Maulrapp 570.
 Maure 309.
 Maynzberg 704.
 Mayr 587.
 Mavelrain f. Mexelrain 493
 Mazovia 693. 697.
 Mechlinia 199. 200. 582
 Meckau f. Meggau. 494.
 Meckelburg f. Megapol. Duc. 249. 566
 Medicea domus 232.
 Mediolani Duc. 194. 196. in Tremoll. 355. 356.
 Rochechouart 309. Rehan 313.
 Mehrenberg 612. 656.
 Melun in Burnonvill. 412.
 Mendoza 253. in Cordub. 418. Cuev. 428.
 Velasc. 374. Guevar. 142.
 Merodii 165.
 Mersburg. Episc. Proleg. 26.
 Metfeh Com. 686.
 Metternich. 742. Mogunt. Archiep. 256. 743.
 Trevir. 359.
 Metternich in Metternich 743.
 Meuland 589.
Middel-

Index Secundus.

- Middelpaddia 544.
 Milendonck 528.
 Mindensis Episc. 89.
 Minorica 186.
 Minfens. Palat. 697.
 Mirandula 279.
 Miina March. *Proleg.* 6. Burggrav. 322.
 Missendorf 556.
 Mœis Com. 653. 674.
 Mœisberg Com. 641.
 Moguntinus Archiep. 256. 743.
 Molac 318.
 Molart. 495.
 Moldavia 698.
 Monasterienf. Episc. 642.
 Monmouth Dux 22.
 Monsteiberg Duc. 699.
 Monstreuil Bellay 519.
 Montagu 225. 323.
 Montani feu de Monte 601.
 Montauban 423.
 Montausier 519.
 Montchal 120.
 Montfchre 375.
 Montferratum 328. 335. in Mantuan. 130. 132.
 Montium Duc. 75. 471. 673.
 Montlaur 423. 237.
 Montmorency 270. in Budes 97. in Burnon-
 vill. 412. Dauvet. 429. Roimadec. 318.
 Potier 298.
 Montpenfier 118.
 Morainville 119.
 Moraviz March. 50.
 Mofaisko 698.
 Moscofo 277.
 la Motte 519.
 Mulingen 36. 381.
 Munzenberg 461. 533. 762.
 Murbach Abb. 626.
 Murcia R. 189.
N Amurcum 198.
 Narbona 371.
 Narva 545.
 Nassovia Princ. & Com. 612.
 Navarra Regn. s. 6. 121. in Hispan. 181. in To-
 ler. 351. in Rochechouard 309. Rohan 313.
 315. Nogaret 272.
 Naunburg Episc. *Proleg.* 27.
 Neapolis Regn. 1171. 184. in Lotharing. 229.
 230. in Badent. 385. Avalos 41.
 Nelleburg 67. 499.
 Nericia 544.
 Neuberg feu Neuperg 156.
 Neuchâstel 373.
 Neufville Villeroy 499.
 Neuhausl. aliquot famil. 500. 501. 361.
 716.
 Neydeck 501.
 Nicza 339.
 Nidda Com. 637.
 Niderthor 210.
 Nivernii 136.
 Noailles 501.
 Nogaret 272.
 Nopping 415.
 Norden 761.
 Norimberg Burgr. 82.
 Northumbria Com. 21.
 Norvegia 603. in Svœc. 344.
 Novograd 698.
 Noyon Episc. 119.
 Nylandia 545.
O Botriti 249.
 Ochfenstein Dom. 462.
 Oedt 503.
 Oelandia 545.
 Oels 698.
 Oepfingen 712.
 Oldenburg 611.
 Olsburg 409.
 Oiyka 697.
 Oppavia 699.
 Oppersdorf 503. 504.
 Orange 658.
 Orguiller 599.
 Orlamunda Com. *Proleg.* 16.
 Ornano 237.
 Orsbeck 300.
 Ottenburg Bavar. Com. 749.
 Ortenburg Carinth. Com. 749.
 Orlha feu Oesef inf. 613.
 Otinabrug Episc. 408.
 Olorii 277. 283.
 Osterberg 129.
 Osterburg 79.
 Osterweiz 435.
 Ostfrisia Princ. & Com. 760. 761. 764.
 Ostrogothia 544.
 Oudenhofen 470.
P Acheco 277.
 Paderborn Episc. 642.
 Paillas. 419.
 Palzologi 135.
 Palatin 668. in Svœc. 544. in Hartay 144. in
 Burnonvill. 412.
 Palatinatus Saxon. *Proleg.* 26.
 Pal'y 504.
 Pallant Dom. 728.
 la Palu 323.
 Paluzzi de Albertoni 716.
 Pappenheim Marfç. 688.
 Paileyr 622.
 Pedemontium (Piemont) 338.
 Pemelburg 395.
 Peteyra 277. 278.
 Perger de Clam 415.
 Perneck feu Berneck 503.
 Perner de Rauchenschach 464.
 Pettau 538.
 Peyne 409.
 Pfaffendorf 557.
 Pfist Com. 63.
 Phannenberg 497.
 Piet 279.
 Planckenlein 701.
 Platfch 374.

Index Secundus.

Pleisna. *Proleg.* 16. 17.
 Plesse 409. 640.
 Plessis Liencourt 504
 Plessis pralin. 100.
 Plessis Richelieu 505.
 Plez 299.
 Plocenf. pal. 697.
 Pirmont seu pyrmont Com. 723. in vaderb.
 648. in Gleich. 453.
 plymouth Com. 22.
 podlacia 694. 697
 podolia 694. 697
 podwein seu pottrwein 213.
 Pötting 506.
 poitiers 69. 144
 polheim Bar. 686.
 poloniz R. 689.
 polotia 694. 697.
 pomeraniz Duc. 83. 694. 698
 Poncu de Leon 280. in|Cordub. 417
 Pons 505. 371.
 pontecroix 318.
 Poole 273.
 Poppenburg 469.
 Portail 120.
 Portenauß. portus Naonis 64.
 Portocarrero 277. 278.
 Portugal. reg. 281. 178. in Farnes. 108. Gi
 ton 130.
 Potier 298.
 Pottendorf 574.
 Pradel 170.
 Prag Bar. 507.
 Precontal 120.
 Przising Bar. 507.
 Prominiz 299.
 Pruefchenck 633.
 Prun Abb. 360.
 Pyrmont. vid. Pirmont.

Quedlinburg|Abb. 677.
 Querfort 246.

RAina 501.
 Rancon 519.
 Ranzau Com. 305.
 Rappach 508.
 Rapperschwil 67.
 Rappolstein Com. 509. 512. 676. 728.
 Ratibor Duc. 699.
 Ratifpon. Episc. 679.
 Ratzenburg Episc. 250.
 Rava 698.
 Rauber Bar. 701.
 Rauchenschach 461.
 Ravensperg 472. 89. 674. *Proleg.* 22.
 Razwill 697.
 Rechberg Com. & Bar. 684.
 Reckberg 547.
 Reck Bar. 764.
 Reckheim 579.
 Redern seu Rædern 515.
 Regenstein seu Reinstem Com. 406.
 Reichenburg 567. 733

Reicheneck 633.
 Reiferscheid 315.
 Reigelsperg seu Reich. Isperg 525.
 Reineck seu Rineck 461. alit 497
 Reipolzkirch 245.
 Renty 598.
 Retel 131. 139.
 Reuland 589.
 Rheda 73.
 Rheims Archiepisc. 119.
 Rhingrauis seu Rhem Com. 306.
 Ribera 417. 148.
 Richmondix Duc 22.
 Rietberg 221. 760
 Rinsfeldia Com. 67.
 Rivoire 120.
 Roborea gens 375. in Zani 572
 Rochelaron 42.
 Rochechouart 308. 310
 Rochefouraut 311.
 in Rochechouart 309.
 Rochefort Com. 226. 227. 767
 Rodemachern 386.
 Rodnegg 570.
 Rœdern seu Redern 515.
 Roeteln 383.
 Roggendorf 516.
 Rohan 312. 314. 316. in Hospital. 468.
 in Rochechouart 309. in Albert. 1
 Roman. Imper. 43. Regnum 46
 Romhild. *Proleg.* 30.
 Rosenbergrinc. 558. Comit. 559. Dom. in
 Barby 581.
 Rosendiel 470.
 Rosmadec 318.
 Rolleck 102.
 Rollochium 249. 566
 Rotenburg Com. 413.
 Rotenowien 684.
 Rotthal com. 516.
 in Dietrichstein 435.
 Roucy com. 243.
 Rouffillon 119.
 Rouhaut 467.
 Roxas 421.
 Ruffec 468.
 Rugia princ. 93.
 Runckel 376.
 Rupin Com. 91.
 Russia 693. 698
 Rutheni seu reustende Plauen 320.
 Rutlandix Com. ex Mannouis 23.
 Rye 323.
 Ryvoire 454.

SAaneck 750
 Sabaud. Duc. 324. 326. in Trentoll. 355. in
 Potier 298. in Beauvill. 69.
 Sagan 698. 566
 S. Brisson. 68.
 S. Cheron 141.
 S. Crucis Baron. 554.
 S. Didier 237. 583
 S. Gilles 120.

Index Secundus.

Pleisna. *Proleg.* 16. 17.
 Plesse 409. 640.
 Plessis Liencourt 504
 Plessis Pralin. 100.
 Plessis Richelieu 505.
 Plez 299.
 Plocenf. pal. 697.
 Pirmont seu Pymont Com. 723. in vaderb.
 648. in Gleich. 453.
 Plymouth Com. 22.
 Podlacia 694. 697
 Podolia 694. 697
 Podwein seu Pottwein 213.
 Pötting 506.
 Poitiers 69. 144
 Polheim Bar. 686.
 Polonia R. 689.
 Polotia 694. 697.
 Pomerania Duc. 83. 694. 698
 Poncu de Leon 280. in Cordub. 417
 Pons 505. 371.
 Pontecroix 318.
 Poole 273.
 Poppenburg 469.
 Portail 120.
 Portenau f. portus Naonis 64.
 Portocartero 277. 278.
 Portugal. reg. 281. 178. in Farnes. 108. Gi
 ron 130.
 Potier 198.
 Pottendorf 574.
 Pradel 170.
 Prag Bar. 507.
 Precontal 120.
 Prazing Bar. 507.
 Prominiz 299.
 Pruefchenck 633.
 Prun Abb. 360.
 Pymont. vid. Pirmont.

Quedlinburg Abb. 677.
 Querfort 246.

Raina 501.
 Rancon 519.
 Ranzau Com. 305.
 Rappach 508.
 Rapperschweil 67.
 Rappolstein Com. 509. 512. 676. 728.
 Ratibor Duc. 699.
 Ratifpon. Episc. 679.
 Ratzenburg Episc. 250.
 Rava 698.
 Rauber Bar. 701.
 Rauchenschach 461.
 Ravensperg 472. 89. 674. *Proleg.* 22.
 Razwill 697.
 Rechberg Com. & Bar. 684.
 Reckberg 547.
 Reck Bar. 764.
 Reckheim 579.
 Redern seu Ruedern 515.
 Regenstein seu Reinstem Com. 406.
 Reichenburg 567. 733

Reicheneck 633.
 Reiferscheid 315.
 Reigelsperg seu Reichelsperg 525.
 Reineck seu Rineck 461. alit 497
 Reipolzkirch 245.
 Renty 598.
 Retel 131. 139.
 Reuland 589.
 Rheda 73.
 Rheims Archiepisc. 119.
 Rhingrauis seu Rhem Com. 306.
 Ribera 417. 148.
 Richmondix Duc 22.
 Rieberg 221. 760
 Rinsfeldia Com. 67.
 Rivoire 120.
 Roborea gens 375. in Zani 572
 Rochlaron 42.
 Rochechouart 308. 310
 Rocheffourant 311.
 in Rochechouart 309.
 Rochefort Com. 226. 227. 767
 Rodemachern 386.
 Rodnegg 570.
 Roedern seu Redern 515.
 Roeteln 383.
 Roggendorf 516.
 Rohan 312. 314. 316. in Hospital. 468.
 in Rochechouart 309. in Albert. 1
 Roman. Imper. 43. Regnum 46
 Romhild. *Proleg.* 30.
 Rosenbergs Princ. 558. Comit. 559. Dom. in
 Barby 581.
 Rosendiel 470.
 Rosnadec 318.
 Rolleck 102.
 Roslochum 249. 566
 Rotenburg Com. 413.
 Rotenloewen 684.
 Rothal Com. 516.
 in Dietrichstein 435.
 Roucy com. 243.
 Rouffillon 119.
 Rouhaut 467.
 Roxas 421.
 Ruffec 468.
 Rugia princ. 93.
 Runckel 376.
 Rupin Com. 91.
 Ruzlia 693. 698
 Rutheni seu reussende Plauen 320.
 Rutlandix Com. ex Mannours 23.
 Rye 323.
 Rivoire 454.

SAaneck 750
 Sabaud. Duc. 324. 336. in Trentoll. 355. in
 Potier 298. in Beauvill. 69.
 Sagan 698. 566
 S. Briffon. 68.
 S. Cheron 141.
 S. Crucis Baron. 554.
 S. Dider 237. 583
 S. Gilles 120.

Index Secundus.

- S. Leger 120.
 S. Maure 519.
 S. Severino 313.
 S. Simon 346. 429.
 Sainsheim feu Saynsheim 527. 528
 Salamanca 758.
 Salm 344. in Ardenna 345. in feuto Rhingr. 309
 Salciarum March. 340.
 Sandomiia 697.
 Sardinia regn. 186. 188
 Sarebruche 654.
 Sarpont. feu Sarbruck 654. 429. 144.
 Sarwerden Com. 653.
 Sassenheim 628.
 Sauer de Kofach Com. 520.
 Saulgau 477.
 Savolaxia 545.
 Saut-Agout 422.
 Saxon. Duc. & Elect. *Proleg.* 7. 25. in Sabaud. 328. Mantuan. 130. 161. Nogaret 272. Saxon. Palatinatus. *Proleg.* 11.
 Sayn Com. 703. 245. *Proleg.* 28.
 Scaligerif. la Scala 214.
 Schallaburg 228. 573.
 Schallenberg. 521.
 Scharfeneck 226.
 Schauenburg com. 348. 222. 637
 Schaul in Engelftein 506.
 Schaumburg f. Schaumburg 537.
 Schecken vom Wald 574.
 Schencken de Castell & Landeck 734.
 Scherding 344. 532
 Scherfenberg 514.
 Scheyn 680.
 Schifer Bar. 524.
 Schneidbeck & Schœnkirch 524.
 Schœnborn 262. 525
 Schœnburg 706. 707
 Schomburg 505.
 Schratzenbach 526.
 Schrofenstein 552.
 Schwarzenberg 527.
 Schwarzenburg 708.
 Slavonia regn. 52.
 Selavia 605.
 Scœdel 450.
 Scotia Regn. 13. in Rohan 313.
 Sechanfen 79.
 Seelandia vid. Zeelandia.
 Seemann Bar. 529.
 Segorbix Duc. 182.
 Seifeneck 547.
 Sennet. r. f. S. Nectaire 530.
 Sevilix R. 126.
 Sichelbach 539.
 Sichelhem 403.
 Sicilia Regn. 171. in Guzman 143. in Badenf. 385. Cordub. 418. 419. 421. Hospital 467. Tremioll. 354. Urbim. 375. Potier 298. No-gaet 272
 Sigmaringen Com. 551.
 Silesia 50. 51. 640. 698
 Simoning 206.
 Siradia 697.
 Sirek 705.
 Slavia 605.
 Sleida 244.
 Slesvici Duc. 609
 Slupens. Duc. 698.
 van der Sluys 470.
 Sinalandia 544.
 Smolenseum. 694. 698
 Soissons 118. in Potier 258.
 Solms Com. 533.
 Soltwedel 79.
 Somerfet M. Vigorn. 23.
 Sonderndorf 535.
 Sondershausen 708.
 Sonnenberg com. 562.
 Sonnewald 334.
 Sora 299.
 Sotomayor 176.
 Southampton Duc 21.
 Soyrrer feu Soydern 550.
 Spangstein 560.
 Spanheim Com. in Badenf. 382. 385. in Pal. t. 672. 676. in Ortenb. 749. Duisid. 702. 705.
 Spiegelberg 452. 665
 Spiering 470.
 Spira Episc. 262. 360.
 Sprechenstein 352.
 Stablo f. Stabuleti Abb. 627.
 Stadler 500.
 Stahrenberg 55. 537
 Stargardia 90. 250. 566
 Stedesdorf 221. 221. 763
 Steger 539
 Steinfort com. 72
 Stendalia 79.
 Sternberg com. 348
 Sternberg Caunth. 65. 750
 Sternberg Morav. 500.
 Stettenberg 633.
 Stettin Duc. 83. 84
 Steyersberg 209.
 Stolberg com. 768.
 Stormaria 609
 Straßperg com. 303.
 Strein Bar. 539.
 Stromberg 645.
 Stuart 14. 120.
 Stubenberg Bar. 349.
 Styria 54. 191.
 Svalenberg com. 222.
 Svarez de Figueroa 416. 254
 Sudermania 544.
 Sveccix regn. 541. in Polon. 689. in Badenf. 385
 Sverin Com. & Episc. 150. 566
 Svevia 59. 199. 561
 Sufolk 273.
 Sully 68.
 Sulz Com. 712
 Sulzbach 414.
 Summuculo 41.
 Sufa feu Sigulio 538.
 Sylvestres Com. 306.

Index Secundus.

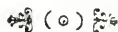
TAvasthia 545.
 Tautenberg Dom. 713. 1
 Taxis Com. 715.
 Tecklenburg Com. 71.
 Teiling 397.
 Teneramunda 392.
 Teschen Duc. 698.
 Tetnang 497.
 Teuffel Bar. 546.
 Teuffenbach Bar. 547.
 Thalberg 435.
 Thanhausen 548.
 Thanrædl 547.
 Thengen 499.
 Thierstein 540.
 Thonna 725. *Proleg.* 29.
 Thoars 355.
 Thoire-Villars 215.
 Thuringæ Ludgrav. *Proleg.* 4. f. Palatinatus
Proleg. 14. Burggr. 211.
 Thurn Com. 553.
 vom Thurn 374.
 Tirolis Com. 55. 180.
 Toletti Regn. 182.
 Toletana Dom. 351.
 Toll 397.
 Tolofæ Com. 378. 428. 272
 Toulougeon 141.
 Tournay Episc. 119.
 Tournon 120.
 Tozenbach 686.
 Transilvania 201.
 Trauchburg 564.
 Traun 549.
 Trautmansdorf Com. 550.
 Trautson 552.
 Tremolli 353. in Dauvet. 429. Beauvill. 68.
 Trevrens. Archiep. 357.
 Tridenti Episc. 718.
 Trocens. Pal. 697.
 Tschernembl Dom. 361.
 Tubingæ Com. 497.
 Tumerstorf 556.
 Turenæ Vicec. 363.
 Turrani 553.
 Turrî 362. in Tremoll. 355
 Turzon Com. & Bar. 372.
 Tyvatlan 318.
VAeße 423.
 Valckenburg 426.
 Valentia R. 184.
 la Vallette 272.
 Valromey 339
 Valfallina 554. 717.
 Vandalia 83. 250. 545. 566. 605
 Varax 323.
 Vaud 339
 van Veen 470
 Vega 253.
 Velasco 372.
 Veldenz 674. 677.
 Veldkirch Com. 68. 497
 Ventadour 216.

Vendosme 99. 119. 292. 319
 Vera 659.
 Veragux Duc. 283.
 Verden Episc. 544.
 Verduyn 397.
 Vering-n 575.
 Vermandois 119. 347. 429.
 Verneuil. 119.
 Vestmannia 544.
 Vexin 120.
 Viana 656.
 Vidaini 182.
 Vignerod 505.
 Vilcomaria 698.
 Villahermosa 182.
 Villalobos 277. 283.
 Villanders 570
 Vellequicr 42.
 Vinidorum Marchia. 64.
 Vinslingen 302. 599.
 Vintler 373.
 Virmenburg Com. 243. 226. 227
 Vinaræ Com. *Proleg.* 16.
 Ucken 762.
 Ultrajectum 200. 201.
 Ungnad. Weissenwolf 556.
 Volckersdorf 375.
 Volckrah 556.
 Volmenstein 764.
 Volra fam. la Voute 216.
 Voluyie de Ruffee 468
 Vornbach 344.
 Uplandia 544.
 Vratshaviz Episc. 640.
 Urbini Duc. 375.
 Urgel 419.
 Urtenbeck Com. 557.
 Ursini vet. in Germ. 33.
 Ursini Rom. 558.
 Ushngen 512. 514
 Usenberg 321.
 Ussendom 90.
 Ufex 105.

WAlachia 624. 698.
 vom Wald 574.
 Waldburg Truchteis Com. 561.
 Waldeck Com. 722.
 Waldersee 36.
 Walter-Nienburg 38. 381.
 Wangen 513.
 Wannsdorf 36.
 Wartenberg Com. 680.
 Wase seu de Wala 543. 629.
 Weilnau Com. 655.
 Weinsperg 513. 514. 525. 550.
 Weisprach 473.
 Weissenburg praposit. 262. 360.
 Weiffenhorn 128.
 Welpe 408. an idem 37.
 Welz seu Welzer Bar. 567.
 Werben 79.
 Werdenberg Com. 497. 624.
 Hhh hh Werras.

Index Secundus.

- Wermelandia 544.
 Wernigerode Com. 768.
 Werth 727.
 Wertheim Comit. 235. 767
 Westphalia 590. in Sabaud. 328
 Westrogothia 544.
 Wevelinghoven 72.
 Widmann 758.
 Wied Com. 376.
 Wildenfels 534.
 Wildenstein 146.
 Wildgraviu 306.
 Wildhaus 516.
 Windeck 109.
 Windischgrätz Com. & Bar. 568.
 Winneberg 742.
 Winzenburg 409.
 Wirbin Com. 568.
 Wirtemberg Duc. 60.
 Wisch 428. 664
 Witgenstein Com. 245. 705. *Proleg.* 28.
 Wittmund 761. 763
 Wittelspach 681.
 Witten 582. 787.
 Wolckenstein Com. 570.
 VVoldenberg 409.
 VVolf diſt. Metternich zur Gſacht 743
 Woltſthal 568.
 Wolgſt 90.
 VVormatia Epif. 262. 743
 VVunſd. ip 408.
 VVurnberg 342. 532
 VVurnpianl. Pa. 571.
 VVyck 470.
 YBen 535.
 Ypelbionn 630.
 Yſenburg 776.
 ZAni Com. 572.
 Zator 697.
 Zeelandz Com. 192.
 Zekking Dom. 573.
 Ziegenham Com. 635.
 Zimmern Com. 147. 604
 Zinzendorf Com. & Bar. 574.
 Zollern Com. 89.
 Zuniga 376. in Cordub. 417. in Guzman.
 143.
 Zutſania 199.

INDEX TERTIUS.

Continens nomina Principatus, dominiorum vel locorum, quorum mentio fit in titulis, vel à quibus linearum nomina, vel de quorum translatione haec inde agitur,

- A.**
Aholt f. Aholz. 220.
 223.
 Achaia. 336.
 Achau. 508.
 Achleuten. 521. 531. 735. 737.
 Achstetten. 729. 731.
 Acier. 106.
 Acigné. 421.
 Acquest. 269.
 Adorf. 321.
 Adrianopolis. 392.
 Aethiopia. 284.
 Agenois. 506.
 Aggilem. 685.
 Aguar. 276.
 Ahufen. 643.
 Aichelberg. 473.
 Aiguillon. 505.
 Aiguilly. 429.
 Ainæd. 460.
 Aire. 270.
 Aiterhofen. 753.
 Aix. 425.
 Alais. 239.
 Alba Duc. 351.
 Alba de Lisc. 147.
 Albergar. 278.
 Albershofen. 524.
 Albert. 506.
 Albret. 365. 371.
 Albuquerque. 428.
 Alcalá. 148.
 Aleanniza. 148.
 Alek. 357.
 Alenfon. 238.
 Alentsteig. 460.
 Alesheim. 682.
 Alfeld. 594.
 Algarbia. 284.
 Algava. 143.
 Alisa. 337.
 Allendorf. 547.
 des Alods. 428.
 Almanz. 307.
 Almanza. 148.
 Anetum f. Lannoy. 484.
 Apen. 589.
 Asfar. Landgrav. 274.
 Asamira. 277.
 Atena. 470.
 Atenberg. 210.
 Attenburg. 733.
 Atengera. 431.
 Attenkirchen. 702.
 Atubeka. 519.
 Analphi. 314.
 Ambusia. 578.
 Ameida. 306.
 America. 190.
 Amiens viced. 2.
 Ampurias. 420.
 Ancona. 39.
 Angelberg. 729.
 Anghien. 24.
 del'Angle. 423.
 Angria l. Engern. 26. 32. 221.
 Anguillara. 558.
 Anhusen. 498.
 Annonay. 216.
 Anspach. 95.
 Antverp. Burggr. 661.
 Apcher. 105.
 Apozzo castello. 572. 573.
 Arabia. 284.
 Arain. 599.
 Arburg. 507.
 Arbuig. 129.
 Arc. 468.
 Arckeln. 470.
 Ardelen. 621.
 Arenberg. 471.
 Arennes. 2.
 Atevalo. 376.
 Argen. 495. 497.
 Atiano. 140.
 Aclay. 657. 661.
 Armagnac. 240.
 Arqueil. 662.
 Arquien. 629.
 Arschot. 24. 598. 599.
 Arvetma. 362. 365. 371.
 Arzem. 399.
 Ascha. 357.
 Aschach. 538.
 Aschavv. 729.
 Ascoli. 425.
 Aspang. 432.
 Alpermont in Rhæt. 601.
 Ailleshorn. 727.
 Assenheim. 766.
 Asta. 390. 484. 341.
 Astorga. 377.
 Asturia. 203.
 Athenæ duc. 202.
 Attichy. 270.
 Avaugour. 270.
 Aubenas. 426.
 Audregnies. 484.
 Avellino. 425.
 Aveines. 24. 599.
 Aufferz. 753.
 Augenvveiler. 308.
 Augusta. 330.
 Aulendorf. 476. 482.
 Aumale. 234. 237.
 Aumont. 42.
 Aunac. 311.
 Auriac. 427.
 Aurick. 761.
 Ausillac. 519.
 Aureville. 270.
 Autrelche. 392.
 Autry. 621.
 Auvraymesnil. 269.
 Ayamonte. 143.
 Aycn. 502.
 Aymargues. 106.
B.
Baar. 623. 628.
 Babenhufa. 461.
 Bachum. 728. 729.
 Baden Com. 61. 62.
 Badenvveiler. 623.
 Baena. 421.
 Baer. 107.
 la Bala Siciliana. 254.
 Balaifon. 331.
 Baldern. 276.
 Ballam. 578.
 Banneza. 376.
 Banterlu. 269.
 Barbecieux. 311. 506.
 Barcellona. 201.
 Hhh hh 2 Barco-

Index Tertius.

- Barcodavila. 351
 Barenburg. 402.
 Barlin. 411 412
 des Baïres. 629
 Baruth. 533
 du Bâtiment. 309
 Bavaria. 670. 673. 308
 Bavaria Palatinatus. 754
 Bauge. 337
 La Baume des Arnauds.
 424.
 Baumgarten. 753
 Bauffignies. 595
 des Baux. 458
 Baye. 392
 Bayces. 311
 Bayon. 318
 Bays. 356
 Bearn. 444
 Beaubec. 513
 Beaucours. 492
 Beaudegnies. 2
 Beaufort. 457.
 Beaufremont. 445
 Beaumont. 24. 311. 143. 484.
 504. 599. 629
 Beaupreau. 421. 453
 Beaurain. 411 600
 Beaufault. 269
 Beauvoir. 484
 Beblingen. 457. 458
 Beçay. 413
 Beconne. 425
 Begueux. 423
 Bedbur. 346. 487
 Bedeilles. 8
 Beiar. 376
 Beilstein. 651
 Belain. 316
 Belhade. 519
 Bellan. 429
 Bellenberg. 683
 Bellefroid. 311
 Bellegarde. 106. 423
 Bell sic. 453
 Belquin. 423
 Belmonte. 278
 Benaon f. Benon. 353. 356
 Benauges. 444
 Berburg. 743
 Berckheim. 677. 520
 Bergen op Zoom. 582
 Bergues. 392
 Beris. 729
 Bernstein. 753
 Berneul. 429.
 Bernicules. 423
 Berpurg. 729
 Berrie. 356
 Bersee. 269
 Berum. 761
 Berze. 42
 Bethlan f. Bessan. 391
 Bettingen. 242
 Beurage. 24
 Beurieres. 424
 Beuvry. 269
 Biberbach. 684
 Biberstein. 521
 Bickenbach. 442
 Bidalla. 142
 Bierback. 423
 Bihelsteten. 432
 Billigratz. 523
 Billstein. 649
 Bimand. 240
 Bipontum. 462. in Palat.
 667. 675
 Birbeck. 599
 Birckenfeld. 667. 676
 Birstein. 776
 Biscaia. 201
 Bignani. 314
 Bittich. 233
 Bittingen. 307
 Blachach. 455
 Blais. 413
 Blamont. 237. 624
 Blanckenheim. 242
 Blanckenheim. Thuring.
 452. 642
 Blancmeuil. 297
 Blanctyre. 14
 Blaringen. 580
 Blattenhart. 514
 Blaubeuere, Blauthal. 497
 Bleicherode. 771
 Bleignac. 311
 Blomberg. 221. 223. 264
 Bludenz. 625
 Blumneck. 584. 712
 Blumau. 500
 Bobenhäufen. 766
 Bochheim. 594
 Böschpenig. 208
 Boisbelle. 393
 Boisdauphin. 354. 270
 La Boissiere. 311
 Bolonia Com. 410
 Bolzanum. 718
 Bommel. 470
 Bonateck. 431
 Bondu. 12
 Bonneval. 424
 Bonivet. 309
 Bontun. 393
 Borchelohel. Borchel. he.
 403. 488. 489
 Borchorst. 303
 Bormio. 601
 Borschem. 380
 Borsel. 483
 La Boffe. 458
 Bouligneux. 323
 Boulogne Bar. 530
 Bourdet. 309
 Bourgogniere. 429
 Bourry. 458
 Bours. 269
 Bourlâu. 429
 Boufargues. 1
 Douffac. 309
 Bouteville. 270
 Boylichem. 725
 Bozolo. 131
 Bracciano. 558
 Braga. 278
 Brake. 221. 223
 Brancas. 583
 Brandenburg Dom. Clet-
 vei. 357
 Brantes. 1
 Brauneck. 207
 Braunfels. 533
 Bray. 269
 Brecht. 589
 Breda. 662
 Bredeband. 717
 Bredeberg. 303
 Brec. 270
 Bregenz. 496 457
 Breidenau. 775
 Brema. 545
 Brenzthal. 497
 Breckelant. 82
 Bresteau. 354
 Breviande. 619
 Breuil Bernard. 520
 Briancourt. 425
 Brieg. 699
 Brignon. 658
 Brimon. 530
 Brion. 240
 Briotz. 2
 Briquieres. 378
 Briffac. 421
 Brive. 602
 Britannia, Ptas. Hesp. 204
 Brodnaf, Broda. 552 554
 Brocmeria. 759
 Broich in Lisch. 617
 Bron-

Index Tertius.

- Bronchorst. 497, 492
 Broile 300
 La Broye. 2
 Brucht. Broich. 487
 Bruchhufen. 402
 Buch. 444
 Buchwald. 466
 Buckeburg. 221. 637
 Bucz. 495
 Budingen. 639 778
 Budisina. 302
 Bucil. 457
 Buendia. 420
 Bugnicourt. 482
 Buhenstein. 474
 Buis. 458
 Burckram. 679
 Buren. 106. 470. 483. 661
 Burgau. 550
 Burgberg. 456.
 Burgdori. 62
 Burgerstorf. 735
 Burgschwalbach. 636. 656
 Butscheid. 741
 Bufancy. 230. 340. 578
 Bufclario. 601
 Butavv. 95
 Butera. 101
 Butrago. 253
 Buttenf. Com. 345
 Butzbach. 766
 C.
Cabra. 417
 Cabrieres 426
 Cadahallo. 278
 Cadenat. 106
 Cadener. 1
 Calabria. 203. 237
 Calden. 683
 Calentin. 682
 Calvinet. 458
 Camerberg. 432
 Camerino. 375
 Cammer. 216. 473
 Camp. 377
 Campania. 457
 Canaples. 423. 427
 Canarie inf. 190
 Cannete. 254
 Candale. 444
 Canusia. 457
 Capres. 411
 Carboniano. 101
 Carbonieres. 502
 Carcaffona. 443
 Carcheil. 413
 Carlona. 418. 419
 Careha. 545
 Carency. 391
 Cariniano. 337
 Carinthia. 745
 Carlipach. 574. 555. 58
 Carlsparg. 474 475.
 Caromb. 425.
 Carouil. 425
 Carpi. 39. 40
 Carrades. 458
 Carreto. 331
 Carruke. 14
 Casalichi. 573
 Casara. 280.
 Caserta. 354. 270
 Castell. Hall. 634
 Castellberg. 242
 Castubia. 545
 Castellbon. 444
 Castellburg. 729
 Castellgcloux. 4
 Castellato. 552
 Castello. 558
 Castelmoron. 4
 Castellstuart. 24
 Castihonc. 131. 101
 Castillon. 444
 Castrogenez. 254
 Catalonia 166. 203
 Caumont. 24. 412
 Cauroy. 484
 Cea. 410
 Cenete. 254
 Cerbaya. 1.
 Cerdania. 203
 Cereste. 583
 Cernichovia. 694
 Ceva. 335. 342.
 Chablais. 330.
 La Chaise. 504
 Chaligny. 234
 Chalouyau. 354. 270
 Chambre. 502
 Chandenier. 309
 Chanoufle. 424
 Chantemerle. 317
 Chanteraine. 619
 Chantocé. 314
 Chanvalon. 143
 Chapelle. 318
 La Chapelle Bellouin. 506
 Chappes. 42
 Charente. 311
 Charlus. 216
 Charny 240. 317. 660
 Charrots. 392. 393
 Chars. 1.
 Chassepierre. 226.
 Chateaubelin. 661
 Chateau Bricon. 4
 Chateaubrient. 519
 Chateaudun. 356
 Chateaugiron. 421
 Chateaugoyon. 492
 Chateauguyon. 662
 Chateaufneuf. 426. 530
 Chateaufregnaud. 425 426
 Chateaufrenard. 660
 Chateauthierry. 365. 371
 Chateaufvillain. 468
 Chastel. 421
 Chastelot. 624
 Chastillon. 354. 270
 Chastillon le Roy. 309
 Chavigaon. 392 (577
 Chaumont. 311. en Porcean.
 Chaumoy. 629
 Chaunes. 1. 2
 Chemillé. 421
 Cheuvreufe. 236. 1
 Cheylane. 530
 Chicuvres. 598
 Chillou. 505
 Chinon. 500
 Chocenz. 459
 Choisy. 467
 Cimay. 24. 597
 Circkniz. 701.
 Clargues. 600
 Claven. 600. 601
 Cleeburg. 775
 Clement. 450
 S. Clement d'Isalguier 309
 Clement. 100. 624
 Clervaux. 484
 Clery. 423
 Cleimont. 517
 Clotinga. 396
 Clusart. 617
 Coaratic. 8
 Coconas. 342
 Cruvres. 441. 443
 Coiren. 311
 Coislin. 413
 Colmitz. 216
 Comares. 419. 420
 Combemont. 425
 Comps. 415
 Comper. 318
 Concordia. 279
 Condes. 454

Index Tertius.

Conflans, 269. 578
 Contradsvalde, 465
 Conteville, 411
 Coriou, 424
 Coria, 351
 Cornon, 454
 Corvaro 101
 Corunna, 254
 Corzana, 254
 Cofan, 215
 Cofnac, 506
 Cofse, 421
 Coubert, 468
 Couetmen, 421
 Couliege, 240
 Courville, 392. 393
 Coutance, 583
 Coze, 506
 Cozen, 552
 Cranichtfeld, 208, 452. 642,
 Cransberg, 766
 Craon, 353
 Crafchen, 431
 Cravezana, 335
 Crayburg, 45. 753
 Crecq, 598. 600
 Cresly, 269.
 Crevecœur, 42
 Creuzen, 494
 Croifilles, 269
 Crozon, 317. 318
 Crumlau, 559
 Crummdyck, 303
 Cruffol, 105
 Cuifer, 618
 Cuiſieux, 105
 Culenburg, 470
 Culmbach, 95
 Cunaberg, 409
 Curban, 424
 Cufazois, 519
 Cuyck, 662
 Cypieres, 424
 Czeleſchach, 432

D.

DAlberg, 432
 Dalem, 728. 729 760
 Damifia, 412
 Damonet, 100
 Dannberg, 442
 Darmſtatt Haſ, 634
 Daſſel, 594.
 Daun Eifel, 142
 Daun, 306. 307
 Demſtrub, 304
 Denia, 420

Depen u., 402
 Derlam ſld., 220.
 Deutſchendorf, 431
 Dia, 337.
 Didonne, 356.
 Diemansweiler, 514
 Dieſt, 662
 Dietach, 735. 737
 Dietz Com., 348
 Dillenburg, 651
 Dillingen, 729
 Dimringen, 307. 308
 Dinsborn, 617
 Divion, 412
 Dobroſlawitz, 567
 Dodenburg, 741
 Dodendael, 483
 Doesburg, 662
 Dollendorf, 246
 Domparr, 427. 356
 Dompmartin, 600
 Doneſchingen, 624
 Donnerskirchen, 216
 Donzenac, 216
 Dormal, 578
 Dorenbeuren, 620
 Dornburg, 636
 Dortvarr, 616
 Dorſtweiler, 597
 Douan, 216
 Dozenbach, 549
 Dragburg, 474
 Drage, 304
 Dreux, 4. 8
 Drongel, 470
 Droſchiz, 431
 Droſendorf, 495
 Drugſen, 506
 Dun, 579
 Durbuy, 790
 Durrenbach, 466
 Düſingen, 735
 Dynſlake, 470.

E.

EBenau, 432
 Ebensfeld, 550
 Eberhardsbühl, 524
 Eberſtein, 223. 567
 Eberſtorf, 5
 Eholi, 457
 Eck, 446. 213
 Eckardshauten, 775
 Eckern, 483
 Efferdingen, 557
 Ehrenhauſen, 350
 Einbeck, 409

Einæd, 377
 Eitenberg, 729. 731
 Elbbauf, 231. 237. 239
 Ellrich, 771
 Emden, 749
 Emeberg, 523
 End ngen, 352
 Engelsberg, 753
 Engelsdorf, 727. 729
 Engelſtein, 506
 Engern, ſ. Angria, 211. 223
 Engoulefine, 238
 Enſeck, 450
 Entremont, 484
 Enzersdorf, 679
 Eppan, 622
 Erbach, 556
 Ercazada, 351
 Erdberg, 508
 Erenburg, 402
 Etlach, 529
 Ernaud, 432
 Erntſbrun, 531. 532
 Erp, 246
 Erſeck, 556
 Eſcalona, 277
 Eſchelberg, 450. 549
 Eſchelsdorff, 303
 Eſchis, 642
 Eſcornaix, 483
 L' Eſpare, 493. 4
 Eſpeluches, 425
 Eſpernon, duc. 271
 Eſpinay, 356.
 Eſquencourt, 269
 Eſpoiffes, 629
 des Eſlars, 520
 Eſthonia, 545. 695
 Eſthiac, 311
 Eſtrabonne, 42
 L' Eſtrange, 530
 Evreux, 365. 371

F.

La **F**aigne, 518. 354. 270
 Faintfeld, 212
 Falckenburg, 223. 740. 760
 Falckensdorf, 753
 Falkenſtein in Enſtal, 508
 Falckenſtein, 559
 Farbus, 483
 Farnetum, 107
 Farnroda, 211
 Faudoas, 309
 Faye, 729
 Faye la Vineuſe, 506
 Fayelle

Index Tertius.

Fayelle. 42
 Feistritz 516. 574
 Feria Duc. 416. 420.
 Ferrara 39. 397
 la Ferte Bernard. 583
 la Ferte Imbaud. 620
 la Ferte Nabert. 550
 Feuereck. 531
 Feversham. 619
 Feyerspergstein. 560
 Finckenstein 436.
 Fleix seu Flers 444
 Fleurines. 233
 Fliscourt. 2.
 Flochberg. 275
 Flohenheim. 307
 Florenfac. 215 106
 Flosbach. 775
 Flossilles. 269
 Focklebruck. 507
 Foix. 443
 Foncieres. 100
 Fontaines. 600
 Fontenoy. 599
 Forcalquier. 583
 Forcalquieret 425
 Forest Greilly. 42
 la Forest Thaumier. 499.
 Forpach. 578
 Forst 399
 Fortunatæ inf. 190. 100
 Fosseux. 269
 Fougeray. 519
 Foullay. 629
 Francavilla 41
 Franchimont. 343
 Franckenburg. 206. 473
 Franckenstein. 567
 Fraucourt. 429
 Frauenberg. 528
 Frauenbrunn. 713
 Frauenburg. 350
 Frauenhofen. 476
 Frechheim. 589. 728. 729
 Fredeburg. 649
 Freiberg. 467
 Freideck. 540. 573
 Fremessen. 600
 du Fresnoy. 484
 Fressin. 427
 Freudenberg. 402
 Freudenthal. 567
 Freyach. 753
 Freyenstein. 755. 758
 Freyling. 524
 Freystatt. 450
 Frias. 372
 Friburg Com. 623

Friburgum. 342
 Fridau. 531. 532. 538
 Fridberg. 501. 503
 Fridburg. 404
 Fridland. 407. 565
 Frizendorf. 431
 Froidcourt. 579
 Frontac. 505
 Frontenay. 312. 316
 Furstenau. 441
 Furstenberg in Com. Eber-
 stein. 399
 Furstenburg. 601
 Furttenstein. 466. 467

G.

Gael. 318.
 Gaildorf. 218
 Gailiac. 1.
 Galeho. 620
 Gallera. 620
 Gallenberg 523
 Gallicano. 101
 Galloway. 14
 Gallspach. 128.
 Galves 254
 Gars 213
 Gartenau. 535
 Gatesleben. 302
 Gauchoven L. Gaincoven.
 753
 Gauer. 106. 107
 Gazoko 131
 Gelmen. 488
 Gemund. 456
 Genevens. Princ. & civit.
 331.
 Genua. 126. 39
 Gera. 319
 Geras. 424
 Gerdrez. 8
 Gereut. 373
 Geretstorf 619
 Gern. 755.
 Gernhuten 497
 Gernsgau. 679
 Geroldstein. 242. 243.
 Geroldthal. 625.
 Gersbacum 383
 Gettruydenberg. 660
 Gesiels. 474.
 Geudern. 769
 Geytenhuten. 729
 Gfall. 456
 Gibraltar. 376.
 Gié 312.
 Gierstorf. 466.
 Giellingholm. 304

Gimborn. 528.
 Glandage 425
 Glaucha. 707
 Glech. 350.
 Gleichenberg. 550.
 Gleichenstein. 452.
 Gleis. 129. 516.
 Ghsberg. 321.
 Gneznau. 474.
 Gogutsch. 331. 145.
 Golaberg. 699.
 Gootreiffon. 483.
 Gottevod. 454.
 Gottano. 202.
 Gottsberg 467.
 Goumiere. 492.
 Goutlanville. 269.
 Grafenstein. 431.
 Grafschaft. 649.
 Graiz. 319.
 Grancey. 517.
 Grandchamp. 583.
 des Granges. 427
 Grassen. 430.
 Gravendonek. 660.
 Graveneck (Austr.) 372.
 Gravenstein. 550. 560.
 Gravenwerth. 753.
 Gravelande. 660.
 Gravia. 662.
 Graville. 583.
 greiffenberg. 211.
 greiffentels. 474. 521
 greiffenstein 533
 greiffenstein. 212.
 greilly. 444.
 greizenlath. 567.
 grellendorf. 129.
 grenau. 775. seq.
 greuil. 427.
 grethil. 759. 761.
 gravina 558.
 la greve. 317.
 greventhal. 682.
 grienpuhel. 206.
 grieskirchen. 685.
 griffenstein. 601
 grignon. 660.
 grimaud. 425. 426.
 grimberg. 612.
 gris. 373.
 greninga. 201.
 grim. 399.
 greislich. 302.
 gronstehl. 389.
 groslay 797.
 groshere. 550.

Index Tertius.

crofs. 350.
 crofs-Englingen. 601.
 crubenhagen. 409
 crueskirch. 556.
 crumbach. 307.
 crumenil. 346.
 cruningen. 766.
 crunpuel. 450.
 cruob. 535.
 cuace. 495.
 la cuctche. 421.
 Guercheville. 311. 504. 505.
 Guiche. 142.
 Guimené. 312. 315.
 Guinea. 284. 353.
 Guines Com. 410. 353.
 la Guiraire. 519.
 Guifa. 236. 238.
 Gumpazdorf. 474.
 Gundelfingen 628.
 Gunderstorf. 473. 516. 546.
 Gurckfeld. 552.
 Gurnicz. 424.
 Gurfon. 444.
 Gutachusen. 514.
 Gutenburg. 350.
 Guterswyck. 70.
 Gurenstein. 454.
 Gurenberg. 253.
 Gutmansdorf. 466.

H.

HAbach. 213.
 Habitzheim. 442.
 Hachenburg 246. 702. 704
 Bavarix. 680
 Hachicourt. 483.
 Hackenbroich. 487. 346.
 Hadamar. 652. 664.
 Hag. 446.
 Hageméau. 142.
 Hagenburg. 500.
 Haholt. 648.
 Halbenrein. 350.
 Haldenstein. 601
 Halincourt. 499.
 du Hallier. 467.
 Hallor. 270.
 Hals Com. 752.
 Hapincourt. 671.
 Harcourt 237. 239. 240.
 Hardiplanc. 484.
 Haugenfels. 495.
 Haro. 372.
 Hart. 129.
 Hartenburg. 740.
 Hartenstein. 321. 707.

Hartheim. 212.
 Hartperg. 452.
 Havray 597.
 Haus. 129.
 Haulampacher. 350.
 Haufen. 628.
 Hausleck. 574.
 Hautin. 580.
 Hautkercke. 595.
 Hautpont. 484.
 Haydersdorf. 547.
 Haygetloch Com. 576.
 Hayn. 766.
 Hebuterne. 392.
 Hechingen. 575.
 Heellen. 764.
 Hegau. 68. 498. 499.
 Hegenberg. 521.
 Heidesheim. 740.
 Heimdorf 129.
 Helfenstein Dom. 357.
 Helmstorf 303.
 Hemmen. 578.
 Hemont 423.
 Hennin. 41.
 henrichemont. 393.
 herbimont. 226.
 herbizheim. 656.
 herboval. 2.
 hericourt. 624.
 hermansdorf 559.
 herrenberg. 497. 498.
 herspringen. 386.
 herstal 660.
 herstein. 540.
 hertzhorn. 615.
 hespach 356.
 heulden. 470.
 hewen. 628. 684
 heilperg. 503.
 heymindsdorf. 431.
 hierosolym. regn. præt. 248.
 hilfchin. 567.
 higel. 98.
 hirperg. 734.
 hirtenberg. 487
 hita. 253.
 hochberg M. 381. 467.
 hochinberg. 467.
 hochstraten. 482.
 hoxheim. 350.
 hogentelde. 303.
 hohenack. 509.
 hohenberg. 467. 685. Ca-
 tinth. 713. hohenb. 560.
 hohen Erpan. 622.
 Hohen-hawen. 628

Hohenkottenheim. 528.
 529.
 Hohenlandperg. 528.
 Hohenrieden. 466.
 Hohenstein 303. ad Albim.
 707.
 Hohenwang. 523.
 Hölungen. 381.
 Holeschau. 517.
 Hollenburg 436.
 Holenburg. 350. 679.
 Hollentels. 617.
 Hollar. Com. 347. 348
 Holzdorf. 431.
 Homburg. 594.
 Homburg Hall. 654.
 Homburg. Nail. 656.
 Horn. Com. 483. 269.
 Horn in Puchheim. 503.
 Horstmar. 643.
 Hostel. 392.
 Houletort. 412.
 Houree. 411.
 Hubenstein. 447.
 Hubermont. 269.
 Huesca 351.
 Hundsruck. 594. 595.
 Hungen. 533.
 Hunneppel. 589.
 Hulle. 392.

I.

IAbiniere. 505.
 Jaitchwiz. 700.
 Jarjaye. 425.
 Jarnac. 317.
 Jars. 309.
 Jauffenburg. 623.
 Iching. 521.
 Idstein. 651.
 Idungsbeug, Idunspurg,
 Idolzberg. 213. 216
 Jernharding. 685.
 illeburg. 769
 Immendorf. 548.
 Immenstatt. 495.
 India. 190. 284.
 Infantadgo Duc. 253.
 Innermeth. 14.
 Ingelst. 642.
 Interter. 436.
 Johannsberg. 775.
 Joigny. 353. 453. 518. 270. 658.
 Joncy. 42.
 Jontac. 519.
 Jonvelles. 356.
 Jonville. 23. 238.

Joyeuse

Index tertius.

Ioyeule, 138
 Iienberg, 221
 Iienburg, 357
 Iienburg ad Ruram, 486
 Iſelſtein, 661
 L'Islebonne, 239
 L'Islebouehard, 506
 Isles, 42
 Iſtria, 345
 Iudeln, 350.
 Iudicaria, 718
 Iugenheim, 442
 Iunckerath, 242.
 Iungnau, 625
 Ivvy, 484

K.

KAcz, 350
 Kail, 242, 246
 Kapfenberg, 349, 350
 Kellerberg, 753
 Kelftersbach, 776
 Kenzingen, 381
 Kerpen, 242, 246, 729, 730
 Kessel, 595.
 Keſtnyck, 350
 Kexholm, 546
 Kieuvrain, vid. Queivrain
 Kilonium, 347
 Kindsberg, 431
 Kindsveier, 727, 729
 Kirburg, 307
 Kirchheim, 656
 Kirchheim, 729
 Kirchſtetten, 549
 Kletgovia, 712
 Klerkamp, 3, 3
 Klingenbrunn, 467
 Kniephaufen, 616
 Knope, 301
 Kobellpurg, 685
 Kobellſtorff, 474
 Koenigsberg, 533, 742
 Koenigsvart, 743.
 Kogel, 473.
 Koppenberg, 556
 Korbach, 467
 Kornhaus, 628
 Kortigenbrunn, 209
 Krakendorff, 452
 Kranichfeld, 211
 Kransegg, 216
 Kremseck, 735, 737
 Kruman am Kamp, 701
 Krumpach, 528
 Kyrburg, 306, 656.

L.

L Ack, 679
 Ladendorff, 539
 Lalain, 24
 Lampach, 345
 Lanaburg f. Leonburg, 584
 Lanckovitz, 155
 Landes, 492
 Landrecy, 24, 599
 Landskron, 475
 Landtroſt, 523, 753
 Langeac, 311
 Langenargen, 496
 Langenburg, 207, 208
 Lannoy, 484
 Lanques, 100
 Lannsberg, 753
 Lanruſc, 457
 Lapponia, 546
 Larché, 502
 Laval Drome & Laval Tu-
 renne, 424
 Lavant, 747
 Laubach, 533
 Laventhal, 388
 Launay, 492
 Lauraguais, 571
 S. Laurent du Cros, 427
 Laureſſe, 270
 Laxendorff, 685
 Layc, 427
 Leaunes, 411
 Lecca, 379
 Leden, 728
 Ledigueres, 422, 427
 Leende, 595.
 Leerdam, 661.
 Legerina vallis, 7:8
 Leibniz, 685
 Leinfelden, 514
 Leisnick, 302
 Leiften, 211
 Leitenuchl, 550
 Lemgovv, 223
 Lenberg, 753
 Lenoncourt, 517
 Lennep, 74
 Lentour, 502
 Lenzburg, 61.
 Leon, 316.
 Leonbach, 521
 Leonſtein, 573.
 Lerchenau, 560
 Lerin, 351
 Lerma, 420
 Lesdain, 482, 484

Leſenich, 597
 Levenau, 422
 Levvenſtein, 595
 Levis, 106.
 Leuſe, 483
 Leutenberg, 709, 711
 Lezay, 354, 270.
 Lieb, 533
 Liebenau, 495, 747
 Liechtenau, 524
 Liechtenberg, 469
 aliud, 210
 Liechteneck, 497
 aliud, 685
 Liechtenſtein, 473
 Liechtenvorde, 664
 Liechtſtein, 707.
 Liencourt, 504, 311
 Lierort, 759.
 Limburg, 486, 345
 Limeil, 363, 371.
 Limoges, 309
 Limpurg Briſgovia, 383
 Linden, 1728
 Lingen, 660
 Lippe, 486
 Liptniz, 554
 Lis, 42
 Liſchau, 628
 Liſchau, 507
 Livonia, 545
 Lobenſtein, 321
 Lockern, 595
 Locres, 392
 Len, 469
 Loersdorf, 303
 Levvenberg, 621
 Levvenholm, 304
 Lohmen, 707
 Longueville, 444
 Lontay, 493
 Lonois, 597
 Lonſtatt, 753
 Lorgeril, 315
 Lorgues, 619
 Loriol, 425
 Loudun, 356
 Loue, 354, 270
 La Loupe, 520
 Louvigner, 142
 Luc, 424, 425
 Ludinghaufen, 643
 Luſſenbergg, 521
 Lumain, 471
 Lullins, 331
 Lunis, 424

Index tertius.

Lufatix March. 372
 Luffe. 270
 Luthenau. 620
 Luthmierre. 493
 Luynes. 1
 Lüzelburg. 685
 Lynden. 578
 Lynden Carinth. 753
 Lys. 484.

M.

MAdeck f. Madach. 498
 (499.)

Mämmersdorf. 474
 Mäßenhausen. 446
 Magdeburg Burggr. 302
 Magné. 311
 Magny. 2. 499
 Maillard. 411
 Maille. 270
 Maingoval. 484
 Mainzberg. 712
 Malenchambres. 502
 Maleffe. 502
 Malefroit. 411
 Maligny. 629
 Malmott. 573
 Mangern. 529
 Mansberg. 496
 Mantee. 474
 Mantua. 39.
 Maqueda. 372
 Marcé. 492
 Marchburg. 523
 Marchena. 280
 Marcillac. 311
 Marck. 471
 Marckbraut. 528
 Marennés. 4. 8. 505
 Marets. 429
 Mareuil. 392
 Macey. 517
 Matigny. 1
 Matines. 427
 Matly. 269
 Matmeria. 759
 Matnay. 454
 Marqueny. 578
 Marro. 342
 Marfan. 240
 Marſchalek *Simmer* 456
 Marſillac. 518
 Marſtetten. 563
 Marté. 618
 Martbal. 498

Maſſa Ferentana. 573
 Maſſau. 600
 Matignon. 492
 Matray. 352
 Matricia. 558
 Matughofen. 752. 753
 Maubec. 583. 426
 Mauleon. 356
 Mauleuvrier. 472
 Mauny. 620
 Maupertuis. 492
 Maurkirchen. 753
 Medavy. 517
 Meckmul. 225
 Medina Celi. 99
 Medina de Rio ſecco. 148
 Medina Sidonia. 142
 Medina las Torres. 143
 Megen. 598
 Meille. 444
 Meiffau. 549
 Melchingen. 625
 Melgar. 148
 Melphu. 437
 Menton. 457
 Merchingen. 307
 Mercœur. 234. 236.
 Merenstein. 406
 Merles. 502
 Meru. 42
 Meſſilac. 216
 Meſſkirch. 146. 624. 628.
 Metellino. 278
 Metzibor. 700
 Michalovia. 694
 Michelbach. 216
 Michelſtetten. 450
 Michlenſtatt. 439
 Mioffens. 4. 8
 Mirabeau. 506
 Mirambeau. 505
 Miranda. 376
 Mirandula. 279
 Mirebeau. 317. 379
 Mirepoix. 215
 Miſſix Burggrav. 311.
 (March. 302
 Miſon. 424
 Miſſimerio. 457
 Mittergraben. 116. 350
 Mittevvald. 679
 Modena. 39. 40. 398
 Modene. 426
 Modunio. 459
 Mörzungen. 302

Molac. 318
 Ios Molares. 148.
 Molembaix. 484
 Molembeque. 32
 Molfetta. 140
 Molina. 202
 Molinot. 42
 Mollenburg. 515
 Mollendoull. 129
 Monaco. 457
 Monclar. 712. 379
 Monclard. 502.
 Moncornet. 243. 59
 Monestier. 424
 Morbeque. 269
 Morea. 36. 342
 Moret. 458
 Moreul. 427
 Morungen. 459. 468
 Morkirch. 589
 Morinas. 1
 Mortagne. 493. 506
 Mortemar. 309.
 Mosbach. 27
 Moſnac. 519.
 La Motte. 42. 311
 La Motte des Anordre.
 (620)

Motterie. 484
 Mouchy. 502
 Mousſay. 492
 Mouy. 234
 Moya. 278
 Mucidan. 317. 311
 Muetingen. 729.
 Mullenarck. 741
 Mundelheim. 449
 Murach. Com. 753
 Murau. 528
 Mureck. 350
 Muret. 393
 Murray. 14
 Muſſelbach. 683
 Muſſenberg. 578

N.

NAeltvyck. 660
 Naiera. 373
 Nantueil. 443. 378
 Nannyedel. 517
 Nauenrodt. 775
 Neauſſe. 314
 Neelle. 518. 354. 270

No.

Index tertius.

- Negau. 550
 Neillentels. 753
 Neuilly. 311
 Nelleburg. 499
 Nemours. 337
 Neopatria. 202
 Neublund. 240
 Neuburg. (Palat.) 667. 673
 Neuburg am Ina. 532
 Neudau. 556
 Neuenleimbach. 210
 Neudeck. 752
 Neuersdorf. 503
 Neurburg. 246. 730
 Nevers. 131
 Neufchatel. 24. 384. 321.
 226. 623
 Neugarten. 600
 Neuhaus. 535
 Neukirchen. 567
 Neunzen. 216
 Neuperg. 755
 Neulitard Cocar. 550
 Neuville. 307. 308. 269
 Neyras. 3
 Niclasburg. 436
 Nidau. 61
 Niderberg. 741
 Niervvart. 660
 Niderturnbach. 539
 Niebla. 142
 Nienburg. 402. 486
 Nienhaven. 303
 Nienhus. 503
 Nimegen. 775
 Nissina. 302
 Nivelle. 483. 269
 Nögen. le Bethune. 393
 Noirmontier. 353. 316
 Nola. 424. 425
 Nollay. 42
 Nomeny. 237
 Norden. 761
 Nofereih. 661
 Nouastre Foucaut. 518. 311
 Novello. 342
 Nubey. 431
 Nuvellara. 131
 O.
O Berdragen. 507
 Obergrabern. 350
 Obernkirchen. 649
 Oberfelmingen. 514
 Obertumeniz. 466. 467
 Oberstein. 753
 Obervvallee. 206
 Obitz. 459
 Ochlutry. 14
 Offenbach. 776
 Ogville. 308
 Ognate. 142
 Oise. 583
 Okors. 431
 Oldenburg in Hildesh. 595
 Olteigues. 362
 Olsin. 321
 Oncha. 342
 Onolsbacum. 276. 95
 Opetbaix. 482
 Orbe. 660
 Orbiavallis. 509. 513
 Orgaz. 143
 Orgemont. 48
 Orgieres. 504
 Orgon. 424
 Orillac. 519
 Oristagno. 102
 Orlay. 357
 Orneck. 753
 Oropefa. 148
 Ora. 523
 Ottenberg (Stolberg) 769
 Orteneck. 213. 214
 Ortna. 497
 Orval. 4. 392
 Ofen. 399
 Ofslavven. 377
 Osterode. 321
 Ostervvitz. 475
 OstroGothia. 544
 Ottenfchlag. 516. 685
 Ottenstein. 213. 214. 644
 Otuskorf. 735. 737
 Otzweiler. 652. 656
 Oufchamp. 504
 P.
P Ach. 556
 Pacy. 270
 Paillas. 420
 Pairedorf. 531
 Paliano. 101
 Palestrina. 101
 Palma. 278
 Pancker. 303
 du Parc d' Archiac. 311
 Parma. 108
 Partenkirchen. 679
 Parz. 685
 Pasquieres. 415
 Paul. 716
 Payn. 594
 Pazy. 354
 Peckha. 496
 Peckstadt. 515. 531
 Pedemontium. 336
 La Penne. 425
 Penick. 3. 2. 777
 Pennaranda. 376
 Pen'heutia. 659
 Peotbach. 538
 Perigny. 504
 Perigord. 4
 La Perine. 504
 Pernaufupra Anaf. 535
 du Peron. 453
 Persia. 284
 Pervvart. 102
 Petersberg. 449
 Petihano. 558
 Petra. 457
 Pertheimel. 721
 Pezenkirchen. 451
 Prännenberg. 432. 496
 Pfartenstein. 473
 Pfedelbach. 207
 Pfullendorf. 497
 Philippinæ im. 192
 Piedrahita. 351
 Piegou. 424
 Pierrefonds. 443
 Pillon. 424
 Pinnenberg. 347. 304
 Piningen. 685
 Piograd. 350
 Pla. fch. 373
 Plauen. 319
 Pifany. 520
 Piquigny. 2
 Pifcaria. 47
 Placentia. 108
 Placentia. 376
 Plessismorvent. 517. Ros-
 madec. 317
 Plouer. 492
 Pludenz. 600
 Plurs. 601
 Pockdüll. 685
 Poix. 429
 Pola. 457
 Polam. 733
 Polanen. 662
 Polignac. 426
 Poll. 399
 Pomeraniz. duc. 545
 Pommerith. 492
 Pons. 4. 8
 Pontamousson. 237
 Pontchateau. 413
 Pont de courlay. 505
 Pontdevaux. 454
 Pontdormy. 427
 Pon-

Index tertius.

- Ponthieu** Com. 238, 239, 410
Poppenburg, 595
Porcean, 24, 597, 599
Porhoet, 316
Pouance, 421, 519
Poxau, 460
Poza, 421
Prages, 420
Prara, 457
Praunspertg, 549
Prella, 342
Presberg, 507
des Preils, 411
Pretigou, 625
Priego, 417, 420, 254
Prinzendorf, 520, 520
Pivas, 530
Prodau, 303
Provincia Com. 231, 237
Prunn, 446, 508
Pruzendorf, 567
Puchberg, 524
Puchheim, 685
Puckfluis, 549
Puckenstein, 523
Puerto S. Maria, 99
Pugny, 519, 520
Puigne, 519
Pulny, 3, 8
Puffeck, 523
Purkos, 303
Pustervald, 155
Puyfeuls, 518
Pymauron, 629
Pytha, 216
Pytnbaum, 773
Pytingen, 597
Quarenbeck, 303
Quassy, 517
Queuvain, 24, 482, 578.
Quintin, 492 (597, 599)
Rabenstein, 432
Rabenswald, 632
Rabs, 508
Rähenstein, 619
Ragny, 423
Raina, 501
Raineval, 2
Raiz, 317, 354, 270, 453
Rambouillet, 520
Ramsfels, 753
Ramunz, 621
Ranchicourt, 412
Randan, 311
Ranzenbach, 450
Rappertschvyl, 61, 514
Rappolstein, Rappolsvil-
 la, 509, 512
Rapoltenstein, 514
Raichala, 411
Raispach, 685
Raffe, 346
Raftenberg, 501
Ratenstein, 507
Ratmansdorf, 713, 432
Ravenstein, 82, 675
Rayth, 556
Razes, 443
Rechberg, 547, 685
La Reculee, 629
Reggio, 39, 40
Reichenau, 682
Reichenbach, 776, 514
Reichenberg, 636
Reideria, 719
Reimniz, 753
Reiff, 718
Reiferscheid, 345
Reigelsperg f. Reichel-
sperg, 515, 525
Reigertspertg, 586
Reineck, 495, 531
Reines, 429
Reinfelden, 61
Reinfels, 634, 636
Reinsperg, 737
Reipottenbach, 549
Remlingen, 414
Remoulin, 106
Rendan, 444
Rendelstein, 373
Rendsburg, 347
Renneburg, 483
Rennersdorf, 532
Rennes, 356
Retel, 4
Reuth, 436
Reiz vide Raiz.
Rheda, 223
Rhelanc, 424
Rhemda, 452
Rhodez, 379
Ribadeo, 45
Ribeaupierre, 550
Ribilla, 372
Richebourg, 596
Richecourt, 345
Richelieu, 505
Richmond, 14
Rietberg, 405
Rietberg in Tumiliafca.
 (607)
Riethan, 436.
Rieulay, 484
Rieux, 237, 239, 240, 429
Rimboual, 433
Rimburg, 589
Rinquetlent, 411
Riffe, 423
Rittersperg, 213 (345)
Rixingen t. Richecourt, 735.
Robeque, 24, 269
Rocheberg, 474
La Roche, 321, 323, 426, 484
Rochebernard, 354, 413
Rocheceviere, 317
Rochechalais, 519
Rochechouart, 309
Rochearbon, 1
Rochefort, 315, 239, 240, in
 Arpaion, 378, in Marcan,
 471
RocheGuyon, 311, 493, 504
Rochetaille, 42
Rocheteison, 493
des Roches, 518
Roches Barnaut, 519
Rodendorf, 741
Rodnegg, 569
Rodelheim, 533
Raux, 597
Rohnstock, 467
Rohr, 685
Rhordorf, 561, 564
Roggendorf, 532, 515
Rollancourt, 484
Rolle, 444
Romont, 341
Roquebrune, 458
Rorvilling, 735
Rosenau, 456
Rosenberg, 516
Rosensfels, 642
Rosnay, 467
Rosny, 392
Roillac, 311
Rositz, 128
Rostock, 431
Rotendorf, 521
Roteneck, 450
Rotensfels, 476, 482, 495, 496
Rotengrub, 208, 523
Rothenpuel, 213
Rothenfels, 679, 715
Rotenstein, 683
Roney, 311, 386
Rovergne, 378
Rougemont, 660
Rouffillon, 216
Rouffillon Com. 203, prax-
 tent, Gallicani com, 169
Rouverel, 423
Royan,

Index tertius.

- Soubize, 315, 316
 Soulangis, 629
 Soyon, 106
 Spanheim, 747
 Speckfeld, 218, 207
 Spilberg, 276, 523
 Spital, 753
 Spitz, 212
 Spoler, duc, 509
 Sprinzenstein, 535
 Staden, Wetterav, 776
 Stadtkirchen, 500
 Stara, 565
 Stauff, 656.
 Stauffen, 476, 482, 495, 496.
 Straußfuhl, 735
 Stayn, 753, 507
 Steckstein, 514
 Steigerberg, 402
 Stein, 373, 213
 Steinbock, 580
 Steinfurt, 764
 Steinhauß, 685
 Steinpühel, 213
 Steislingen, 729, 731, 732
 Stepanitz, 565
 Sternberg Com, 348, 223
 Steitzingen, 449.
 Stettin, 545
 Steyer, 206
 Steyerck, 556
 Steyersberg, 350, 753
 Stihano, 143
 Stockhausen, 764.
 Stockheim, 68, 499
 Stoltzenau, 402
 Stoppelberg, 223, 648
 Stormaria, 347
 Stranzendorf, 547.
 Strasberg, 449
 Strassried, 449
 Straupiz, 431
 Strechau, 206
 Strubeck, 350
 Stuchsenstein, 208
 Stülingen, 623, 682, 684
 Stuppach, 570
 Styrum, 487, 664
 Svalenberg, 719
 Svammerdam, 396
 Sudderingen, 304
 Sudermannia, 544.
 Svevit Duc, proleg, 17
 Sully, 319, 322
 Sulmona, 484.
 Sulzbach, 667, 673
 Sulzburg, 773
 Sumereck, 733
 Summa, 314.
 Suntheim, 218
 Sufa, 336
 La Sufe, 336, 270
 Svvyck, 483
 Syrchau, 733
 T.
TAillebourg, 333
 Taintrou, 397
 Taliacozzi, 101
 Tallard, 426
 Talmont, 320, 333.
 Tangermund, 302
 Tarentum princ, 355
 Tarifa, 148
 Tartas, 3
 Tartigny, 270
 Taxberg, 524
 Teba, 143
 Tegernbach, 685
 du Teil, 425
 Teilinga, 397
 Teiniz, 550
 Teisterbant, 469
 Tellina vallis, 601
 Tenda, 341
 Tendilla, 254
 Teneramunda, 392
 Terranova, 417, 438, 337, 314.
 Terraspurg, 632
 Terrerouan, 98
 Tetnang, 495, 496
 Terrenhufen, 514.
 Teutsch Aldenburg, 685
 Teutschen Brodersdorf, 532
 Thal, 569
 Thalberg, 436, 516
 Thann, 377, 564
 Thau, 733
 Theano, 457
 Thellay, 621
 Thengen, 499
 Thernberg, 547
 Thierberg, 449, 503
 Thonna, 452
 Thor, 1.
 Thorigny, 492
 Thou, 600
 Thouarcé, 421
 Thouars, 353, 468
 Thürnstein, 574
 Thum, 717
 Thun, 61, 62
 Thungen, 712
 Thury, 270, 42
 Tiffauge, 421
 Tiffordingen, 729
 Tieffenbach, 685
 Tillay, 620
 Tillsburg, 375
 Tienen, 580
 Toisley, 433
 Tonnay Charente, 309
 Tonnerre, 69, 657, 660
 Tour Brillebaud, 42
 Tournon, 216
 Torilia, 437
 Tofters, 496
 La Tour, 433
 Tourniere, 311
 Tours, 1
 Tozenbach, 685, 550
 Trackau, 628
 Træneck, 128
 Traiecto, 140
 Transfalanina, 202
 Traquhair, 14
 Trauchburg, 561, 563
 Traunsee, 685
 Trautmansdorf, 549, 569
 Tratzberg, 469.
 Treffen, 350
 Trelou, 429
 Tremouille, 356
 Tresiedel, 206
 Trefines, 298
 Trets, 424
 Treven, 474, 523
 Treves, 270
 Treutlingen, 682
 Triendenstein, 622
 Tripalda, 425
 Tripolis Com, 3-8, 203
 Trochtelingen, 625, 628
 Troja, 523
 Tronchiens, 484
 Troneck, 307
 Trostburg, 509
 Trudeck, 567
 Tschuernovitz, 619
 Tubingen, 497, 498
 Tuchant, 735
 Tulli vicec, 371
 Tullin, 578
 Tunttern, 303
 Turcoing, 484
 Turenne, 371

Index tertius.

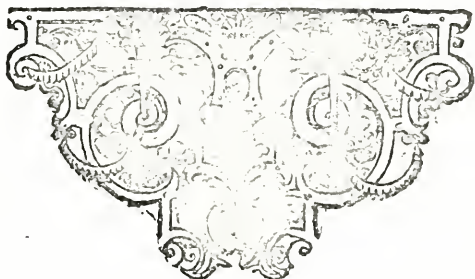
V.
VAduz. 548. 620. 712
 Vahingen. 276
 Valcorneias. 351
 Valenciay. 610
 Valendat. 705
 Valentia. 278
 Valentinois. 457. 337
 La Vallee. 411. 457
 Vallieu. 442
 Vallissina. 552
 Vandy. 578
 Varambon. 322. 323
 Varax. 322
 Vardes. 458
 Varel. 616
 Varennes. 2
 Varnpach. 344
 Vasto. 41 335
 Vaud. 336
 Vaudemont. 233. 234. 237
 Vaux. 346. 454
 Ucht. 402
 Ucht. 644
 Uchar. 376.
 Uestriz. 474. 538
 Velach. 701
 Veldeck. 466
 Velck rchen. 474. 496
 Veldn. ubi. 685
 Veldsberg. 507
 Veldsberg. 729
 Vendegies. 269
 Vendeuil. 322
 Ventium. 457
 Venusa. 457
 Vera. 661
 Vercella. 342
 Verden. 545
 Vernueil. 269
 Verona. 39
 Vertueil. 3. 311
 Vescovato. 131
 Vefonrin. Viccom. 661
 Vefvre. 629
 Veygio. 444
 Uffenheim. 207
 Viana. 396. 470
 Vienn. 427
 Vilbel. 66
 Villach. 388
 Villalobos. 176
 Villalva. 410
 Villamagar. 420
 Villamediana. 715

Villanova. 278
 Villanova del Rio. 351
 Villard. 425
 Villars. 216. 383
 Villebon. 393
 Villedonne. 629
 Ville le grand. 444
 Villemor. 413
 Villena. 278
 Villeroy. 499
 Vilmar. 775
 Vilsthal. 497
 Vinacourt. 2
 Vinckenstein. 474
 Vinstingen. 395
 Vintumlia. 457
 Vischach. 469
 Viteau. 658
 Vicinchoven. 487
 Vitre. 356
 Vitry 467. 468
 Vitty le Broile. 429
 Vittinga. 661
 Ulkrajectu. 200. 201. Burgrgr. (596.
 Umstatt. 225
 Vogtstat. 735
 Voickersdort. 374
 Volhinia. 694
 Volksholle. 296
 Vornholz. 223
 La Voute. 216
 Vouvent. 317
 Urtfort. 411
 Urhoio. 311
 Vriolant. 423
 Urunicum. 718
 Urslingen. 510
 Urfeldingen. 386
 Uiez. 175
 Ufingen. 652
 Utelles. 457
 Uzberg. 225
 W.
 Wachau. 574
 Wachsenburg. 470
 Wachsenstein. 753
 Wagria. 347
 Wahagnies. 484
 Wald. 680. 456.
 Waldburg. 63
 Waldeck (Hohenvval-
 deck) 493
 Waldeck. 474
 Waldenbutg. 493. 207. 649.
 707. in Carnis. 213. 753
 Waldenfels. 65
 Waldreichs. 377
 Waldsee. 563
 Waldstein. 569
 Wallerstein. 275.
 Wallerfort. 733
 Walzenburg. 432
 Wammendorp. 333
 Wang. 737
 Warneton. 660
 Wartenberg. 431
 Wartenburg. 685
 Wartenlein. 242
 Warthausen. 564
 zum Wasen. 531
 Walterburg. 496
 Wallerfcher. 554
 Wasines. 269
 Watzenhofen. 538
 Wehen. 636
 Wehrnberg. 475
 Wehrenvvg. 628
 Wehrstein. 576
 Weickersheim. 107
 Weidenholz. 212
 Weilburg. 651. 656.
 Weimerg. 573
 Weinsberg. 550. 225
 Weinzirl. 102
 Weitenvolff. 556
 Weitenneck. 547. 574. 459.
 Weitenstein. 474
 Weiterfeld. 538
 Weitra. 456. 506. 628
 Weleyn. 733
 Welheim. 147
 Welstio. 564
 Welpe. 428
 Wels. 206. 685.
 Werdenfels Com. 679
 Wermelandia. 544
 Wefchenbeuten. 715
 Westrentrecht. 589
 Wester Gochia. 544
 Wevelmghofen. 348
 Wexneck. 432
 Weyda. 319
 Weyer zum Hagen. 521
 Weyneck. 733
 Wiefenst. g. 146
 Wildeck. 474
 Wildenburg. 307. 345. 664.
 727. 729
 Wildenteis. 533
 Wildenstein. 628
 Wildhauen. 155
 Wildungen. 721

Wil-

Index tertius.

Willemstatt. 662	Witten. 764	Zassung. 212
Willerval. 484	Wittingau. 528	Zeidlern. 735
Willstede. 373	Wocking. 102	Zeil. 561. 563
Willstein. 307	Wohlau. 699	Zeringia. 381
Wimy. 483	Wolfseck. 685. 561	Zewel. 617
Wincklarn. 753	Wolfpalling. 549	Zevenhuyten. 106
Windberg. 211	Woltsberg. 729	Ziegenberg. 766
Windeck. 361. 471	Wolfseck. 506. 450	Ziegenham. 461. 208.
Windern. 685	Wolfstein. 129	Zistersdorf. 377
Windhag. 507	Wunsdorf. 408	Zivel. 742
Windisch Grub. 474	Wurmberg. 349. 155	Znoim. 632.
Wineda. 514	Würding. 685	Zoblsparg. 753
Windtau. 155	Wutzach. 563	Zolver. 618
Winzenburg. 594	X.	Zoovermeent. 106
Wisbaden. 656	Xiqhena. 278	Zopfer. 742
Wisch. 492	Z.	Zul. 483.
Wisnaria. 545	Z Agorolo. 102	Zurten. 237. 107.
Wiuslingen. 729	Zahara. 280	

6576 1

